

**Gmina Żukowo
2023**

**Diagnoza lokalnych zagrożeń
społecznych z uwzględnieniem
obszarów terytorialnych gminy**

SPIS TREŚCI

WSTĘP	13
OBSZAR NR 1 – MIASTO ŻUKOWO	14
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 1.....	14
GRUPA BADANA	14
CEL BADANIA	15
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	16
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	19
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	23
PRZEMOC W RODZINIE	25
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	29
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	31
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	36
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	37
UZALEŻNIENIA BEHAVIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	39
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 1	41
GRUPA BADANA	41
CEL BADANIA	43
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	44
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	47
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	50
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 1	52
GRUPA BADANA	52
CEL BADANIA	52
WYNIKI BADAŃ	53
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY- OBSZAR NR 1.....	60
METODOLOGIA.....	60
CEL BADANIA	60
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ	61
WYNIKI.....	62
PRZEMOC W SZKOLE	63

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	65
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	68
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE	70
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	72
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	74
HAZARD	78
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	79
CZAS WOLNY	80
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 1	82
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	82
WYNIKI BADAŃ	83
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 1.....	91
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY	91
CEL BADANIA.....	91
WYNIKI BADAŃ	92
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	95
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	99
OBSZAR NR 2 - BANINO.....	102
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 2.....	102
GRUPA BADANA	102
CEL BADANIA	103
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	104
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	107
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	111
PRZEMOC W RODZINIE	113
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	117
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	119
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	124
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	125
UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	127
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 2	129

GRUPA BADANA	129
CEL BADANIA	131
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	132
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	135
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	138
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 2	140
GRUPA BADANA	140
CEL BADANIA	140
WYNIKI BADAŃ.....	141
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 2.....	148
METODOLOGIA.....	148
CEL BADANIA	148
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	149
WYNIKI.....	150
PRZEMOC W SZKOLE	151
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	153
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	156
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	158
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	159
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	161
HAZARD	165
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	166
CZAS WOLNY.....	167
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMINIE ŻUKOWO – OBSZAR NR 2	169
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	169
WYNIKI BADAŃ	169
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMINY ŻUKOWO - OBSZAR BANINO.....	177
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	177
CEL BADANIA.....	177
WYNIKI BADAŃ	177
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	181

CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	185
OBSZAR NR 3 - CHWASZCZYNO, TUCHOM, NOWY TUCHOM, MISZEWO, MISZEWO	187
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 3.....	187
GRUPA BADANA	187
CEL BADANIA	189
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	190
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	193
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	197
PRZEMOC W RODZINIE	199
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	203
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	205
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	210
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	211
UZALEŻNIENIA BEHAVIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	213
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI –	
OBSZAR NR 3	215
GRUPA BADANA	215
CEL BADANIA	216
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	217
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	220
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	223
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 3	225
GRUPA BADANA	225
CEL BADANIA	225
WYNIKI BADAŃ	226
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 3.....	233
METODOLOGIA.....	233
CEL BADANIA	233
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	234
WYNIKI.....	235
PRZEMOC W SZKOLE	236
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	238
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	241
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	243
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	245

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	247
HAZARD	251
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	252
CZAS WOLNY	253
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 3	255
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	255
WYNIKI BADAŃ	255
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH OBSZARU NR 3	263
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	263
CEL BADANIA.....	263
WYNIKI BADAŃ	263
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	267
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	271
OBSZAR NR 4 - MAŁKOWO, PĘPOWO	273
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 4.....	273
GRUPA BADANA	273
CEL BADANIA	274
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	275
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	278
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	282
PRZEMOC W RODZINIE.....	284
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	288
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	290
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	295
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	296
UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	298
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 4	300
GRUPA BADANA	300
CEL BADANIA	301
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	302

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	305
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	308
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 4.....	310
GRUPA BADANA.....	310
CEL BADANIA.....	310
WYNIKI BADAŃ.....	311
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 4.....	318
METODOLOGIA.....	318
CEL BADANIA.....	318
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	319
WYNIKI.....	320
PRZEMOC W SZKOLE.....	321
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL.....	323
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY.....	326
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	328
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH.....	330
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC.....	332
HAZARD.....	336
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH.....	337
CZAS WOLNY.....	338
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 4.....	340
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	340
WYNIKI BADAŃ.....	340
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 4.....	348
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	348
CEL BADANIA.....	348
WYNIKI BADAŃ.....	349
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	352
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI.....	356
OBSZAR NR 5 - BORKOWO, RUTKI, GLINCZ, SKRZESZEWO.....	358

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINA ŻUKOWO – OBSZAR NR 5	358
GRUPA BADANA	358
CEL BADANIA	359
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	360
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	363
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	367
PRZEMOC W RODZINIE	369
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	373
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	375
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	380
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	381
UZALEŻNIENIA BEHAVIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	383
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 5	385
GRUPA BADANA	385
CEL BADANIA	386
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	387
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	390
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	393
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 5	395
GRUPA BADANA	395
CEL BADANIA	395
WYNIKI BADAŃ	396
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 5.....	403
METODOLOGIA.....	403
CEL BADANIA	403
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	404
WYNIKI.....	405
PRZEMOC W SZKOLE	406
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	408
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	411
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	413
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	414
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	416

HAZARD	420
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	421
CZAS WOLNY	422
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W GMINIE ŻUKOWO – OBSZAR NR 5	424
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	424
WYNIKI BADAŃ	424
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 5.....	432
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	432
CEL BADANIA.....	432
WYNIKI BADAŃ	432
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	436
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	440
OBSZAR NR 6 – PRZYJAŹŃ, ŁAPINO KARTUSKIE, WIDLINO.....	442
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINA ŻUKOWO – OBSZAR NR 6	442
GRUPA BADANA	442
CEL BADANIA	443
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	444
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	447
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	451
PRZEMOC W RODZINIE.....	453
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	457
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	459
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	464
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	465
UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	467
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 6	469
GRUPA BADANA	469
CEL BADANIA	470
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	471

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	474
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	477
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH.....	479
GRUPA BADANA	479
CEL BADANIA	479
WYNIKI BADAŃ	480
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY- OBSZAR NR 6.....	487
METODOLOGIA.....	487
CEL BADANIA.....	487
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	488
WYNIKI.....	489
PRZEMOC W SZKOLE	490
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	492
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	495
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	497
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	498
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	500
HAZARD	504
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH	505
CZAS WOLNY	506
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 6	508
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	508
WYNIKI BADAŃ	508
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMINY ŻUKOWO - OBSZAR NR 6.....	516
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	516
CEL BADANIA.....	516
WYNIKI BADAŃ	517
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	520
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	524
OBSZAR NR 7 – NIESTĘPOWO, SULMIN, LEŻNO, CZAPLE.....	526
LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW -OBSZAR NR 7	526

GRUPA BADANA	526
CEL BADANIA	528
PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW	529
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	532
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	536
PRZEMOC W RODZINIE	538
PROBLEMY RODZIN Z TRUDNOŚCIAMI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYMI	542
SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE.....	544
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA.....	549
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	550
UZALEŻNIENIA BEHAVIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW.....	552
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 7	554
GRUPA BADANA	554
CEL BADANIA	556
SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	557
PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	560
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH.....	563
BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 7	565
GRUPA BADANA	565
CEL BADANIA	566
WYNIKI BADAŃ.....	566
PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 7.....	573
METODOLOGIA.....	573
CEL BADANIA	573
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	574
WYNIKI.....	575
PRZEMOC W SZKOLE	577
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL	579
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY	583
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE.....	585
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	586
UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC	588
HAZARD	592
OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAVIORALNYCH	593

CZAS WOLNY	594
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 7	596
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ.....	596
WYNIKI BADAŃ	597
BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 7.....	605
CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY.....	605
CEL BADANIA.....	606
WYNIKI BADAŃ	606
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE	609
CZAS WOLNY, CYBERPRZEMOC, STOSUNEK DO PRZYSZŁOŚCI	613

WSTĘP

Raport ma na celu przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych w pierwszym kwartale 2023 roku. Obejmuje on podstawowe problemy społeczne związane z nadużywaniem alkoholu, nikotyny, dopalaczy i narkotyków oraz uzależnieniami behawioralnymi a także postawami społecznymi wobec powyższych zjawisk.

Dane dotyczące lokalnych zagrożeń społecznych uzyskane zostały w drodze anonimowych badań ankietowych przeprowadzonych w Gminie Żukowo wśród grup reprezentujących lokalne środowiska:

- a) dorośli mieszkańcy w tym: seniorzy i osoby niepełnosprawne, rodzice uczniów uczęszczających do szkół podstawowych na terenie gminy,
- b) dzieci i młodzież szkół podstawowych,
- c) nauczyciele pracujący w szkołach podstawowych na terenie gminy,
- d) sprzedawcy i właściciele punktów sprzedaży alkoholu.

W niniejszym opracowaniu zaprezentowano oddzielnie wyniki badań ankietowych dla każdego z następujących obszarów terytorialnych Gminy Żukowo:

1. obszar miasto Żukowo,
2. obszar Banino,
3. obszar Chwaszczyno, Tuchom, Nowy Tuchom, Miszewo, Miszewko,
4. obszar Małkowo, Pępowo,
5. obszar Borkowo, Rutki, Glinicz, Skrzeszewo,
6. Przyjaźń, Łapino Kartuskie, Widlino,
7. Niestępowo, Sulmin, Leźno, Czaple.

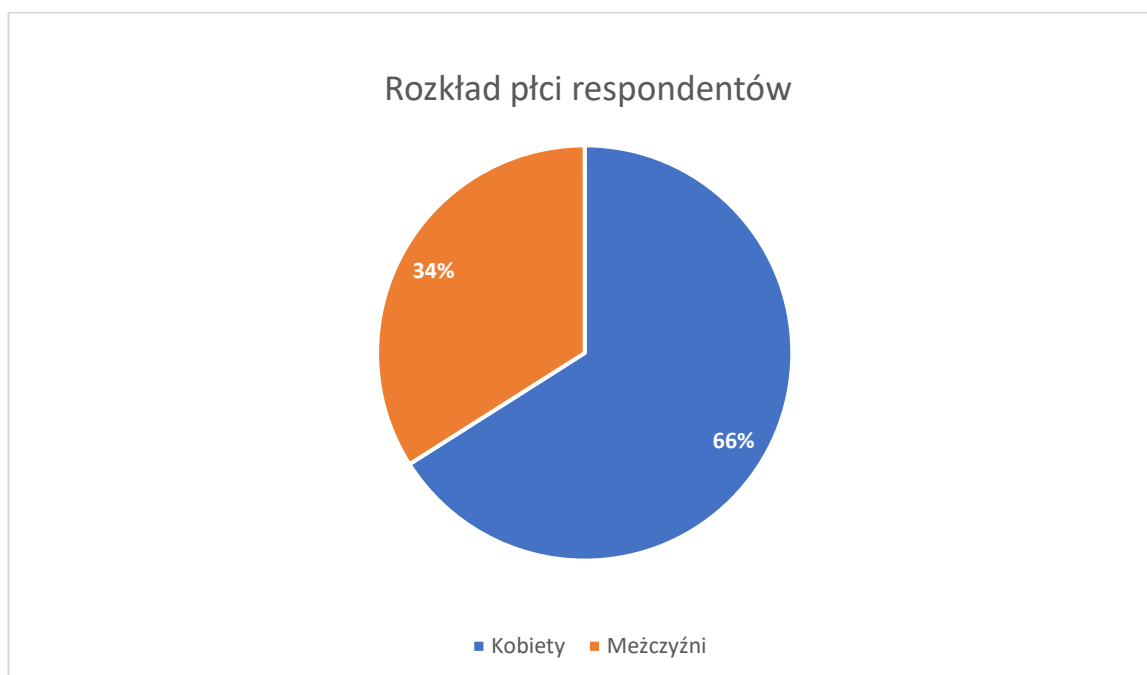
OBSZAR NR 1 – MIASTO ŻUKOWO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 1

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Obszaru miasto Żukowo z obszaru **miasto Żukowo**, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział 64 osoby, a średnia wieku respondentów wyniosła 36 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców obszaru miasto Żukowo o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny¹. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru miasto Żukowo.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	55%	42%	3%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	23%	50%	27%	0%
Uzależnienia	34%	39%	27%	0%
Bierność zawodowa, bezrobocie	30%	50%	19%	1%
Bieda, ubóstwo	23%	58%	19%	0%
Bezdomność	39%	39%	20%	2%
Przestępczość	31%	47%	19%	3%
Przemoc w rodzinie	36%	42%	16%	6%
Niepełnosprawność	34%	50%	13%	3%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	11%	53%	23%	13%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25%	39%	33%	3%
Izolacja osób starszych	22%	44%	30%	4%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	16%	41%	39%	4%
Długotrwała i ciężka choroba	14%	23%	40%	23%

¹ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru miasto Żukowo wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (wszystkie propozycje uzyskały ponad 57% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **uzależnienie od Internetu (97%), bieda i ubóstwo (81%) oraz przestępczość (80%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (60%).

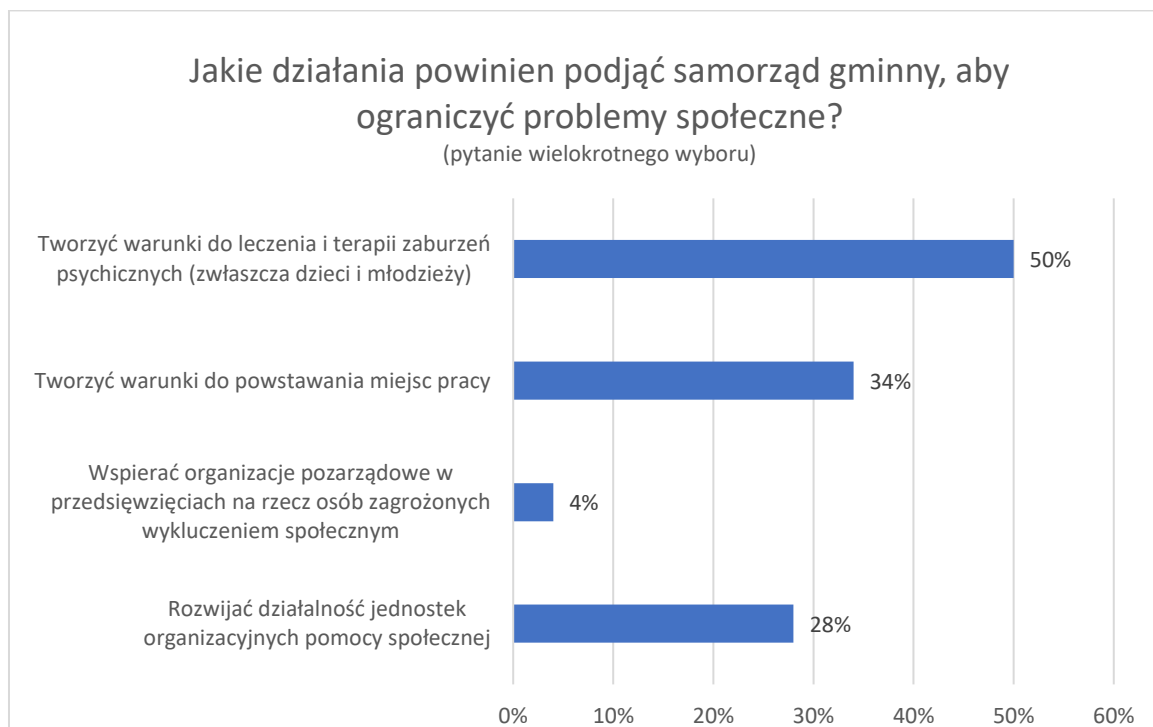
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru miasto Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	52%	44%	3%	1%
Hazard	3%	20%	75%	2%
Kompulsywne objadanie	42%	44%	13%	1%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	5%	25%	47%	23%
Uzależnienie od smartfону	59%	36%	2%	3%
Uzależnienie od sportu	19%	50%	28%	3%
Zakupoholizm	45%	44%	6%	5%

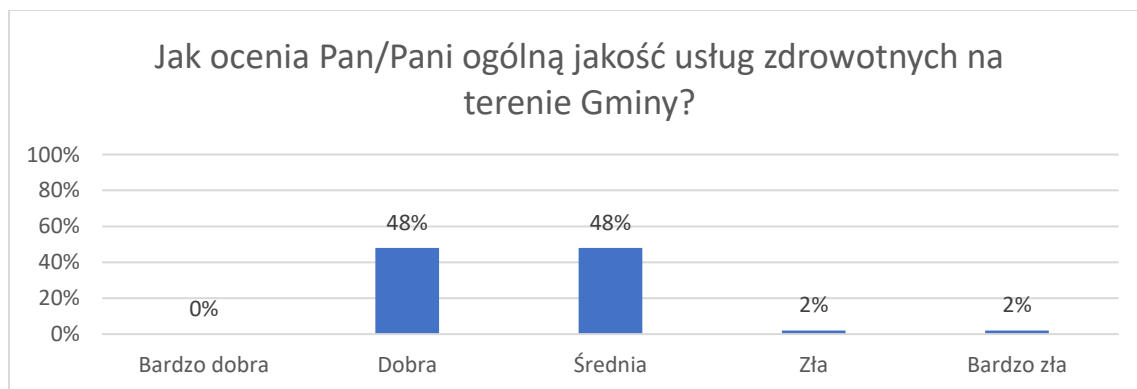
Ankietowani mieszkańcy obszaru miasto Żukowo uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi² w ich środowisku są: **uzależnienie od Internetu (96%), uzależnienie od smartfону (95%), zakupoholizm (89%) oraz zaburzenia odżywiania (86%)**.

² Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 50% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży). W następnej kolejności respondenci wskazywali na potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy (34%) oraz rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (28%), a także wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (4%).

Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie Gminy Żukowo są wśród respondentów następujące: 48% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a również 48% jako dobrą. 2% badanych mieszkańców ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie źle, a 2% bardzo źle.

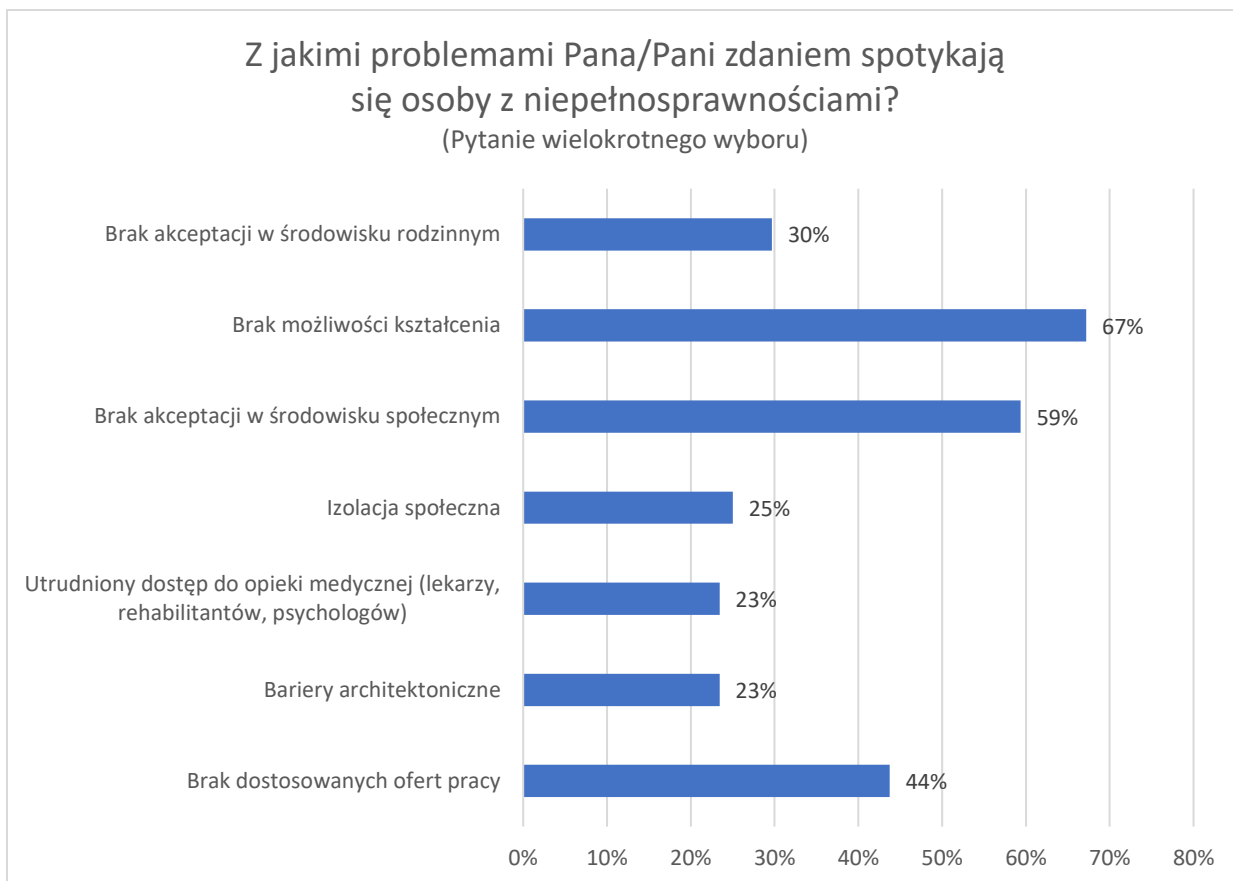

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

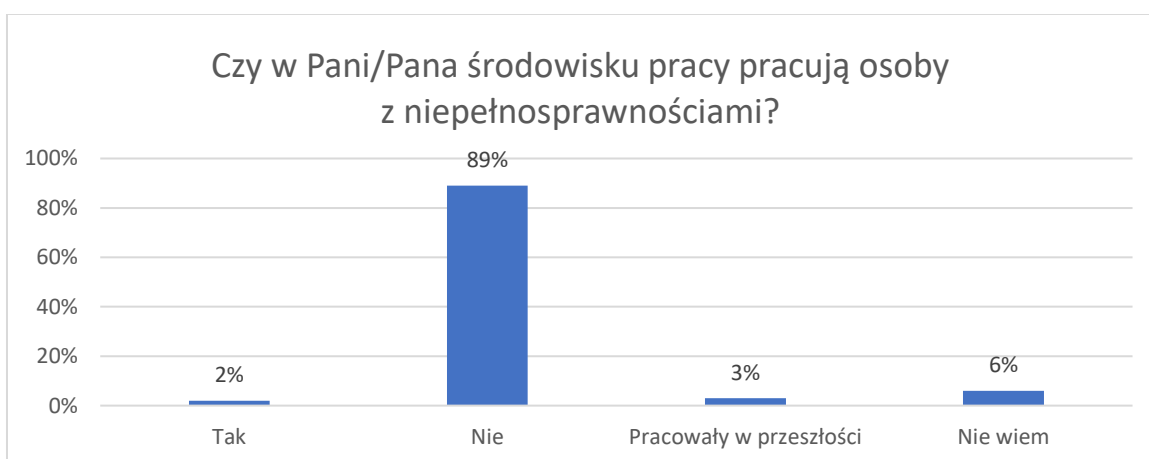
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak możliwości kształcenia (67%), brak akceptacji w środowisku społecznym (59%), brak dostosowanych ofert pracy (44%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (30%), izolacja społeczna (25%) oraz na ostatnim miejscu utrudniony dostęp do opieki medycznej (23%) oraz bariery architektoniczne (23%).

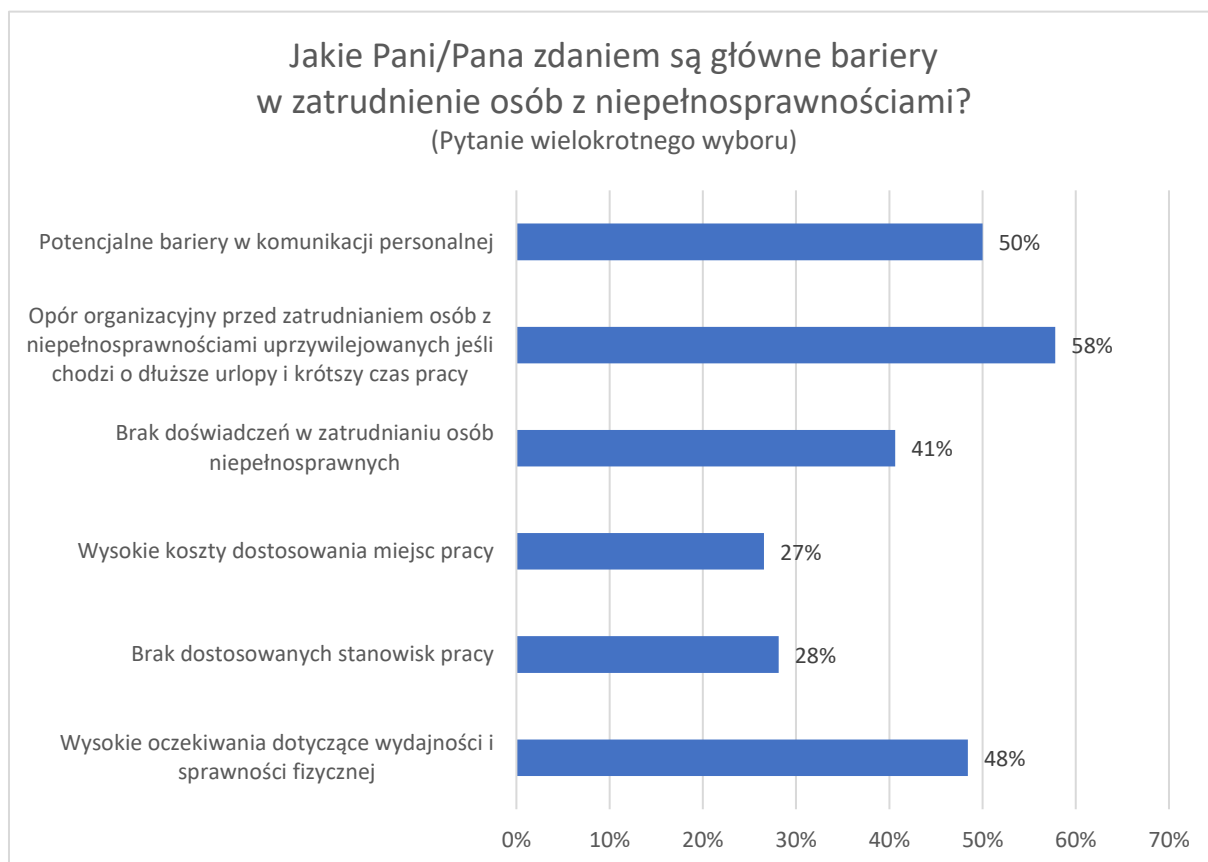

89% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 6% nie posiada wiedzy na ten temat. 3% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości. 1% badanych odpowiedziało, że w ich środowisku pracy pracują osoby niepełnosprawne.

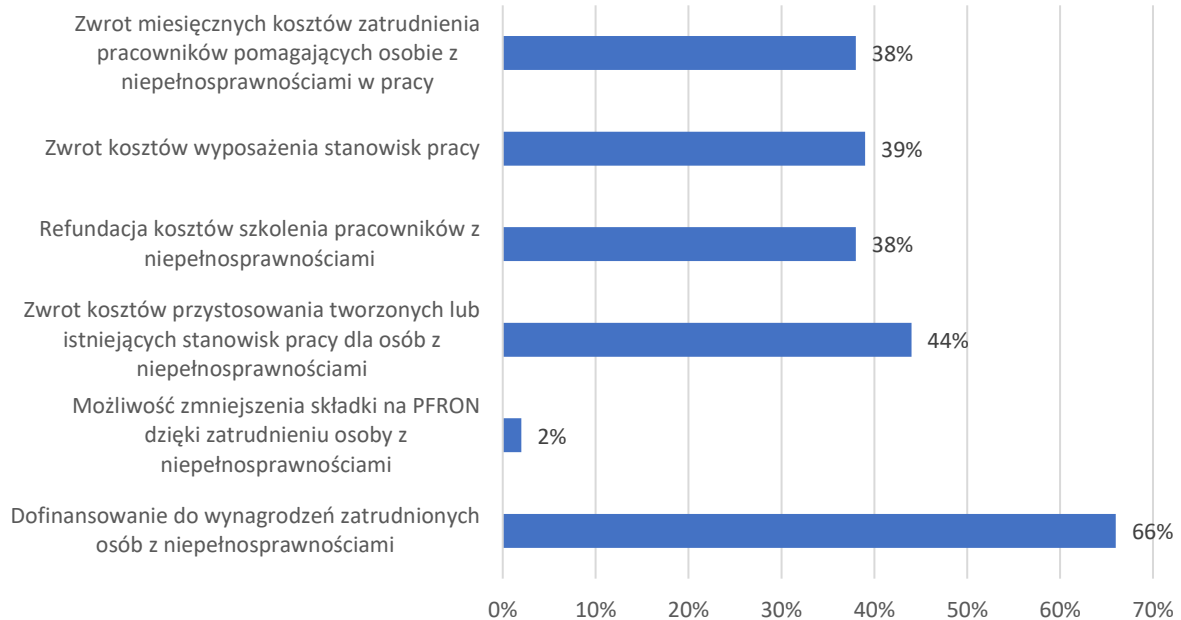
Zdaniem badanych mieszkańców Obszaru miasto Żukowo głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami (58%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (50%), wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej

(48%), brak doświadczenia w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (41%), koszty brak dostosowanych stanowisk pracy (28%) oraz dostosowania miejsc pracy (27%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (66%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (44%), zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (39%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (38%) oraz refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (38%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

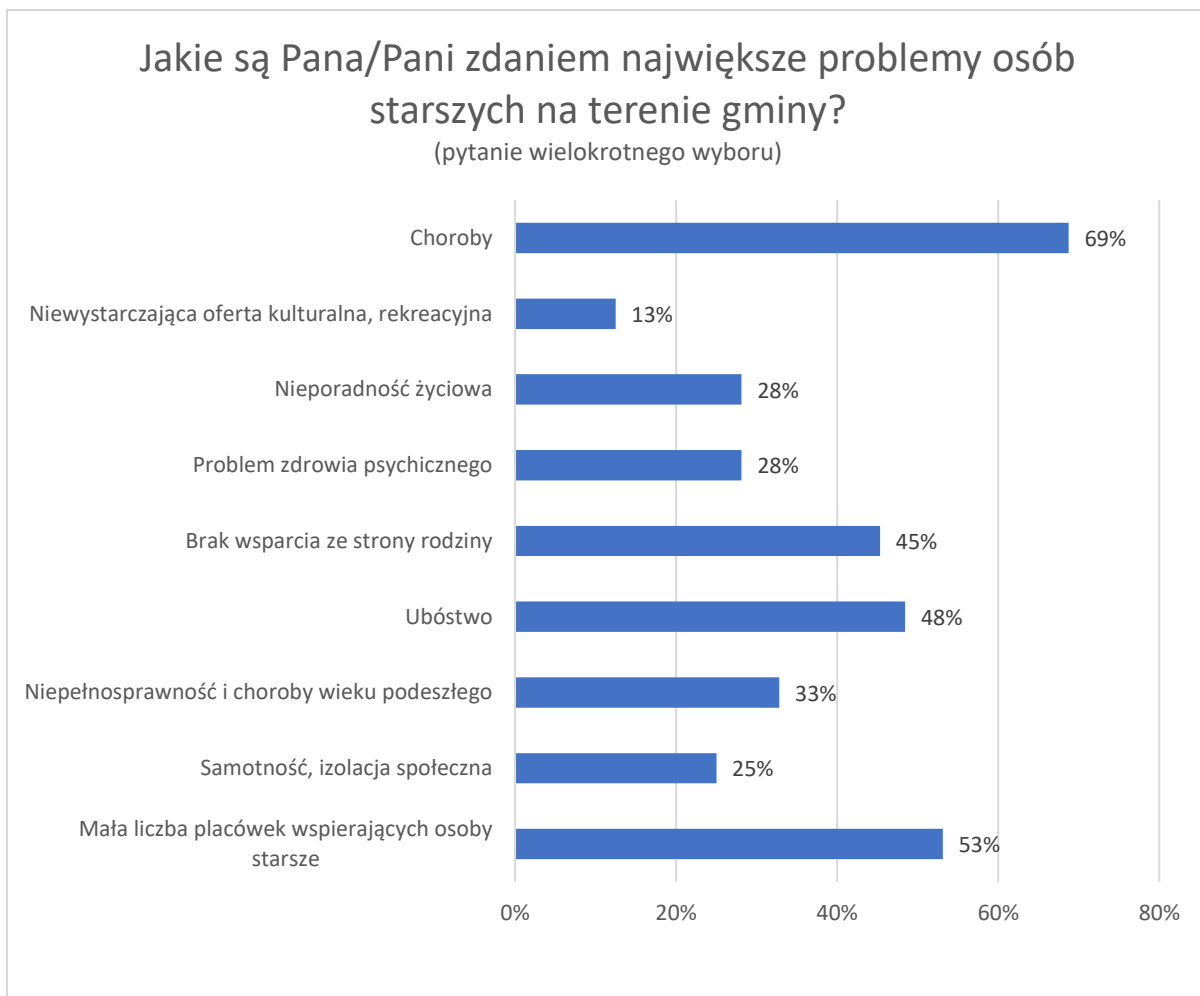
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski³.

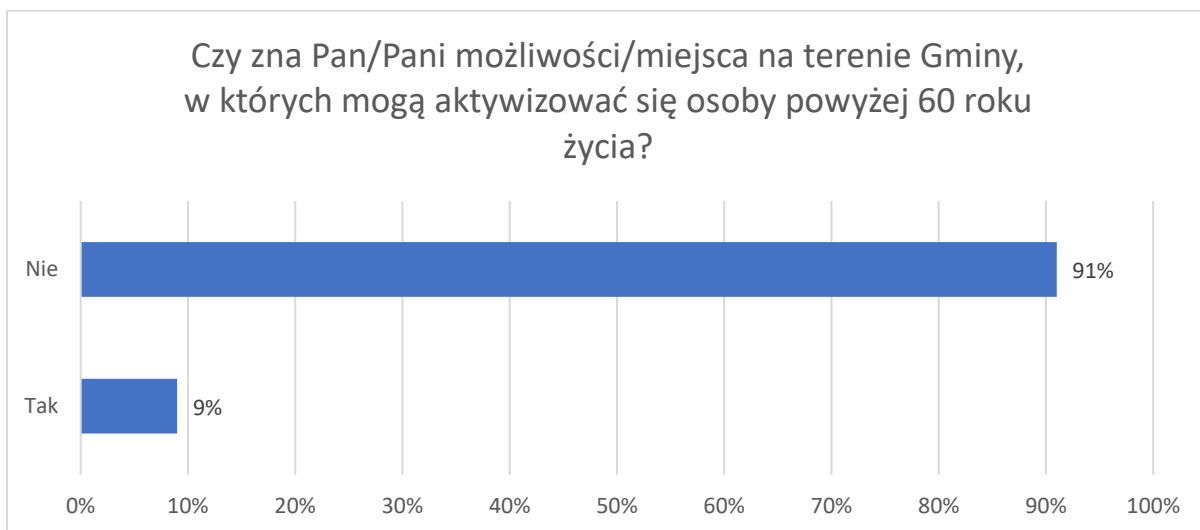
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (69%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (53%), ubóstwo (48%), brak wsparcia ze strony rodziny (45%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (33%), problem zdrowia psychicznego (28%), nieporadność życiowa (28%), samotność i izolacja społeczna (25%) oraz niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (13%).

³ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie obszaru miasto Żukowo istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Zaledwie 4% badanych zna takie miejsce. Przede wszystkim wskazywano na Kluby Seniora oraz Centrum Kultury.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstą (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁴.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którym mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

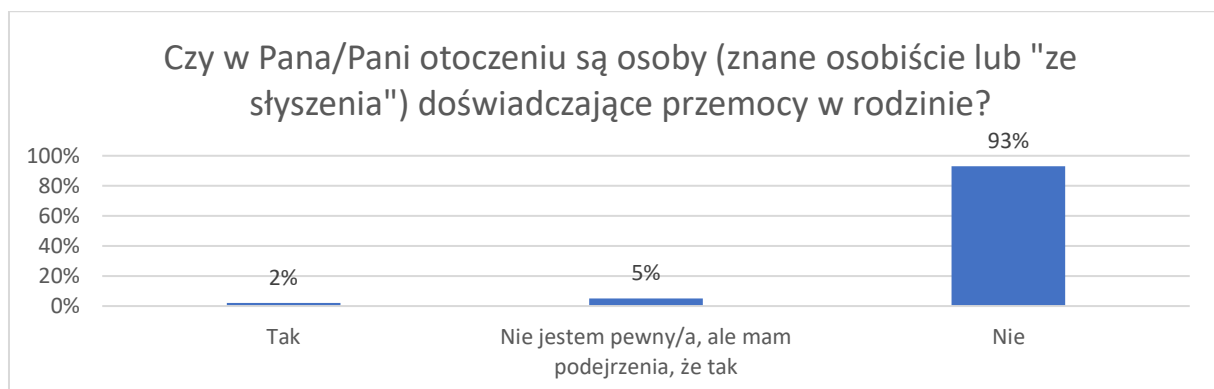
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

⁴ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

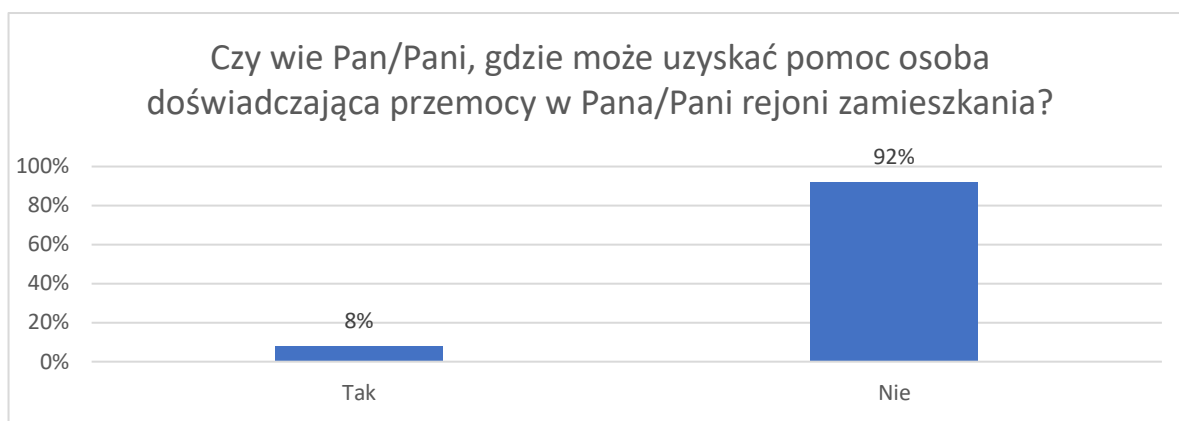
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

2% mieszkańców obszaru miasto Żukowo stanowczo deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 5% nie jest pewna, lecz podejrzewa, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 8% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie - badani wskazywali na: policję oraz GOPS. Zdecydowana większość respondentów (92%) nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie⁵ 80% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 33% mieszkańców obszaru miasto Żukowo jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 62% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

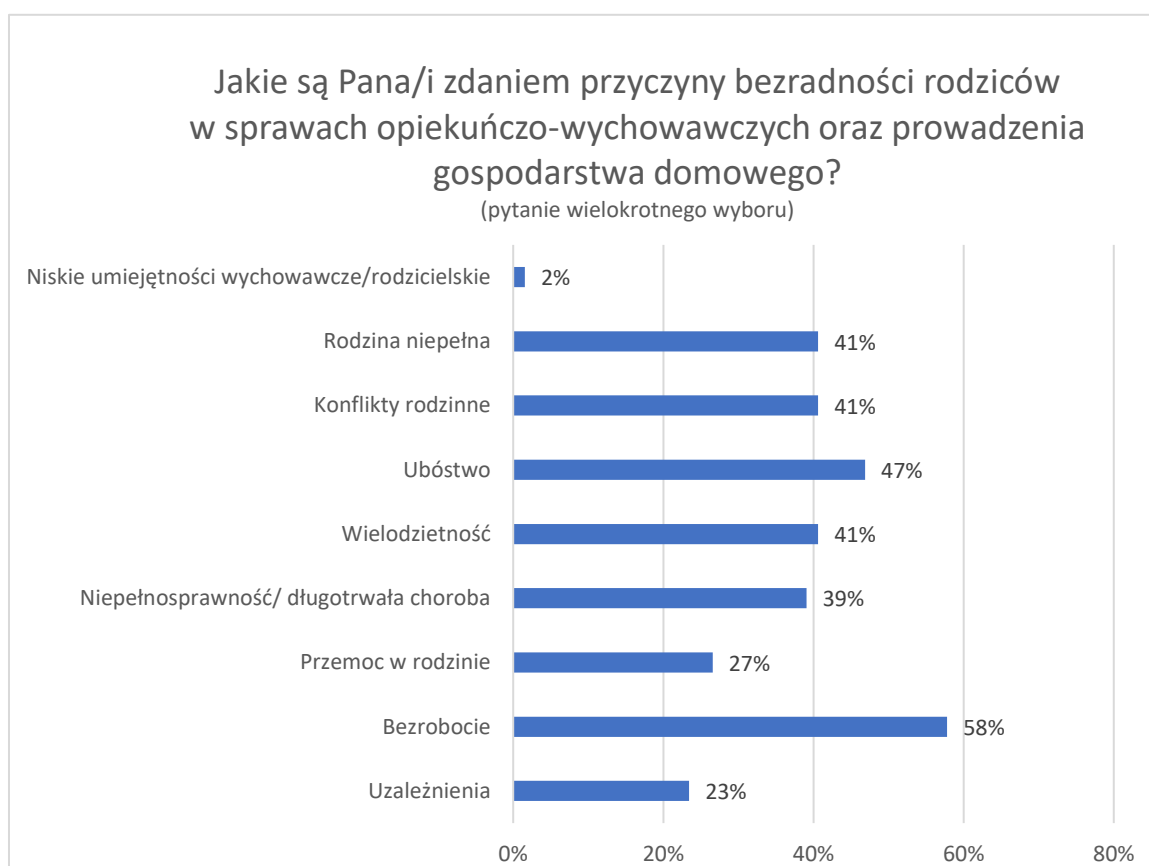
- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **39%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **52%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **59%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	33%	47%	19%	1%

⁵ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* i *raczej prawdziwe*

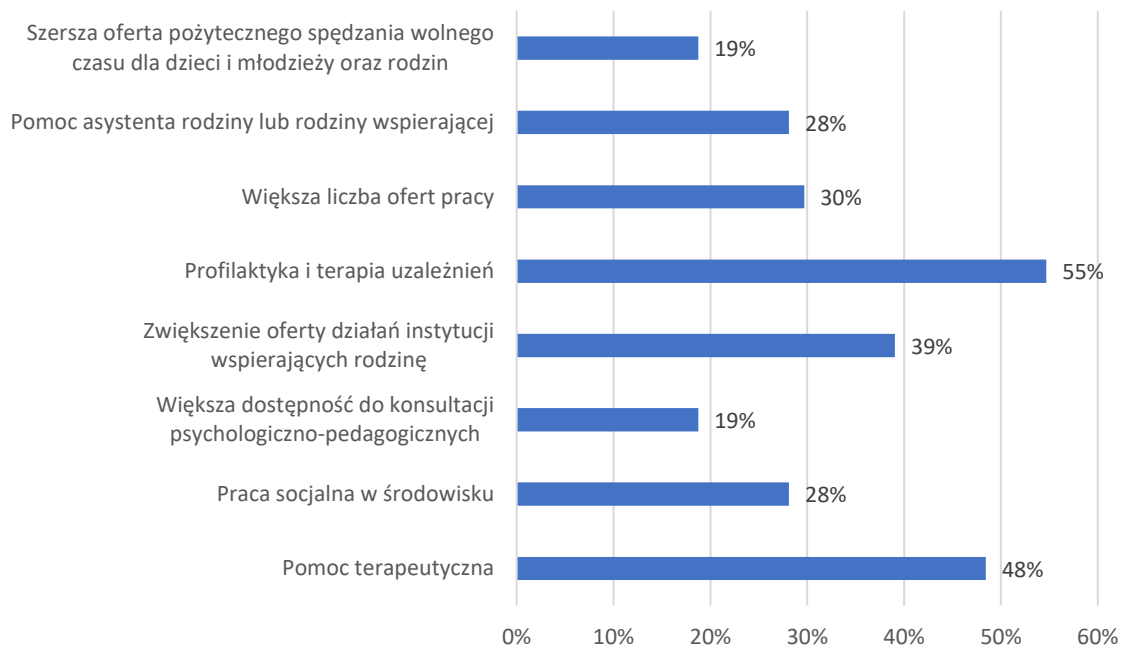
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	11%	22%	56%	11%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	9%	53%	33%	5%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	17%	34%	36%	13%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	9%	39%	39%	13%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	13%	28%	42%	17%

Według badanych mieszkańców Obszaru miasto Żukowo **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: bezrobocie (58%), ubóstwo (47%), wielodzietność (41%), konflikty rodzinne (41%), rodzina niepełna (41%), niepełnosprawność/długotrwała choroba (39%), przemoc (27%), uzależnienia (23%), oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie (2%).

Badani mieszkańcy Obszaru miasto Żukowo uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: profilaktyka i terapia uzależnień (55%), pomoc terapeutyczna (48%), poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (39%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (39%), większa liczba ofert pracy (30%), praca socjalna w środowisku (28%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (19%) oraz szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (19%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

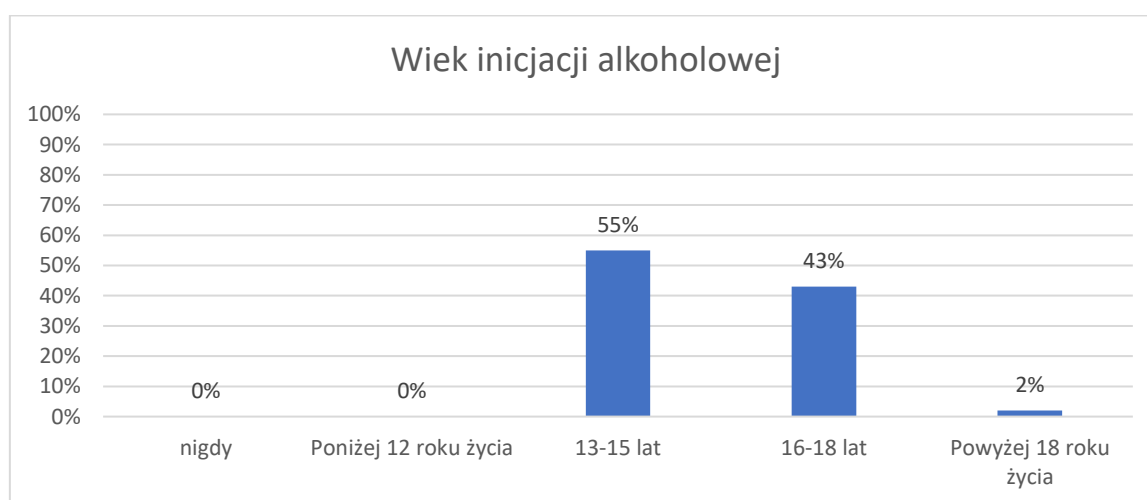

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęło się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.⁶ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁷.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru miasto Żukowo temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Zaledwie 2% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 43% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 55% na wiek poniżej 15 lat.

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (61%)** oraz **raz w tygodniu**

⁶ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

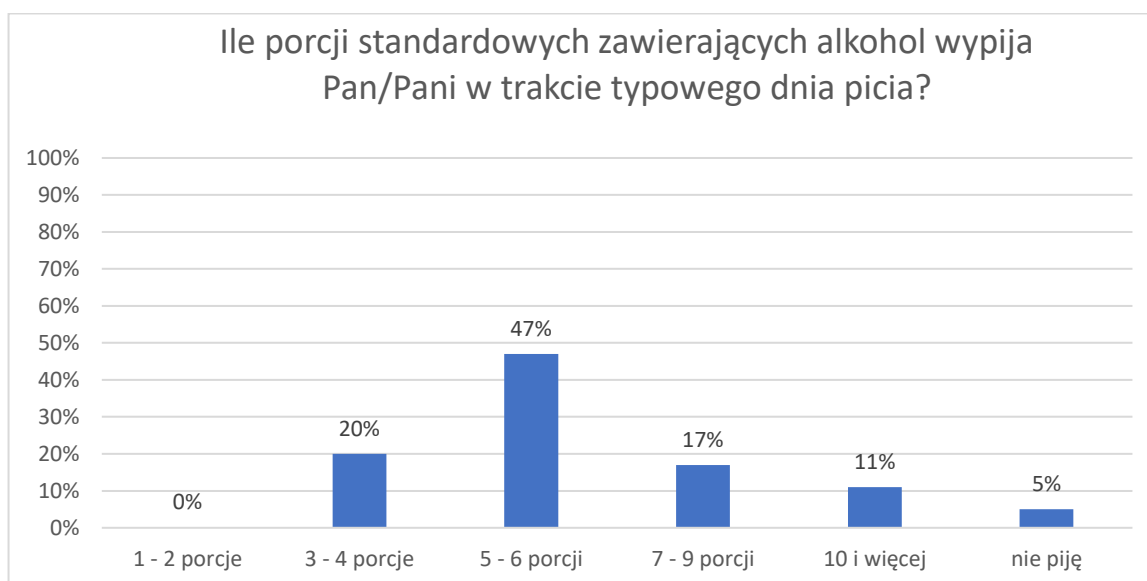
⁷ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(19%). 14% osób przyznało się do spożywania alkoholu kilka razy w roku. 5% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (47%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (20%) a nawet 7-9 porcji (17%). W tym pytaniu również 5% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożyciu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru miasto Żukowo, ponieważ **łącznie 63% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

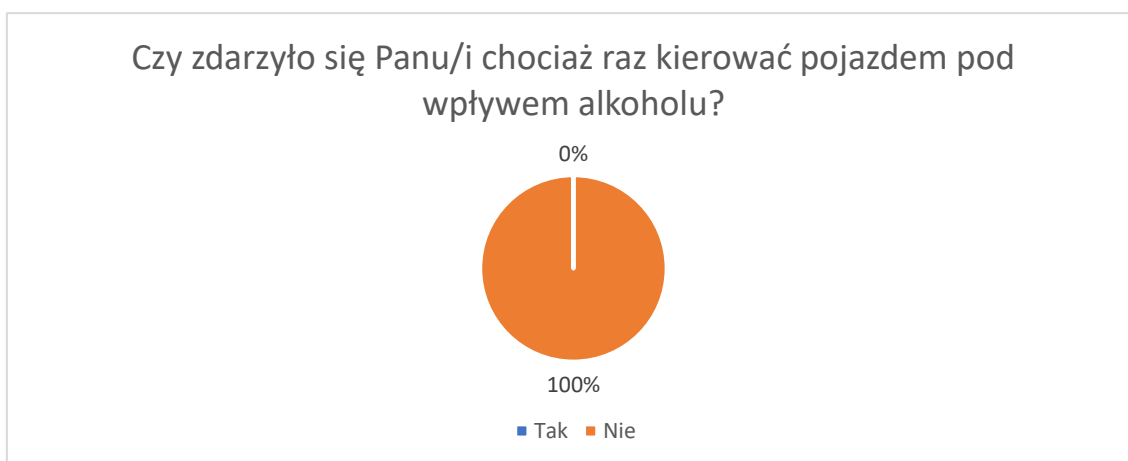
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 39% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **59% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 34% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **94% mieszkańców obszaru miasto Żukowo opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 96% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 70% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 67% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

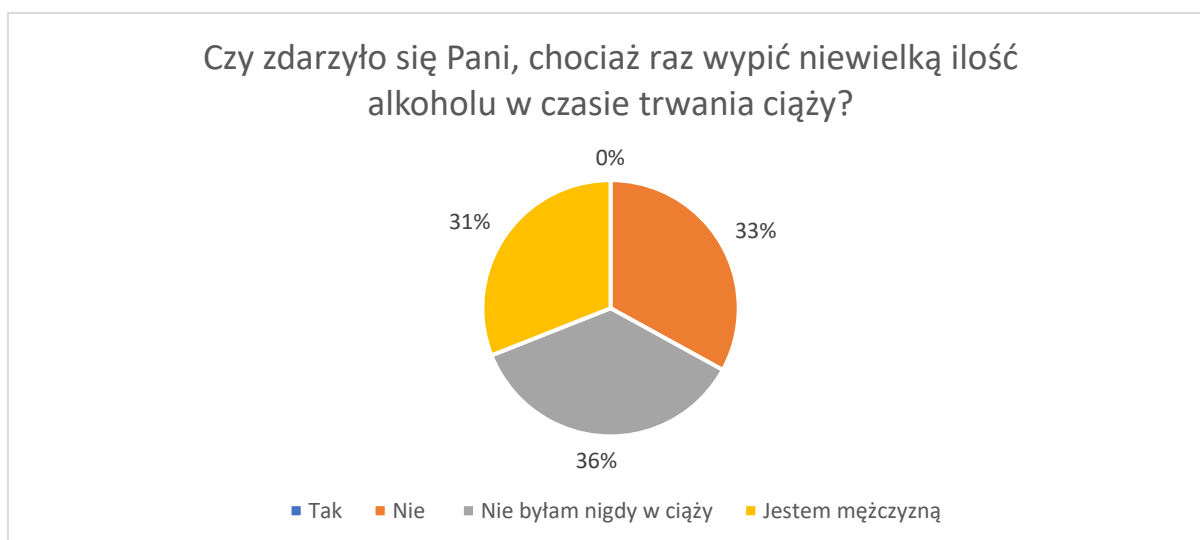
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	11%	52%	34%	3%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	5%	34%	52%	9%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	9%	50%	30%	11%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	4%	30%	33%	33%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	3%	27%	31%	39%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	7%	16%	22%	55%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	1%	3%	5%	91%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	0%	6%	22%	72%

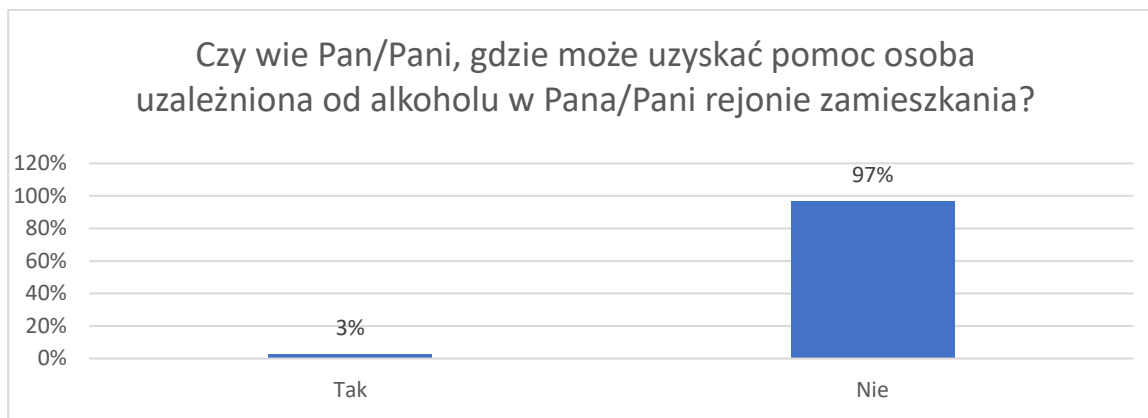
100% mieszkańców obszaru miasto Żukowo twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu.

33 z badanych przyznaje, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 67% badanych - 31% z nich to mężczyźni, a 36% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

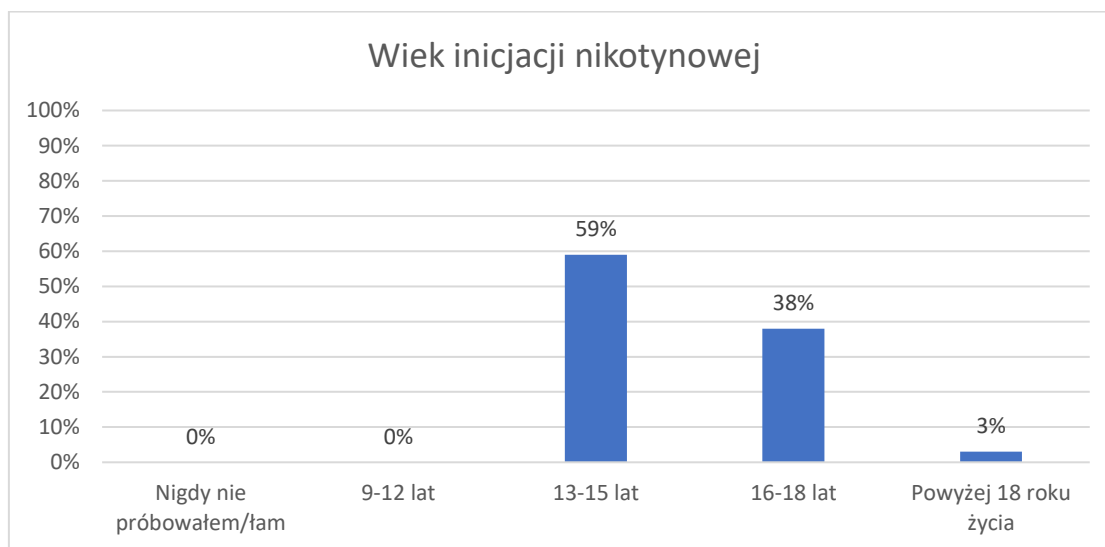

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców Obszaru miasto Żukowo, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **97% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.** 2% badanych odpowiadających twierdząco wskazywało na: GOPS.

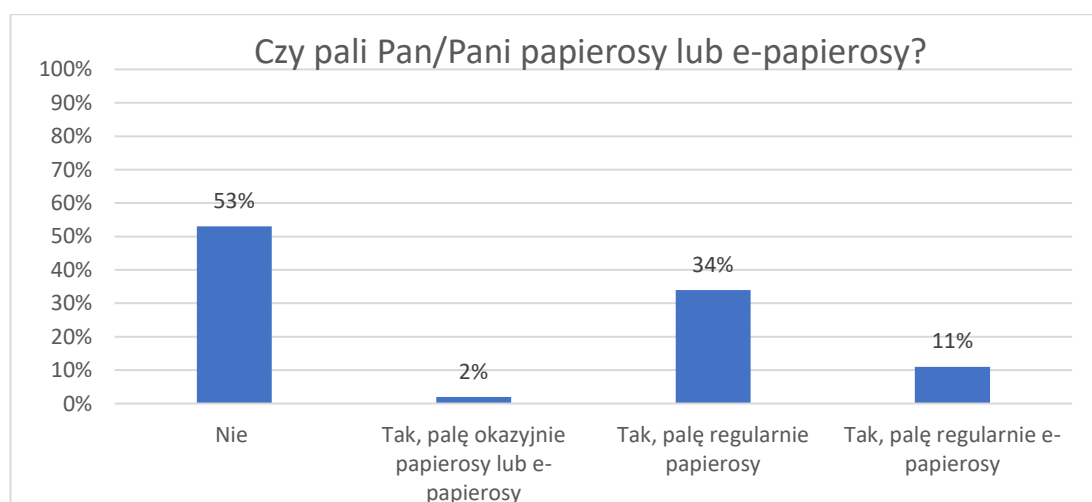

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **tylko 3% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejno, 38% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 59% w wieku poniżej 15 r.ż.

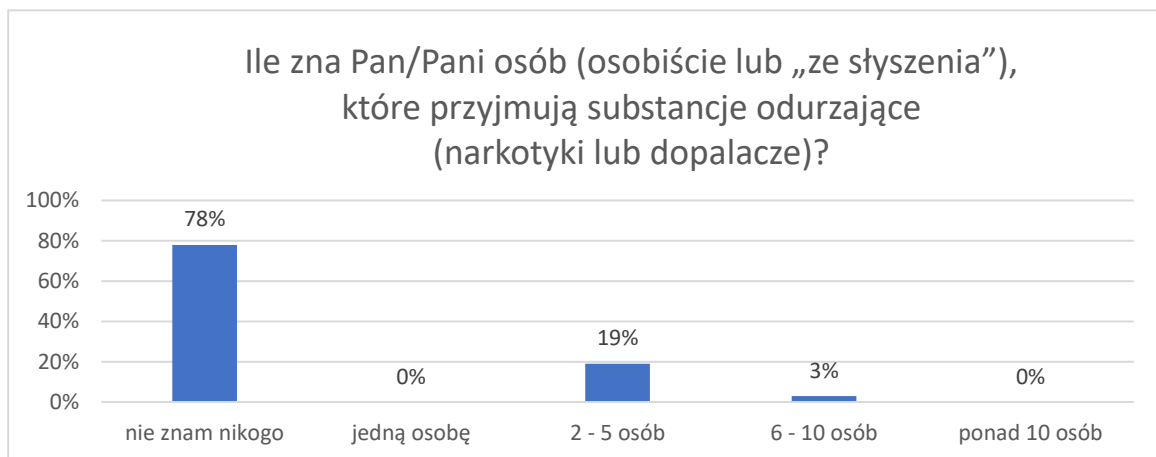
53% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 34% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 11% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 2% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru miasto Żukowo rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

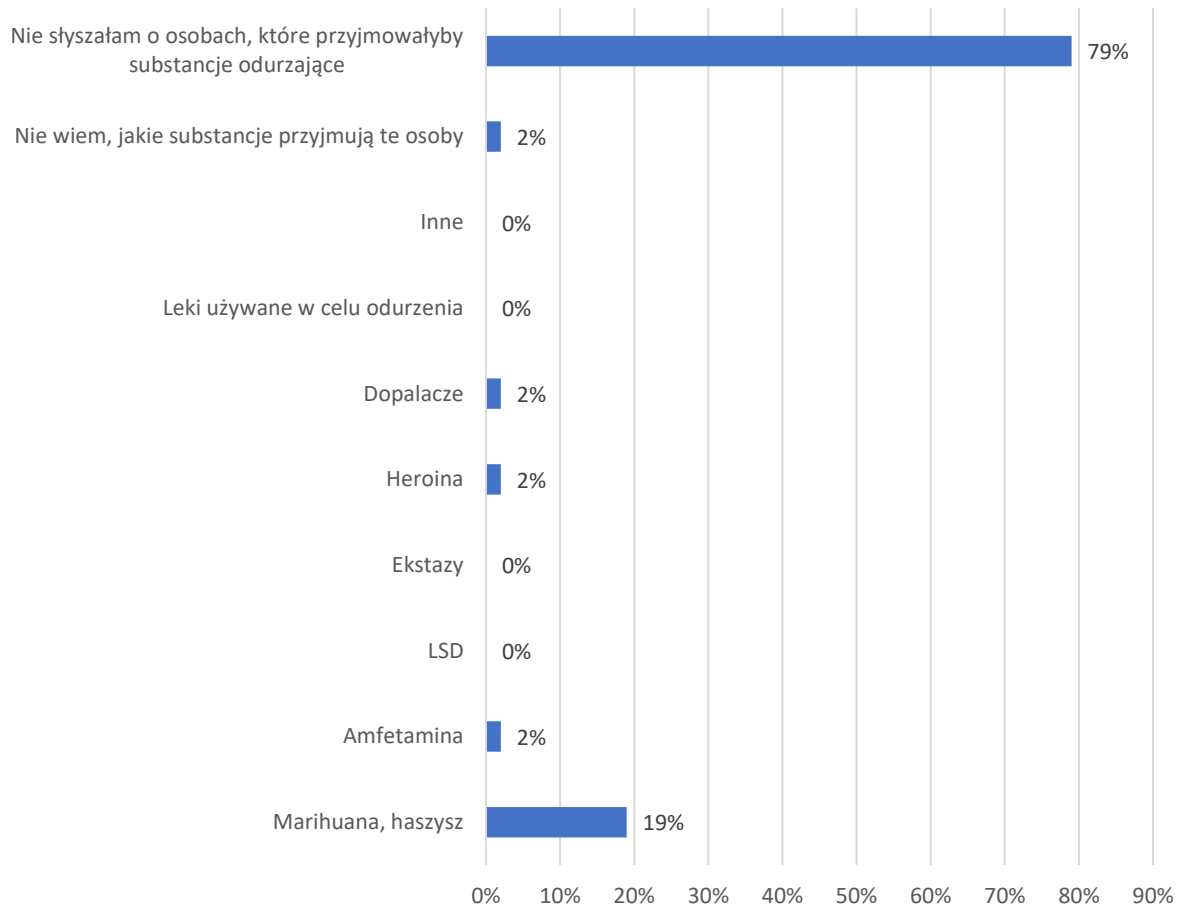
22% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 78% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihwana i haszysz.**

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

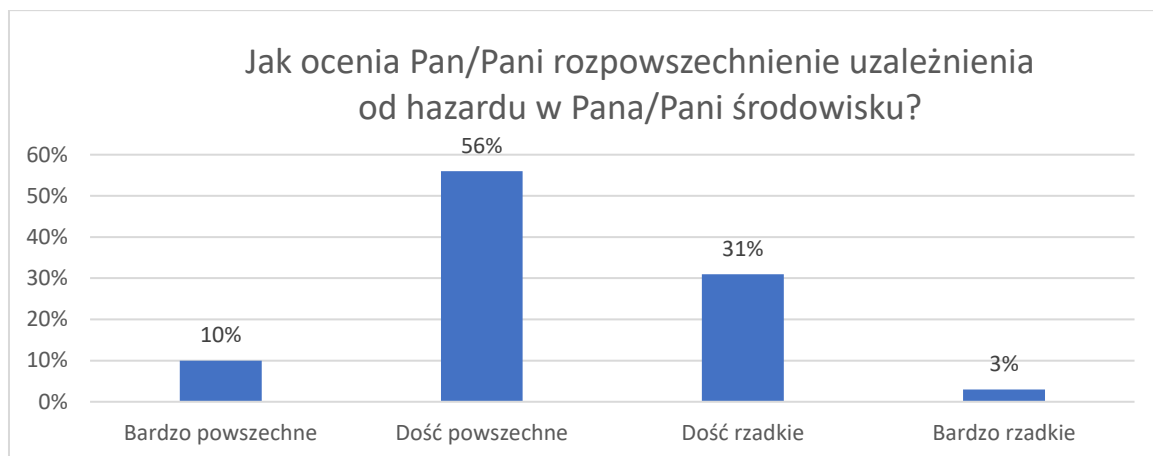
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁸

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

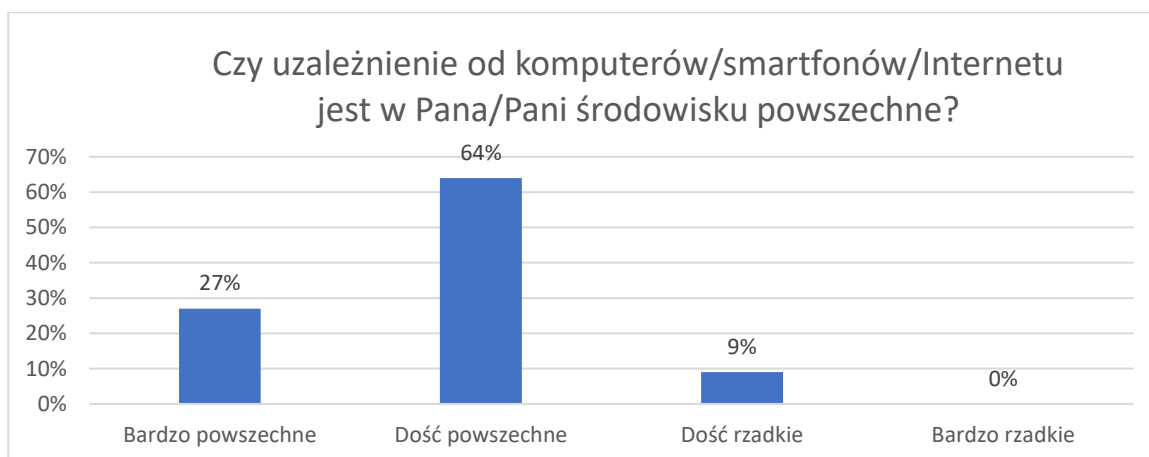
⁸ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców obszaru miasto Żukowo o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem % badanych mieszkańców obszaru miasto Żukowo uzależnienie od hazardu jest rzadkim⁹ zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 66% respondentów uważa hazard za powszechny¹⁰ problem ich środowiska.**

Łącznie 91% badanych mieszkańców obszaru miasto Żukowo ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne¹¹ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 9% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie¹² w ich gminie.

⁹ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

¹⁰ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹¹ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹² Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

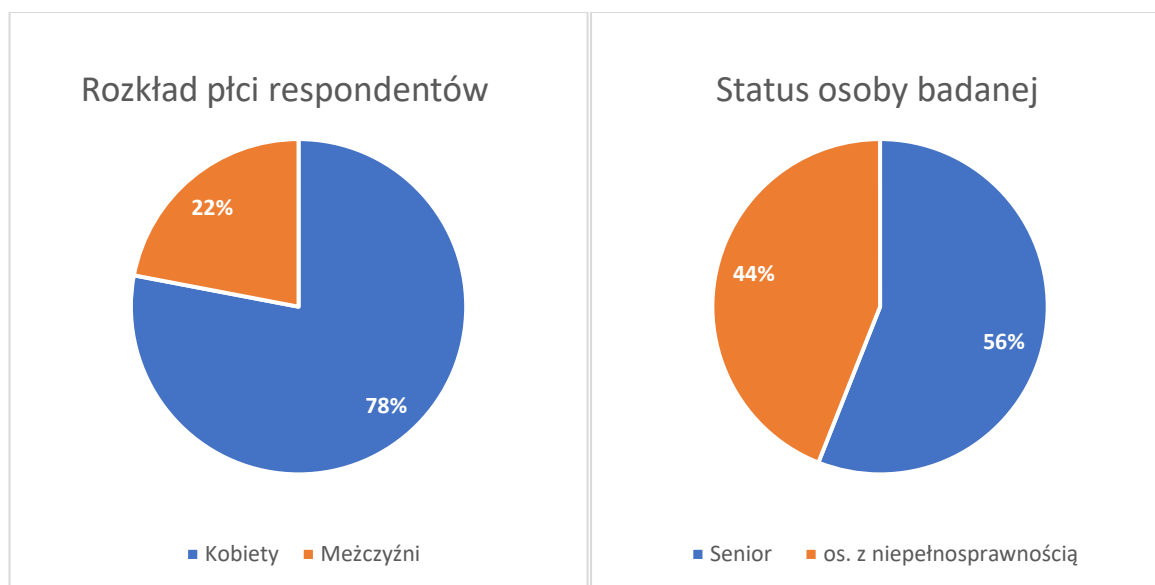
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 1

GRUPA BADANA

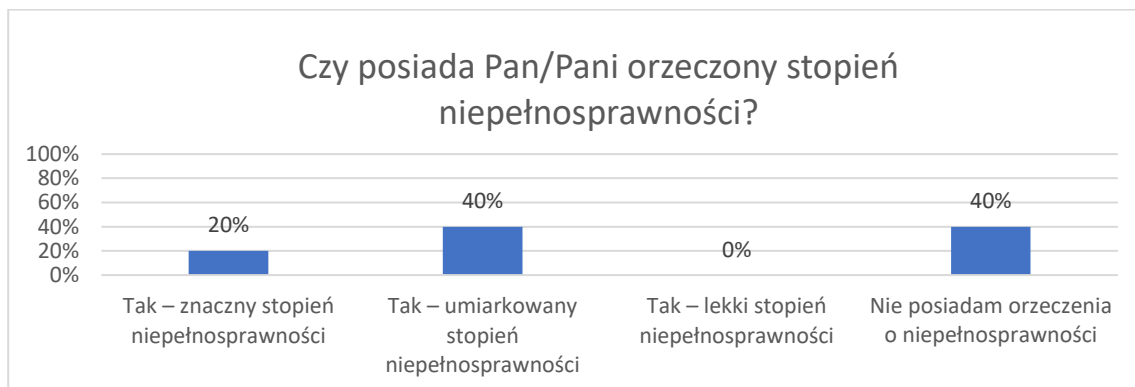
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców obszaru miasto Żukowo, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 9 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 72 lata. Wśród respondentów 5 osób zadeklarowało, że jest seniorem a 4 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osoba z niepełnosprawnością 40% nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. 240% wskazało na posiadanie orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, a 20% wskazało na stopień znaczny.

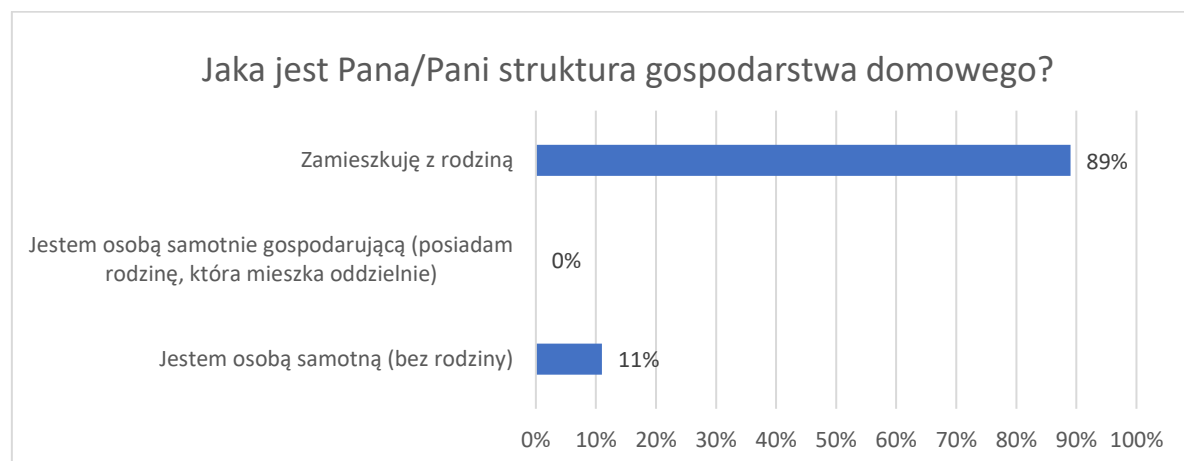
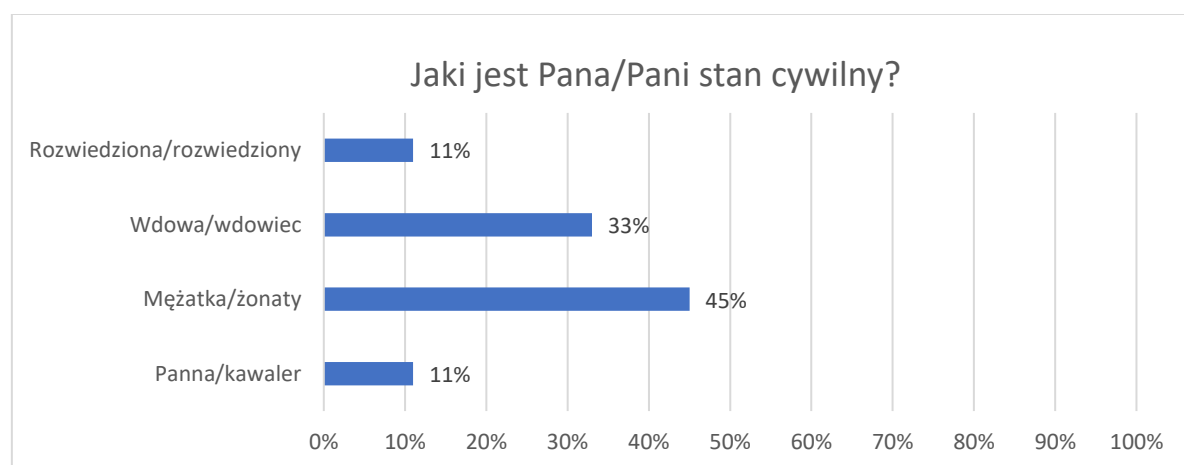
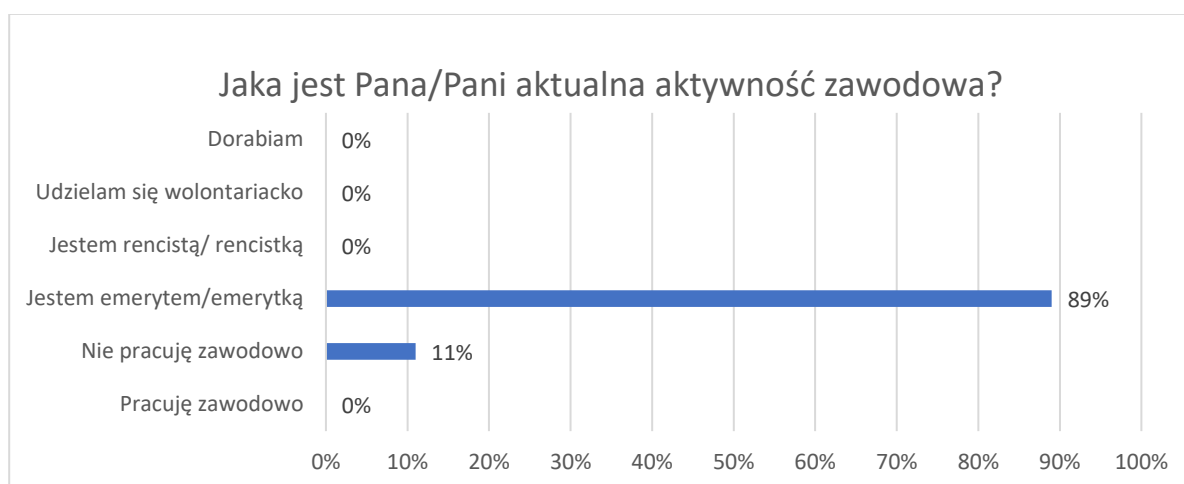
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 89% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 11% wskazało, iż nie pracuje zawodowo.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z obszaru miasto Żukowo, kształtuje się następująco: 45% badanej grupy jest zamężna, 33% to wdowa/wdowiec, 11% jest po rozwodzie a 11% jest stanu wolnego.

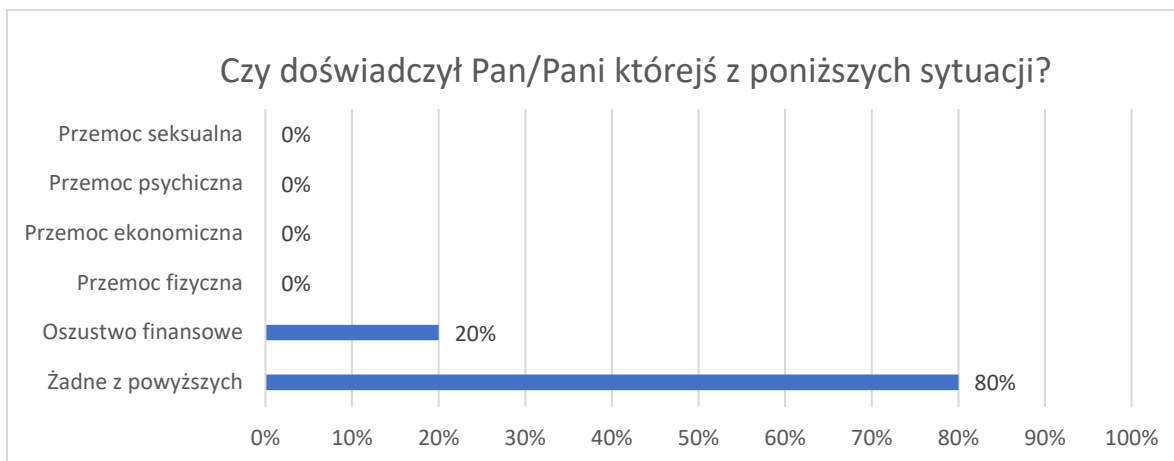
Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru miasto Żukowo 89% zamieszkuje z rodziną, a 11% jest osobami samotnymi (nie posiadają rodziny).

W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle¹³ swoją sytuację zdrowotną ocenia 67% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 66% określiło ją jako złą oraz sytuacji mieszkaniowej - 55%, a także sytuacji społecznej (55%). Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy sytuacja rodzinna (33%).

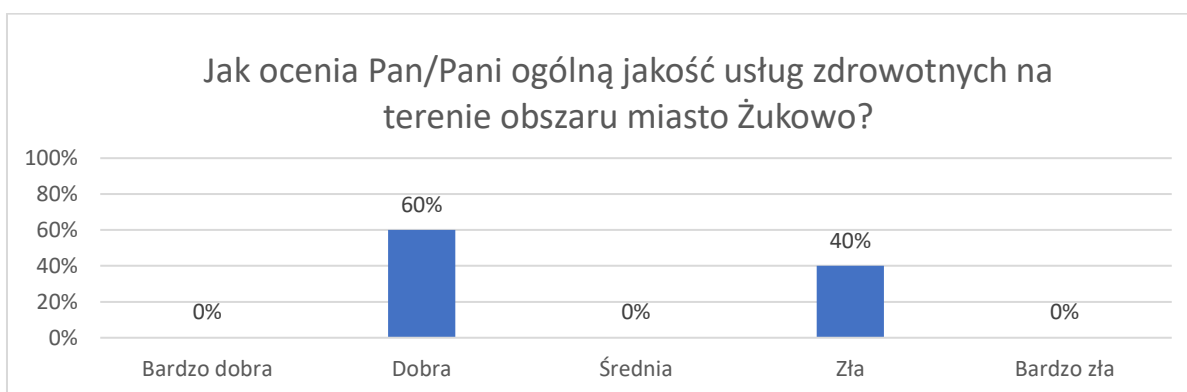
Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	22%	11%	33%	33%
Sytuacja mieszkaniowa	22%	11%	11%	11%	44%
Sytuacja rodzinna	22%	0%	33%	22%	22%
Sytuacja społeczna	22%	0%	22%	11%	44%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	33%	0%	67%

Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 80% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia, a 20% padło ofiarą oszustwa finansowego.

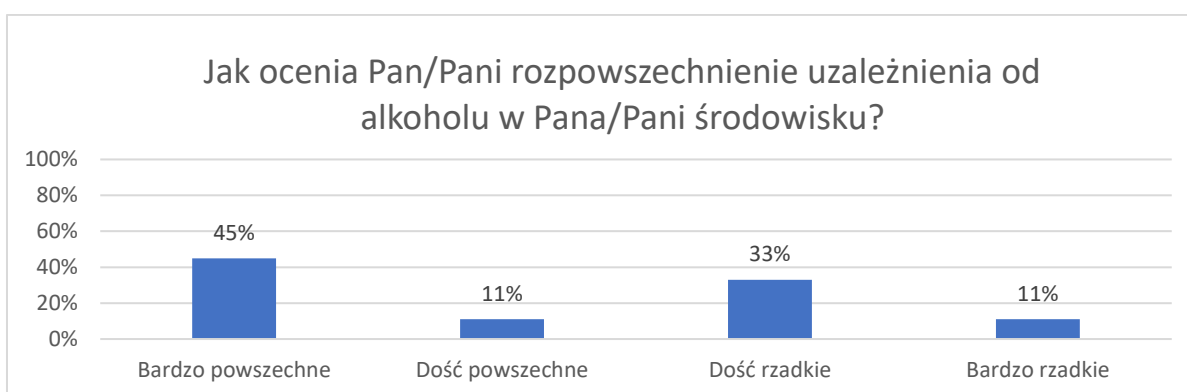
¹³ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru miasto Żukowo w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy –60% dobrze, a 40% ocenia ją źle.

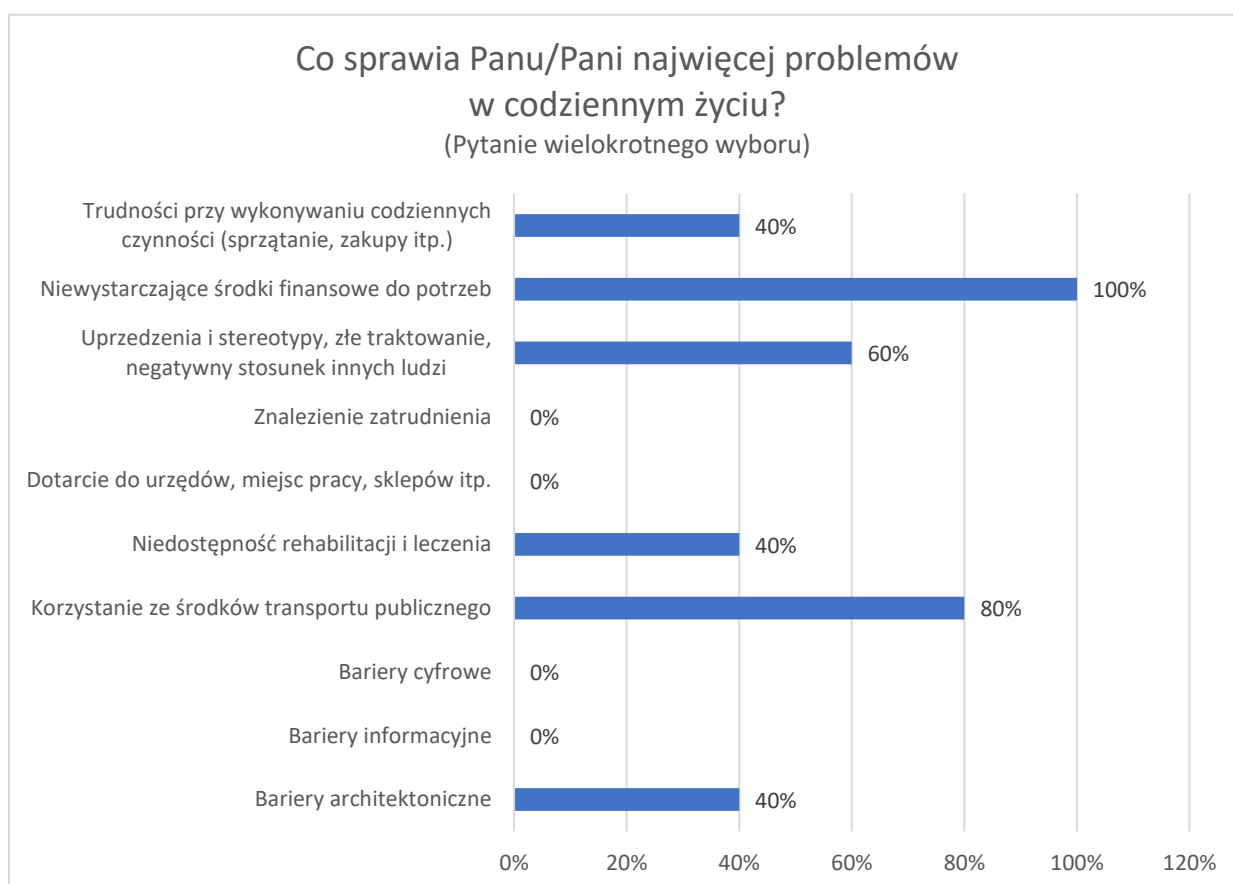
W opinii 56% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym¹⁴ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

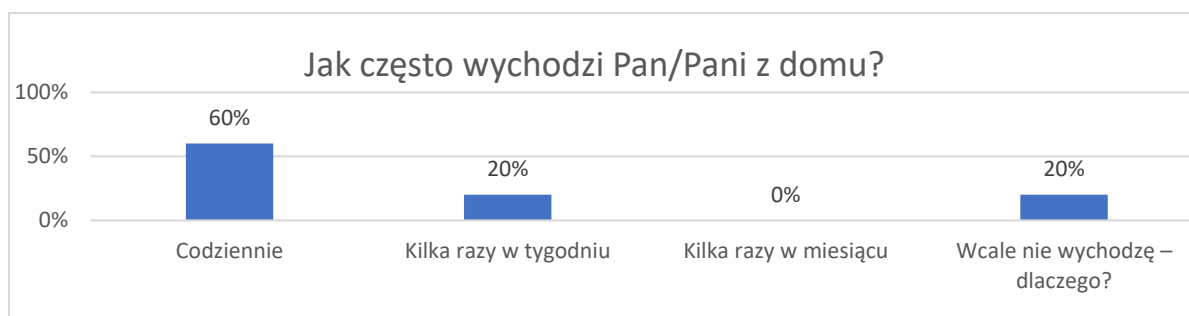
¹⁴ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

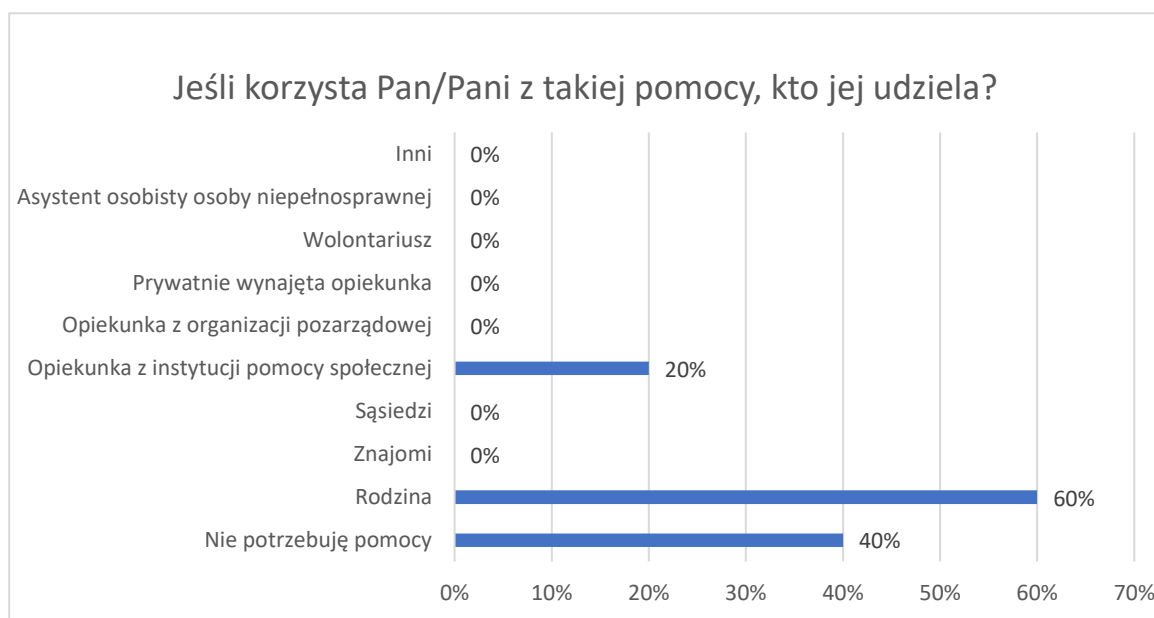
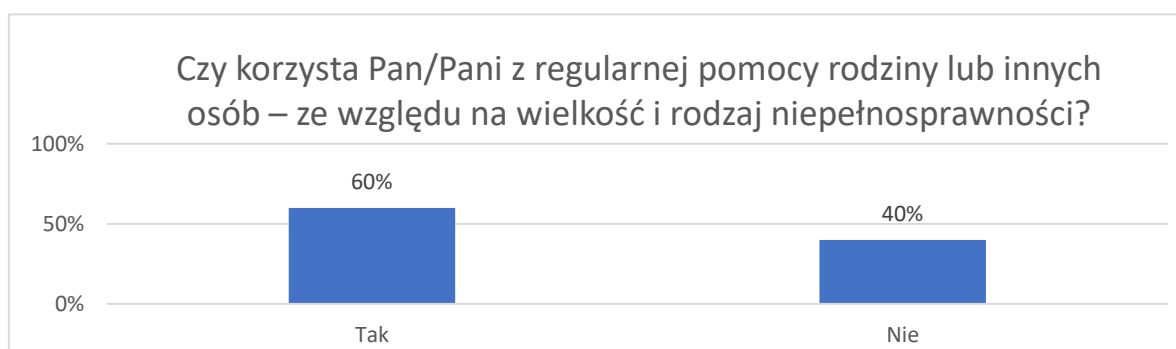
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niewystarczające środki finansowe do potrzeb (100%), korzystanie z transportu publicznego (80%), uprzedzenia i stereotypy, negatywnych stosunek innych ludzi (60%), trudności w wykonywaniu czynności codziennych (40%), niedostępność rehabilitacji i leczenia (40%) oraz bariery architektoniczne (40%).

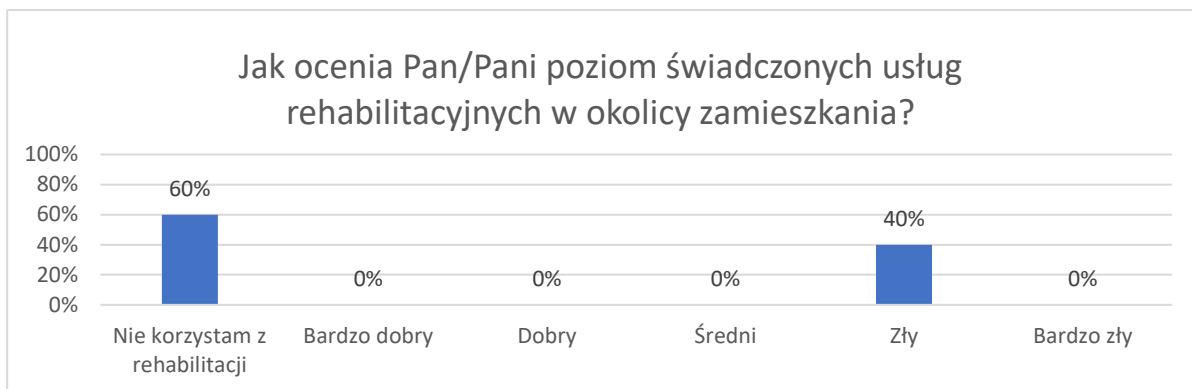
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. Ponad połowa (60%) podaje, że wychodzi codziennie, 20% wychodzi kilka razy w tygodniu a 20% nie wychodzi w ogóle z powodu poruszania się na wózku inwalidzkim.

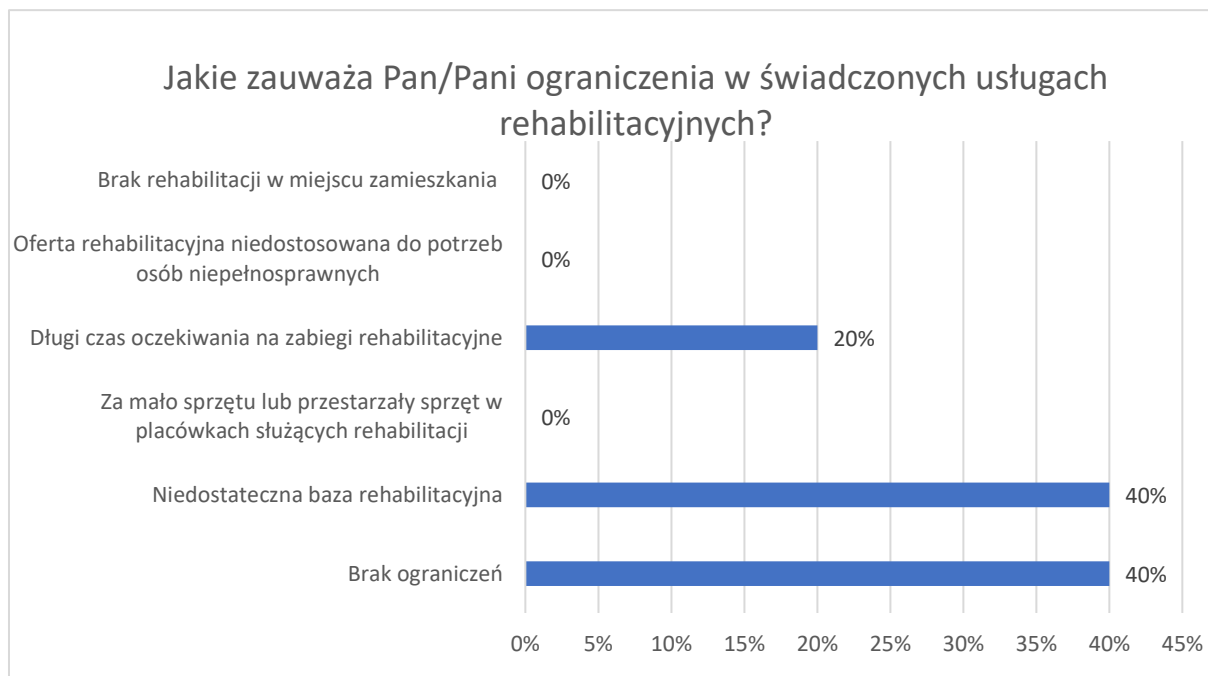
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 60% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (60%), opiekunka z instytucji pomocy społecznej (20%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Ponad połowa (60%) wskazała, że nie korzysta z rehabilitacji. Z kolei 40% oceniło poziom tych usług źle.

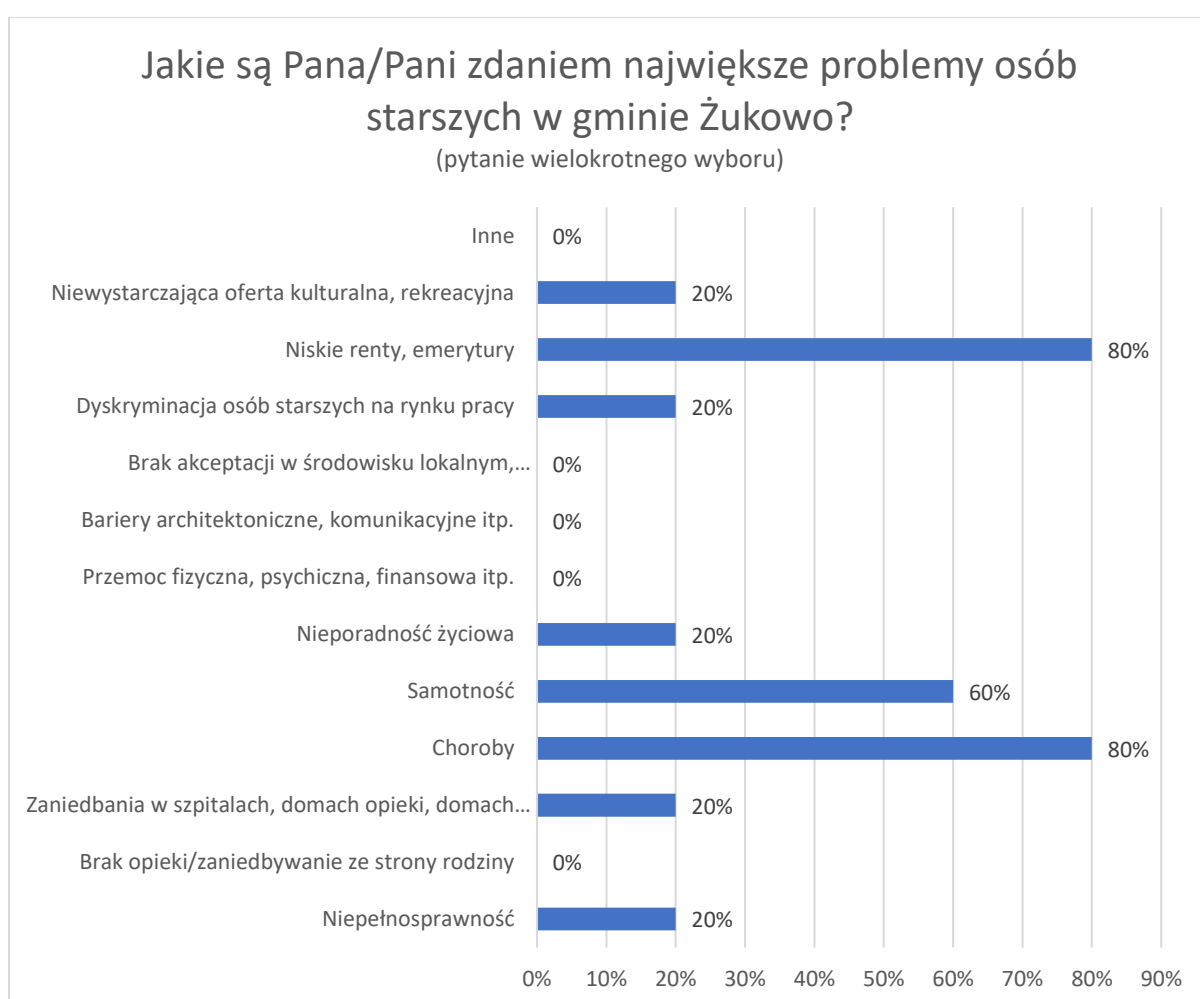

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: długi czas oczekiwania na zabiegi (20%), niedostateczna baza rehabilitacyjna (40%).

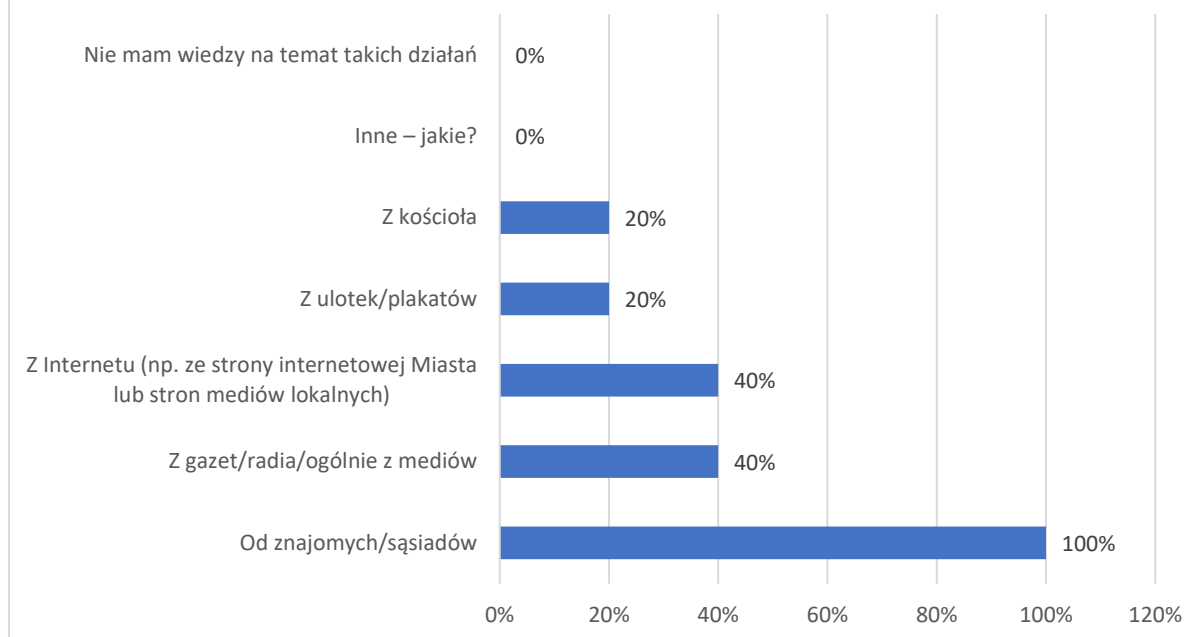
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z obszaru miasto Żukowo zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (80%), choroby (80%), samotność (60%), nieporadność życiowa (20%), niewystarczająca oferta kulturalna (20%), zaniedbywanie w instytucjach (szpitale, domy opieki), niepełnosprawność (po 20%), dyskryminacja osób starszych na rynku pracy (20%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru miasto Żukowo w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 100% wskazało, że od znajomych i sąsiadów, kolejno 40% z mediów a 40% ze stron Internetowych lokalnych mediów czy instytucji .20% dowiaduje się o tym z kościoła oraz ulotek/plakatów.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na obszarze miasta Żukowo, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 1

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie obszaru miasto Żukowo. Grupa badana stanowiła 8 kobiet oraz 2 mężczyzn. 9 osób z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 36 lat.

CEL BADANIA

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

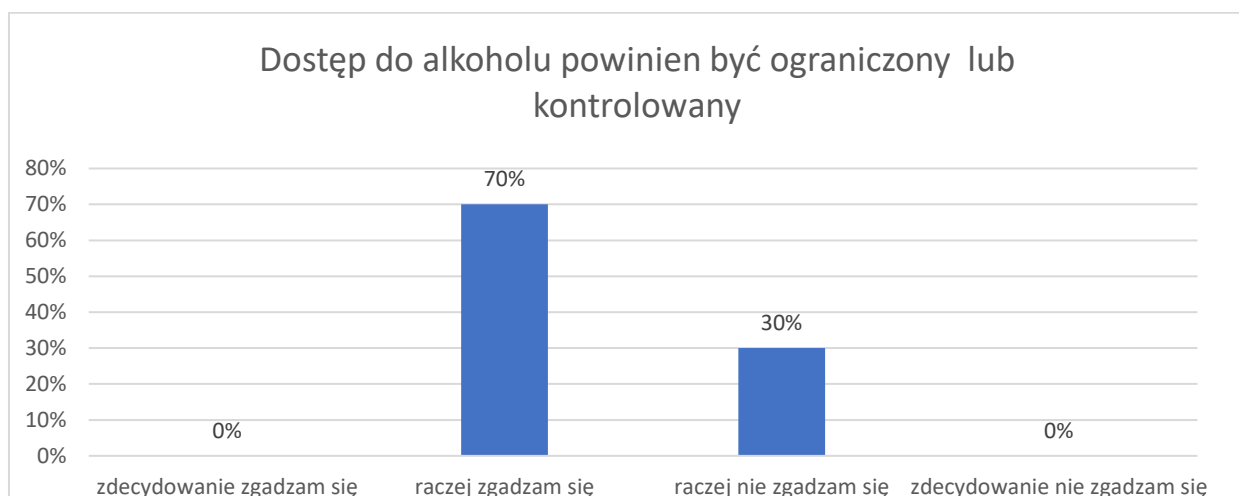
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

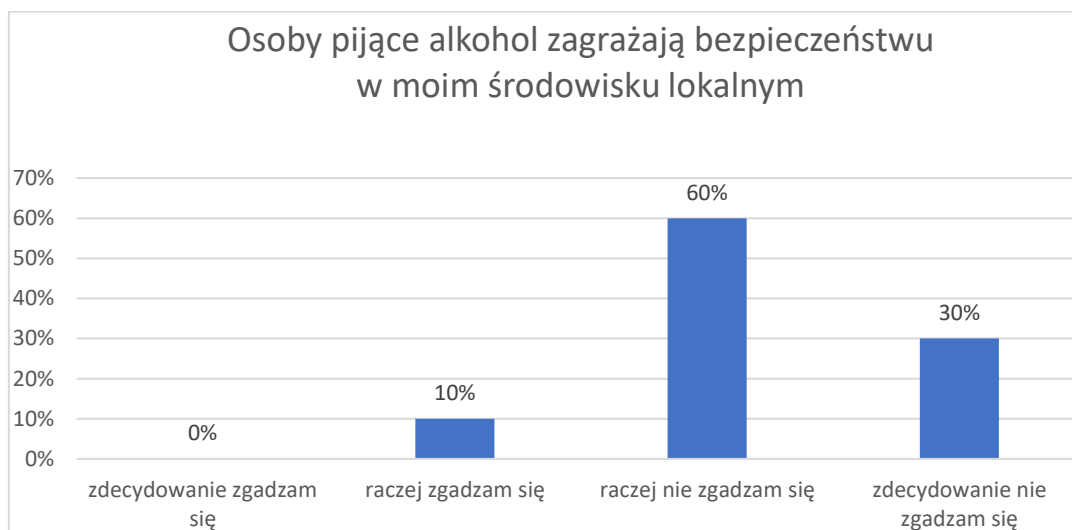
Tylko 10% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **niskim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

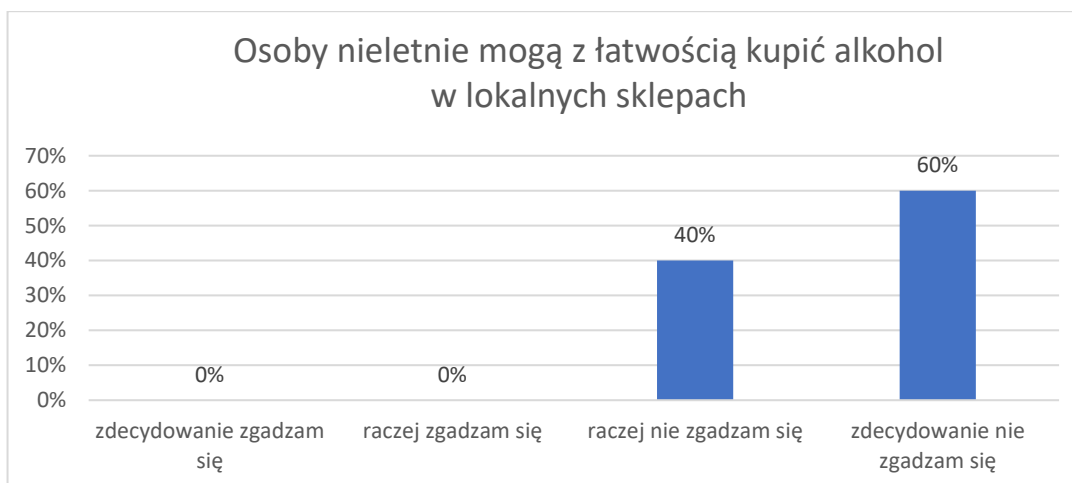
Z kolei 70% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

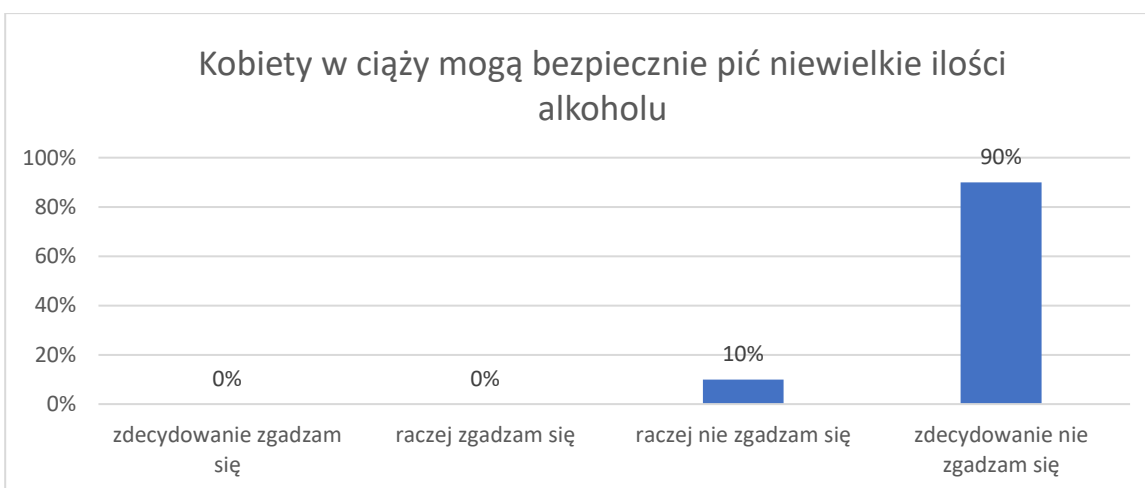
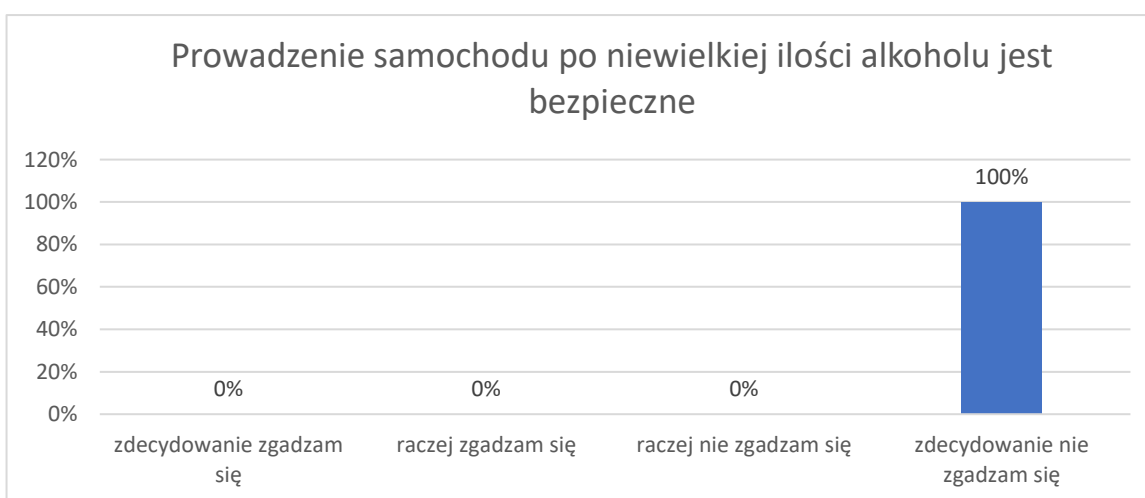
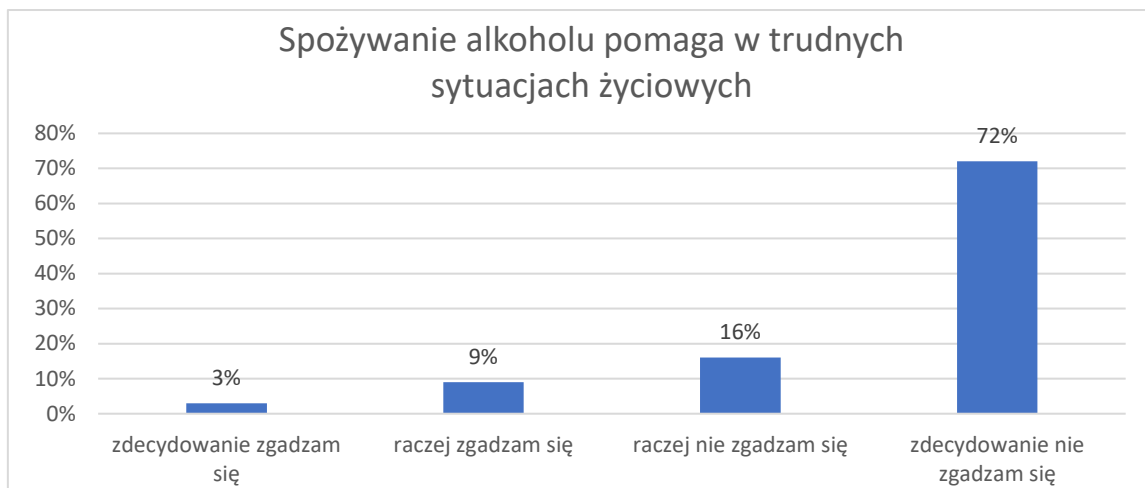
10% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

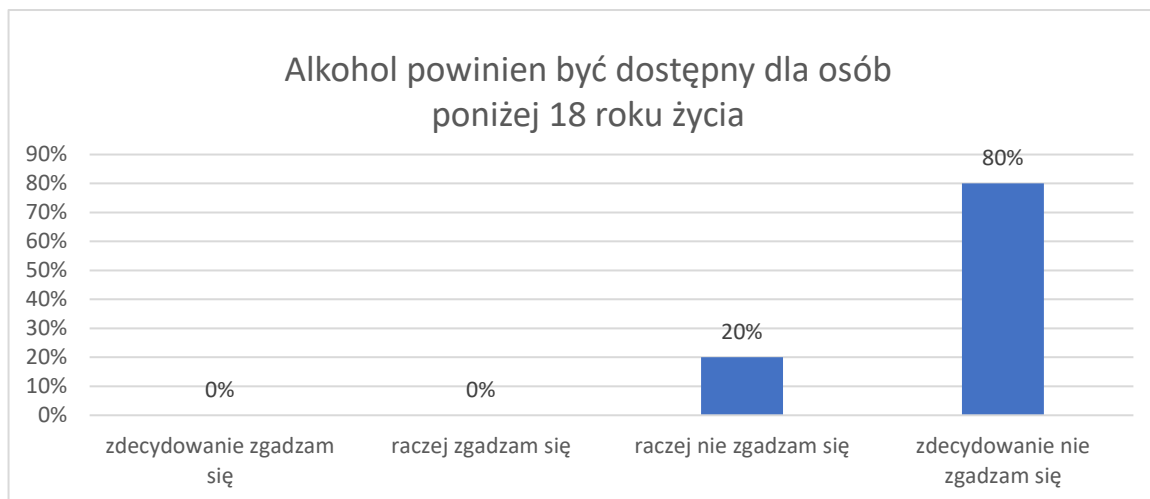
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **100% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

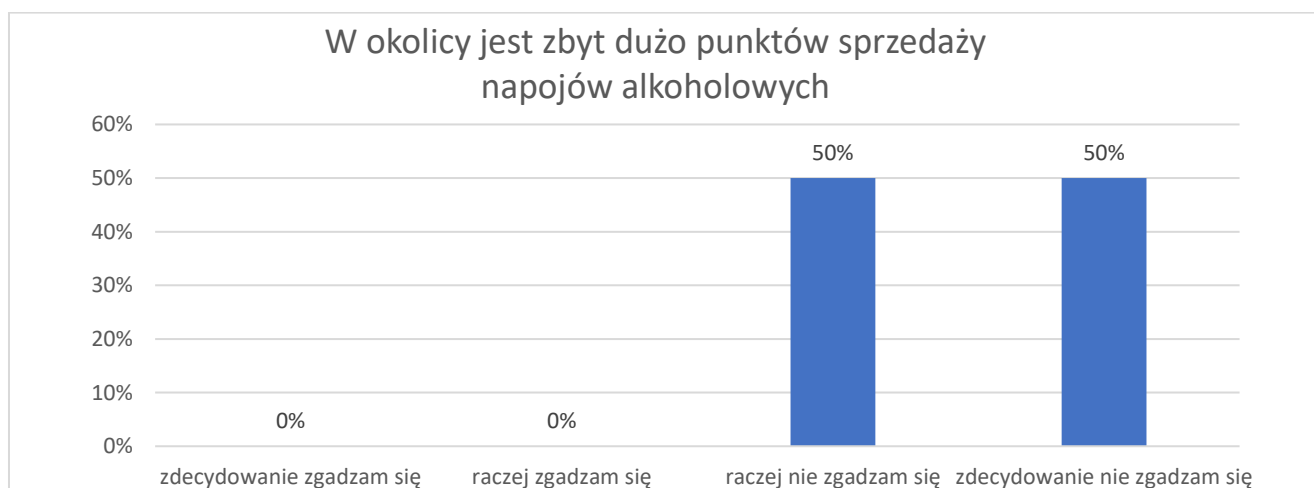
Łącznie 86% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, **100%** badanych odpowiedziało, że **prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne.** **100%** sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.**

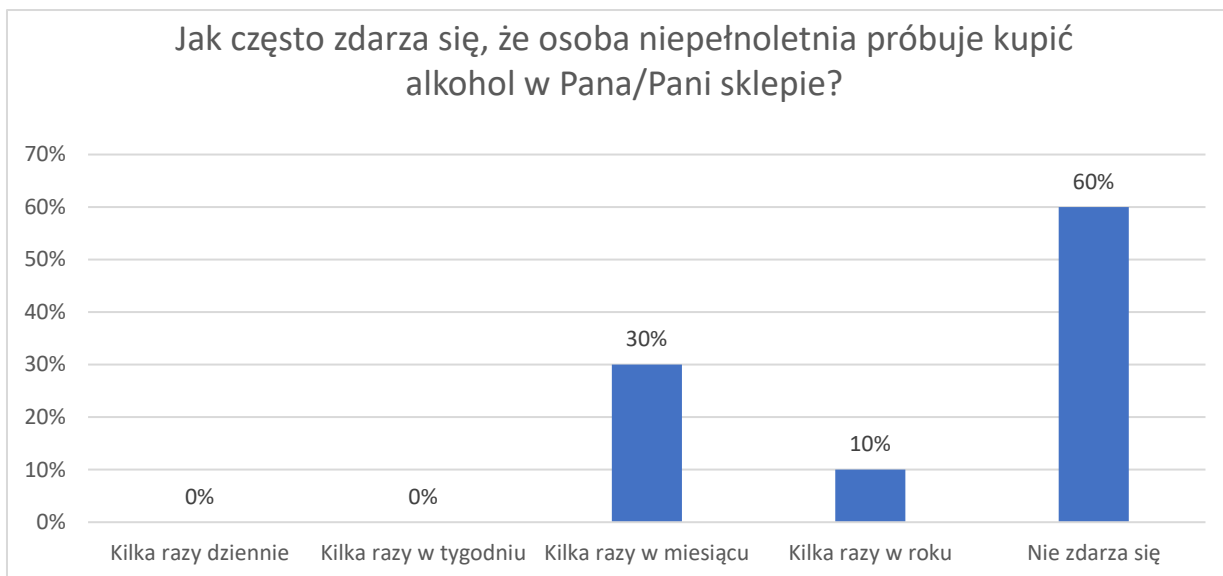
Łącznie **100%** sprzedawców napojów alkoholowych w obszarze miasto Żukowo **uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.**

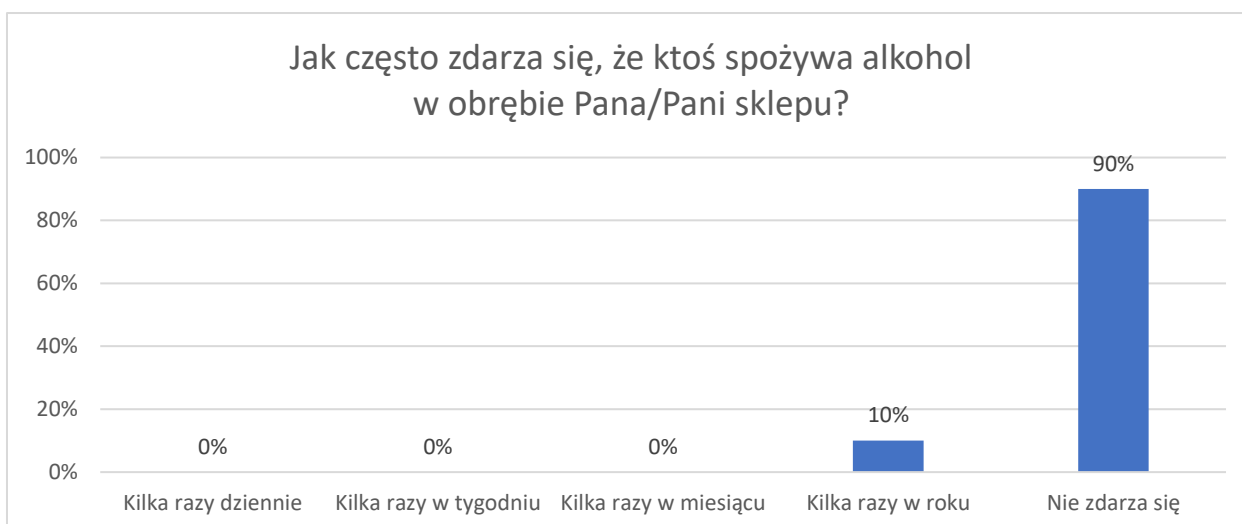
100% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w obszarze miasto Żukowo deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (30%) oraz kilka razy w roku (10%)**. Zdaniem 60% badanych taka sytuacja nie ma miejsca.

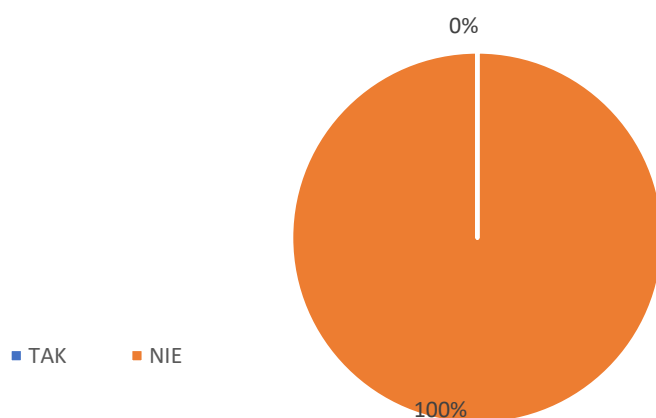

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 10% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku, a zdaniem 90% taka sytuacja nie ma miejsca.

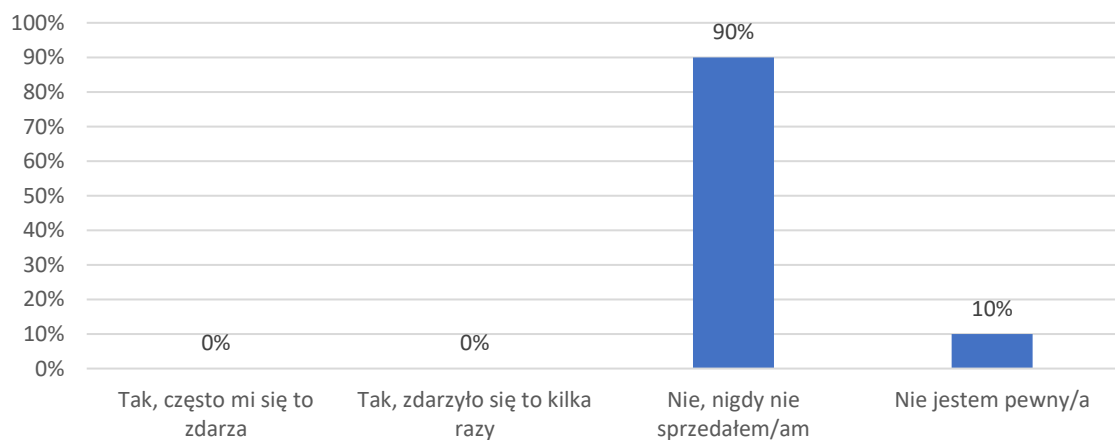
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

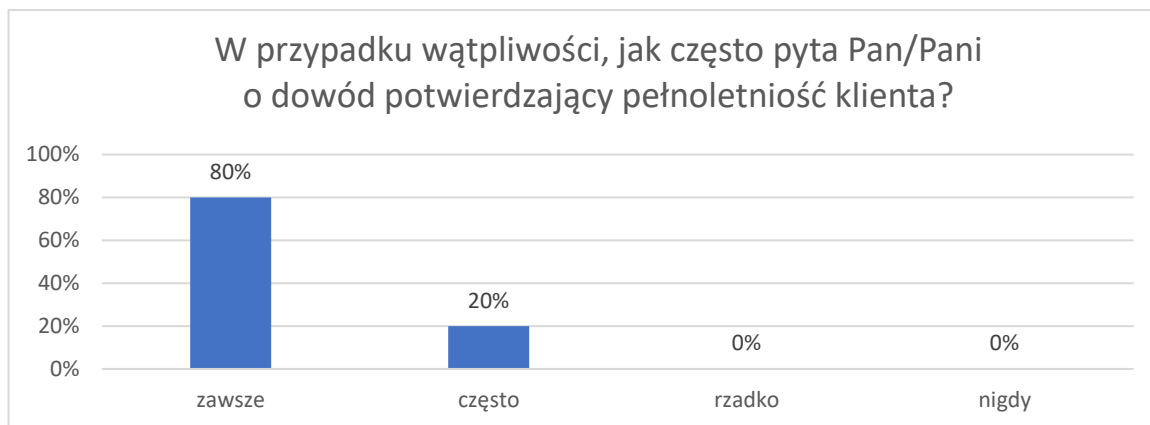

90% sprzedawców napojów alkoholowych z Obszaru miasto Żukowo deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

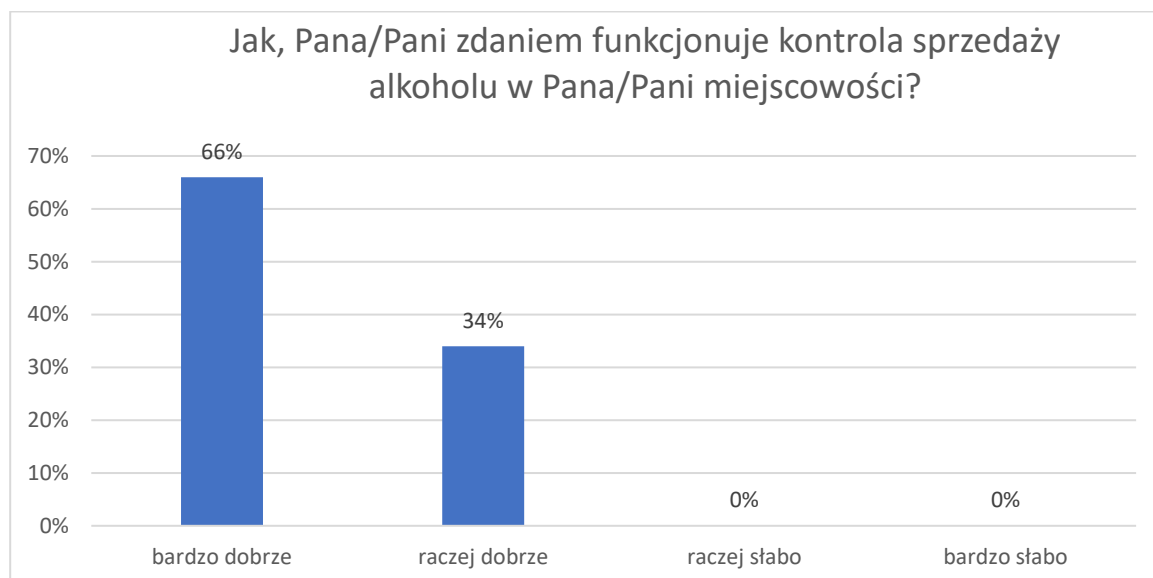
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **80% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 20% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w obszarze miasto Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY- OBSZAR NR 1

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych z obszaru miasto Żukowo** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

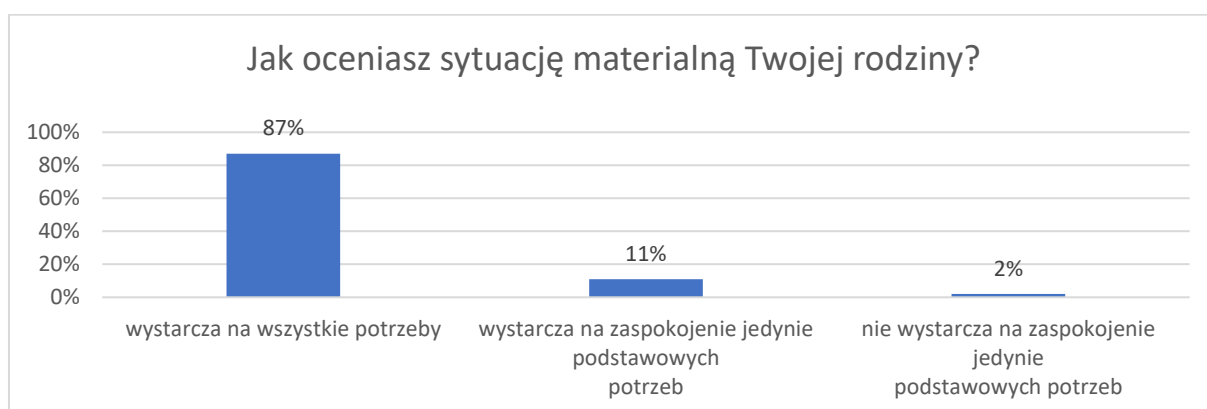
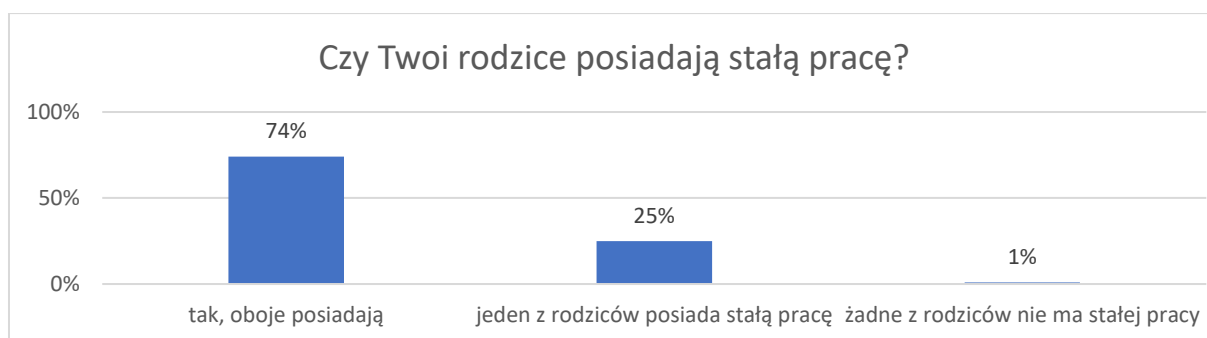
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu Obszaru miasto Żukowo w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	344 uczniów
---------------------------------	-------------

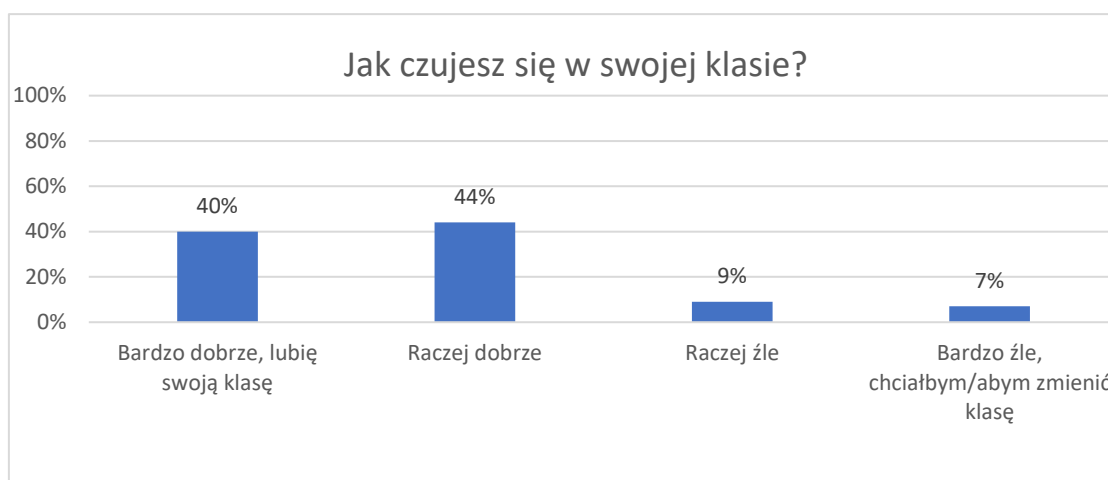
Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (74%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (87%).

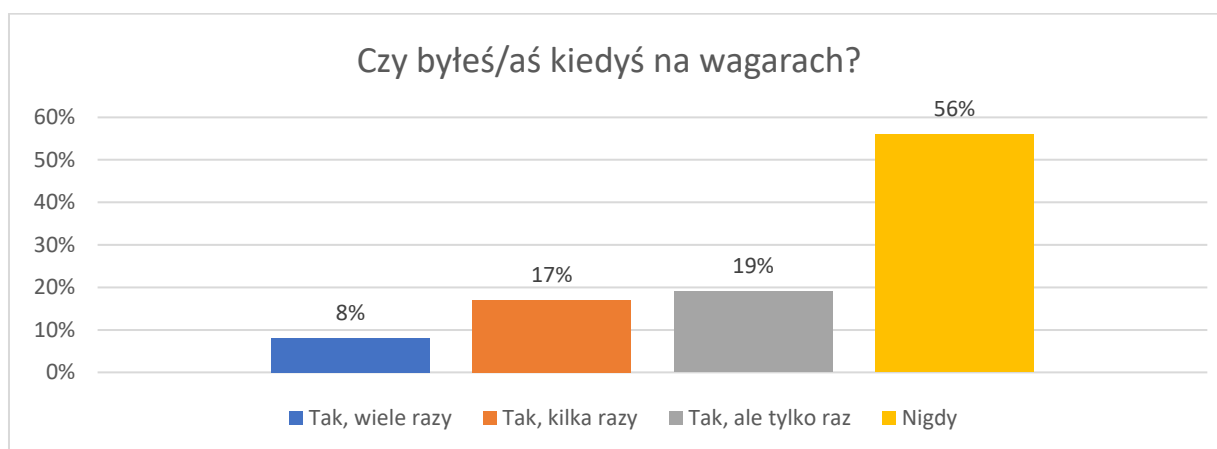
WYNIKI

Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, ponieważ 84% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze.** Przeciwnego zdania jest 16% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo w sporej części nigdy nie byli na wagarach (56%) lub byli na nich tylko raz (19%).** 17% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 8% wiele razy.

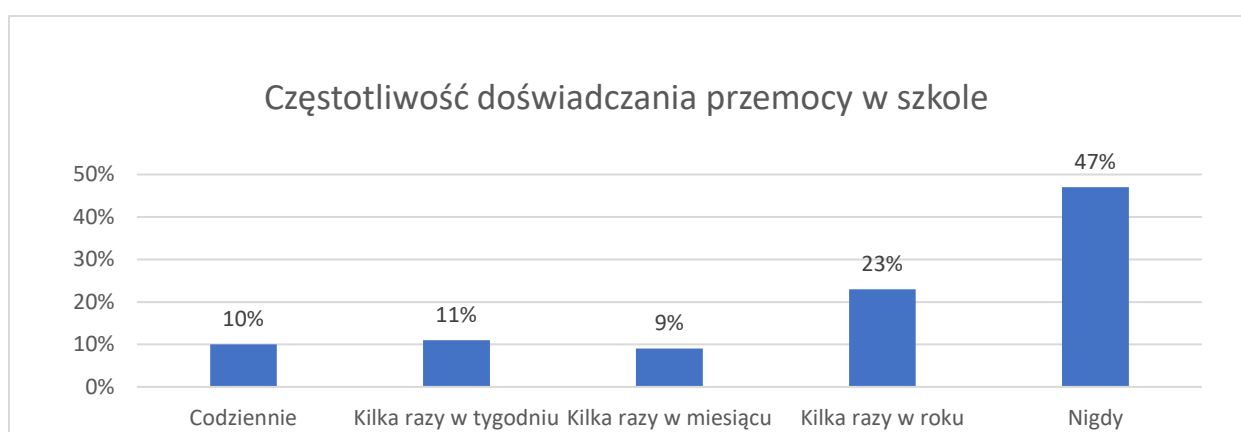
PRZEMOC W SZKOLE

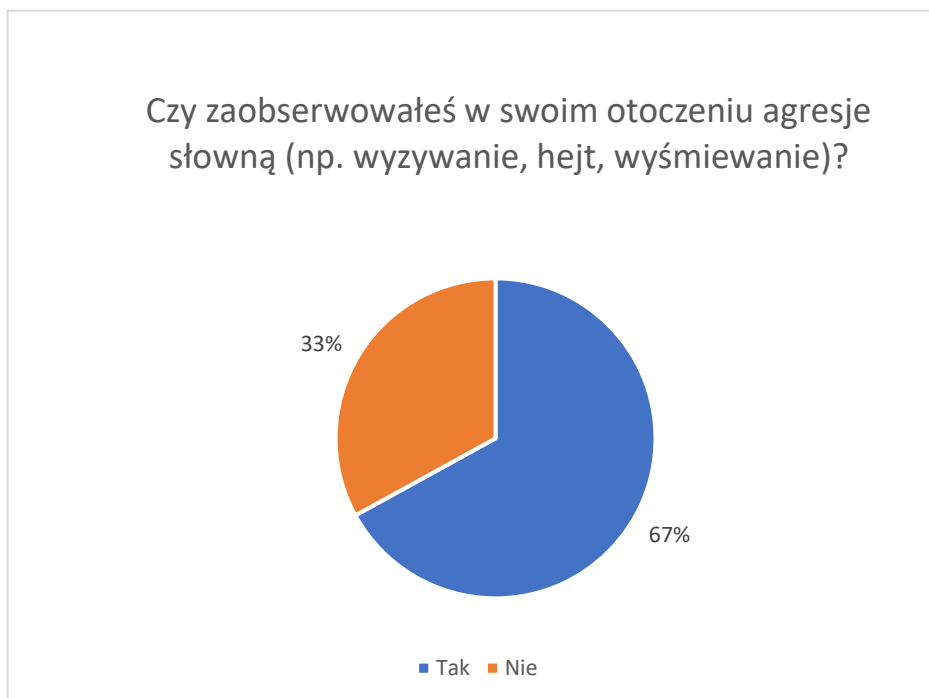
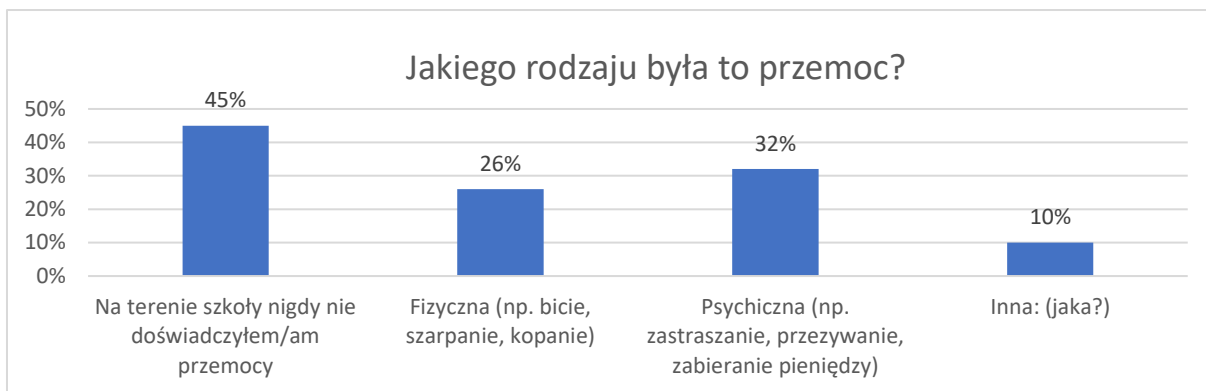
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów (41%) deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 24% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku. Niepokojące są wskazania uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 47% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 32% wskazało na przemoc psychiczną a 26% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 67% uczniów szkół podstawowych z obszaru miasto Żukowo deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

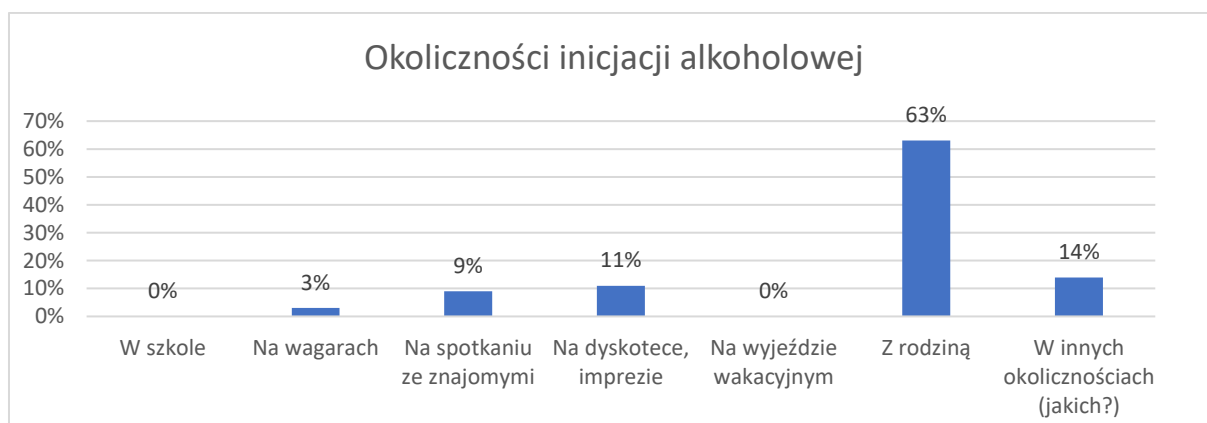
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino¹⁵

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 19% badanej grupy.**

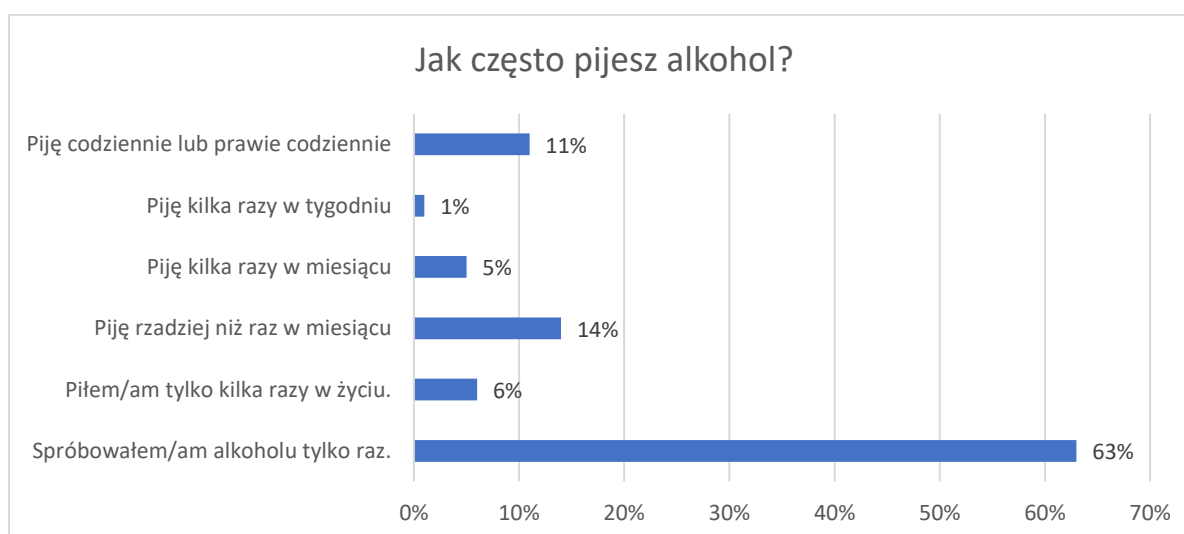
¹⁵ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

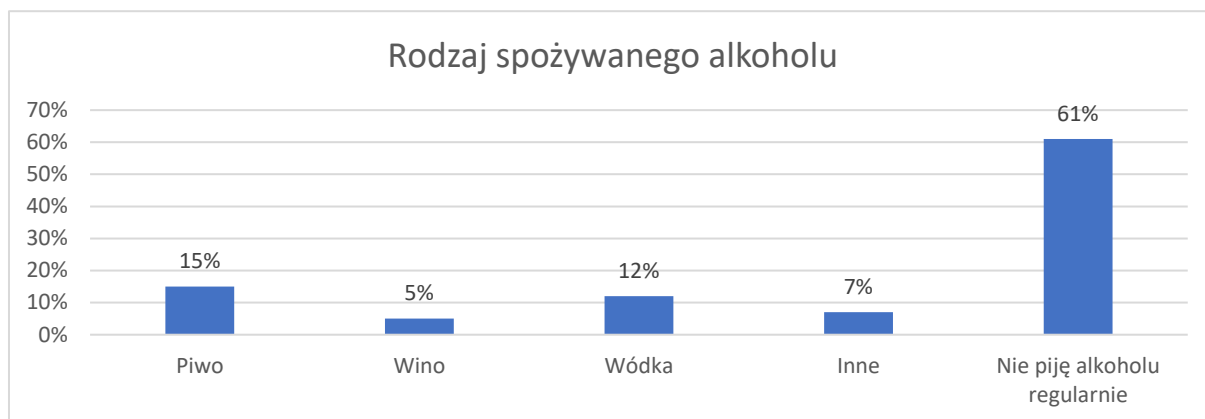
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (53%) oraz imprezę/dyskotekę (11%).

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol**. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po wódkę (12%) oraz piwo (15%)**. 7% wskazań uczniów otrzymała odpowiedź inne – uczniowie wymieniali tutaj głównie wysokoprocentowe alkohole typu whisky czy rum.

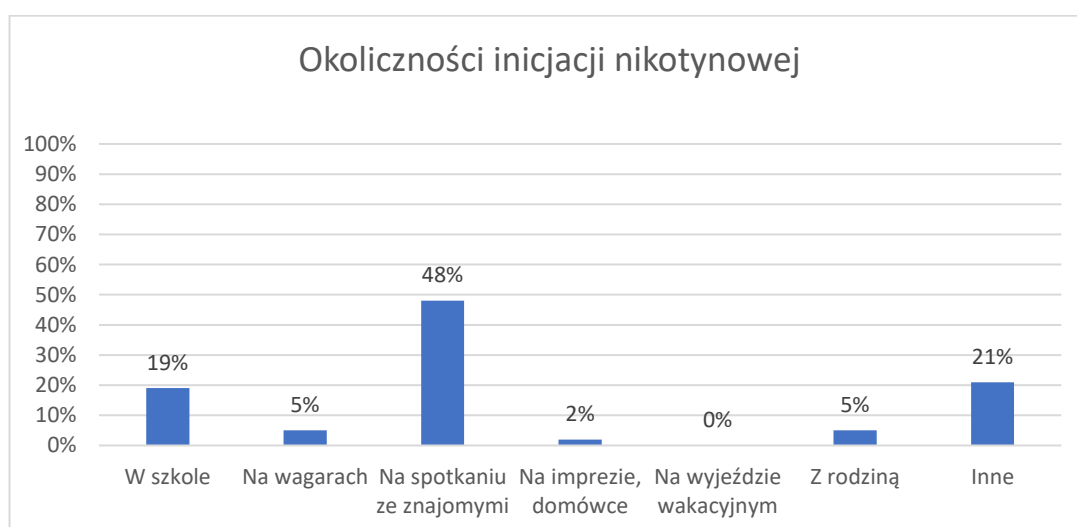
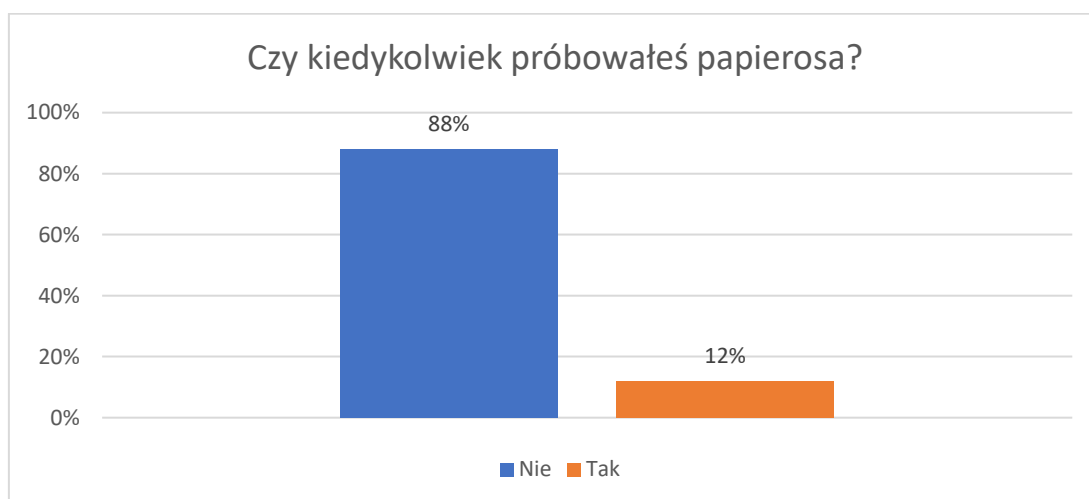

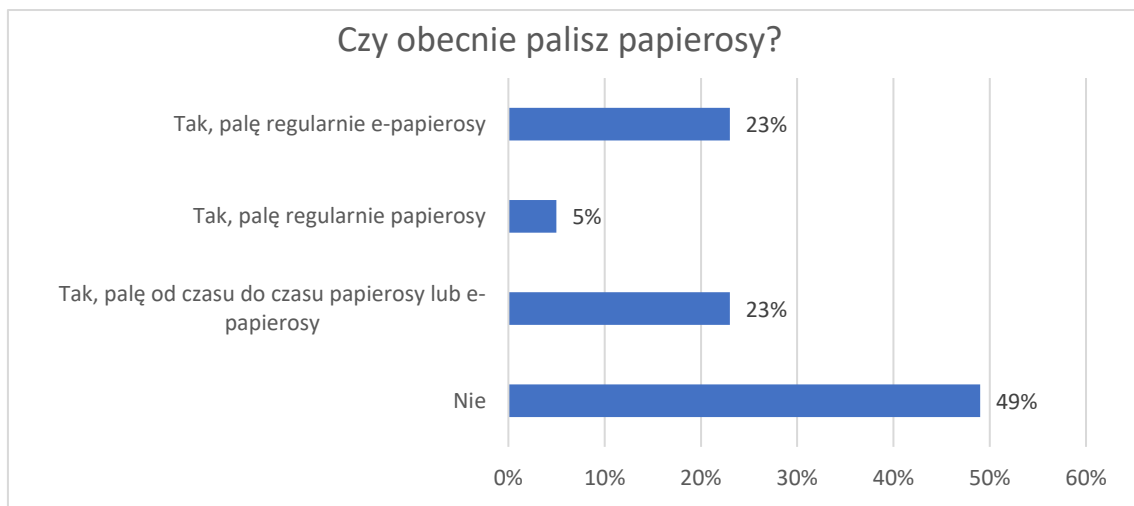
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 38% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 48% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 14% uczniów szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

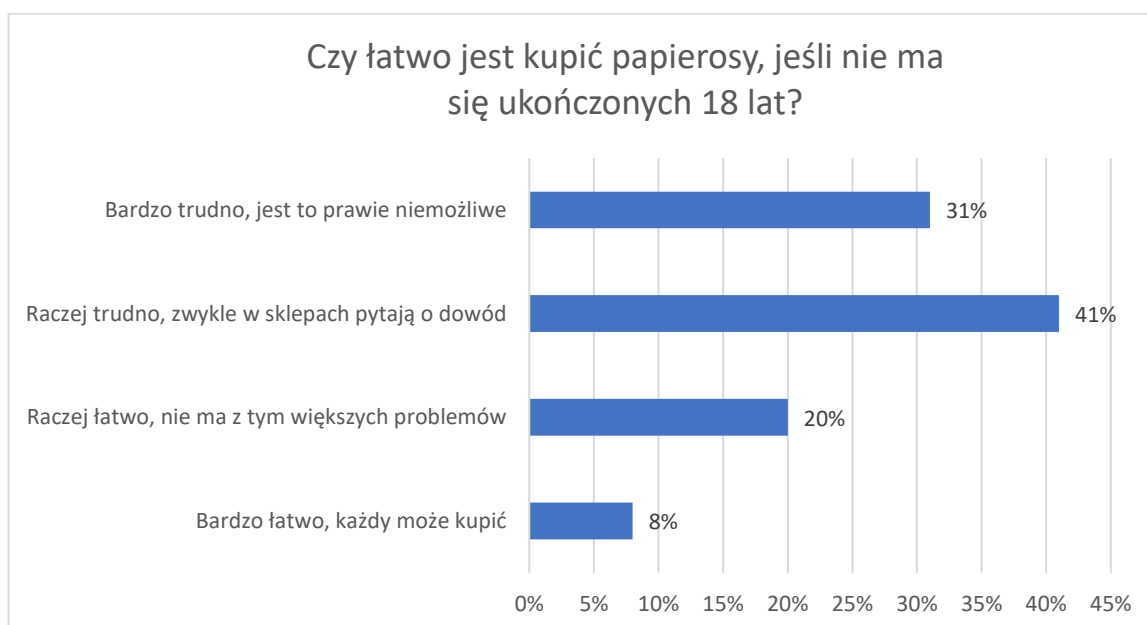
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 12% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych. 49% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklarują, że nie palą papierosów, a łącznie 28% deklaruje regularne palenie wyrobów tytoniowych.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 72% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 28% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

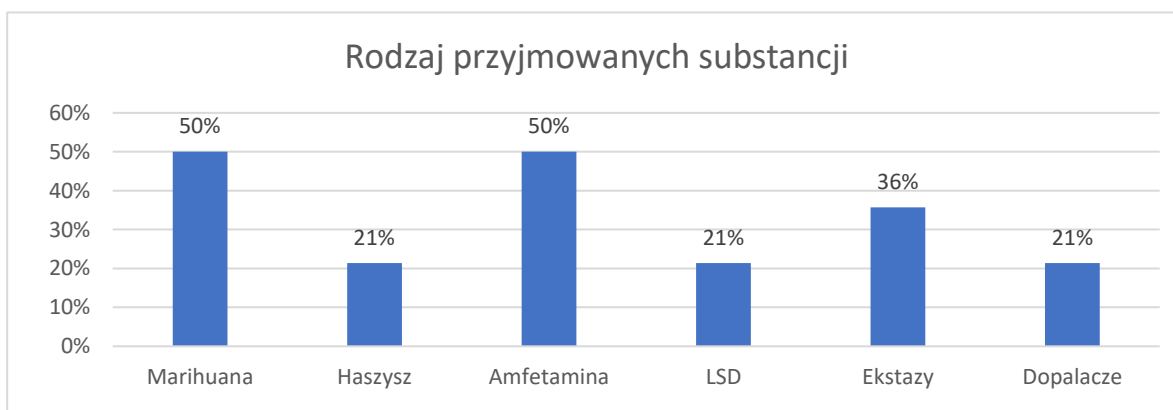
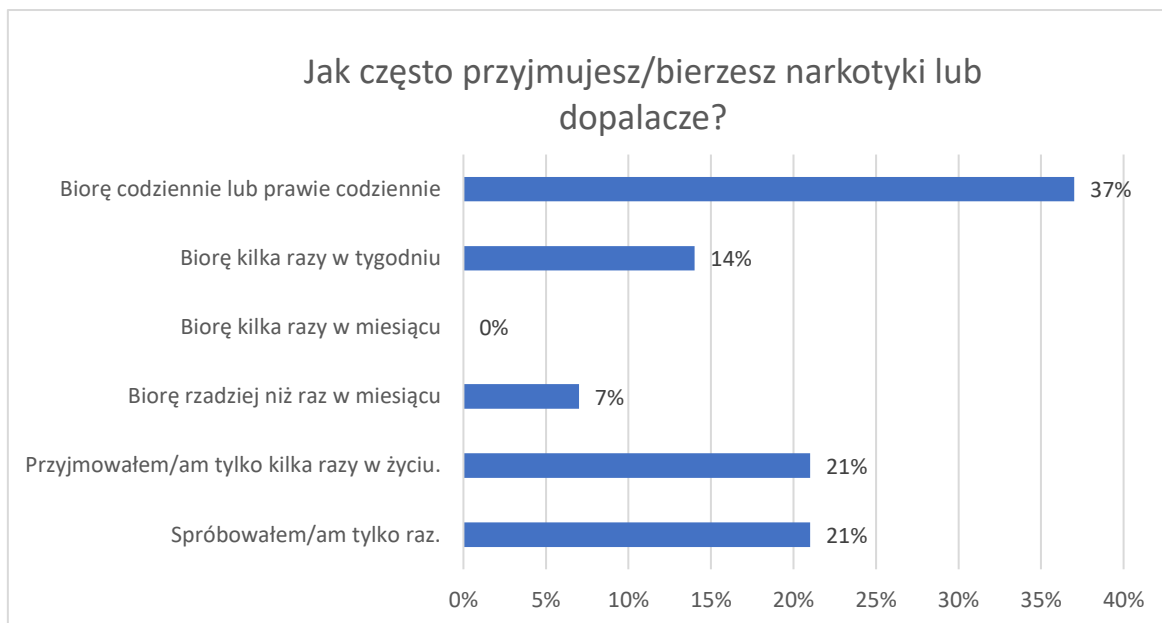

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

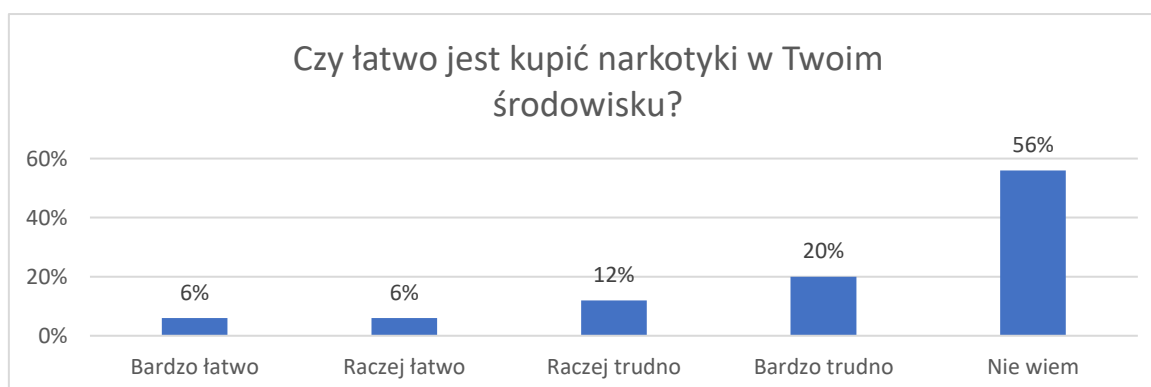
Wyniki badań wskazują, że w większości (96%) uczniowie szkół podstawowych w obszarze miasto Żukowo nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy. Jednak 4% badanej grupy przyznała się do stosowania tych substancji. Najczęściej deklarowaną przez uczniów okolicznością pierwszego przyjęcia substancji typu narkotyki lub dopalacze było spotkanie ze znajomymi oraz wagarzy.

Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie deklarujący kontakt z tymi substancjami wskazali głównie, że przyjmowali te substancje: jednorazowo (21%), oraz kilkakrotnie w życiu (21%). **Uczniowie szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo wskazali, że przyjmowali: marihuanę, amfetaminę, haszysz, ekztazy, dopalacze oraz LSD.**

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana** większość uczniów (56%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 12% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

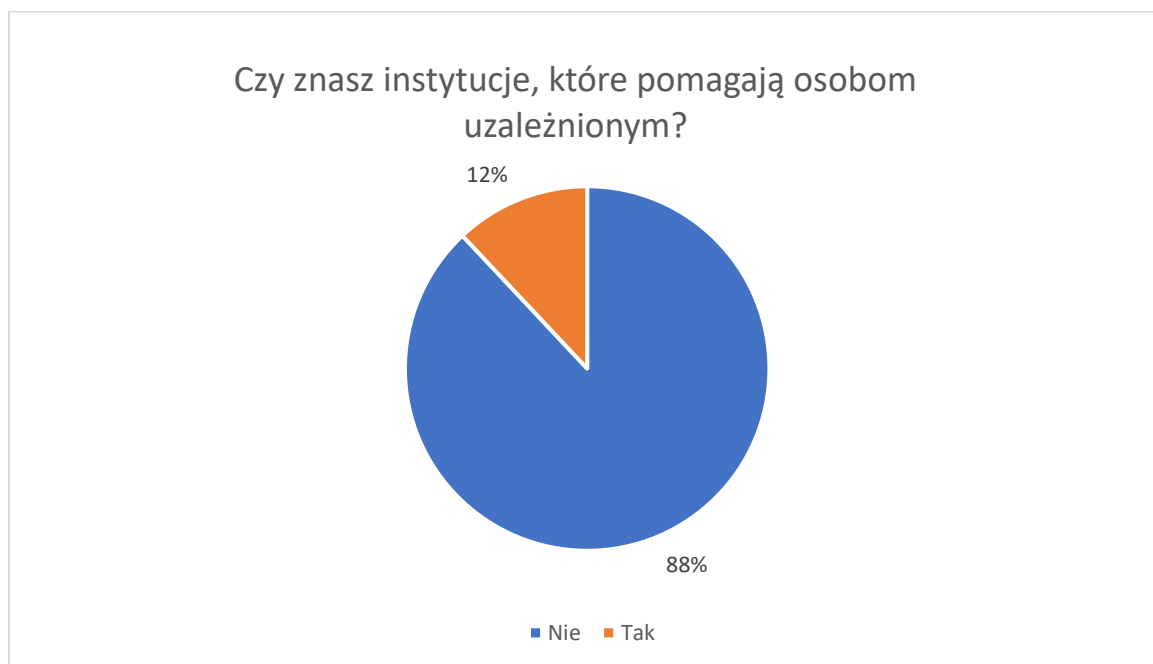
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych z obszaru miasto Żukowo na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	23%	36%	22%	19%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	12%	22%	26%	40%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	67%	16%	7%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	6%	3%	18%	73%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	10%	6%	18%	66%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	11%	17%	29%	43%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	5%	5%	14%	76%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	66%	20%	4%	10%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	11%	8%	25%	56%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	18%	17%	21%	44%

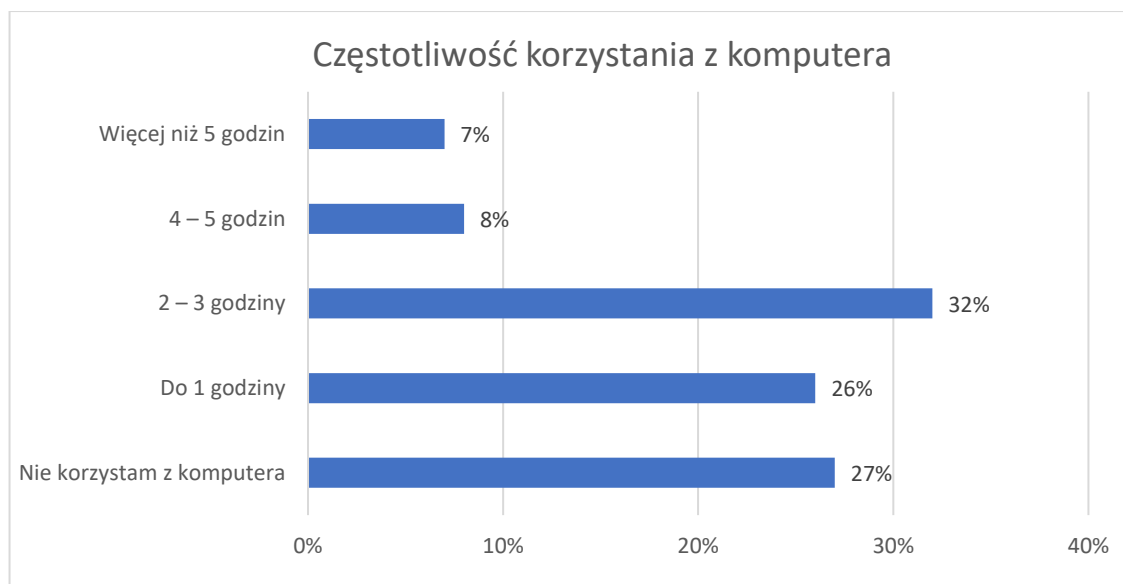
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (88%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 12% wykazujących się taką wiedzą wymieniało: spotkania AA, poradnie leczenia uzależnień, opiekę psychologa – terapeuty.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

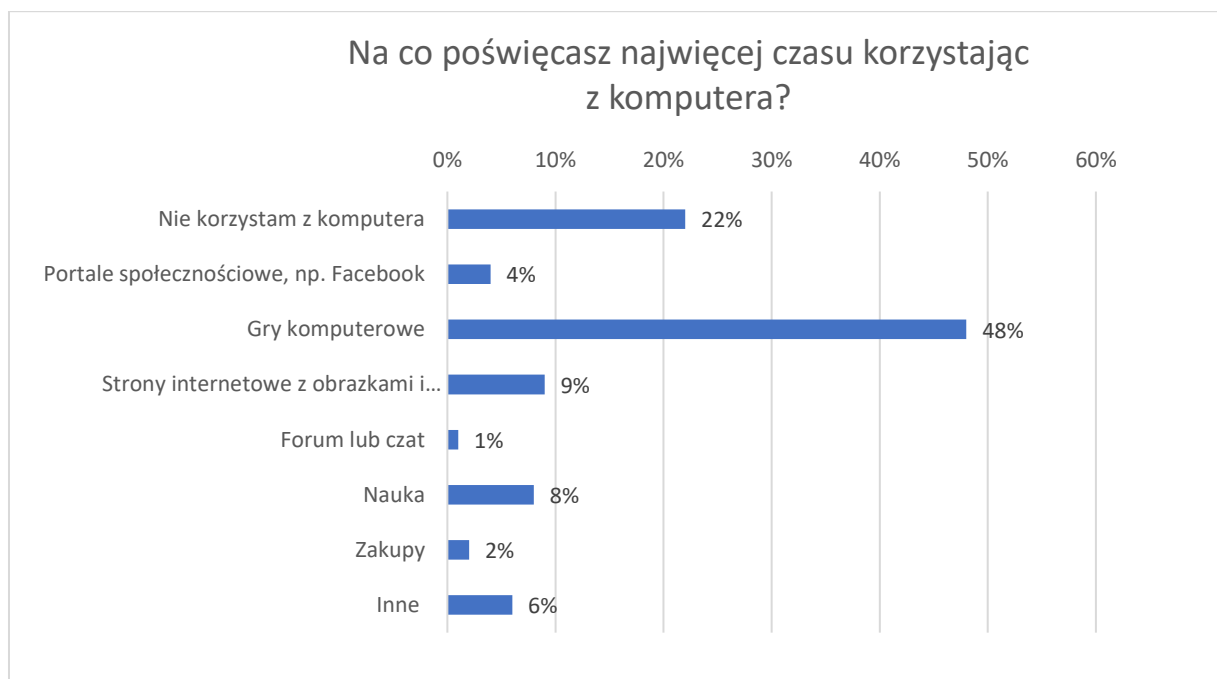
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹⁶

Większość badanych uczniów szkół podstawowych Obszaru miasto Żukowo spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (32%)**. 27% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

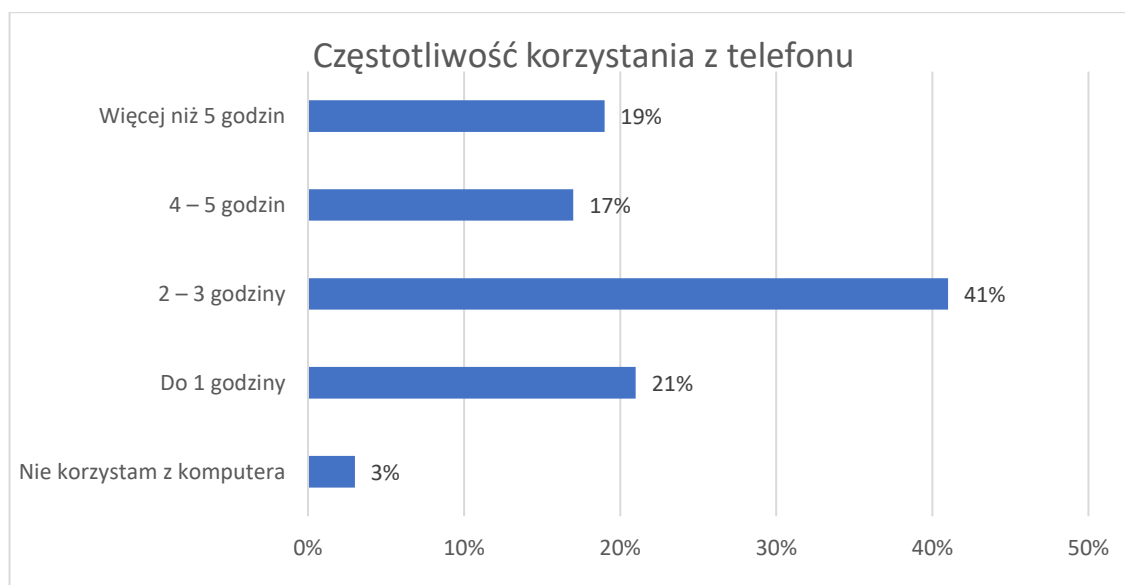

¹⁶Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (48%) oraz strony z tzw. „memami” (9%).**

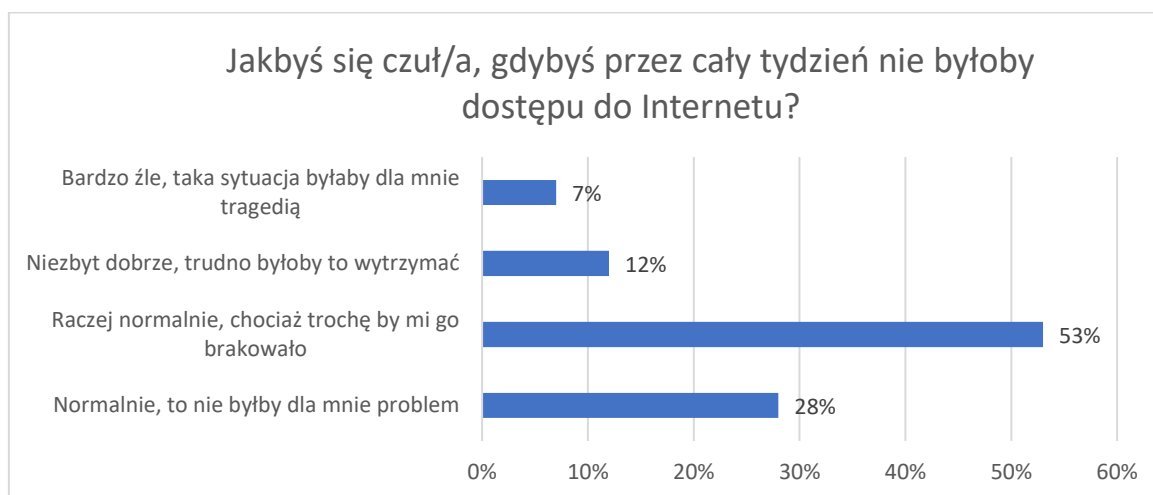

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (41%). Należy zwrócić uwagę, że 36% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 81% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

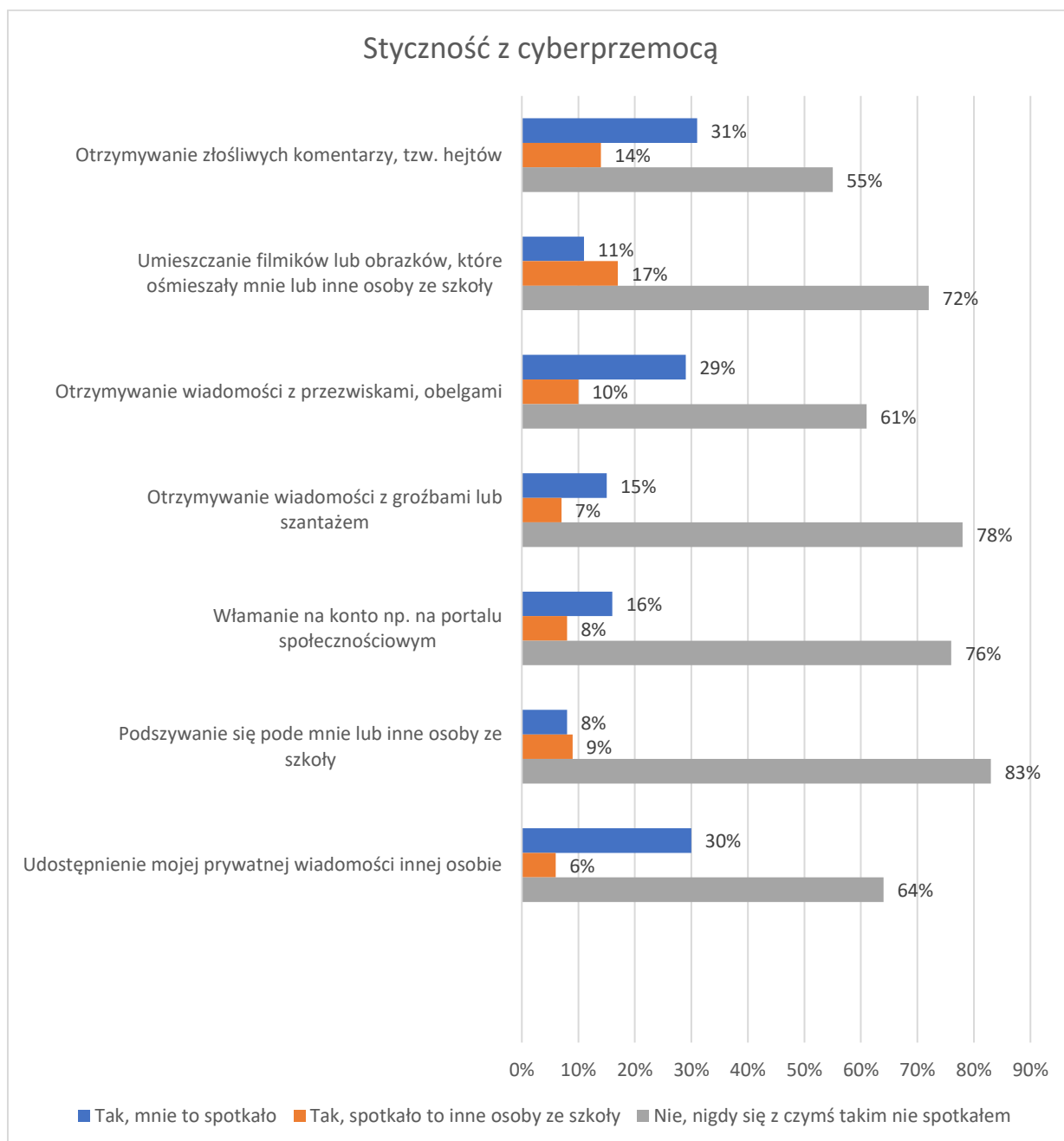

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

31% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (29%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (30%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

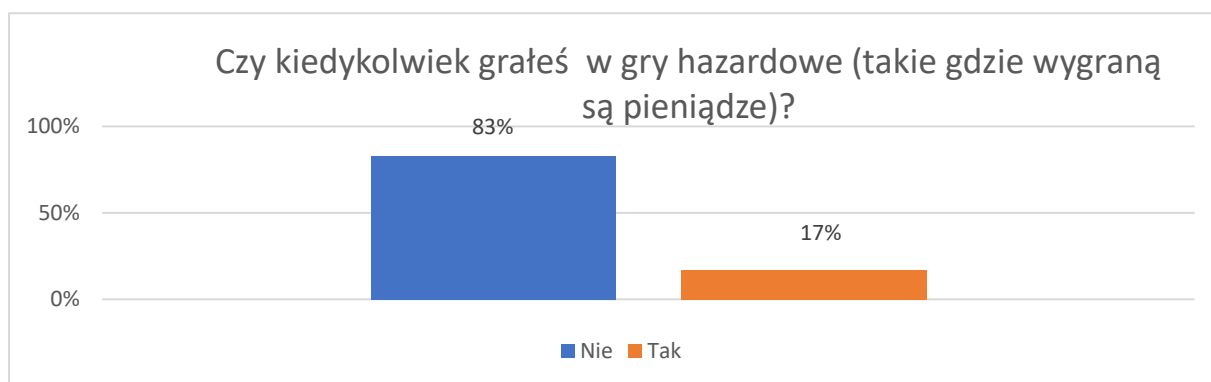
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹⁷.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych z obszaru miasta Żukowo. **83% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 17% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

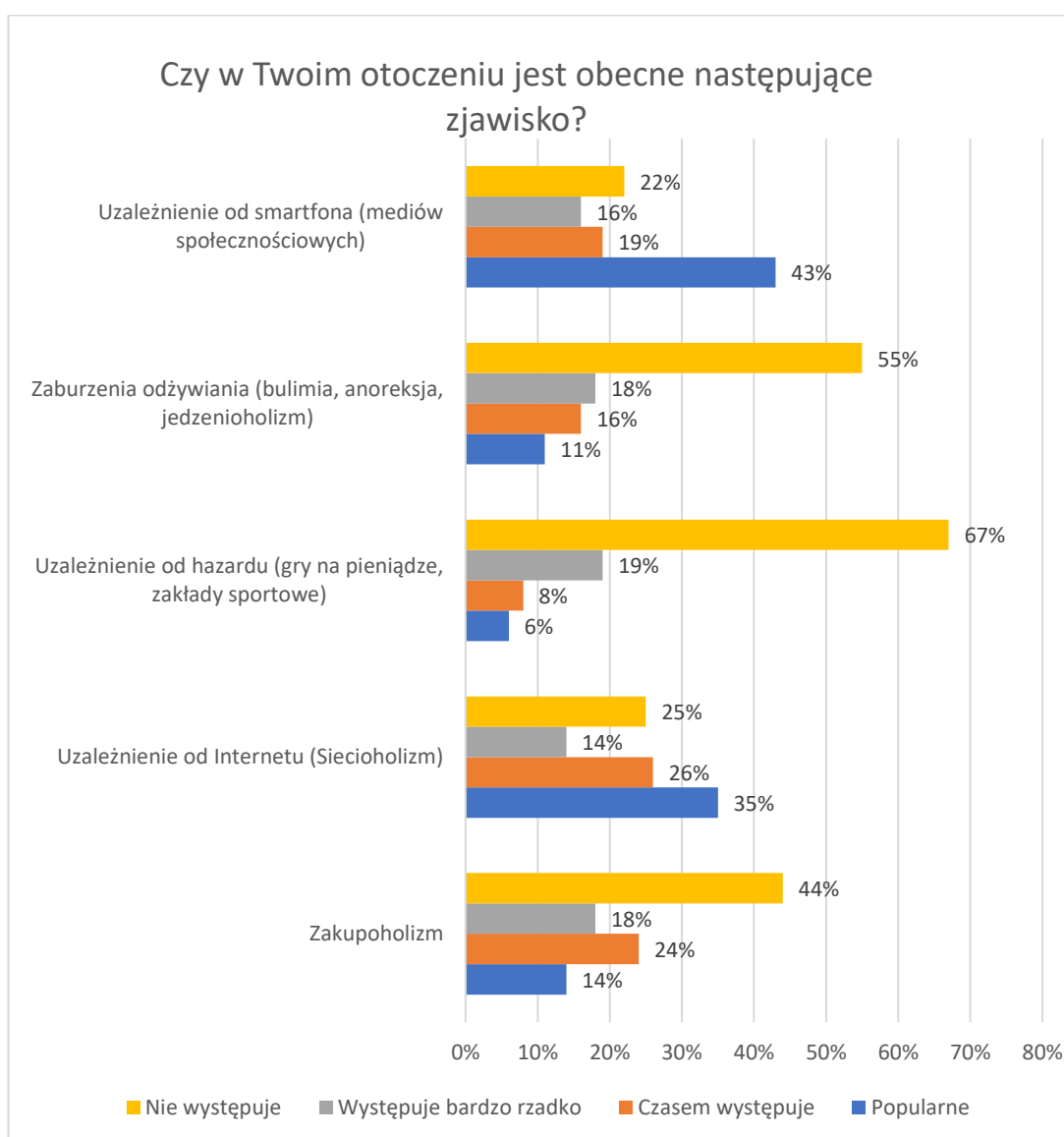
¹⁷ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (43%) oraz sieciorholizm (35%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższy wykres.

CZAS WOLNY

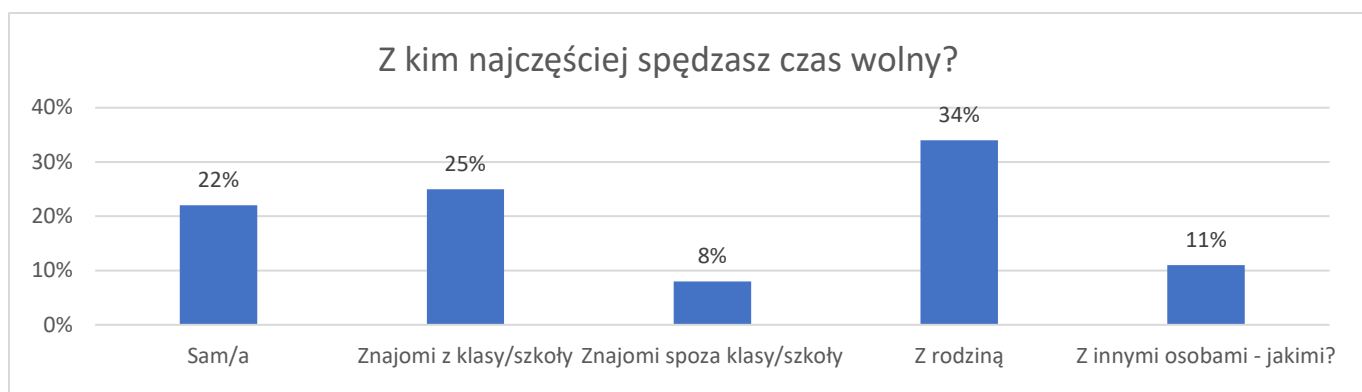
Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹⁸

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają rodziną (34%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (25%). Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 22% uczniów.

¹⁸ Centrum Badań Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu Obszaru miasto Żukowo, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (62%), alternatywne formy spędzania czasu (53%) oraz gry online (36%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	19%	19%	10%	14%	8%	30%
uczysz się języków obcych	8%	7%	13%	37%	17%	18%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	22%	17%	10%	8%	2%	41%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	20%	17%	7%	8%	3%	45%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	10%	6%	4%	4%	4%	72%
granie w gry online	9%	8%	10%	29%	36%	8%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	4%	2%	7%	19%	62%	6%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	6%	4%	8%	23%	53%	6%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 1

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z obszaru miasto Żukowo**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

W badaniu wzięło udział 38 osoby z obszaru miasto Żukowo.

WYNIKI BADAŃ

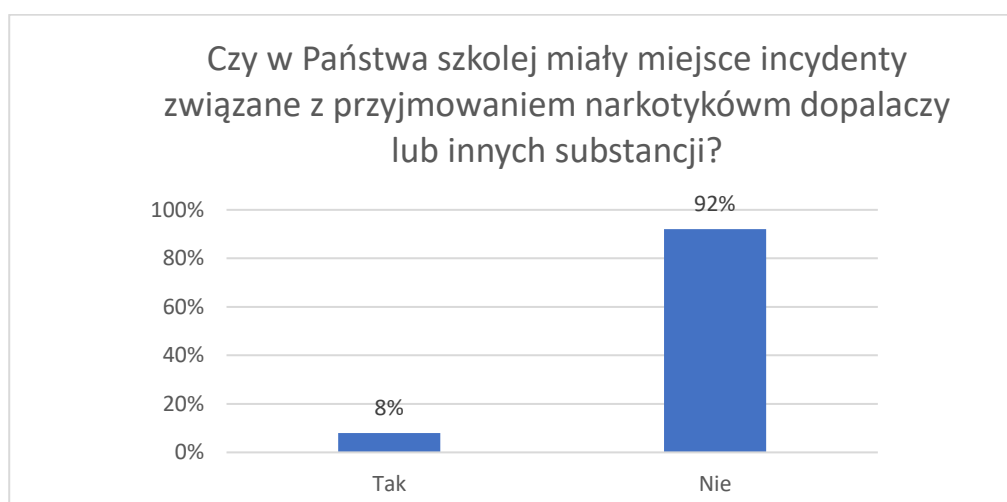
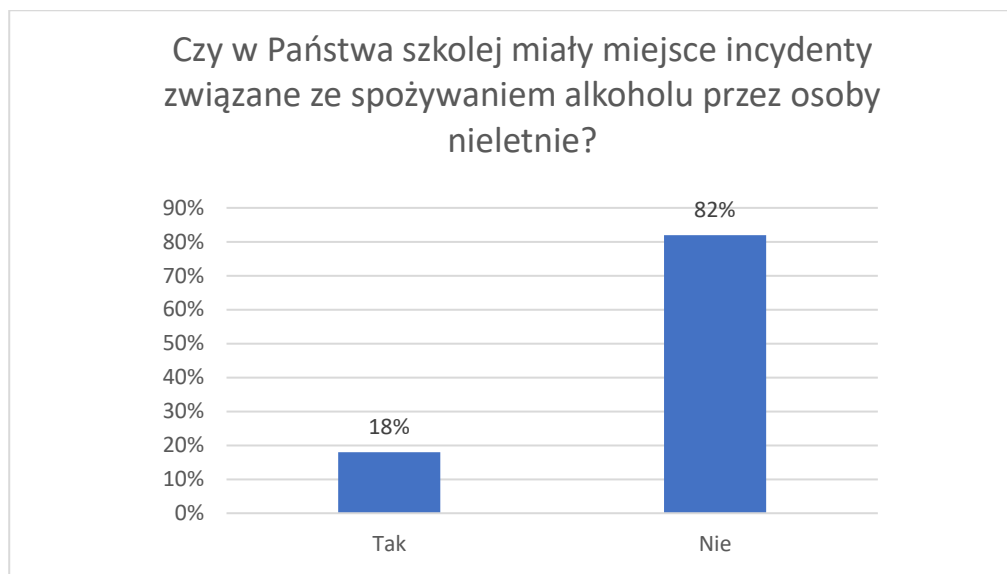
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych obszaru miasto Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi¹⁹ problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (87%), hejt (79%) oraz agresja między uczniami (74%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	37%	37%	24%	2%	0%
Przemoc w rodzinie uczniów	26%	32%	29%	5%	8%
Cyberprzemoc	39%	29%	24%	5%	3%
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	50%	37%	8%	5%	0%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	26%	16%	29%	16%	13%
Palenie papierosów i e-papierosów	39%	16%	24%	13%	8%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	29%	13%	18%	24%	16%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	16%	18%	18%	24%	24%
Przyjmowanie narkotyków	26%	16%	10%	24%	24%
Hejt	50%	29%	13%	5%	3%

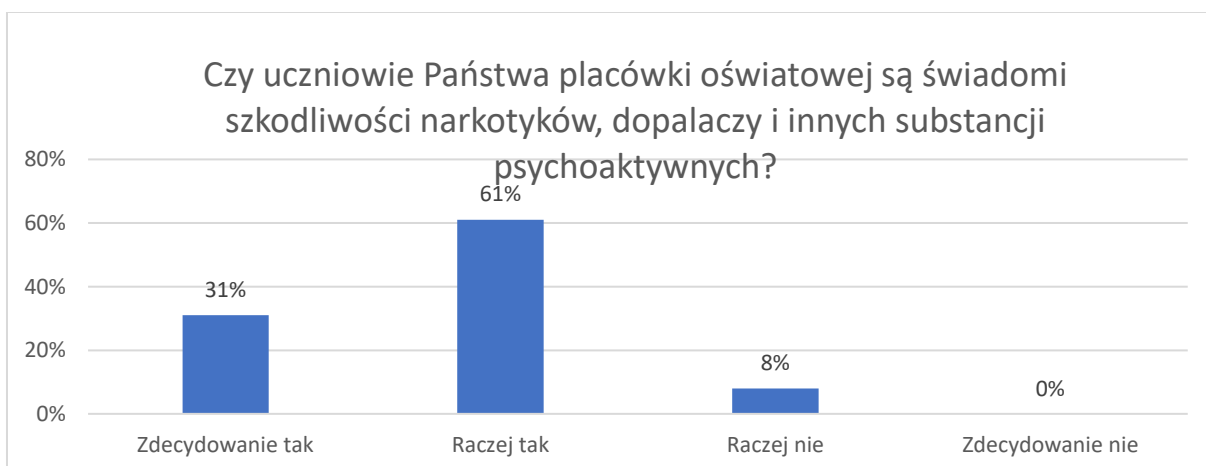
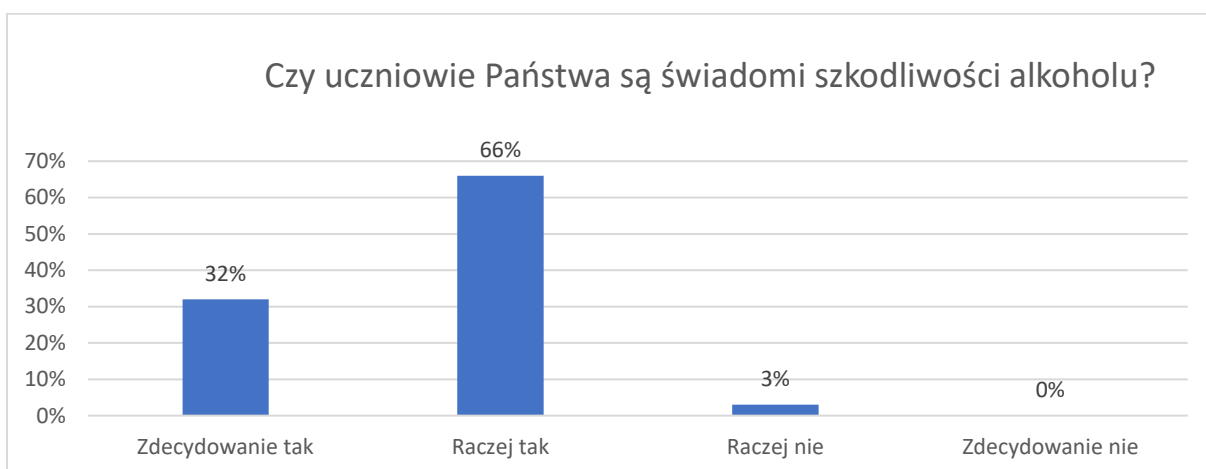
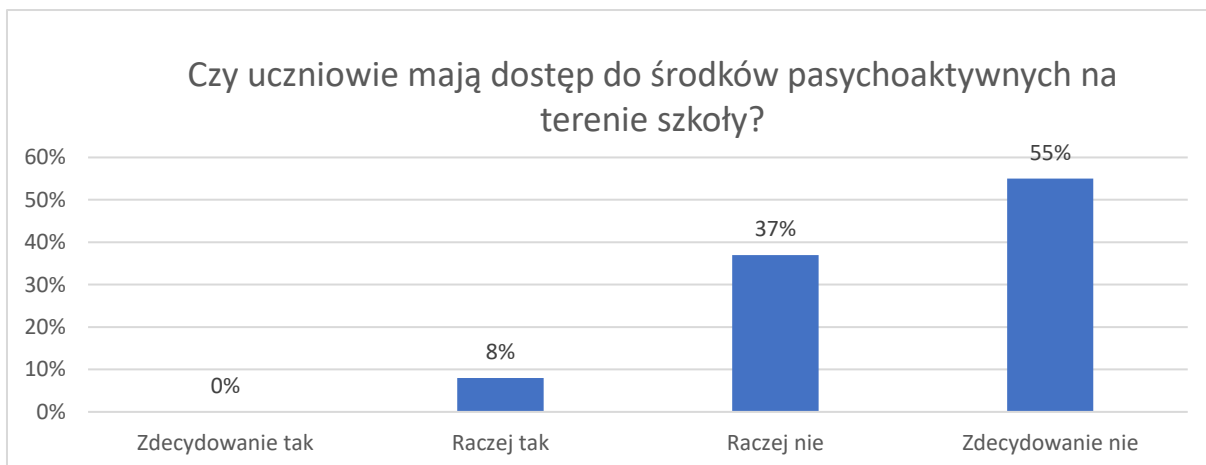
Większość nauczycieli (92%) niemal jednogłośnie określa, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub

¹⁹ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

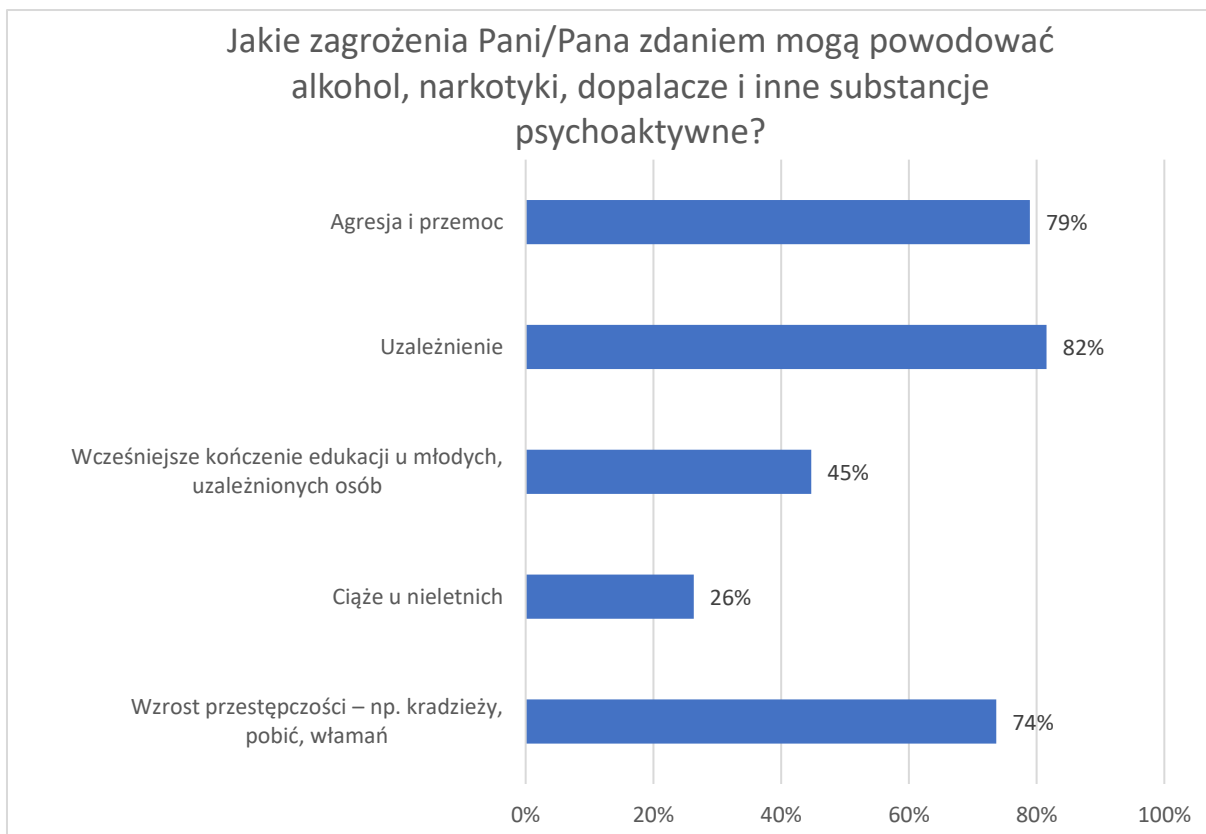
dopalaczy. 18% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

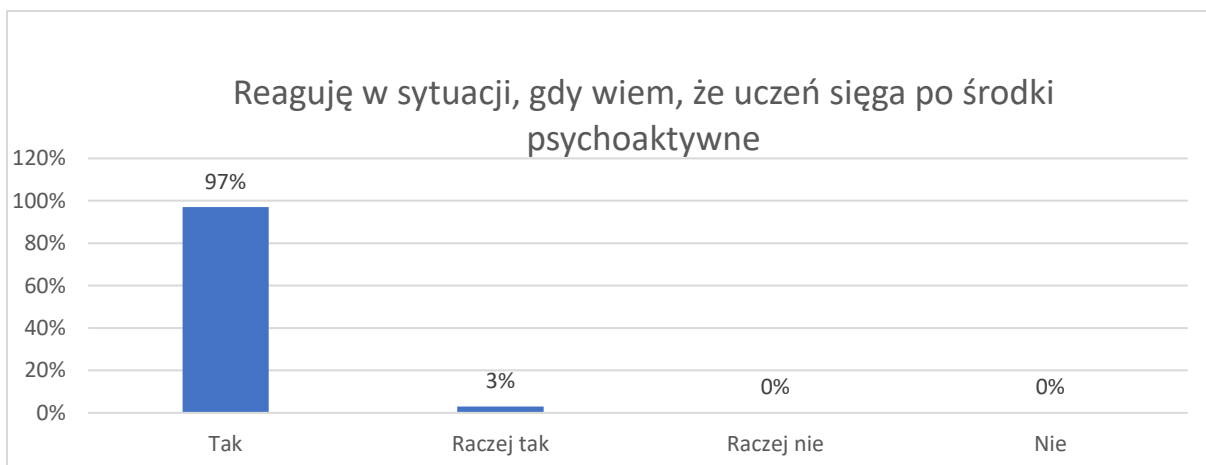
Pedagodzy szkół podstawowych z obszaru miasto Żukowo niemal jednogłośnie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 92% ankietowani nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

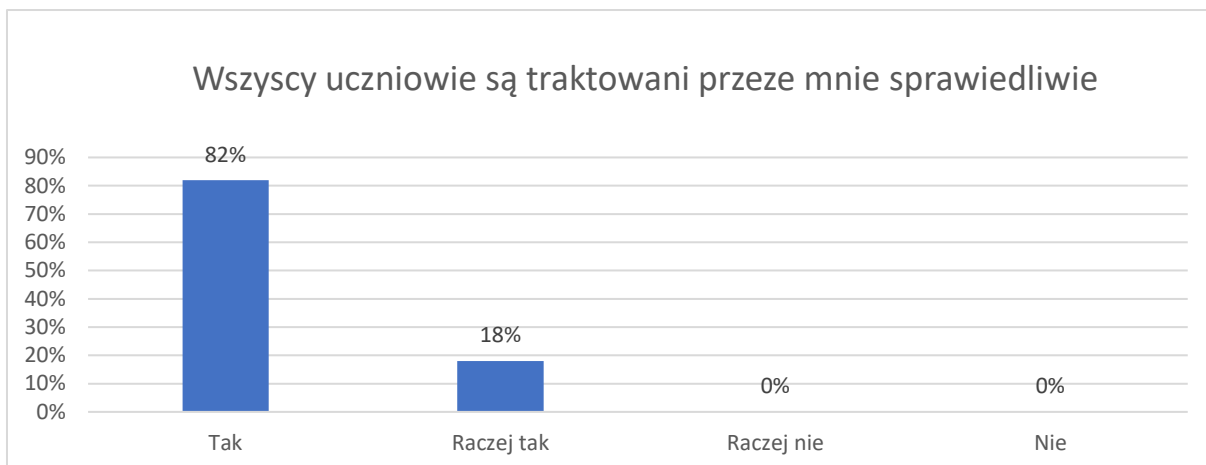

Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **82% na uzależnienia, 79% ankietowanych wskazało na agresję i przemoc, a 74% na wzrost przestępczości.**

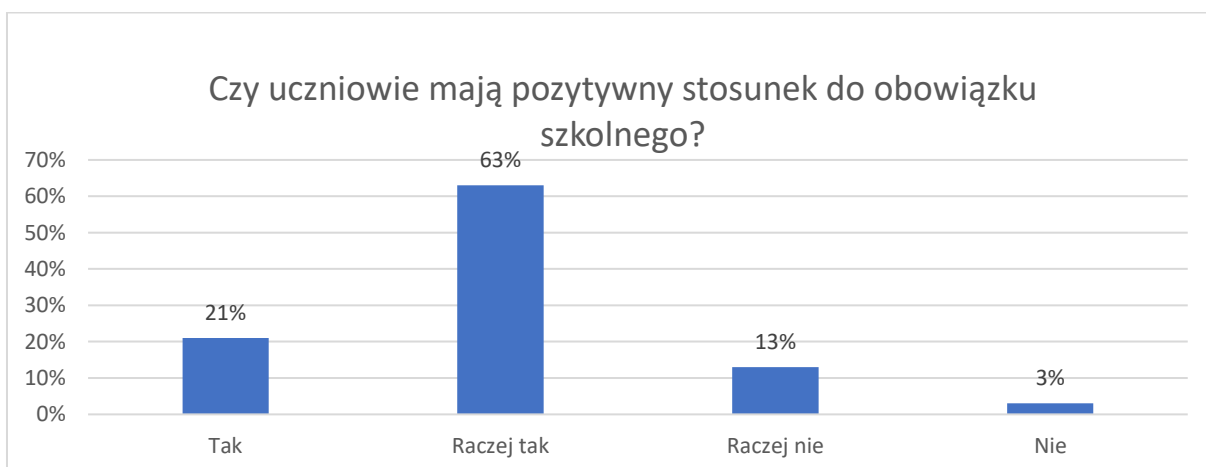

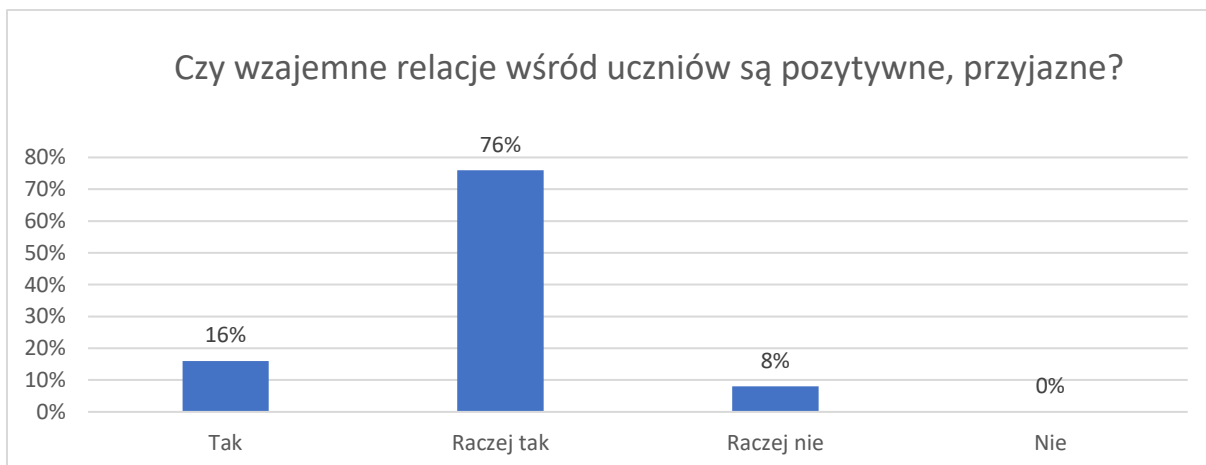
100% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. Również 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

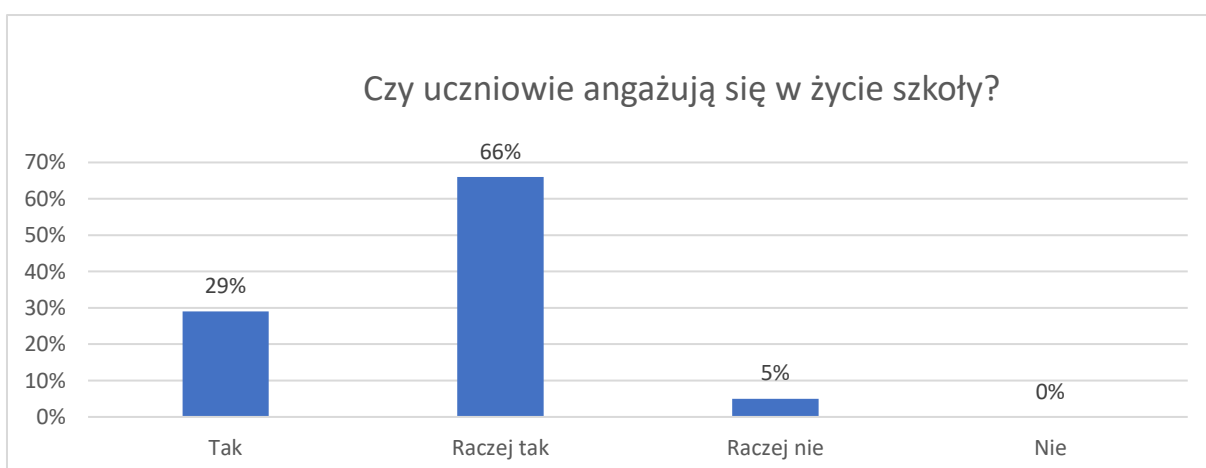

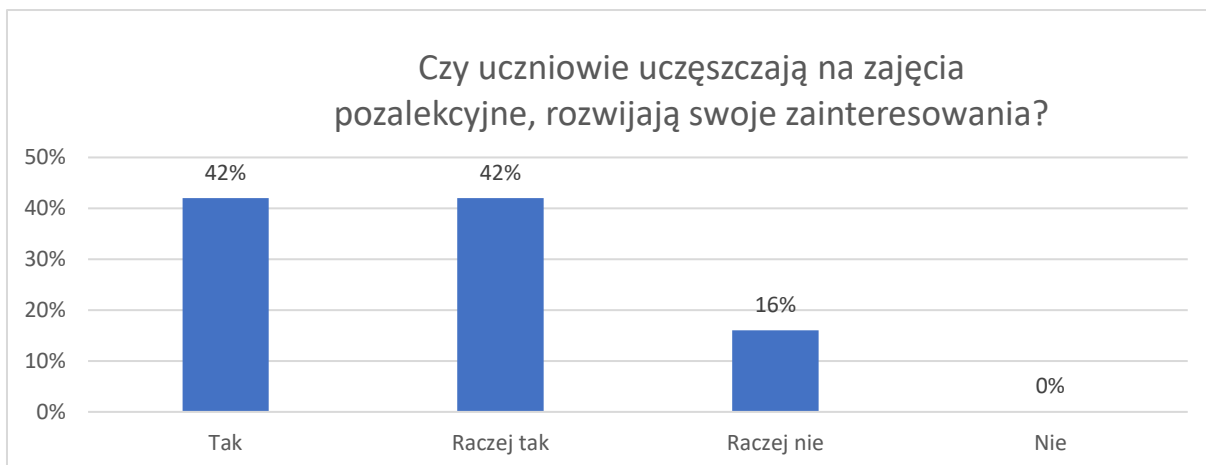
84% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 92% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 95% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakiś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

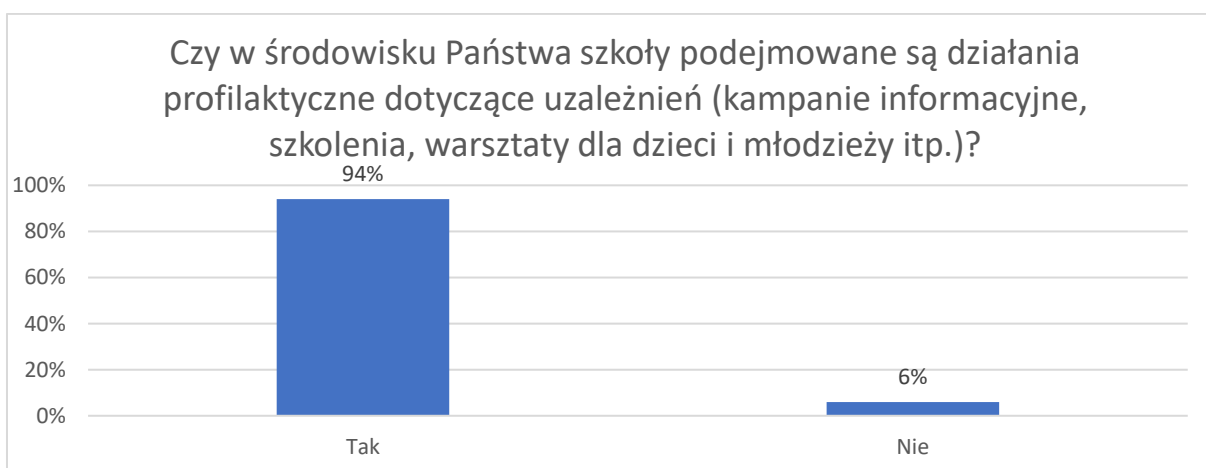

Zdaniem 95% ankietyowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 84% ankietyowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

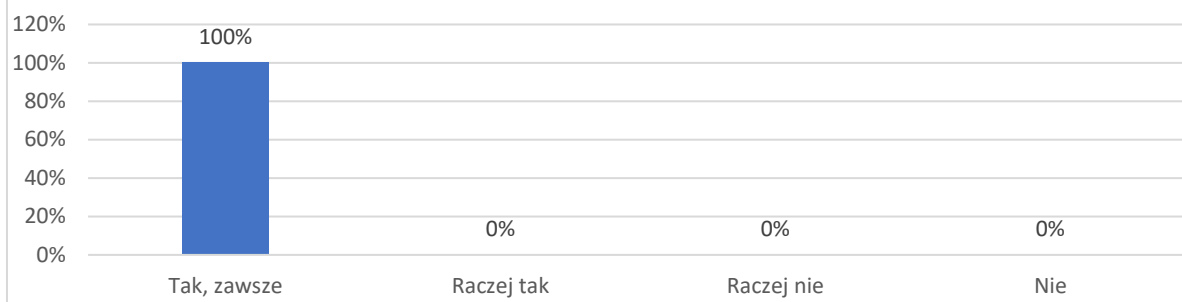

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **94% wskazało na odpowiedź TAK - jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty dla dzieci i młodzieży, pogadanki, rozmowy indywidualne i grupowe, szkolenia, spotkania, ze specjalistami, przedstawienia profilaktyczne.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych Obszaru miasto Żukowo deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

Reaguję w sytuacji, gdy widzę przemoc rówieśniczą

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 1

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 187 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu obszaru miasto Żukowo.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych obszaru miasto Żukowo wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

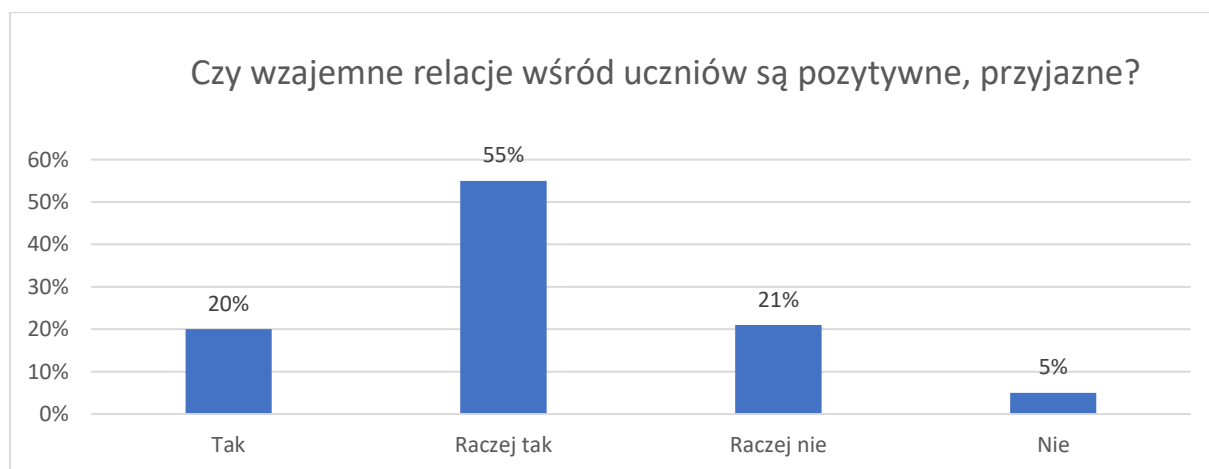
Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi²⁰ problemami występującymi w szkole ich dziecka są: picie alkoholu (94%), hejt (93%), agresja między uczniami (92%). Należy zwrócić uwagę, że dla badanych rodziców wszystkie z zaproponowanych problemów są równie ważne, gdyż każdy otrzymał wskazania 72% i więcej. Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	72%	20%	6%	2%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	57%	22%	13%	8%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	71%	16%	8%	5%
Zażywanie leków w celach odurzania się	52%	20%	18%	10%
Picie alkoholu	55%	24%	9%	12%
Przyjmowanie narkotyków	59%	19%	10%	12%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	70%	24%	3%	3%
Palenie papierosów, e-papierosów	64%	22%	9%	5%

²⁰ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

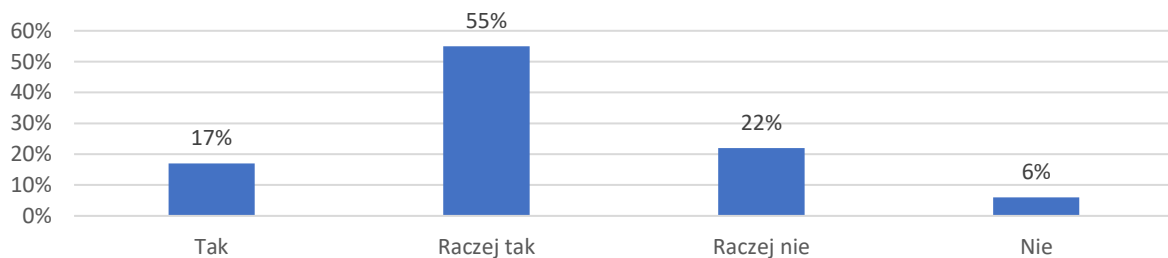
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	62%	17%	10%	11%
Hejt	83%	10%	4%	3%

75% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 85% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

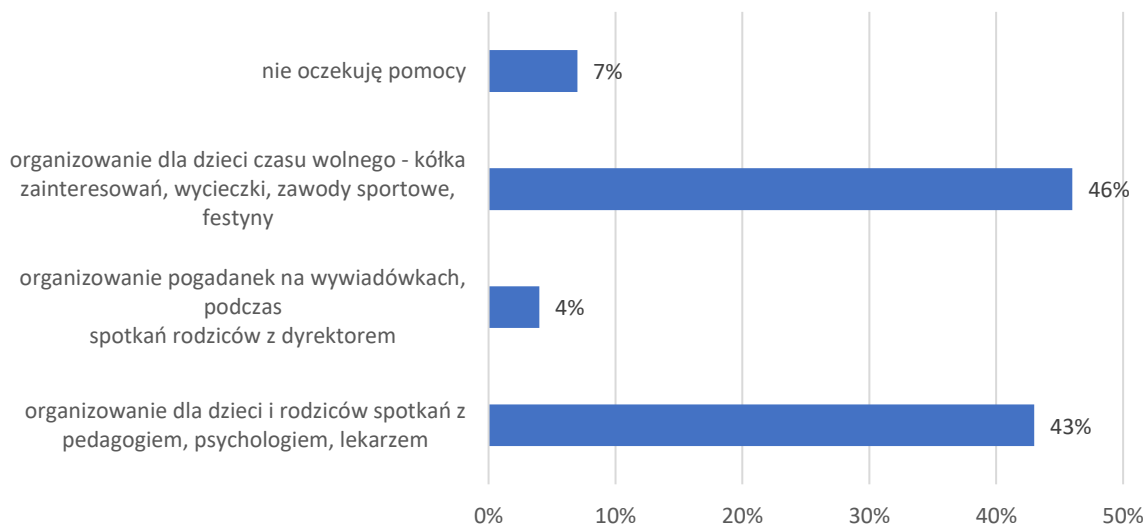

72% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii **pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły** najczęściej – 46% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

Czy wychowawcy i nauczyciele omawiają tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych?

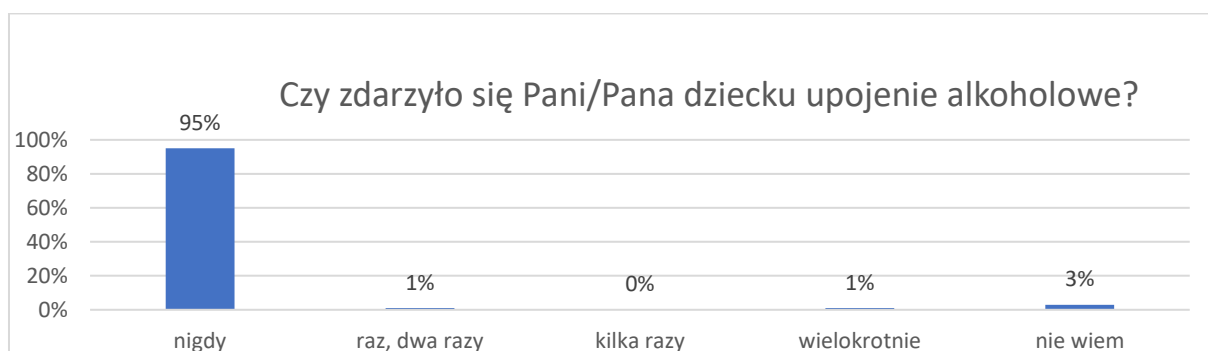
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

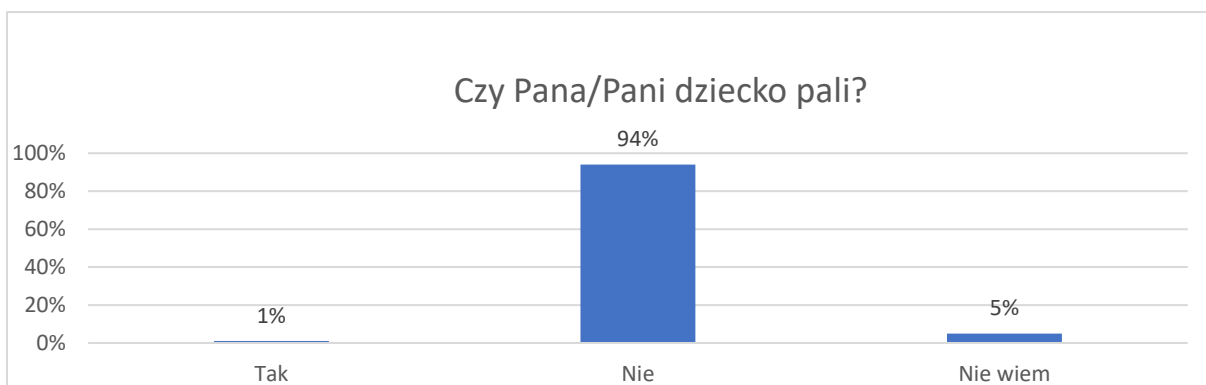
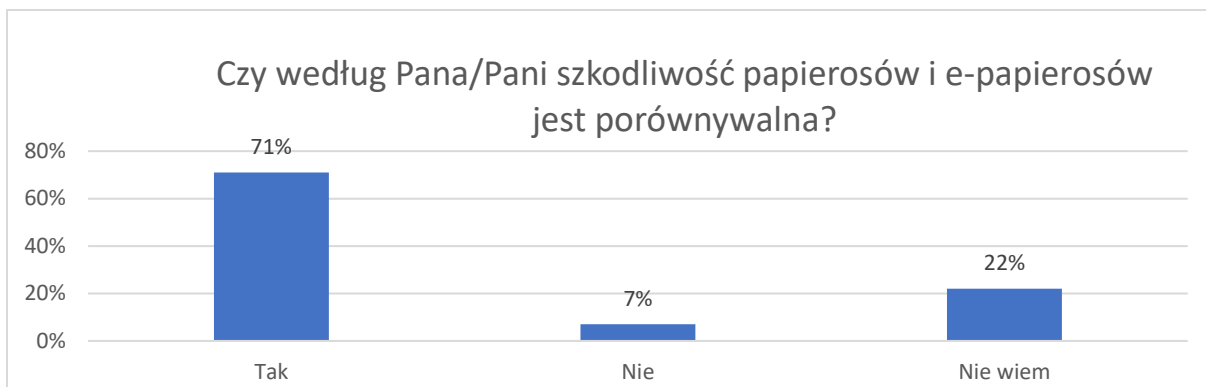
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

95% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe, 1% przyznaje, że taka sytuacja miała miejsce 1-2 razy, 1% że miało to miejsce wielokrotni a 3% deklaruje brak wiedzy w tym temacie.

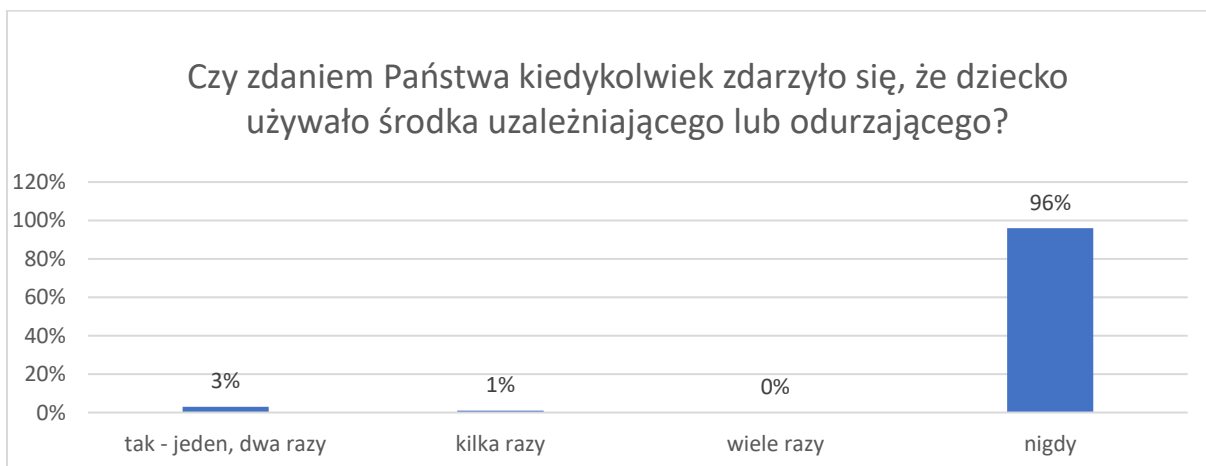

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 71% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 56% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 33% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **94% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

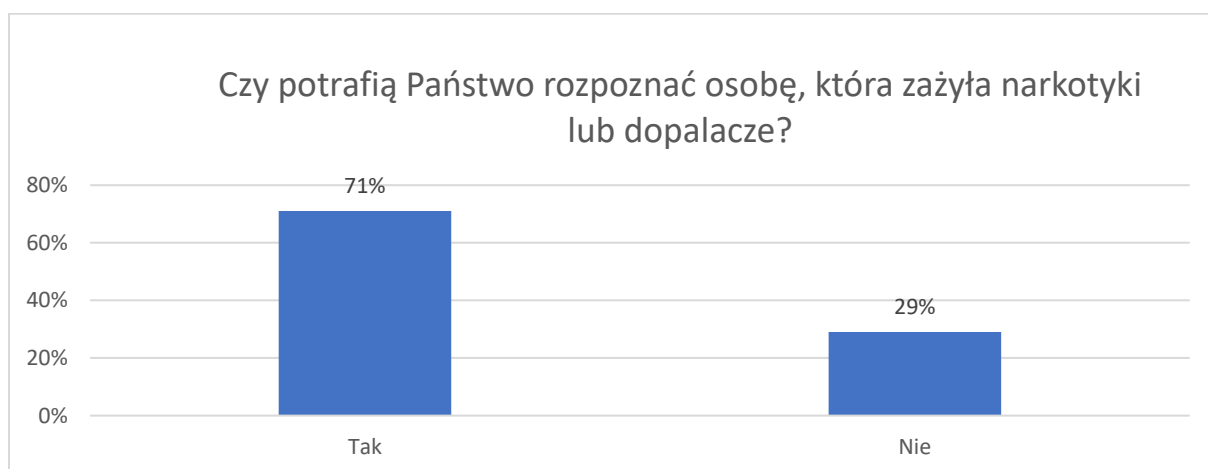
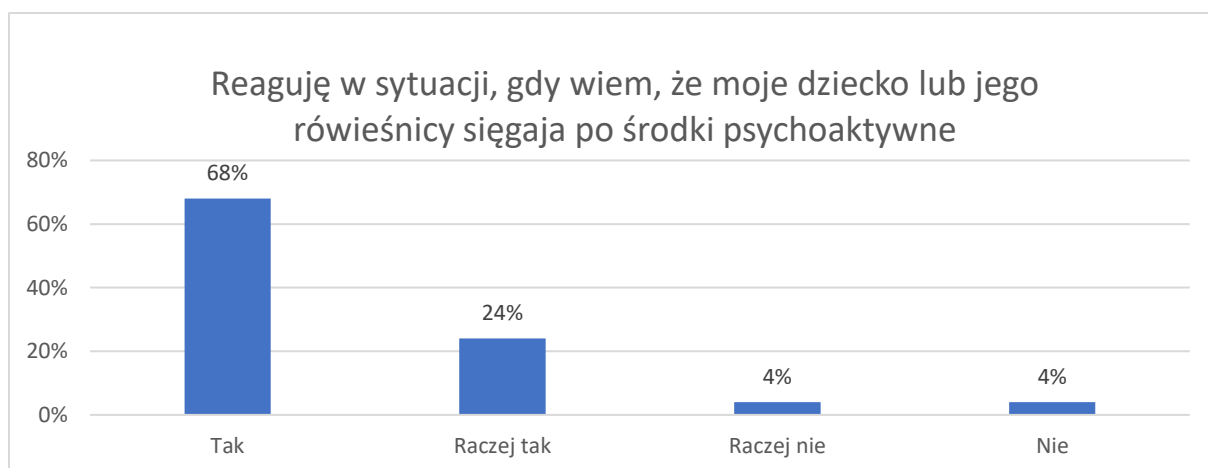

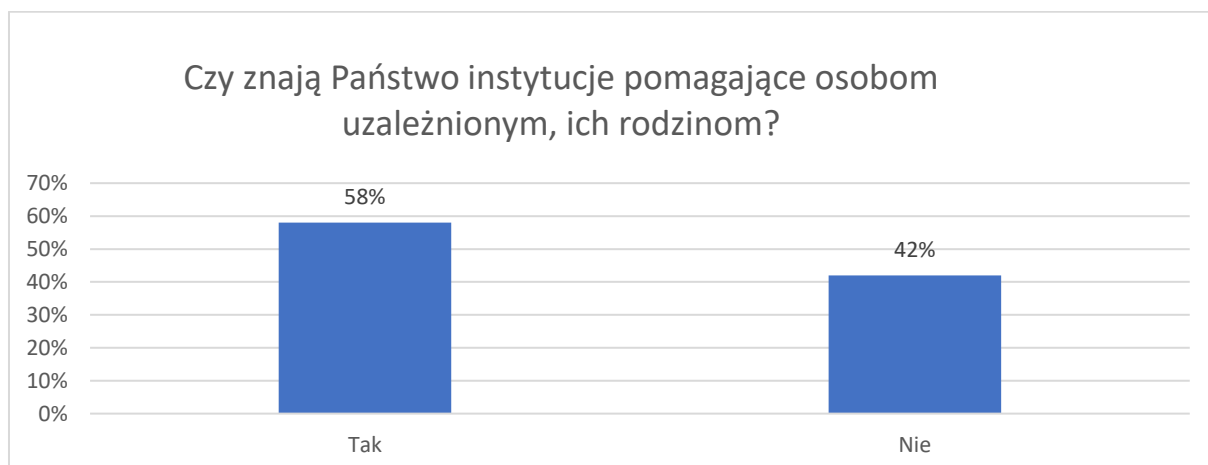
96% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego, 3% wskazuje, że zdarzyło się to 1-2 razy a 1% jest świadomy, że dziecko używało tych substancji kilkakrotnie.

92% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 71% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

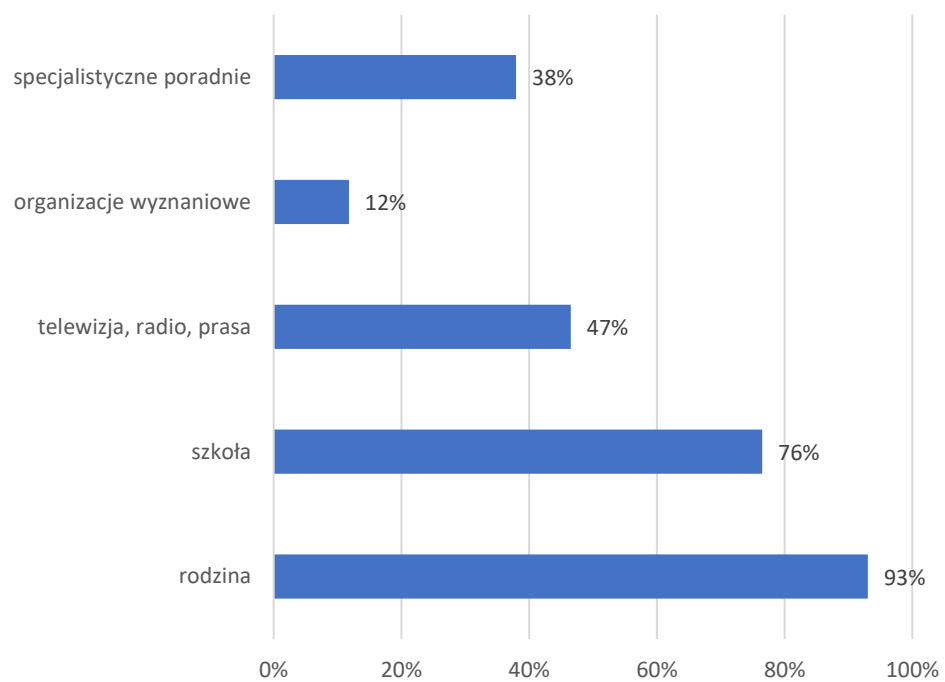

58% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych za **przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów** odpowiadają kolejno: rodzina (93%), szkoła (76%), media (47%), specjalistyczne poradnie (38%) oraz organizacje wyznaniowe (12%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

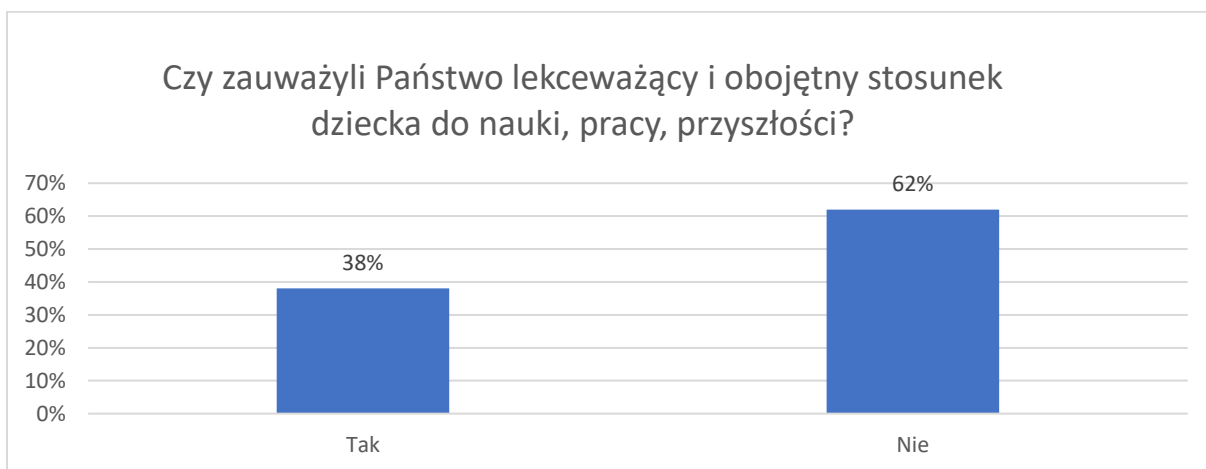
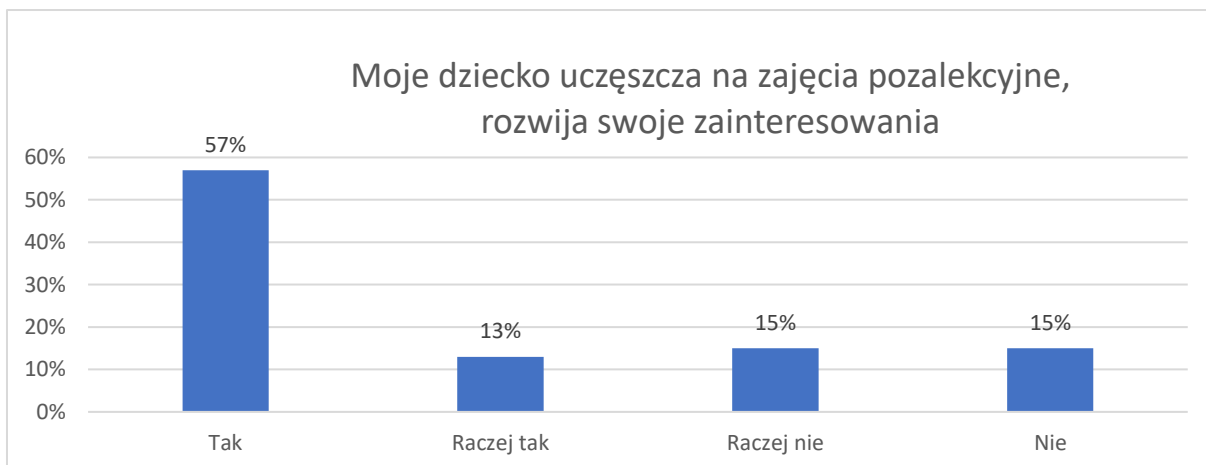

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

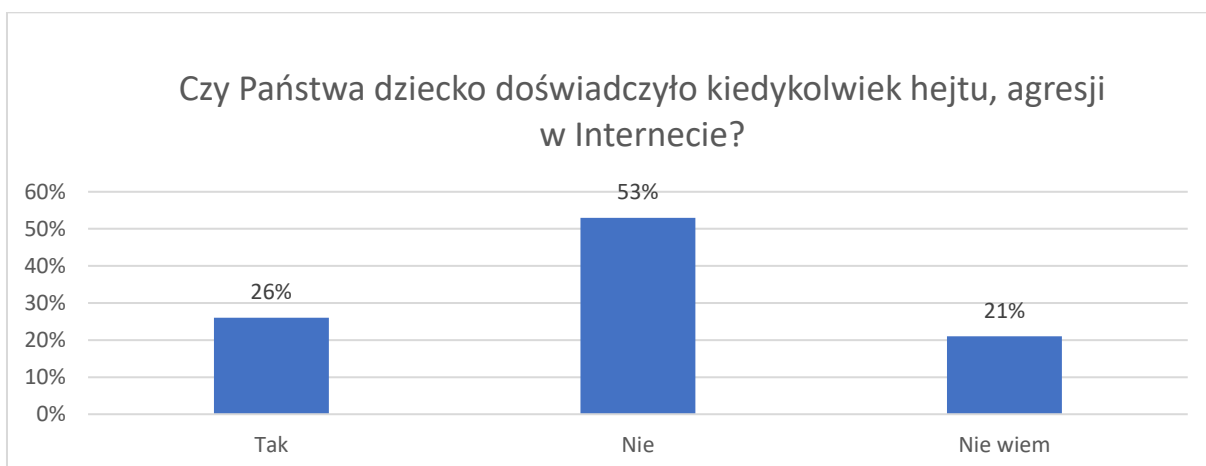
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (31%) odnosi się do przedziału czasowego 1-4 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania 28% ankietowanych deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

70% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Aż 38% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. 26% badanych odpowiedziało twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 21% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

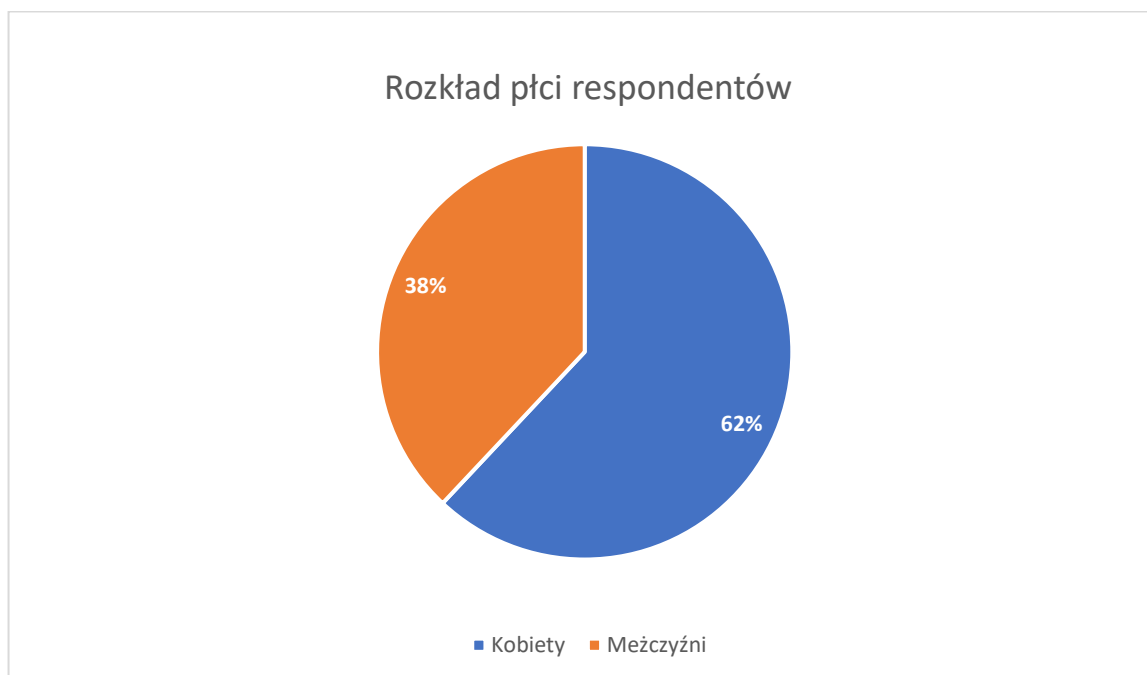
OBSZAR NR 2 - BANINO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 2

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców obszaru Banino, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 50 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 39,9 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców obszaru Banino o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny²¹. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru Banino.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców				
Problem	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	28%	66%	6%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	6%	34%	60%	0%
Uzależnienia	42%	50%	8%	0%
Bierność zawodowa, bezrobocie	20%	58%	22%	0%
Bieda, ubóstwo	36%	46%	18%	0%
Bezdomność	30%	46%	22%	2%
Przestępczość	32%	50%	18%	0%
Przemoc w rodzinie	24%	54%	22%	0%
Niepełnosprawność	32%	50%	18%	0%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	16%	44%	36%	4%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	26%	38%	36%	0%
Izolacja osób starszych	14%	52%	32%	2%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	16%	58%	24%	2%
Długotrwała i ciężka choroba	16%	24%	56%	4%

²¹ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru Banino wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (niemal wszystkie propozycje uzyskały ponad 60% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza - smog (94%), uzależnienia (92%), bieda i ubóstwo (82%), przestępczość (82%) oraz niepełnosprawność (82%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (60%) oraz długotrwała i ciężka choroba (60%).

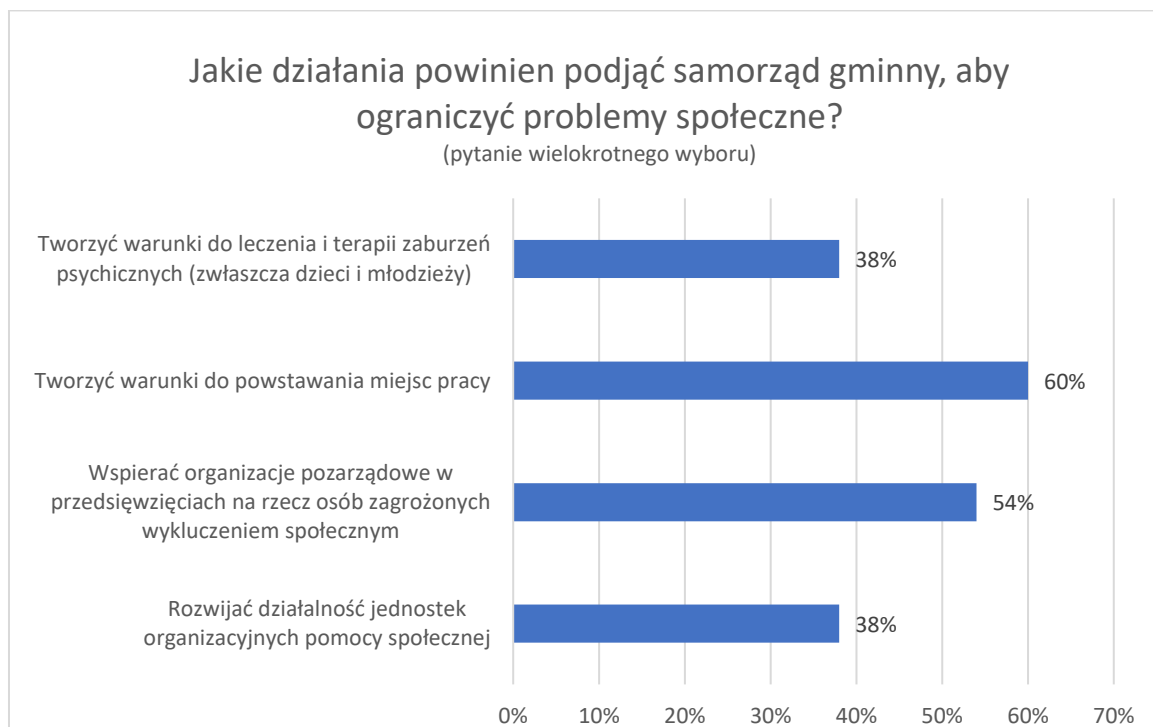
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru Banino o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	56%	34%	10%	0%
Hazard	2%	26%	70%	2%
Kompulsywne objadanie	10%	44%	42%	4%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	4%	22%	60%	14%
Uzależnienie od smartfonu	46%	48%	4%	2%
Uzależnienie od sportu	10%	32%	48%	10%
Zakupoholizm	28%	60%	8%	4%

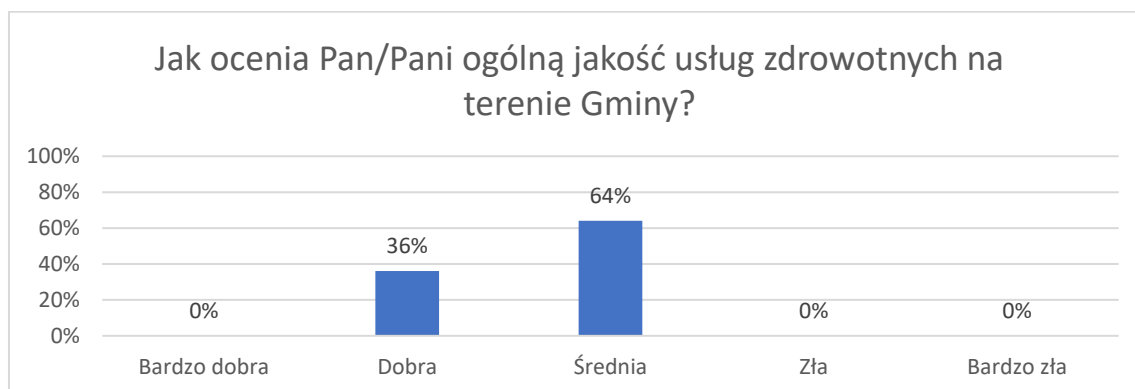
Ankietowani mieszkańcy Obszaru Banino uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi²² w ich środowisku są: **uzależnienie od smartfonu (94%), uzależnienie od Internetu (90%), zakupoholizm (88%)**.

²² Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 60% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do powstawania nowych miejsc pracy. W następnej kolejności respondenci wskazywali na: wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (54%), rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (38%) oraz tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży) – 38%).

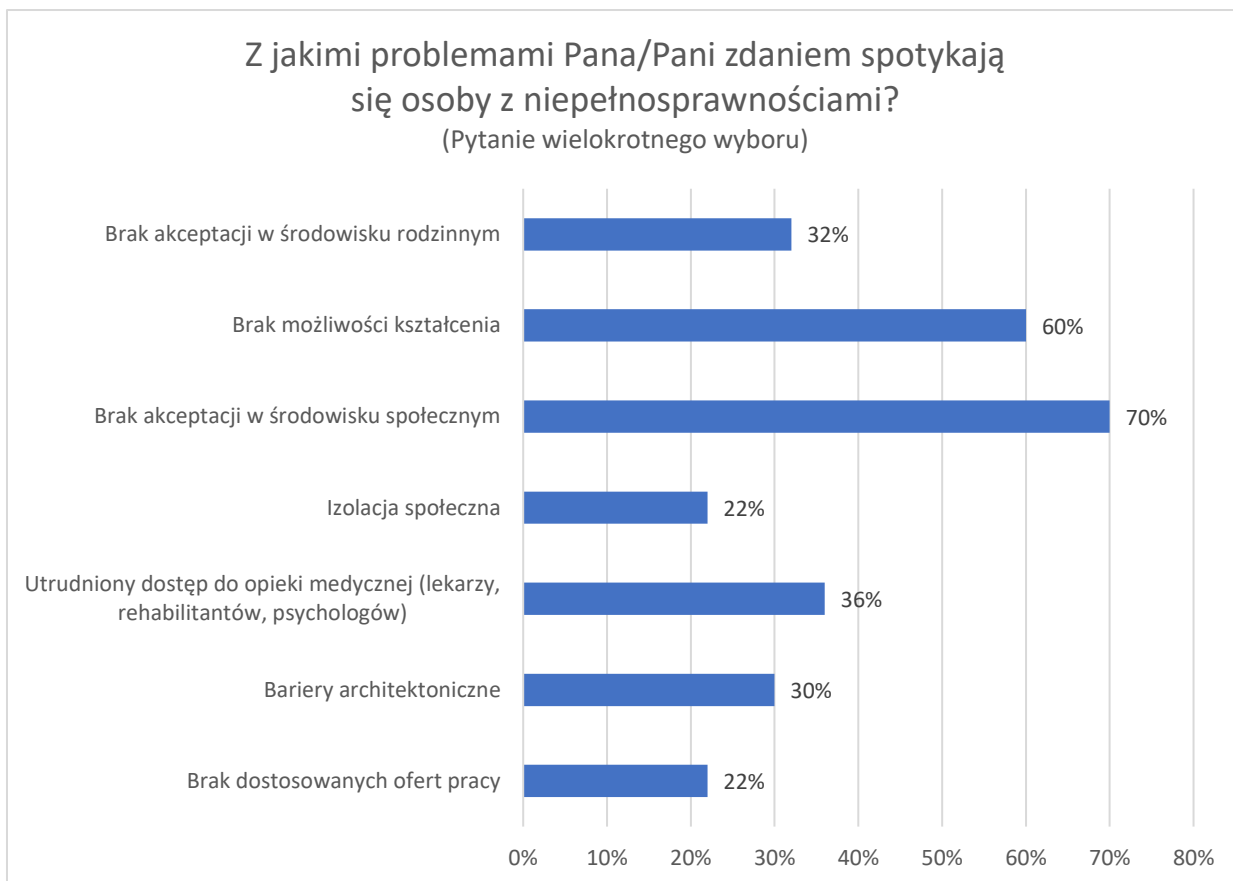
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie obszaru Banino są wśród respondentów podzielone. 64% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a 36% jako dobrą.

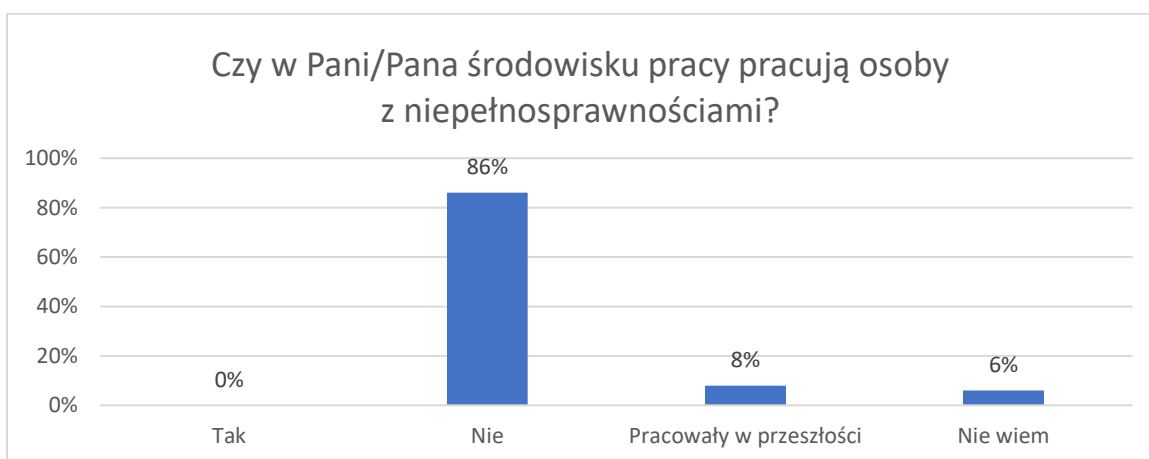
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak akceptacji w środowisku społecznym (70%), brak możliwości kształcenia (60%), utrudniony dostęp do opieki medycznej (36%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (32%), bariery architektoniczne (30%), brak dostosowanych ofert pracy (22%), oraz na ostatnim miejscu izolacja społeczna (22%).

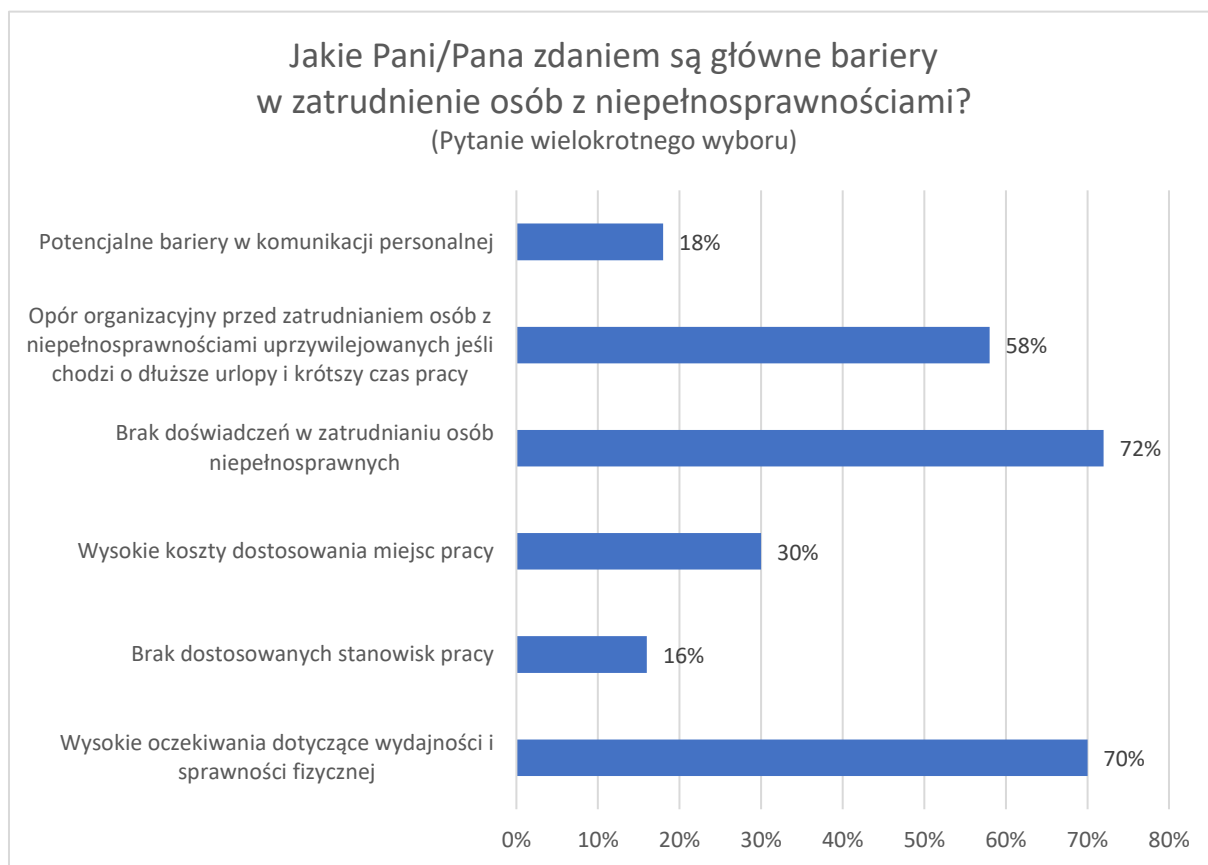

86% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 6% nie posiada wiedzy na ten temat. 8% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości.

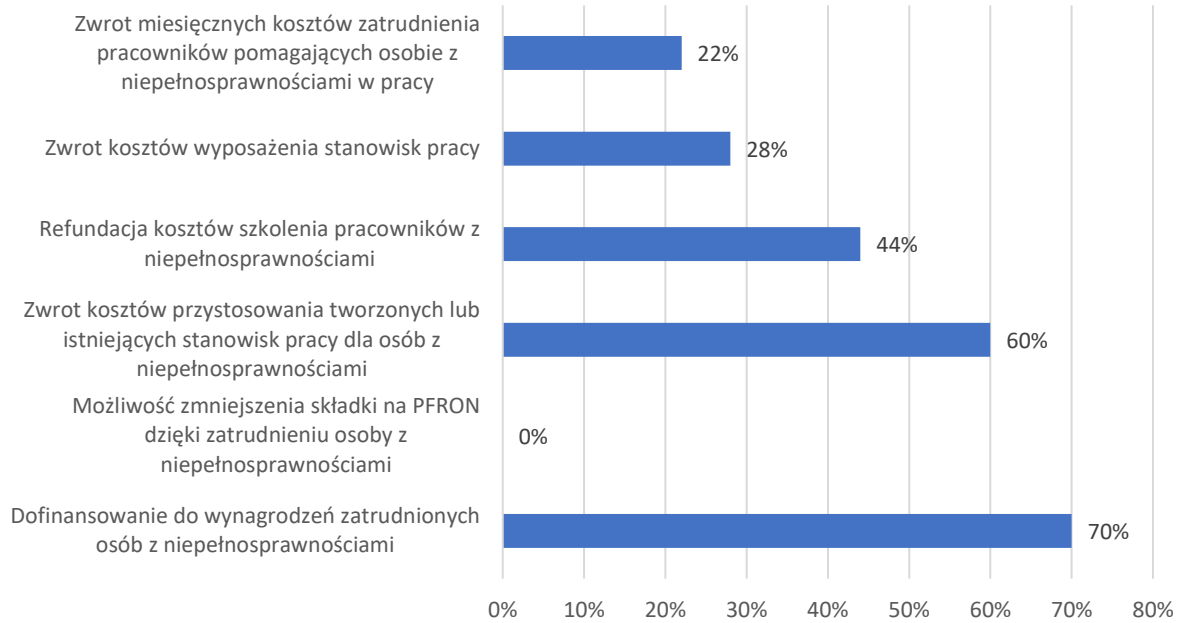
Zdaniem badanych mieszkańców obszaru Banino głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej (70%), opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami (58%), koszty dostosowania miejsc pracy (30%), brak

doświadczenia w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (16%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (18%) oraz brak dostosowanych stanowisk pracy (16%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (70%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (60%), refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (44%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (22%) oraz zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (28%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

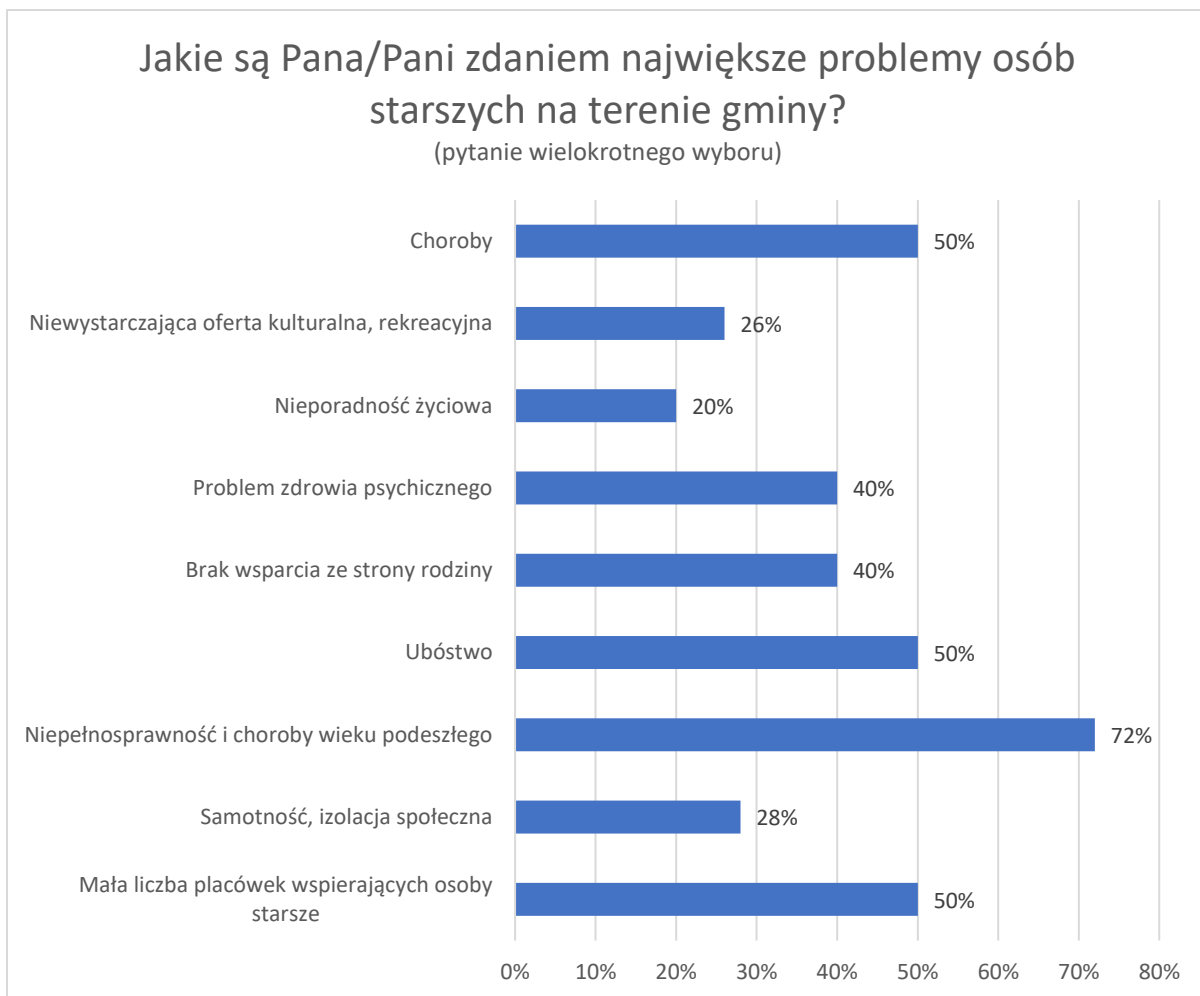

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski²³.

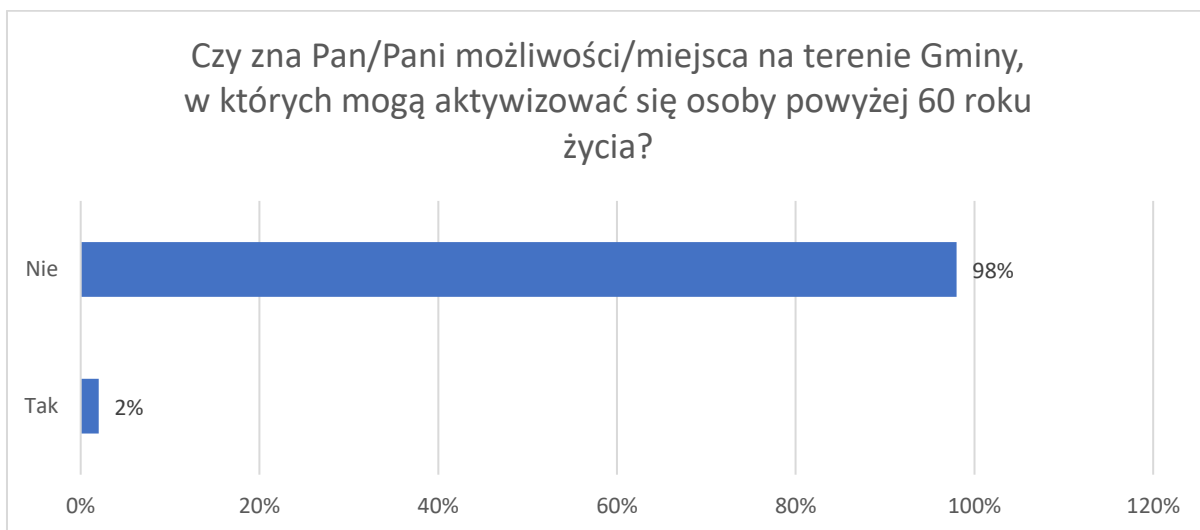
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (72%), choroby (50%), ubóstwo (50%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (50%), brak wsparcia ze strony rodziny (40%), problem zdrowia psychicznego (40%), samotność i izolacja społeczna (28%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (26%) oraz nieporadność życiowa (20%).

²³ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie Obszaru Banino istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Zaledwie 2% badanych zna takie miejsce. Przede wszystkim wskazywano na Kluby Seniora.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)²⁴.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którymi mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

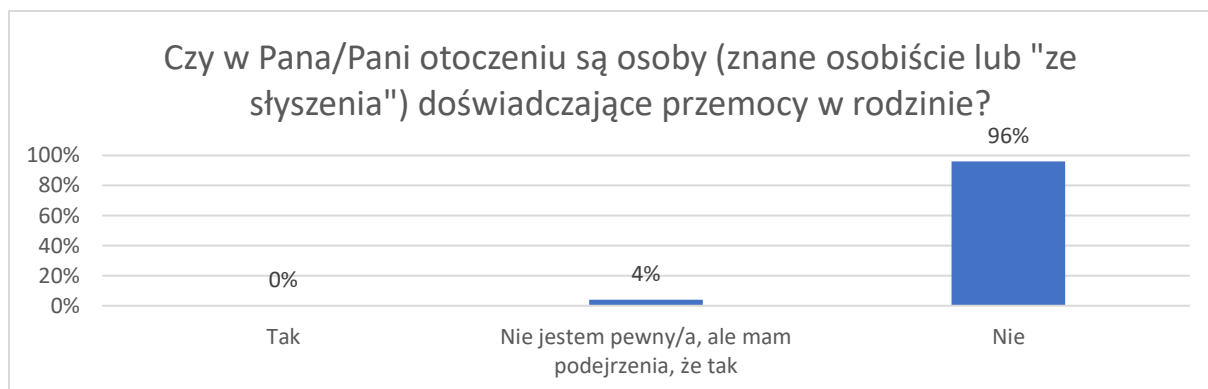
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

²⁴ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

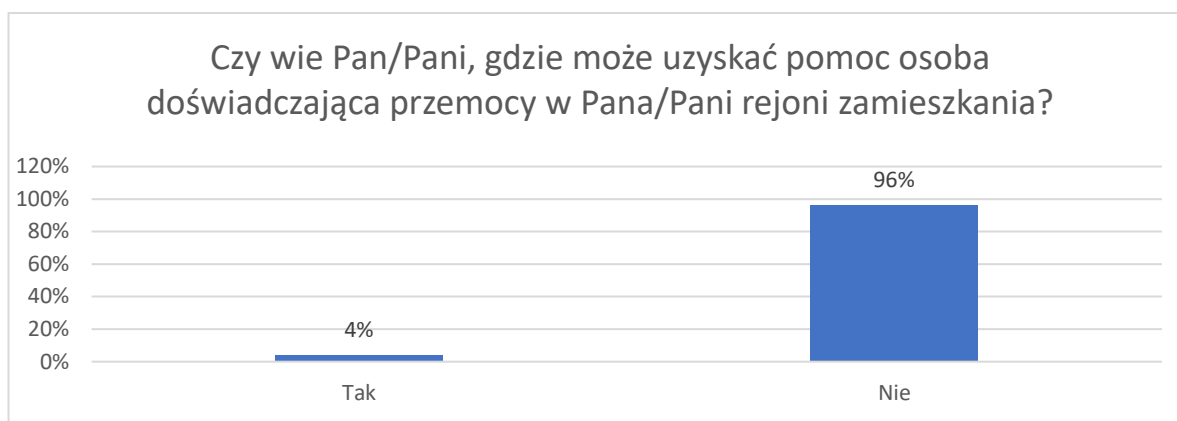
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

4% mieszkańców obszaru Banino deklaruje, nie jest pewna, lecz podejrzewa, że może mieć w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 4% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie - badani wskazywali na: policję. Zdecydowana większość respondentów (96%) nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie²⁵ 76% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 28% mieszkańców obszaru Banino jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 66% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **42%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **44%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **40%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	8%	68%	22%	2%

²⁵ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* i *raczej prawdziwe*

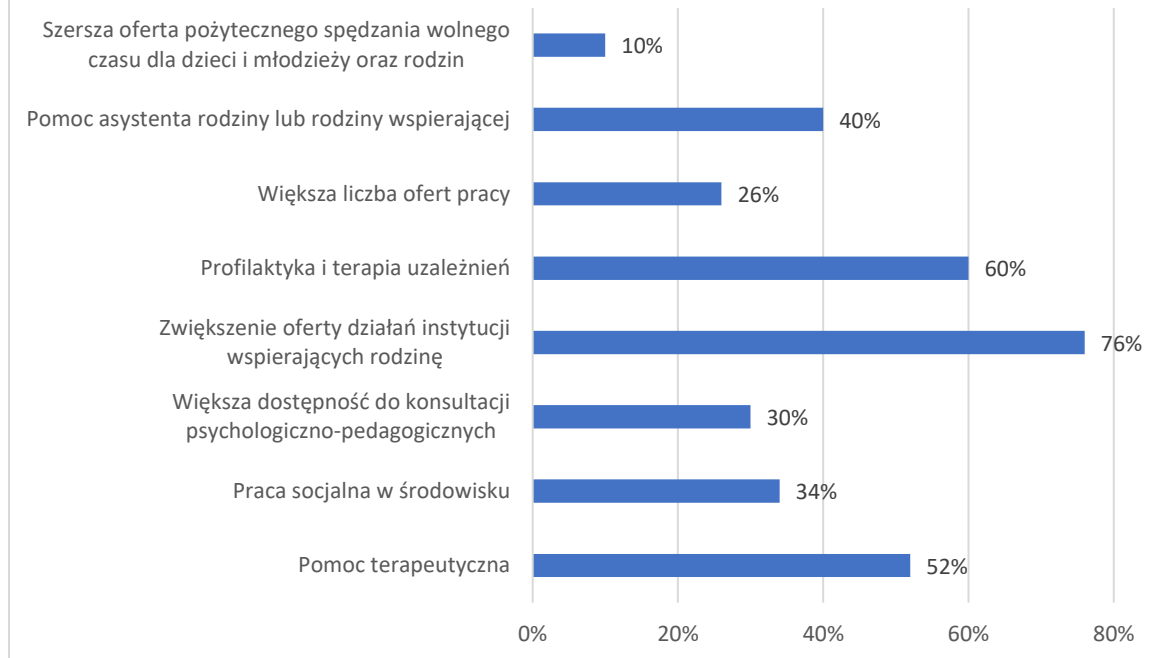
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	2%	26%	70%	2%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	20%	46%	30%	4%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	26%	32%	28%	14%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	14%	42%	34%	10%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	16%	44%	30%	10%

Według badanych mieszkańców obszaru Banino **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: wielodzietność (68%), niepełnosprawność/długotrwała choroba (56%), uzależnienia (46%), rodzina niepełna (44%), ubóstwo (40%), przemoc (36%), konflikty rodzinne (32%) oraz na ostatnim miejscu bezrobocie (30%).

Badani mieszkańcy Obszaru Banino uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (76%), profilaktyka i terapia uzależnień (60%), pomoc terapeutyczna (52%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (40%), praca socjalna w środowisku (34%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (30%), większa liczba ofert pracy (26%) oraz szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (10%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

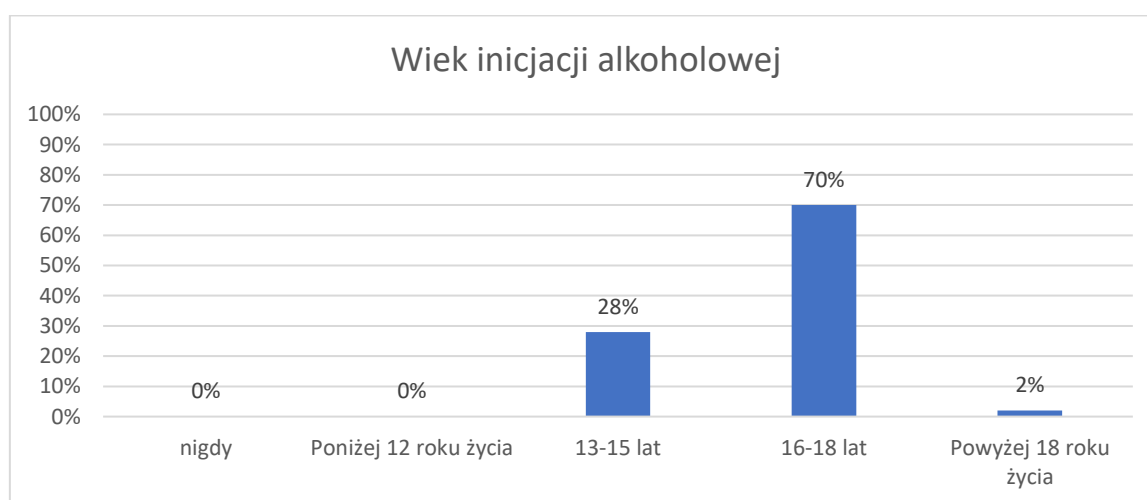

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.²⁶ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie²⁷.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru Banino temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Zaledwie 2% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 70% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 28% na wiek poniżej 15 lat.

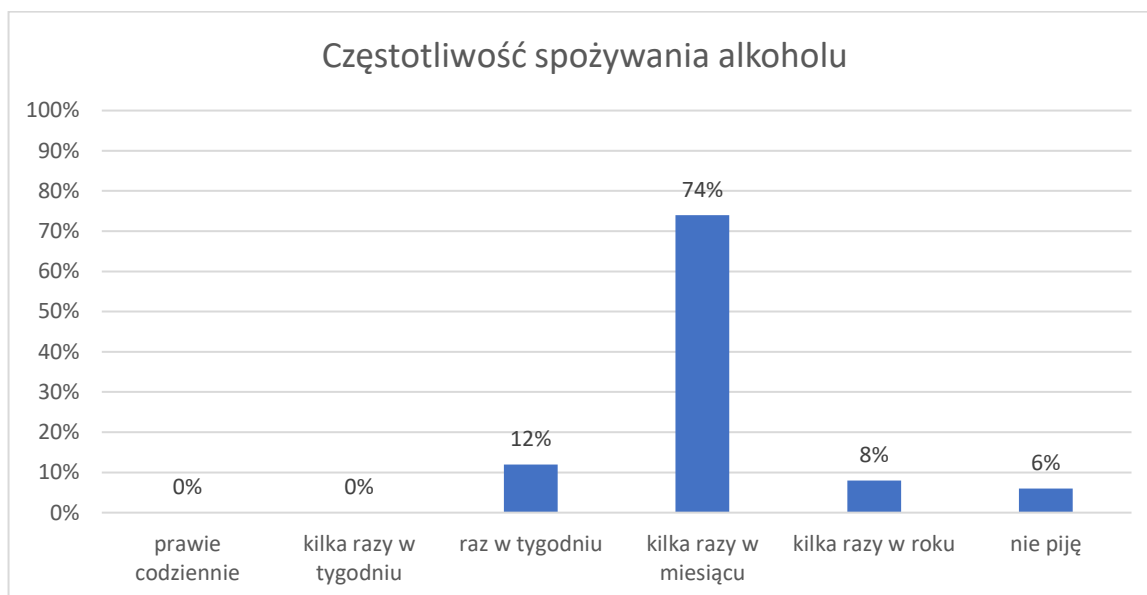

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (74%)** oraz **raz w tygodniu**

²⁶ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

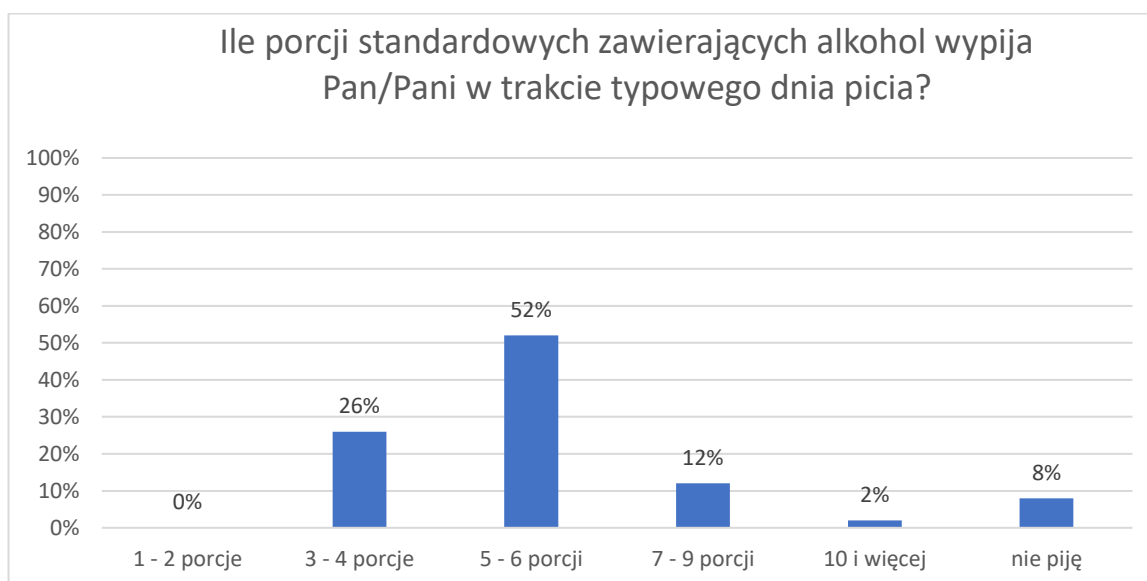
²⁷ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(12%). 8% osób przyznało się do spożywania alkoholu kilka razy w roku. 6% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (52%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (26%) a nawet 7-9 porcji (12%). W tym pytaniu 8% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru Banino, ponieważ **łącznie 64% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

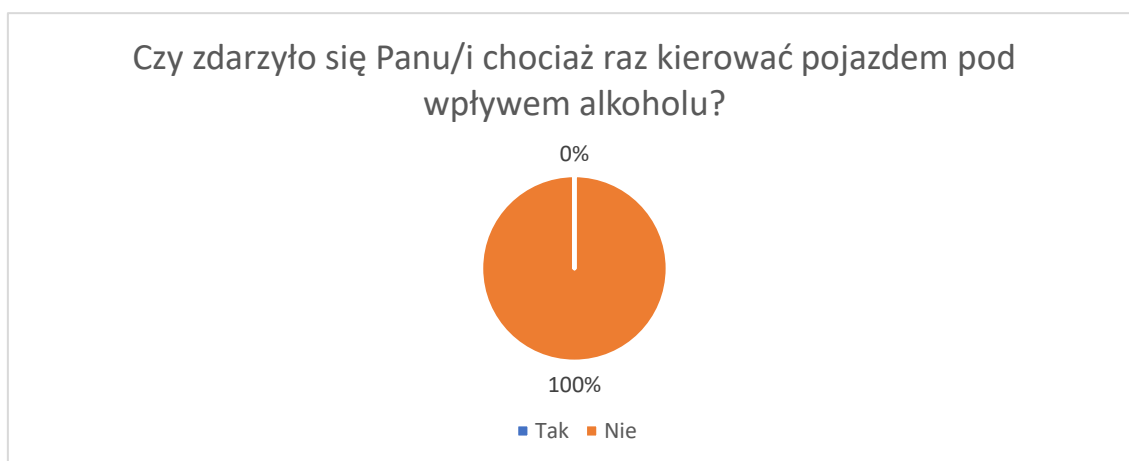
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 32% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **58% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 24% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **90% mieszkańców z obszaru Banino opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 92% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 66% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 76% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	2%	62%	34%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	6%	26%	58%	10%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	12%	46%	28%	14%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	4%	20%	42%	34%

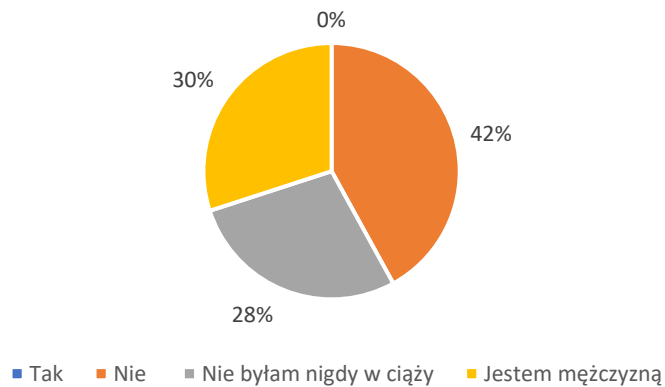
Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	6%	28%	26%	40%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	0%	24%	20%	56%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	2%	6%	12%	80%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	0%	10%	16%	74%

100% mieszkańców obszaru Banino twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu.

Żaden z badanych nie przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 42% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 58% badanych - 30% z nich to mężczyźni, a 28% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

Czy zdarzyło się Pani, chociaż raz wypić niewielką ilość alkoholu w czasie trwania ciąży?

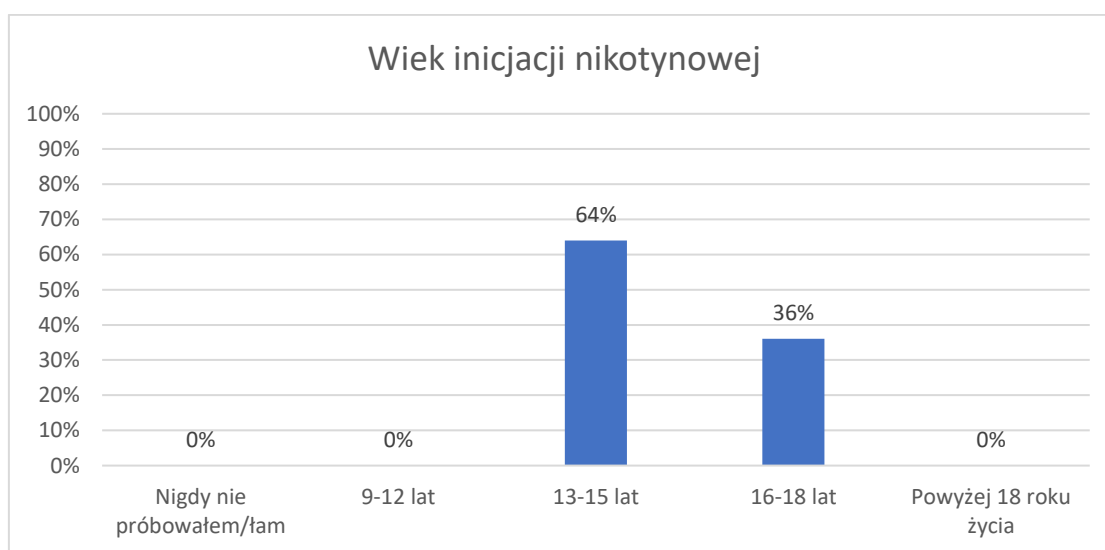
W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców obszaru Banino, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **98% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.** 2% badanych odpowiadających twierdząco wskazywało na: GOPS.

Czy wie Pan/Pani, gdzie może uzyskać pomoc osoba uzależniona od alkoholu w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

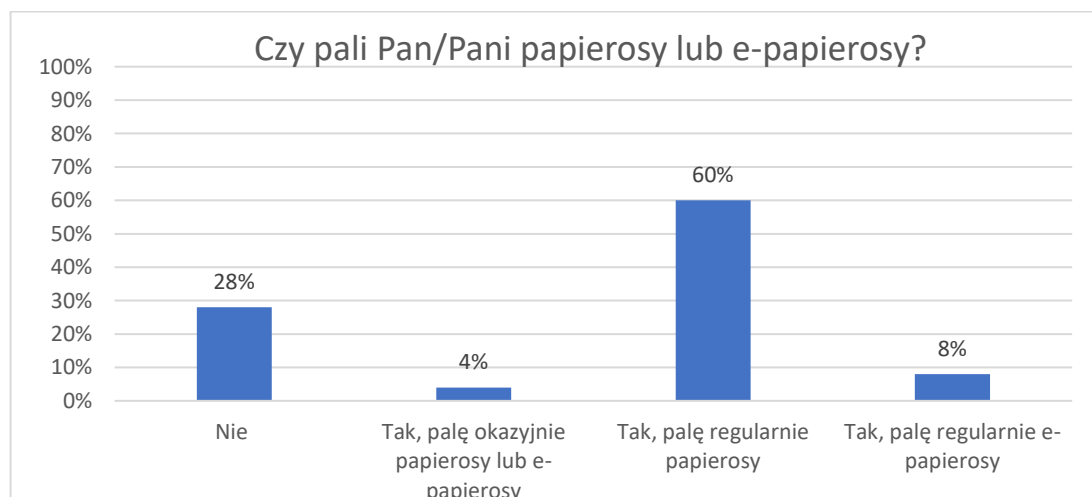

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **tylko 1% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejno, 31% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 67% w wieku poniżej 15 r.ż. 1% z badanych nigdy nie palił papierosów.

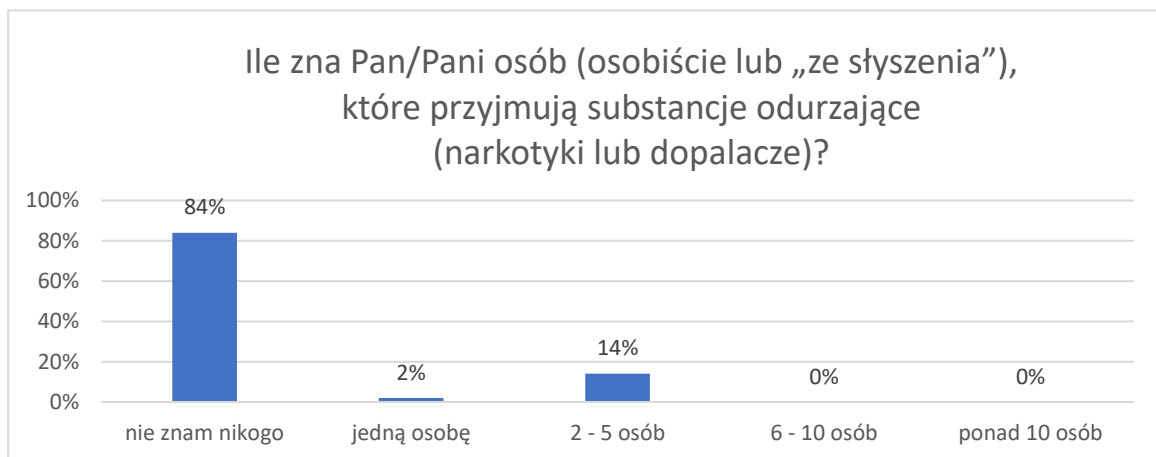
28% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 60% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 8% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 4% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru Banino rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

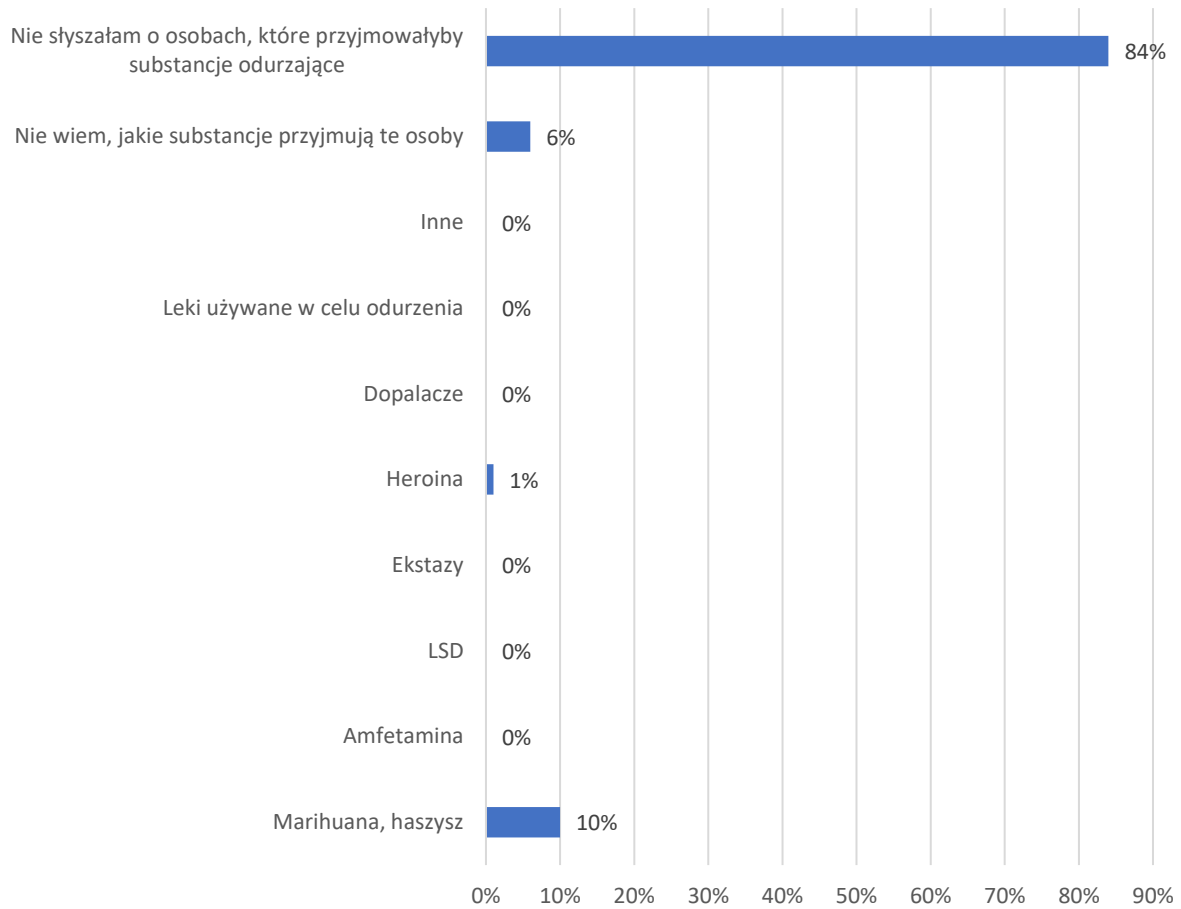
16% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 84% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana i haszysz, heroina.

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

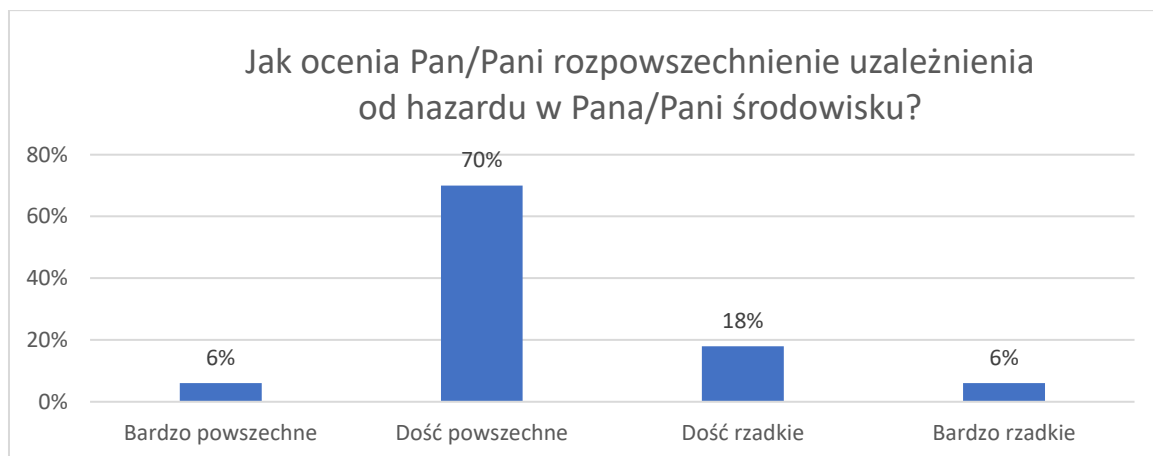
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.²⁸

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

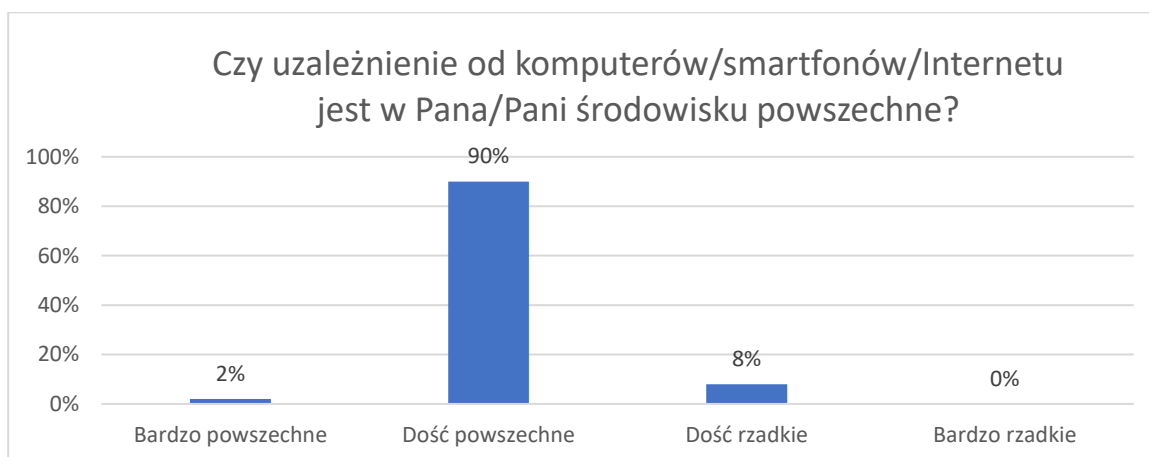
²⁸ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców z obszaru Banino o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 14% badanych mieszkańców obszaru Banino uzależnienie od hazardu jest rzadkim²⁹ zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 76% respondentów uważa hazard za powszechny³⁰ problem ich środowiska.**

Łącznie 92% badanych mieszkańców obszaru Banino ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne³¹ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 8% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie³² w ich gminie.

²⁹ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

³⁰ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

³¹ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

³² Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

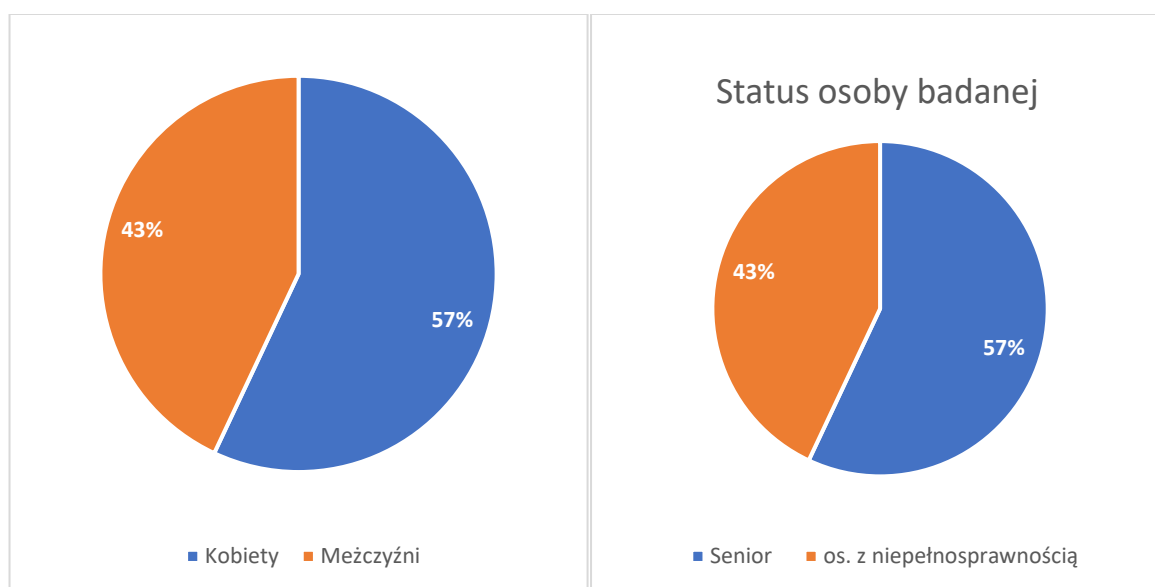
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 2

GRUPA BADANA

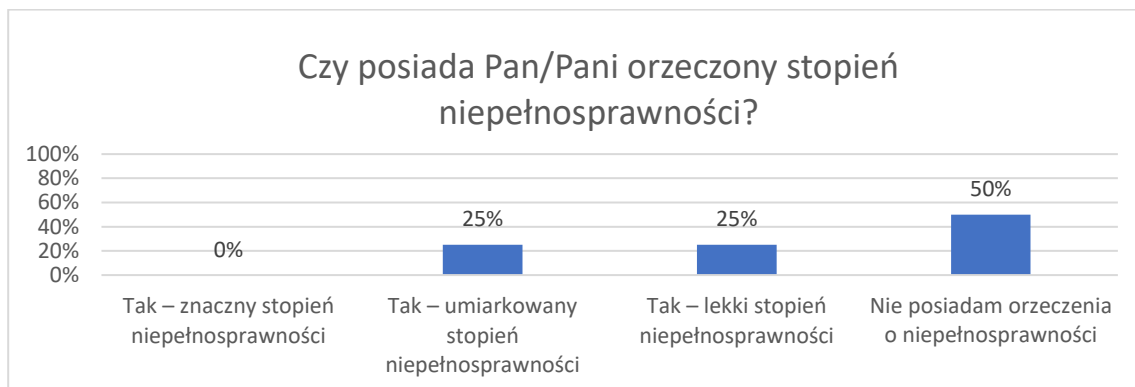
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców z obszaru Banino, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 65lat. Wśród respondentów 4 osób zadeklarowało, że jest seniorem a 3 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością połowa nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. 25% wskazało na posiadanie orzeczenia o lekkim stopniu niepełnosprawności, a 25% wskazało na stopień umiarkowany.

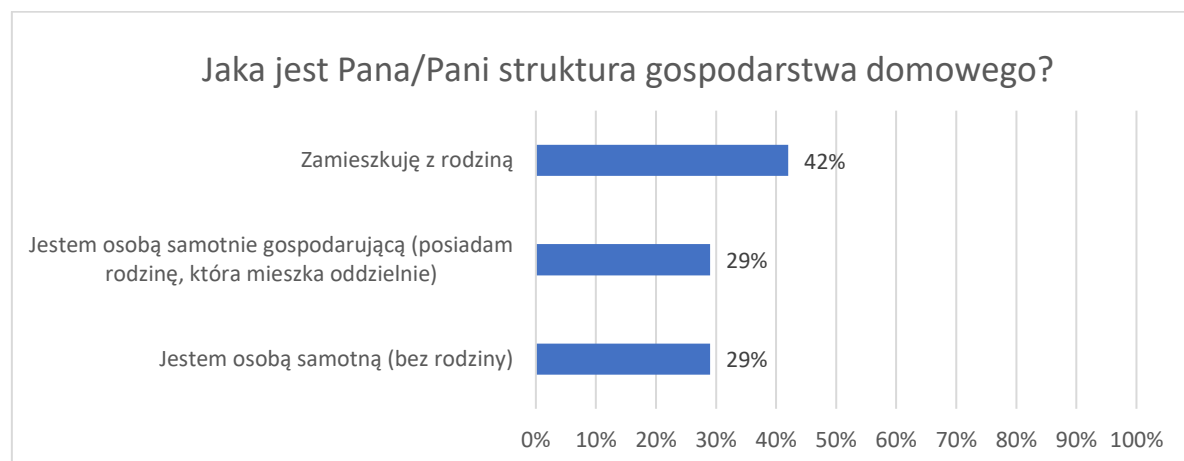
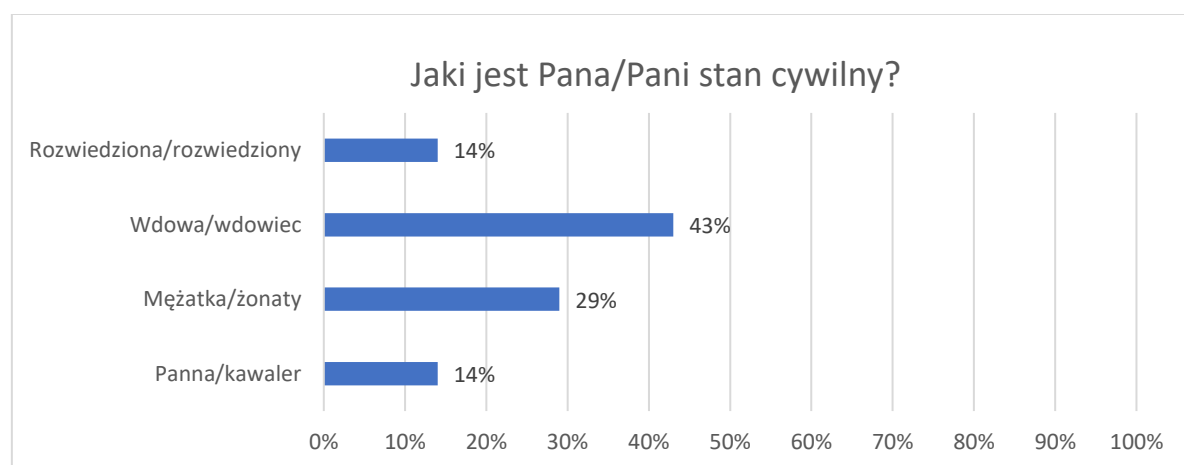
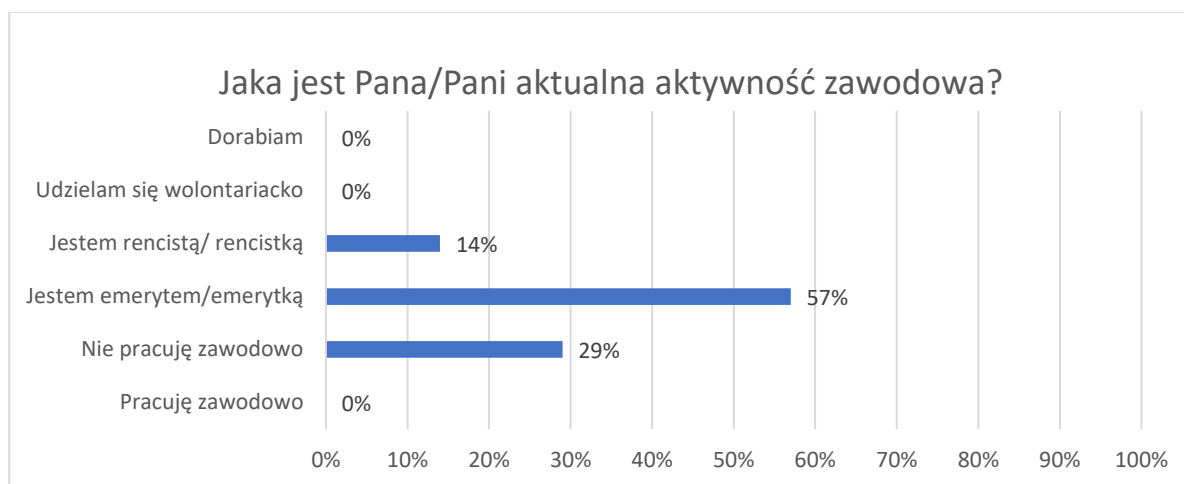
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 57% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 29% wskazało, iż nie pracuje zawodowo. 14% posiada status rencisty.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z obszaru Banino, kształtuje się następująco: 29% badanej grupy jest zamężna, 43% to wdowa/wdowiec, 14% jest po rozwodzie a 14% jest stanu wolnego.

Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru Banino 42% zamieszkuje z rodziną, 29% deklaruje, że jest osobą samotnie gospodarującą (posiadają rodzinę, lecz mieszkają oddzielnie), a również 29% jest osobami samotnymi (nie posiadają rodziny).

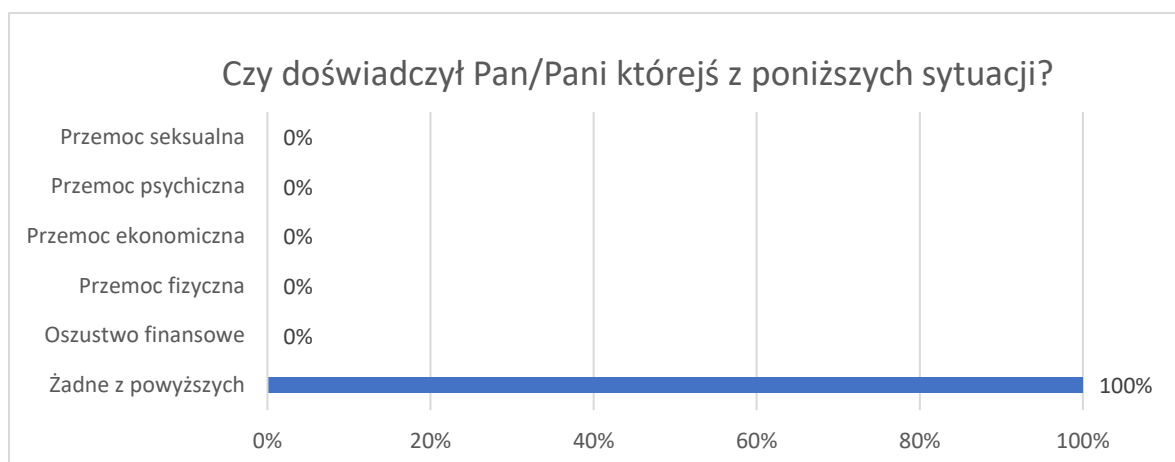
W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle³³ swoją sytuację zdrowotną ocenia 86% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 86% określiło ją jako złą. Najwięcej osób dobrze³⁴ ocenia swoją sytuację mieszkaniową - 43%. Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy znajduje się ich sytuacja społeczna (57%) oraz sytuacja rodzinna (71%).

Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	14%	0%	57%	29%
Sytuacja mieszkaniowa	0%	43%	43%	14%	0%
Sytuacja rodzinna	0%	0%	71%	14%	14%
Sytuacja społeczna	0%	0%	57%	43%	0%
Sytuacja zdrowotna	0%	14%	0%	43%	43%

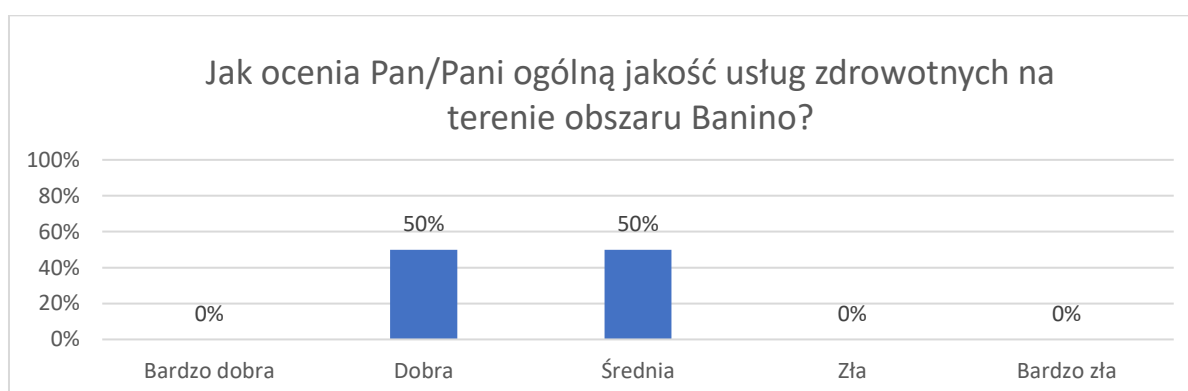
Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 100% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia.

³³ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

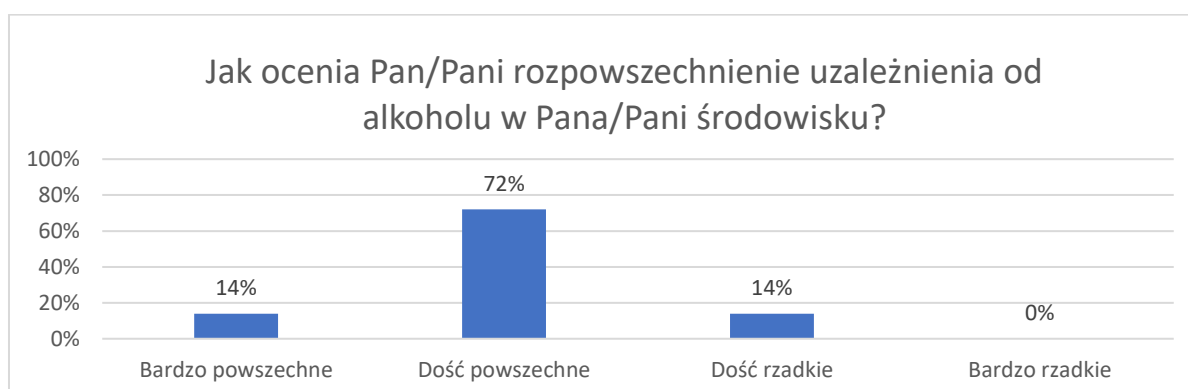
³⁴ Suma odpowiedzi: bardzo dobra i raczej dobra.

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru Banino w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 50% średnio również 50% dobrze.

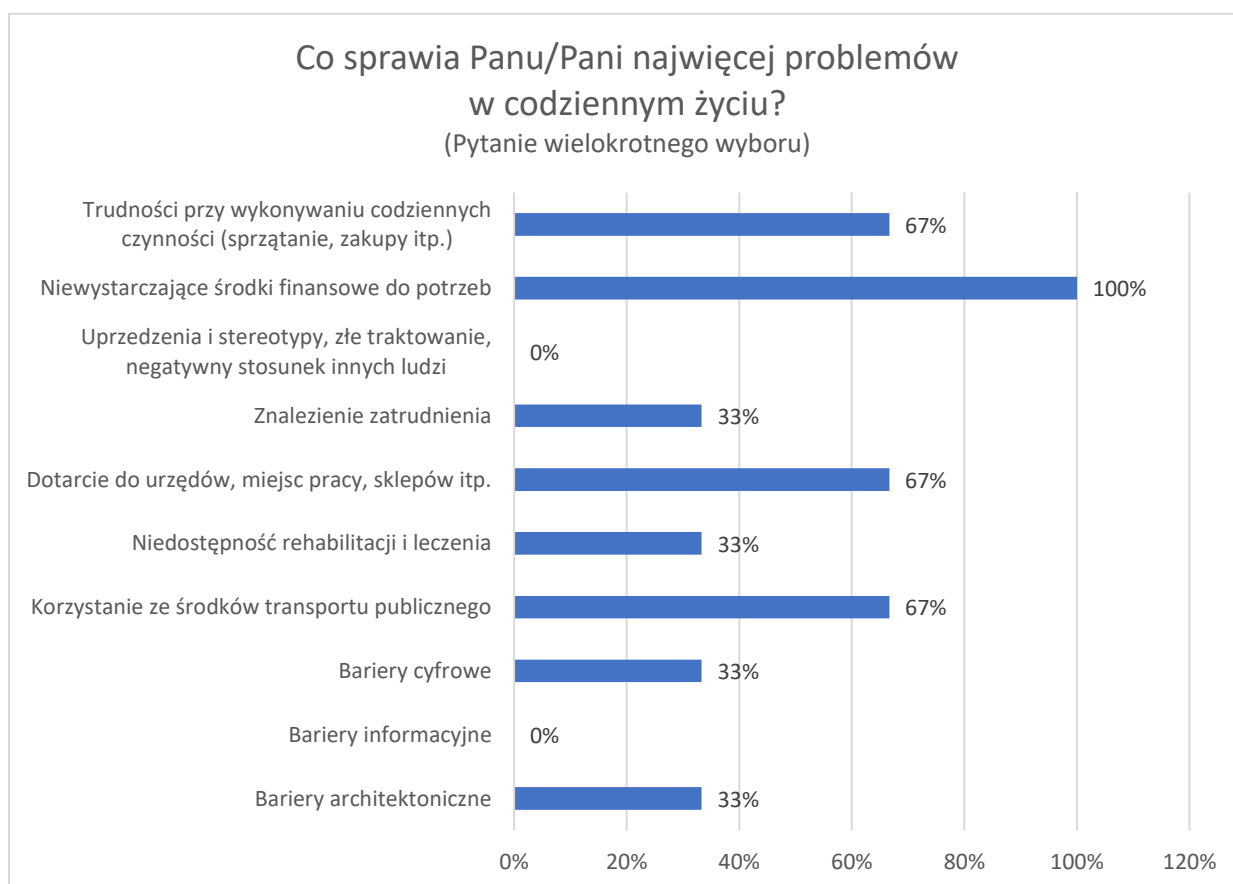
W opinii 86% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym³⁵ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

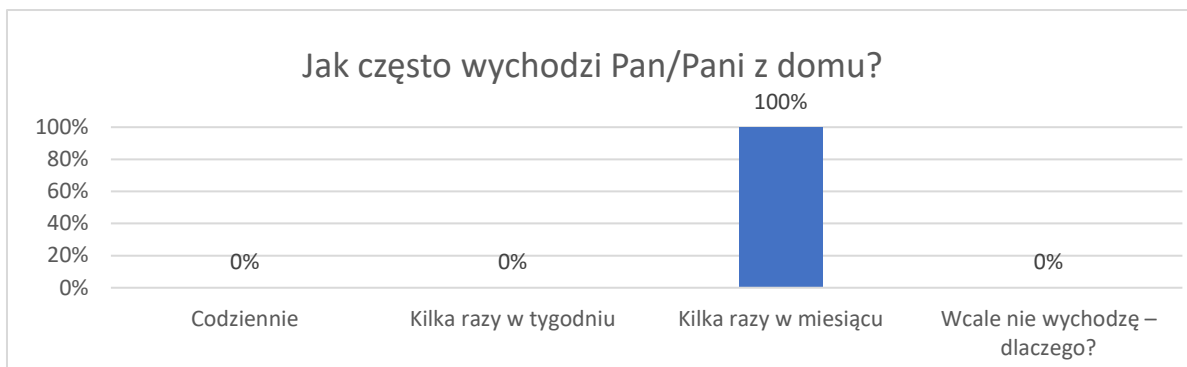
³⁵ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

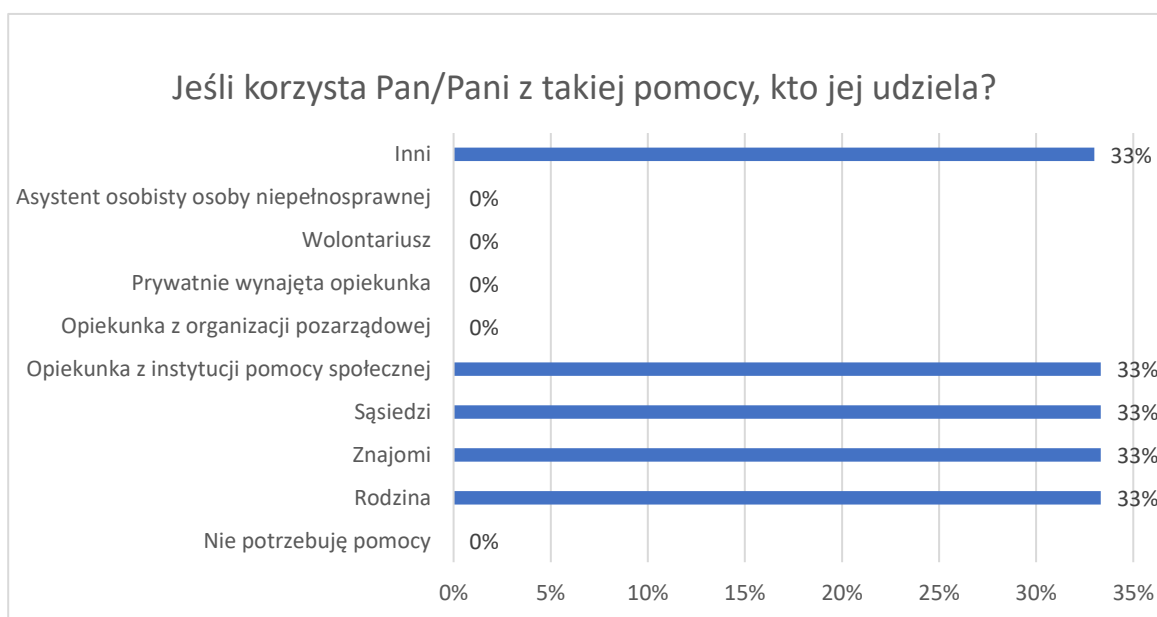
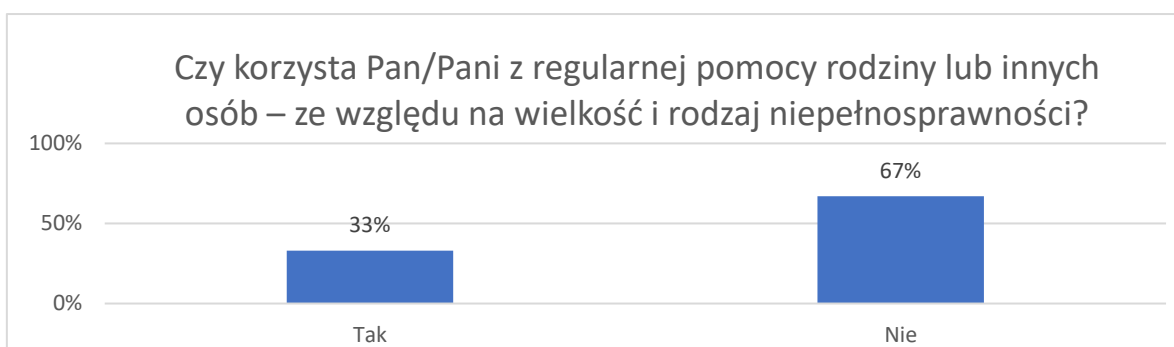
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niewystarczające środki finansowe do potrzeb (100%), korzystanie z transportu publicznego (67%), trudności w wykonywaniu czynności codziennych (67%), dotarcie do urzędów sklepów czy miejsc pracy (67%), niedostępność rehabilitacji i leczenia (33%), znalezienie zatrudnienia (33%), bariery architektoniczne (33%) oraz cyfrowe (33%).

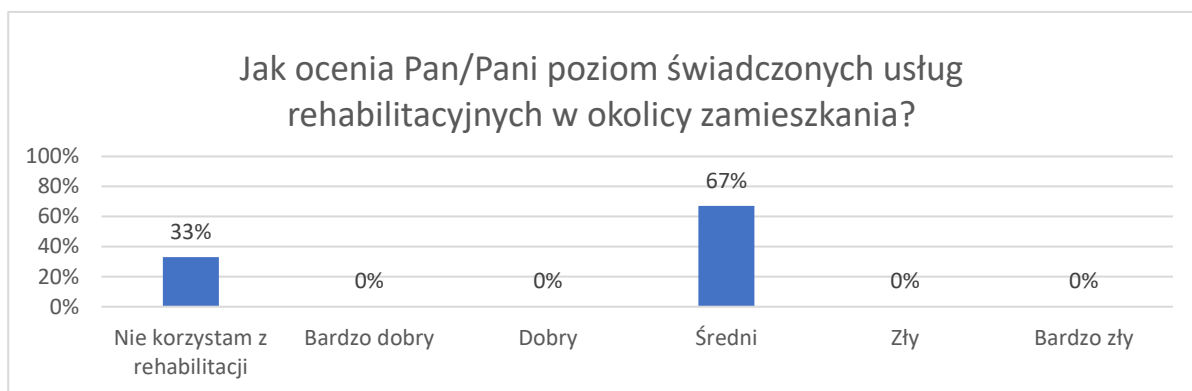
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. Wszystkie ankietowane osoby w tej grupie podają, że wychodzą kilka razy w miesiącu.

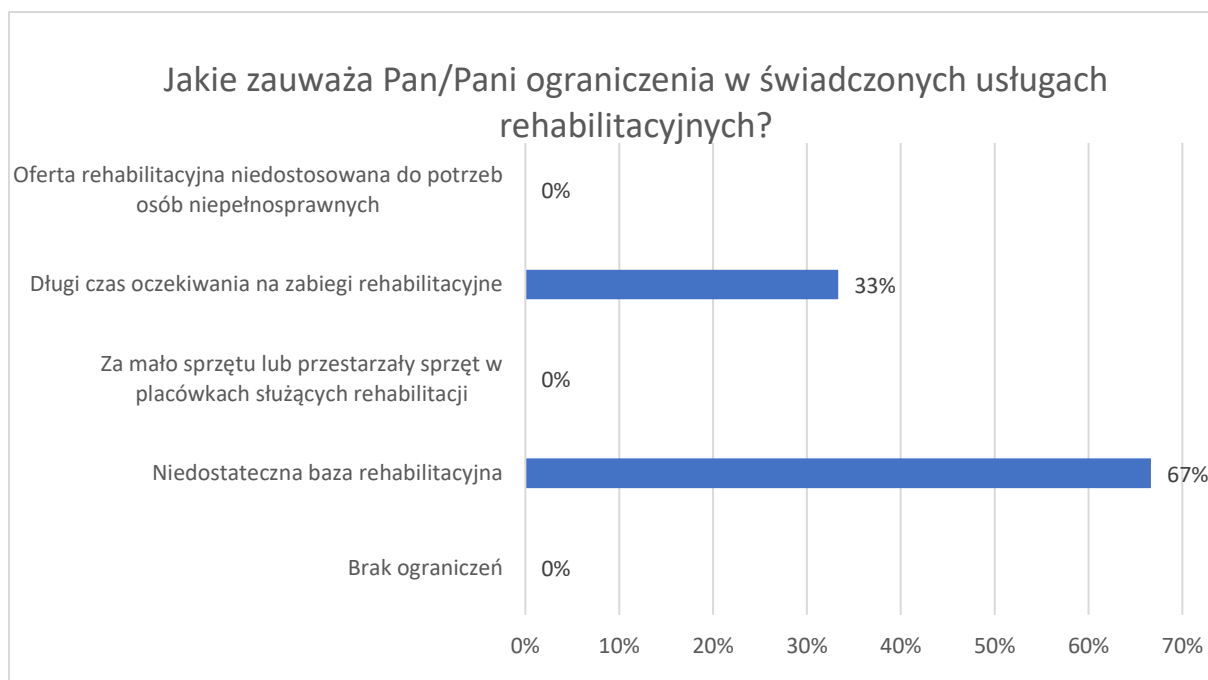
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 33% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (33%), sąsiedzi (33%), znajomi (33%), opiekunka z instytucji pomocy społecznej (33%) oraz inne i wymieniano tu: taxi, transport osób niepełnosprawnych (4%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniały również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. 33 wskazała, że nie korzysta z rehabilitacji. Kolejno: 67% oceniło poziom tych usług jako średni.

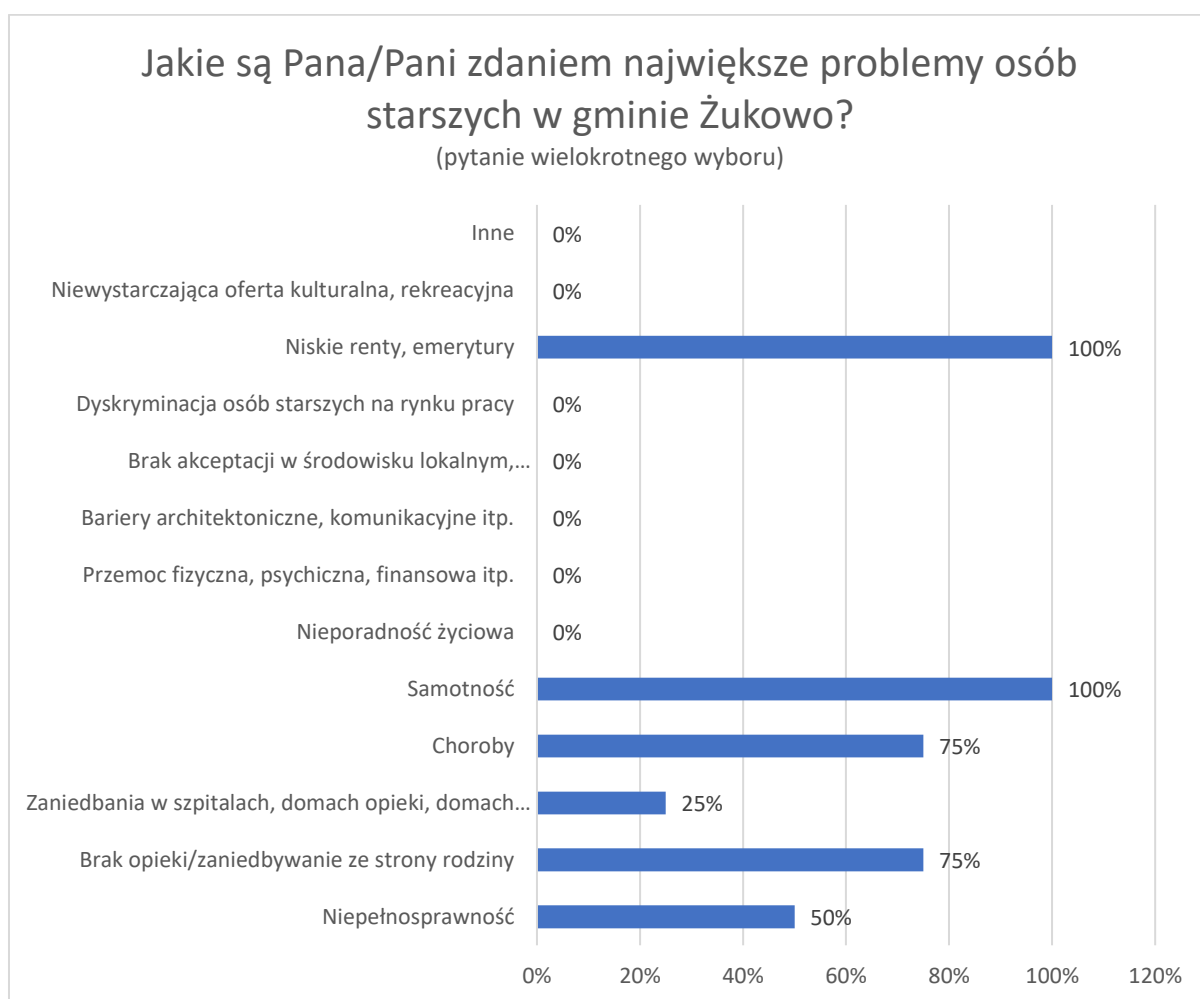

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: długi czas oczekiwania na zabiegi (33%) oraz niedostateczna baza rehabilitacyjna (67%).

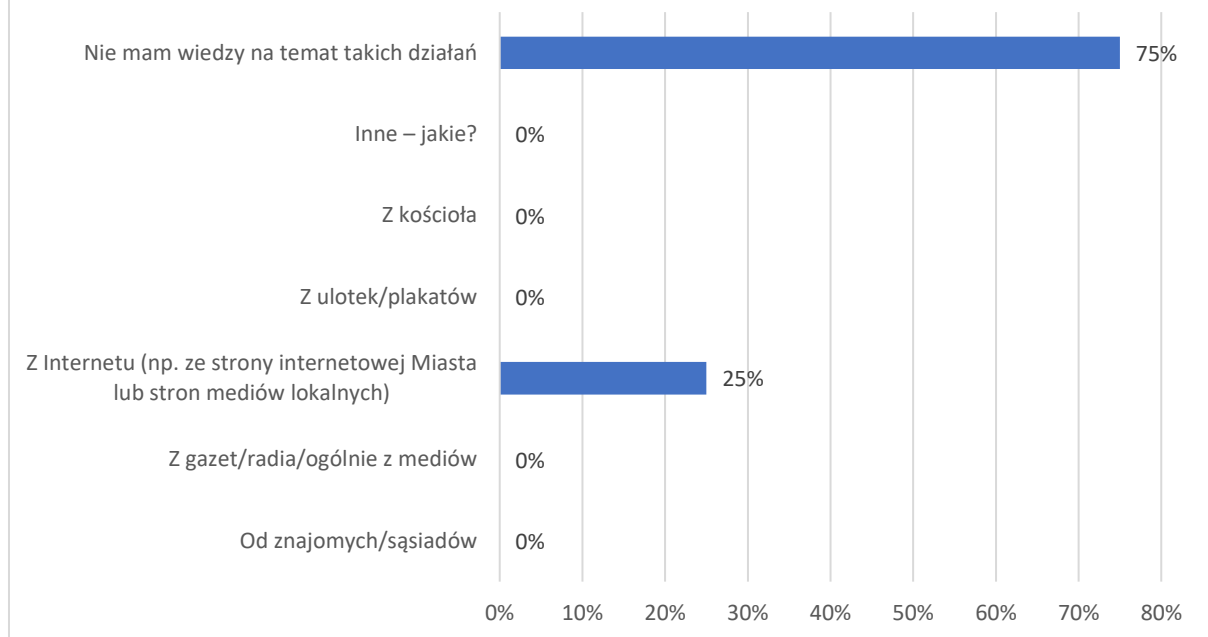
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z obszaru Banino zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (100%), samotność (100%), choroby (75%), zaniedbywanie w instytucjach (szpitale, domy opieki) – 25% czy ze strony rodziny (75%), niepełnosprawność (50%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru Banino w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. 25% wskazało, że ze stron Internetowych lokalnych mediów czy urzędu. $\frac{3}{4}$ badanych nie ma wiedzy na temat takich działań.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na obszarze Banino, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 2

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie obszaru Banino. Grupa badana stanowiła 8 kobiet oraz 2 mężczyzn. Wszyscy z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 39 lat.

CEL BADANIA

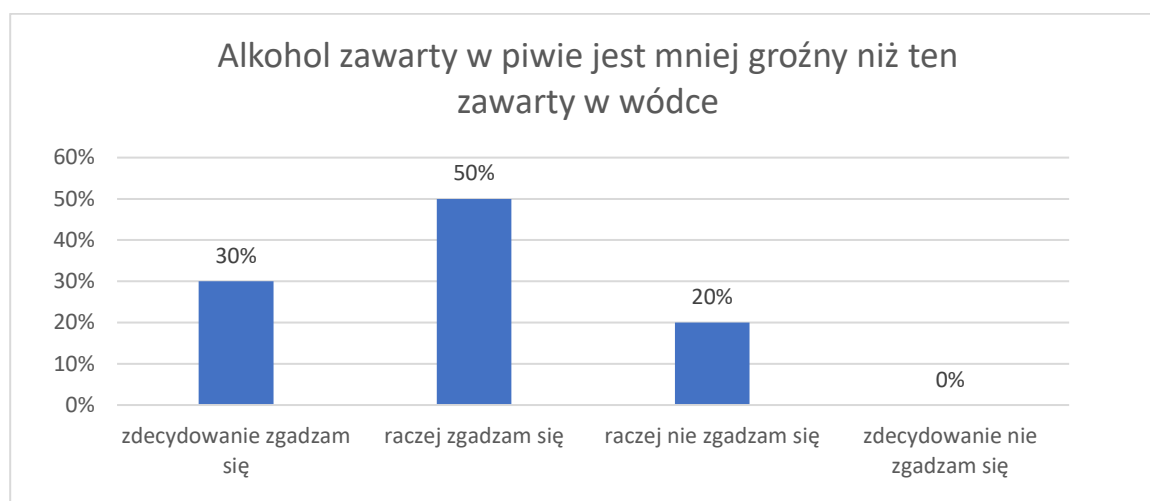
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

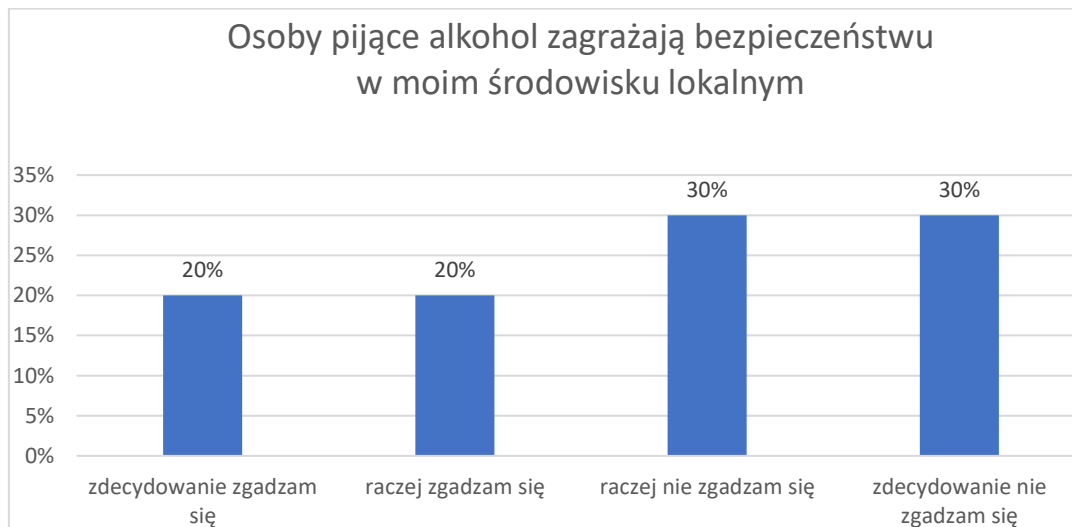
Tylko 80% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **niskim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

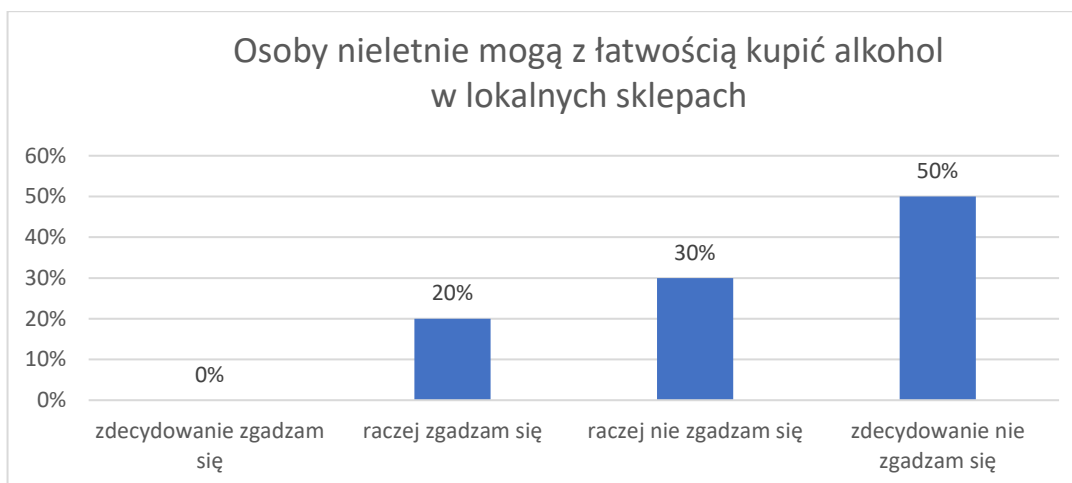
Z kolei 60% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

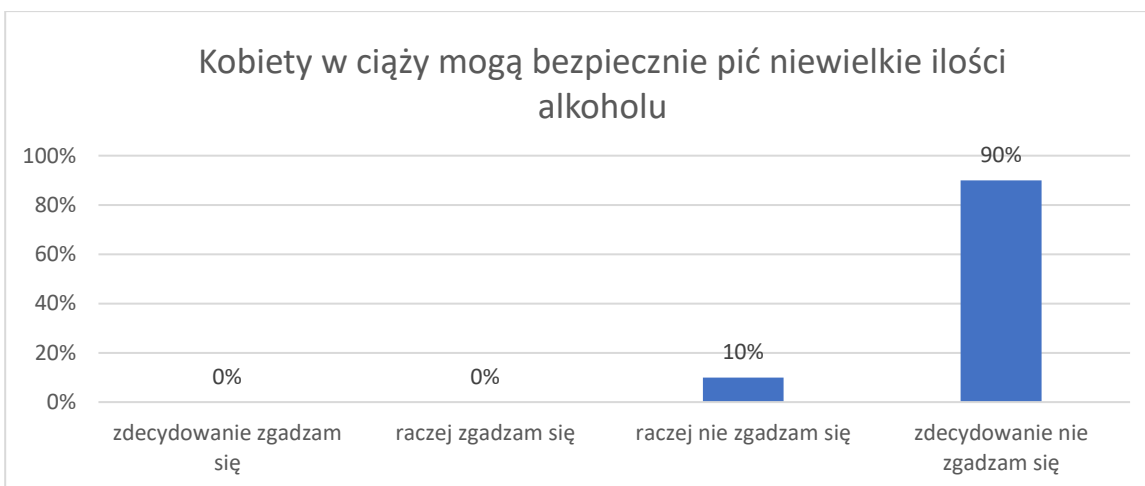
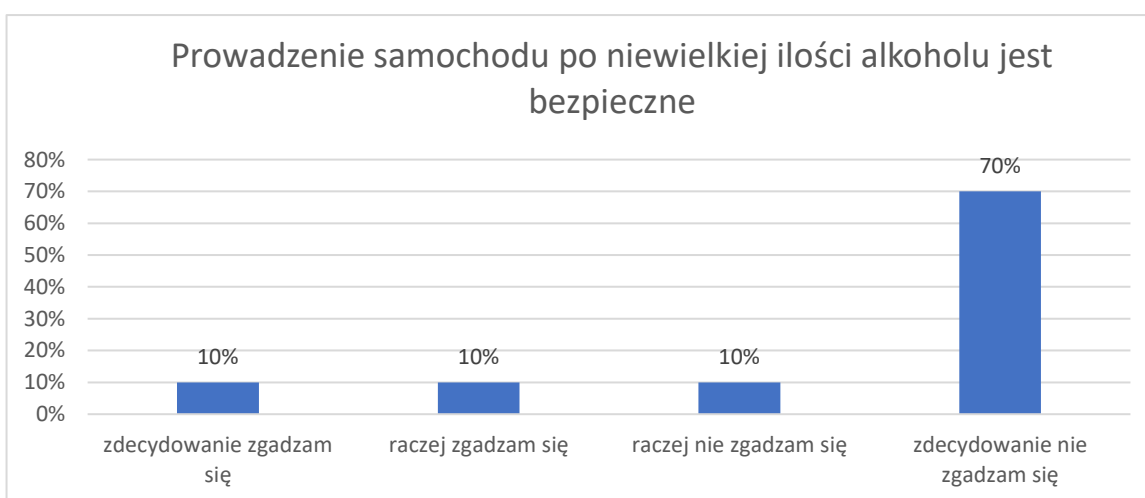
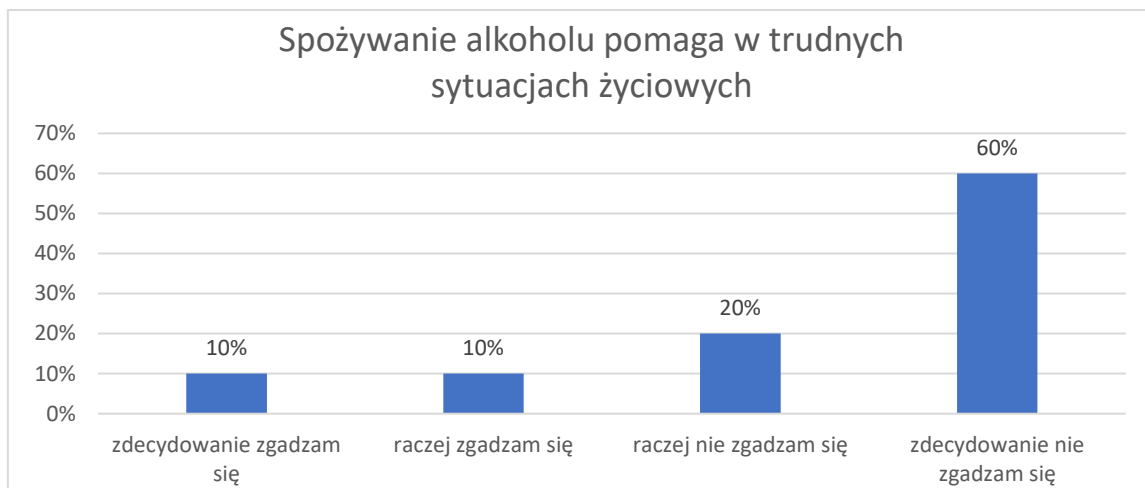
Łącznie 40% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

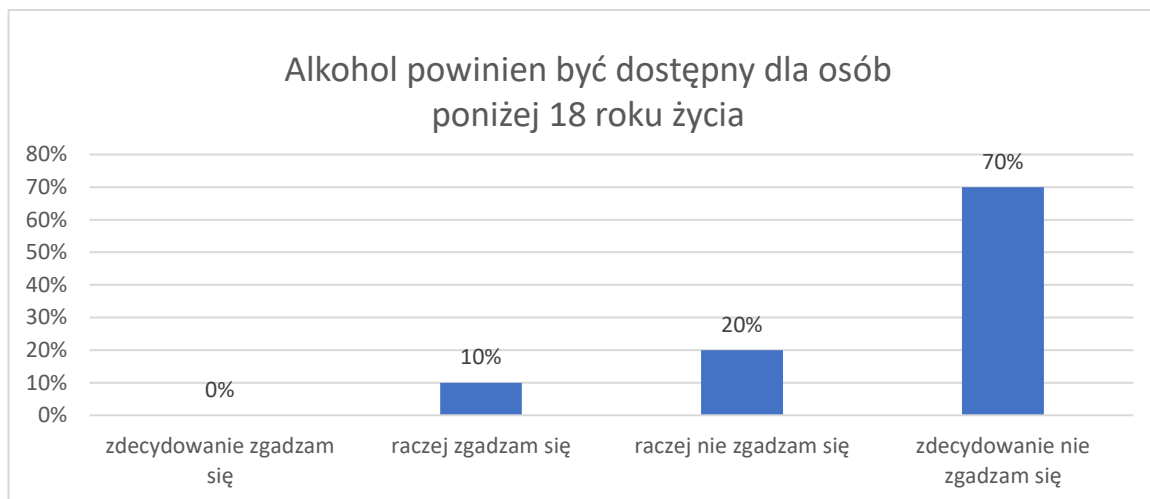
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **80% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

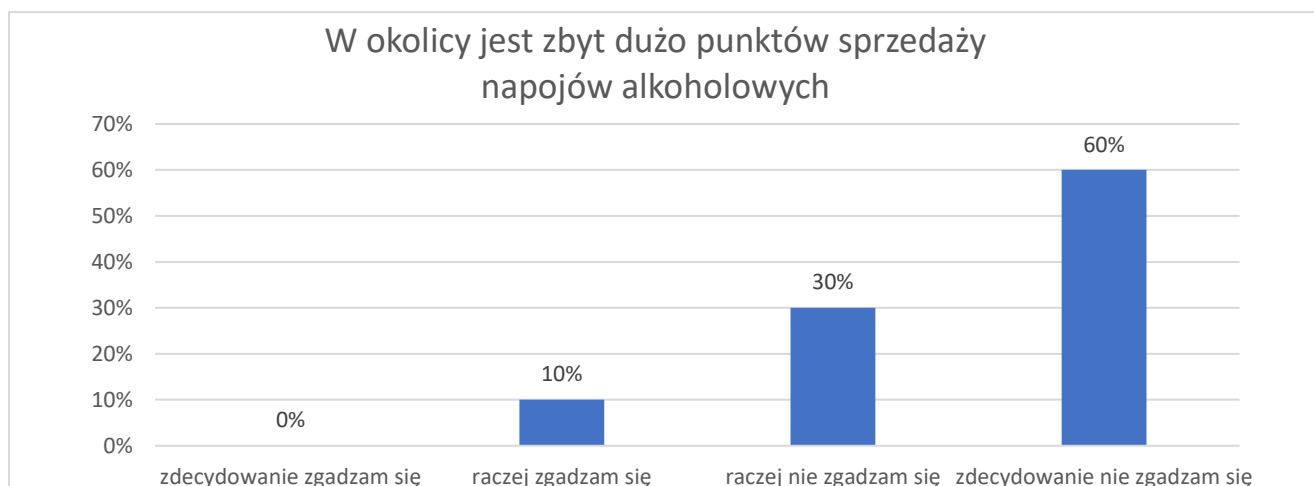
Łącznie 80% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, **80% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne.** **90% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.**

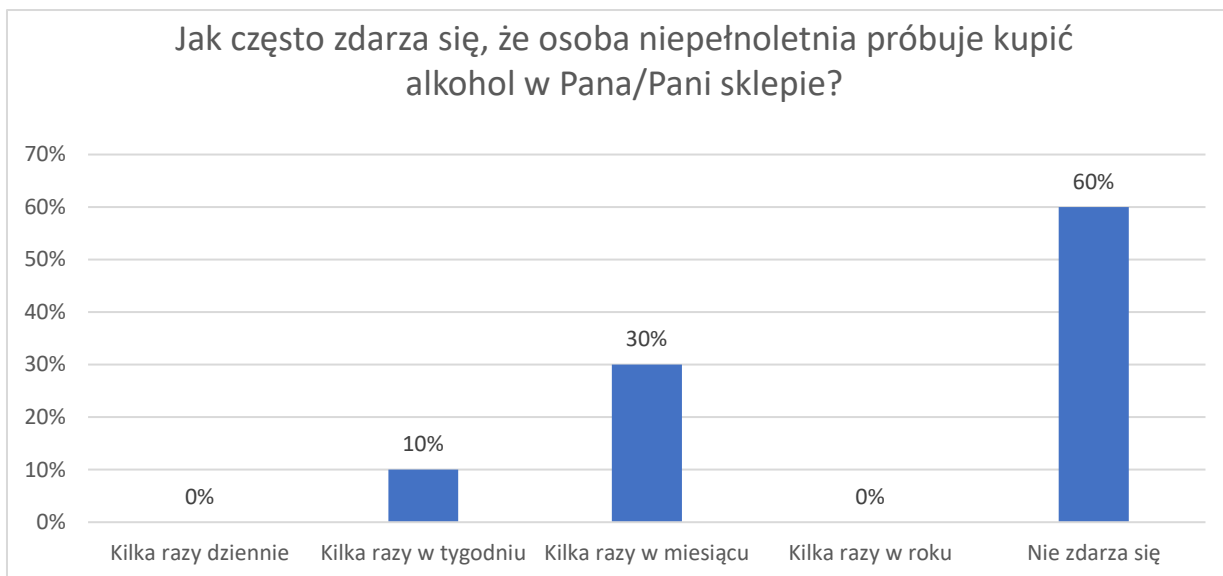
Łącznie 90% sprzedawców napojów alkoholowych w obszarze Banino uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

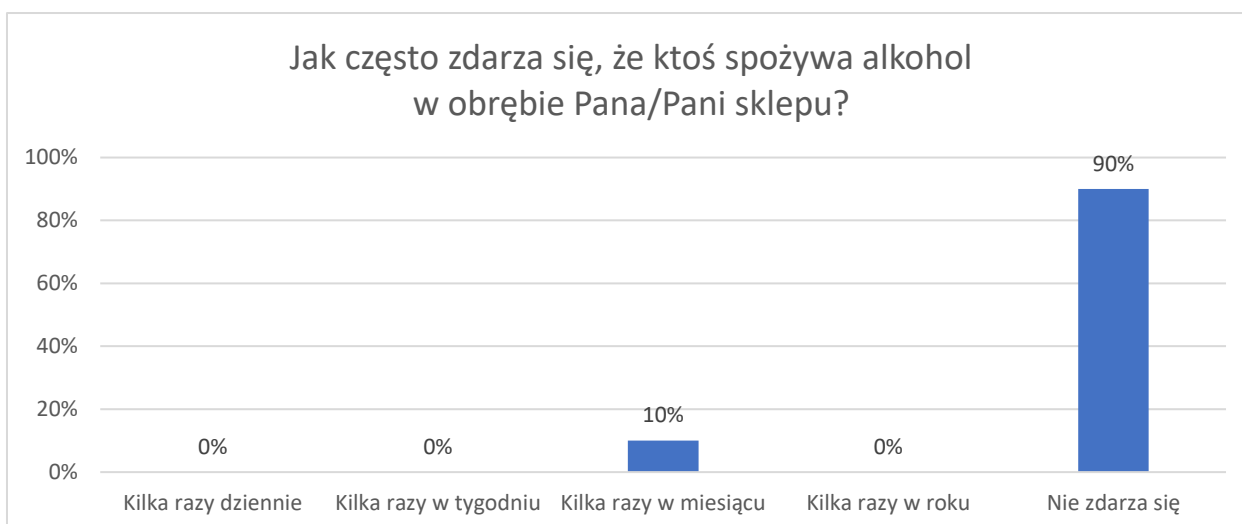
90% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych z obszaru Banino deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (30%) oraz kilka razy w tygodniu (10%).**

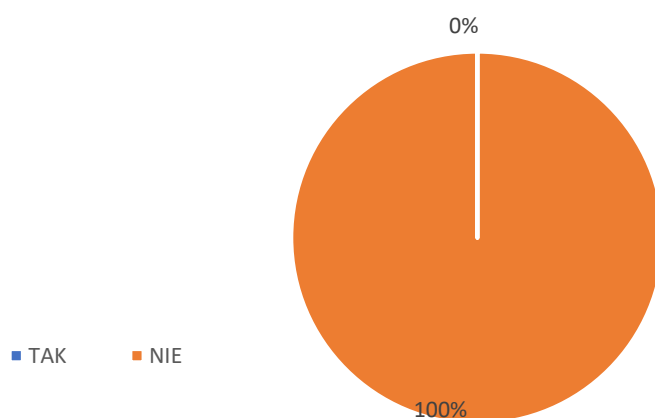

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 10% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w miesiącu a zdaniem 90% respondentów do takich sytuacji nie dochodzi.

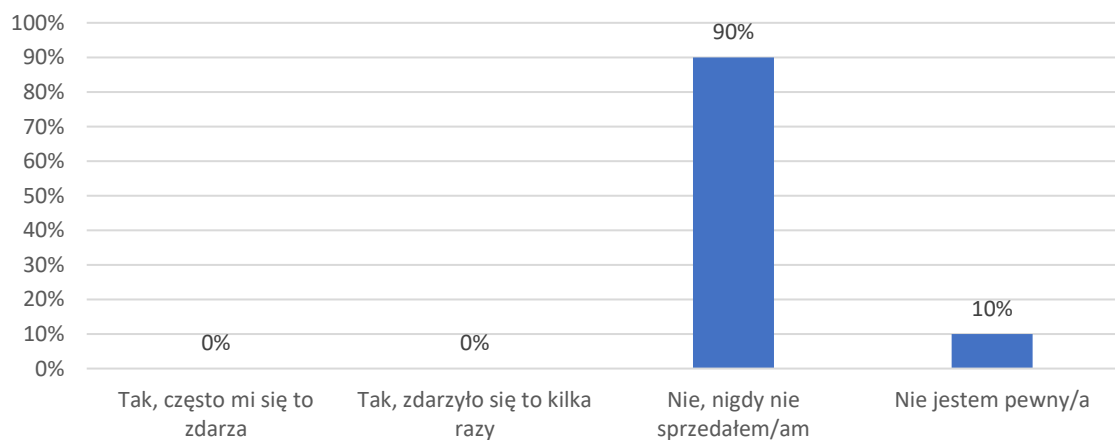
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

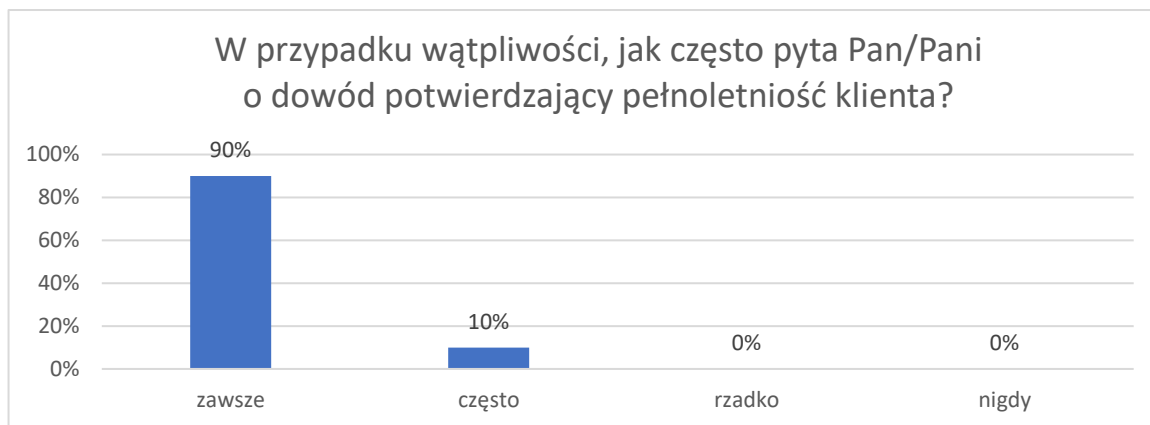

90% sprzedawców napojów alkoholowych z obszaru Banino deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

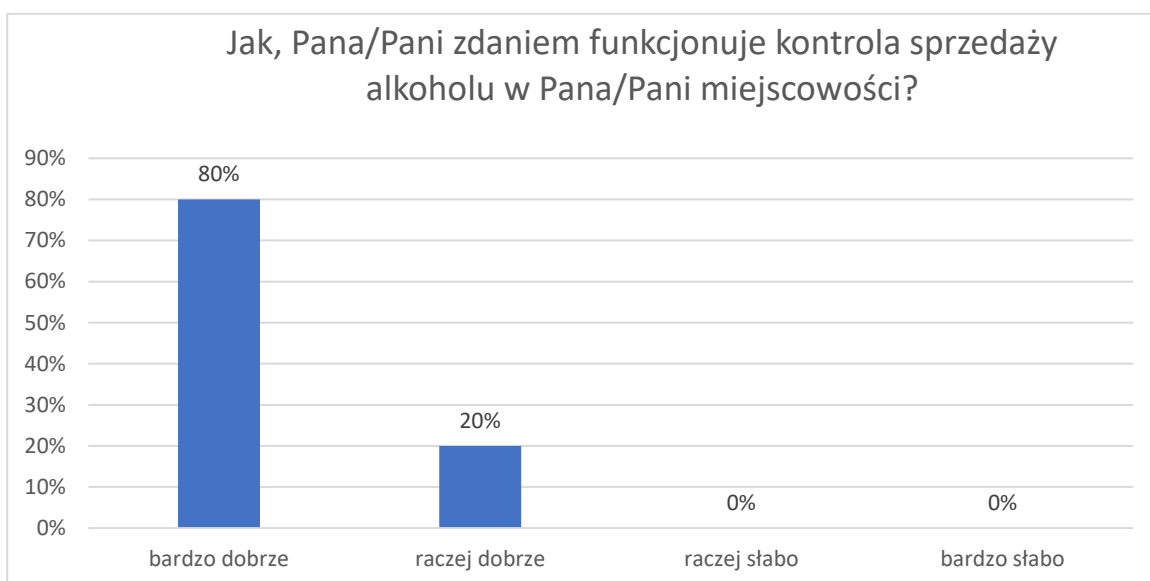
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **90% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 10% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 2

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo obszar Banino** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

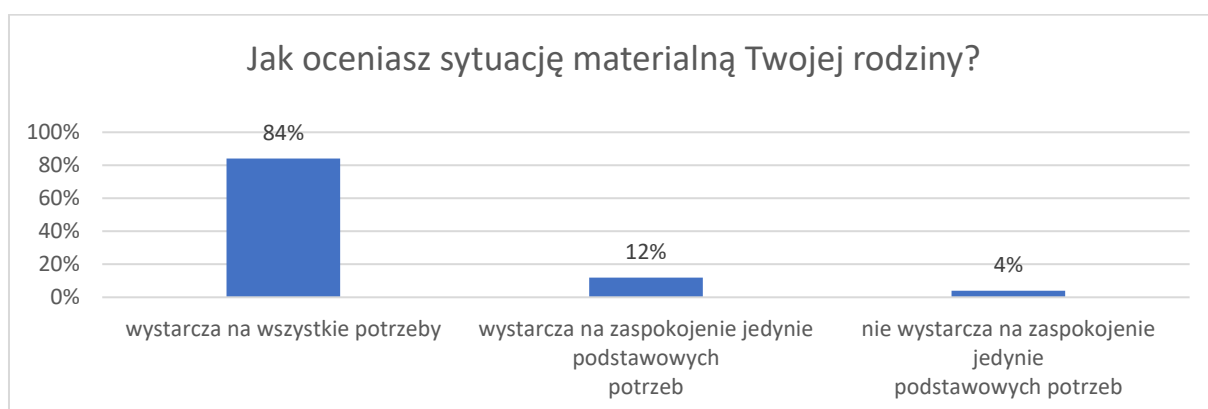
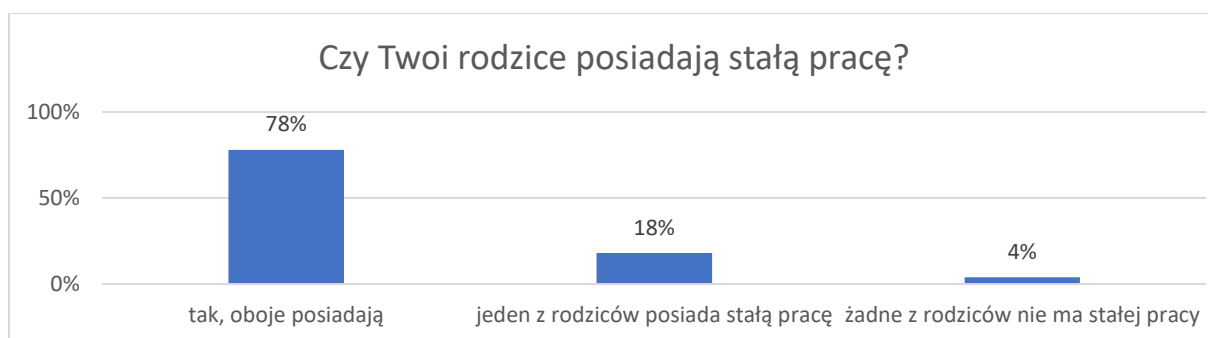
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu obszaru Banino w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	380 uczniów
---------------------------------	-------------

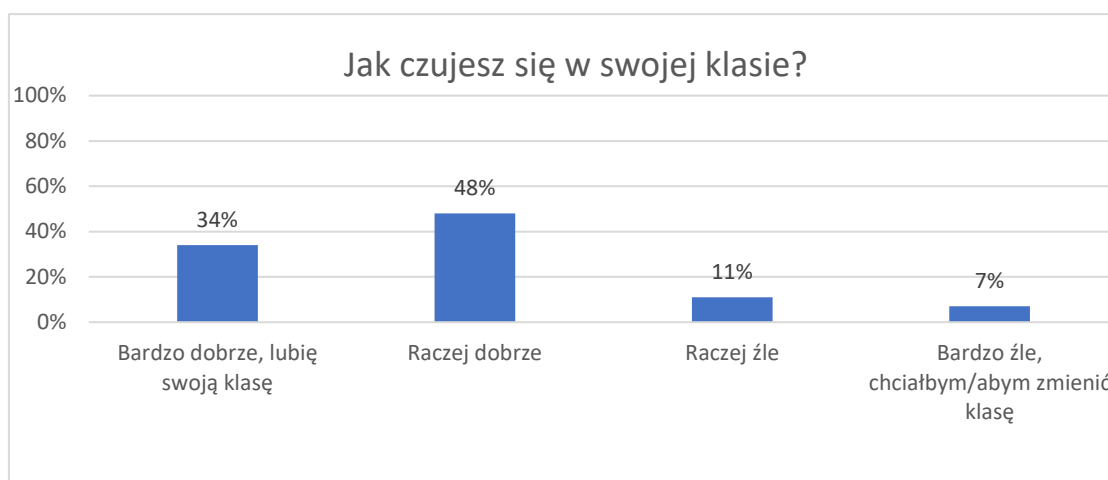
Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (78%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (84%).

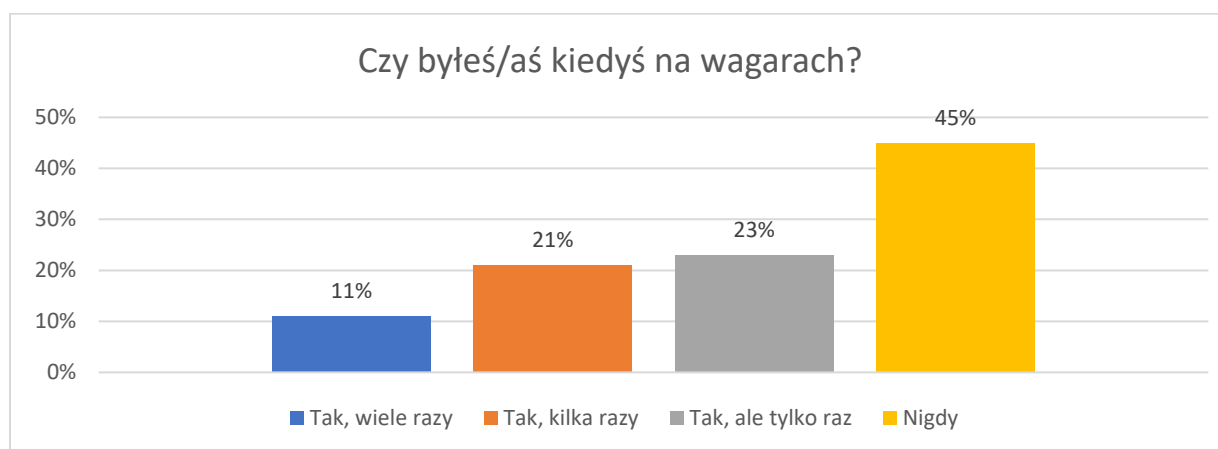
WYNIKI

Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, ponieważ 82% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze.** Przeciwnego zdania jest 18% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych obszaru Banino w sporej części nigdy nie byli na wagarach (45%) lub byli na nich tylko raz (23%).** 32% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już wielokrotnie.

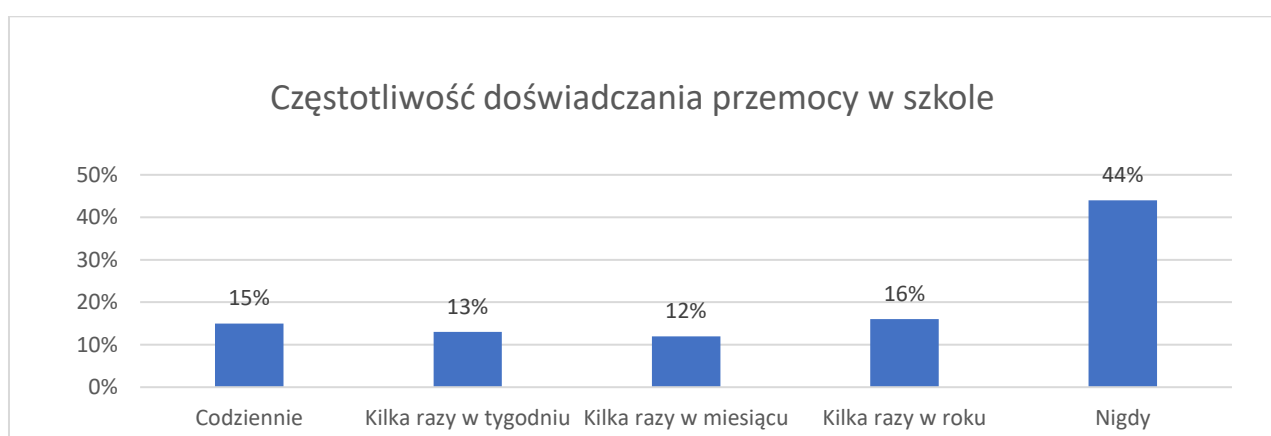
PRZEMOC W SZKOLE

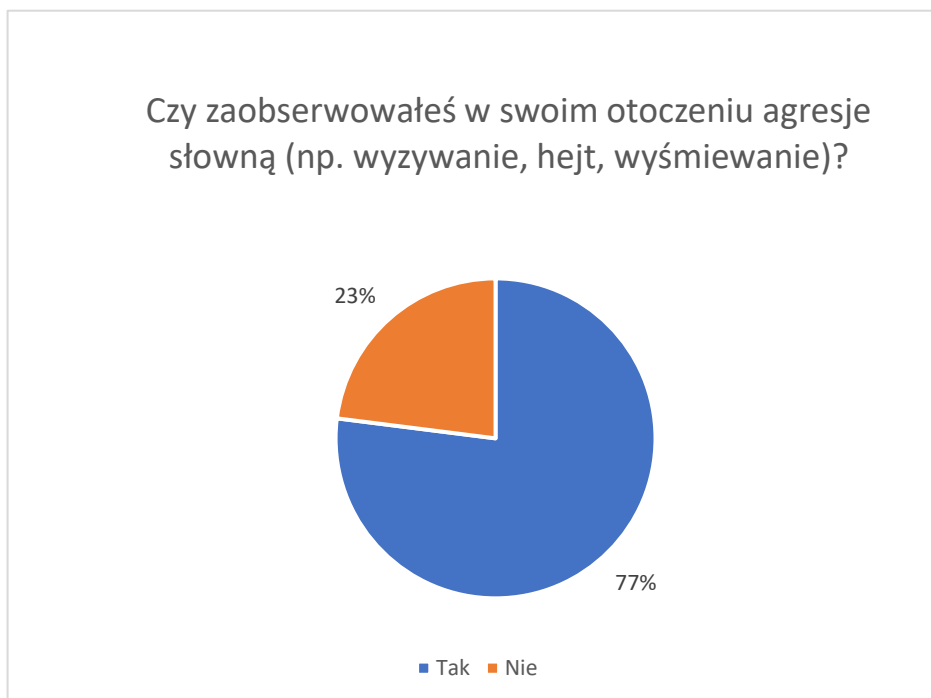
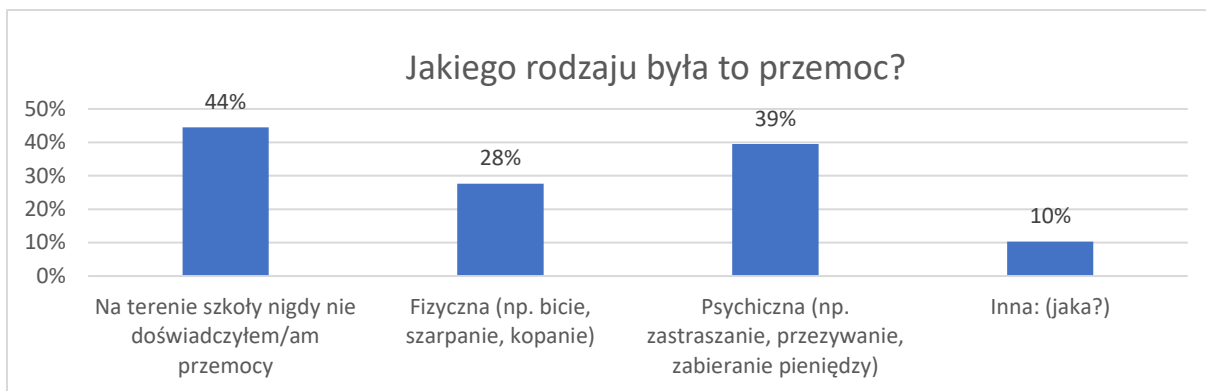
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych danego obszaru pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

44% uczniów deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 16% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku, po 12% na doświadczanie jej kilka razy w miesiącu, 13% kilka razy w tygodniu. Niepokojące są wskazania 15% uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 44% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 39% wskazało na przemoc psychiczną a 28% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 77% uczniów szkół podstawowych z obszaru Banino deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

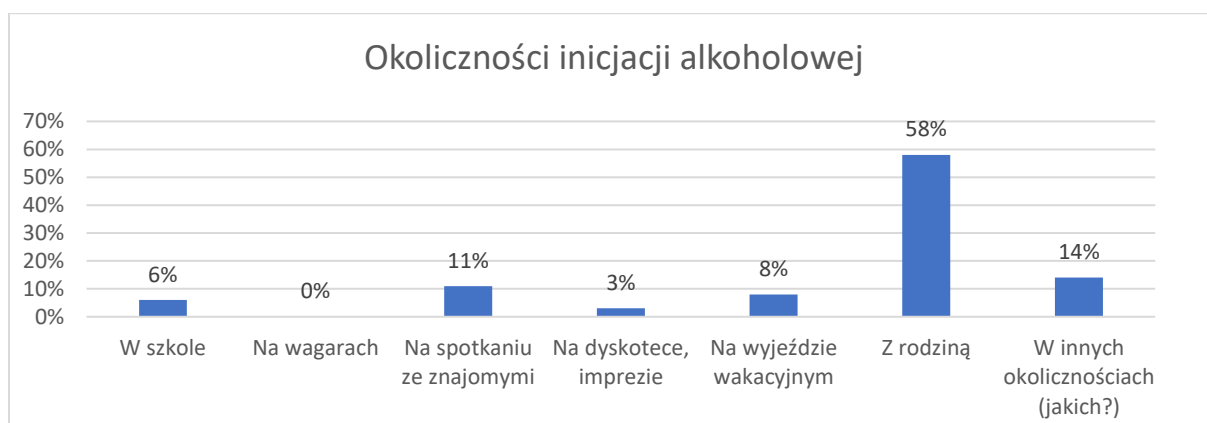
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino³⁶

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 33% badanej grupy.**

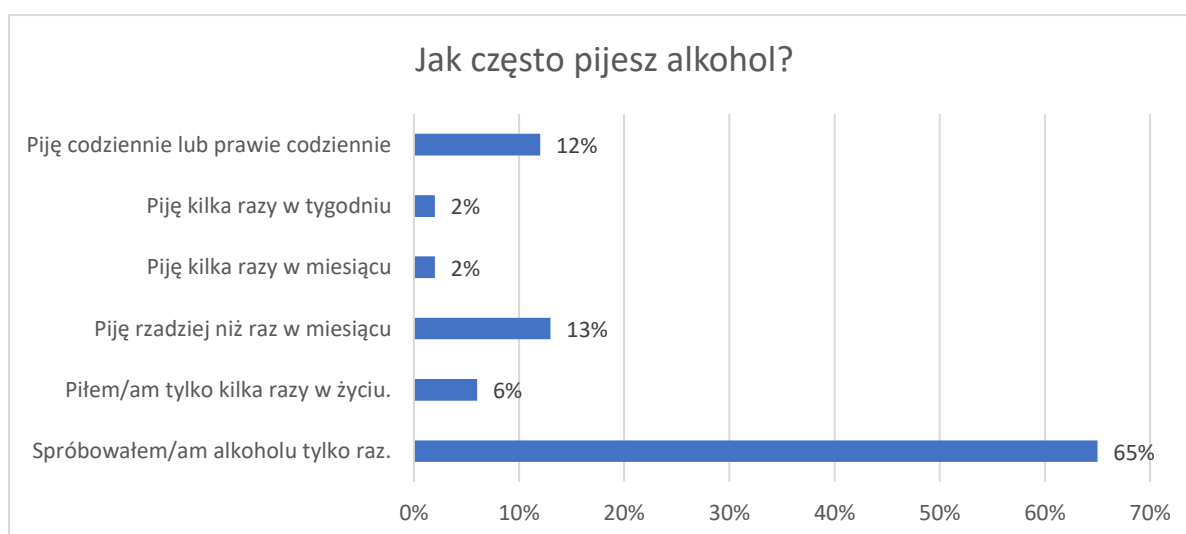
³⁶ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

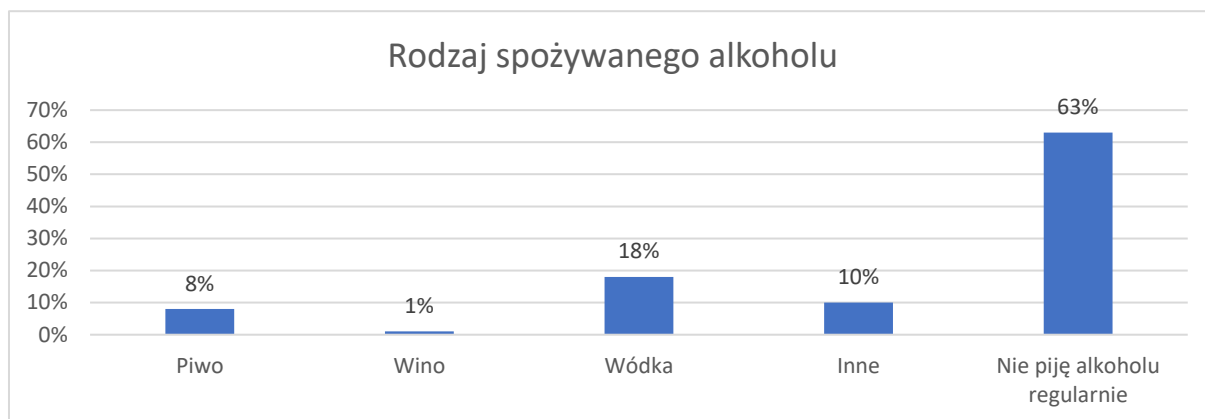
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (58%) oraz spotkanie ze znajomymi (11%).

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol**. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po wódkę (18%) oraz piwo (8%)**. 10% wskazań uczniów otrzymała odpowiedź inne – uczniowie wymieniali tutaj głównie wysokoprocentowe alkohole typu whisky czy rum.

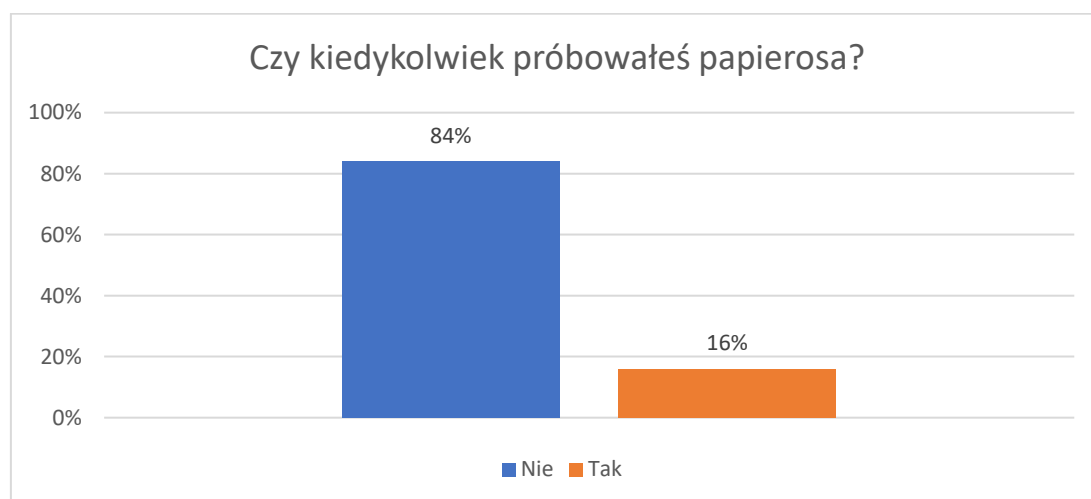

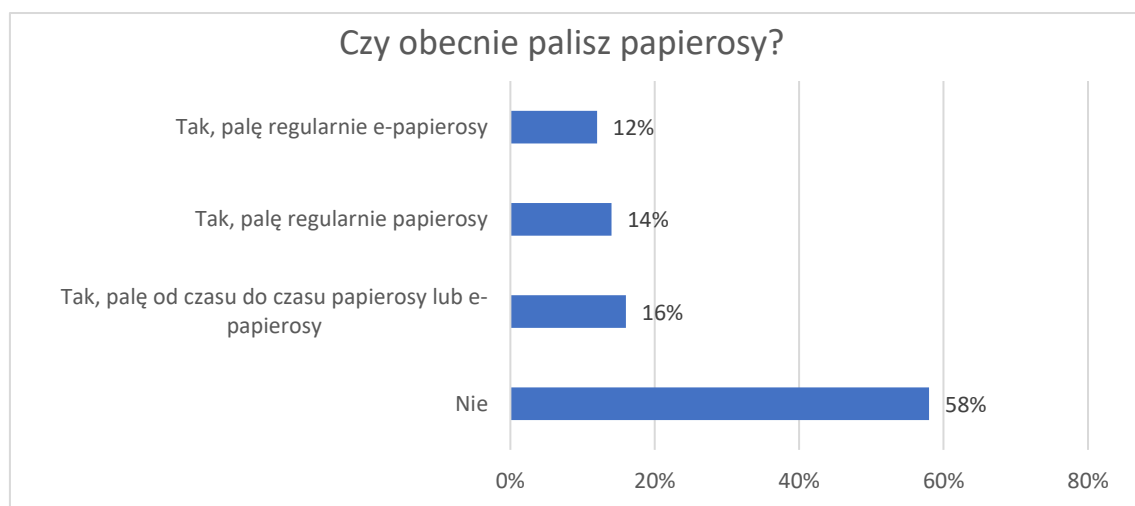
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 37% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 42% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 21% uczniów szkół podstawowych Obszaru Banino uważa, że nie miałoby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

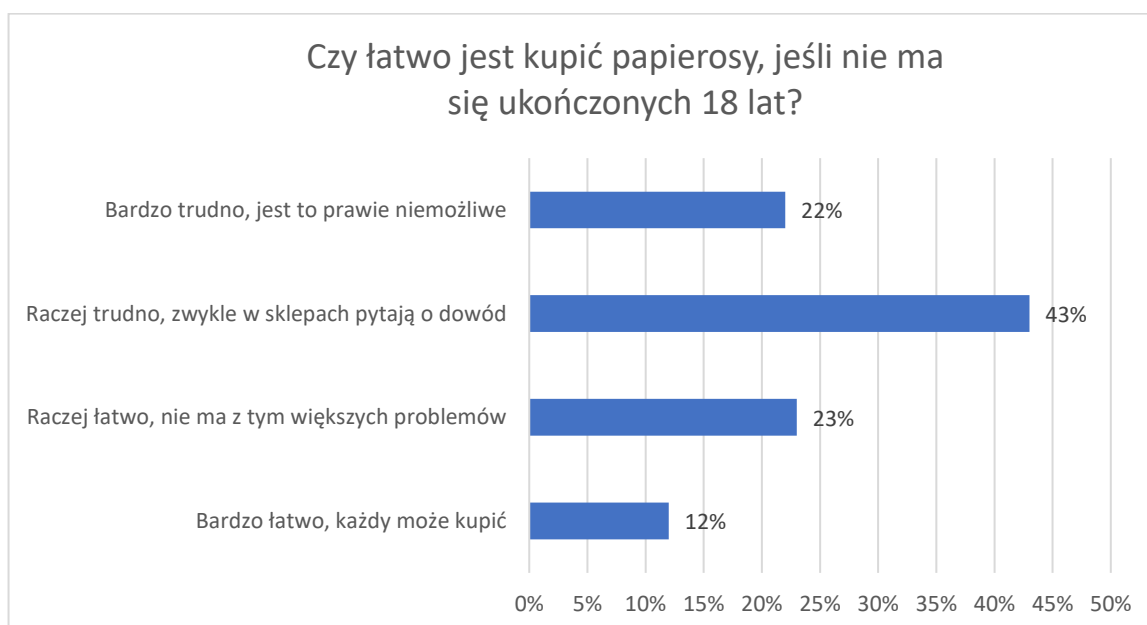
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w obszarze Banino, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 16% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było środowisko szkolne i spotkanie ze znajomymi. 42% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklaruje regularne palenie wyrobów tytoniowych.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 65% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 35% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Wyniki badań wskazują, że wszyscy (100%) uczniowie szkół podstawowych w obszarze Banino nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana** większość uczniów (65%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 18% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

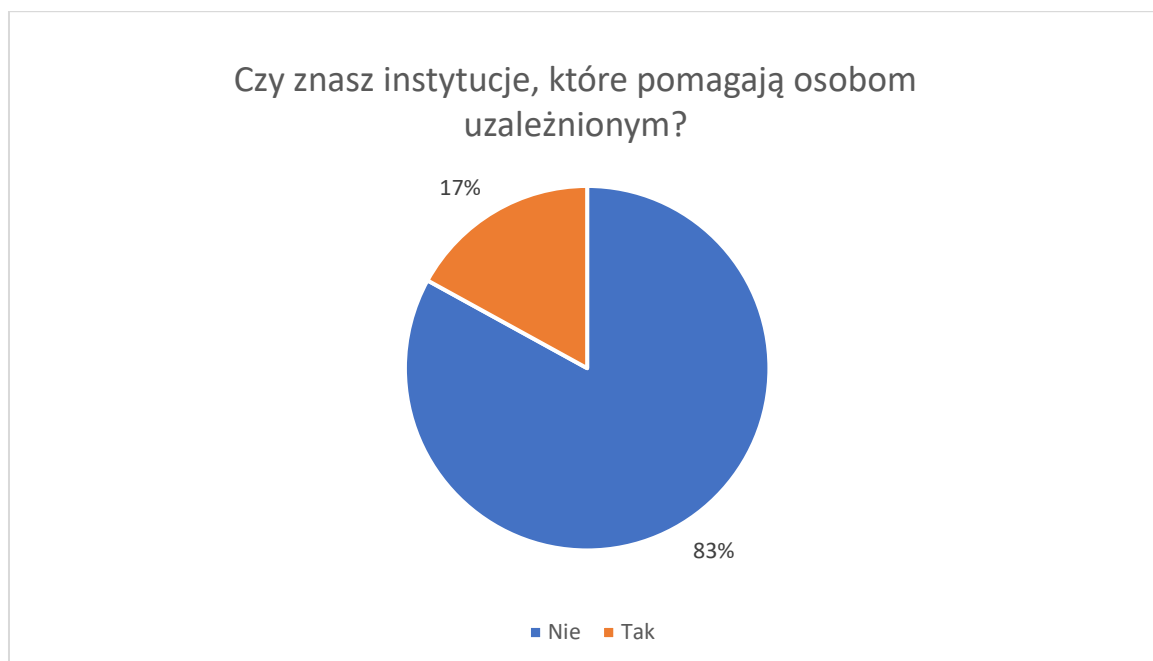
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych obszaru Banino na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	21%	41%	22%	16%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	12%	31%	25%	32%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	64%	18%	4%	14%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	6%	6%	24%	64%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	13%	9%	22%	56%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	9%	22%	32%	37%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	8%	6%	18%	68%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	61%	24%	6%	9%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	9%	10%	28%	53%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	27%	25%	22%	26%

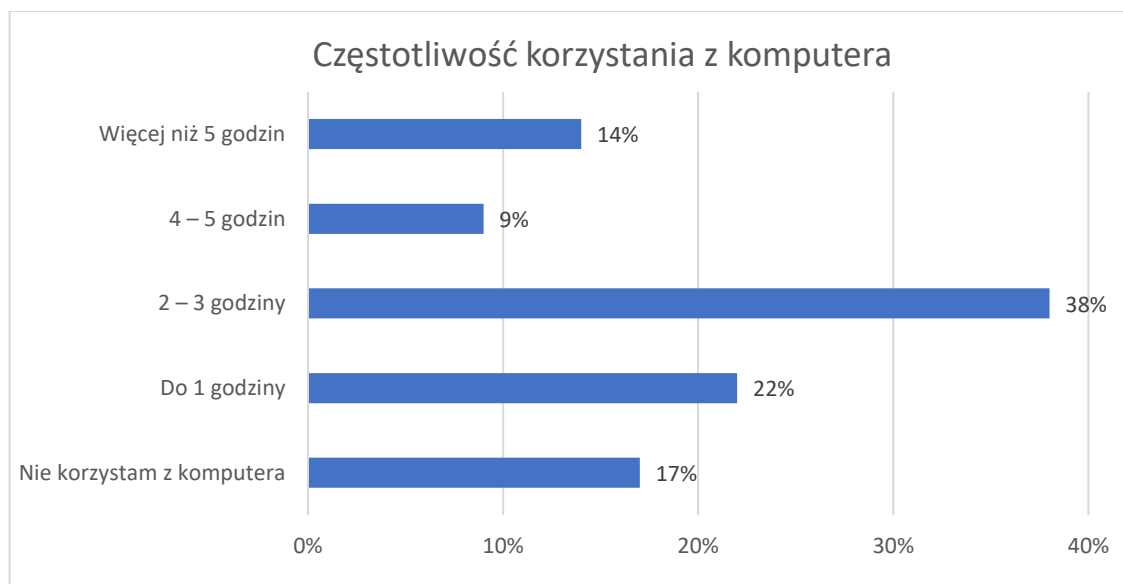
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych z obszaru Banino, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (83%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 17% wykazujących się taką wiedzą nie wymieniło żadnej instytucji.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

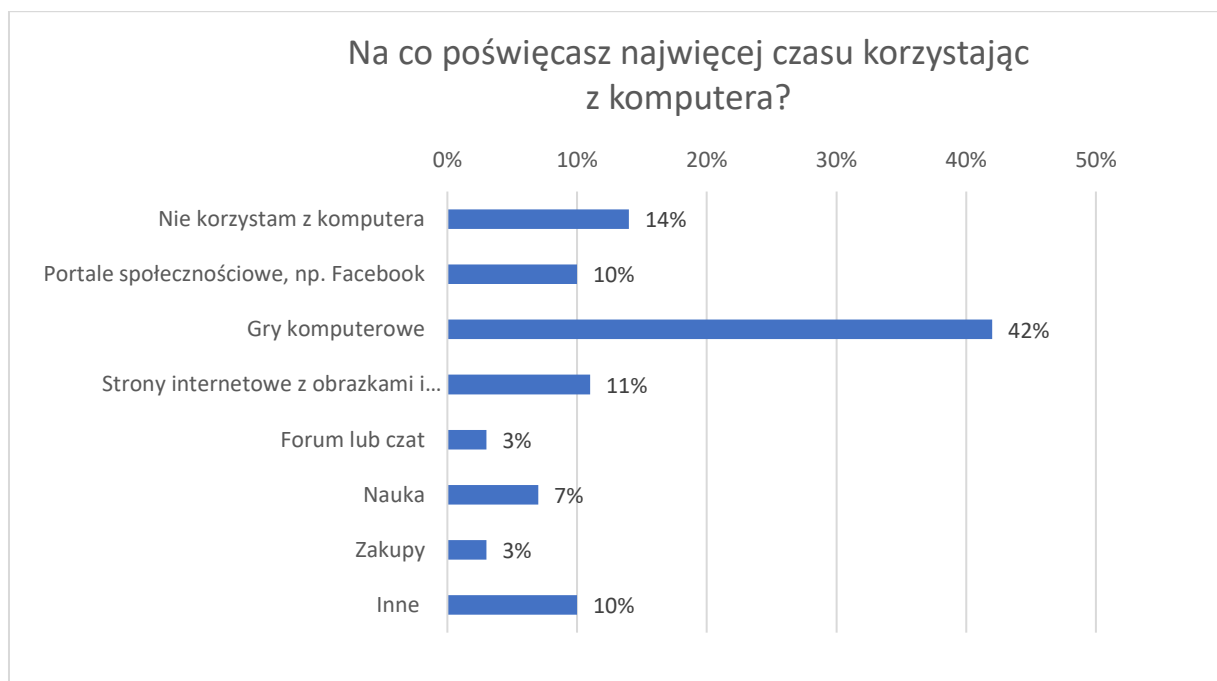
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.³⁷

Większość badanych uczniów szkół podstawowych z obszaru Banino spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (38%)**. 17% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

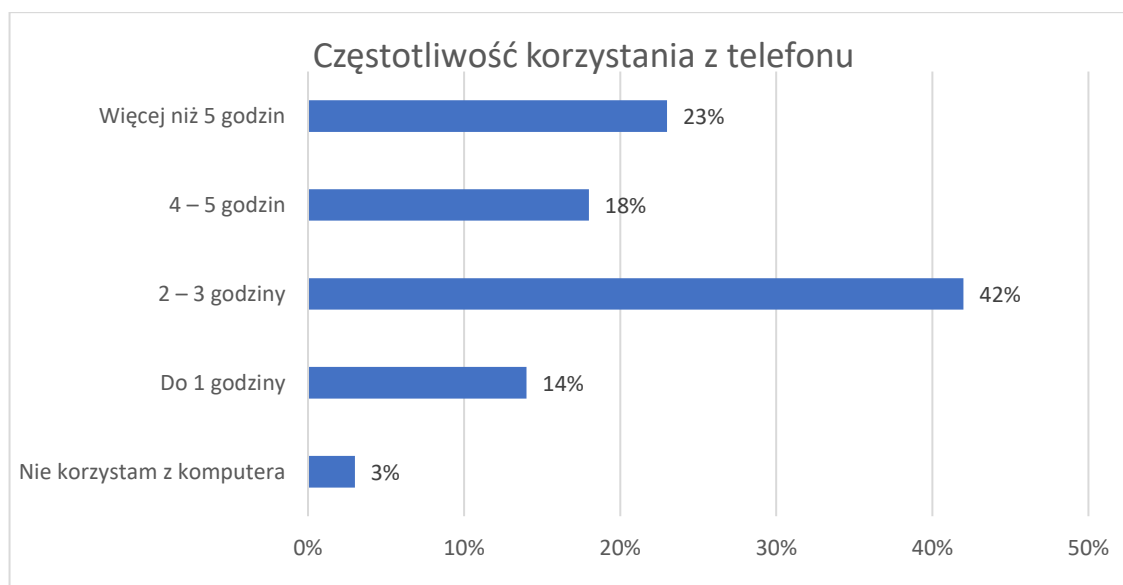

³⁷Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (42%) oraz portale społecznościowe (10%).**

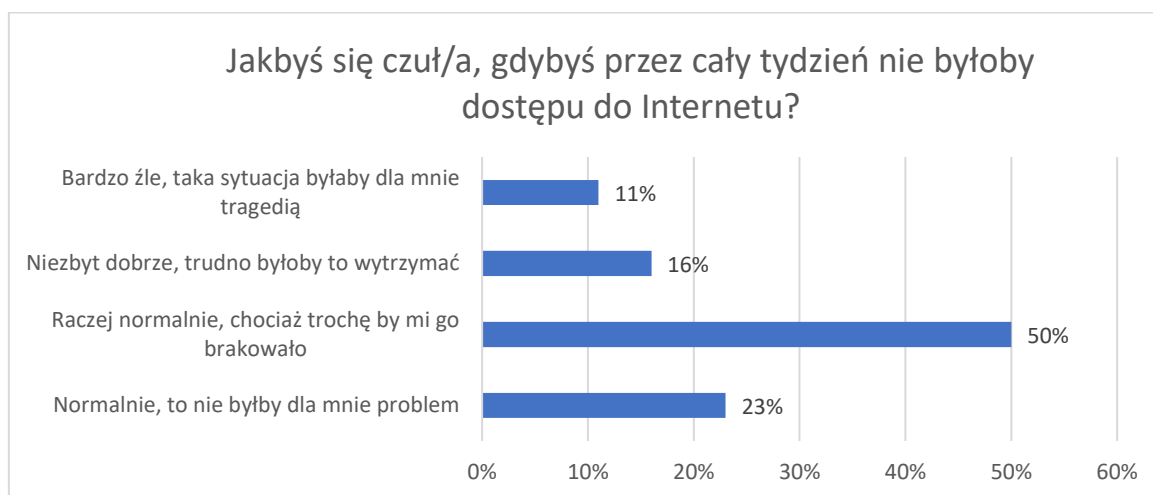

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (42%). Należy zwrócić uwagę, że 41% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 73% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

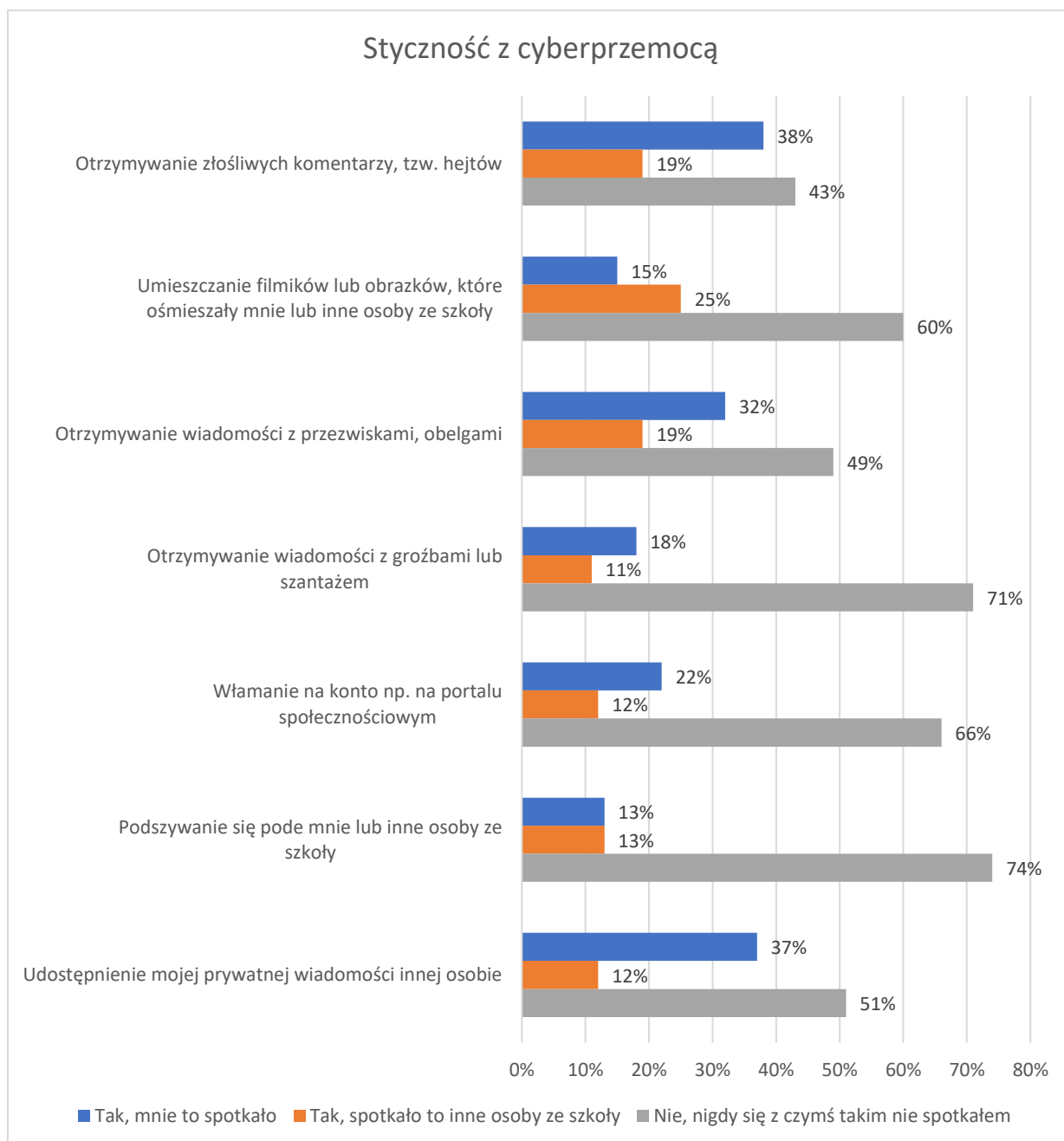

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

38% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (32%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (37%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

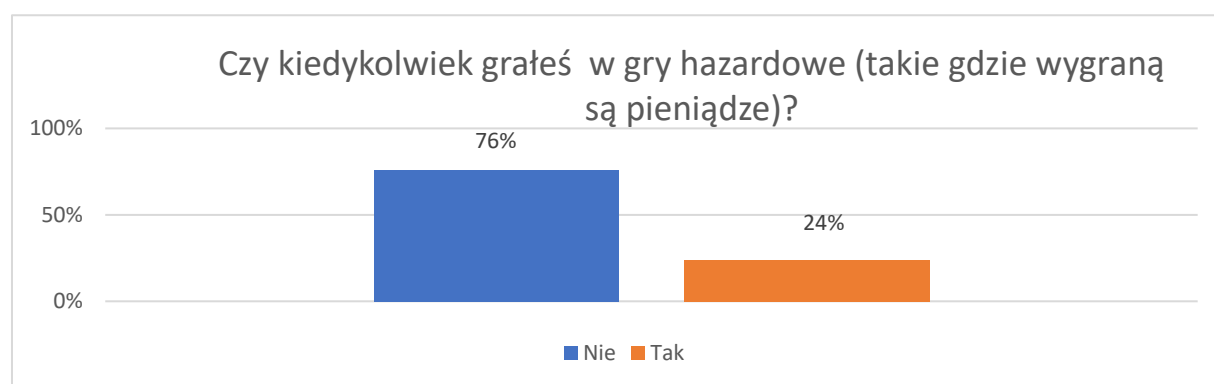
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)³⁸.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w obszarze Banino. **76% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 24% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

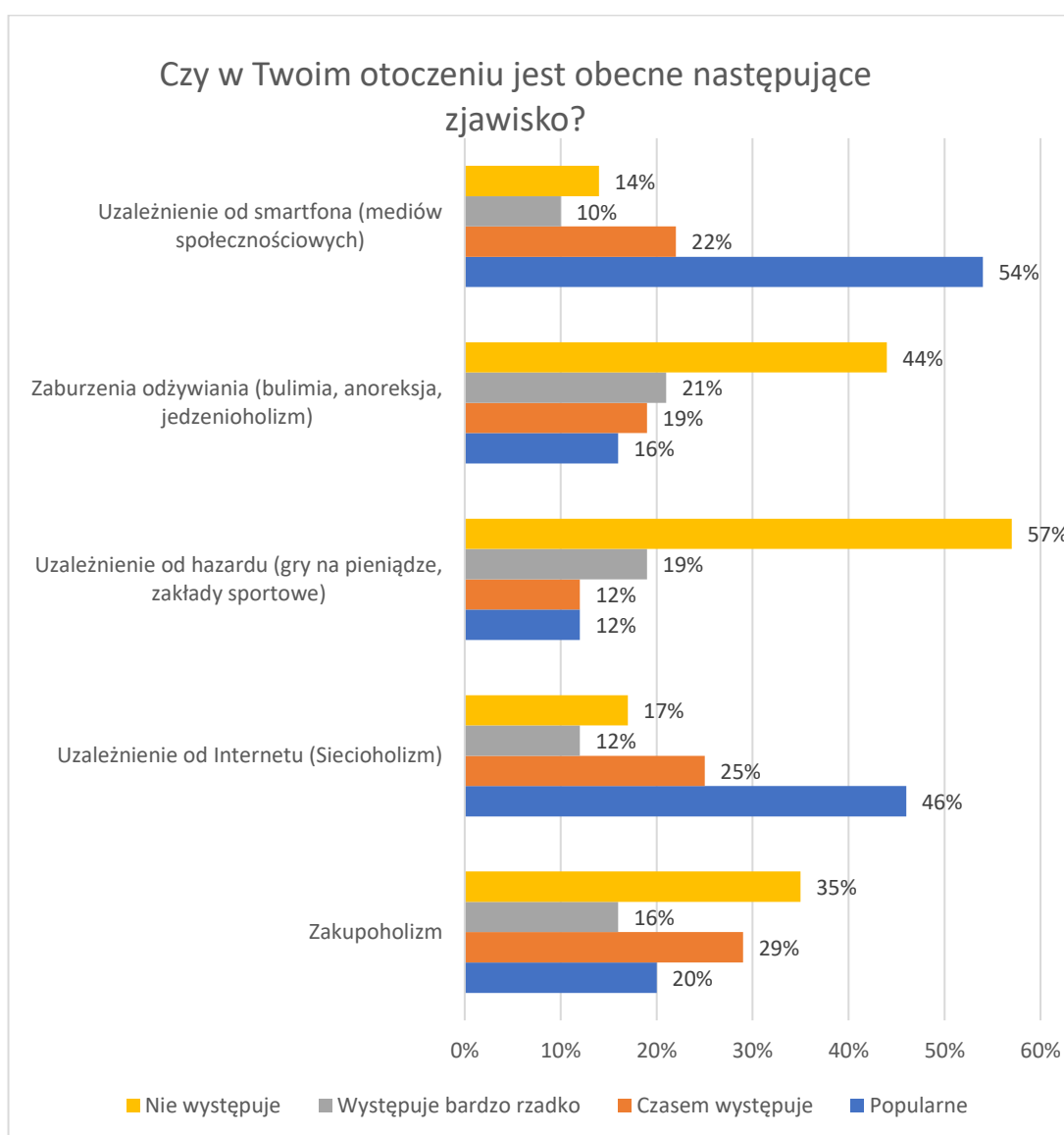
³⁸ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (54%), siecioholizm (46%) oraz zakupoholizm (20%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobnie jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.³⁹

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają ze znajomymi z klasy/szkoły (33%) lub rodziną (22%) lub. Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 21% uczniów.

³⁹ Centrum Badań Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu obszaru Banino, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (68%), alternatywne formy spędzania czasu (59%) oraz gry online (30%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	19%	14%	12%	14%	14%	27%
uczysz się języków obcych	6%	6%	17%	34%	22%	15%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	16%	18%	17%	14%	4%	31%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	22%	21%	13%	13%	4%	27%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	12%	8%	3%	4%	5%	68%
granie w gry online	9%	8%	14%	31%	30%	8%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	4%	3%	6%	13%	68%	6%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	5%	3%	8%	17%	59%	8%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMINIE ŻUKOWO – OBSZAR NR 2

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych Gminy Żukowo z terenu obszaru Banino**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

WYNIKI BADAŃ

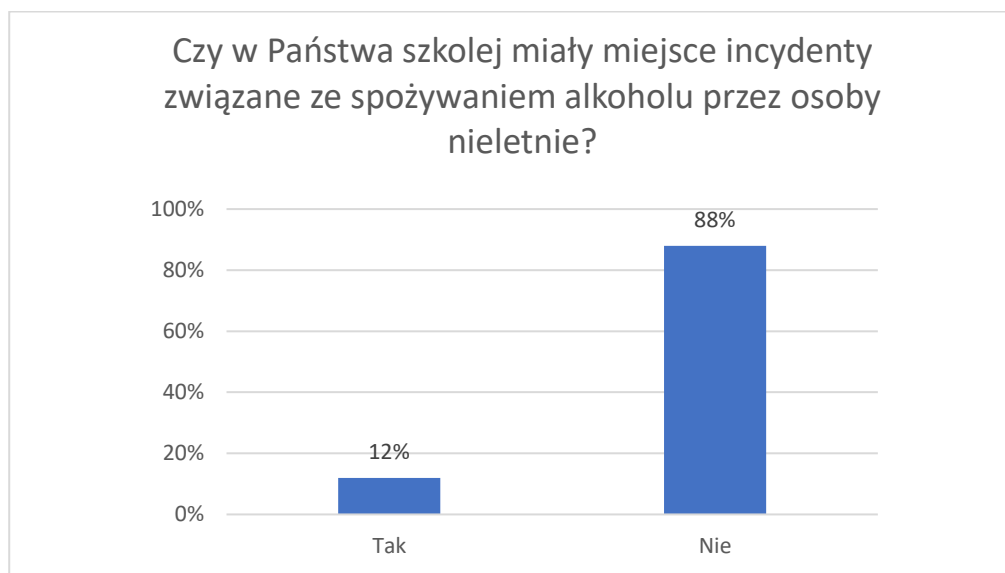
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych obszaru Banino poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi⁴⁰ problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (81%), hejt (69%), cyberprzemoc (56%) oraz agresja między uczniami (55%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

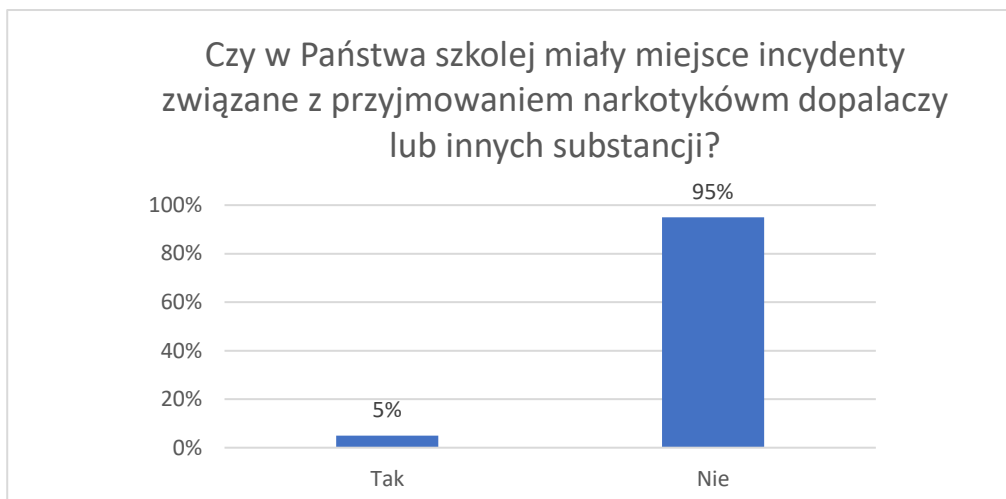
	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	27%	28%	35%	8%	2%
Przemoc w rodzinie uczniów	16%	22%	39%	18%	5%

⁴⁰ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

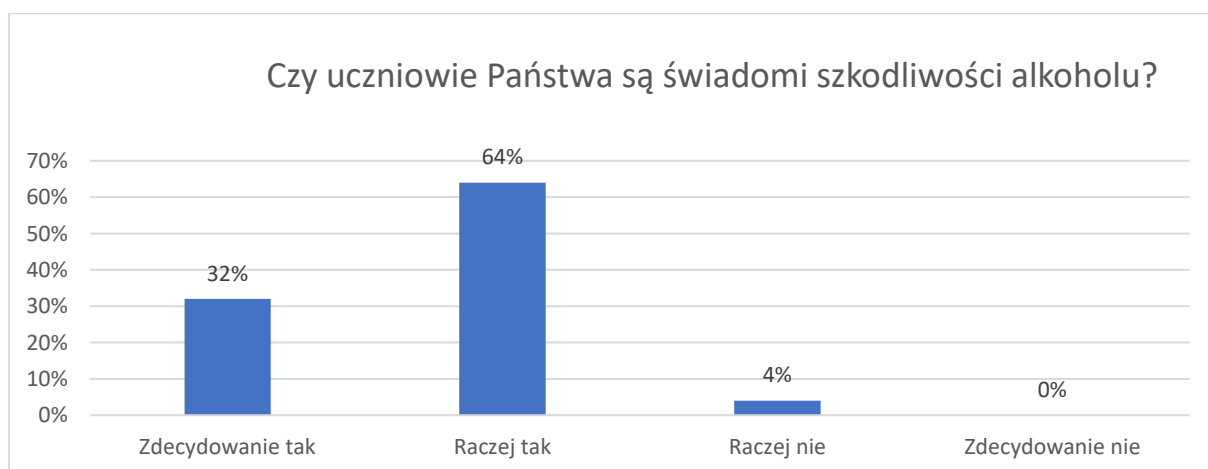
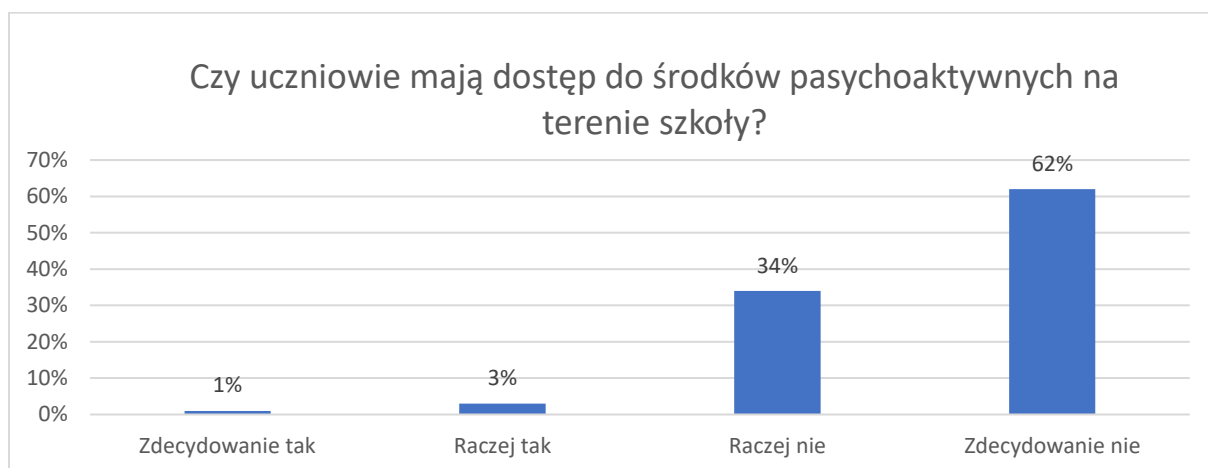
Cyberprzemoc	29%	27%	29%	10%	5%
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	47%	34%	14%	4%	1%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	19%	14%	25%	27%	15%
Palenie papierosów i e-papierosów	28%	16%	29%	14%	13%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	17%	15%	20%	26%	22%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	12%	13%	18%	25%	32%
Przyjmowanie narkotyków	16%	12%	14%	23%	35%
Hejt	38%	31%	17%	8%	6%

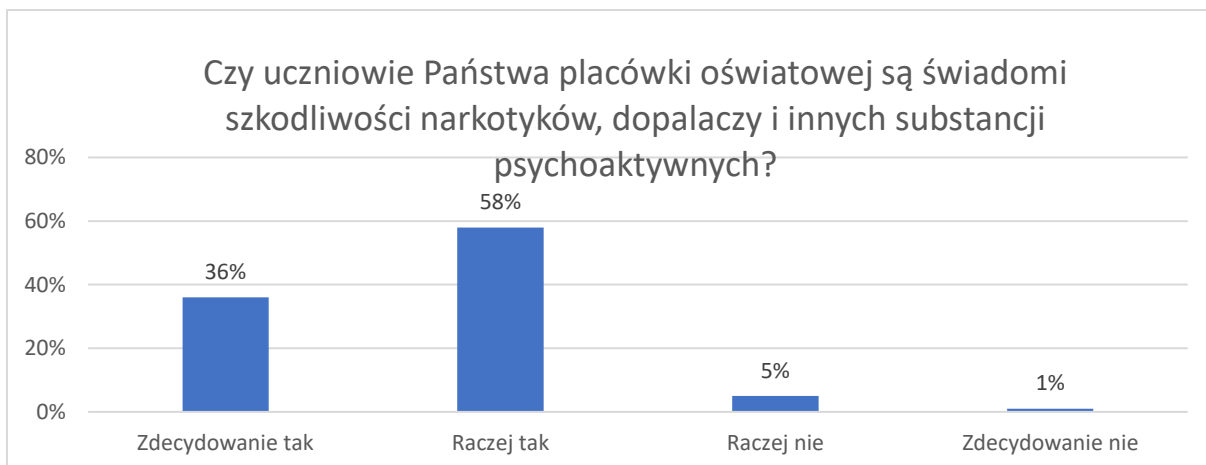
Większość nauczycieli (95%) niemal jednogłośnie określa, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub dopalaczy. 12% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

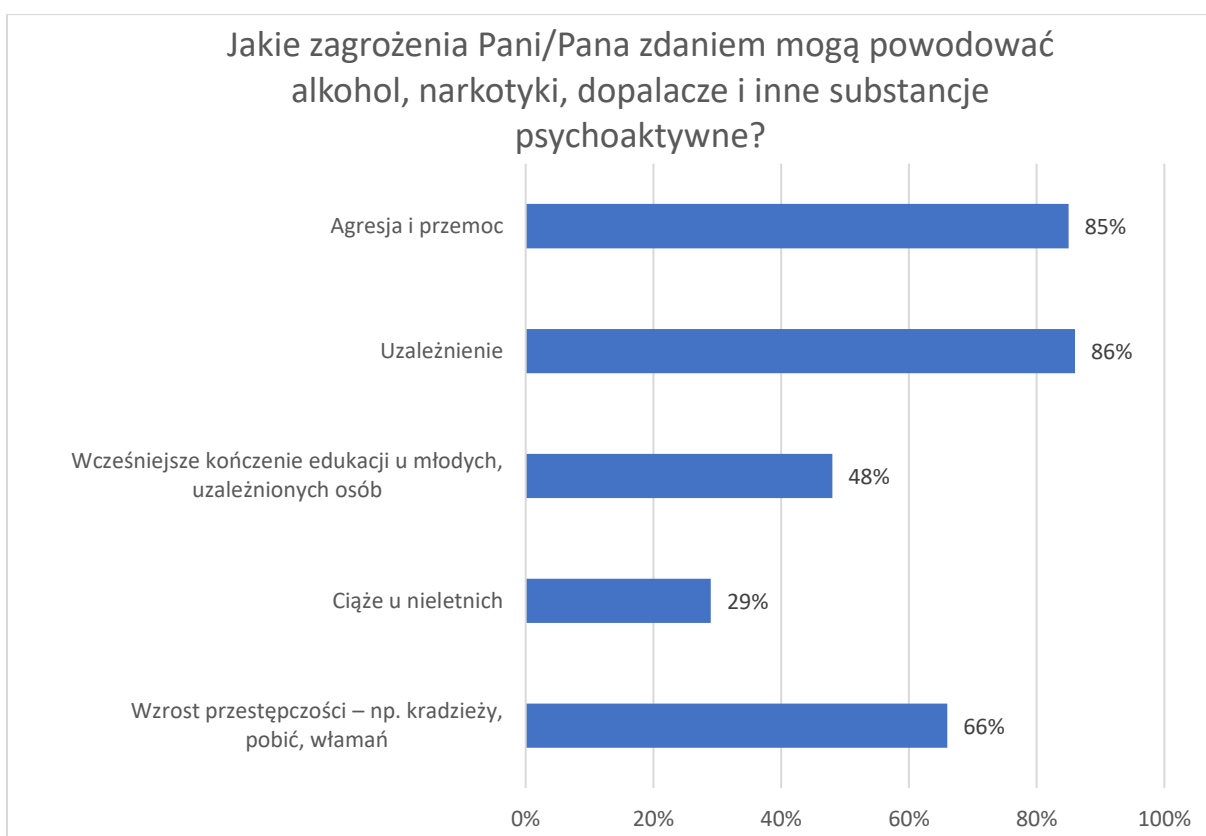

Pedagodzy szkół podstawowych z obszaru Banino niemal jednogłośnie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 96% ankietowani nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

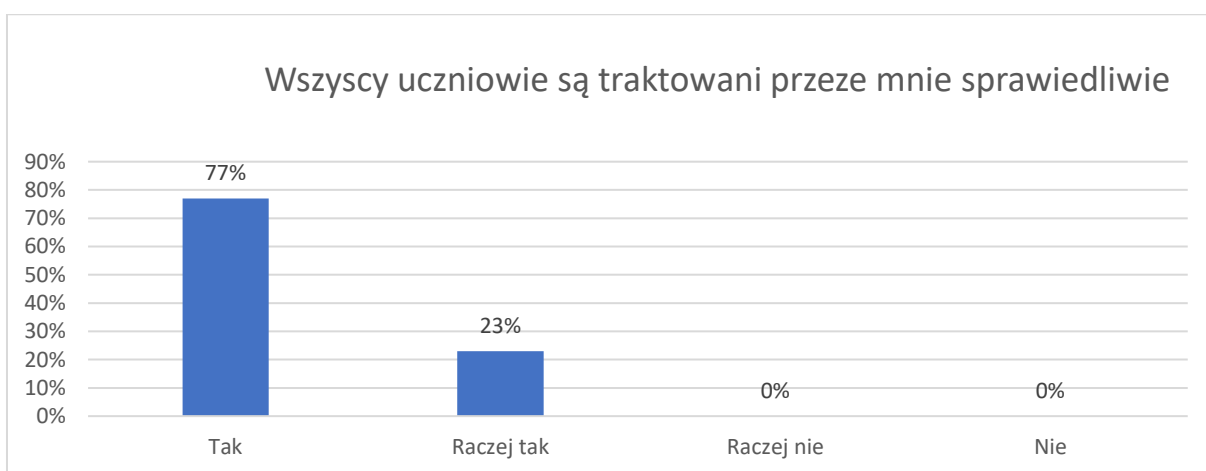
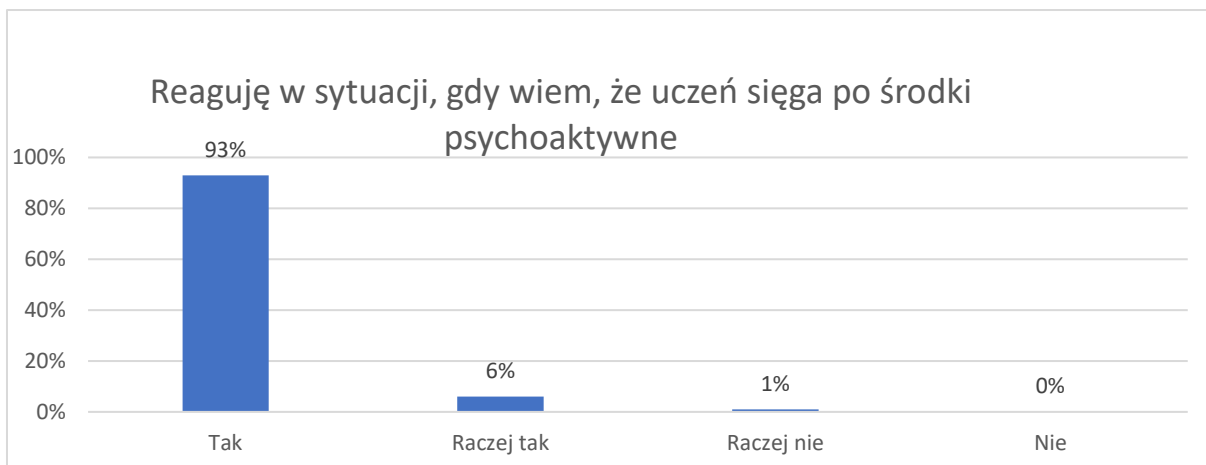

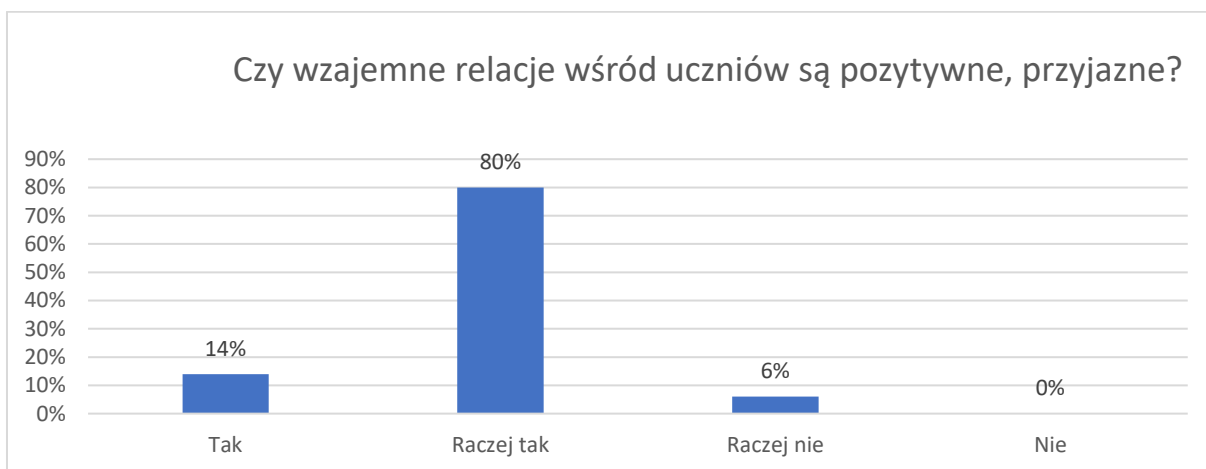
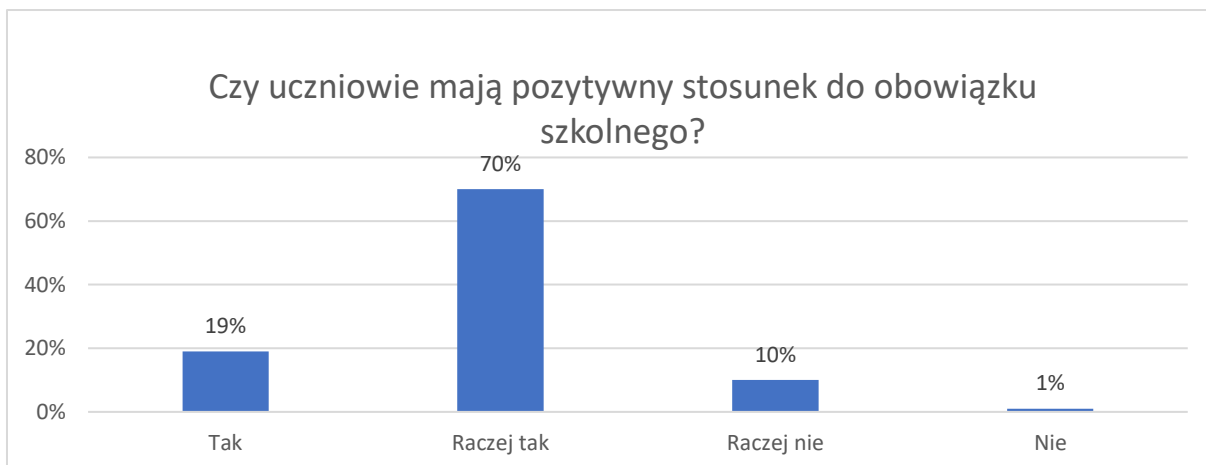
Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **86% na uzależnienia, 85% ankietowanych wskazało na agresję i przemoc, a 66% na wzrost przestępczości.**

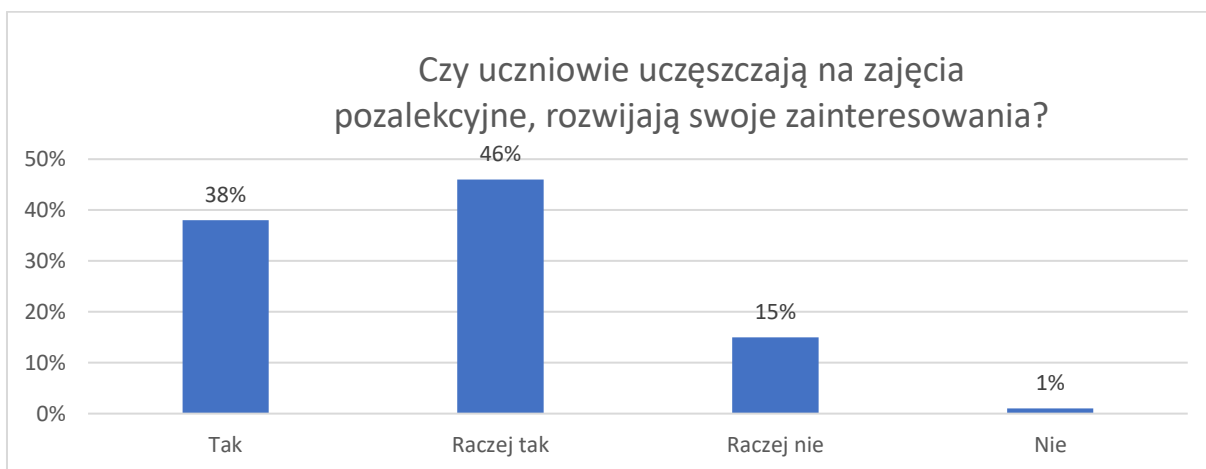
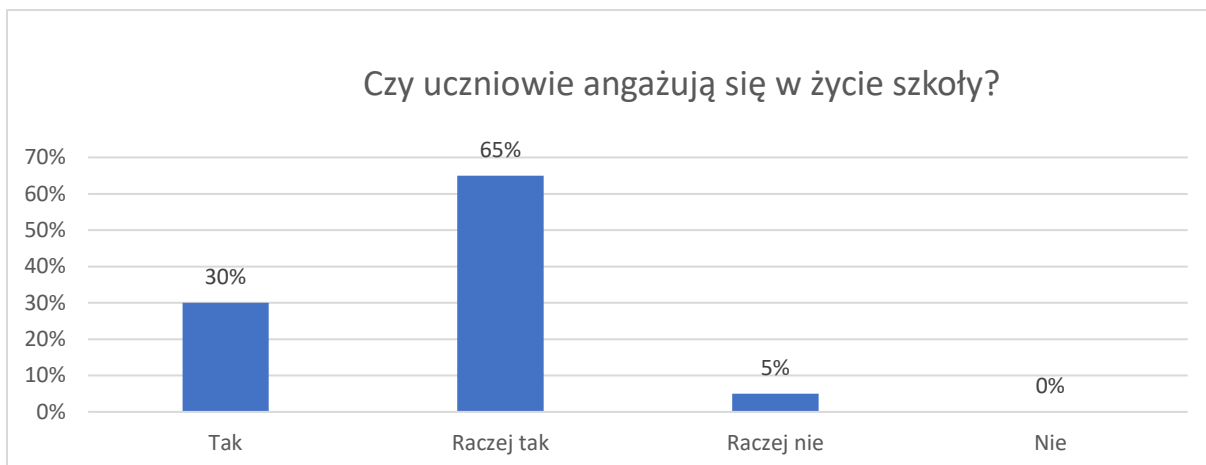
96% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

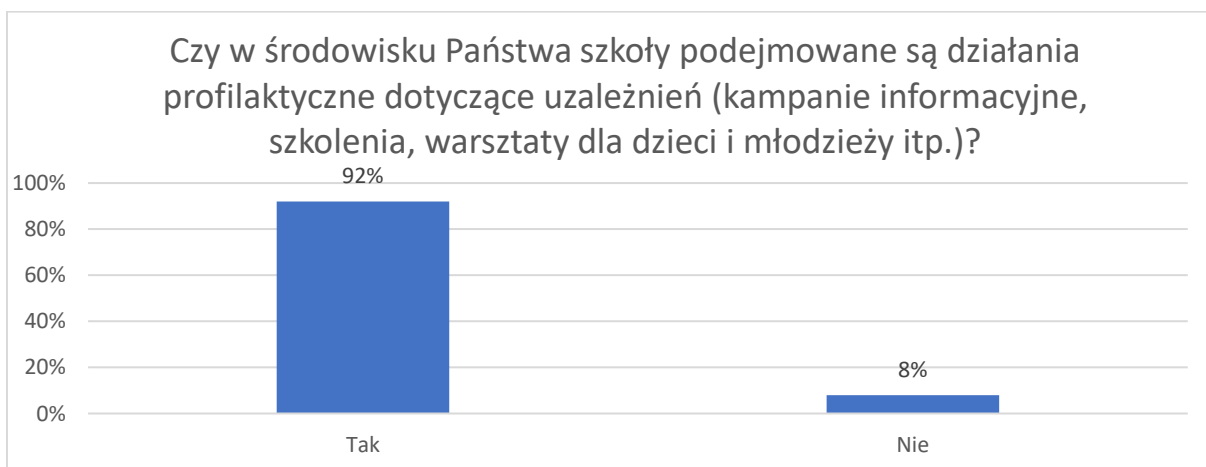
89% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 94% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 87% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakieś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

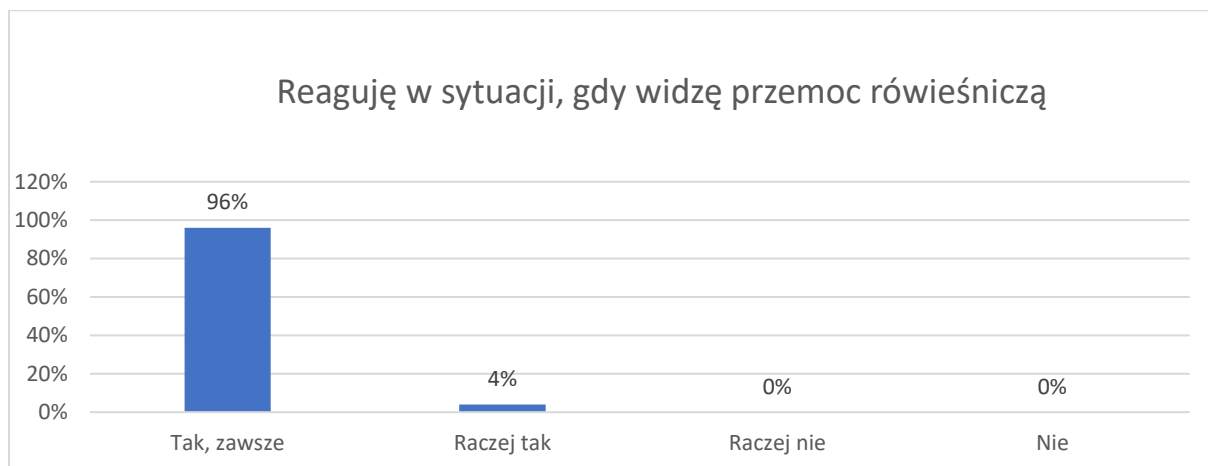
Zdaniem 95% ankietowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 84% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **92% wskazało na odpowiedź TAK – jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty dla dzieci i młodzieży, pogadanki, rozmowy indywidualne i grupowe, spotkania ze specjalistami, przedstawienia profilaktyczne.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych obszaru Banino deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMONY ŻUKOWO - OBSZAR BANINO

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 13 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu Gminy Żukowo obszar Banino.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych obszaru Banino wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

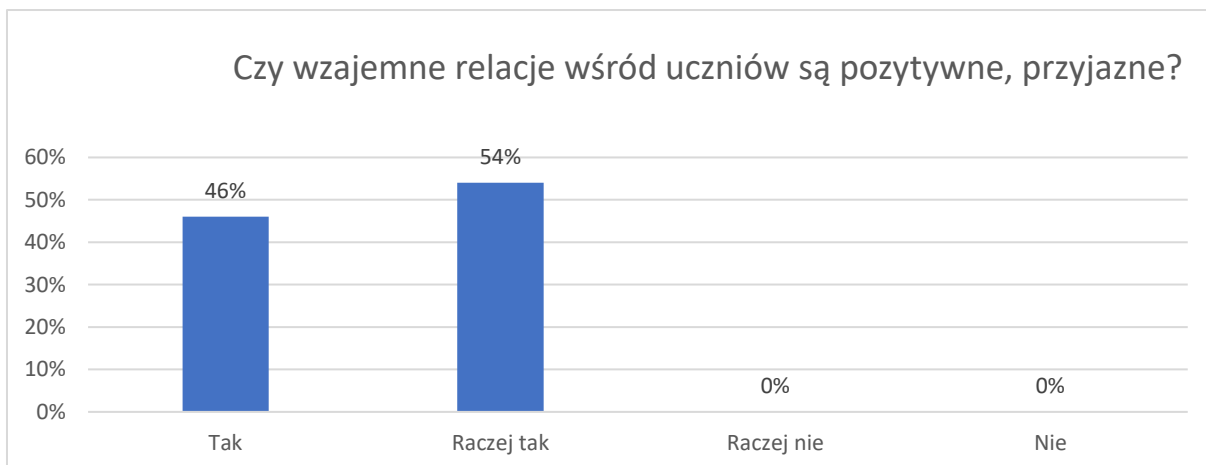
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi⁴¹ problemami występującymi w szkole ich dziecka są: agresja między uczniami (100%), uzależnienie od gier Internetowych i komputera (100%), hejt (100%), cyberprzemoc (100%). Warto zwrócić uwagę, że dla tej badanej grupy rodziców wszystkie z wymienionych problemów są bardzo istotne. Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

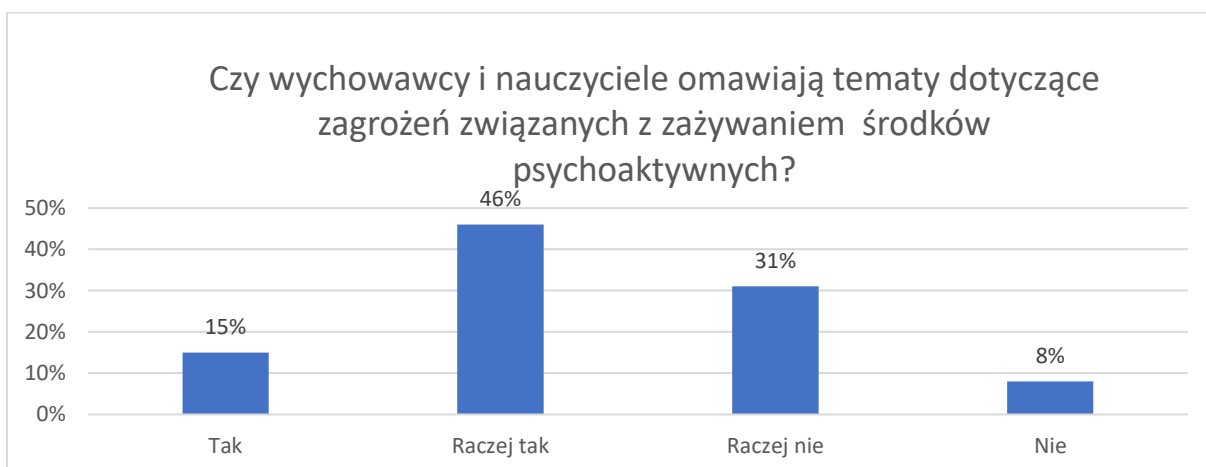
	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	100%	0%	0%	0%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	69%	15%	8%	8%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	77%	23%	0%	0%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	54%	31%	8%	7%
Picie alkoholu	54%	38%	0%	8%
Przyjmowanie narkotyków	62%	31%	0%	7%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	54%	46%	0%	0%
Palenie papierosów, e-papierosów	69%	23%	0%	8%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	69%	23%	0%	8%
Hejt	85%	15%	0%	0%

100% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. Również 100% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

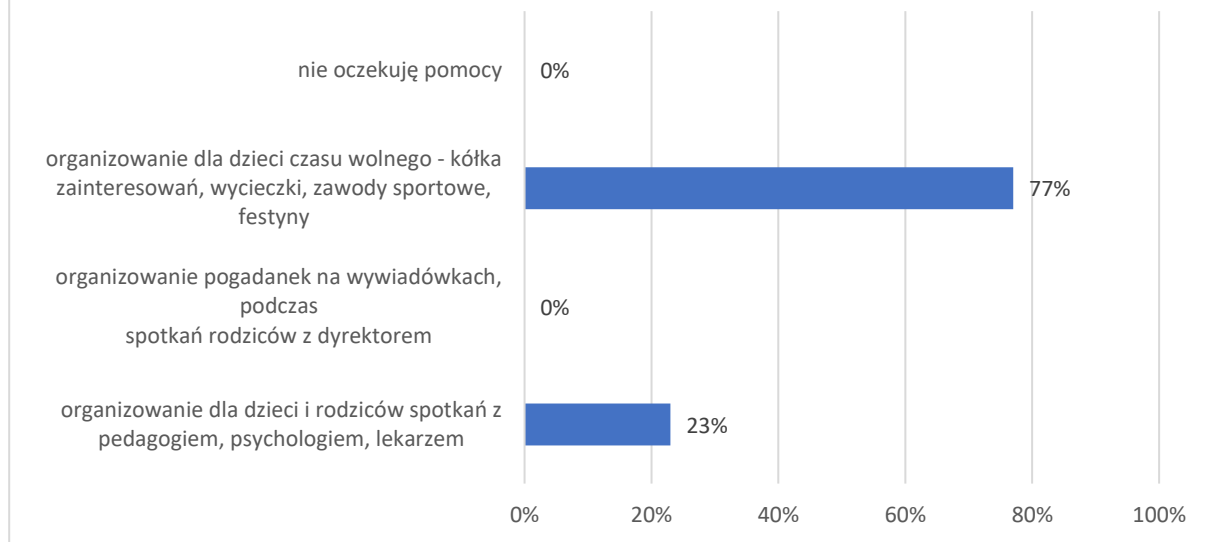
⁴¹ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

61% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły 77% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

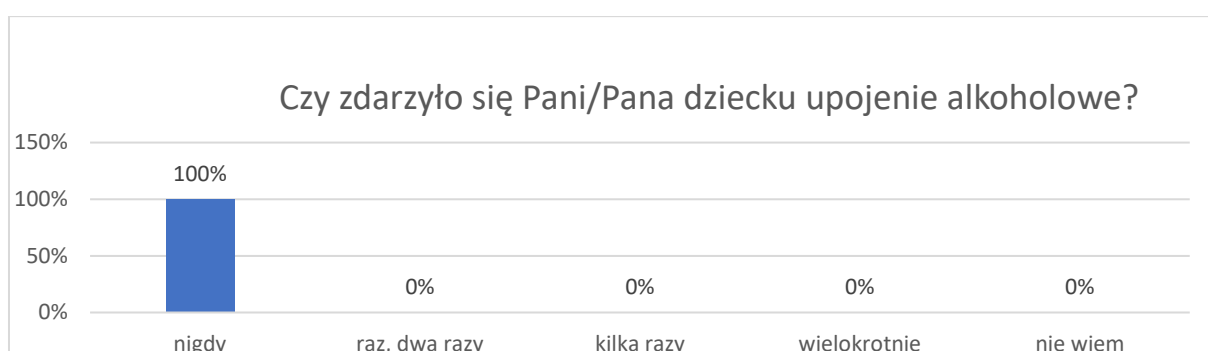
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

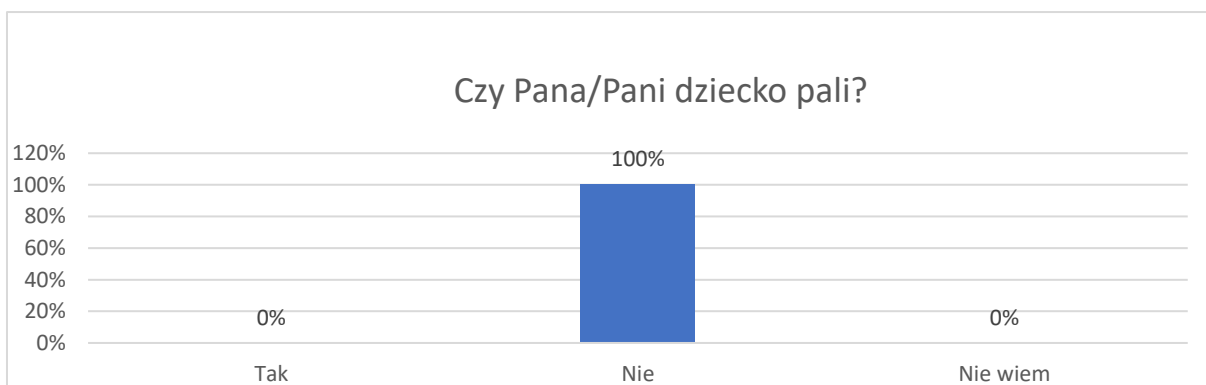
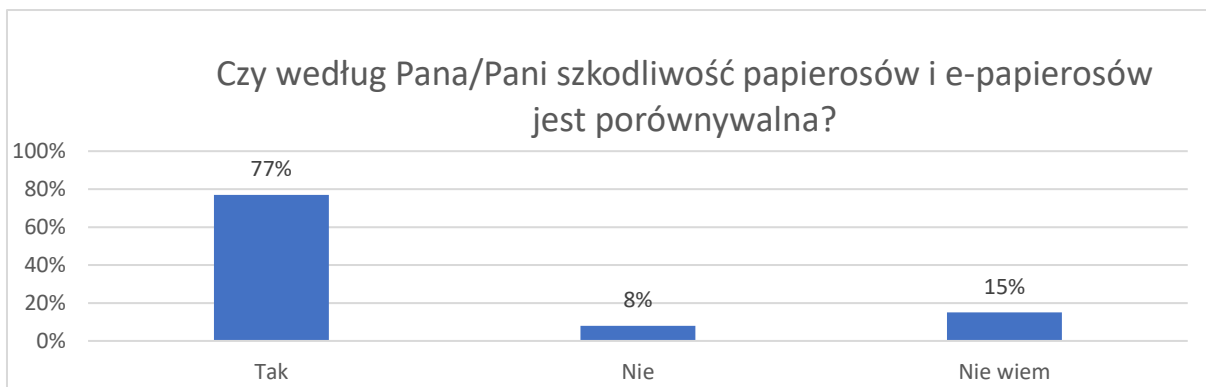
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

Wszyscy z przebadanych rodziców zadeklarowali, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe.

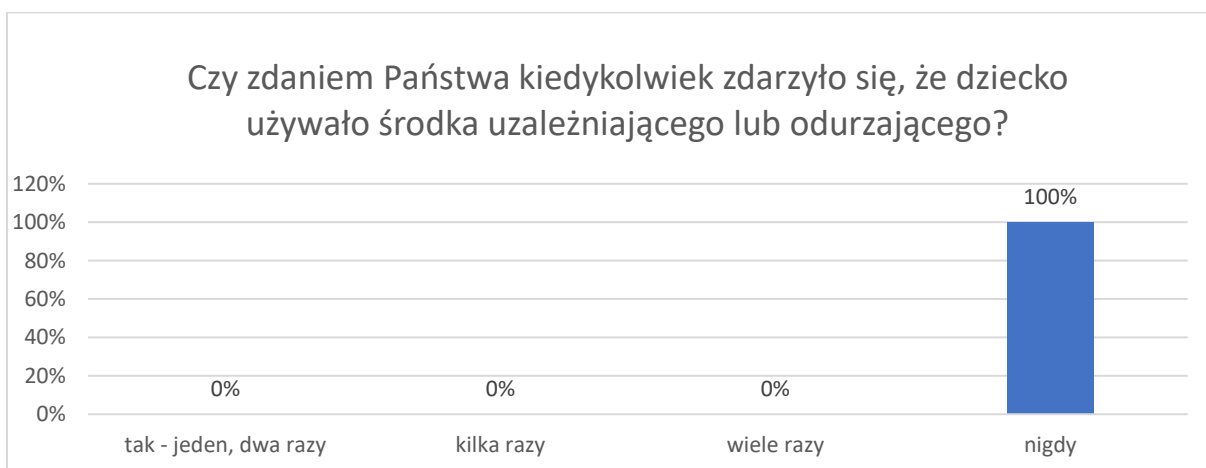

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 77% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 46% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 54% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **Wszyscy z przebadanych wskazują, że ich dziecko nie pali papierosów.**

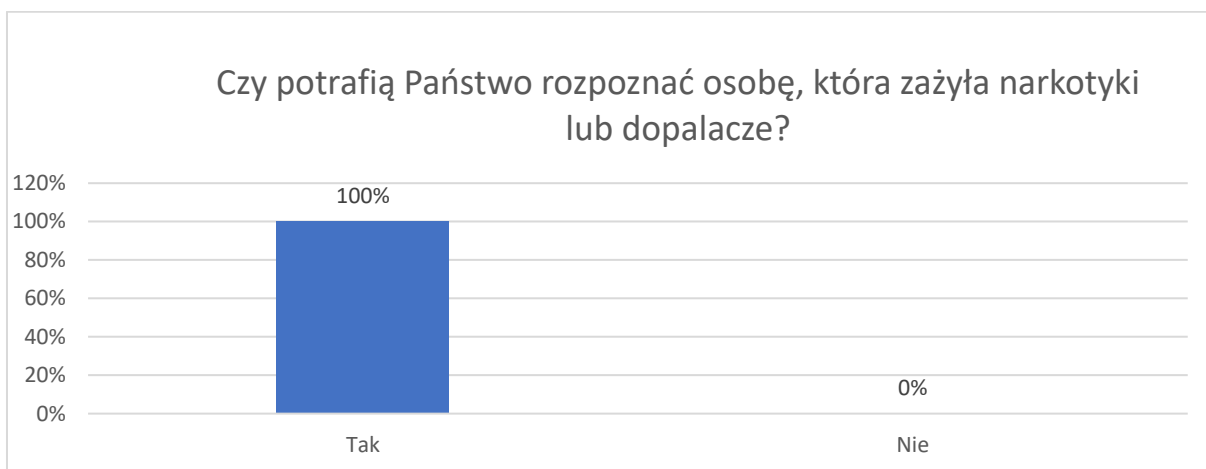
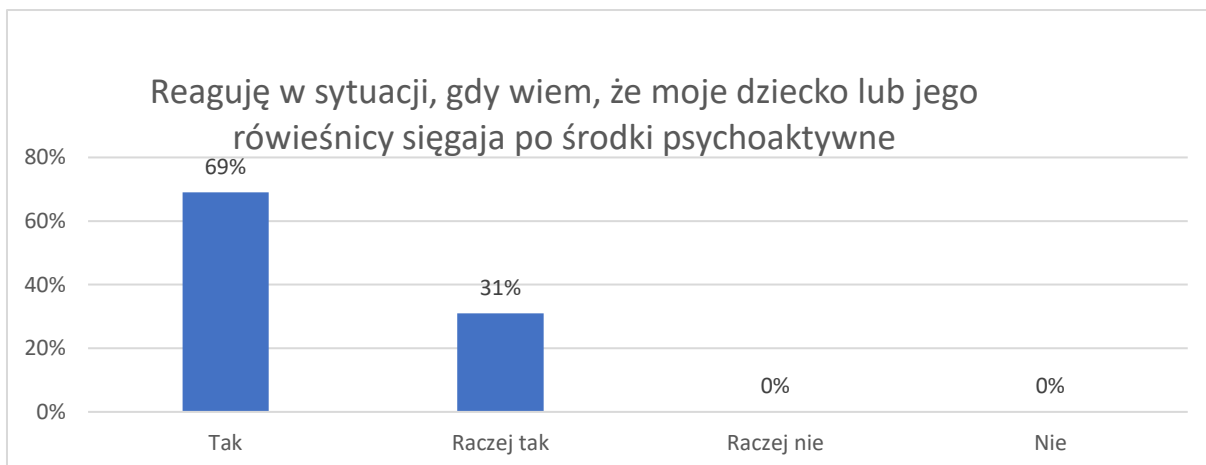

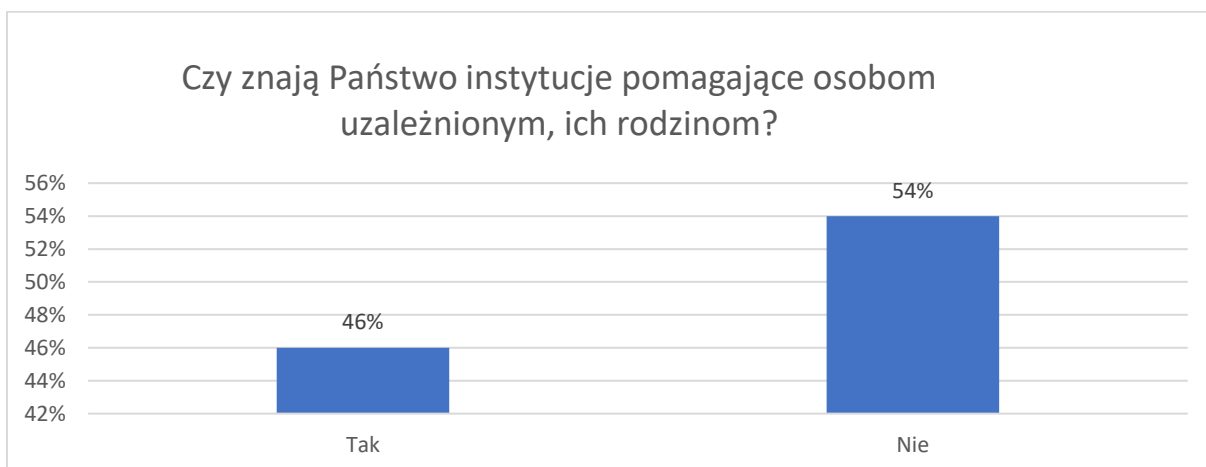
100% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego.

100% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 100% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

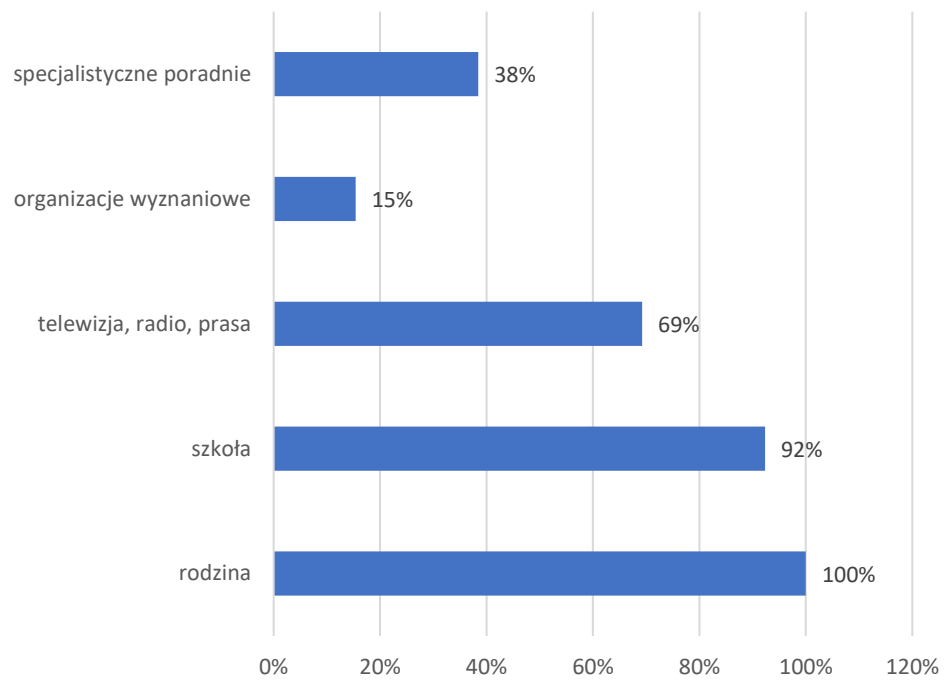

46% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych za **przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów odpowiadają** kolejno: rodzina (100%), szkoła (92%), media (69%), specjalistyczne poradnie (38%) oraz organizacje wyznaniowe (15%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

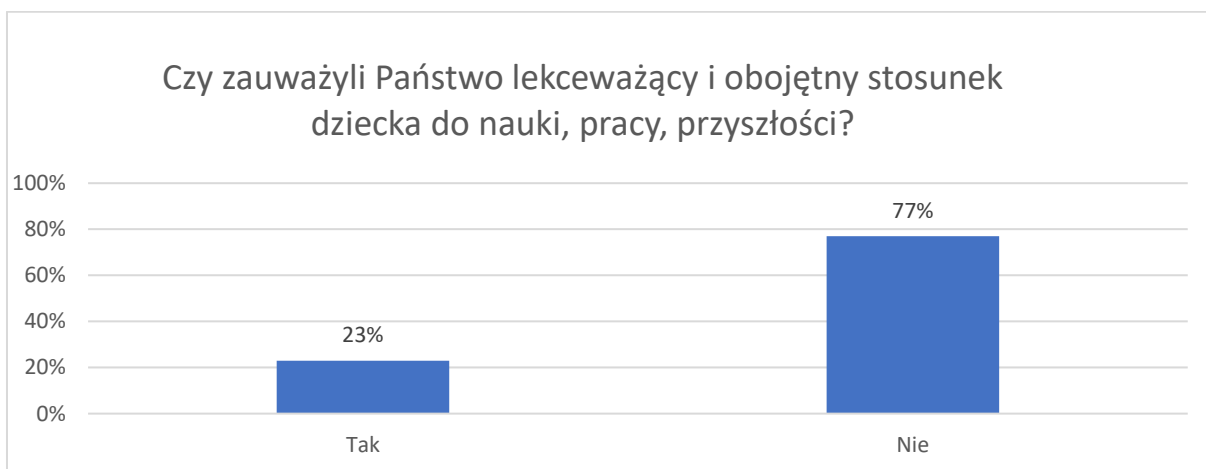
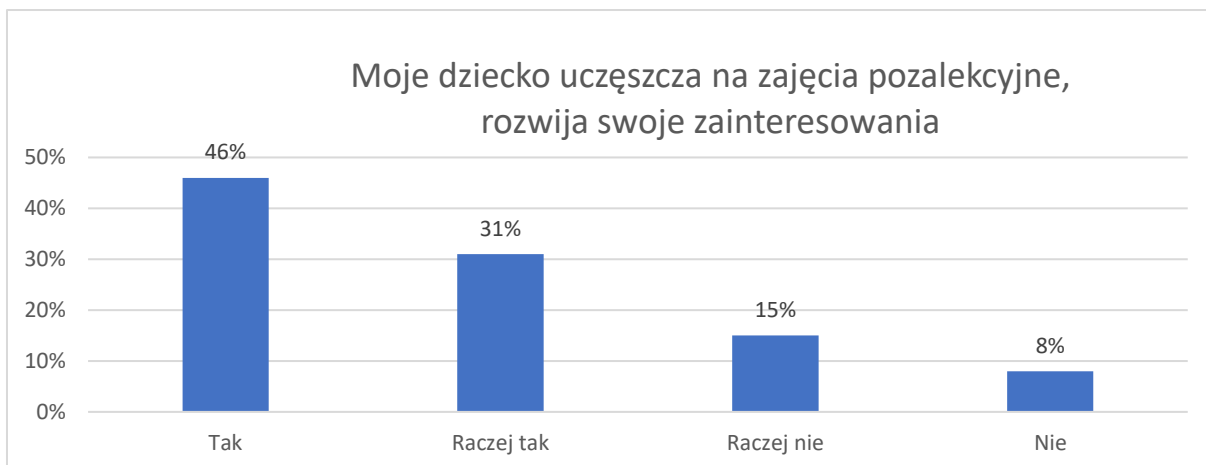

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar Banino dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

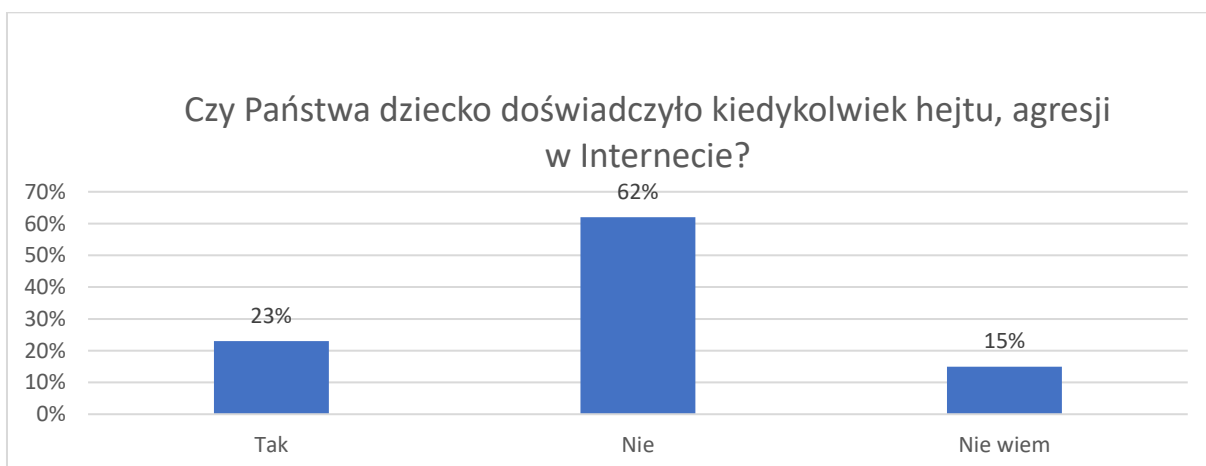
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (53%) odnosi się do przedziału czasowego 7-14 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania niemal 31% ankietowanych deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

77% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. 23% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. 23% badanych odpowiedziało twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 15% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

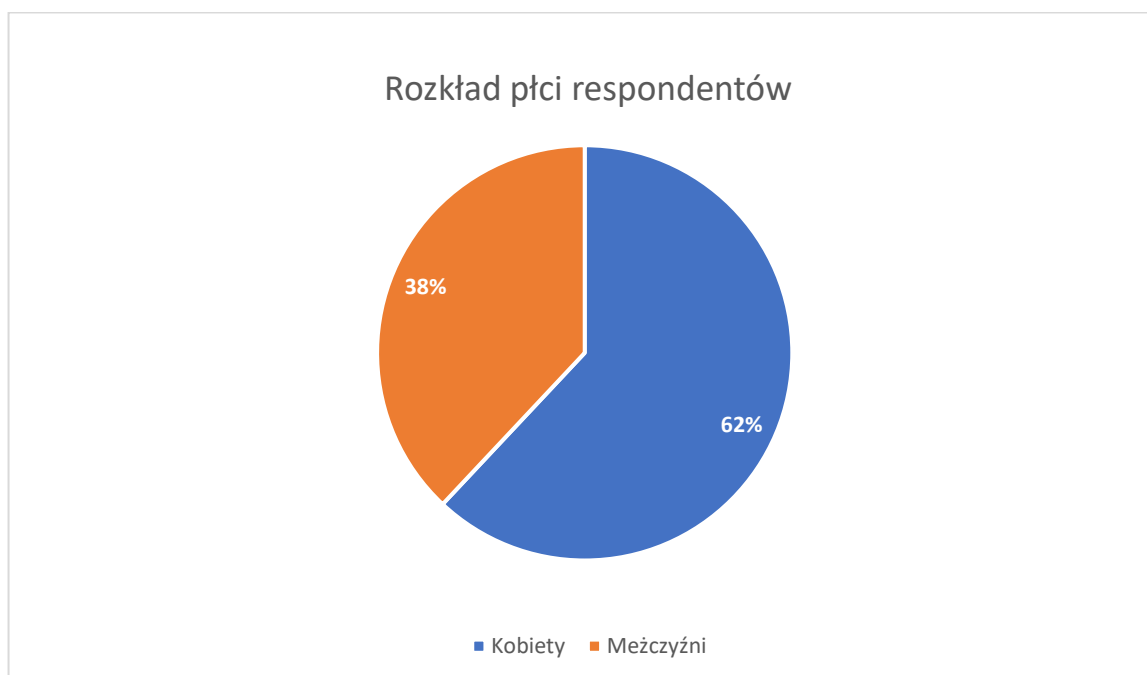
OBSZAR NR 3 - CHWASZCZYNO, TUCHOM, NOWY TUCHOM, MISZEWO, MISZEWKO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 3

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo - obszaru nr 3 (tj. Chwaszczyno, Tuchom, Nowy Tuchom, Miszewo, Miszewko), którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 61 osoby, a średnia wieku respondentów wyniosła 37,7 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców obszaru nr 3 o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny⁴². Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru nr 3.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	39%	49%	10%	2%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	10%	25%	64%	1%
Uzależnienia	25%	56%	18%	1%
Bierność zawodowa, bezrobocie	20%	33%	43%	4%
Bieda, ubóstwo	21%	42%	34%	3%
Bezdomność	18%	44%	31%	7%
Przestępczość	13%	54%	31%	2%
Przemoc w rodzinie	28%	38%	33%	1%
Niepełnosprawność	18%	41%	33%	8%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	18%	39%	36%	7%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	21%	49%	25%	5%
Izolacja osób starszych	11%	48%	36%	5%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	23%	43%	31%	3%
Długotrwała i ciężka choroba	11%	40%	38%	11%

⁴² Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru nr 3 wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (niemal wszystkie propozycje uzyskały ponad połowę wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza - smog (88%), uzależnienia (81%) bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych (70%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (65%).

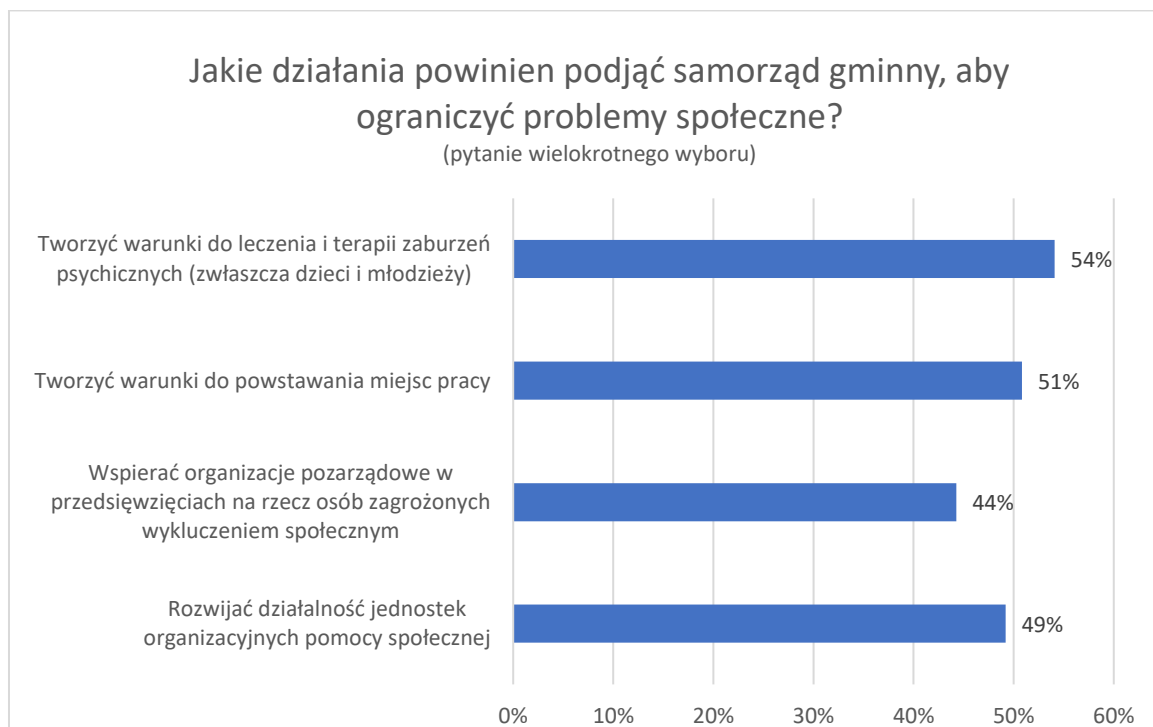
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru nr 3 o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	54%	31%	15%	0%
Hazard	7%	18%	64%	11%
Kompulsywne objadanie	18%	51%	18%	13%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	1%	20%	54%	25%
Uzależnienie od smartfonu	30%	57%	13%	0%
Uzależnienie od sportu	8%	23%	51%	18%
Zakupoholizm	18%	46%	18%	18%

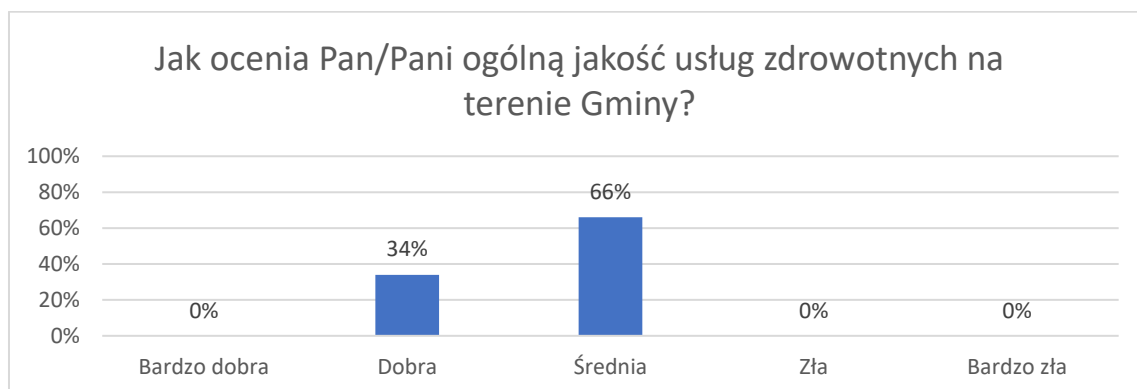
Ankietowani mieszkańcy obszaru nr 3 uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi⁴³ w ich środowisku są: **uzależnienie od smartfonu (87%) oraz uzależnienie od Internetu (85%)**.

⁴³ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 54% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży). W następnej kolejności respondenci wskazywali potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy (51%), rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (49%), wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (44%).

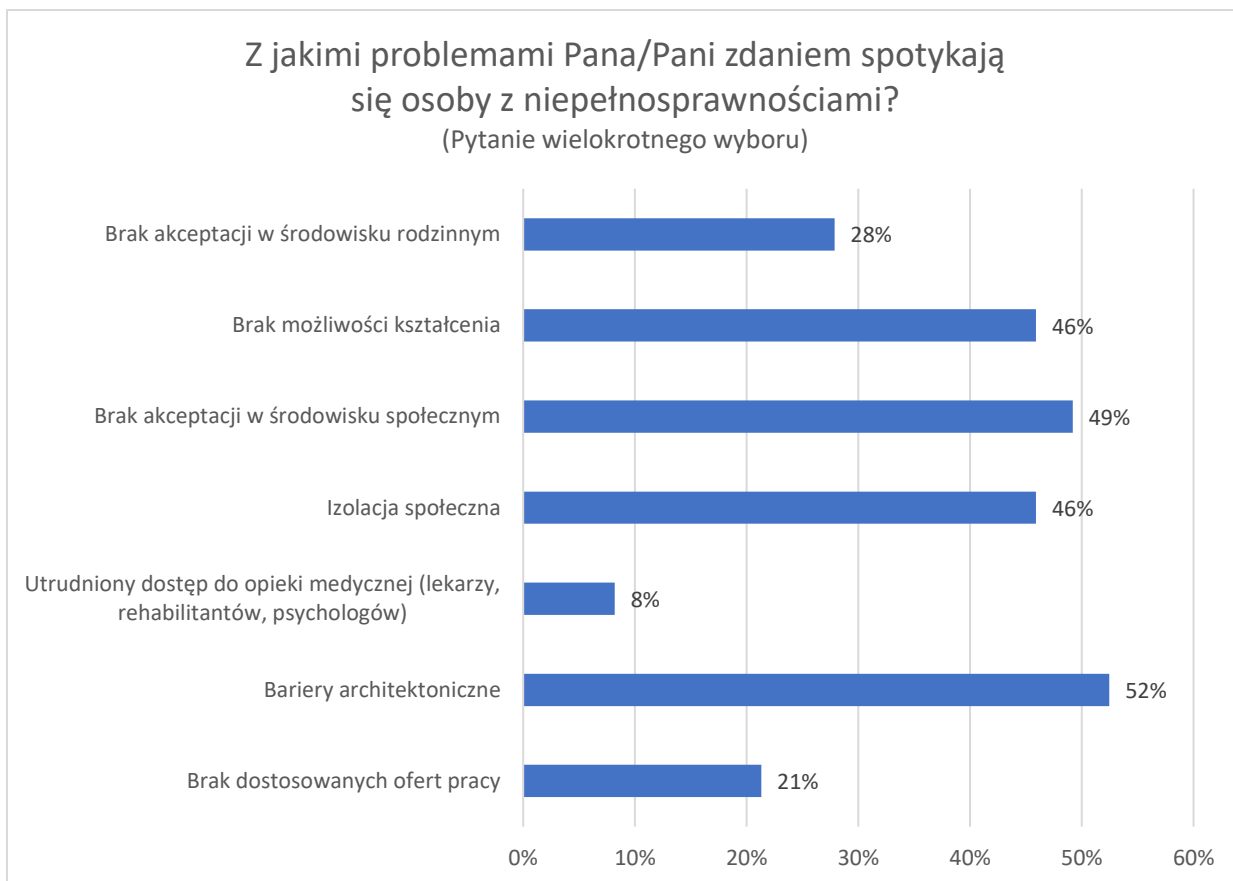
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie obszaru nr 3 są wśród respondentów bardzo podzielone. 66% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a 34% jako dobrą.

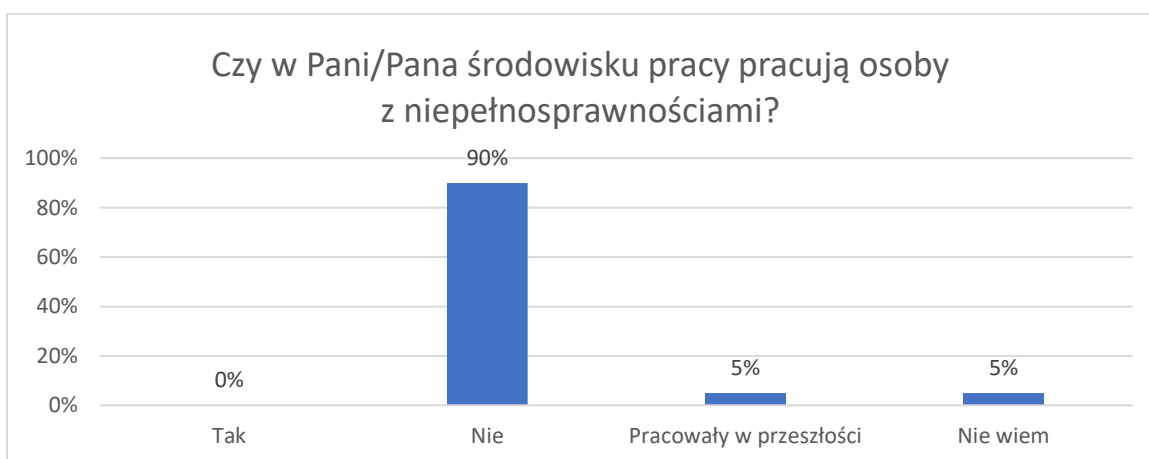
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: bariery architektoniczne (52%), brak akceptacji w środowisku społecznym (49%), brak możliwości kształcenia (46%), izolacja społeczna (46%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (28%), brak dostosowanych ofert pracy (21%), oraz na ostatnim miejscu utrudniony dostęp do opieki medycznej (8%).

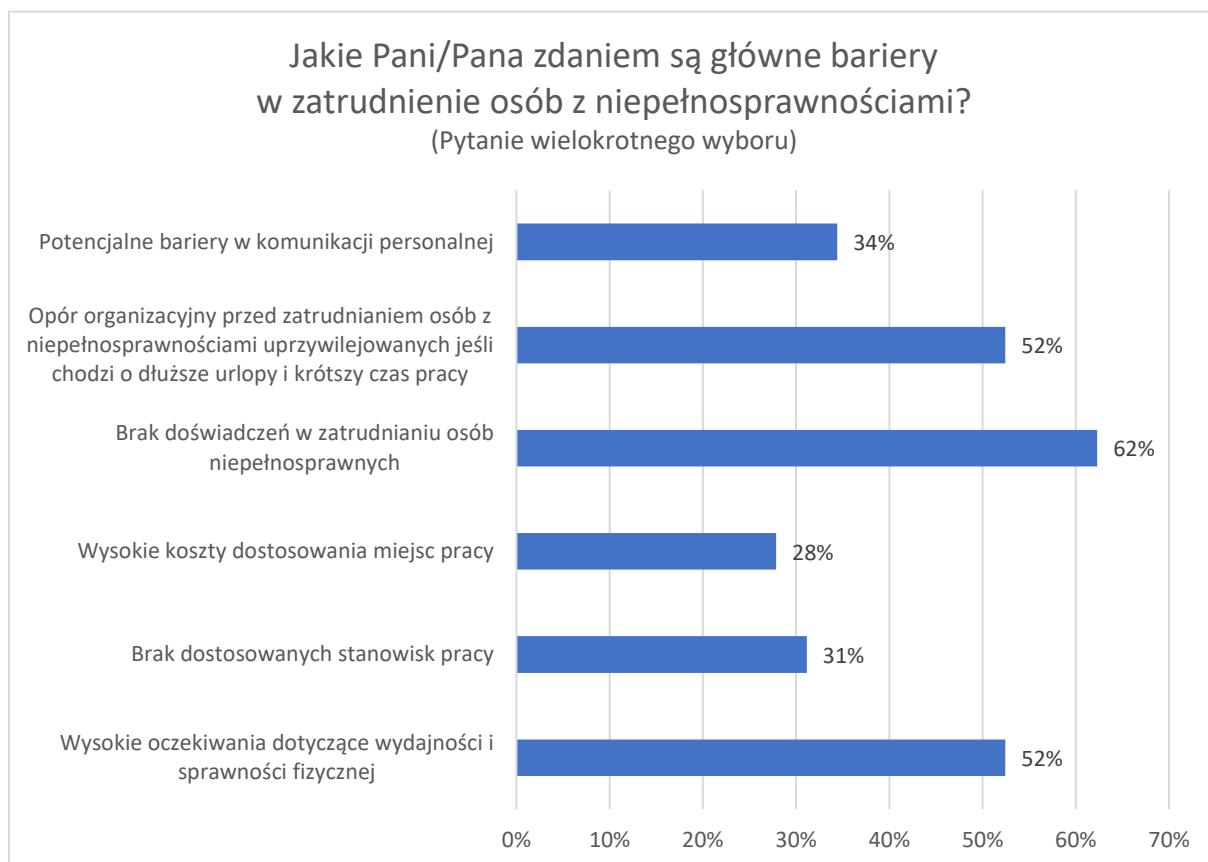

90% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 5% nie posiada wiedzy na ten temat. 5% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości.

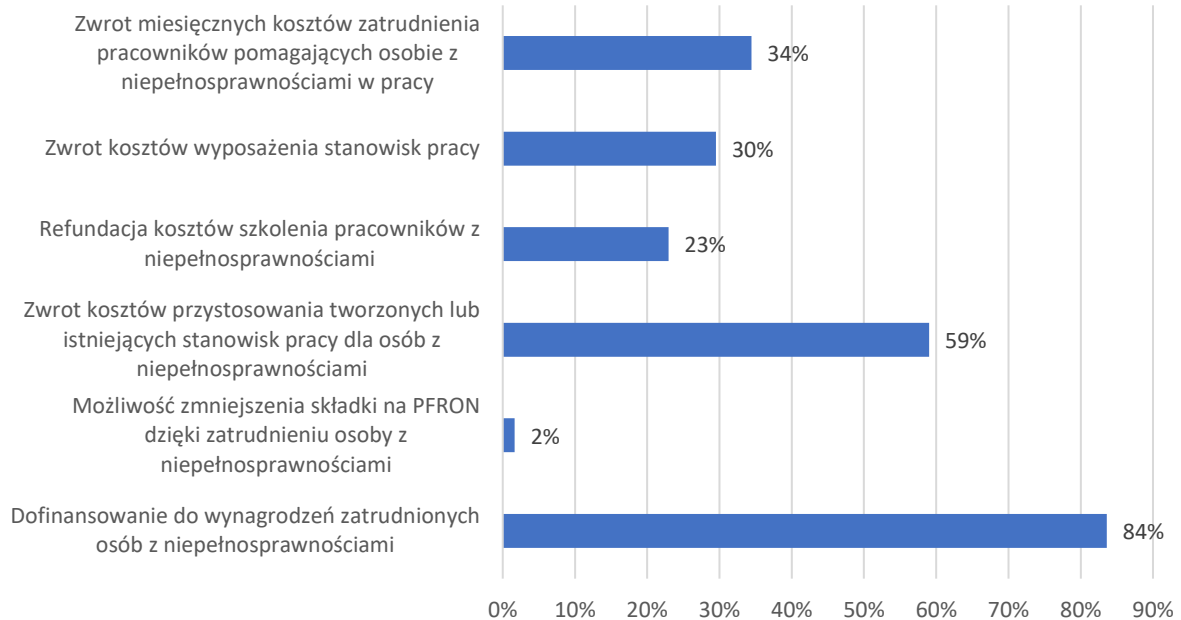
Zdaniem badanych mieszkańców obszaru nr 3 głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: brak doświadczenia w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (62%), wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej (52%), opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami

(52%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (34%), brak dostosowanych stanowisk pracy (31%) oraz koszty dostosowania miejsc pracy (28%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (84%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (59%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (34%), zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (30%) oraz refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (23%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

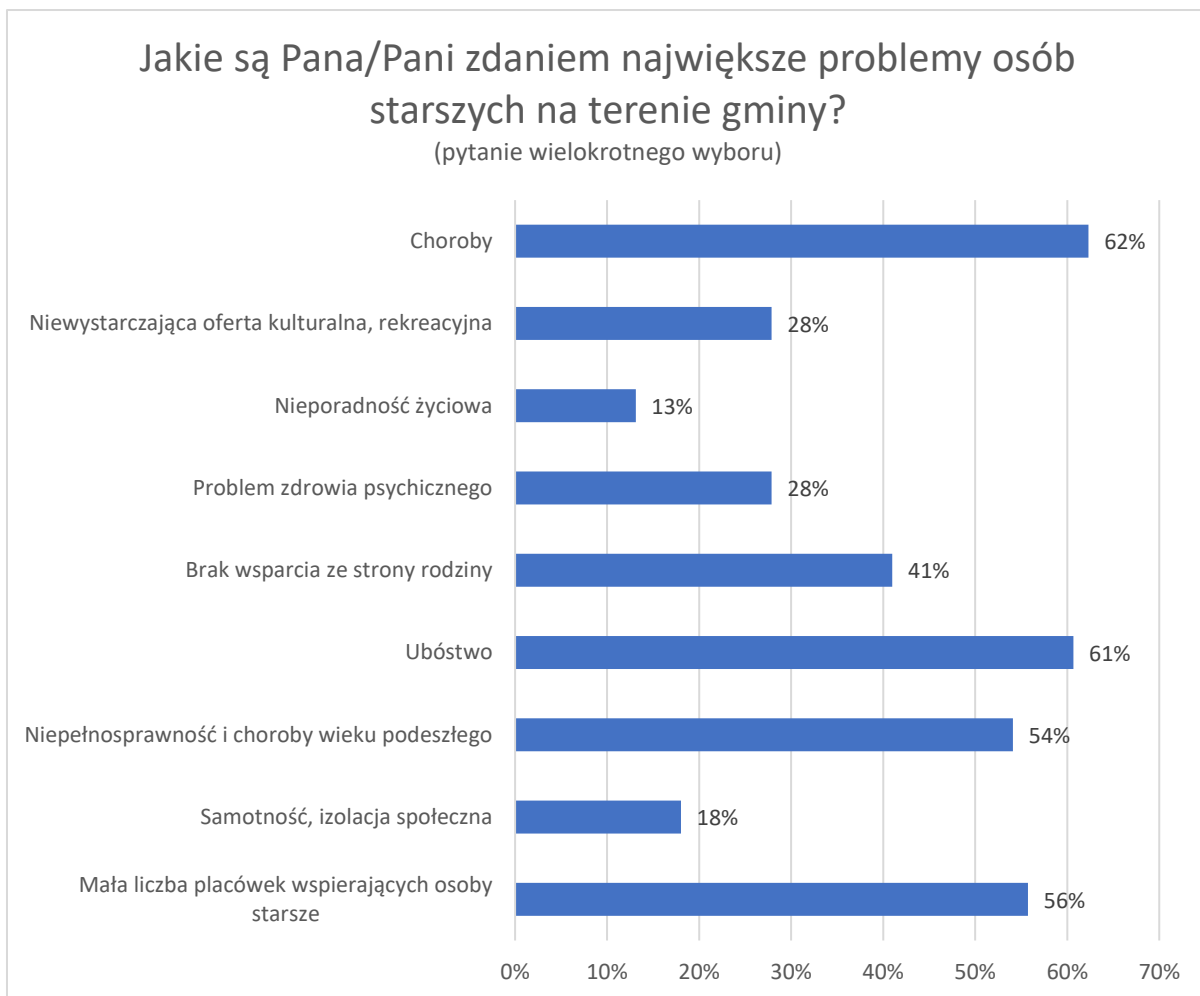

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski⁴⁴.

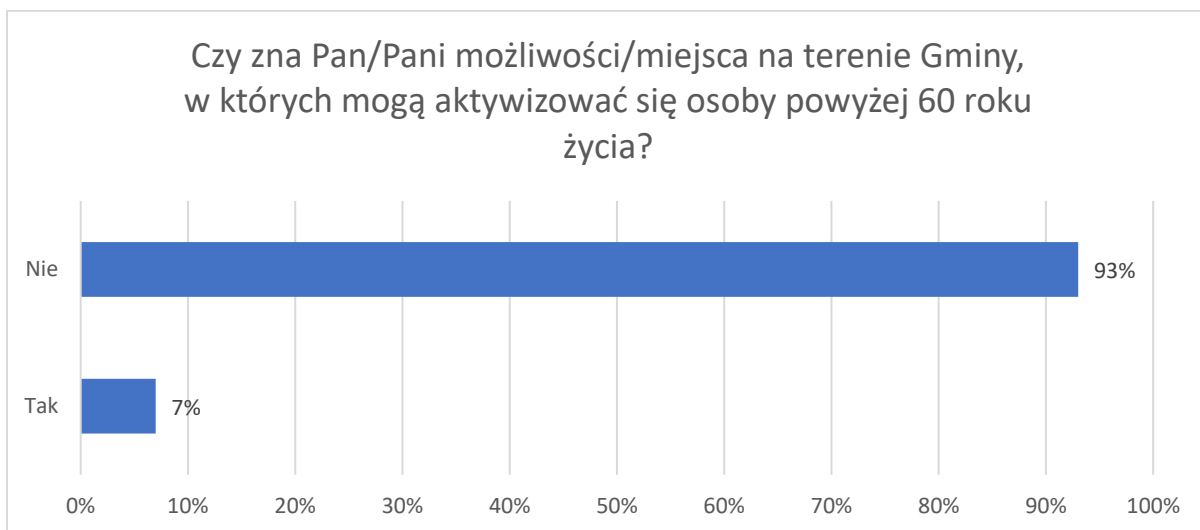
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (62%), ubóstwo (61%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (56%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (54%), brak wsparcia ze strony rodziny (41%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (28%), problem zdrowia psychicznego (28%), samotność i izolacja społeczna (18%) oraz nieporadność życiowa (13%).

⁴⁴ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie obszaru nr 3 istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Zaledwie 7% badanych zna takie miejsce. Przede wszystkim wskazywano na Kluby Seniora.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁴⁵.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którym mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

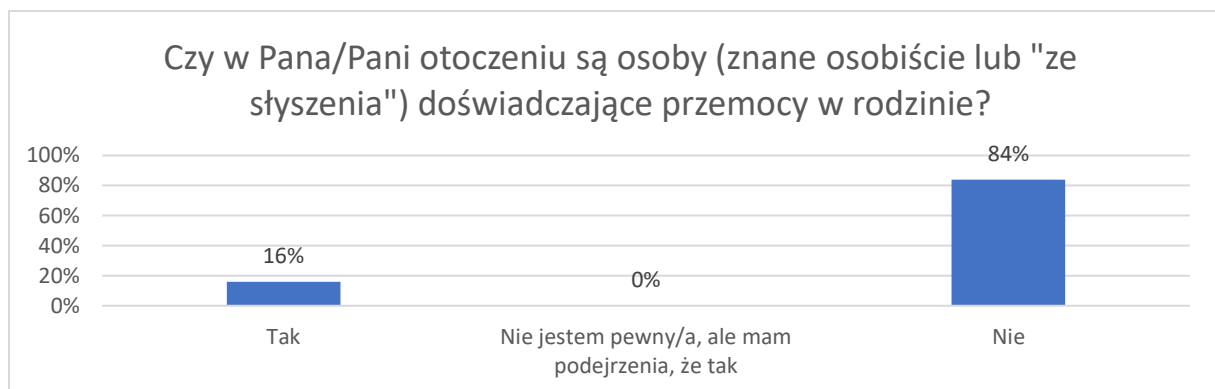
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

⁴⁵ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

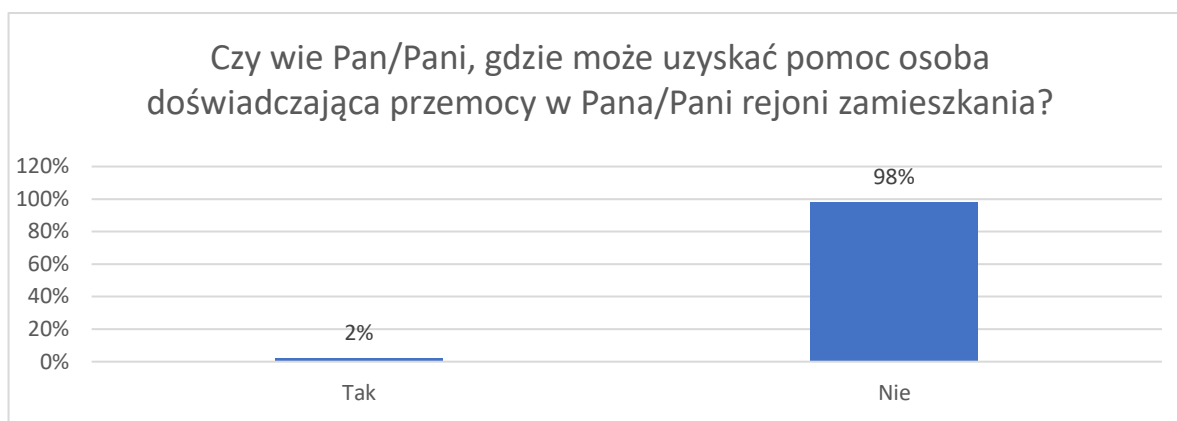
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

16% mieszkańców obszaru nr 3 stanowczo deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 2% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie - badani wskazywali na: policję. Zdecydowana większość respondentów (98%) nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie⁴⁶ 54% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 49% mieszkańców obszaru nr 3 jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 53% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **39%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **50%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **56%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	13%	41%	46%	0%

⁴⁶ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe i raczej prawdziwe*

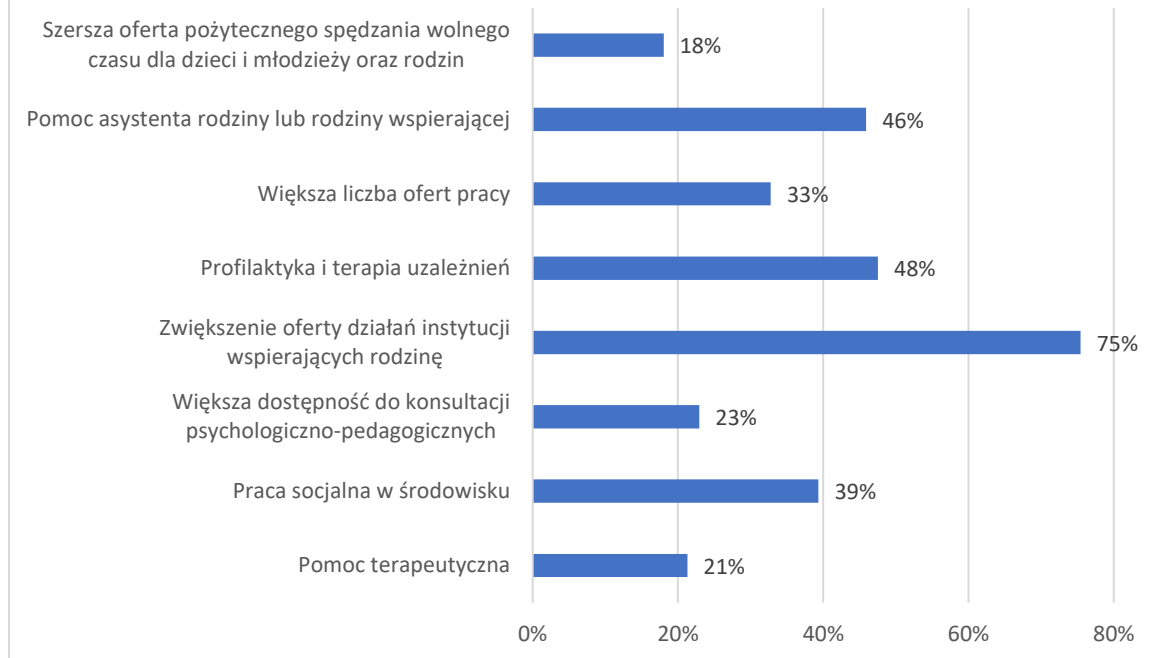
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	16%	33%	43%	8%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	23%	30%	36%	11%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	13%	38%	34%	15%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	16%	34%	39%	11%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	16%	28%	38%	18%

Według badanych mieszkańców obszaru nr 3 **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: niepełnosprawność/długotrwała choroba (61%), ubóstwo (56%), wielodzietność (48%), bezrobocie (48%), rodzina niepełna (38%), uzależnienia (30%), przemoc (21%) konflikty rodzinne (20%) oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie 3%).

Badani mieszkańcy obszaru nr 3 uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (75%), profilaktyka i terapia uzależnień (48%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (46%), większa liczba ofert pracy (33%), praca socjalna w środowisku (39%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (23%), pomoc terapeutyczna (21%), oraz szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (18%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

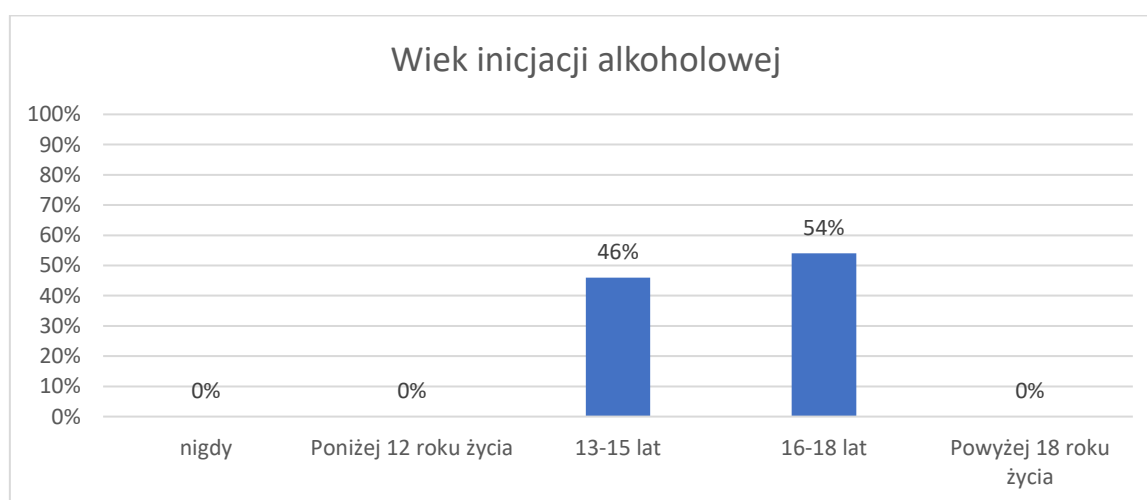

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.⁴⁷ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁴⁸.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców obszaru nr 3 temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Żaden z ankietowanych nie zadeklarował, że alkoholu spróbował po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 54% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 46% na wiek poniżej 15 lat.

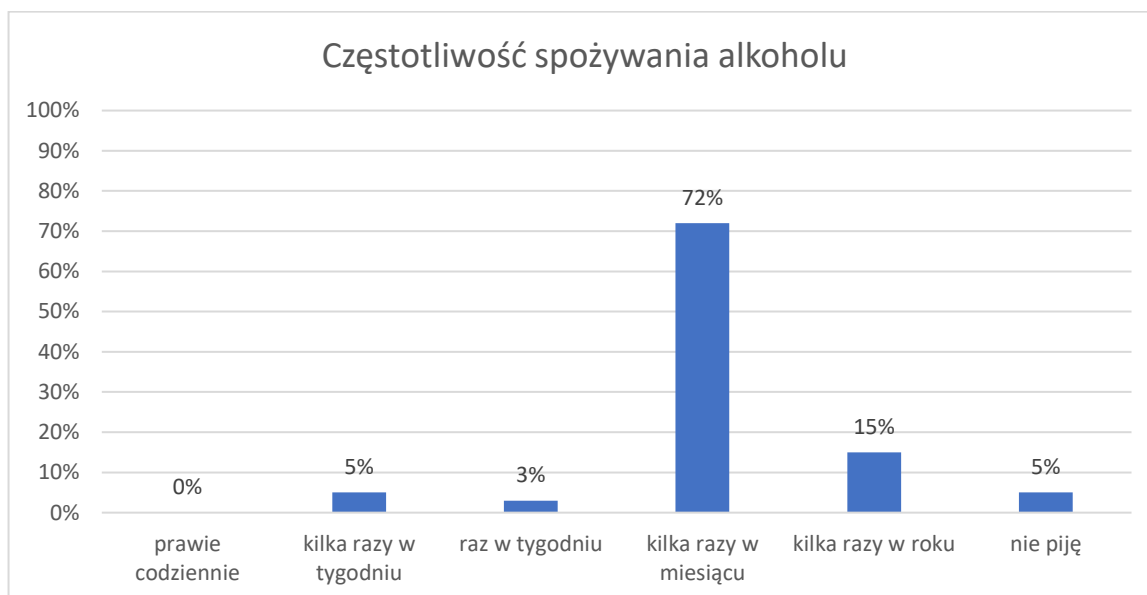

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (72%)** oraz **kilka razy w roku**

⁴⁷ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

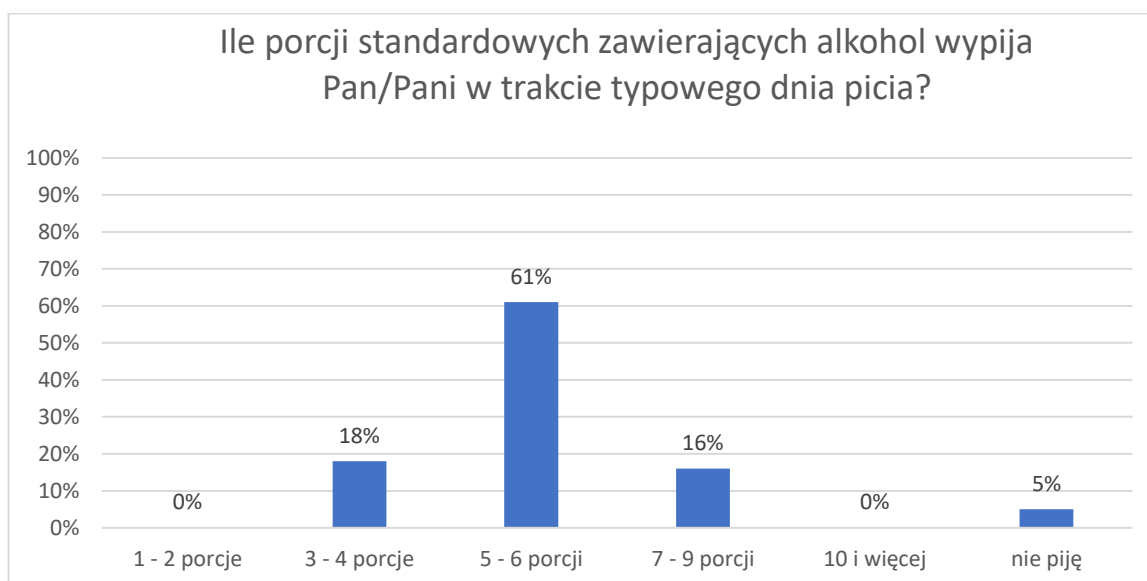
⁴⁸ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(15%). 3% osób przyznało się do spożywania alkoholu raz w tygodniu oraz 5% kilka razy w tygodniu. 5% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (61%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (18%) a nawet 7-9 porcji (16%). W tym pytaniu również 5% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z piciem alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru nr 3, ponieważ **łącznie 78% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

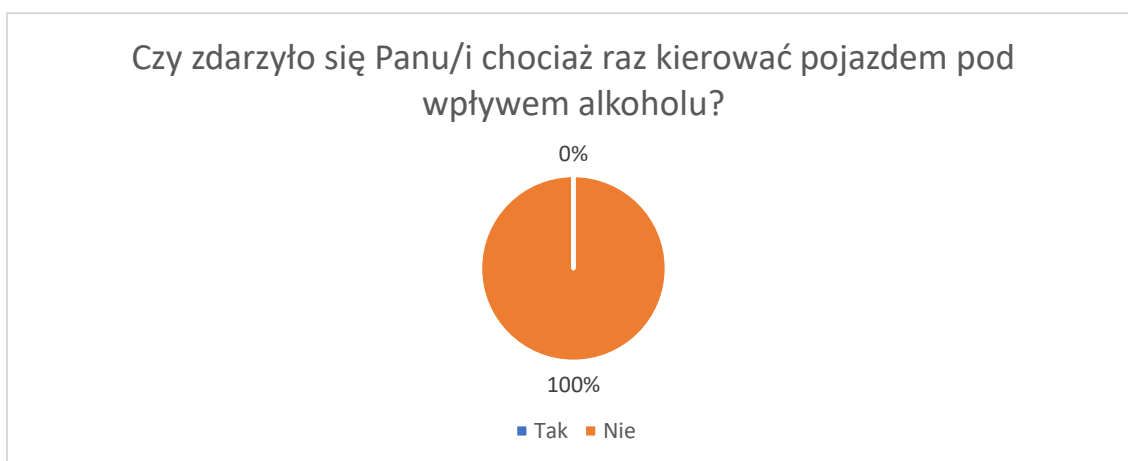
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 39% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **56% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 31% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **85% mieszkańców obszaru nr 3 opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 90% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 77% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 76% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	16%	62%	20%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	5%	34%	46%	15%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	13%	43%	28%	16%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	5%	26%	38%	31%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	7%	16%	41%	36%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	8%	16%	21%	55%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	2%	8%	21%	69%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	7%	8%	18%	67%

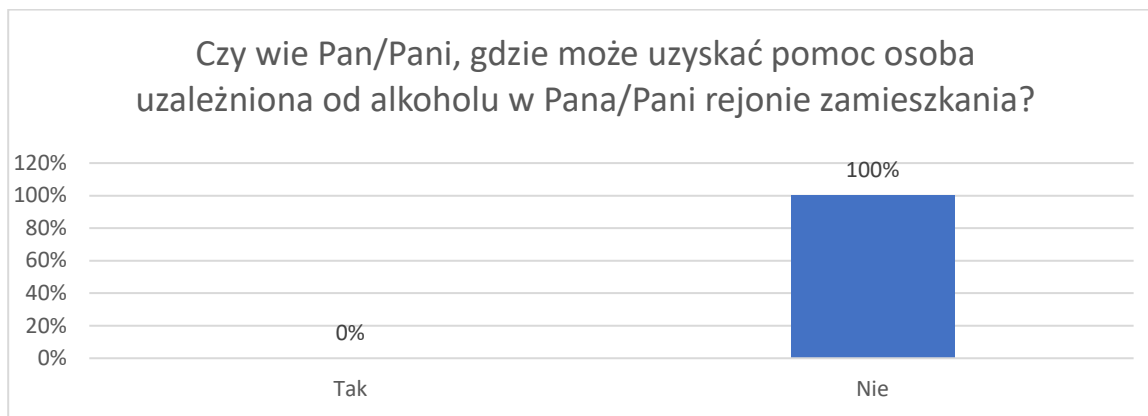
100% mieszkańców obszaru nr 3 twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu.

8% z badanych przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 32% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 60% badanych - 26% z nich to mężczyźni, a 34% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

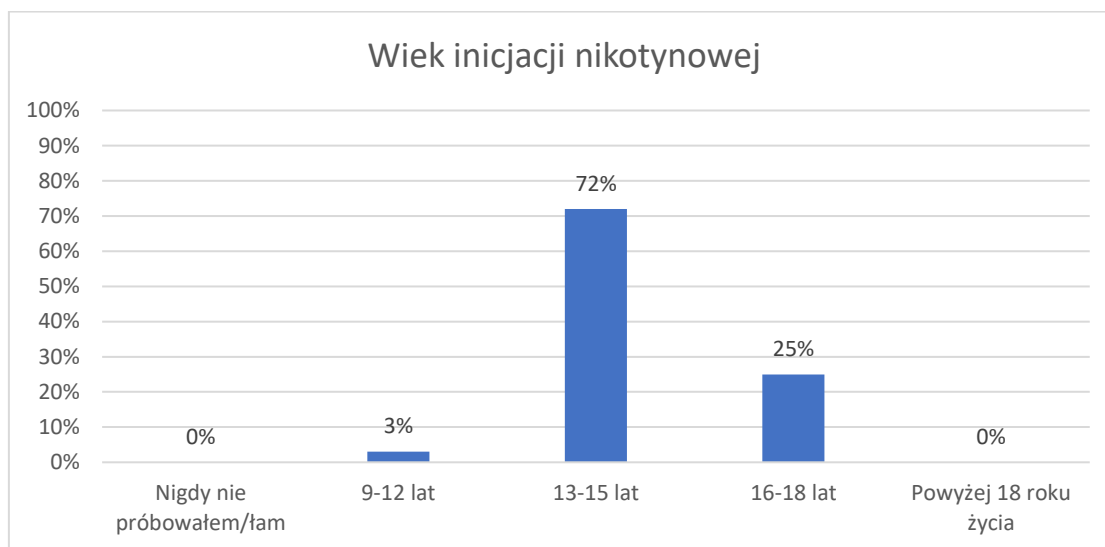

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców obszaru nr 3, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **100% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.**

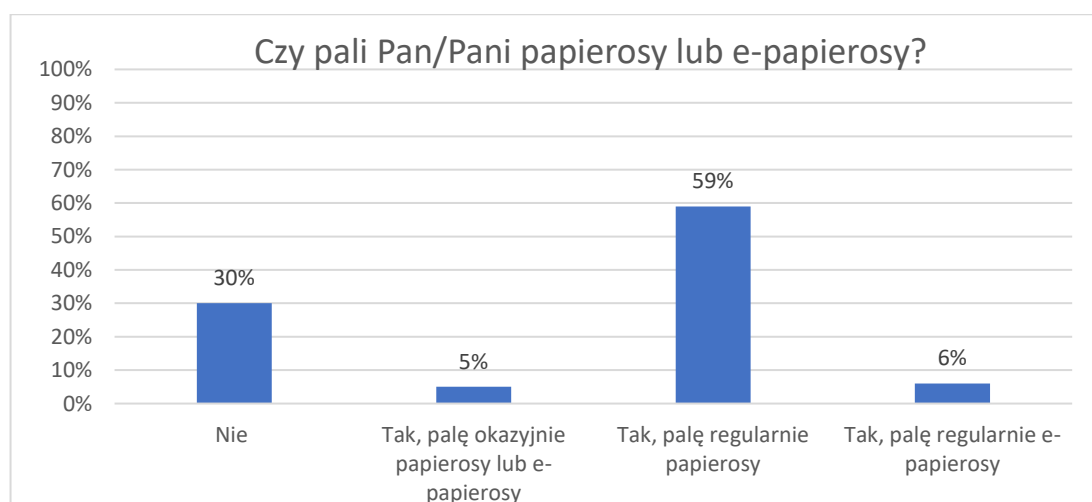

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **żaden z respondentów** nie zapalił pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. 25% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 75% w wieku poniżej 15 r.ż.

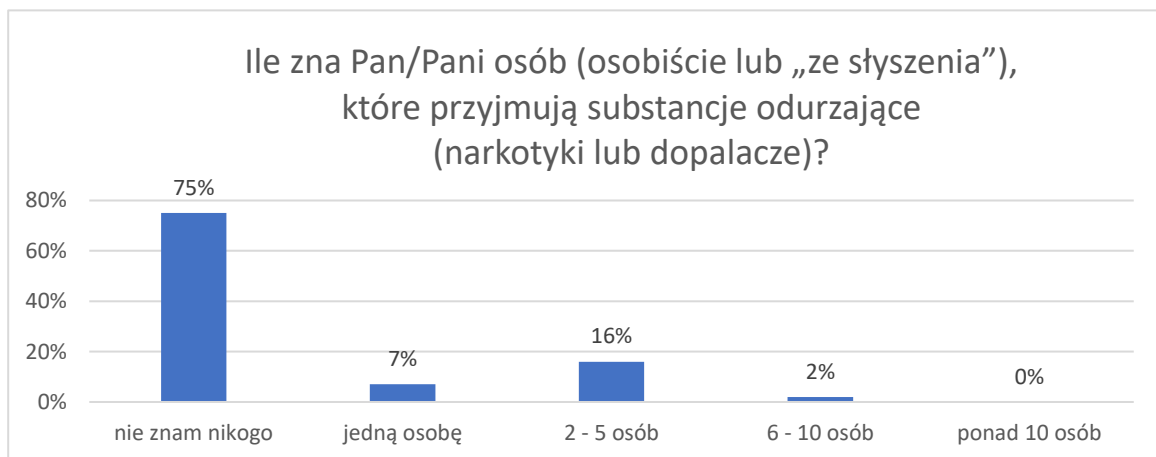
30% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 59% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 6% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 5% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru nr 3 rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

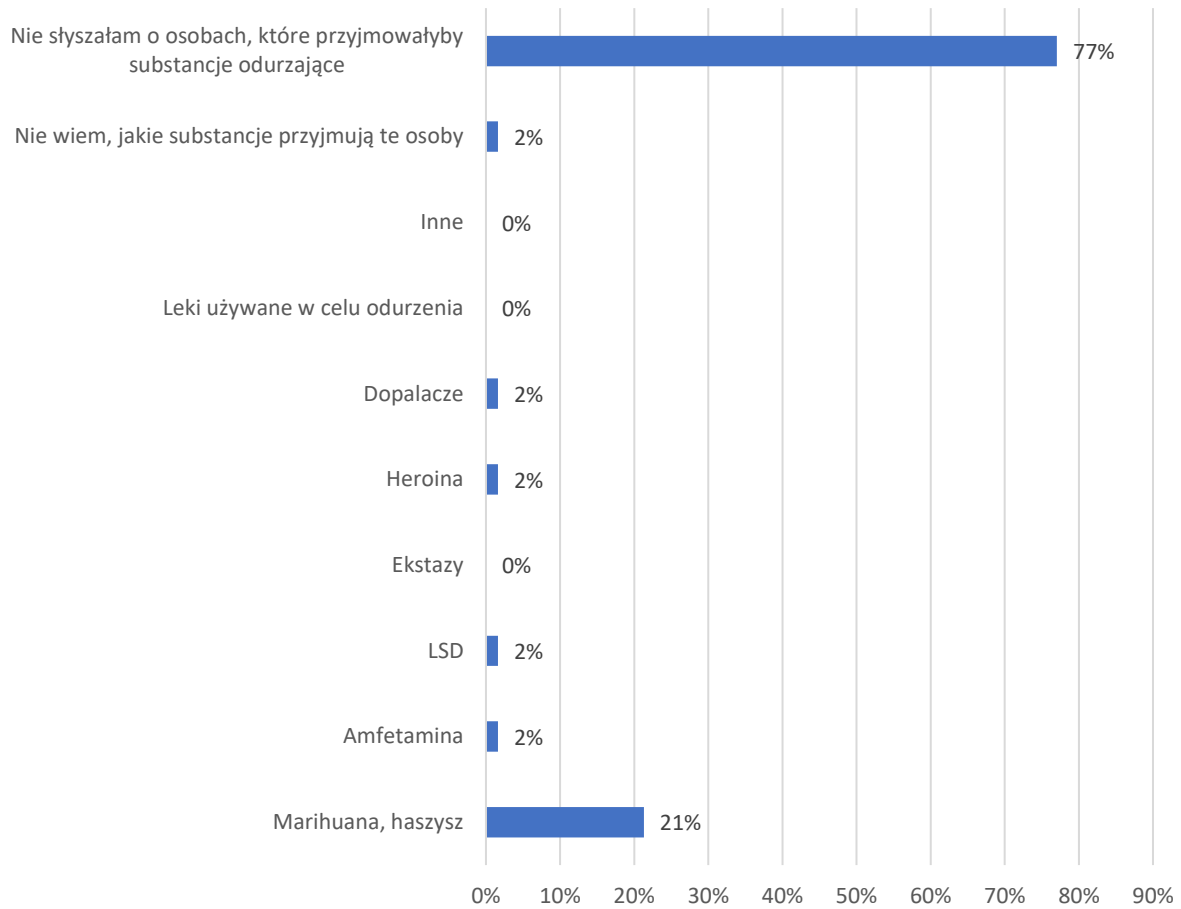
25% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 75% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihwana i haszysz.**

98% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

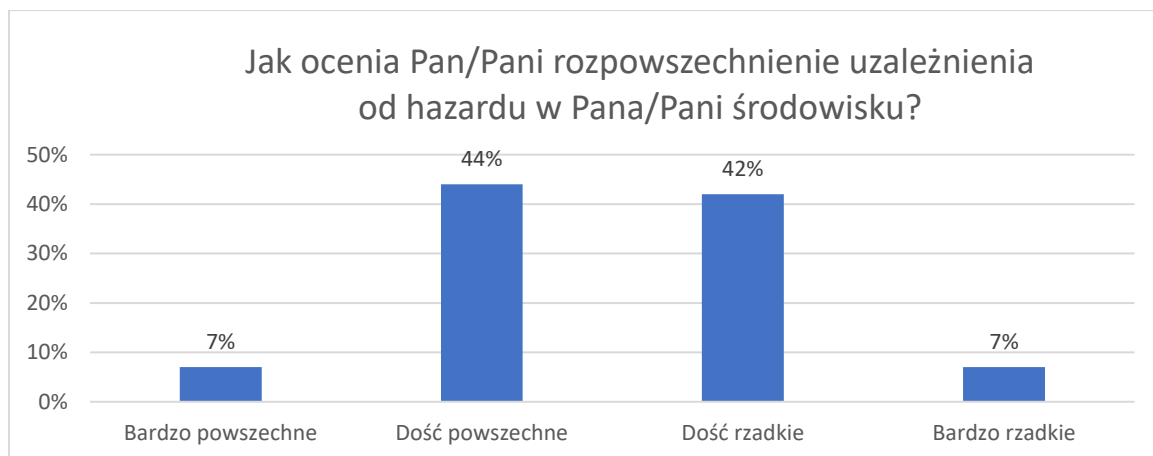
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁴⁹

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

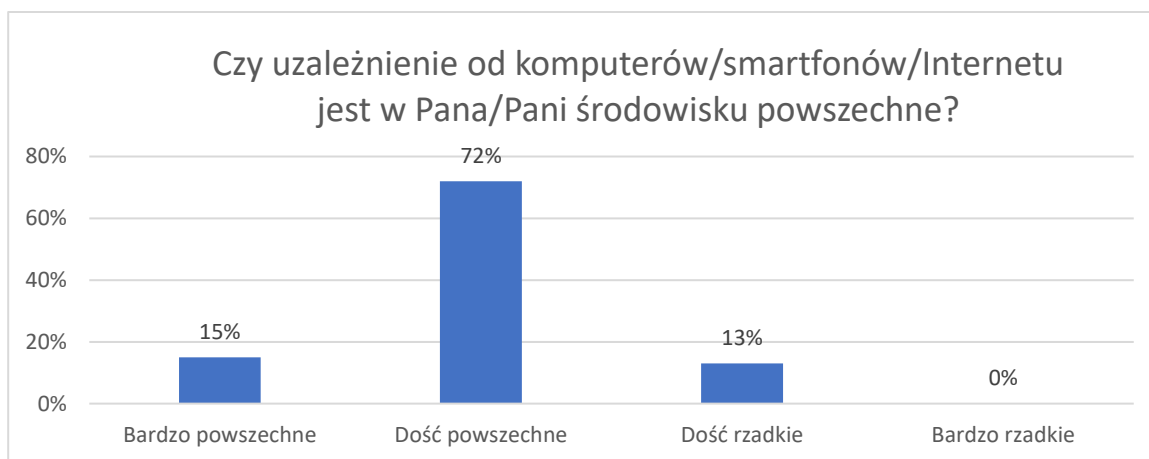
⁴⁹ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców obszaru nr 3 o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 49% badanych mieszkańców obszaru nr 3 uzależnienie od hazardu jest rzadkim⁵⁰ zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 51% respondentów uważa hazard za powszechny⁵¹ problem ich środowiska.**

Łącznie 87% badanych mieszkańców obszaru nr 3 ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne⁵² zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 13% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie⁵³ w ich gminie.

⁵⁰ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

⁵¹ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁵² Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁵³ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

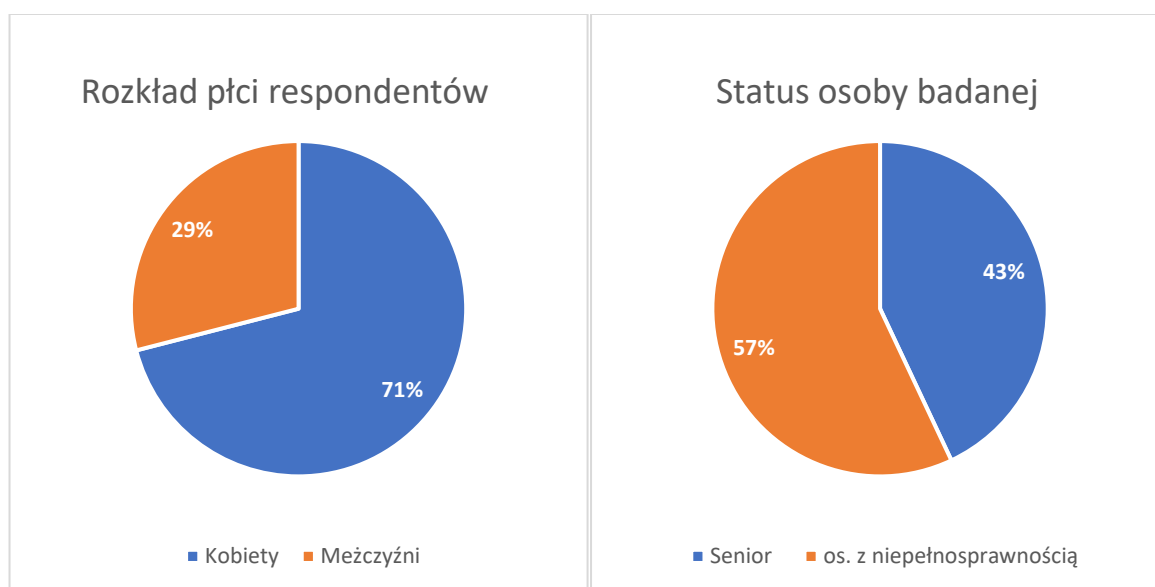
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 3

GRUPA BADANA

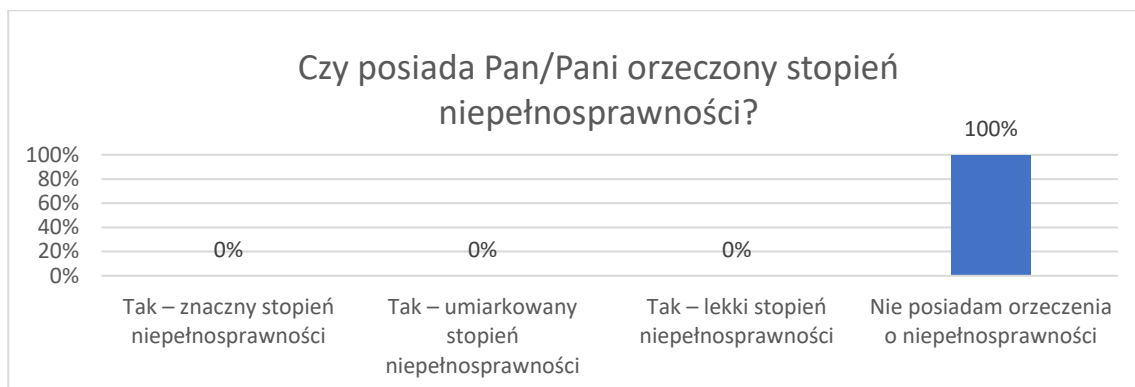
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo - obszaru nr 3, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 59 lat. Wśród respondentów 3 osoby zadeklarowały, że są seniorem a 4 z badanych wskazało, że są osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością nikt nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności.

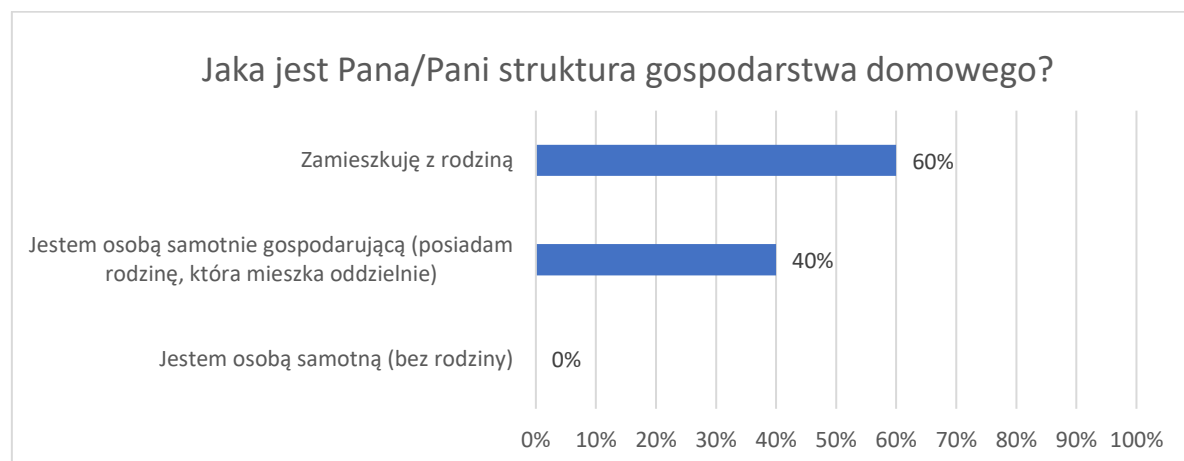
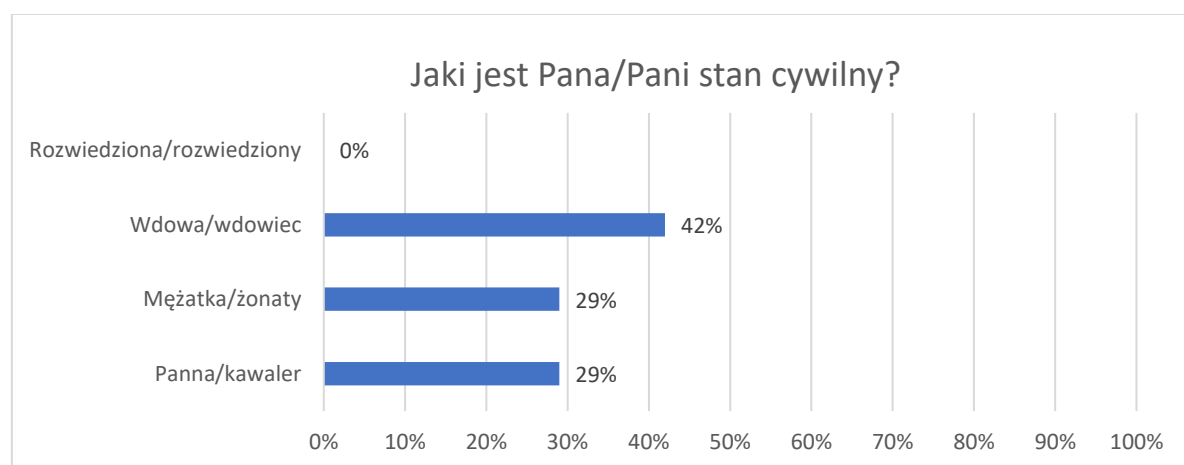
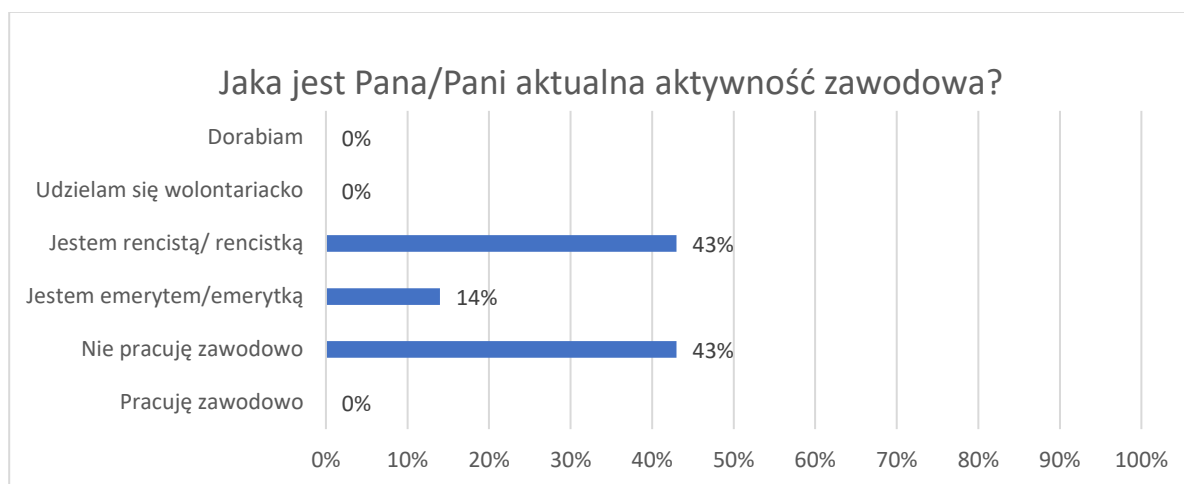
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 43% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 43% wskazało, iż nie pracuje zawodowo. 43% posiada status rencisty.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z Gminy Żukowo z obszaru nr 3, kształtuje się następująco: 29% badanej grupy jest zamężna, 42% to wdowa/wdowiec, a 29% jest stanu wolnego.

Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru nr 3 60% zamieszkuje z rodziną, 40% deklaruje, że jest osobą samotnie gospodarującą (posiadają rodzinę, lecz mieszkają oddzielnie).

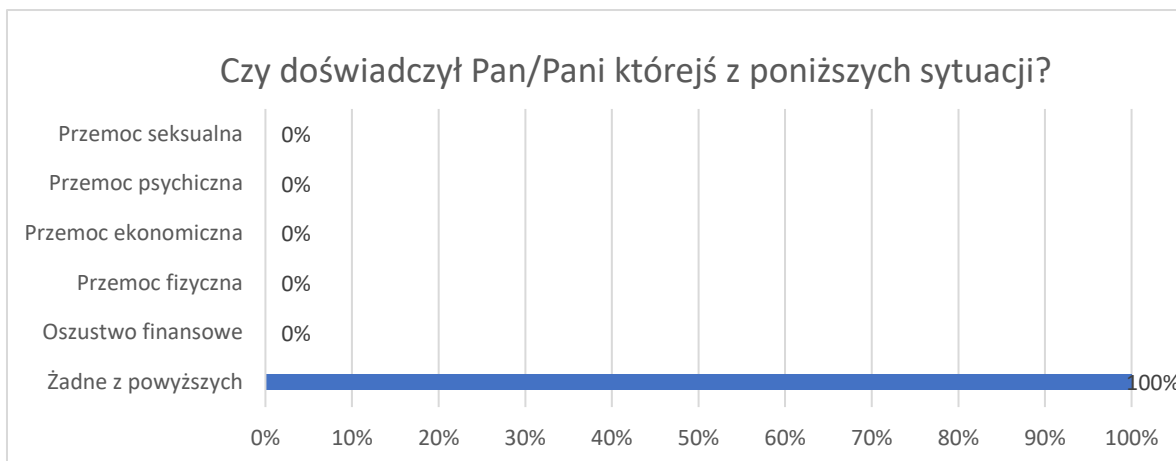
W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle⁵⁴ swoją sytuację zdrowotną ocenia 43% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 43% określiło ją jako złą. Najwięcej osób dobrze⁵⁵ ocenia swoją sytuację mieszkaniową - 43%. Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy znajduje się ich sytuacja społeczna (57%) oraz sytuacja rodzinna (57%).

Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	14%	29%	14%	29%	14%
Sytuacja mieszkaniowa	14%	29%	57%	0%	0%
Sytuacja rodzinna	29%	14%	57%	0%	0%
Sytuacja społeczna	29%	0%	57%	14%	0%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	57%	14%	29%

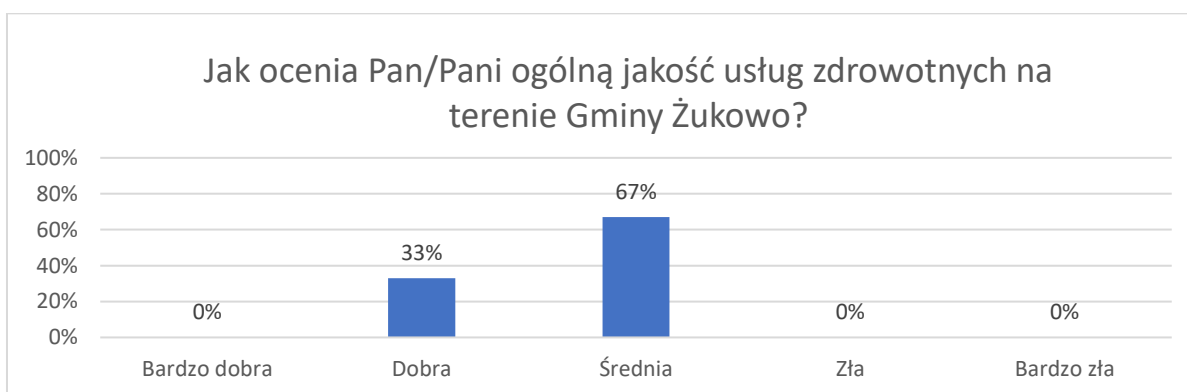
Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 100% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia.

⁵⁴ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

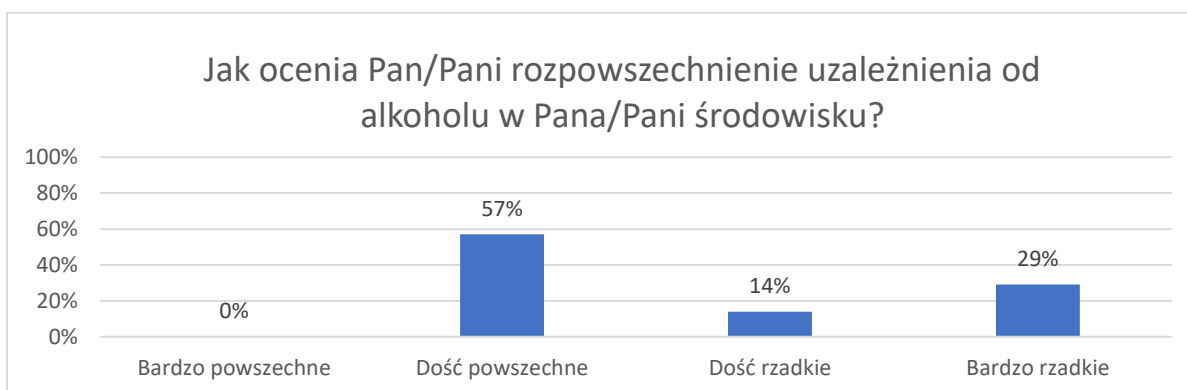
⁵⁵ Suma odpowiedzi: bardzo dobra i raczej dobra.

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru nr 3 w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 67% średnio, 33% dobrze.

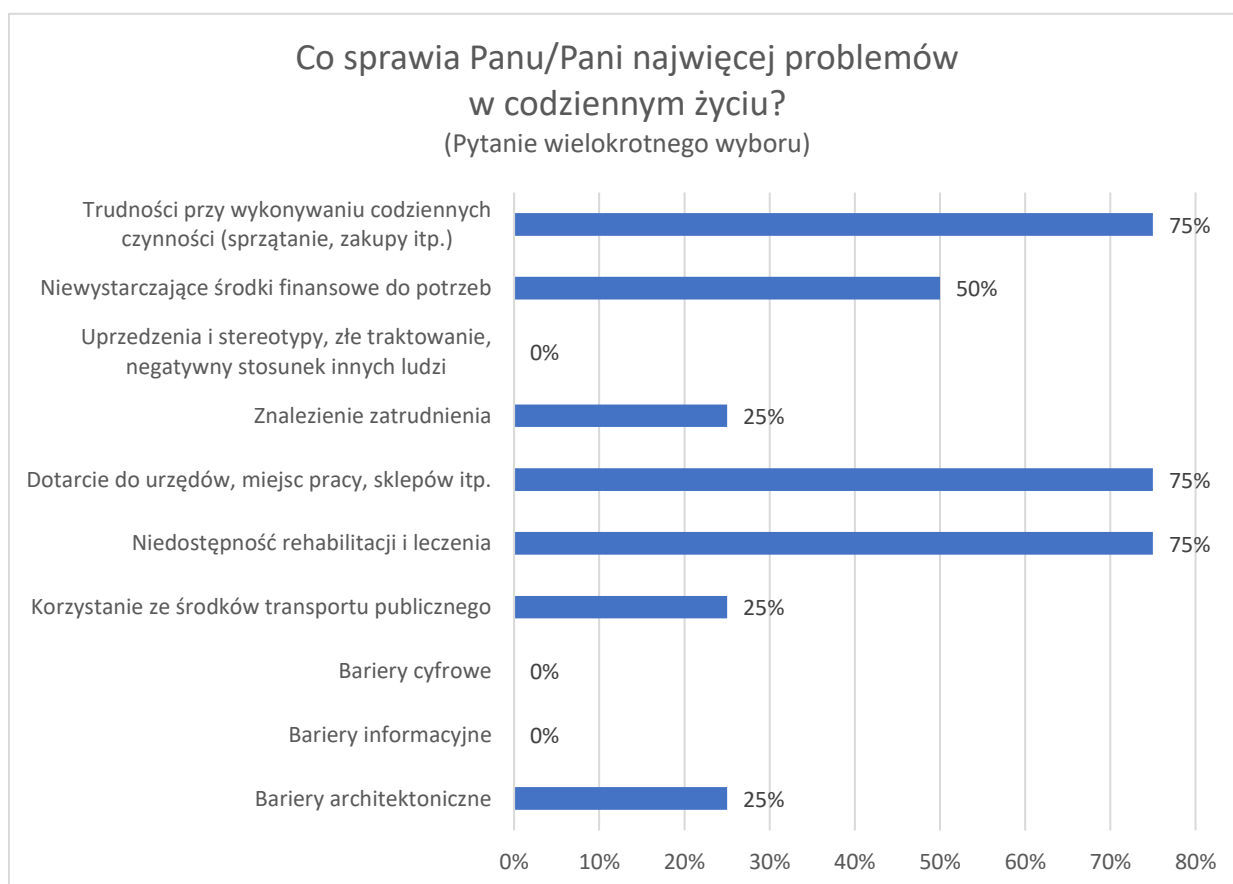
W opinii 57% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym⁵⁶ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

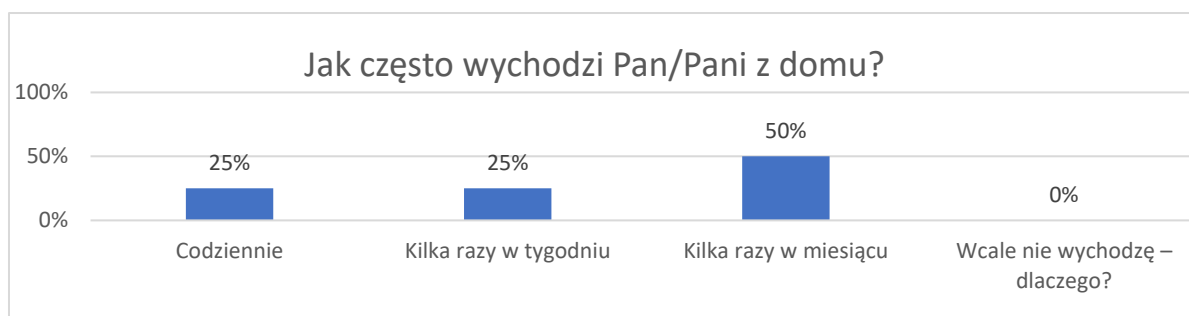
⁵⁶ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

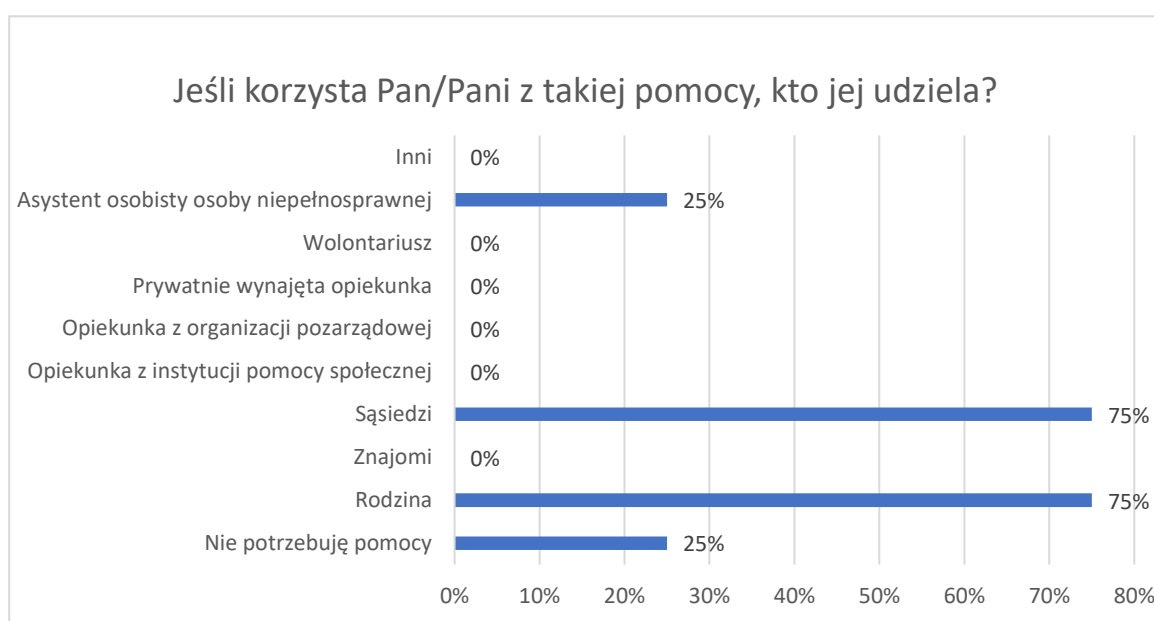
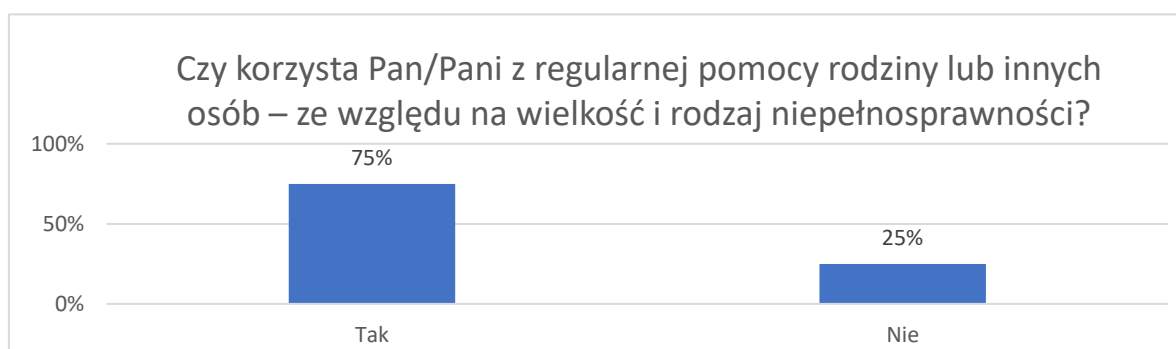
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: trudności w wykonywaniu czynności codziennych (75%), niedostępność rehabilitacji i leczenia (75%), dotarcie do urzędów sklepów czy miejsc pracy (75%), niewystarczające środki finansowe do potrzeb (50%), korzystanie z transportu publicznego (25%), znalezienie zatrudnienia (25%), bariery architektoniczne (25%).

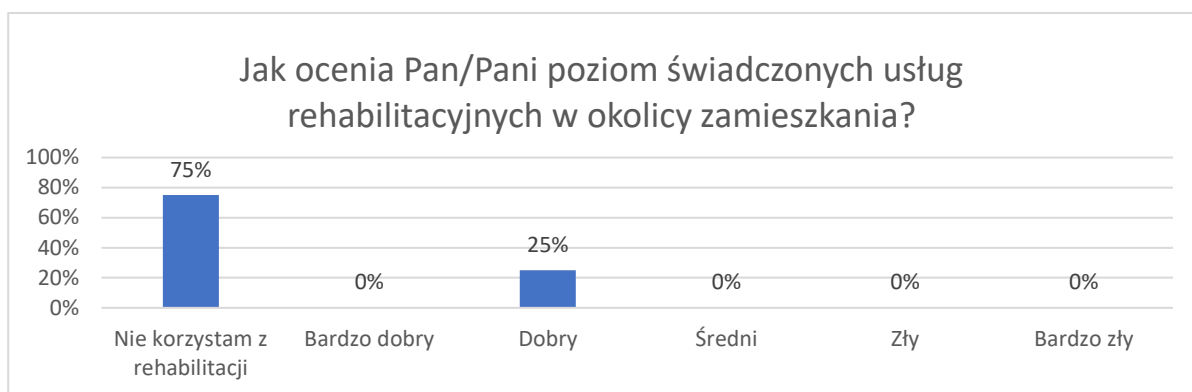
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. 25% podaje, że wychodzi codziennie, 50% kilka razy w miesiącu, 25% wychodzi kilka razy w tygodniu.

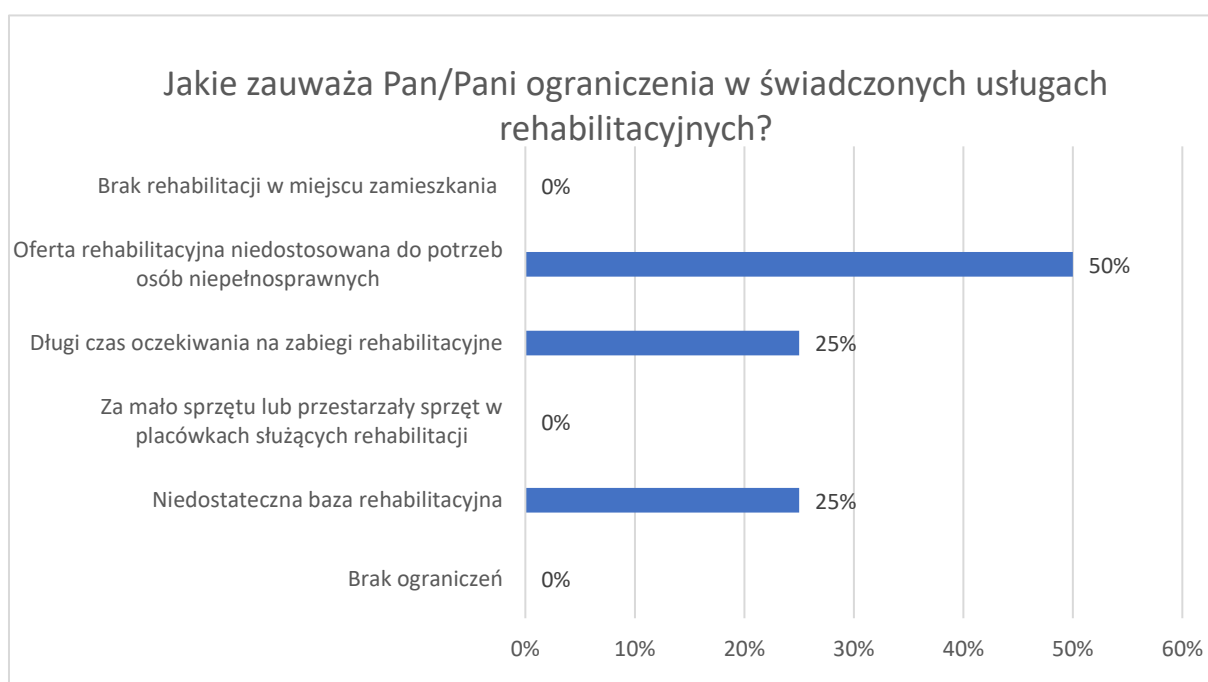
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 75% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (75%), sąsiedzi (75%), asystent osobisty osoby niepełnosprawnej (25%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. 75% ankietowanych wskazało, że nie korzysta z rehabilitacji. Kolejno: 25% oceniło poziom tych usług dobrze.

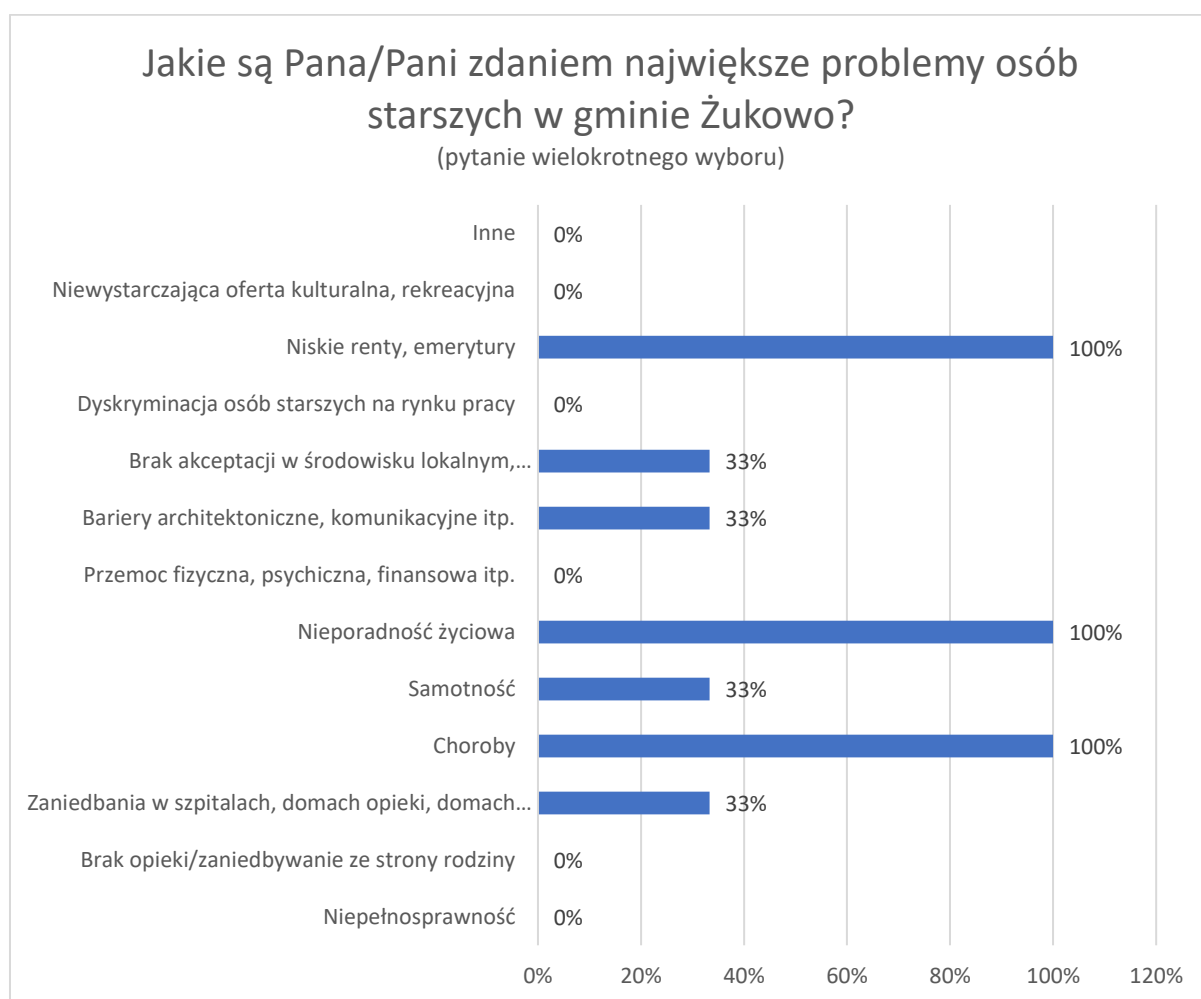

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: długi czas oczekiwania na zabiegi (25%), niedostateczna baza rehabilitacyjna (25%), niedostosowanie oferty rehabilitacyjnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (50%).

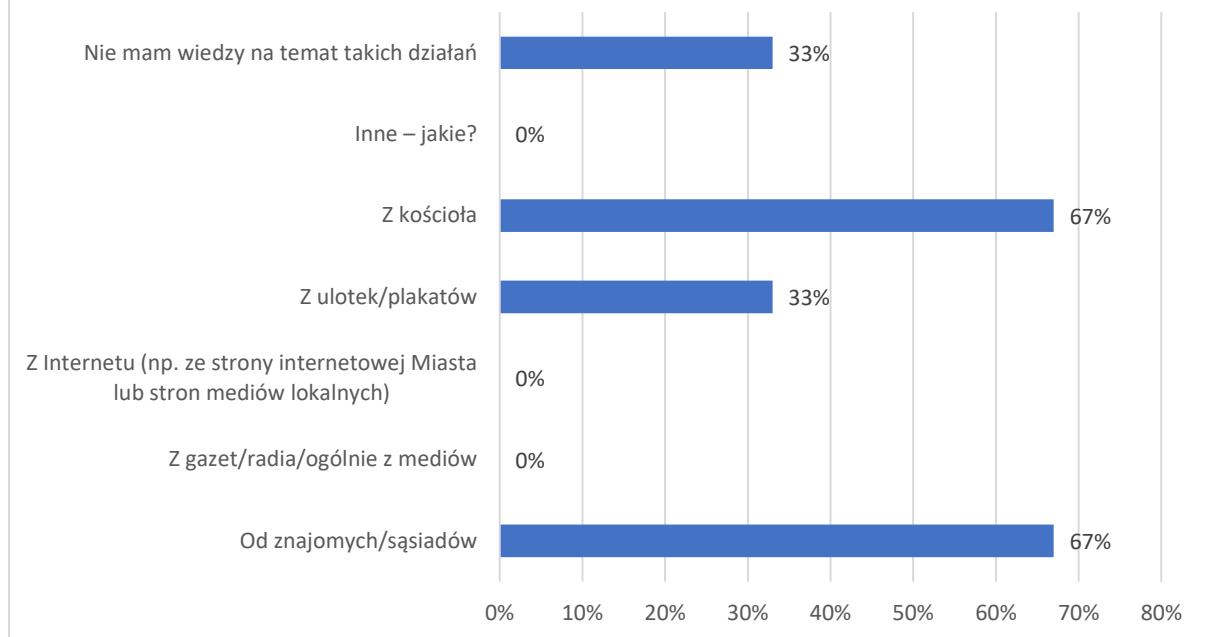
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z obszaru nr 3 zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (100%), choroby (100%), nieporadność życiowa (100%), samotność (33%), zaniedbywanie w instytucjach (szpitale, domy opieki) - 33%, bariery architektoniczne i komunikacyjne (33%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru nr 3 w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 67% wskazało, że od znajomych i sąsiadów, kolejno 67% dowiaduje się o tym z kościoła, 33% z ulotek i plakatów, a 33% nie ma wiedzy na temat takich działań.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na Gminy Żukowo, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 3

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Żukowo - obszar nr 3. Grupa badana stanowiła 9 kobiet oraz 1 mężczyzna. 8 osób z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, pozostałe 2 osoby to właściciele tych miejsc. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 40 lat.

CEL BADANIA

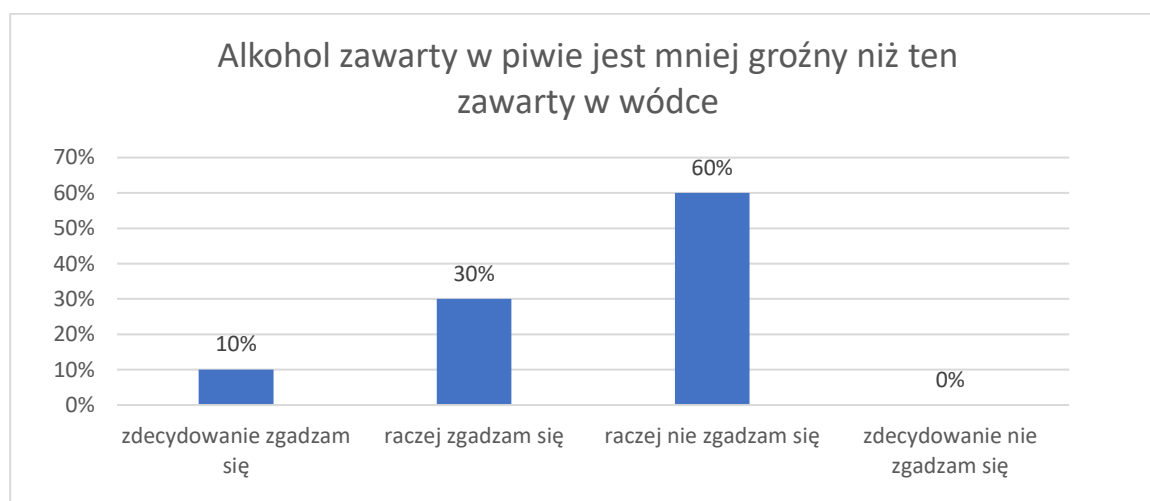
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

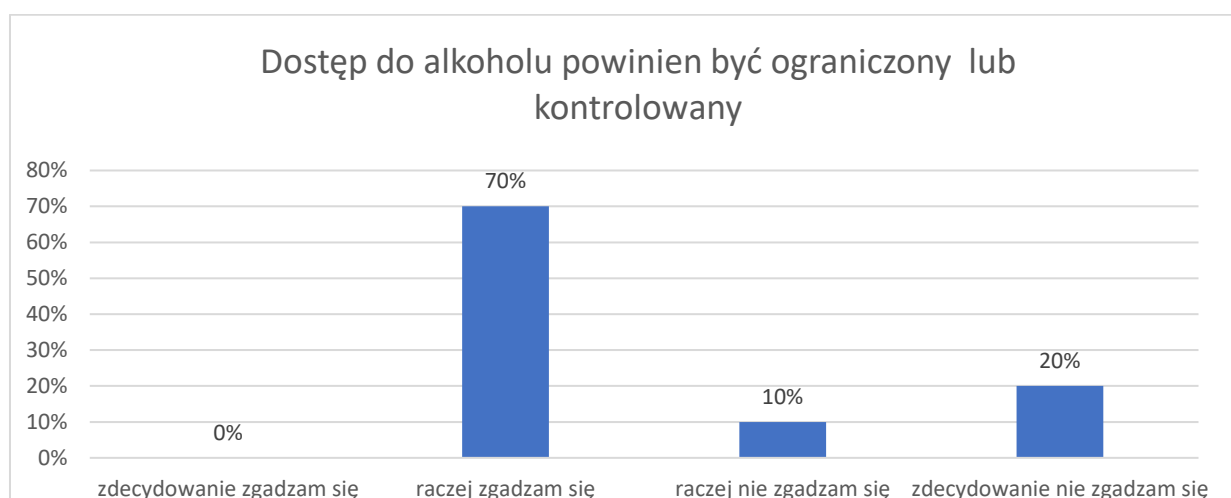
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

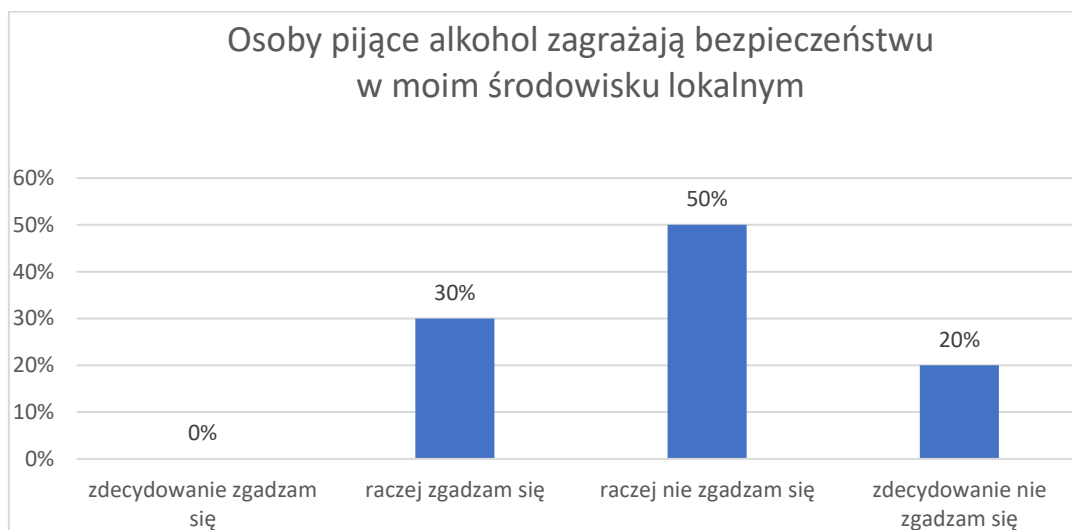
Tylko 60% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **średnim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

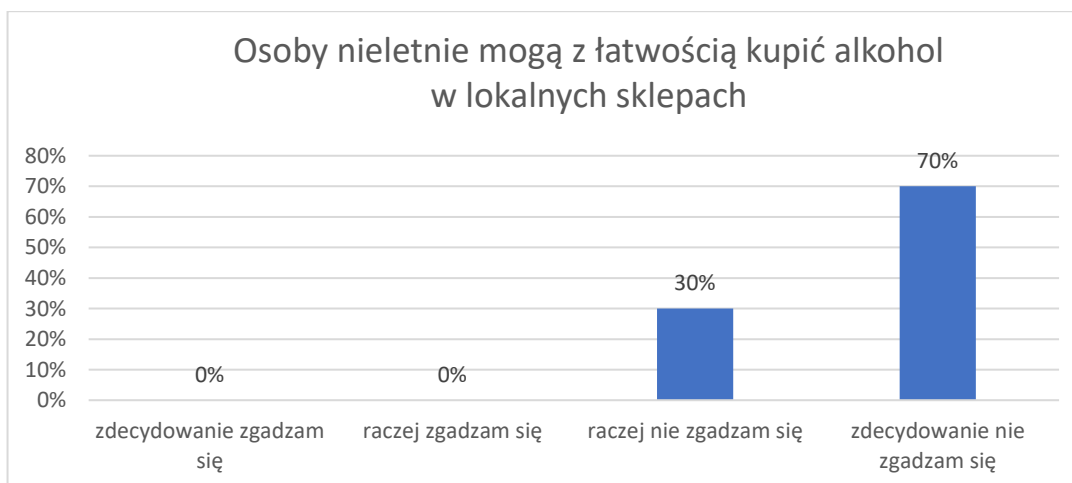
Z kolei 70% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

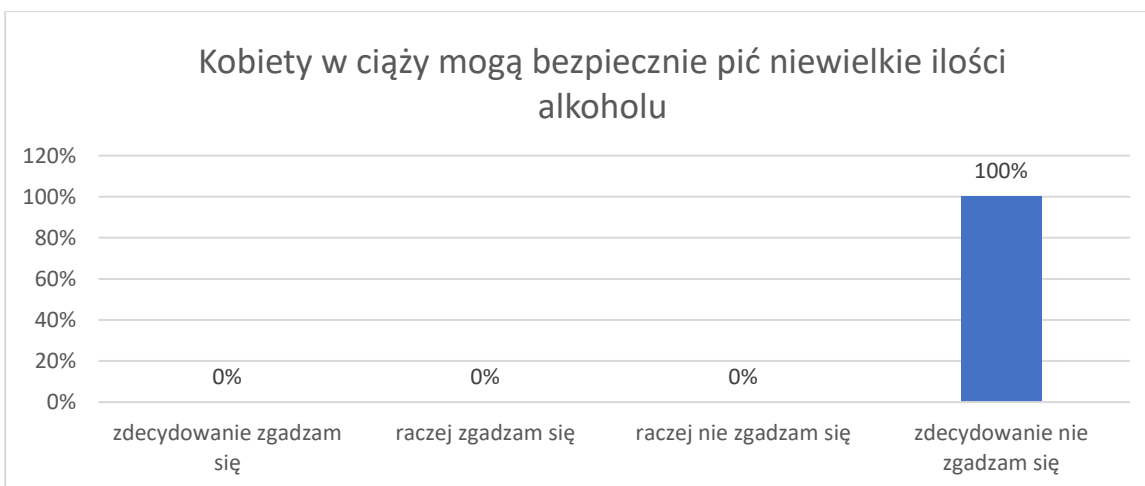
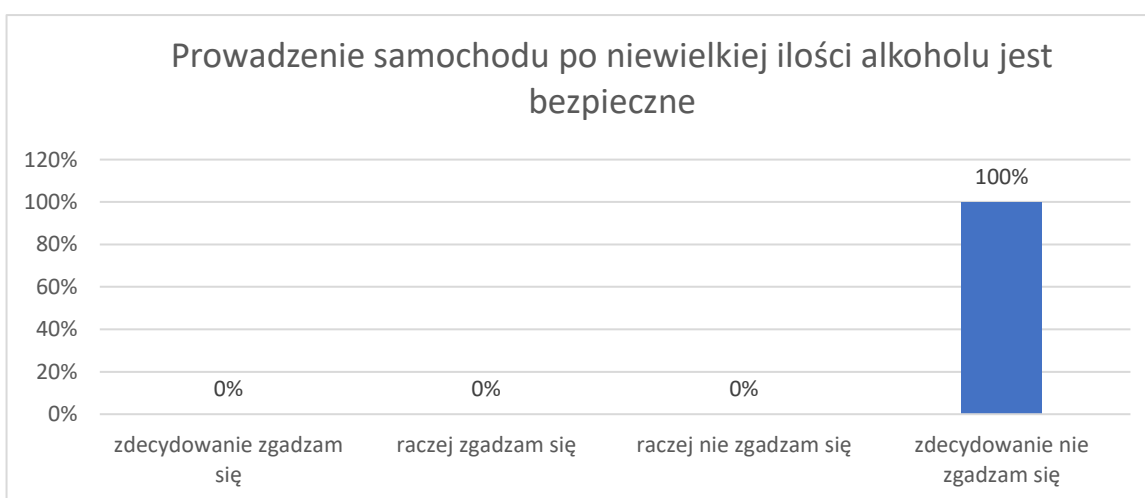
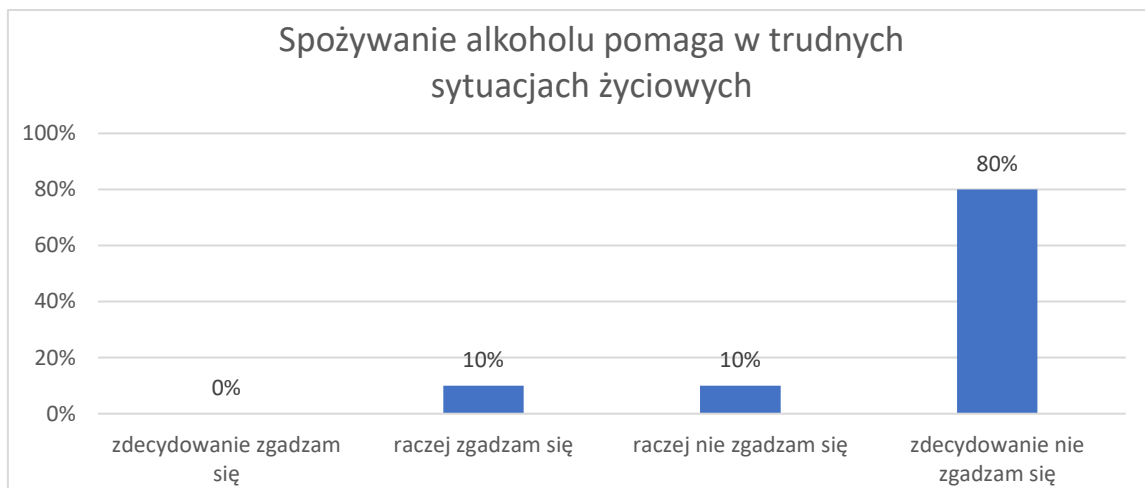
Łącznie 30% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

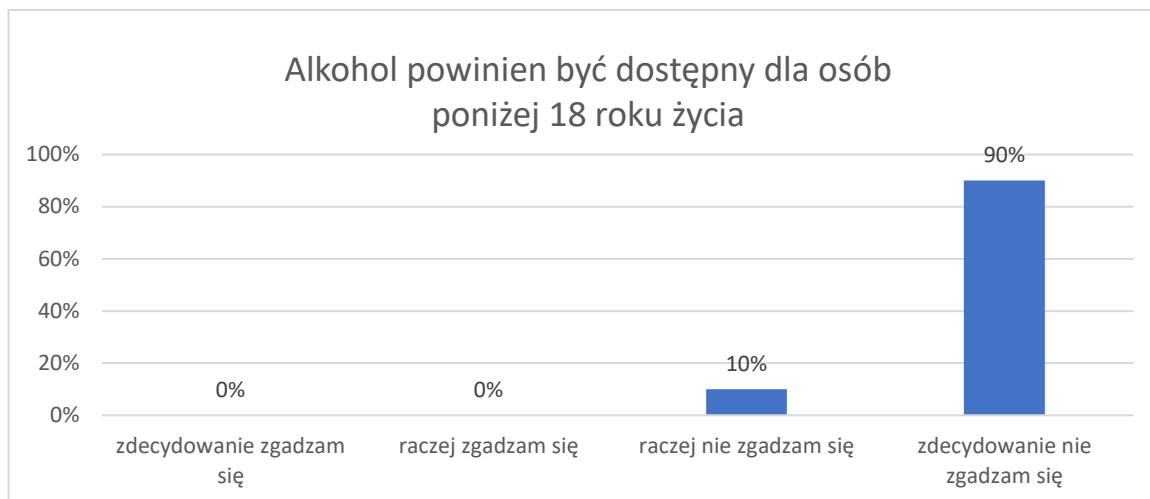
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **70% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

Łącznie 90% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

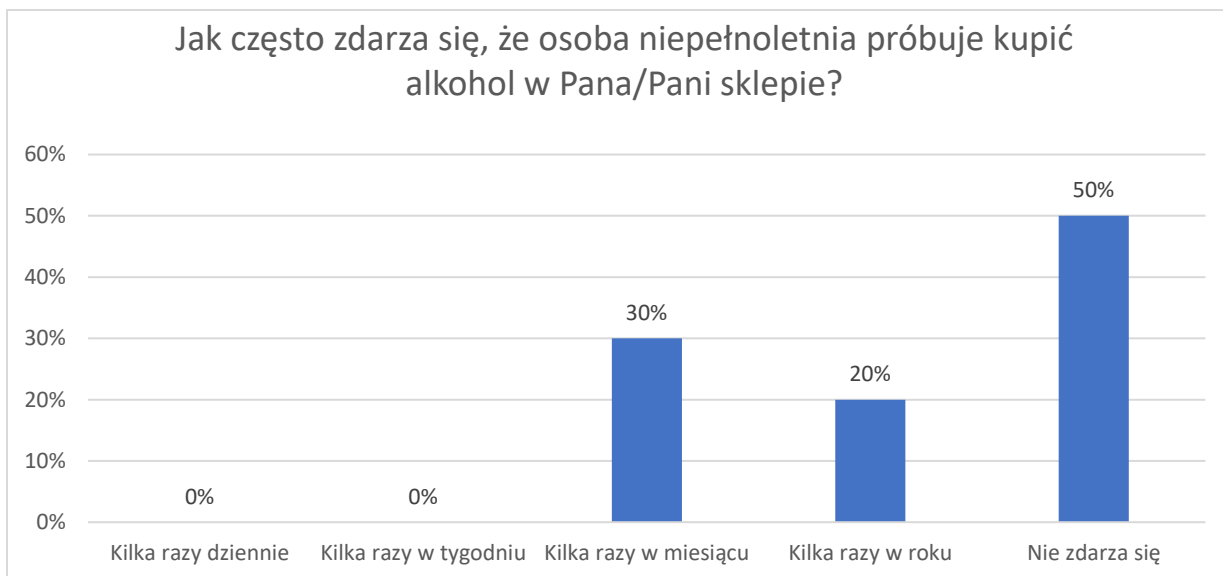
Łącznie 100% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 3 uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

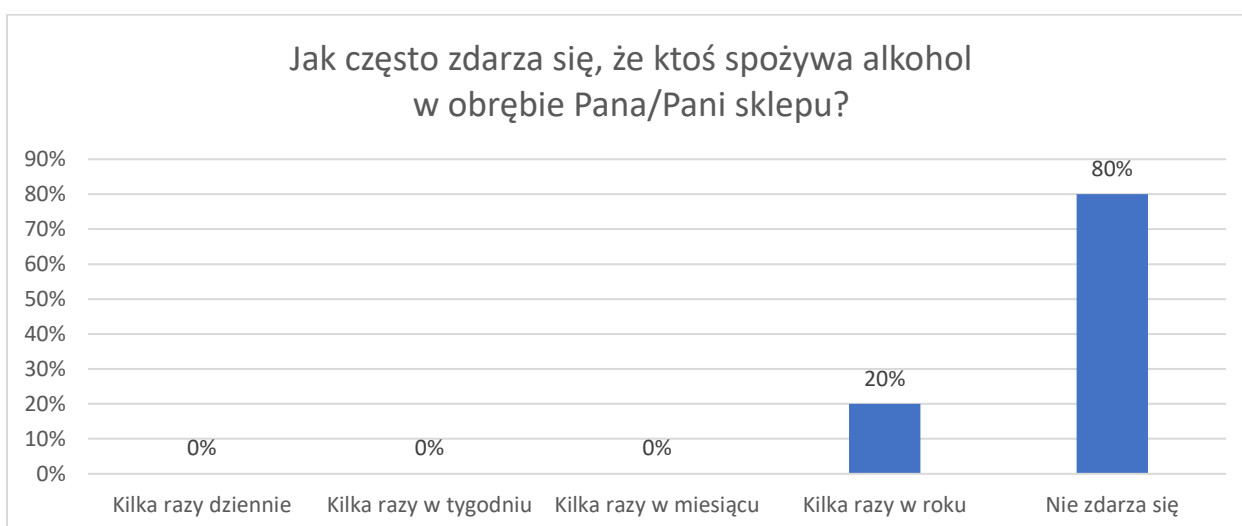
70% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Żukowo w obszarze nr 3 deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (30%) oraz kilka razy w roku (20%).**

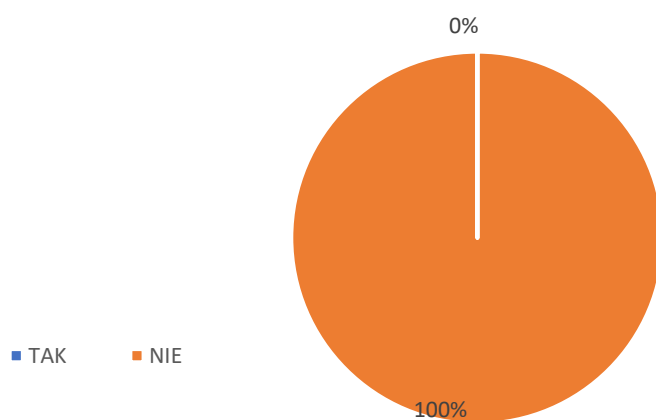

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 20% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku.

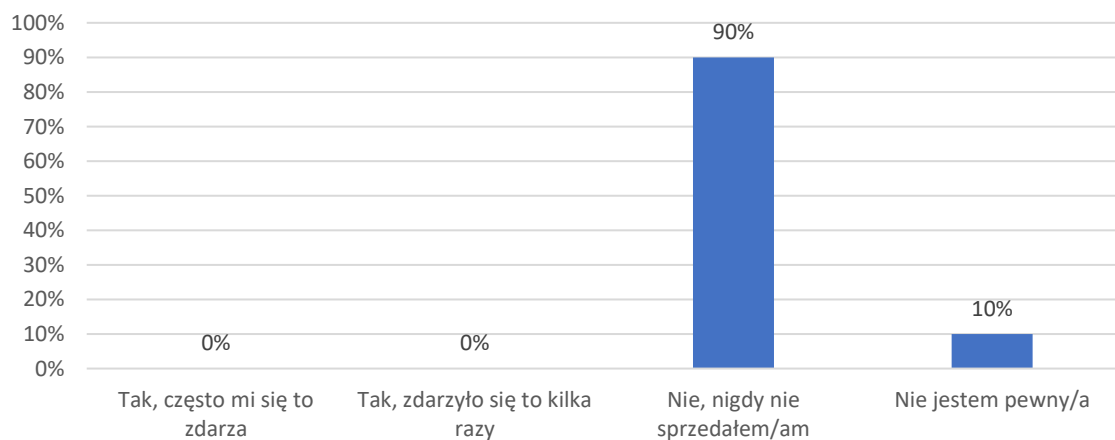
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

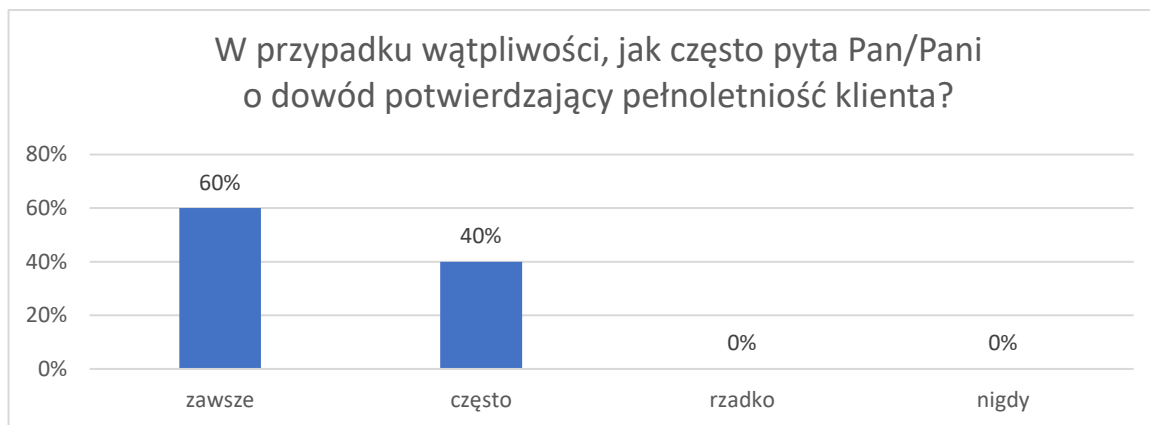

90% sprzedawców napojów alkoholowych z obszaru nr 3 deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

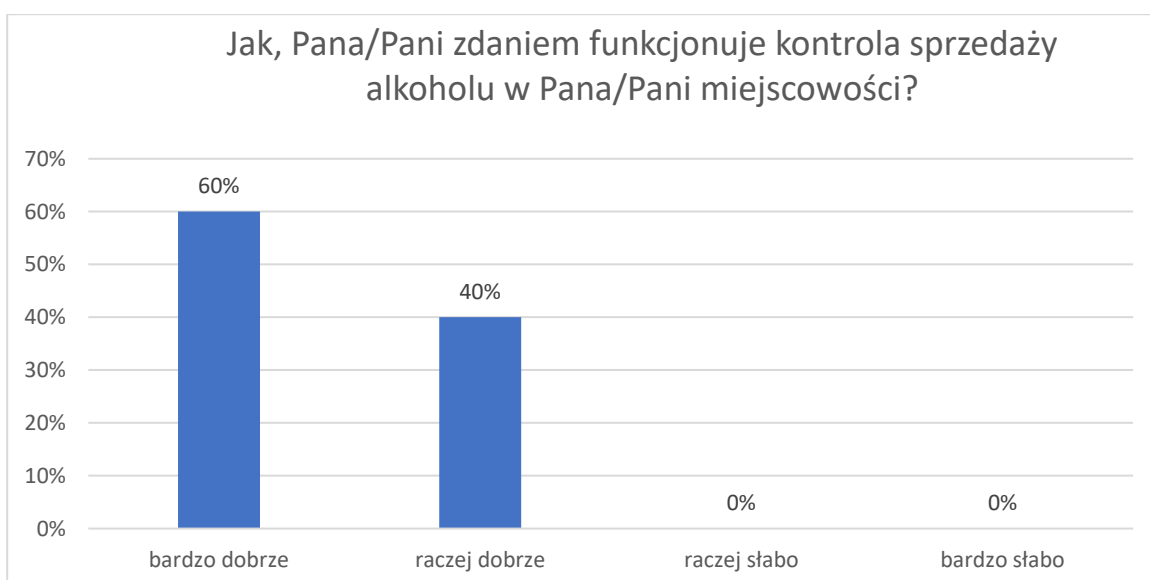
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **60% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 40% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 3

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo – obszar nr 3** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

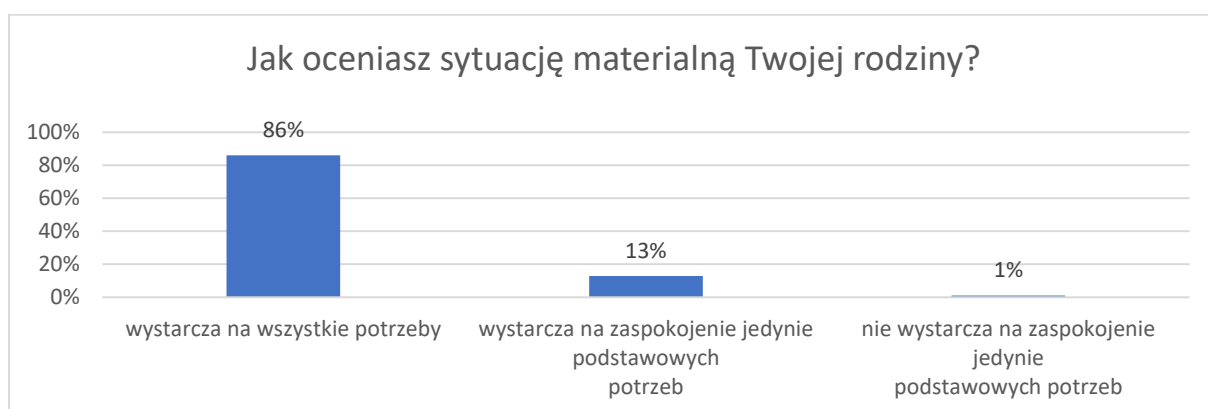
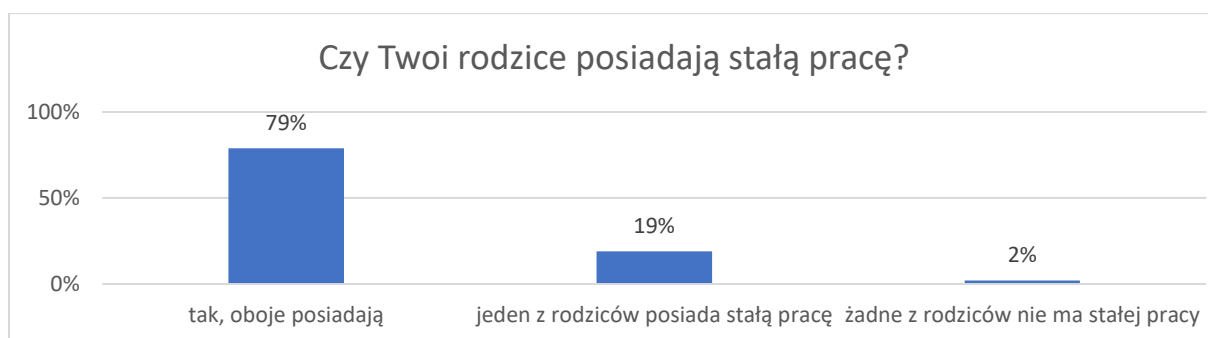
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu obszaru nr 3 w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	103 uczniów
---------------------------------	-------------

Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (79%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (86%).

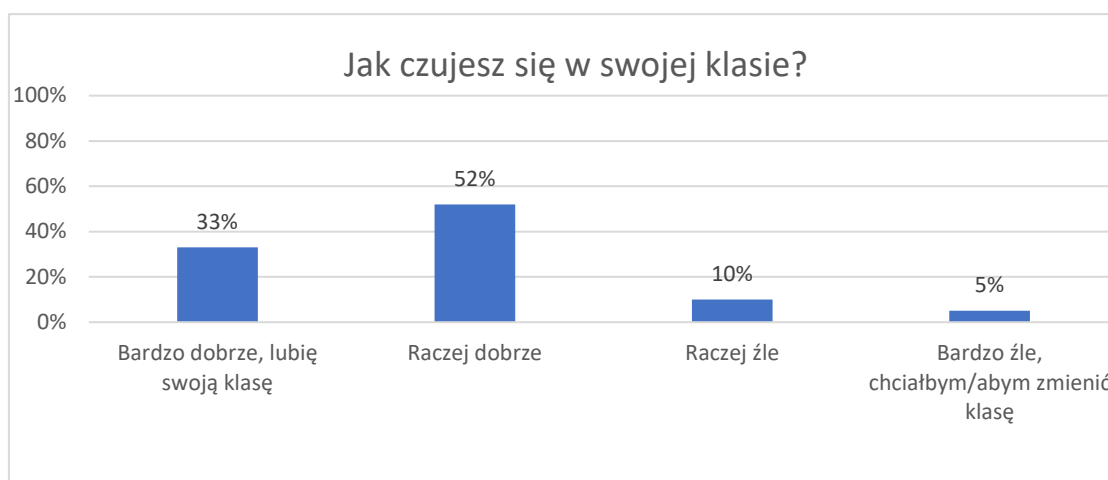

WYNIKI

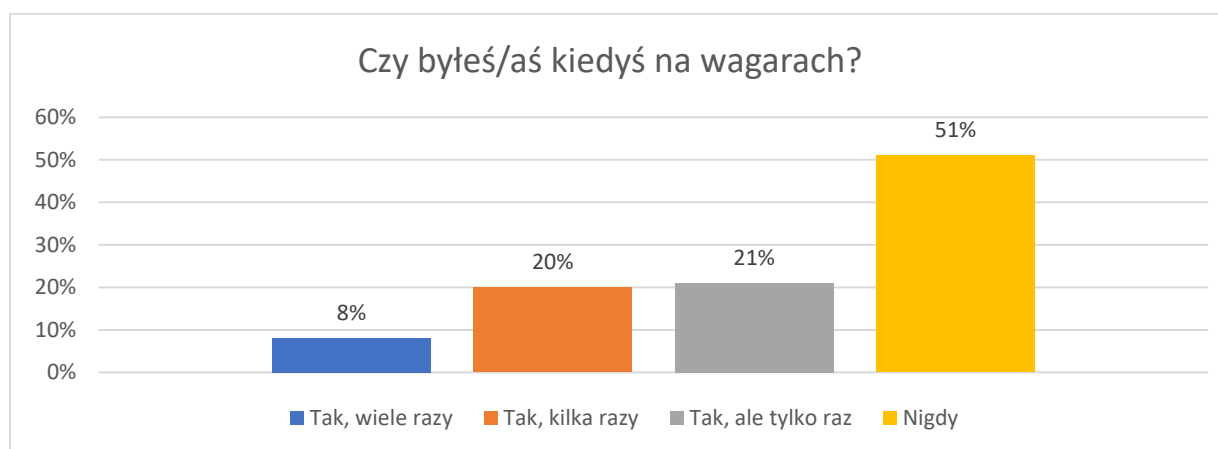
Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie.

Wyniki są zadowalające, ponieważ 85% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze. Przeciwnego zdania jest 15% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych obszaru nr 3 w sporej części nigdy nie byli na wagarach (51%) lub byli na nich tylko raz (21%).** 20% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 8% wiele razy.

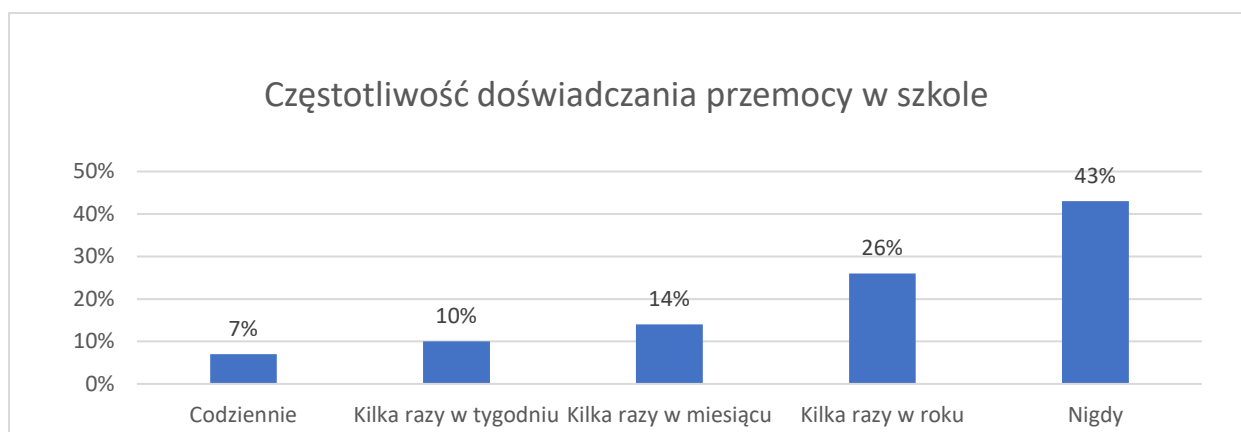
PRZEMOC W SZKOLE

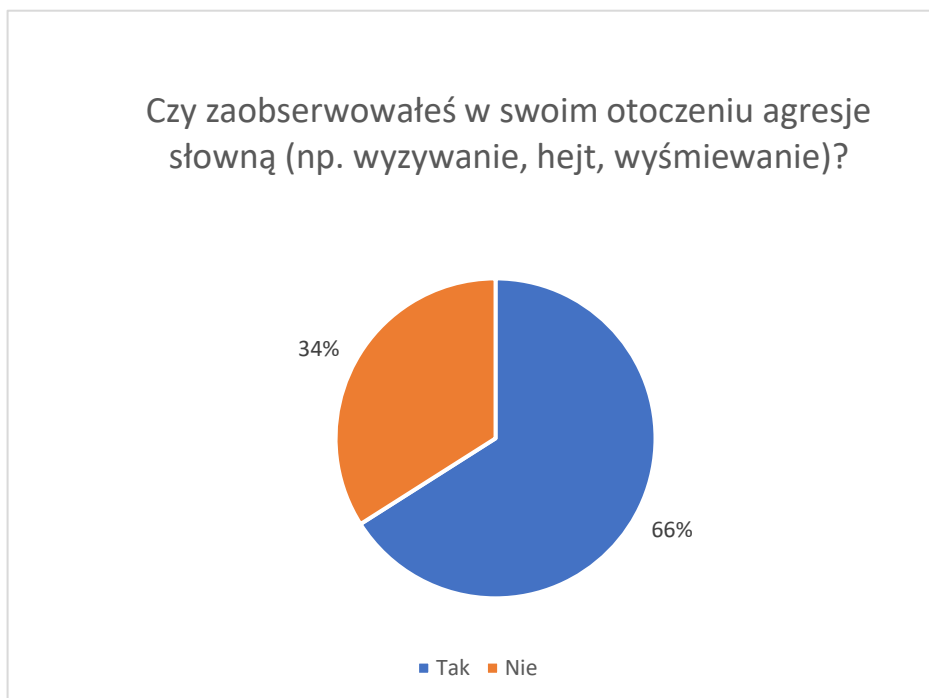
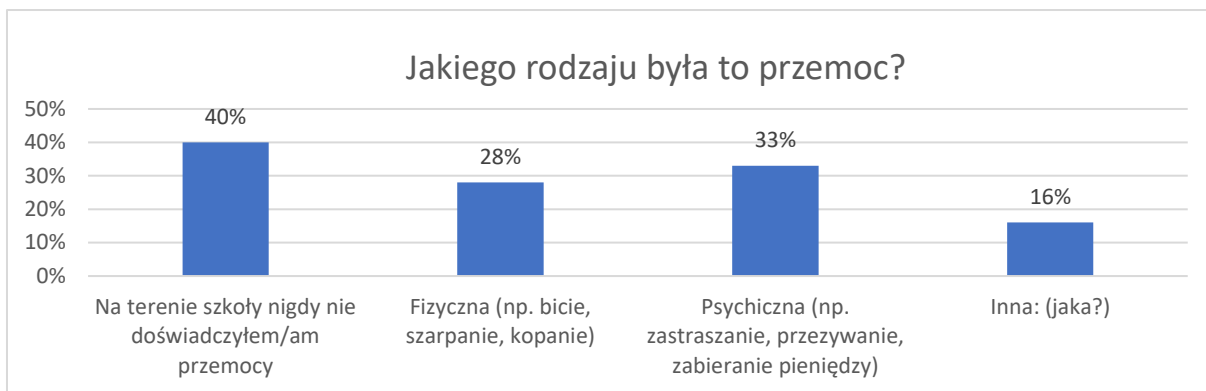
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów (41%) deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 24% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku. Niepokojące są wskazania uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 43% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 33% wskazało na przemoc psychiczną a 28% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 66% uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar nr 3 deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

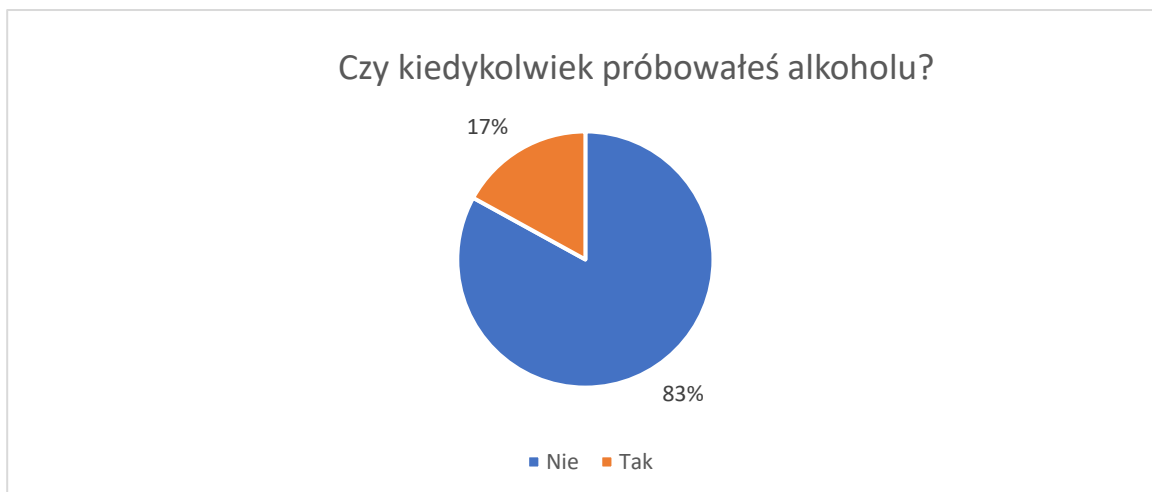

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

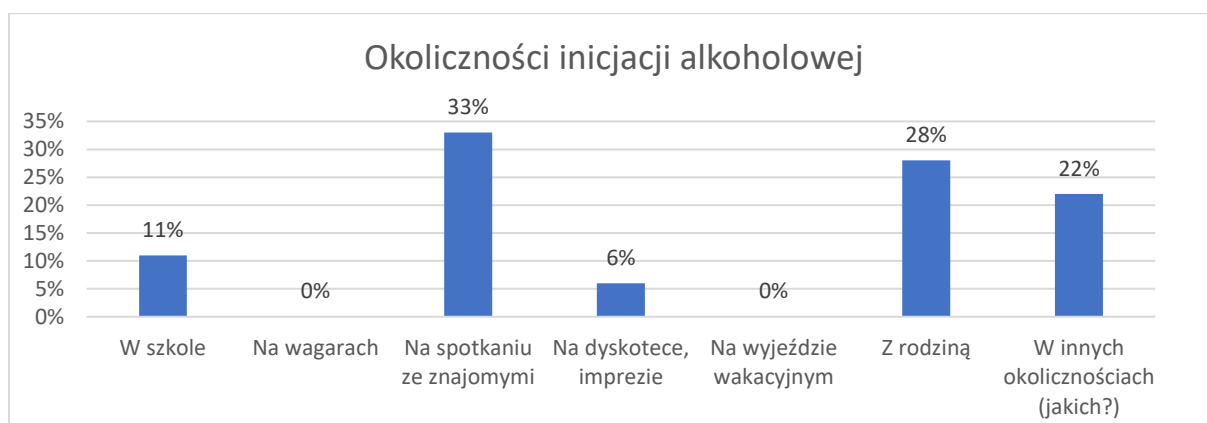
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodziej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodziej i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino⁵⁷

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 17% badanej grupy.**

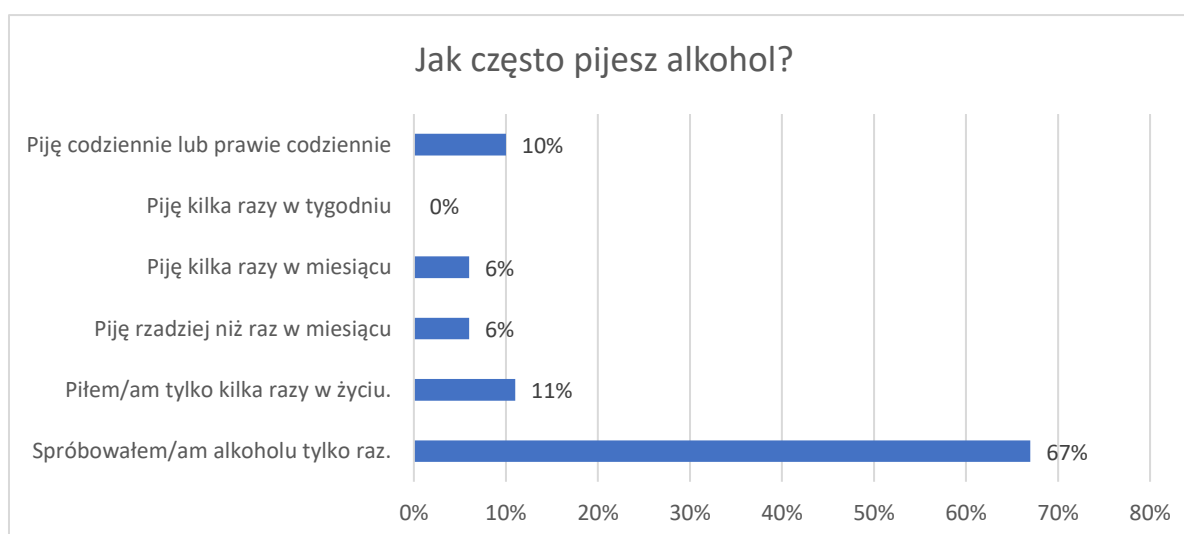
⁵⁷ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

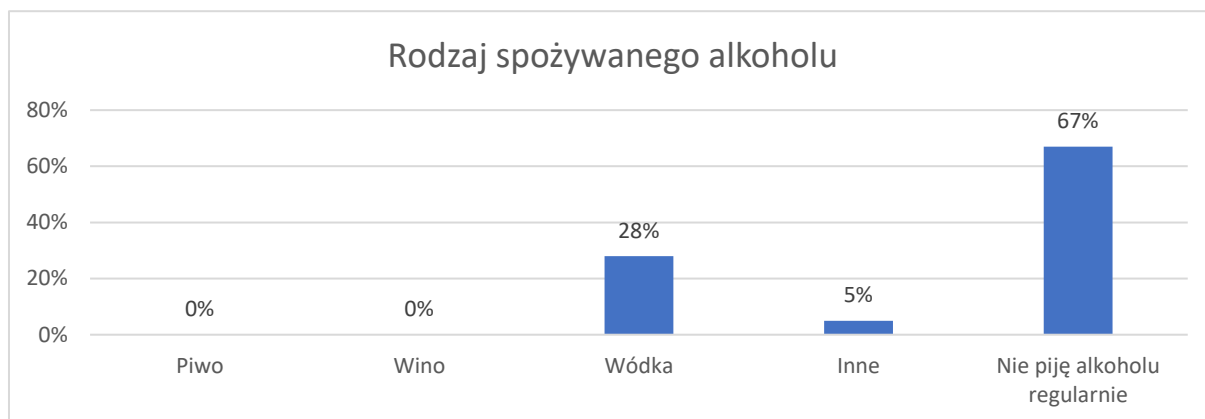
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest spotkanie ze znajomymi (33%) oraz towarzystwo rodziny (28%).

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.**

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po wódkę (28%)**. 5% wskazań uczniów otrzymała odpowiedź inne – uczniowie wymieniali tutaj głównie wysokoprocentowe alkohole typu whisky czy rum.

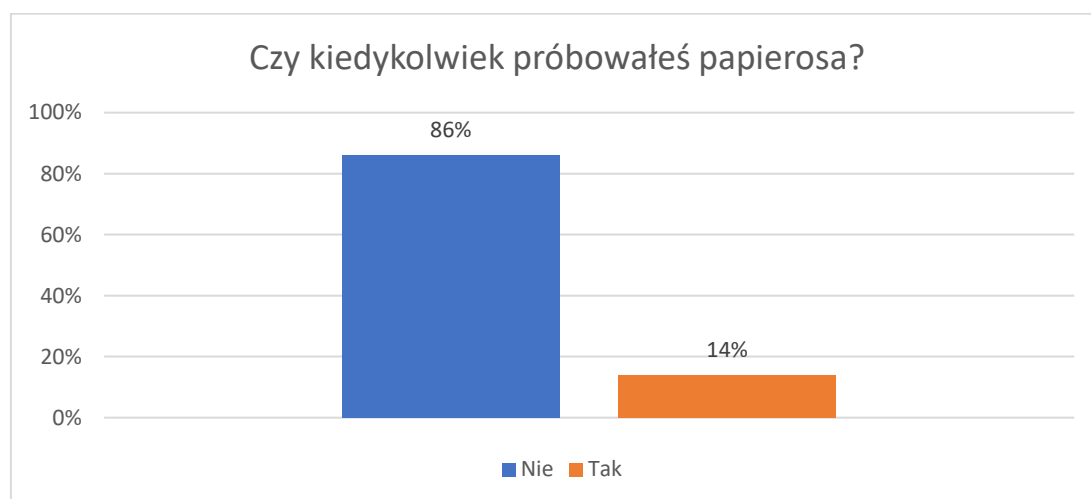

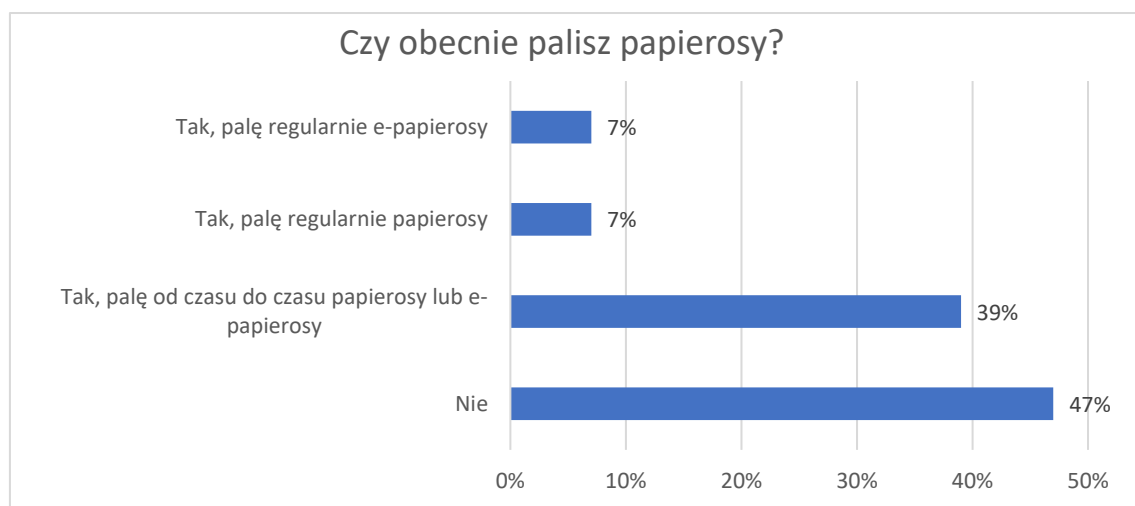
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 52% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 33% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 15% uczniów szkół podstawowych obszaru nr 3 uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

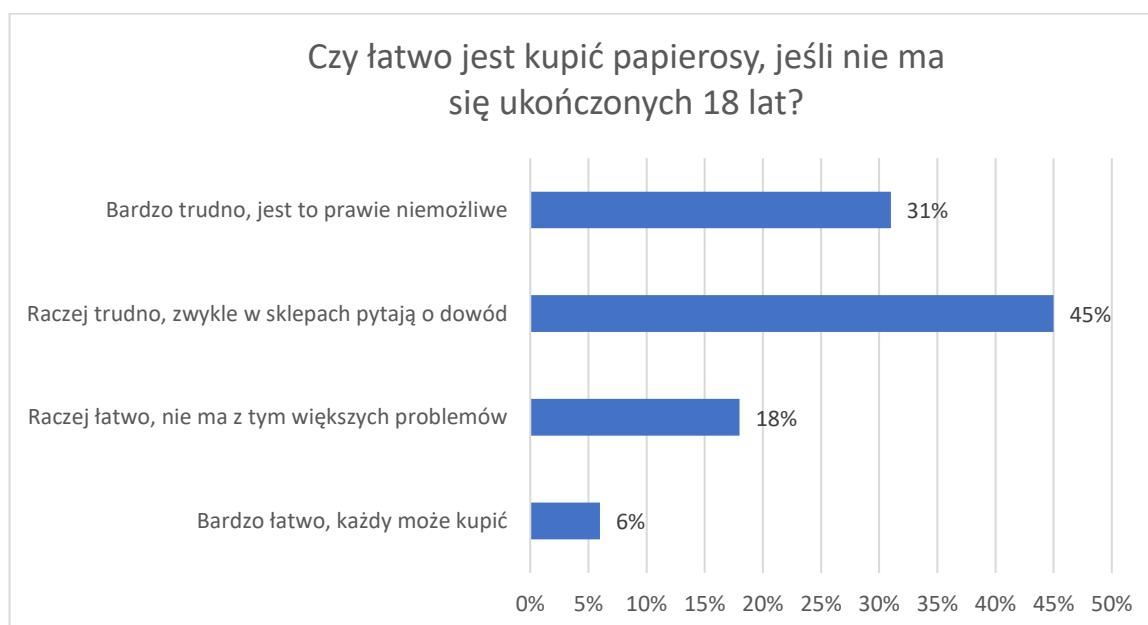
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 3, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 14% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych oraz okoliczności szkolne. 47% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklarują, że nie palą papierosów, a łącznie 14% deklaruje regularne palenie wyrobów tytoniowych.

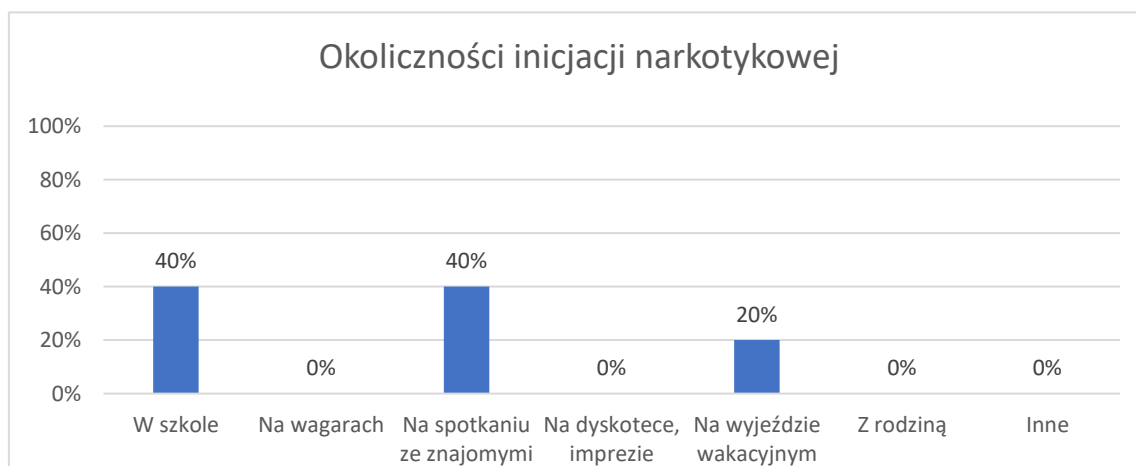

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 76% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 24% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

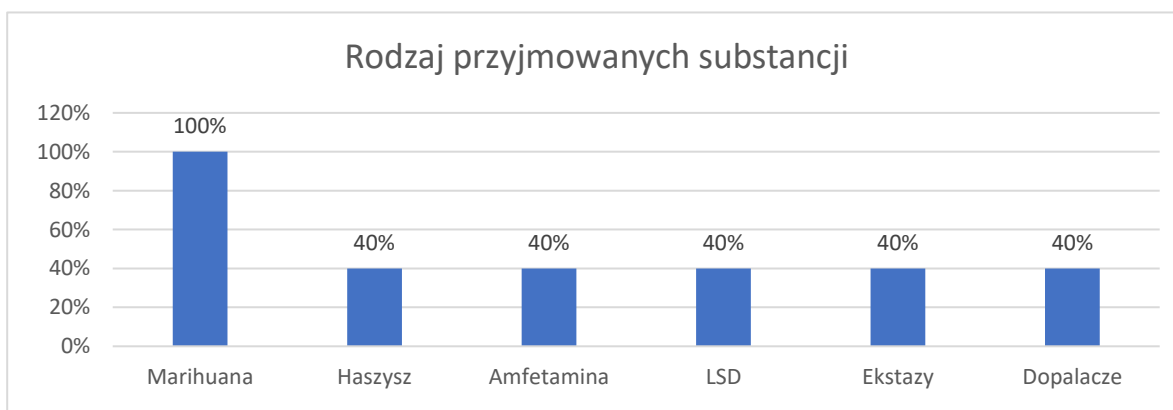

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

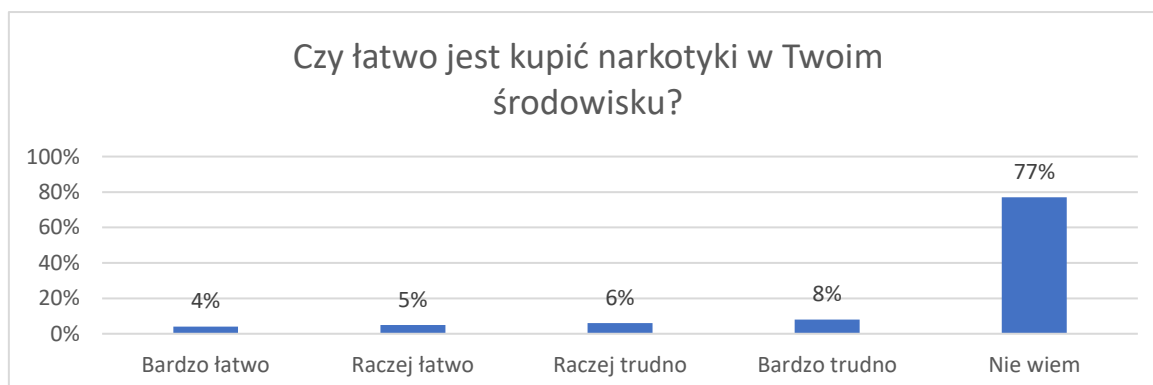
Wyniki badań wskazują, że w większości (95%) uczniowie szkół podstawowych w Gminie Żukowo nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy. Jednak 5% badanej grupy przyznała się do stosowania tych substancji. Najczęściej deklarowaną przez uczniów okolicznością pierwszego przyjęcia substancji typu narkotyki lub dopalacze było środowisko szkolne, spotkanie ze znajomymi oraz wyjazd wakacyjny.

Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie deklarujący kontakt z tymi substancjami wskazali głównie, że przyjmowali te substancje: jednorazowo (40%), rzadziej niż raz w miesiącu (20%). **Uczniowie szkół podstawowych obszaru nr 3 wskazali, że przyjmowali: marihuanę, amfetaminę, ekxtazy, haszysz, dopalacze oraz LSD.**

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana** większość uczniów (77%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 9% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

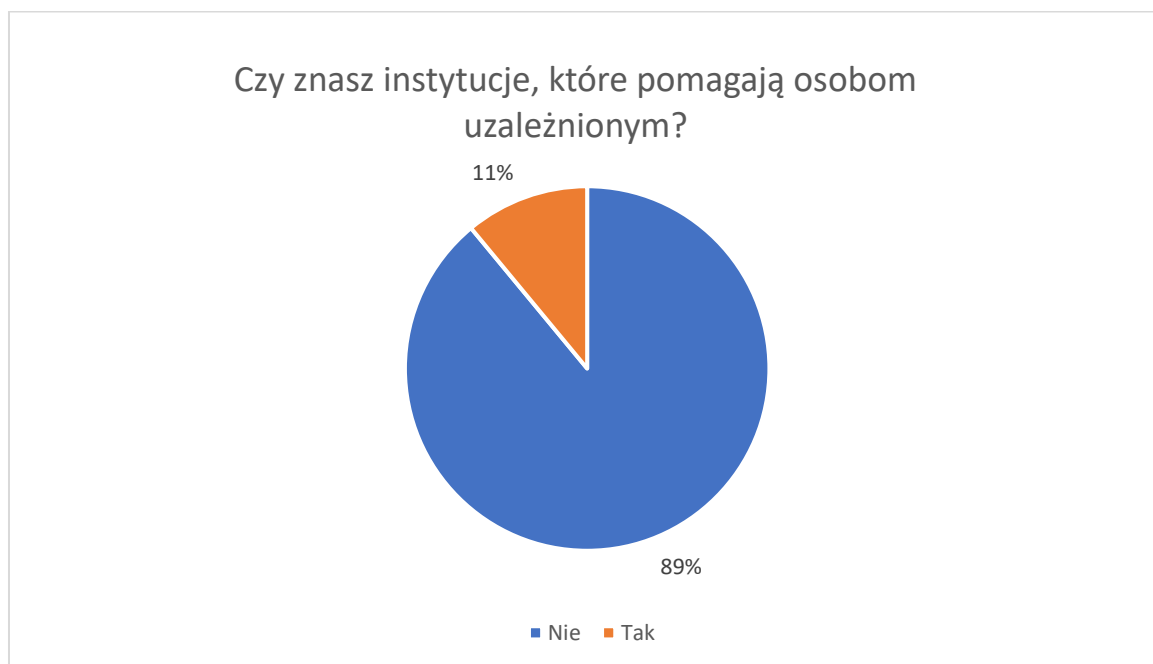
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych obszaru nr 3 na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	15%	40%	22%	23%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	9%	16%	34%	41%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	75%	18%	1%	6%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	4%	6%	18%	72%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	10%	6%	17%	67%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	21%	29%	45%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	4%	2%	18%	76%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	67%	25%	2%	6%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	10%	7%	28%	55%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	18%	22%	28%	32%

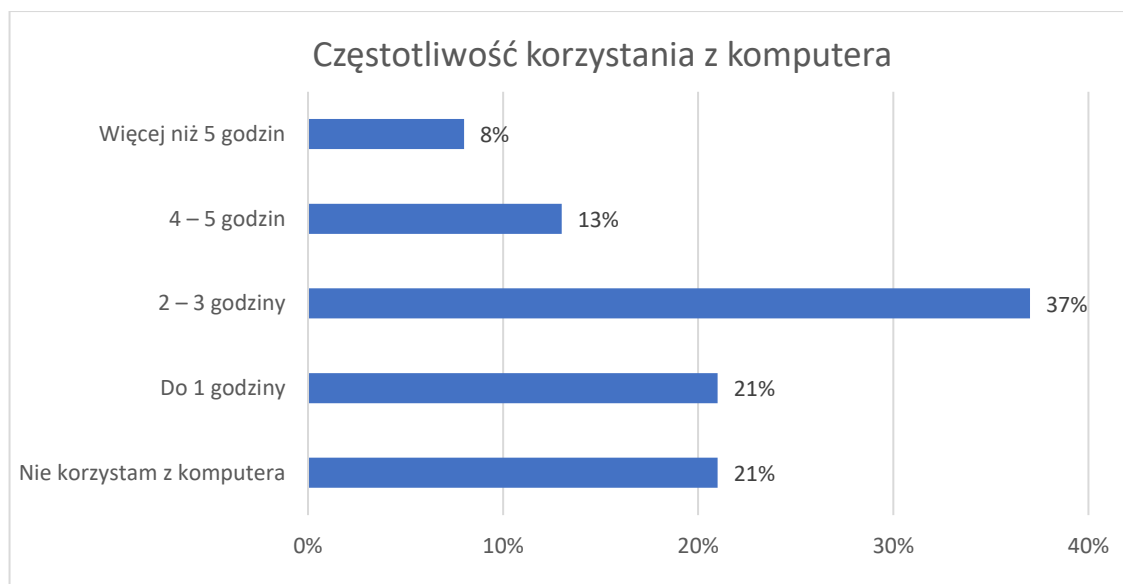
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych obszaru nr 3, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (89%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 11% wykazujących się taką wiedzą wymieniało: spotkania AA, poradnie leczenia uzależnień, opiekę psychologa – terapeutę.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

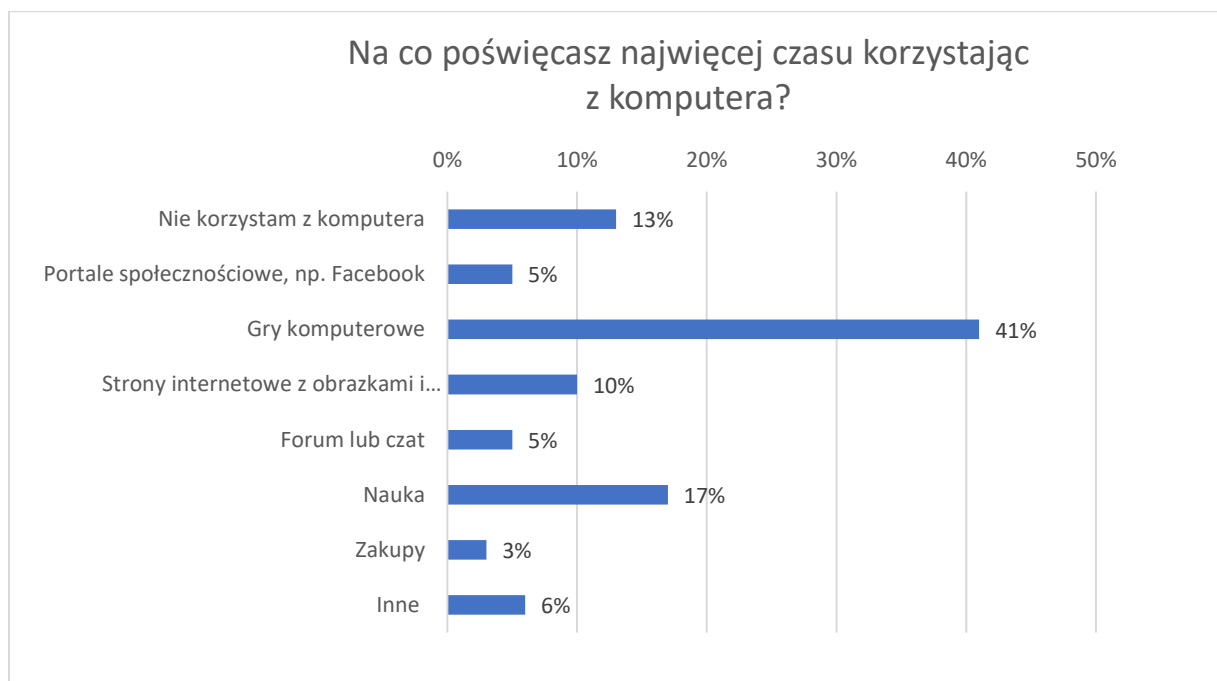
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.⁵⁸

Większość badanych uczniów szkół podstawowych z obszaru nr 3 spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (37%)**. 21% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

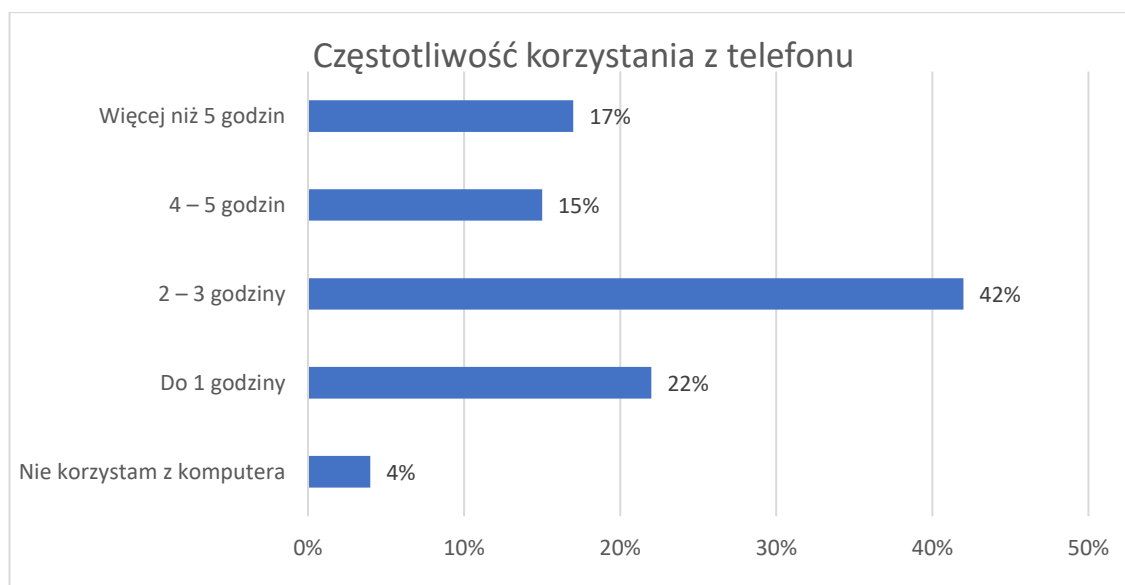

⁵⁸Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (41%) oraz nauka (17%).**

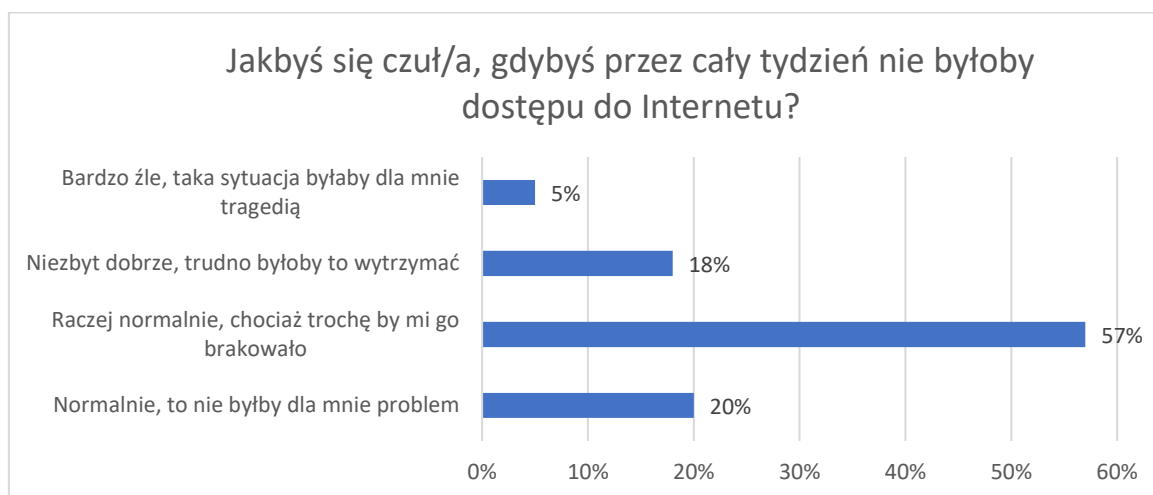

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (42%). Należy zwrócić uwagę, że 32% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 77% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

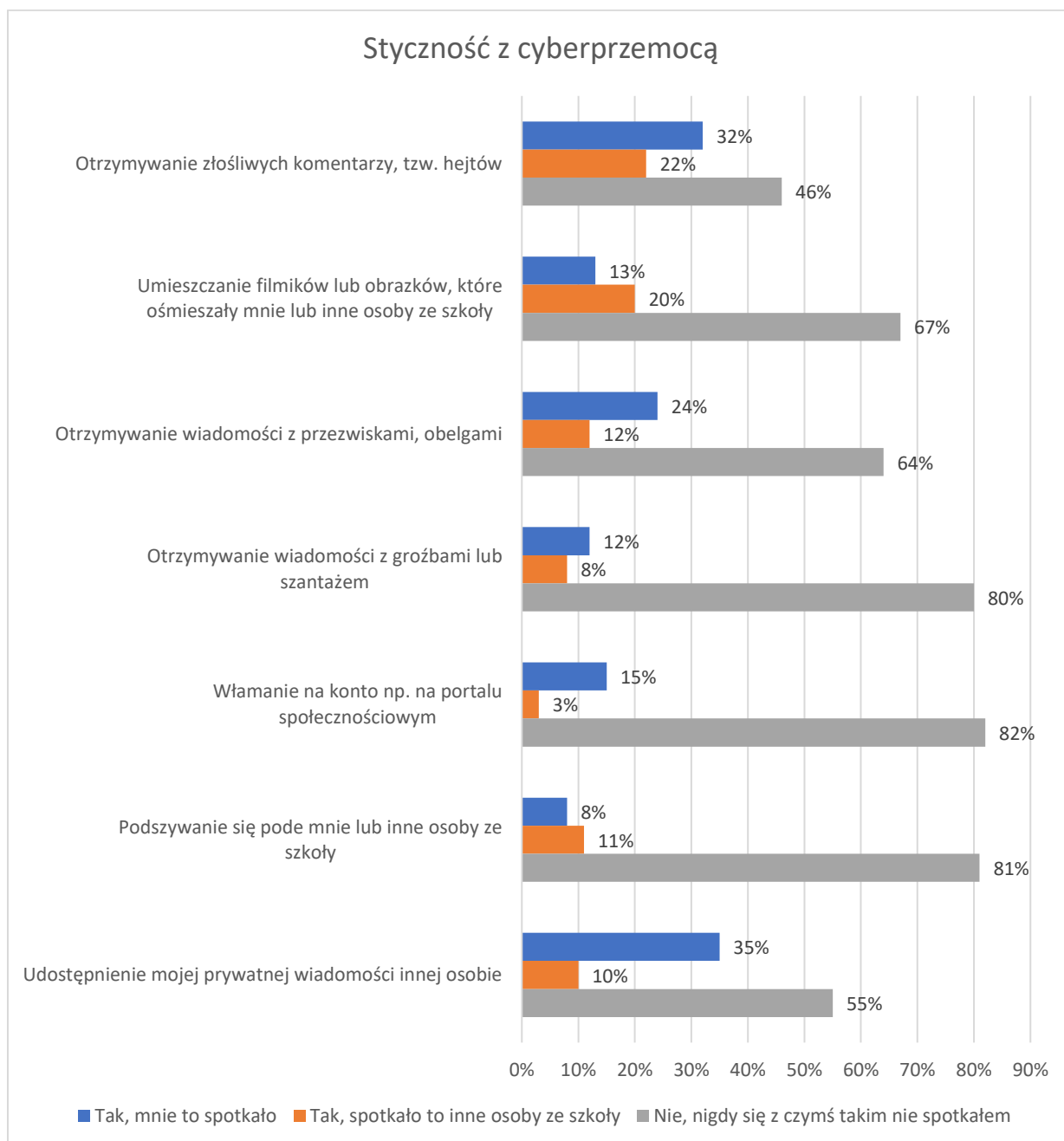

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

32% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (24%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (35%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

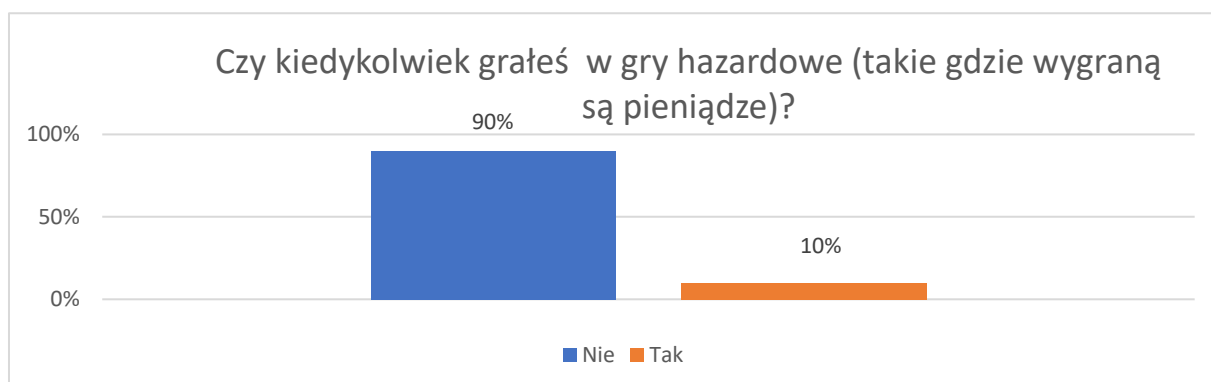
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)⁵⁹.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 3. **90% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 10% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

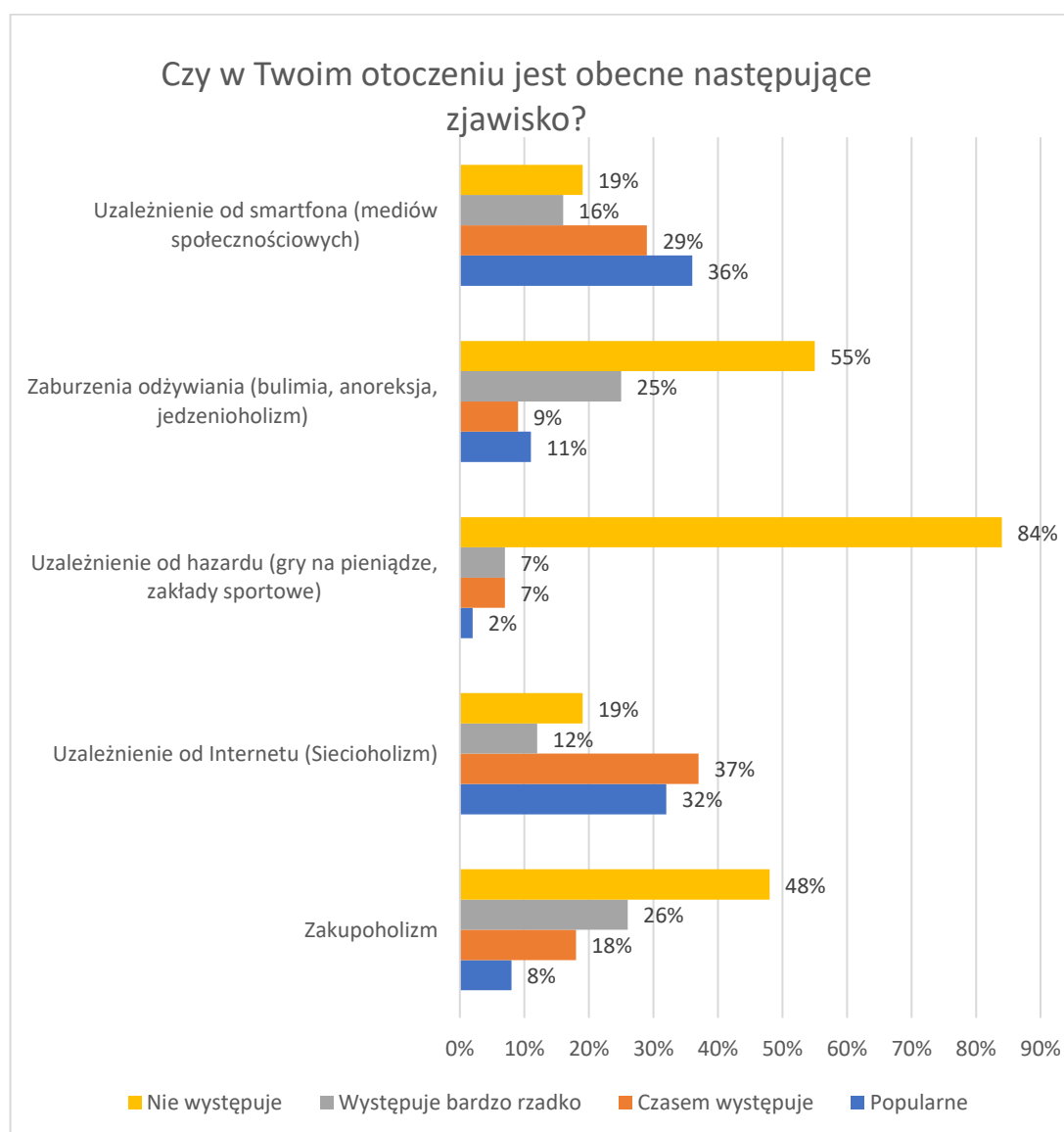
⁵⁹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo w obszarze nr 3 o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (36%) oraz siecioholizm (32%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.⁶⁰

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają rodziną (34%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (28%) oraz znajomymi spoza niej (7%). Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 25% uczniów.

⁶⁰ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu obszaru nr 3, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (59%), alternatywne formy spędzania czasu (55%) oraz gry online (24%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	21%	17%	9%	14%	16%	23%
uczysz się języków obcych	4%	12%	13%	38%	18%	15%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	14%	17%	6%	5%	1%	57%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	23%	22%	8%	6%	2%	39%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	14%	6%	5%	2%	0%	73%
granie w gry online	5%	14%	14%	38%	24%	5%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	1%	3%	7%	27%	59%	3%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	1%	4%	9%	25%	55%	6%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 3

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z terenu Gminy Żukowo - obszaru nr 3**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

W badaniu wzięły udział 16 osób z obszaru nr 3.

WYNIKI BADAŃ

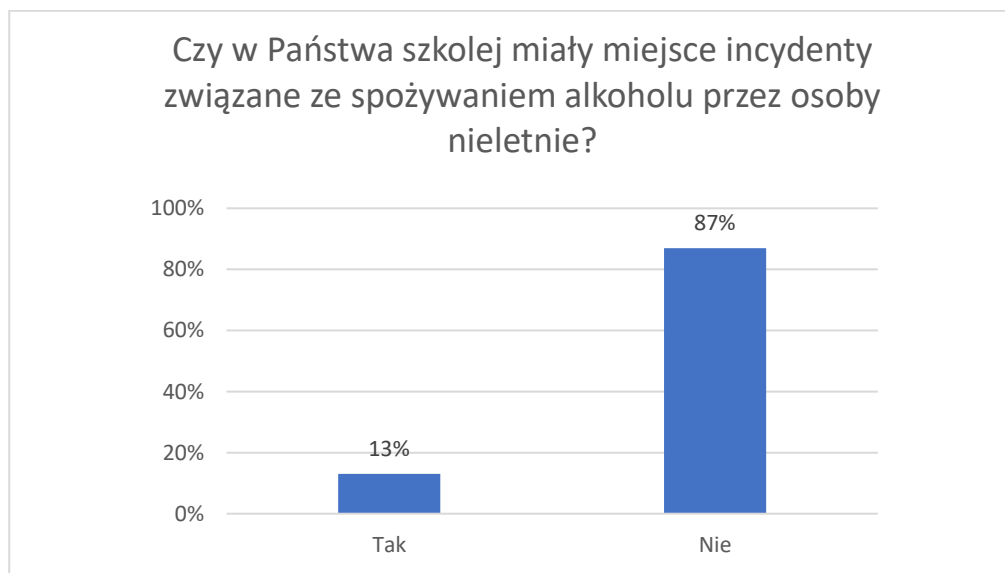
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych Obszaru nr 3 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi⁶¹ problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (81%) oraz hejt (50%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

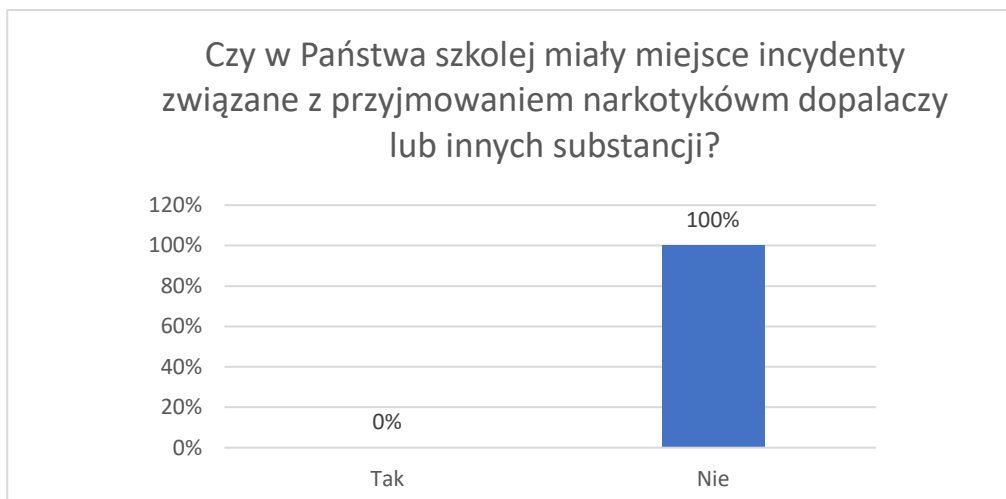
	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	12%	19%	44%	25%	0%
Przemoc w rodzinie uczniów	6%	19%	25%	50%	0%
Cyberprzemoc	19%	13%	31%	25%	12%

⁶¹ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

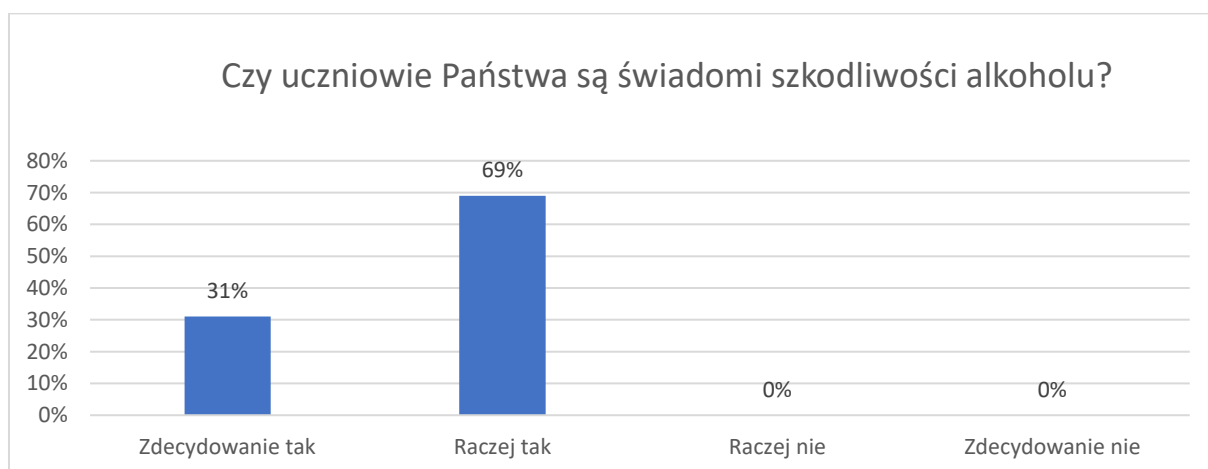
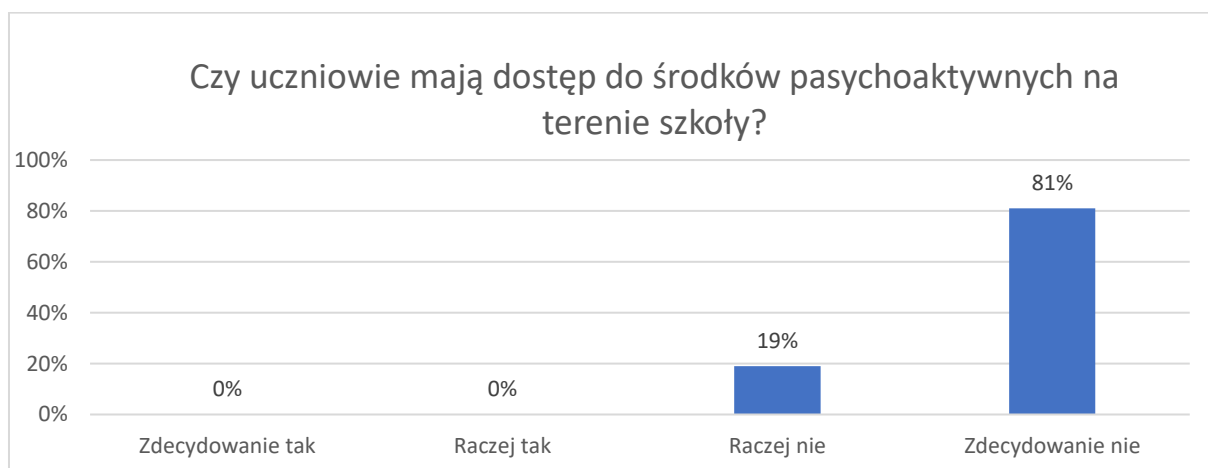
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	25%	56%	19%	0%	0%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	13%	6%	6%	44%	31%
Palenie papierosów i e-papierosów	19%	12%	19%	19%	31%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	13%	19%	19%	11%	38%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	13%	12%	12%	19%	44%
Przyjmowanie narkotyków	6%	19%	6%	19%	50%
Hejt	25%	25%	19%	6%	25%

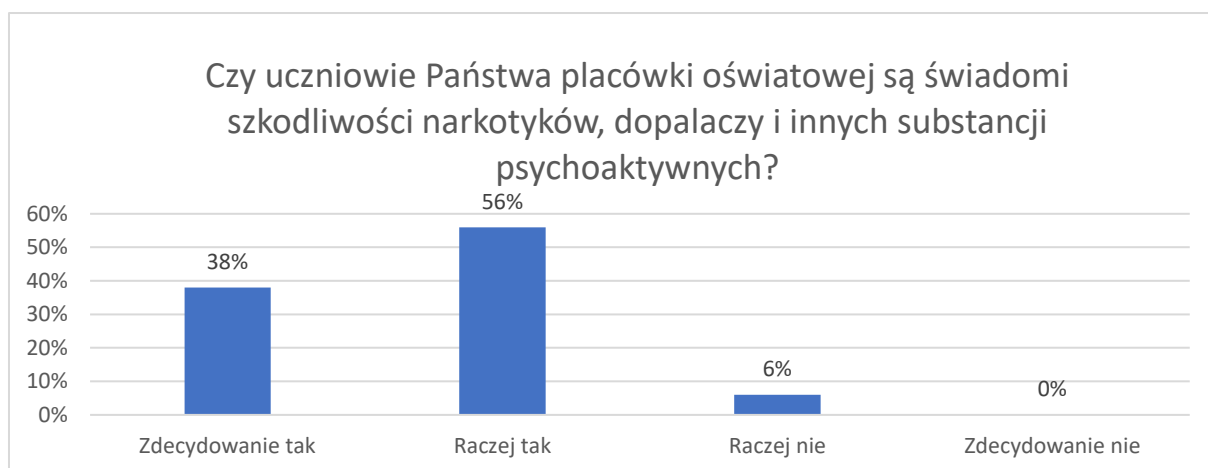
Nauczyciele jednogłośnie określili, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub dopalaczy. 13% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

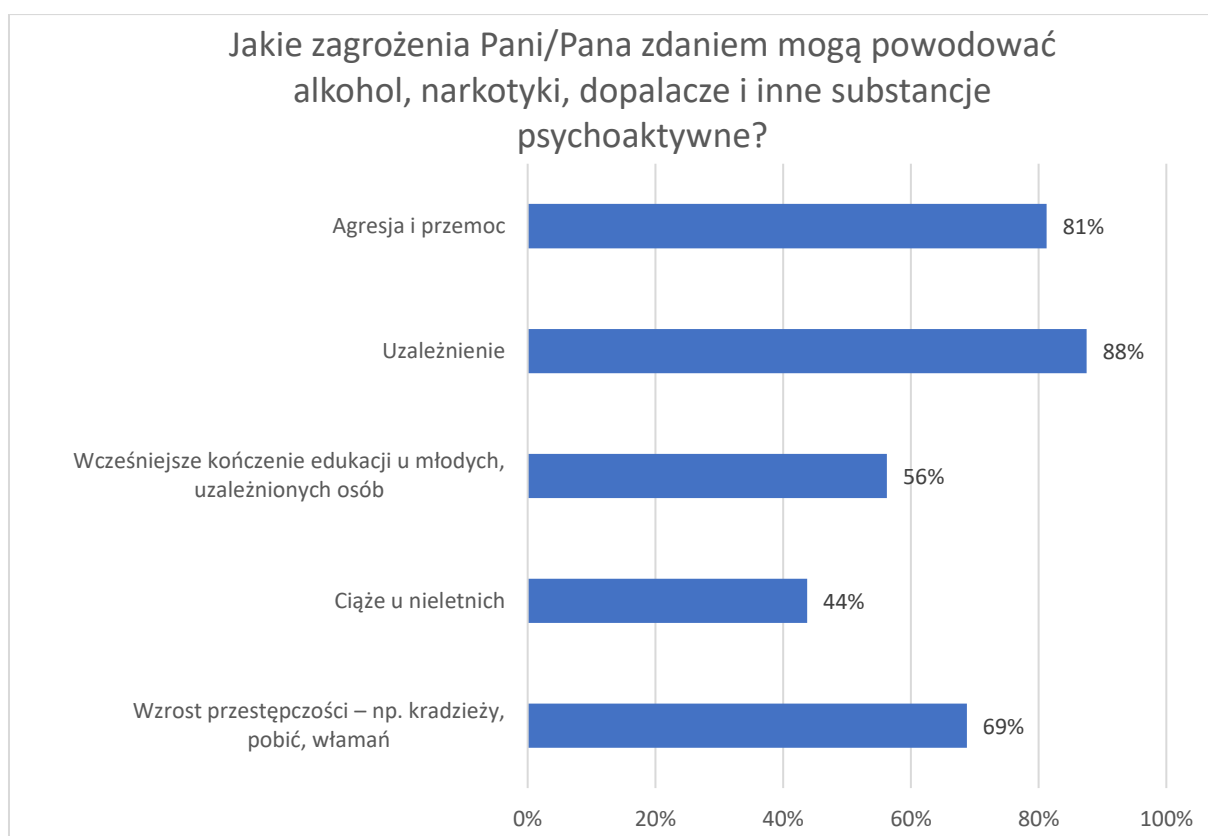

Pedagodzy szkół podstawowych z obszaru nr 3 niemal jednogłośnie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 100% ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

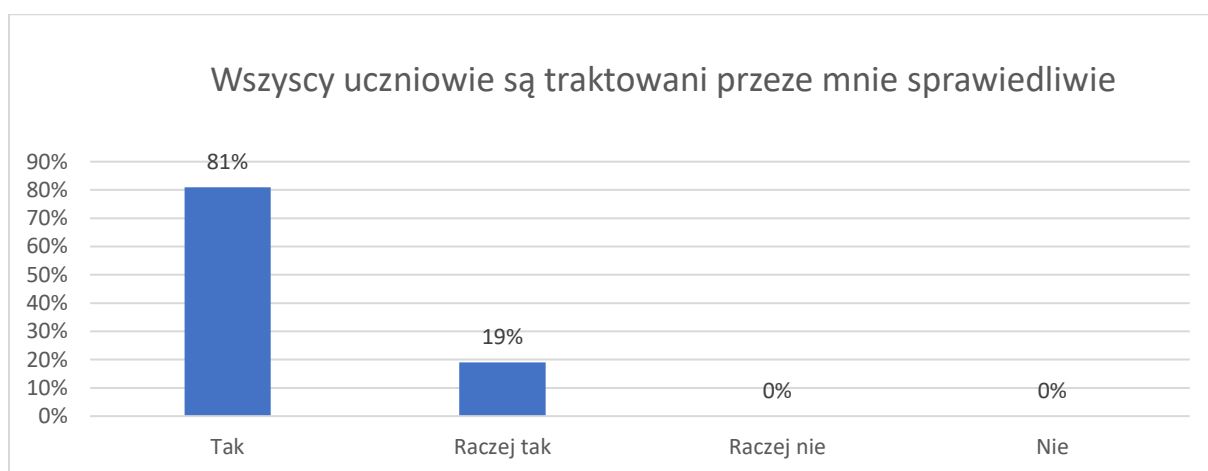
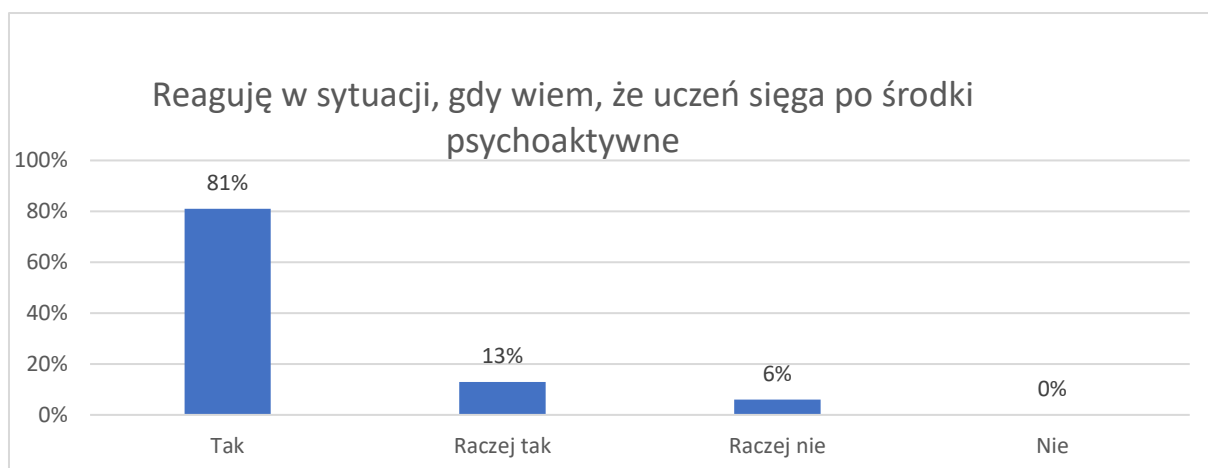

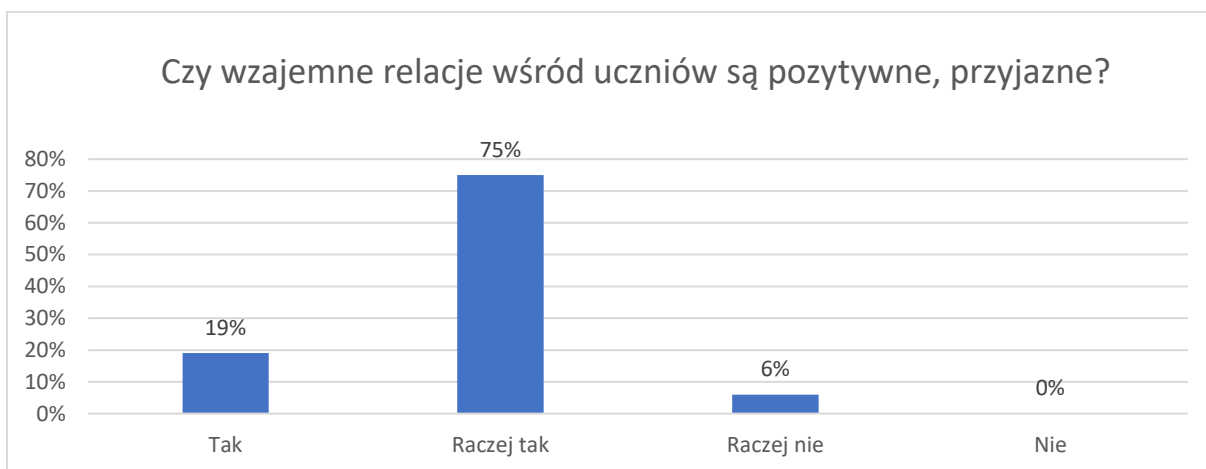
Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **88% na uzależnienia, 81% ankietowanych wskazało na agresję i przemoc, a 69% na wzrost przestępczości.**

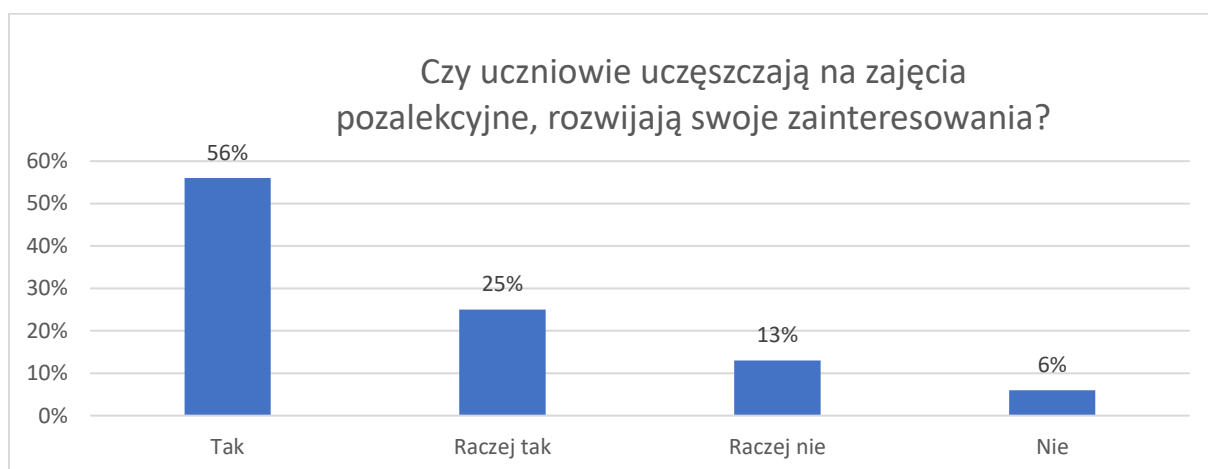
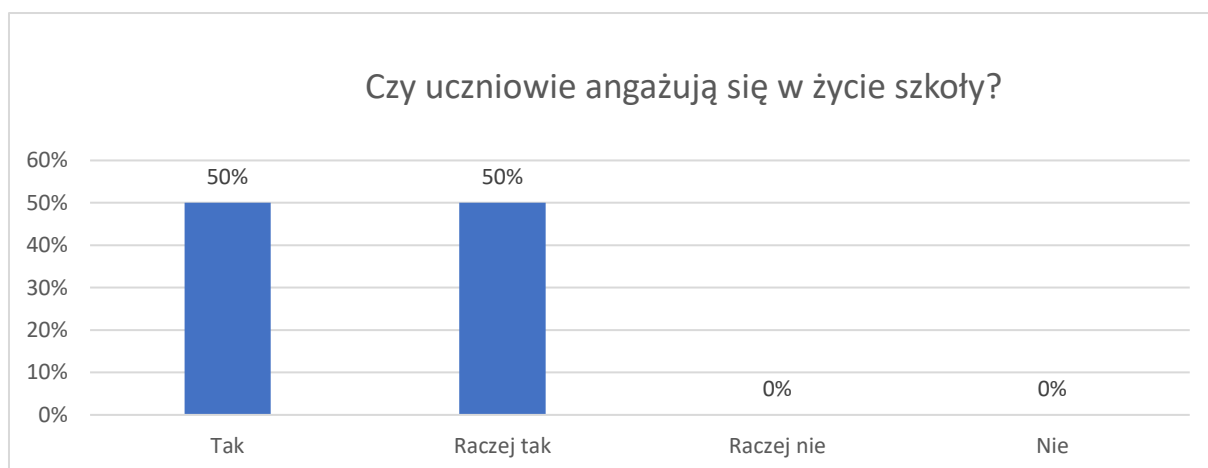
94% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

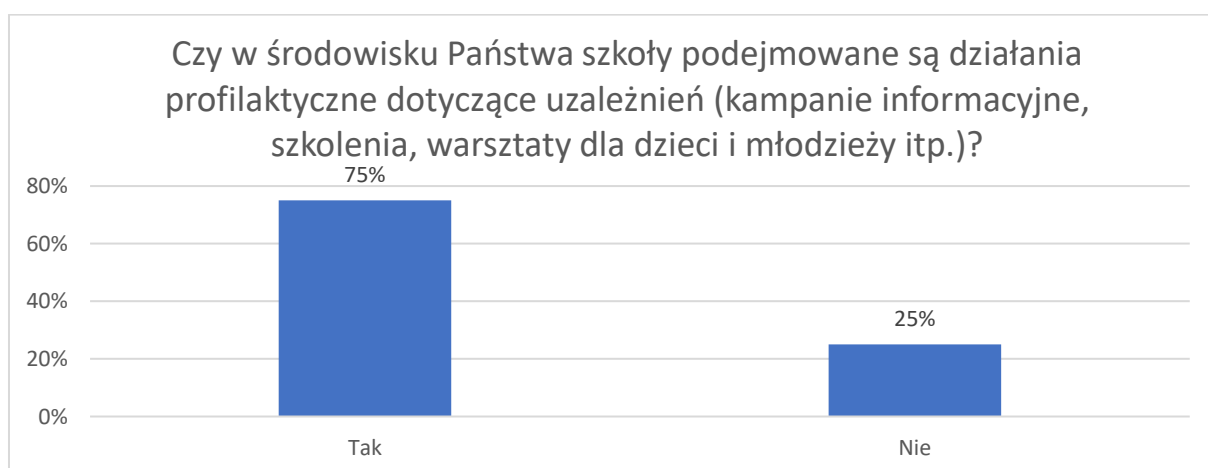
100% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 94% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 82% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakieś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

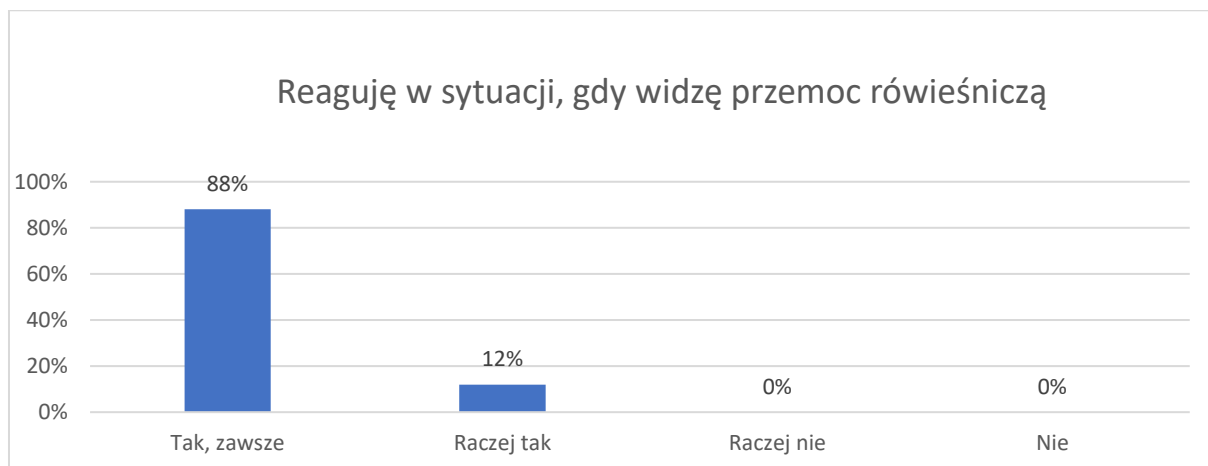
Zdaniem 100% ankietowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 81% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **75% wskazało na odpowiedź TAK – jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty dla dzieci i młodzieży, pogadanki, rozmowy indywidualne i grupowe, spotkania ze specjalistami, przedstawienia profilaktyczne.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych obszaru nr 3 deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH OBSZARU NR 3

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 99 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu Gminy Żukowo z obszaru nr 3.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 3 wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

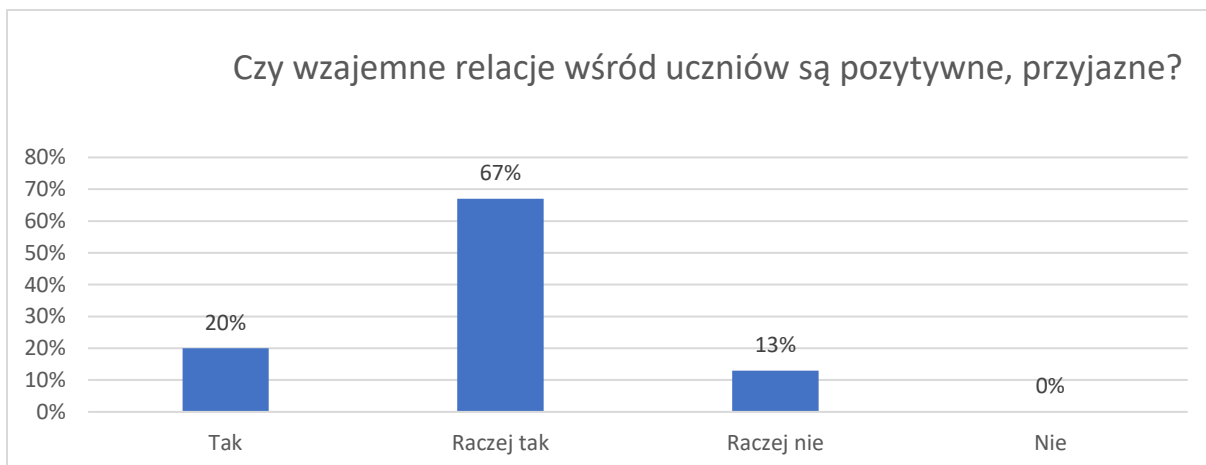
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar nr 3 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi⁶² problemami występującymi w szkole ich dziecka są: agresja między uczniami (90%), uzależnienie od gier Internetowych i komputera (90%), cyberprzemoc (85%) oraz hejt (84%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

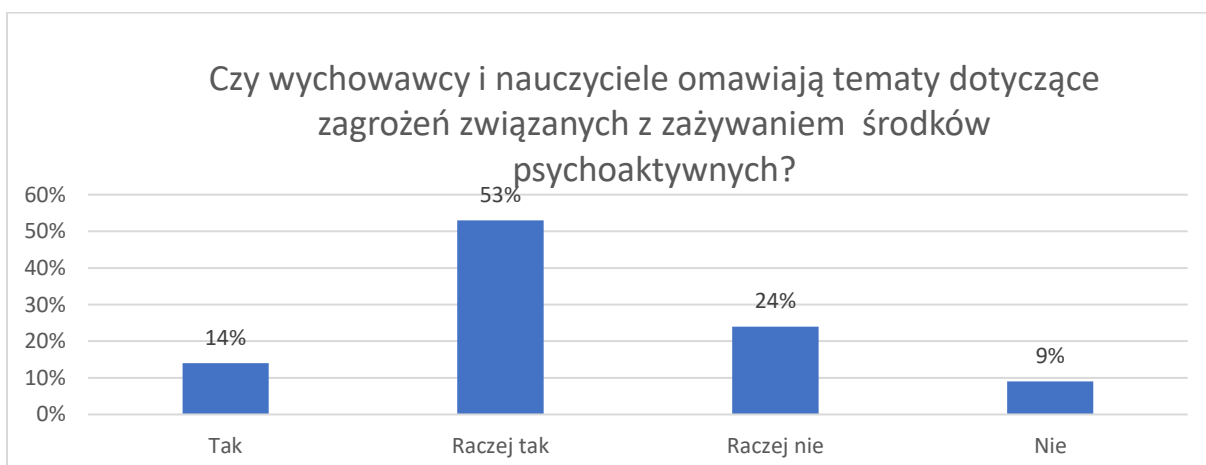
	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	65%	25%	8%	2%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	43%	17%	22%	18%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	64%	21%	10%	5%
Zażywanie leków w celach odurzania się	39%	18%	19%	24%
Picie alkoholu	46%	18%	13%	23%
Przyjmowanie narkotyków	48%	12%	16%	24%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	61%	29%	8%	2%
Palenie papierosów, e-papierosów	45%	24%	12%	19%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	49%	12%	17%	22%
Hejt	69%	15%	11%	5%

87% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 90% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

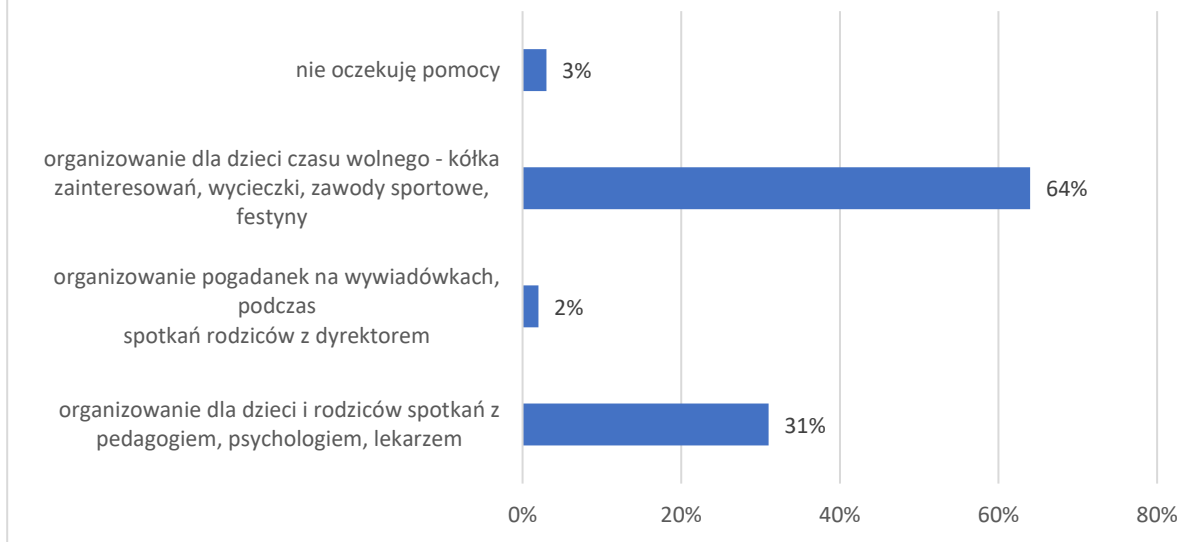
⁶² Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

67% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły 64% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

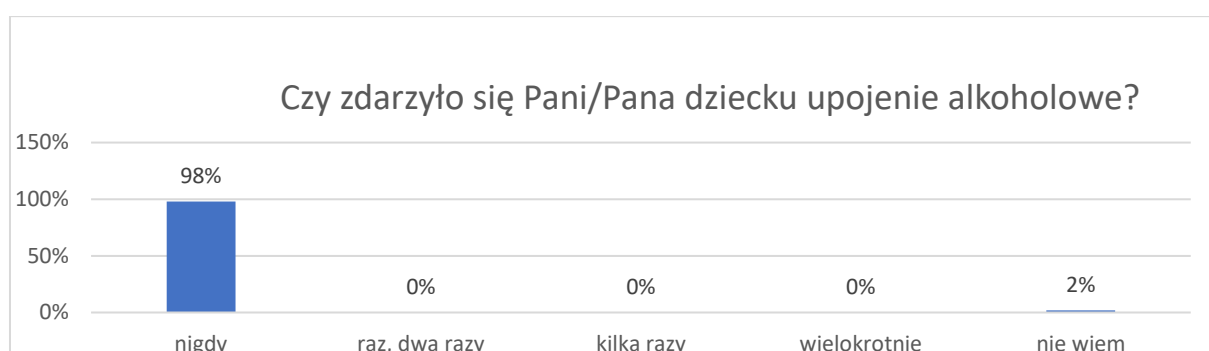
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

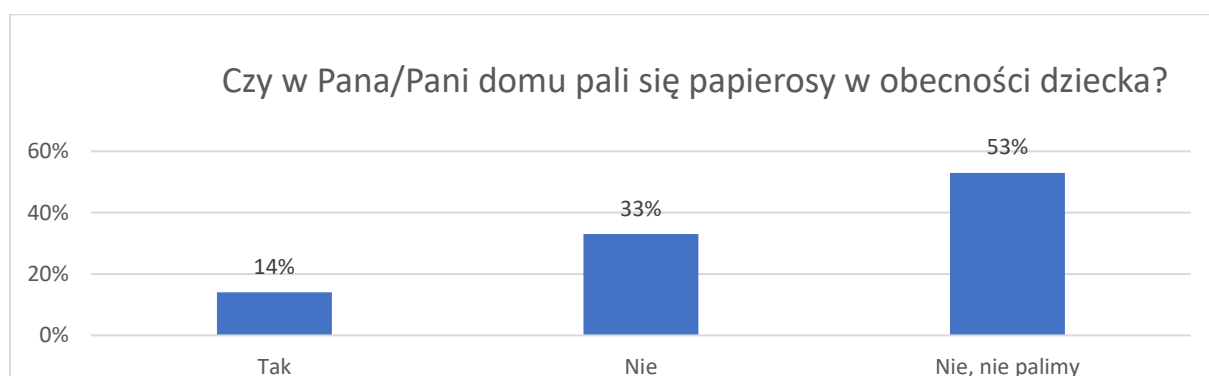
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

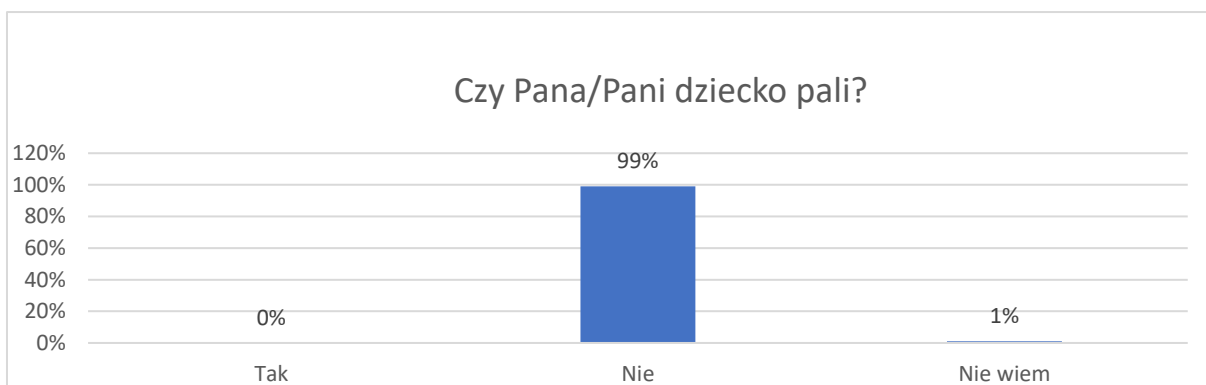
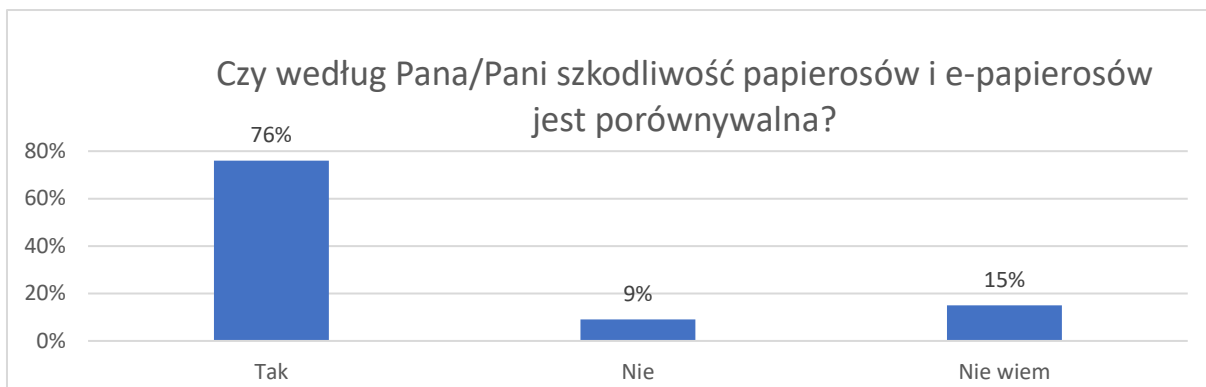
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

98% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe, a 2% deklaruje brak wiedzy w tym temacie.

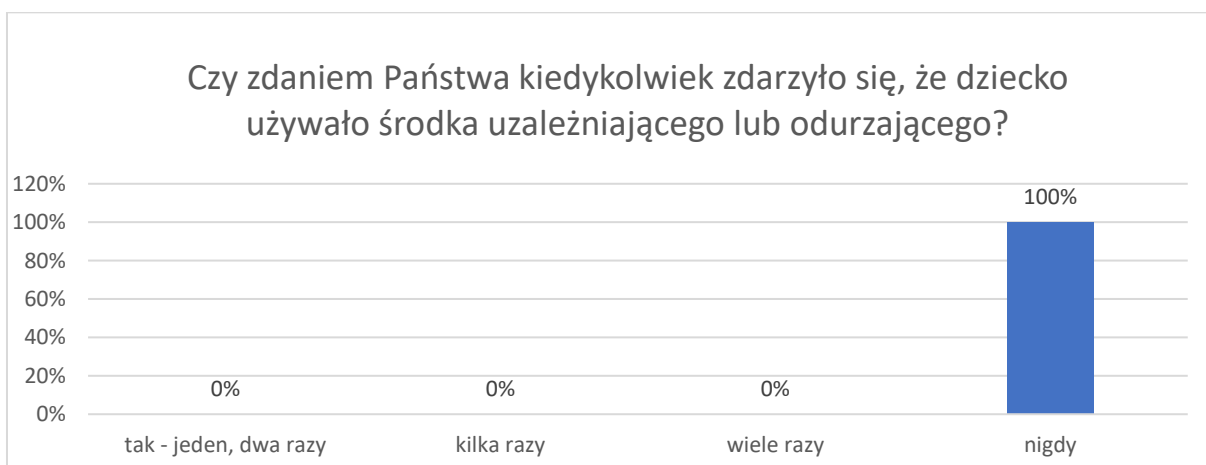

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 85% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 53% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 33% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **99% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

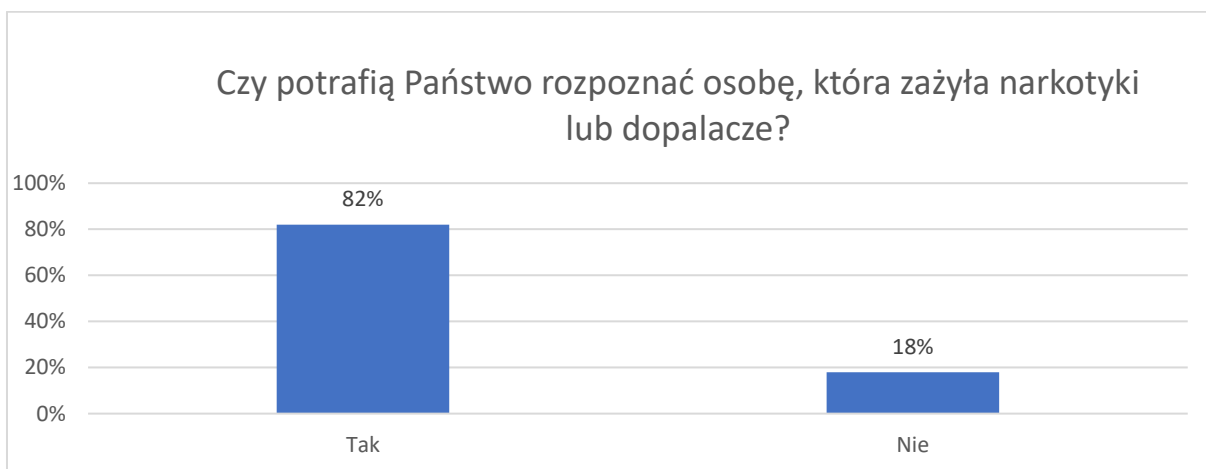
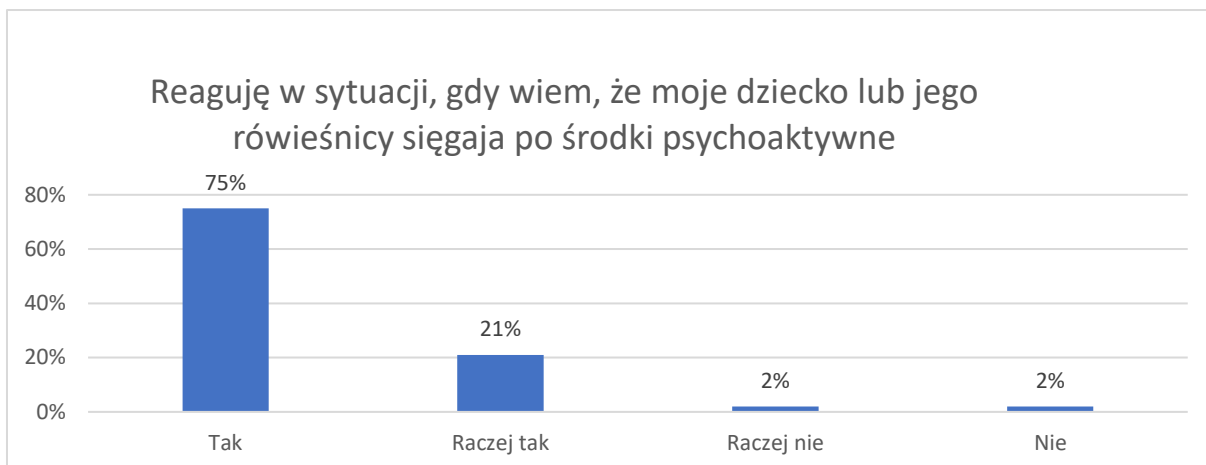

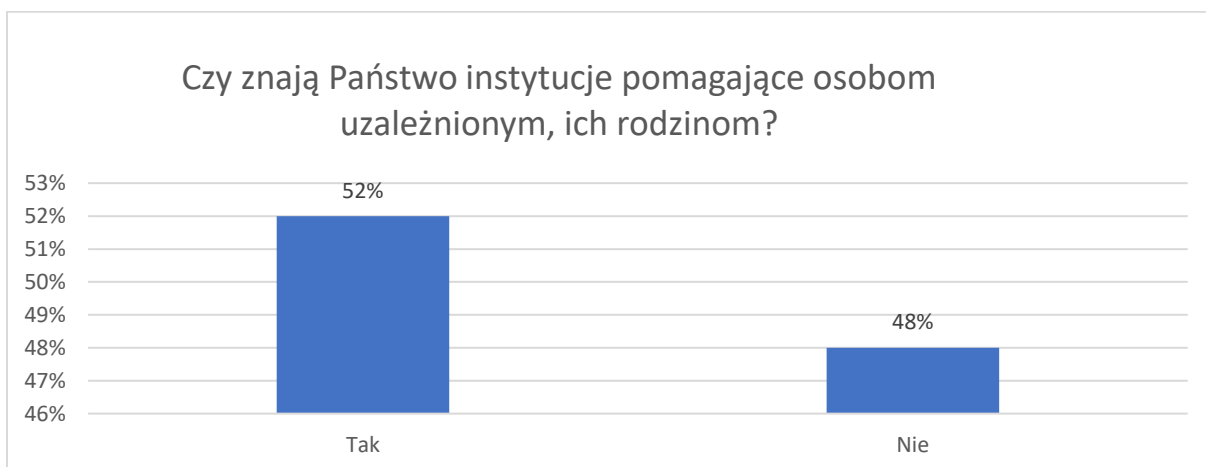
100% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego.

96% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 82% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

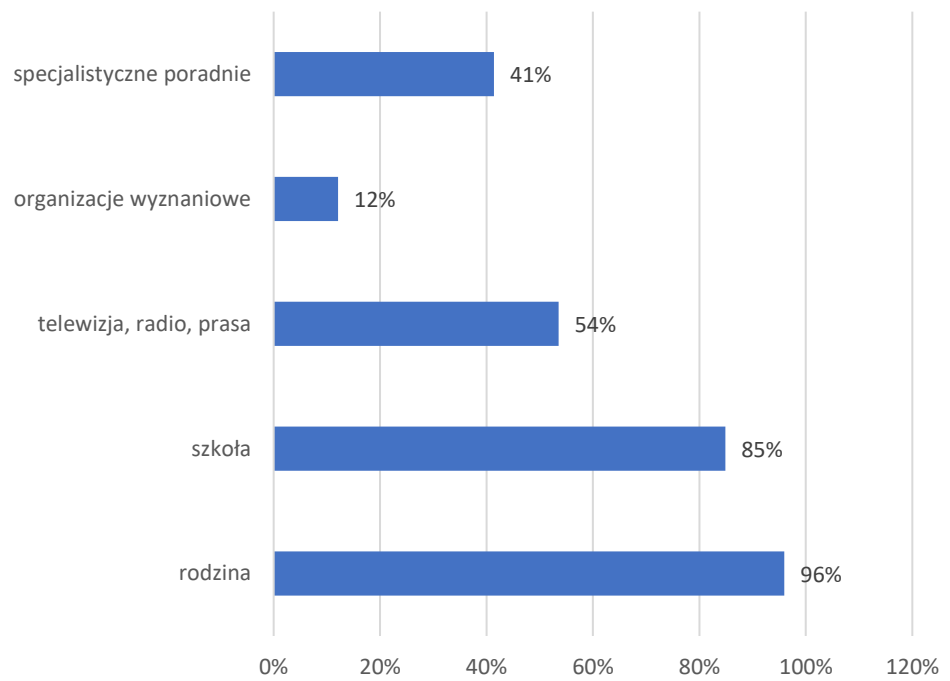

52% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

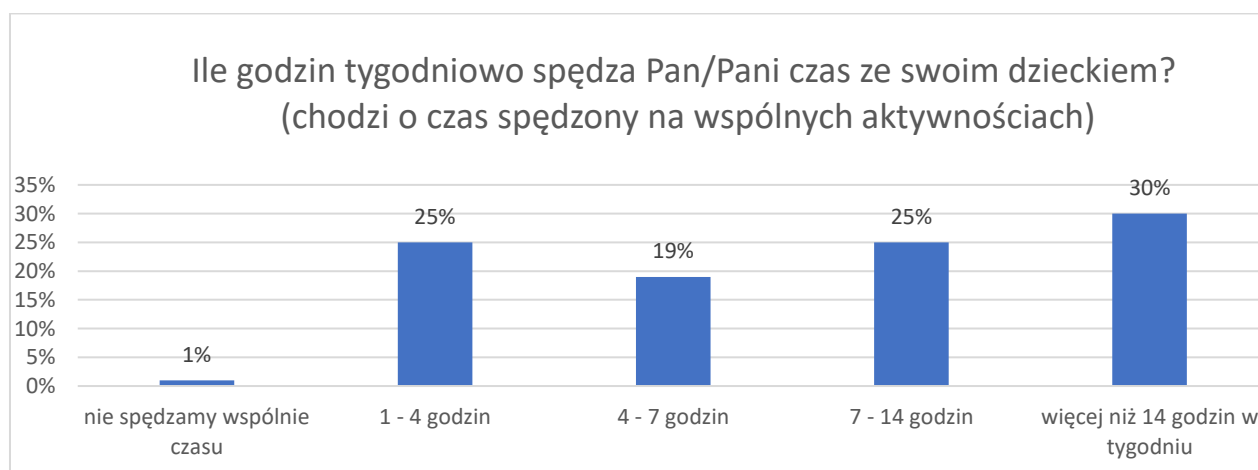
Według badanych za **przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów** odpowiadają kolejno: rodzina (96%), szkoła (85%), media (54%), specjalistyczne poradnie (41%) oraz organizacje wyznaniowe (12%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

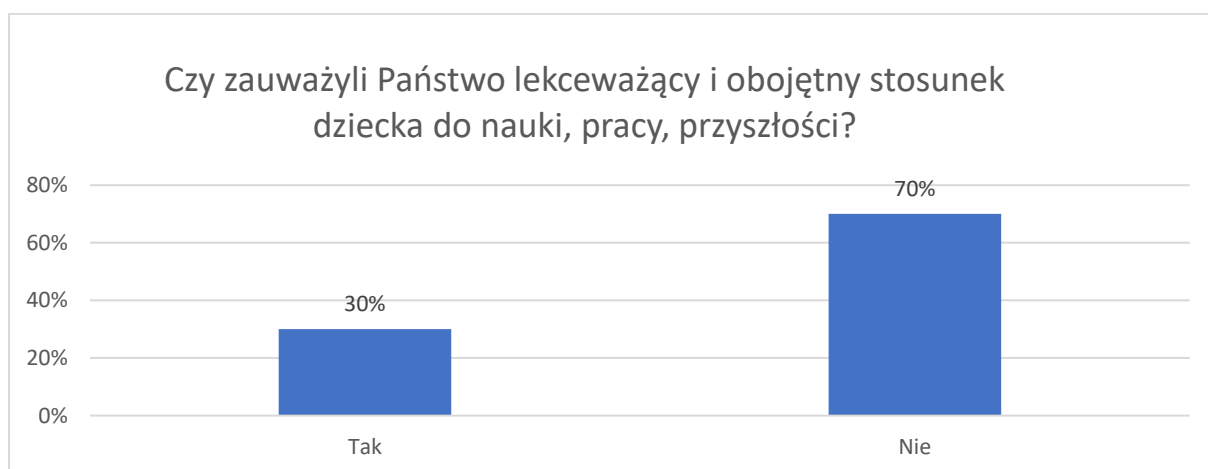
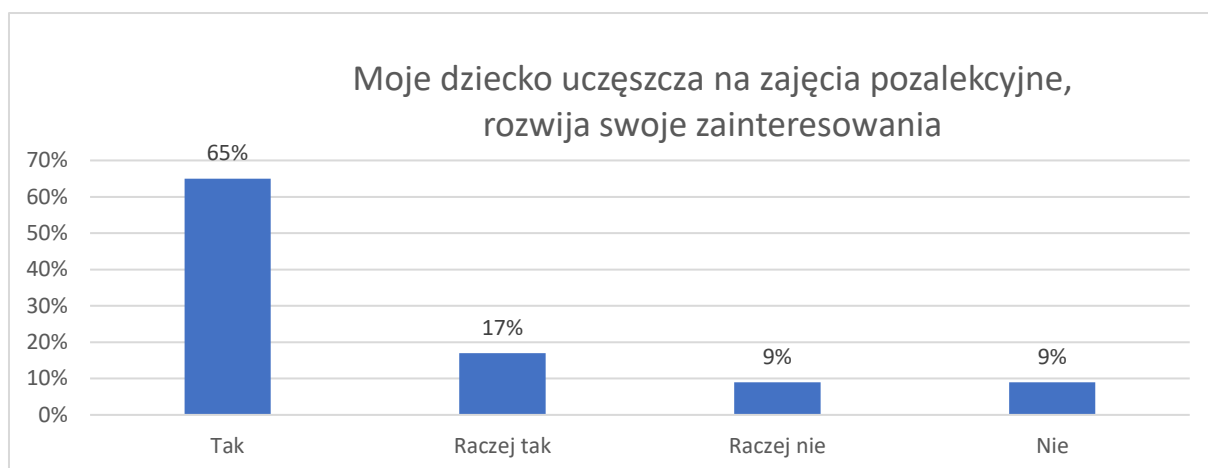

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar nr 3 dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

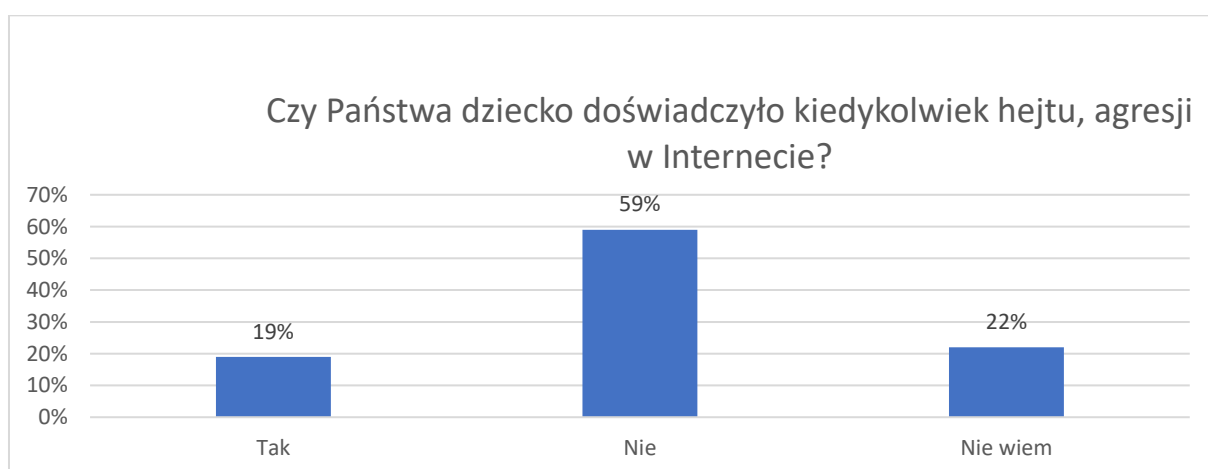
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (30%) odnosi się do przedziału czasowego więcej niż 14 godzin na przestrzeni tygodnia.

82% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Aż 30% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. 19% badanych odpowiedziało twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 22% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

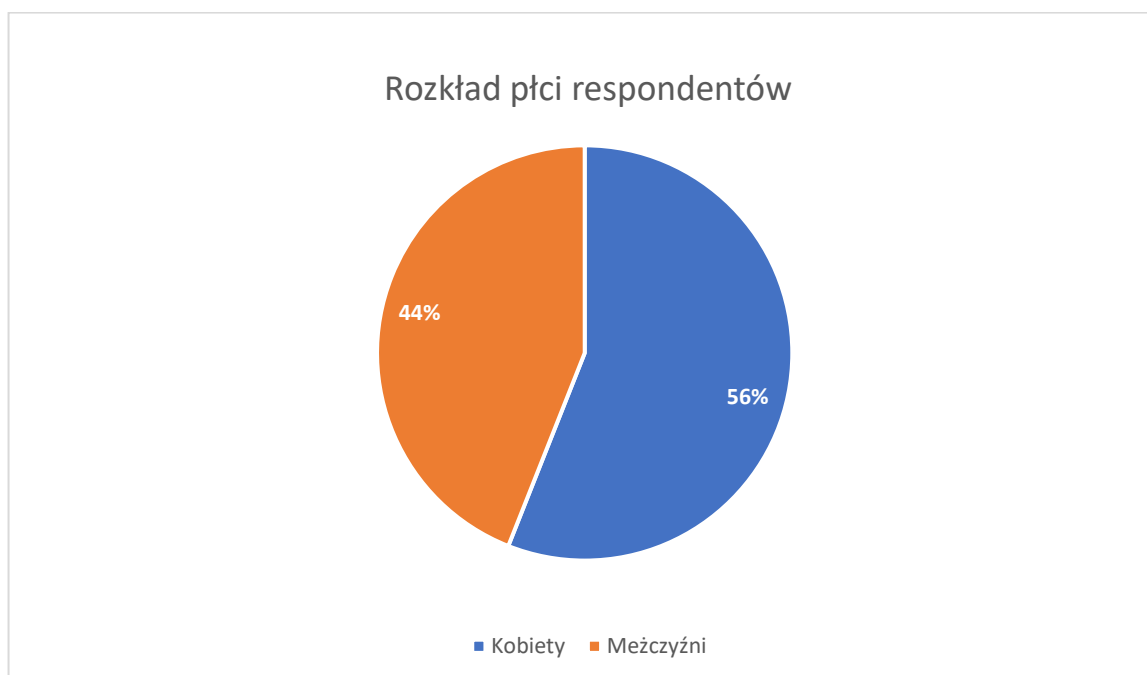
OBSZAR NR 4 - MAŁKOWO, PĘPOWO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW – OBSZAR NR 4

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo - obszaru Małkowo, Pępowo, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 50 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 35,5 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Gminy Żukowo obszaru Małkowo, Pępowo o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny⁶³. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	36%	56%	8%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	8%	24%	56%	12%
Uzależnienia	34%	46%	18%	2%
Bierność zawodowa, bezrobocie	24%	42%	32%	2%
Bieda, ubóstwo	20%	44%	32%	4%
Bezdomność	30%	32%	34%	4%
Przestępczość	30%	38%	30%	2%
Przemoc w rodzinie	26%	36%	36%	2%
Niepełnosprawność	26%	44%	26%	4%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	20%	30%	44%	6%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	16%	50%	34%	0%
Izolacja osób starszych	18%	42%	34%	6%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	26%	38%	36%	0%
Długotrwała i ciężka choroba	28%	26%	30%	16%

⁶³ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (niemal wszystkie propozycje uzyskały ponad 57% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza - smog (92%), uzależnienia (80%) oraz niepełnosprawność (70%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (60%).

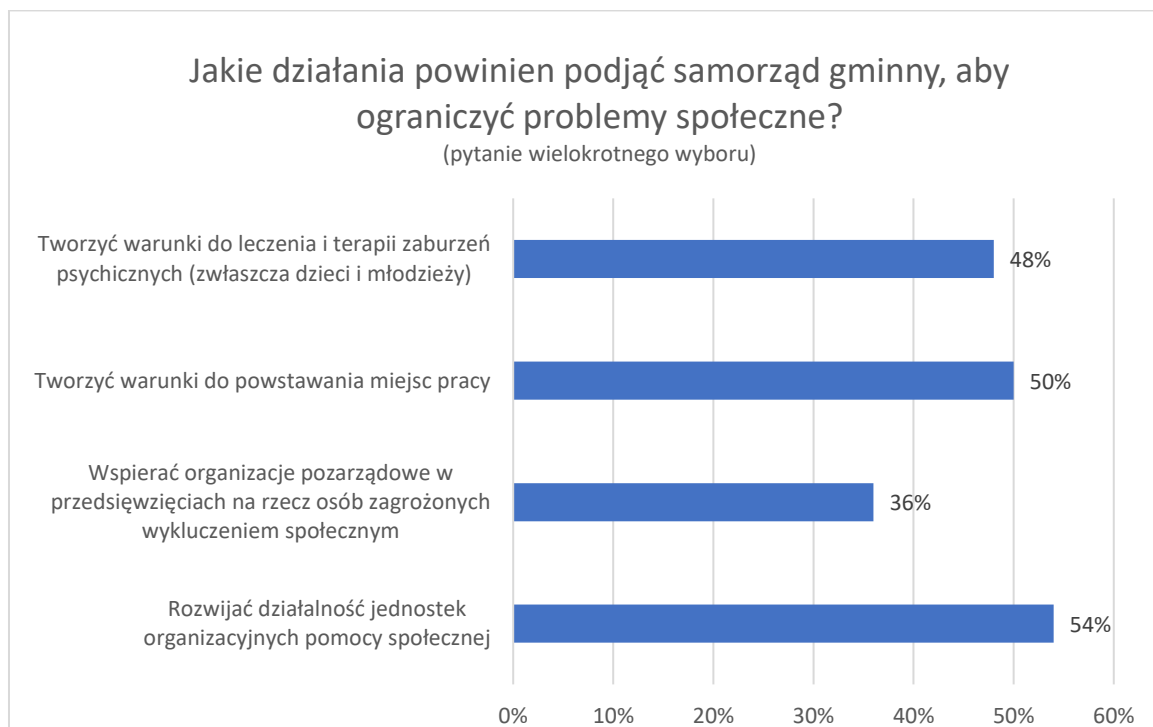
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	46%	44%	10%	0%
Hazard	0%	14%	70%	16%
Kompulsywne objadanie	10%	40%	44%	6%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	4%	18%	46%	32%
Uzależnienie od smartfonu	38%	52%	10%	0%
Uzależnienie od sportu	14%	16%	46%	24%
Zakupoholizm	22%	30%	34%	14%

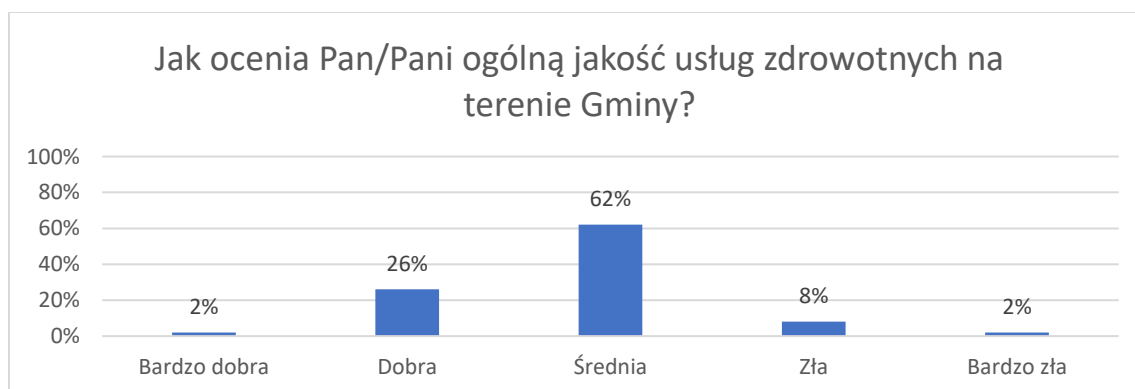
Ankietowani mieszkańcy obszaru Małkowo, Pępowo uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi⁶⁴ w ich środowisku są: **uzależnienie od smartfonu (90%) oraz uzależnienie od Internetu (90%)**.

⁶⁴ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 48% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży). W następnej kolejności respondenci wskazywali rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (54%) oraz potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy (50%), wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (36%).

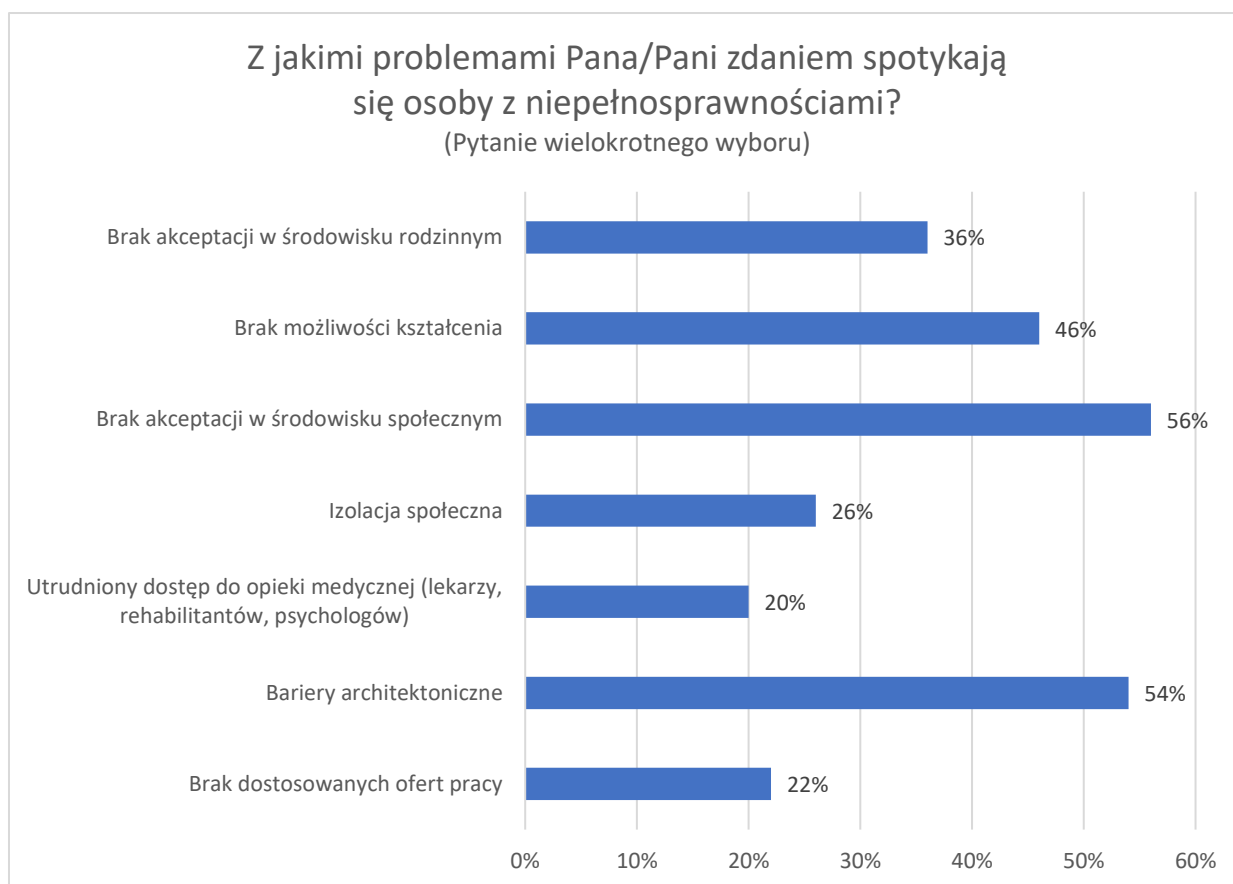
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie Gminy Żukowo są wśród respondentów bardzo podzielone. 62% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a 26% jako dobrą, 2% bardzo dobrą. 8% badanych mieszkańców ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie źle, a 2% bardzo źle.

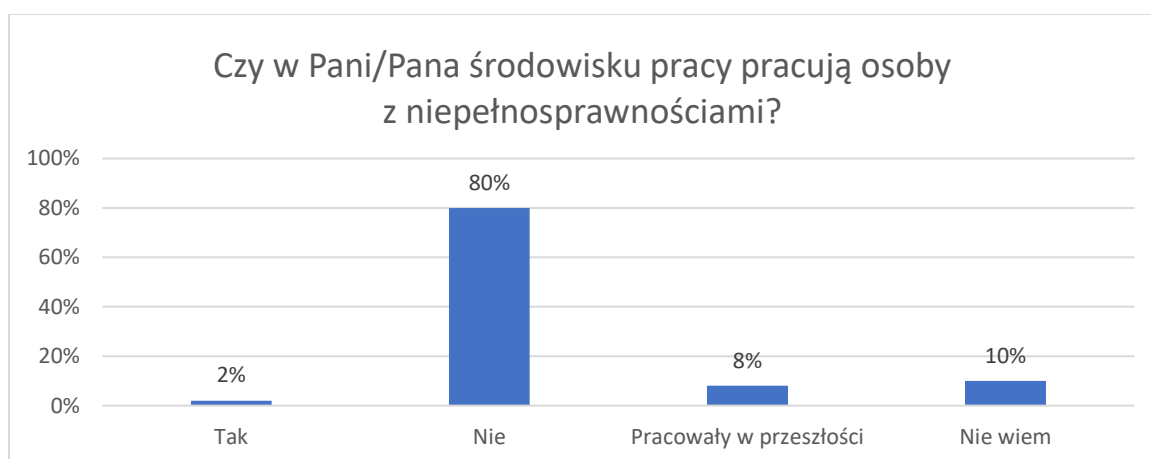
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak akceptacji w środowisku społecznym (56%), bariery architektoniczne (54%), brak możliwości kształcenia (46%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (36%), izolacja społeczna (26%), brak dostosowanych ofert pracy (22%) oraz na ostatnim miejscu utrudniony dostęp do opieki medycznej (20%).

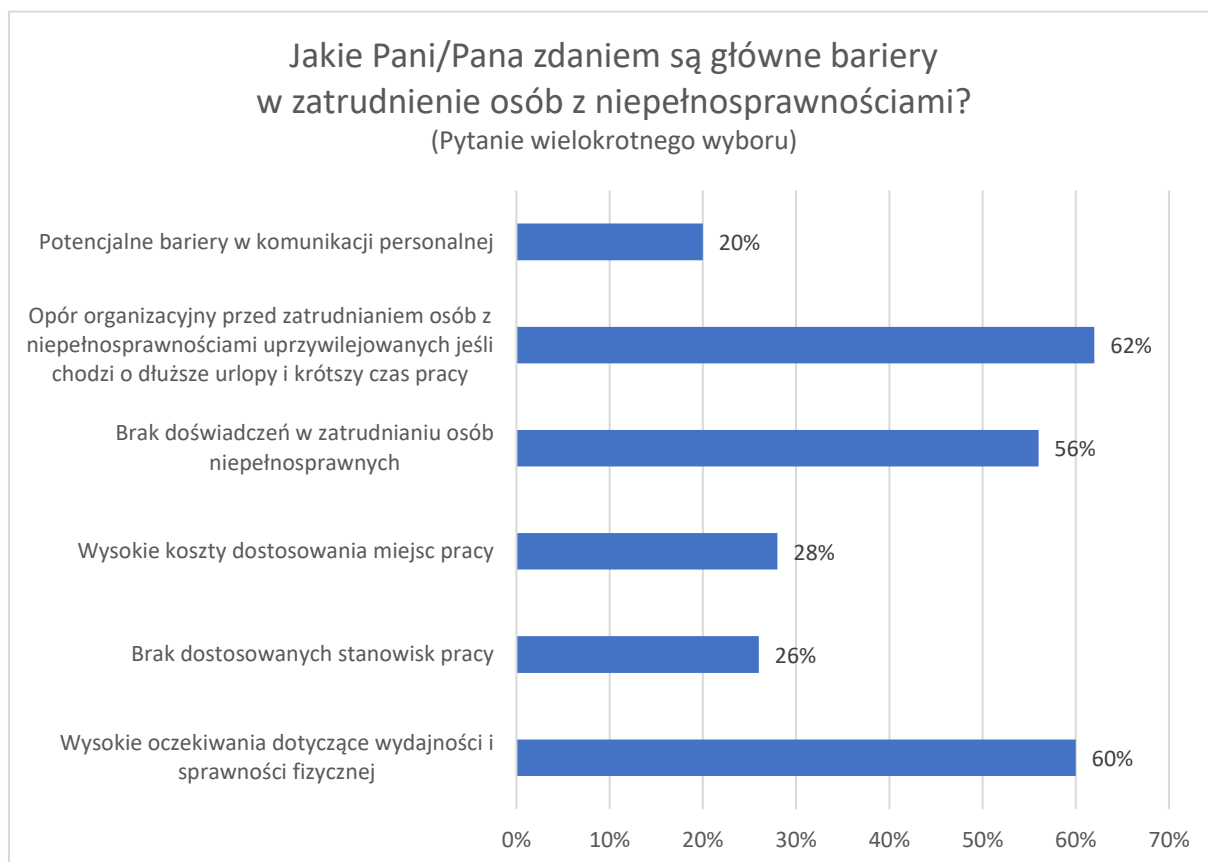

80% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 10% nie posiada wiedzy na ten temat. 8% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości. 2% badanych odpowiedziało, że w ich środowisku pracy pracują osoby niepełnosprawne.

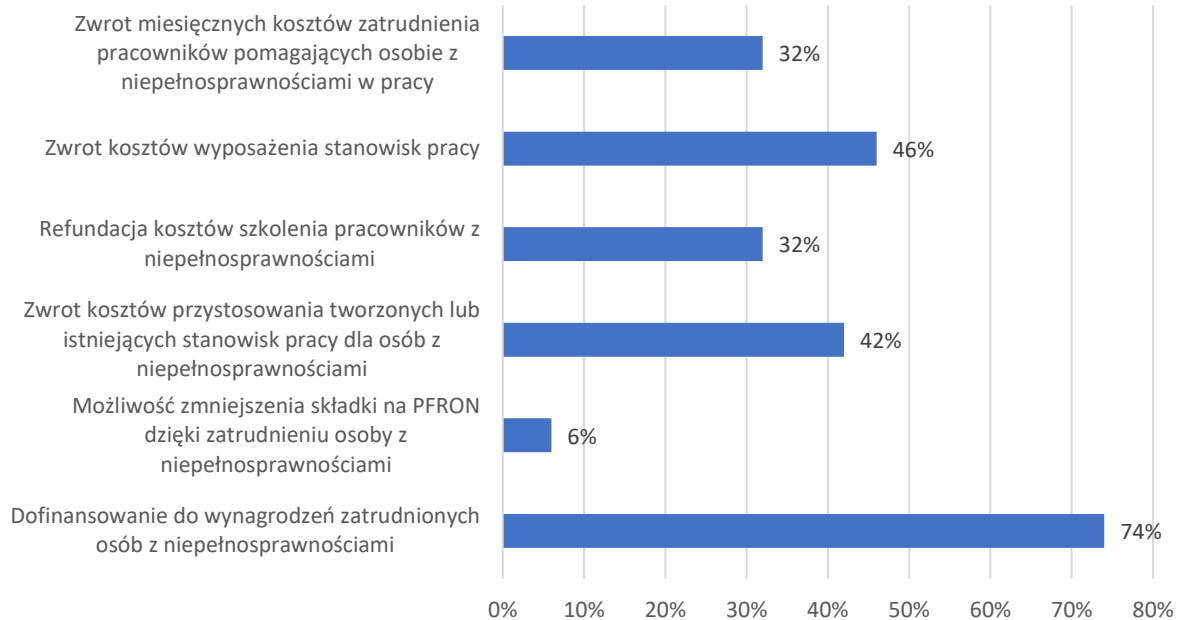
Zdaniem badanych mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami (62%), wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej (60%), koszty dostosowania miejsc pracy (28%) oraz

brak dostosowanych stanowisk pracy (26%), brak doświadczenia w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (26%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (20%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (74%), zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (46%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (42%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (32%) oraz refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (32%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

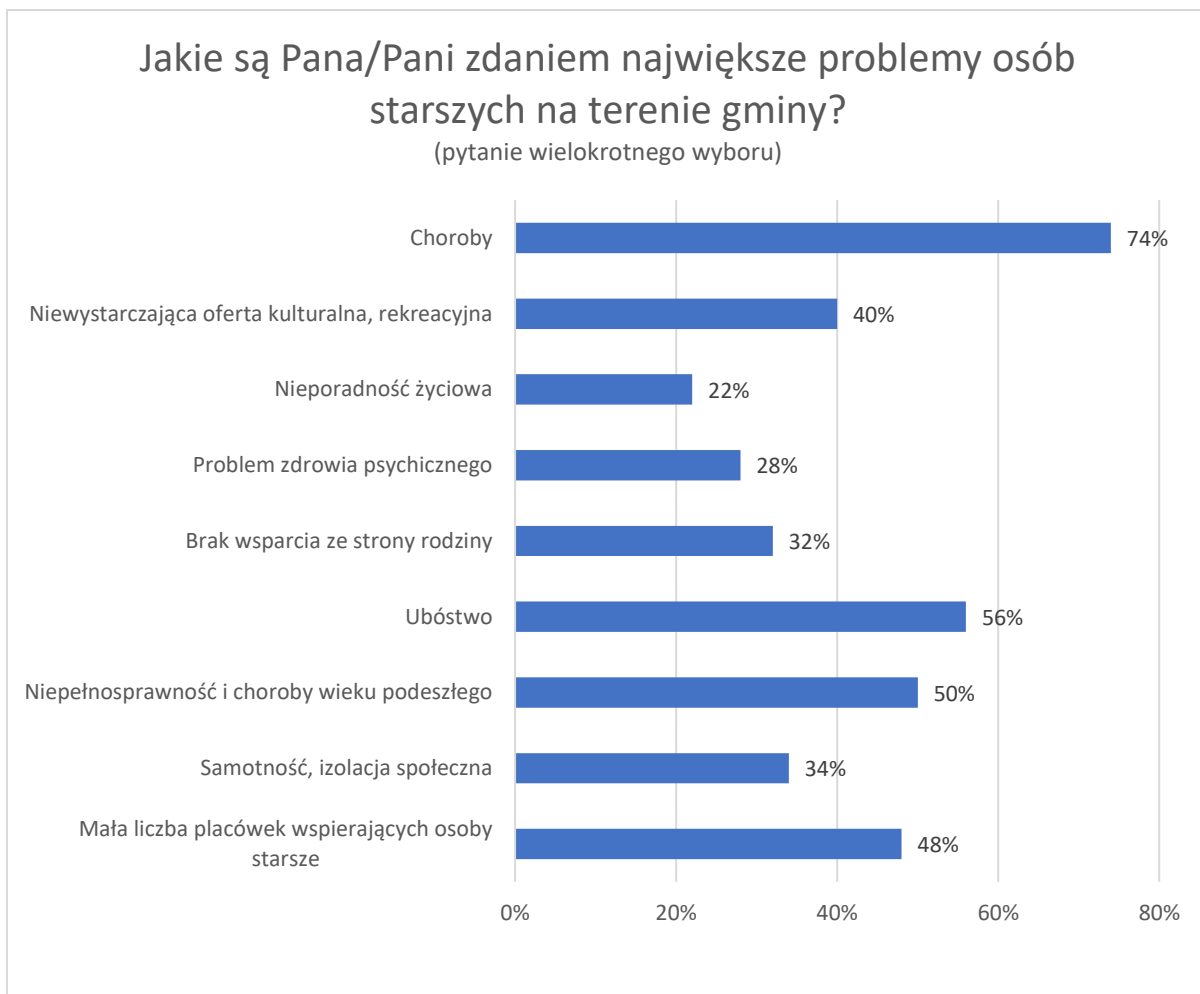

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski⁶⁵.

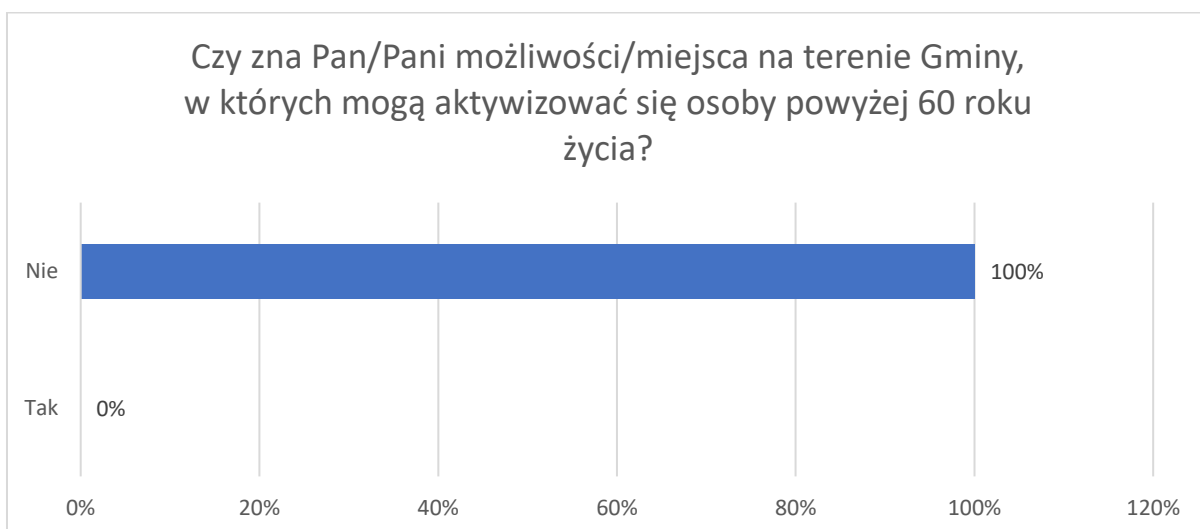
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (74%), ubóstwo (56%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (50%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (48%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (40%), samotność i izolacja społeczna (34%), brak wsparcia ze strony rodziny (32%), problem zdrowia psychicznego (28%) oraz nieporadność życiowa (22%).

⁶⁵ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie obszaru Małkowo, Pępowo istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Żaden z badanych w tej grupie nie potrafi wskazać takich miejsc czy instytucji.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁶⁶.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którymi mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

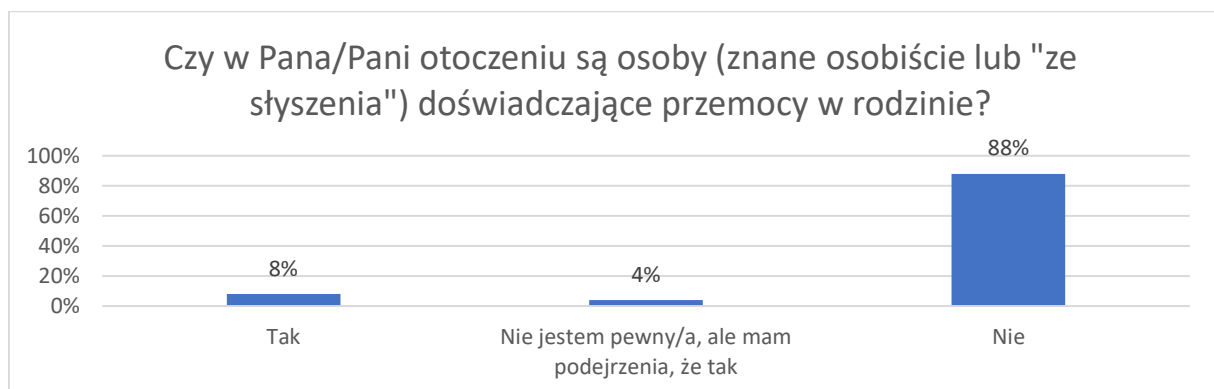
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

⁶⁶ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

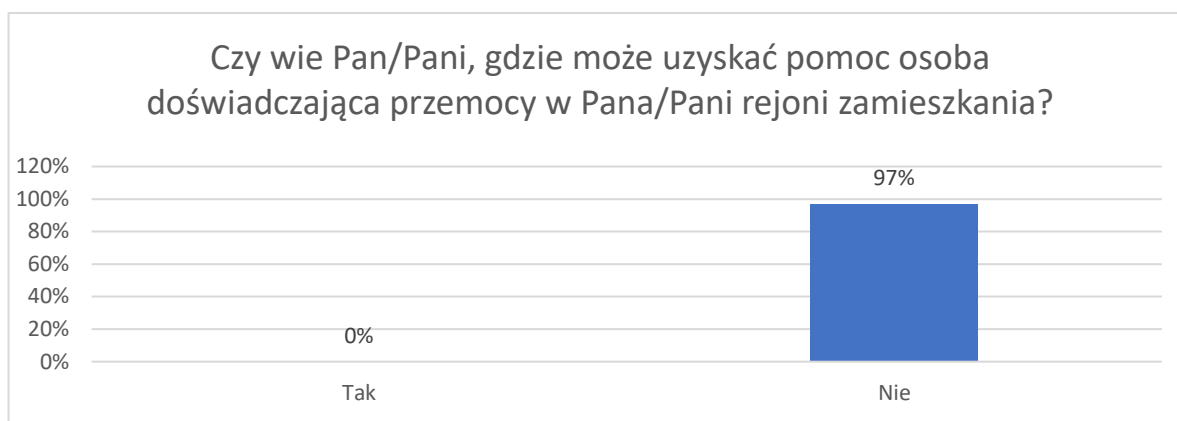
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

8% mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo stanowczo deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 4% nie jest pewna, lecz podejrzewa, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców nikt nie wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie – gdzie może szukać pomocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie⁶⁷ 76% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 40% mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 72% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

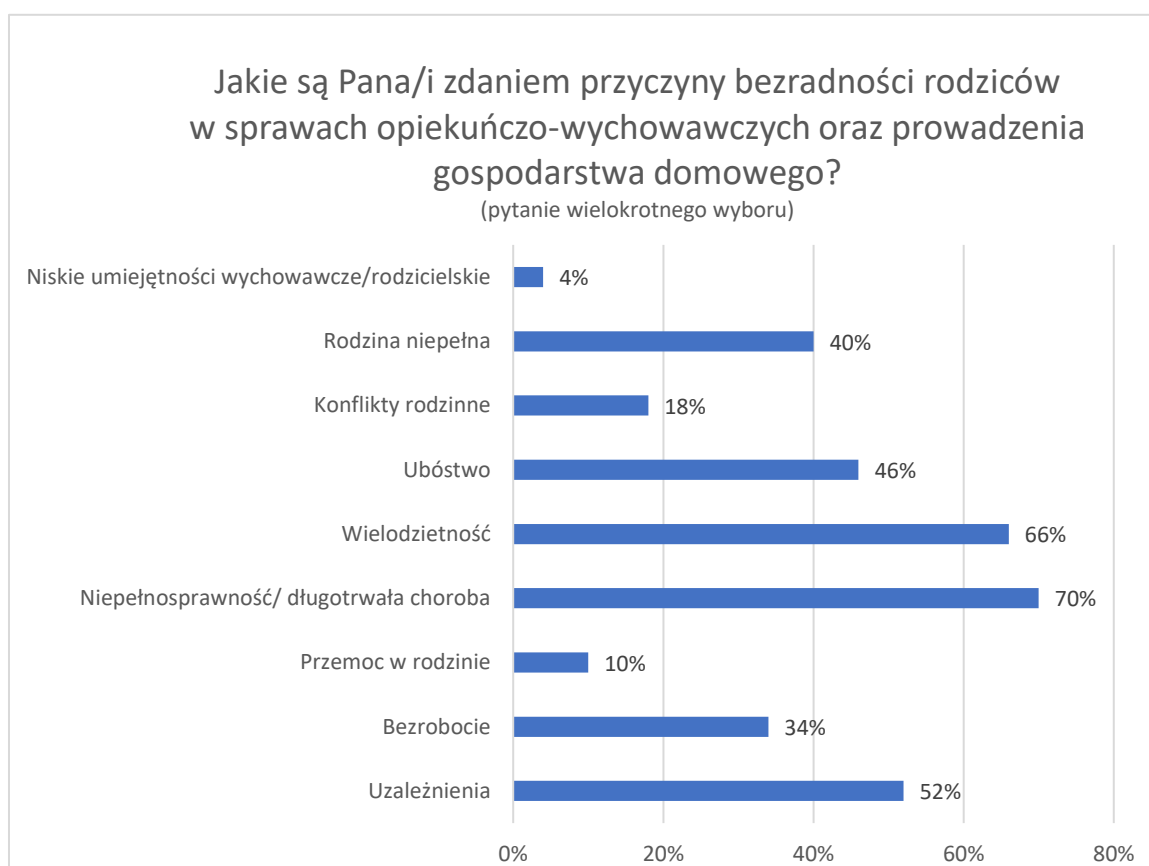
- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **42%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **40%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **68%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	36%	40%	22%	2%

⁶⁷ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* i *raczej prawdziwe*

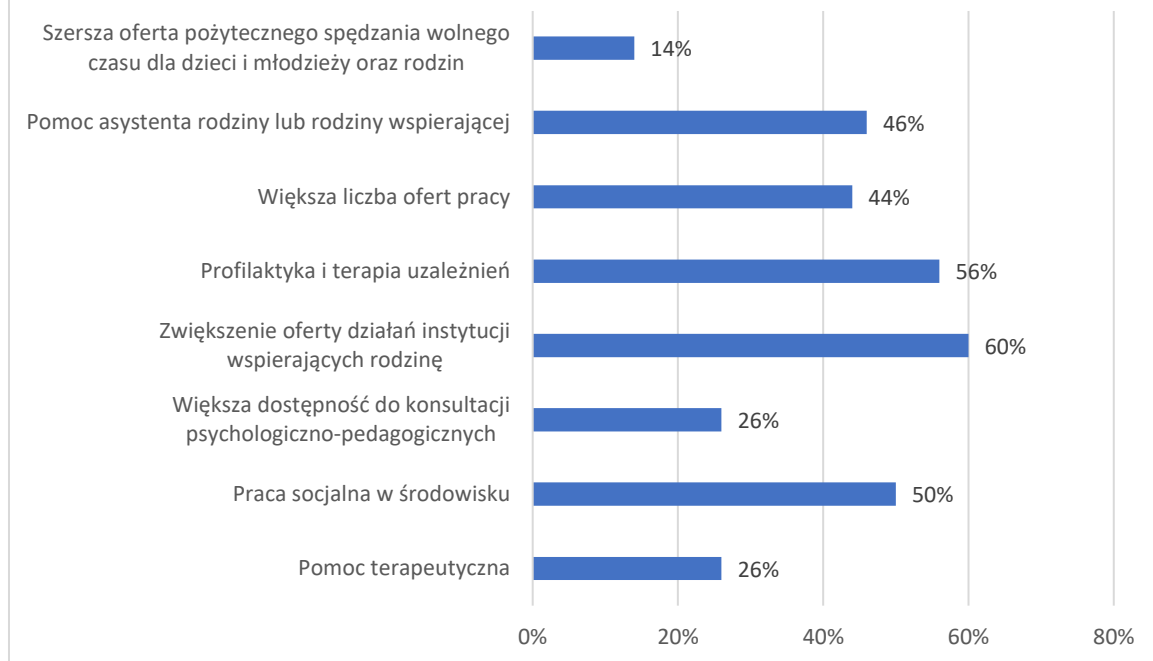
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	12%	28%	52%	8%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	42%	30%	22%	6%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	24%	32%	28%	16%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	34%	26%	26%	14%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	14%	18%	38%	30%

Według badanych mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: niepełnosprawność/długotrwała choroba (70%), wielodzietność (66%), uzależnienia (52%), ubóstwo (46%), rodzina niepełna (40%), bezrobocie (34%), konflikty rodzinne (18%), przemoc (10%) oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie (4%).

Badani mieszkańcy obszaru Małkowo, Pępowo uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (60%), profilaktyka i terapia uzależnień (56%), praca socjalna w środowisku (50%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (46%), większa liczba ofert pracy (44%), pomoc terapeutyczna (26%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (26%) oraz szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (14%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

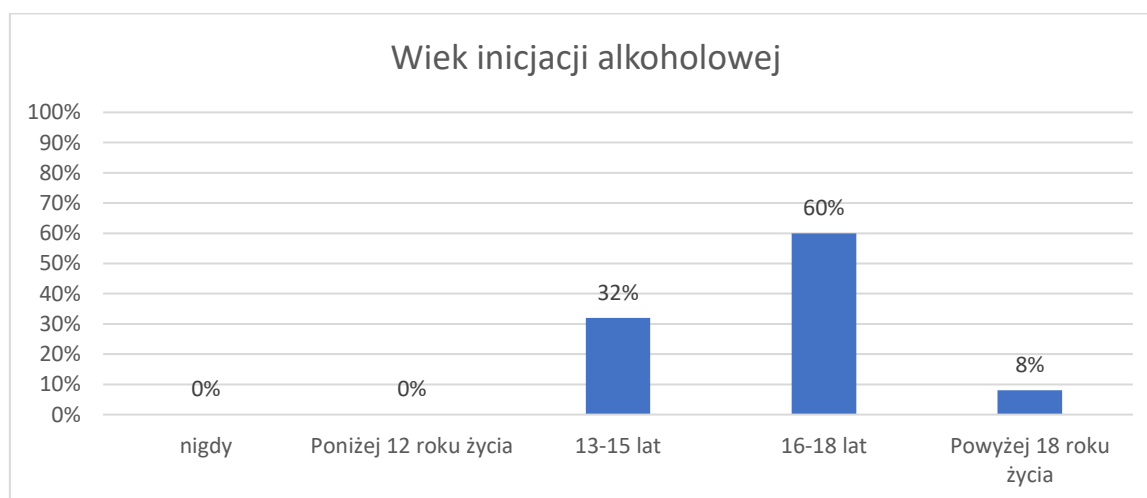

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.⁶⁸ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁶⁹.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru Małkowo, Pępowo temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Zaledwie 8% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 60% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 32% na wiek poniżej 15 lat.

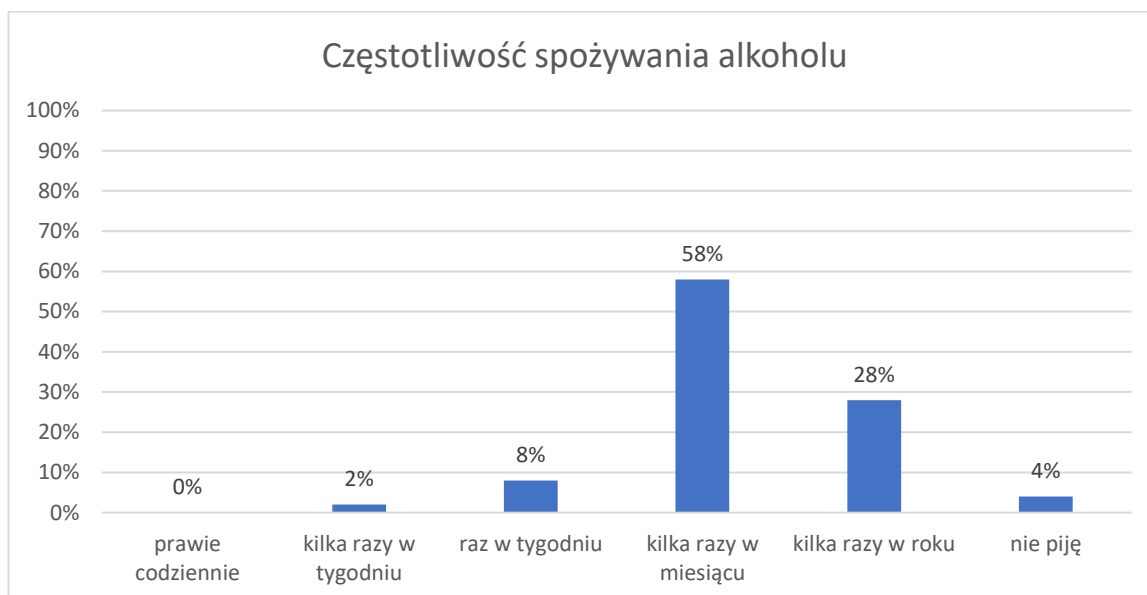

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu**. Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (58%)** oraz **kilka razy w roku**

⁶⁸ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

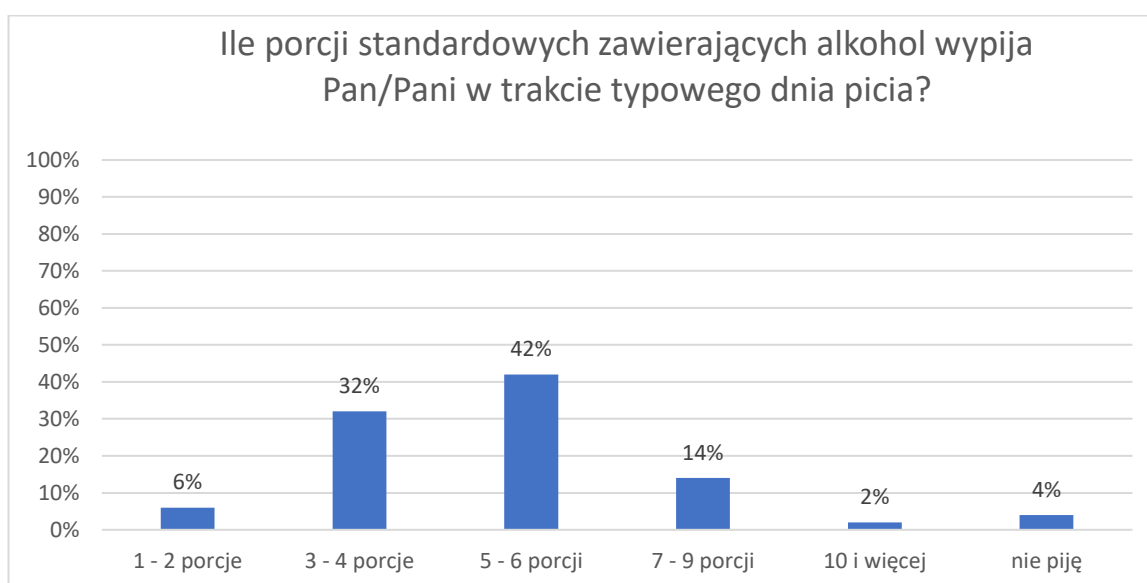
⁶⁹ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(28%). 8% osób przyznało się do spożywania alkoholu raz w tygodniu. 4% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (42%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (32%) a nawet 7-9 porcji (14%). W tym pytaniu również 4% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru Małkowo, Pępowo, ponieważ **łącznie 78% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

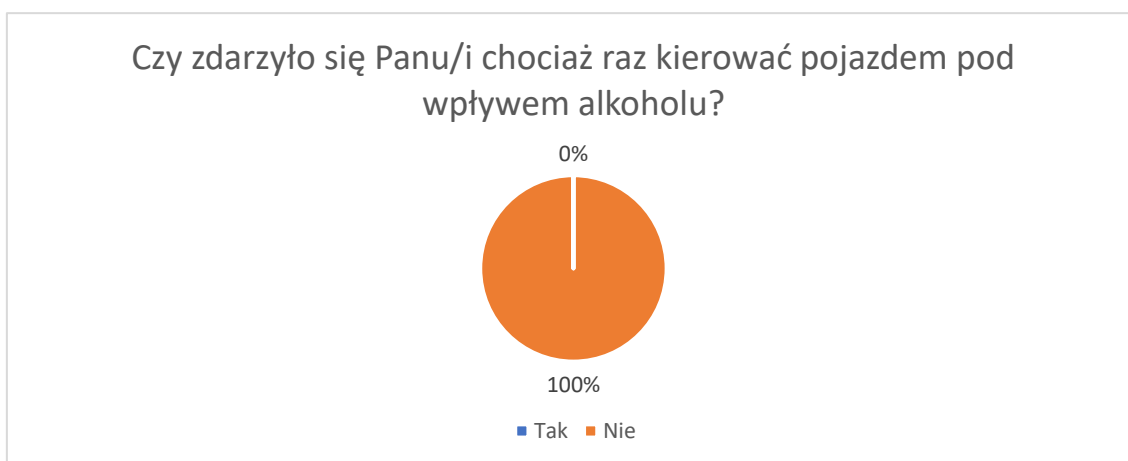
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 38% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **76% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 48% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **78% mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 98% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 60% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 66% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	36%	42%	20%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	8%	30%	44%	18%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	30%	46%	18%	6%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	8%	40%	42%	10%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	16%	24%	24%	36%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	4%	30%	38%	28%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	2%	22%	76%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	2%	20%	22%	56%

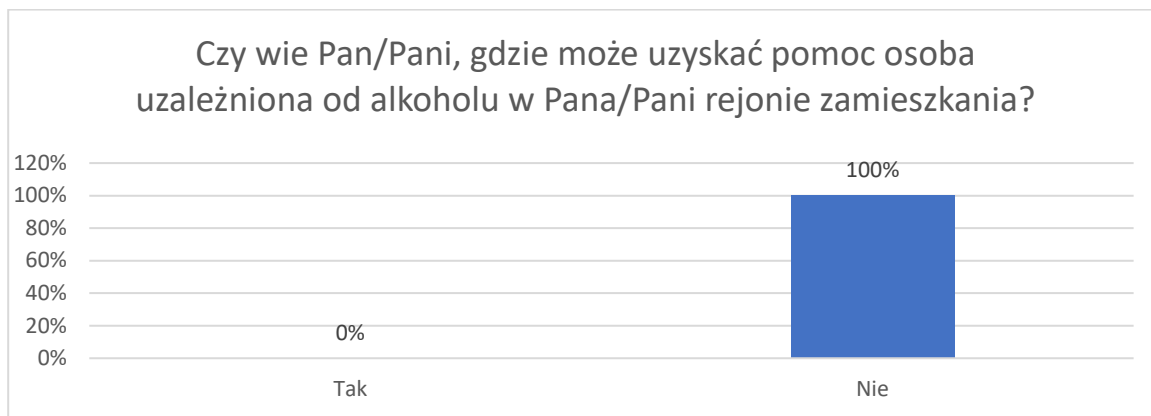
100% mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu.

8% z badanych przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 28% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 64% badanych - 44% z nich to mężczyźni, a 20% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

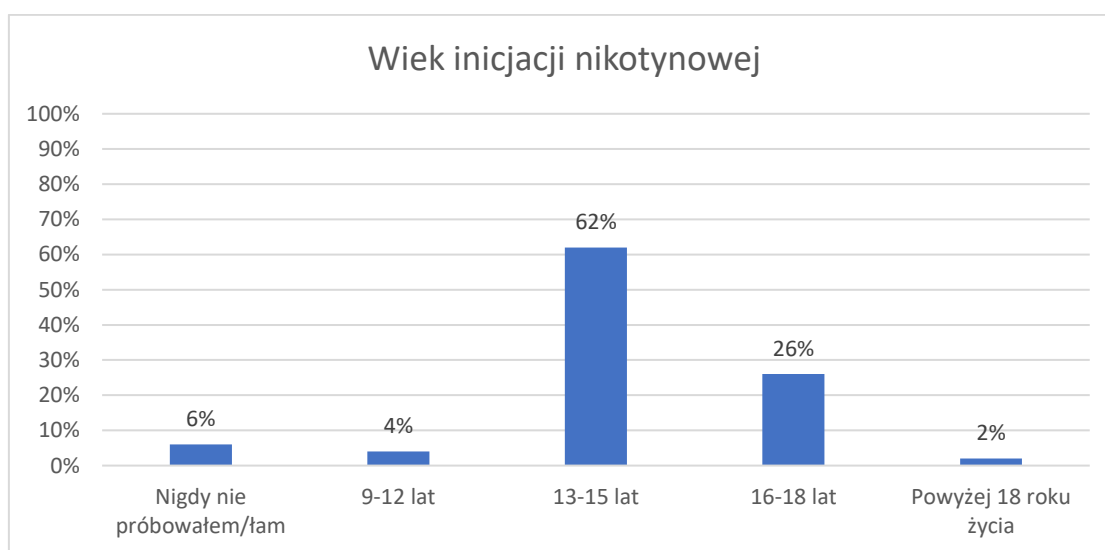

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **100% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.**

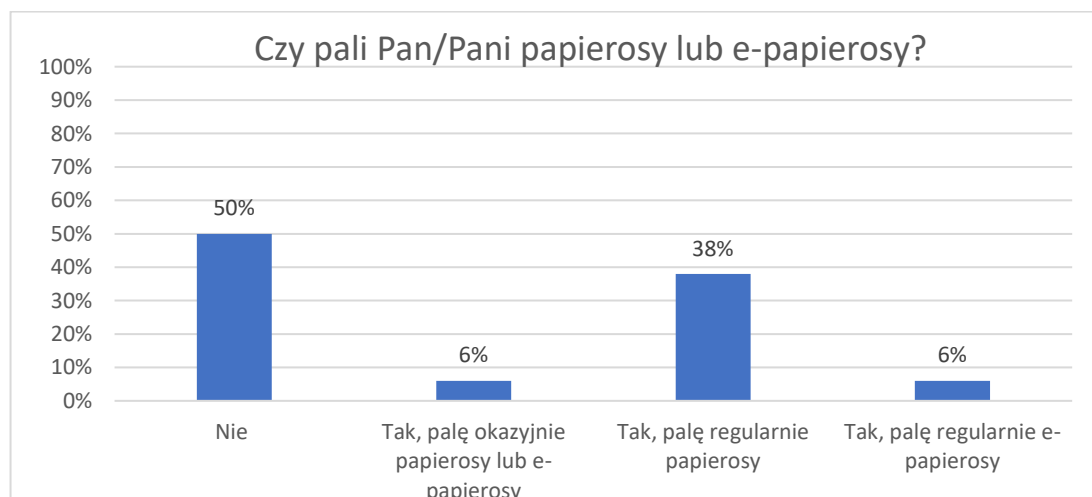

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **tylko 2% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejno, 26% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 62% w wieku poniżej 15 r.ż. 6% z badanych nigdy nie palił papierosów.

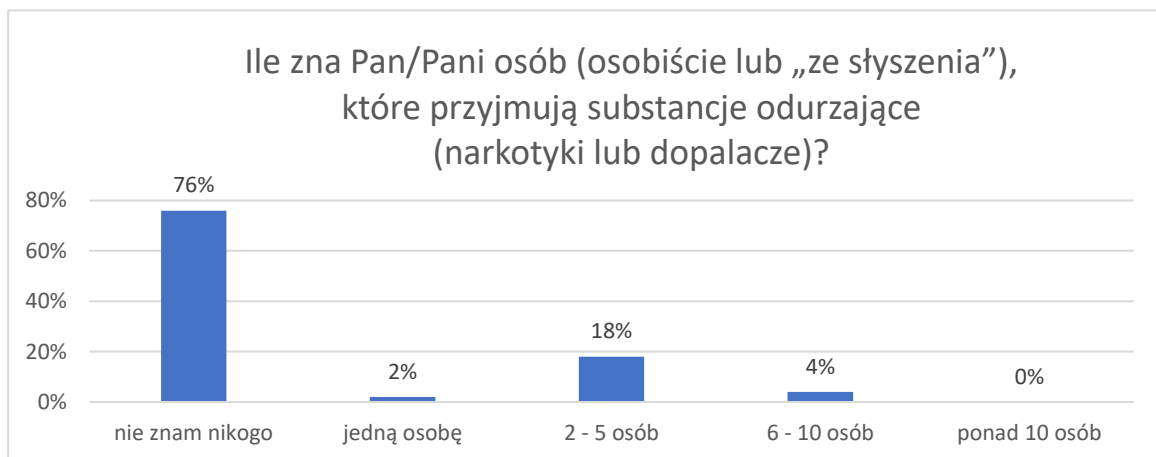
50% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 38% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 6% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 6% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru Małkowo, Pępowo rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

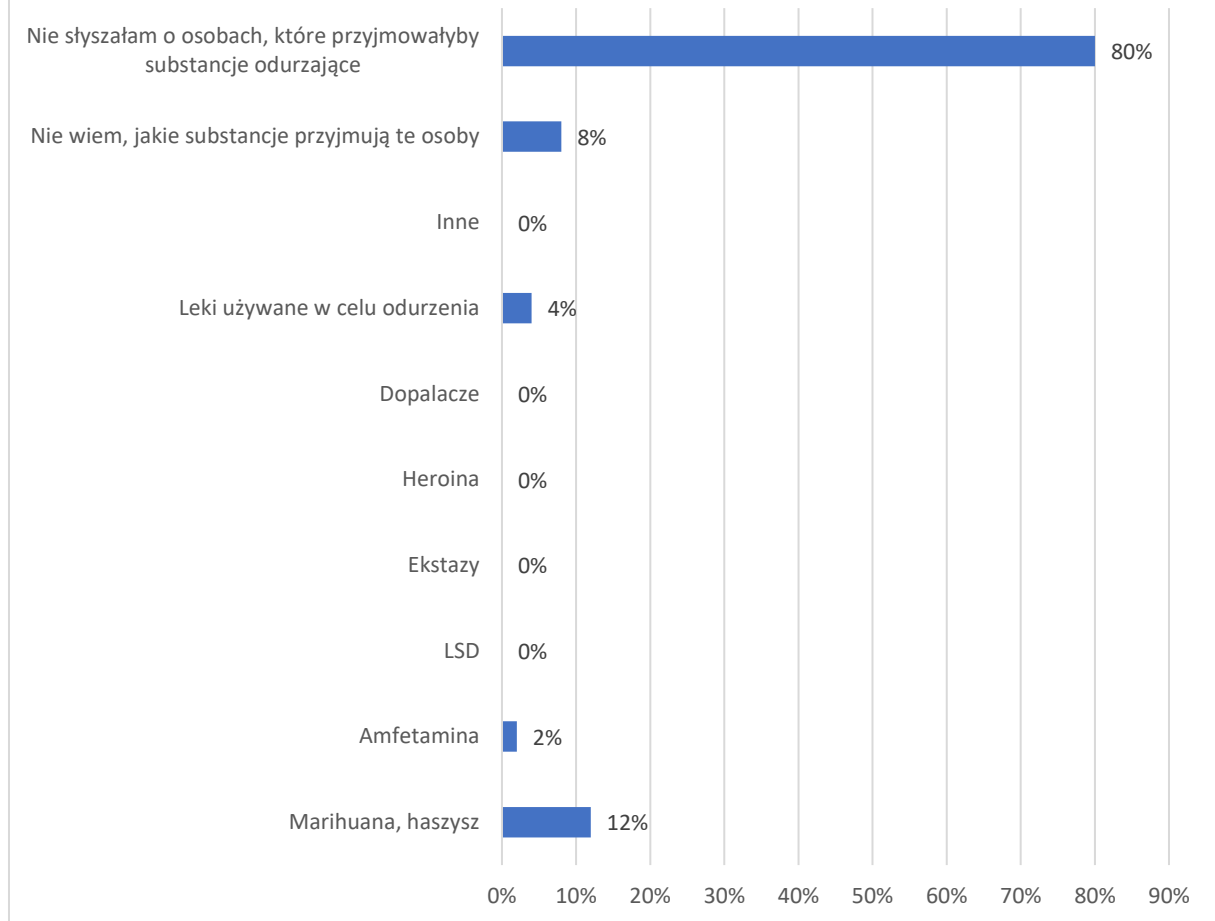
24% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 76% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihuana i haszysz, leki używane celem odurzenia.**

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

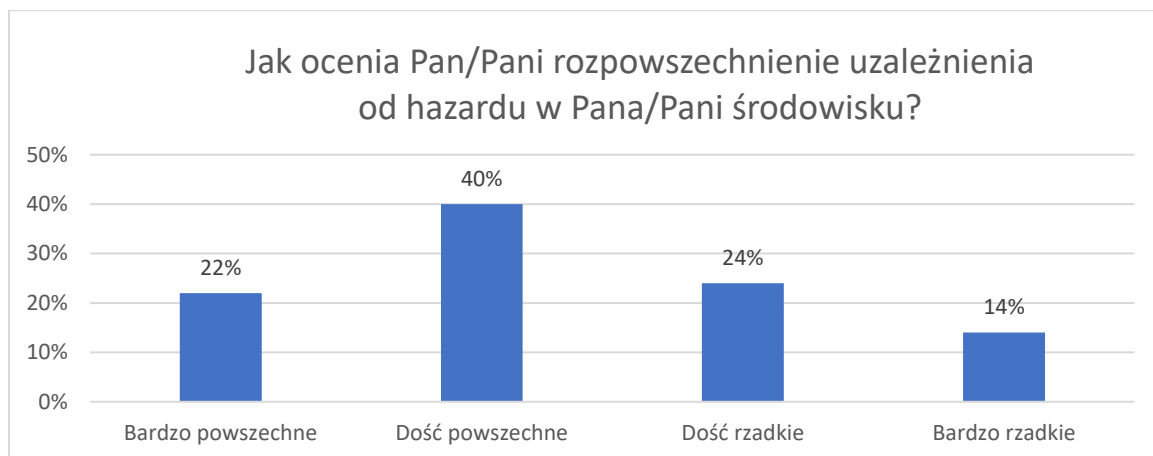
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁷⁰

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

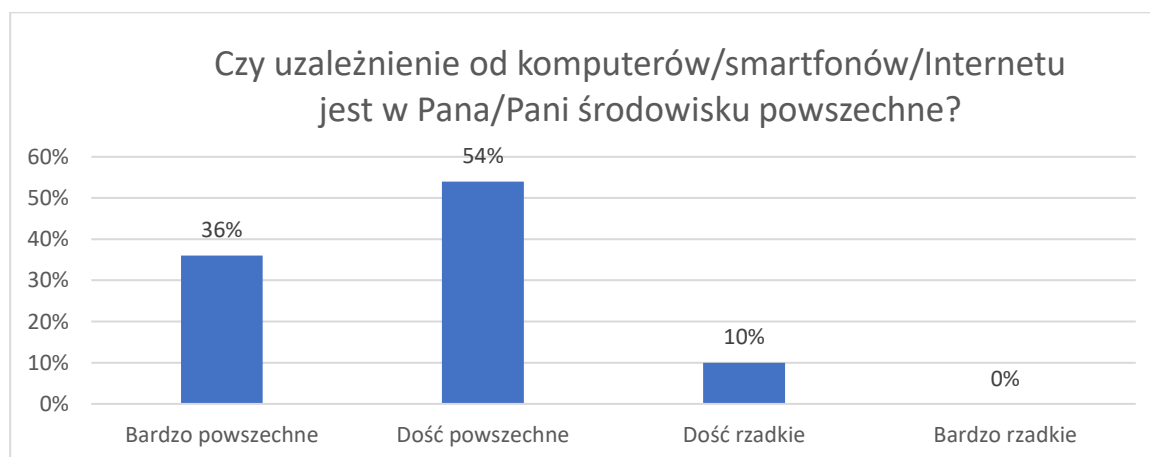
⁷⁰ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 38% badanych mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo uzależnienie od hazardu jest rzadkim ⁷¹ zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 62% respondentów uważa hazard za powszechny⁷² problem ich środowiska.**

Łącznie 90% badanych mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne ⁷³ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 10% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie⁷⁴ w ich gminie.

⁷¹ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

⁷² Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁷³ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁷⁴ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

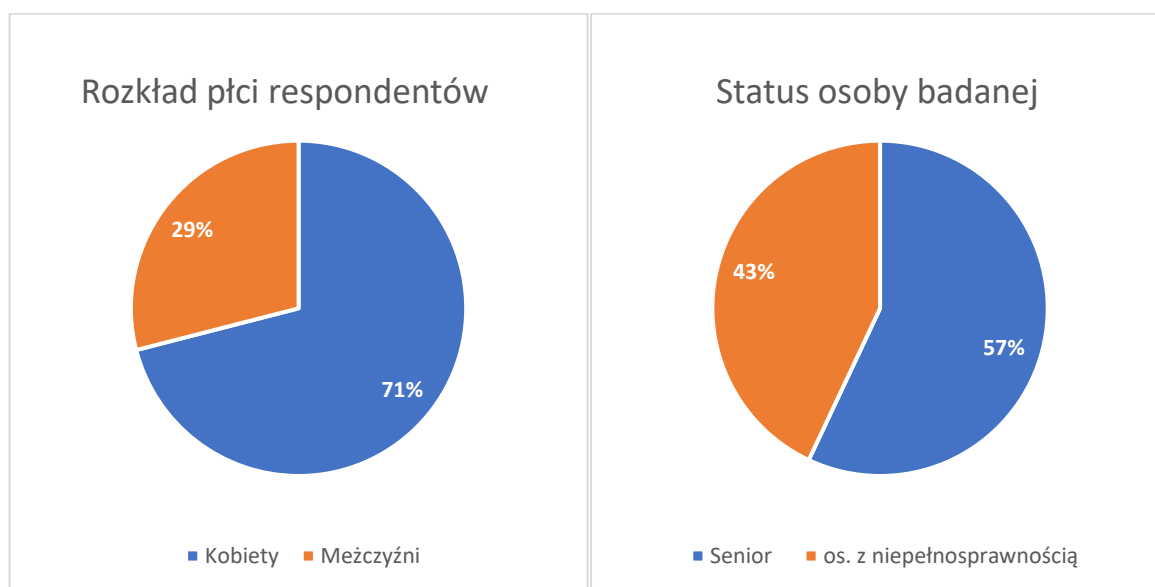
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 4

GRUPA BADANA

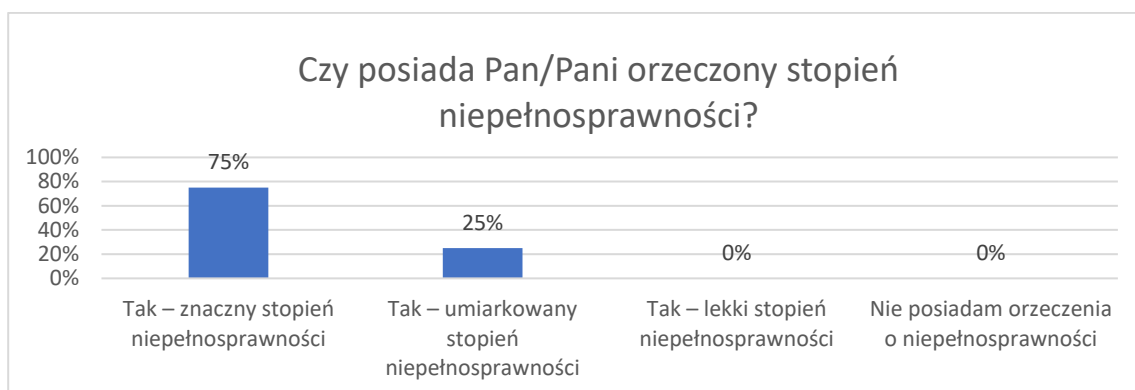
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców obszaru Małkowo, Pępowo Gminy Żukowo którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 70 lat. Wśród respondentów 4 osoby zadeklarowały, że są seniorem a 3 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością wszyscy posiadają orzeczenia o niepełnosprawności. 75% wskazało na posiadanie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności, a 25% wskazało na stopień umiarkowany.

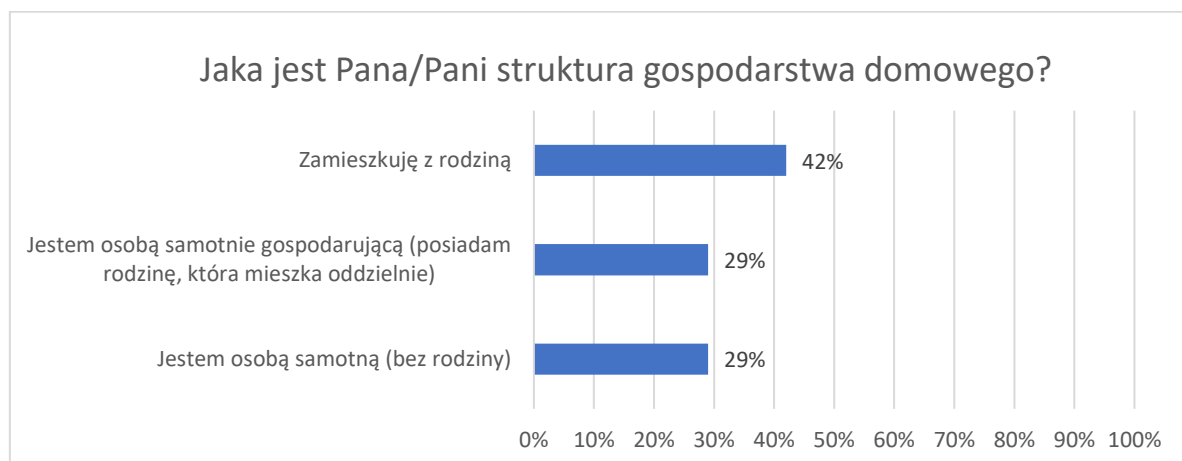
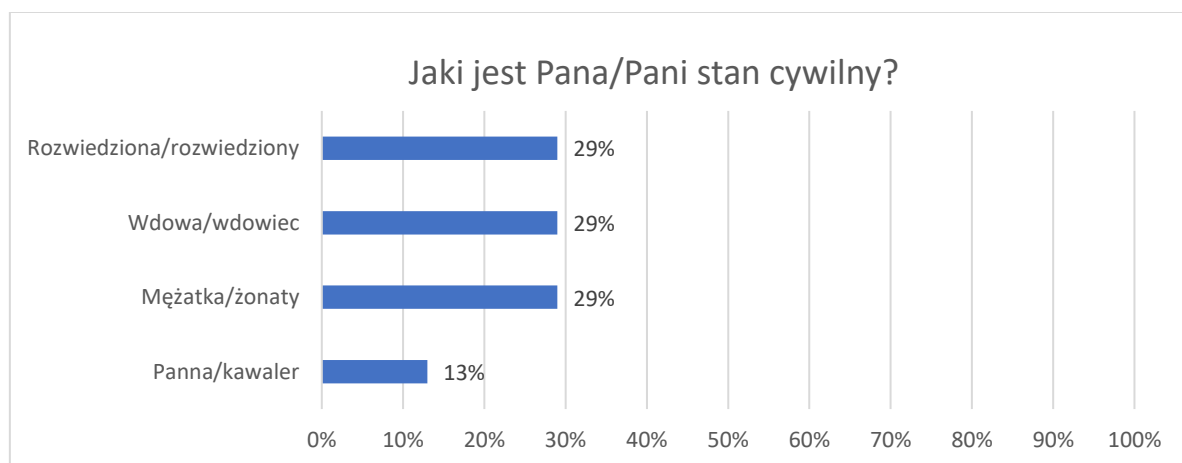
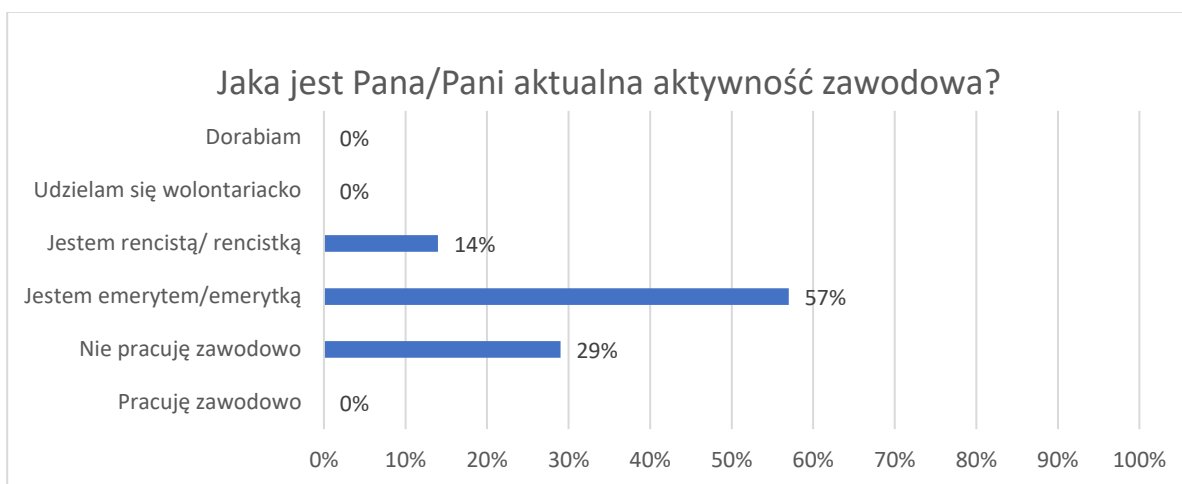
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 57% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 29% wskazało, iż nie pracuje zawodowo. 14% posiada status rencisty.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z Gminy Żukowo z obszaru Małkowo, Pępowo kształtuje się następująco: 29% badanej grupy jest zamężna, 29% to wdowa/wdowiec, 29% jest po rozwodzie a 13% jest stanu wolnego.

Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru Małkowo, Pępowo 42% zamieszkuje z rodziną, 29% deklaruje, że jest osobą samotnie gospodarującą (posiadają rodzinę, lecz mieszkają oddzielnie), a również 29% jest osobami samotnymi (nie posiadają rodziny).

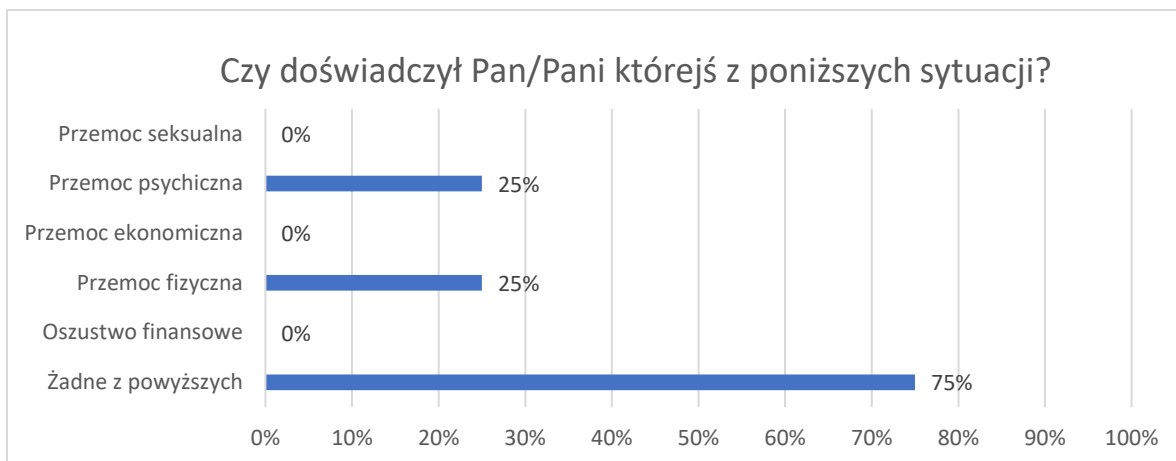
W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle⁷⁵ swoją sytuację zdrowotną ocenia 86% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 43% określiło ją jako złą. Najwięcej osób dobrze⁷⁶ ocenia swoją sytuację mieszkaniową - 86%. Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy znajduje się ich sytuacja społeczna (57%) oraz sytuacja rodzinna (43%).

Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	14%	43%	29%	14%
Sytuacja mieszkaniowa	29%	57%	14%	0%	0%
Sytuacja rodzinna	0%	43%	43%	14%	0%
Sytuacja społeczna	0%	43%	57%	0%	0%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	14%	43%	43%

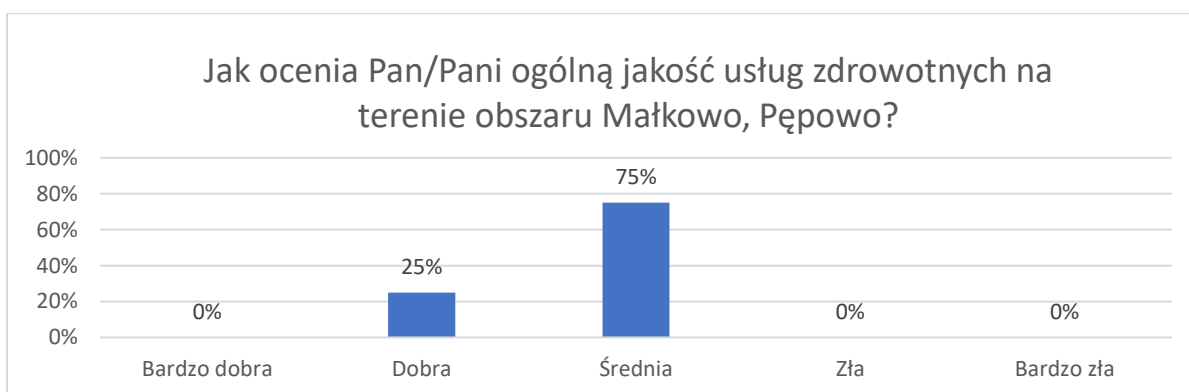
Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 75% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia. Po 25% padło ofiarą przemocy psychicznej oraz przemocy fizycznej.

⁷⁵ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

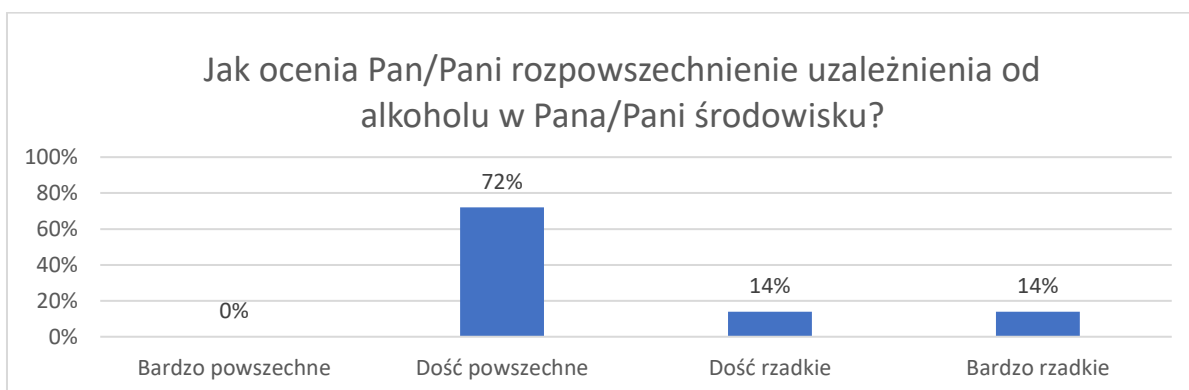
⁷⁶ Suma odpowiedzi: bardzo dobra i raczej dobra.

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru Małkowo, Pępowo w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 75% średnio, 25% dobrze.

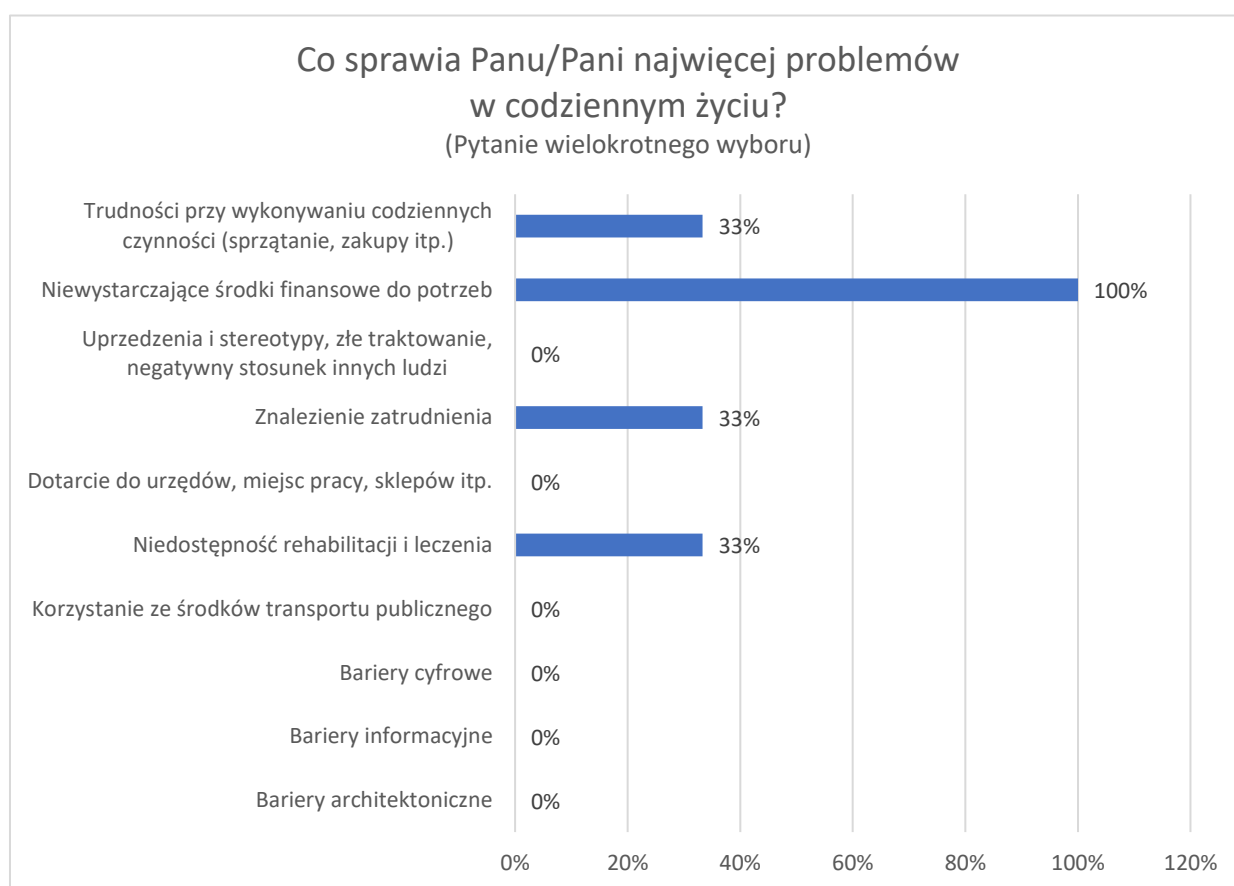
W opinii 72% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym⁷⁷ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

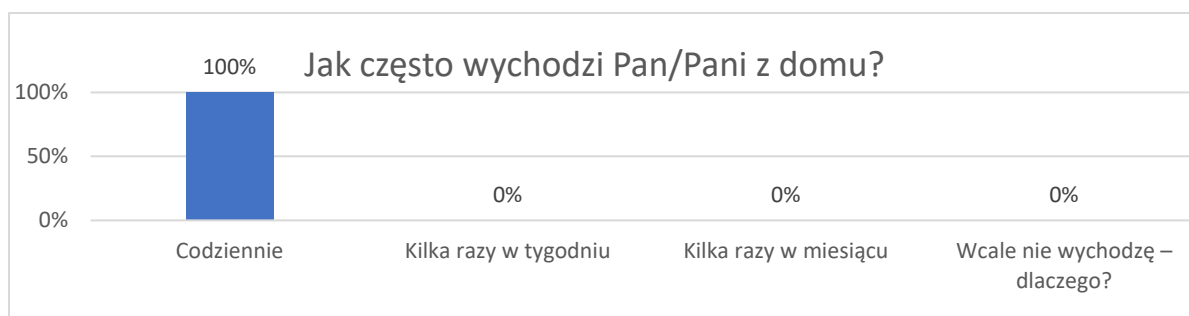
⁷⁷ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

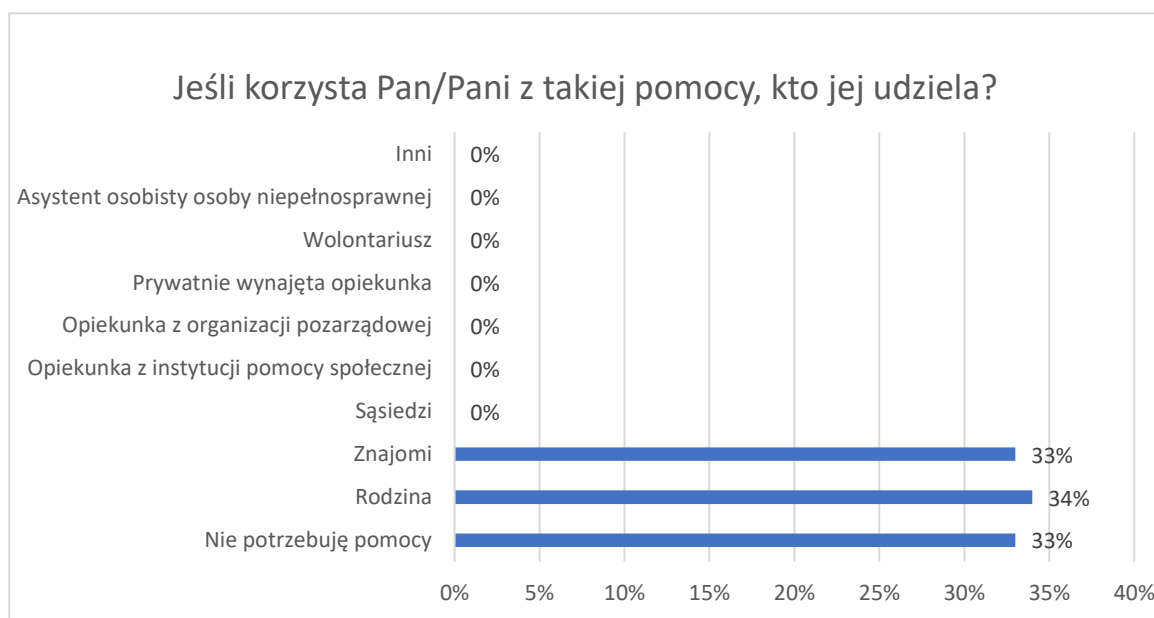
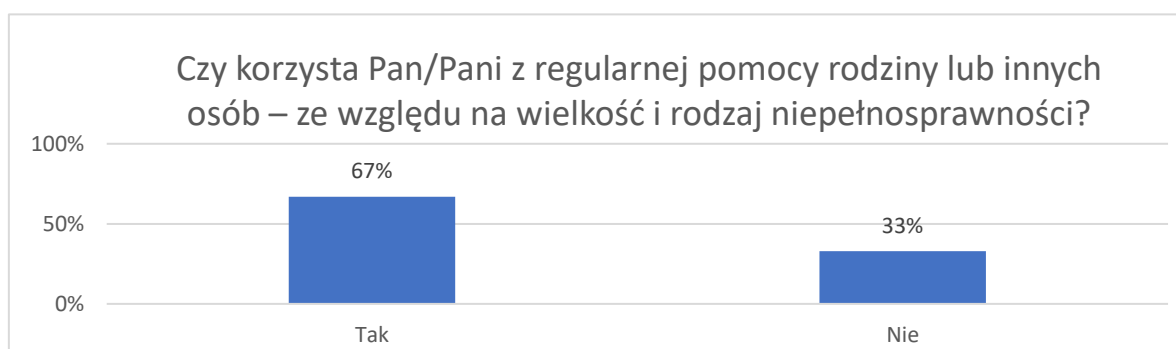
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niewystarczające środki finansowe do potrzeb (100%), niedostępność rehabilitacji i leczenia (33%), znalezienie zatrudnienia (33%), trudności przy wykonywaniu codziennych trudności (33%).

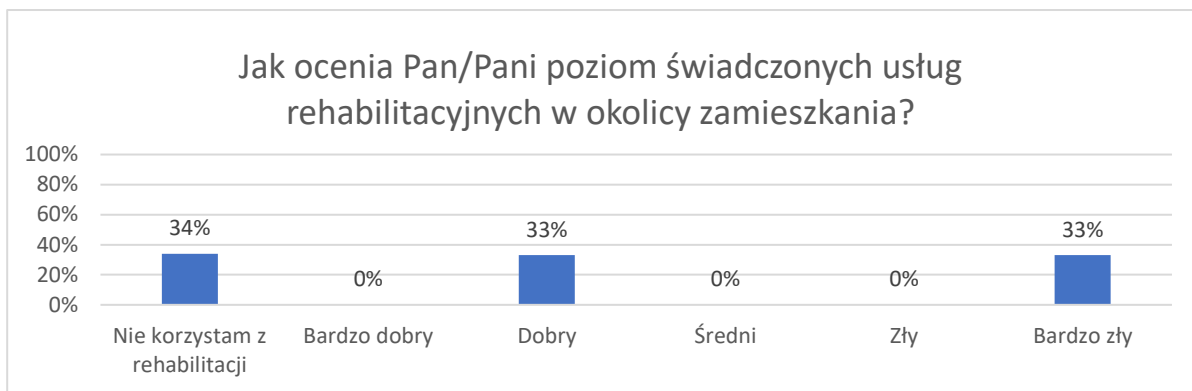
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. Wszyscy badani podają, że wychodzą codziennie.

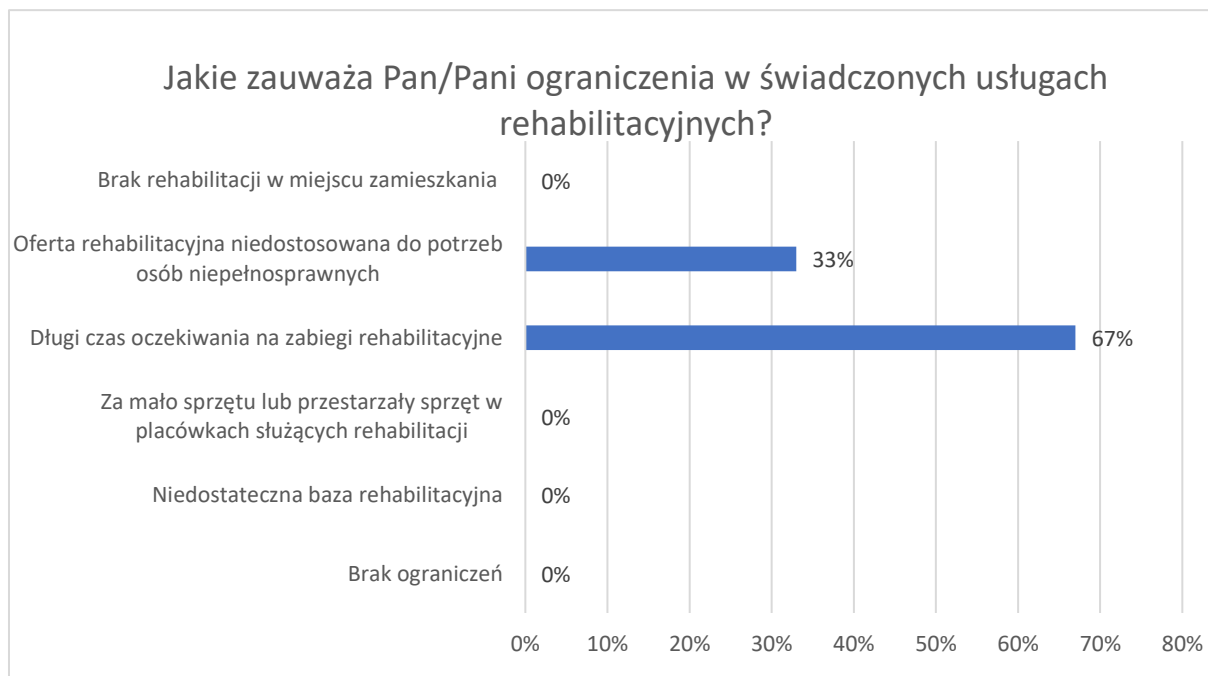
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 67% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (34%), znajomi (33%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. 34% wskazała, że nie korzysta z rehabilitacji. Kolejno: 33% oceniło poziom tych usług bardzo źle, a 33 % jako dobry.

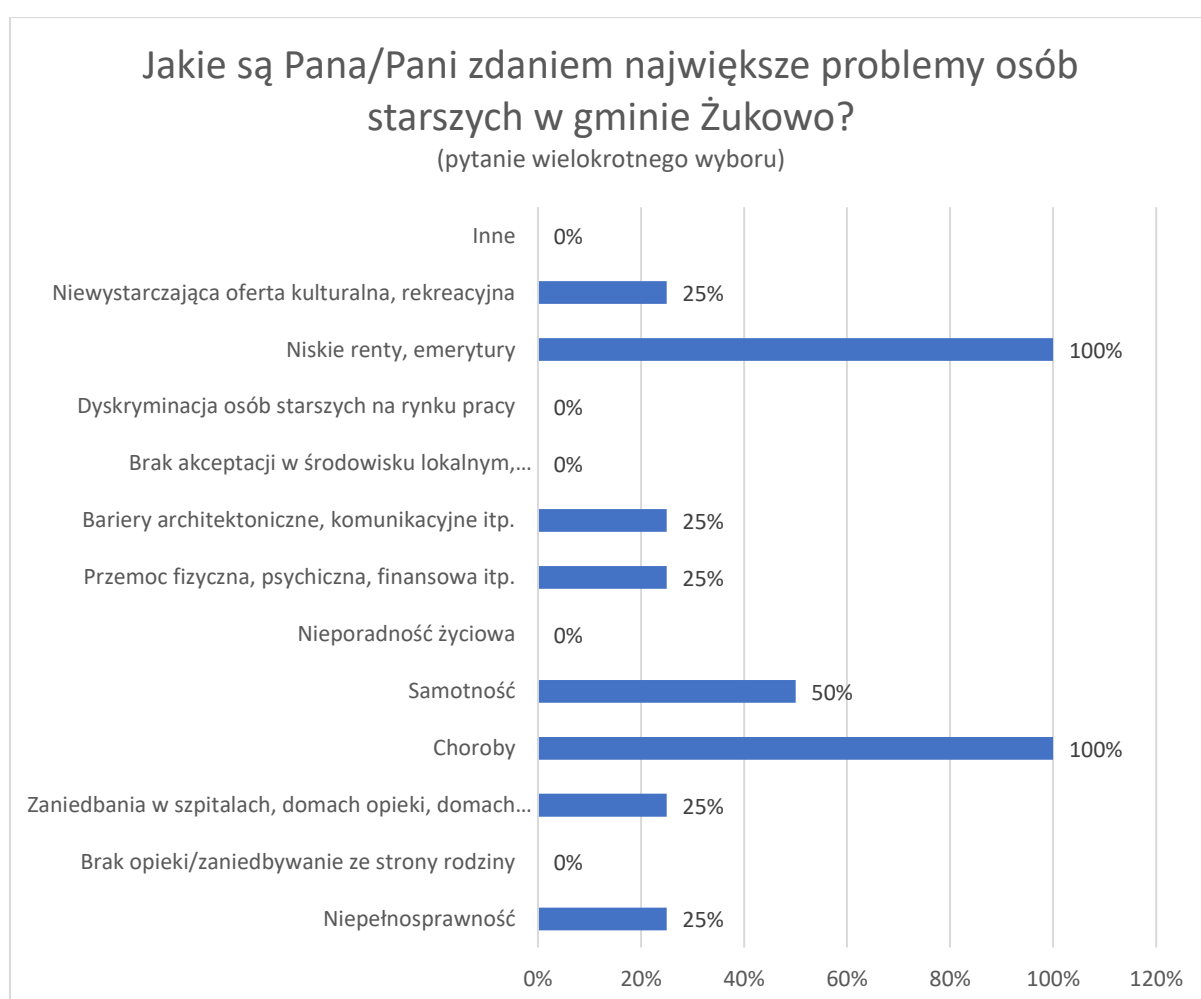

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: długi czas oczekiwania na zabiegi (67%) oraz niedostosowanie oferty rehabilitacyjnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (33%).

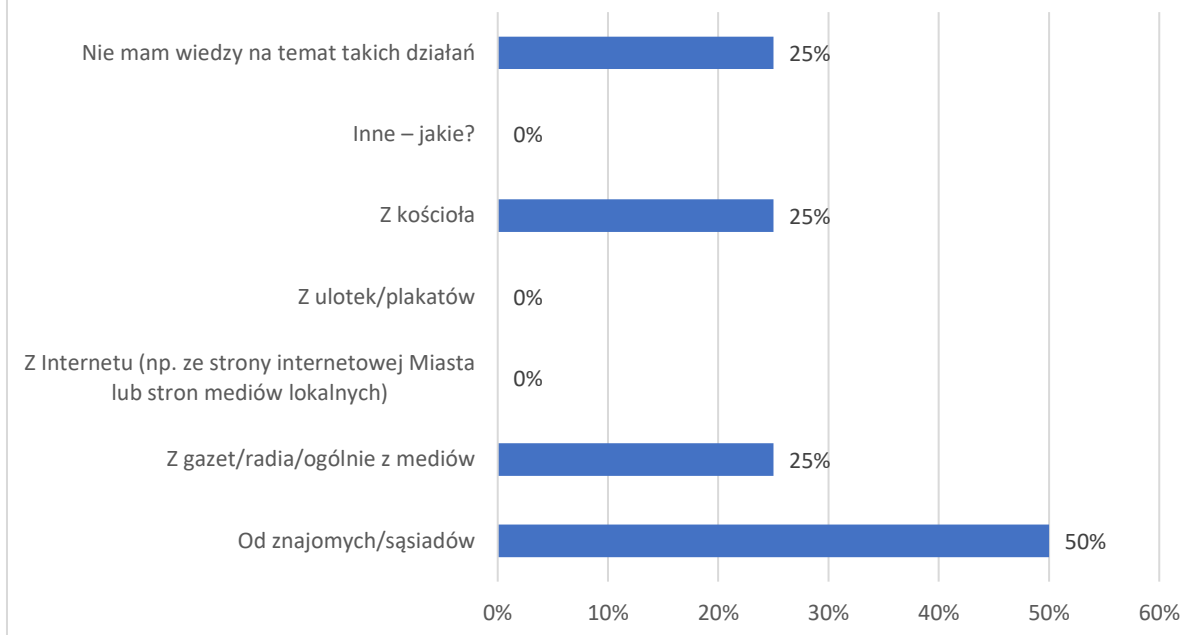
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z obszaru Małkowo, Pępowo zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (100%), choroby (100%), samotność (50%), niewystarczająca oferta kulturalna (25%), zaniedbywanie w instytucjach (szpitale, domy opieki) i niepełnosprawność (po 25%), bariery architektoniczne i komunikacyjne (25%) oraz różne formy przemocy (25%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru Małkowo, Pępowo w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 50% wskazało, że od znajomych i sąsiadów, kolejno 25% nie ma wiedzy na temat takich działań. 25% dowiaduje się o tym z kościoła, 25% z mediów.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na obszarze Małkowo, Pępowo, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 4

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie obszaru Małkowo, Pępowo. Grupa badana stanowiła 8 kobiet oraz 2 mężczyzn. 9 osób z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, 1 osoba to właściciel tego miejsca. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 37 lat.

CEL BADANIA

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

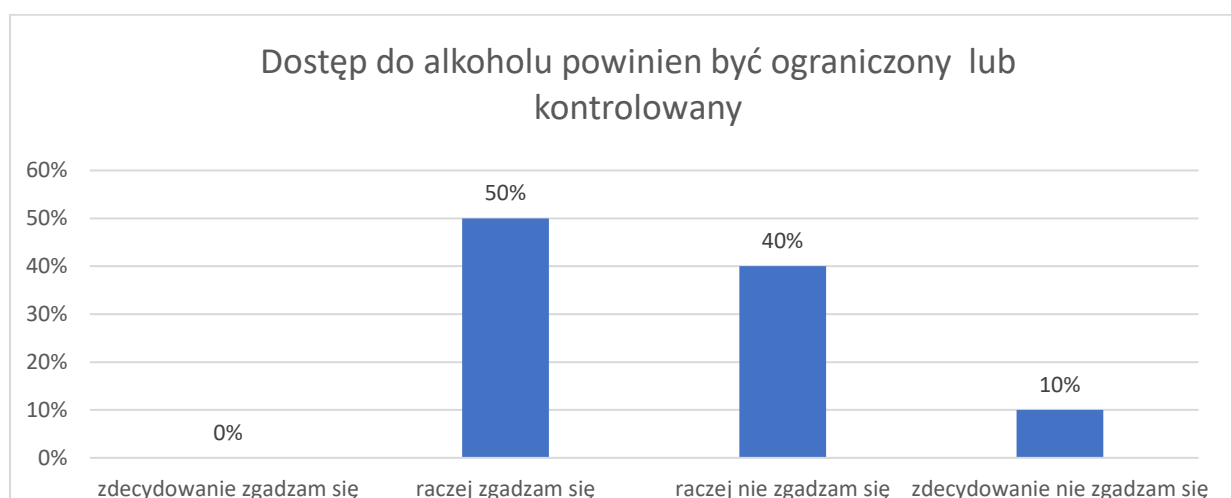
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

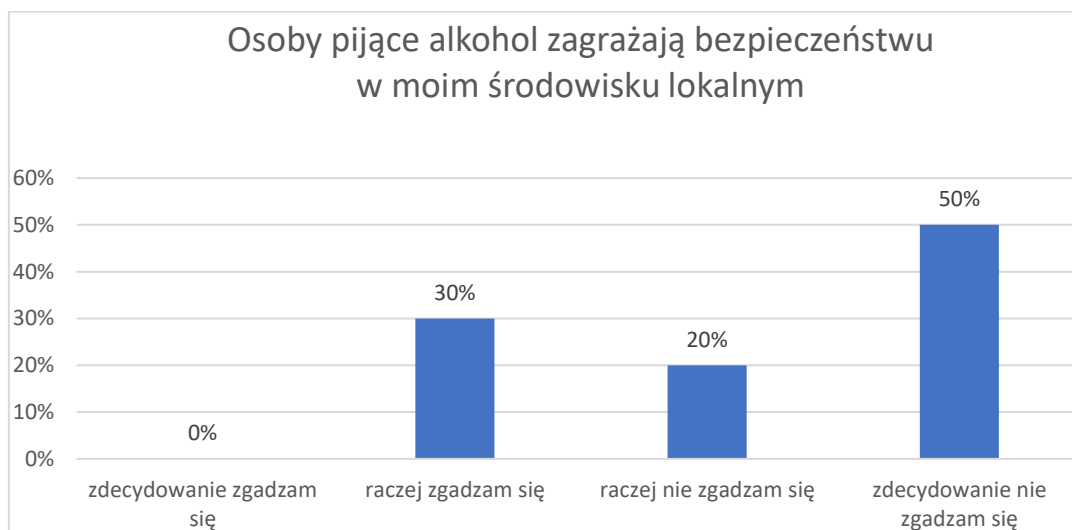
90% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **wysokim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

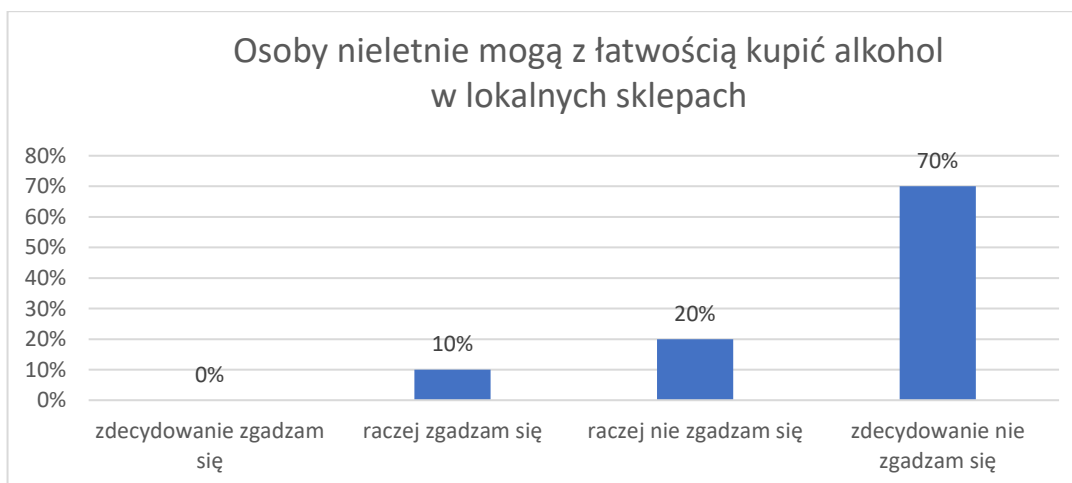
Z kolei 50% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

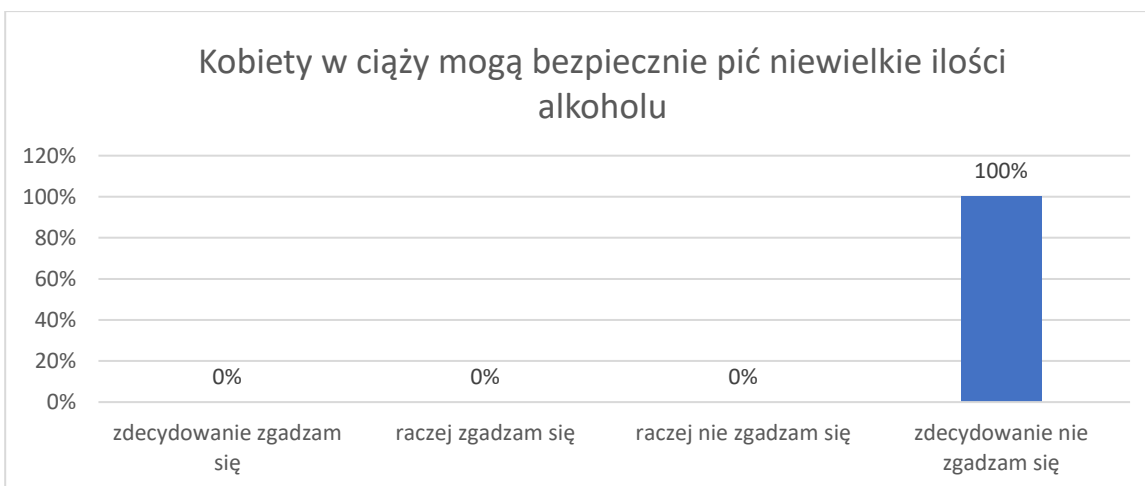
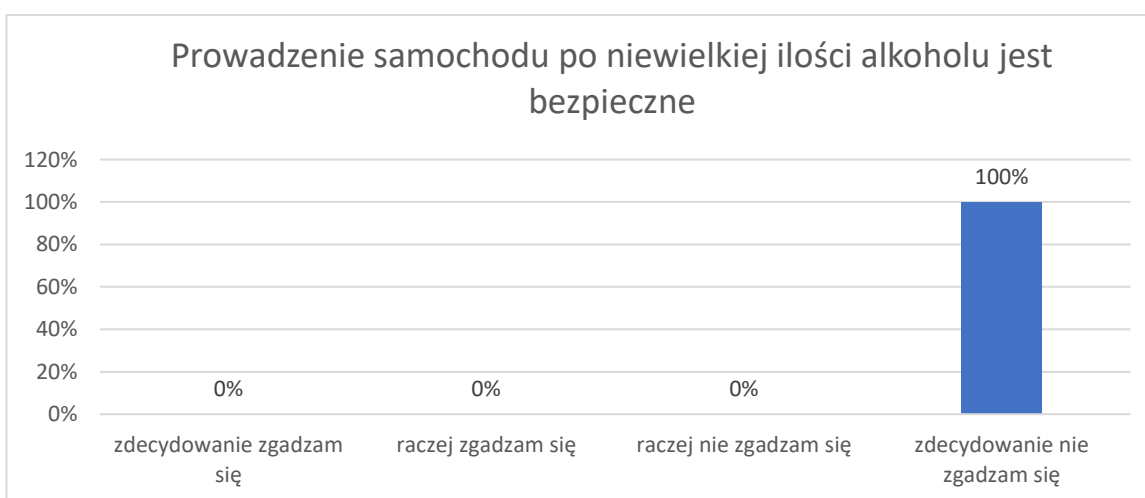
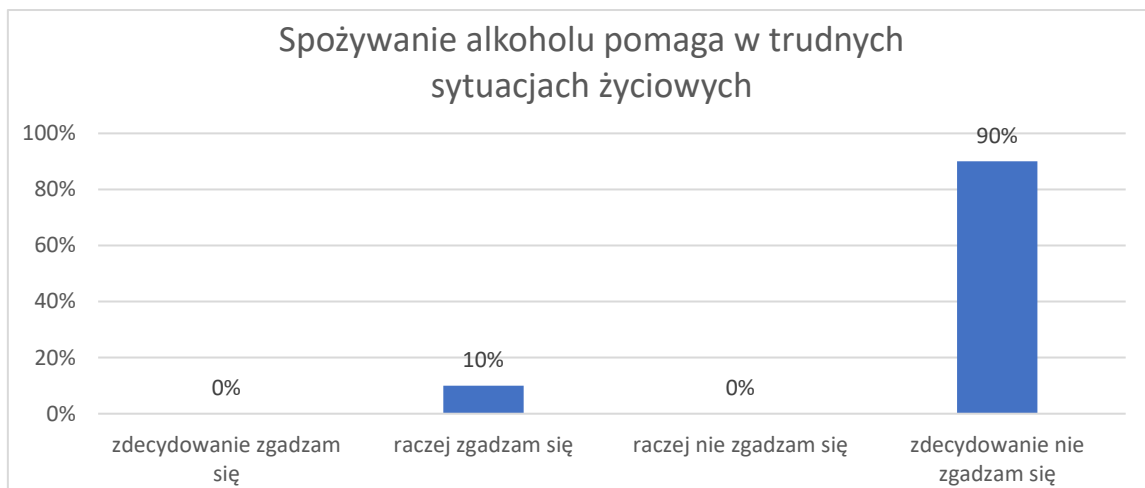
Łącznie 30% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

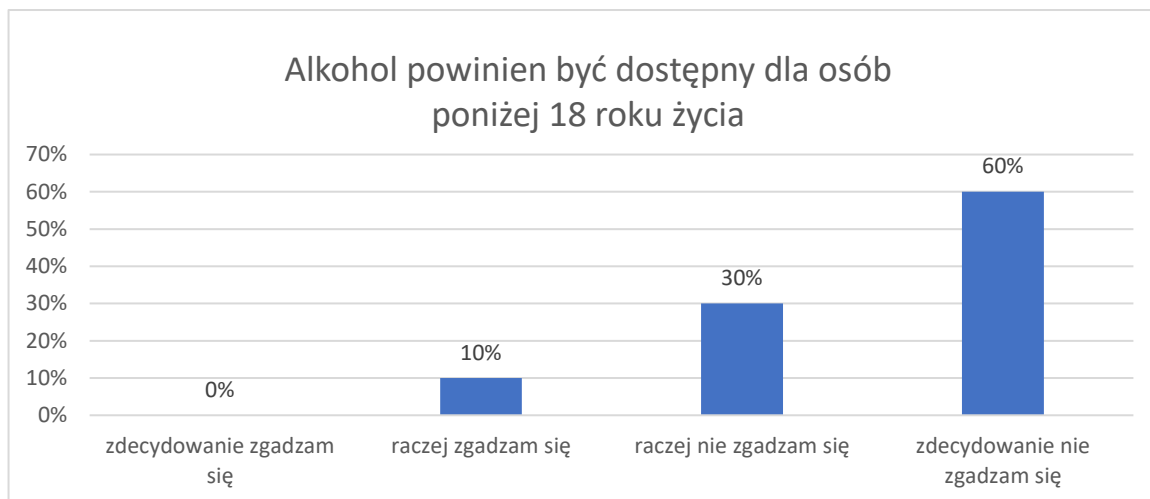
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **90% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

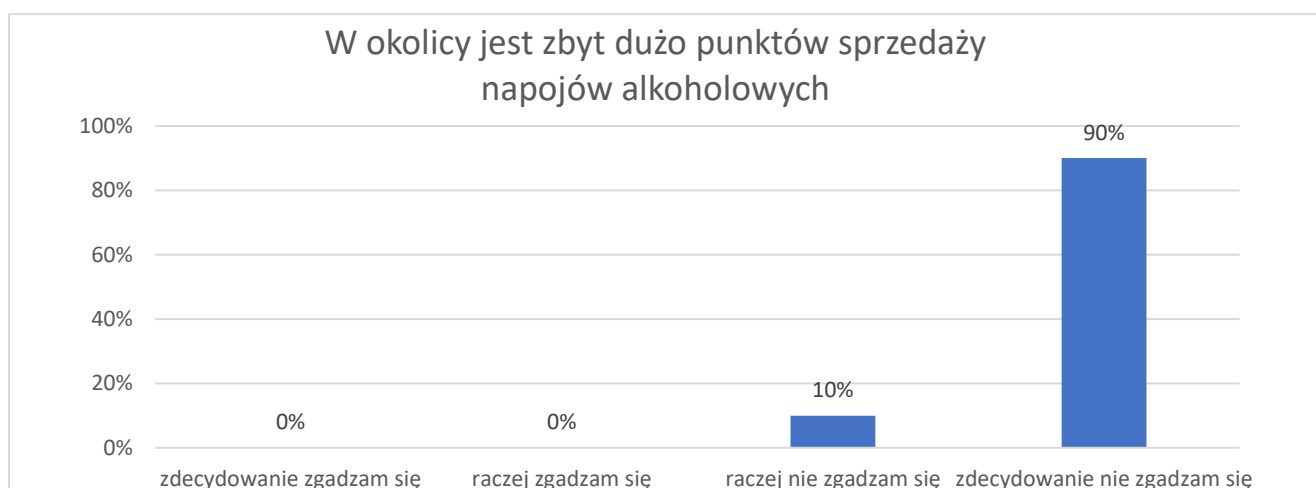
Łącznie 90% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

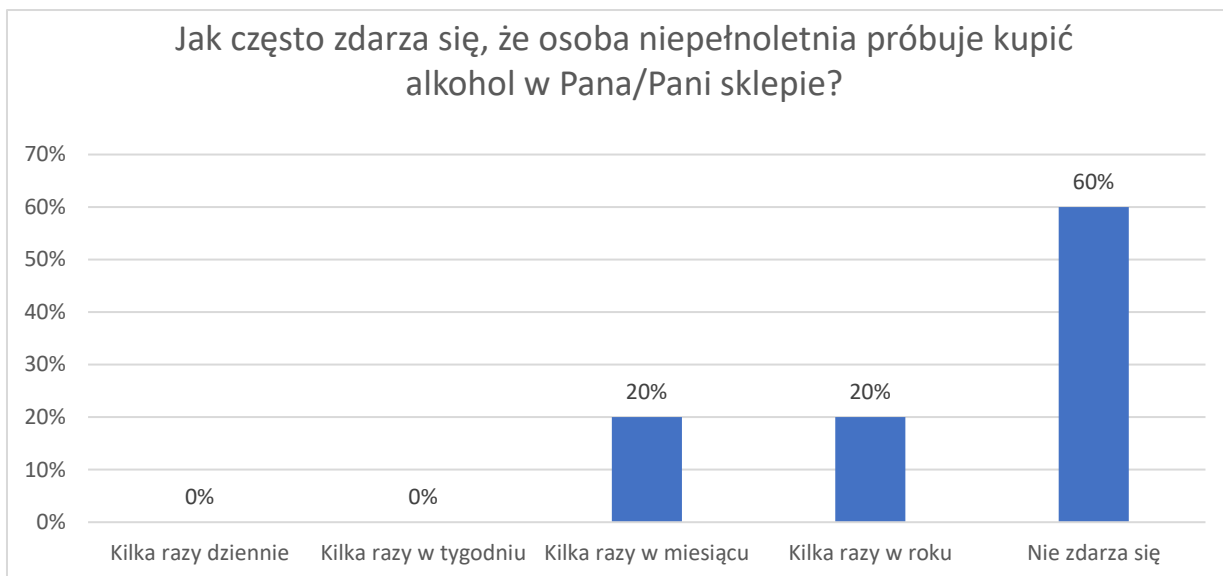
Łącznie **90%** sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Żukowo z obszaru Małkowo, Pępowo uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

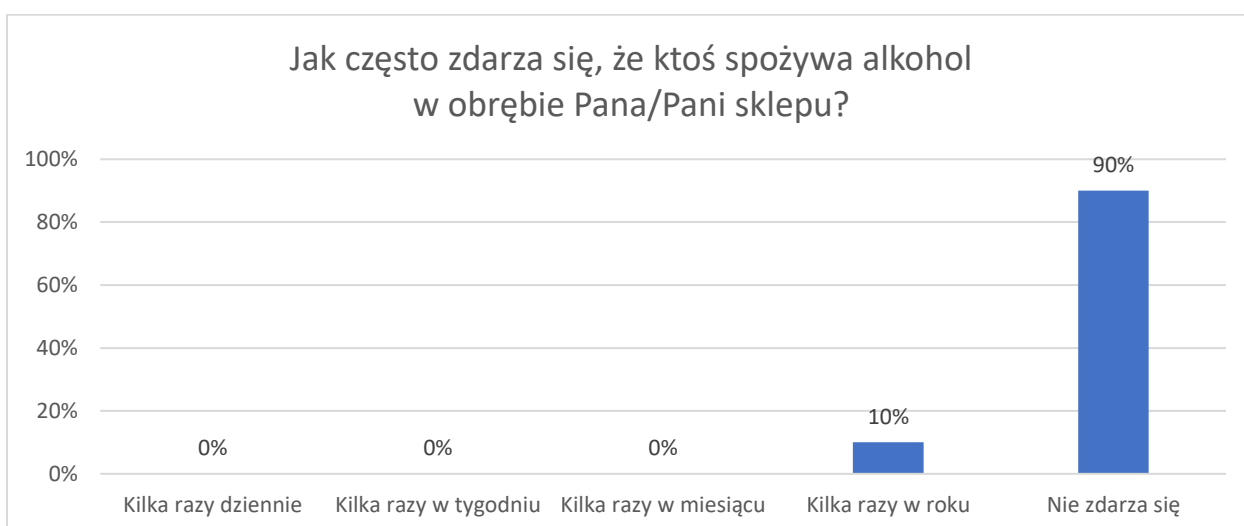
100% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

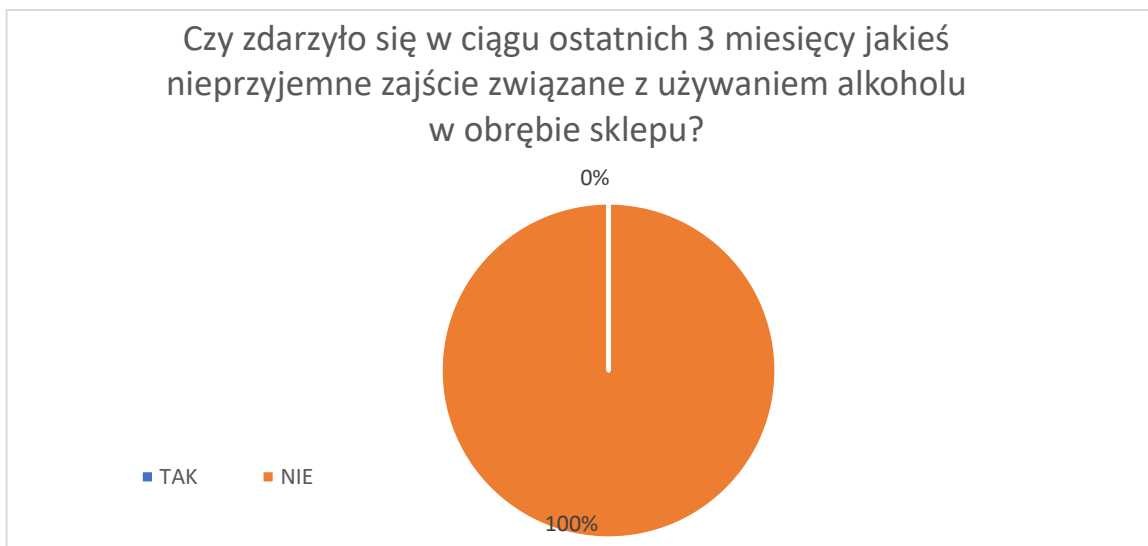
Sprzedawcy napojów alkoholowych w obszarze Małkowo, Pępowo deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (20%) oraz kilka razy w roku (20%).**

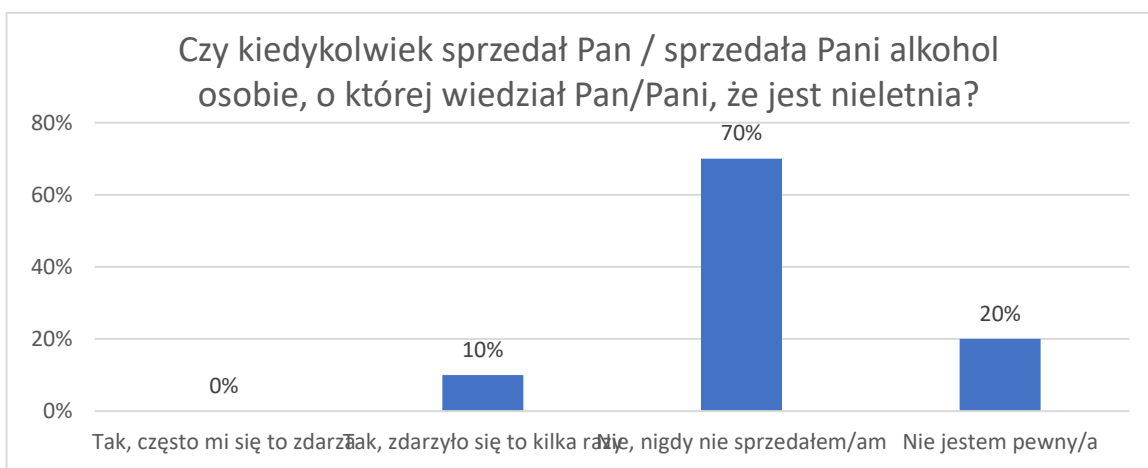
Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 10% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku.

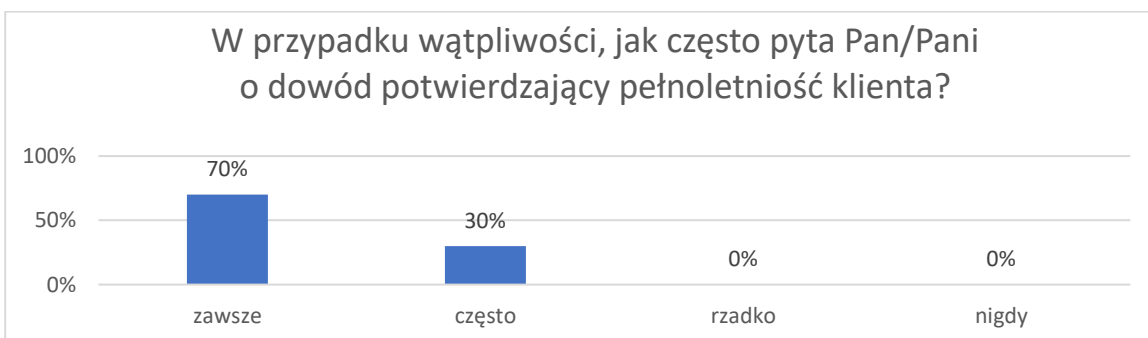
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

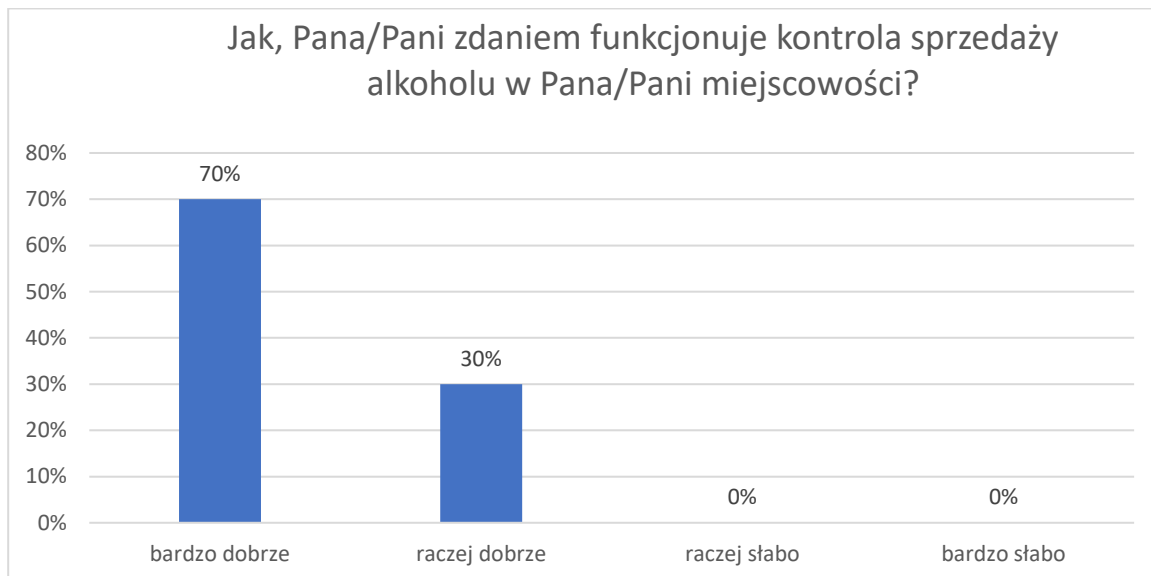
70% sprzedawców napojów alkoholowych z obszaru Małkowo, Pępowo deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **70% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 30% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 4

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo obszar Małkowo, Pępowo** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

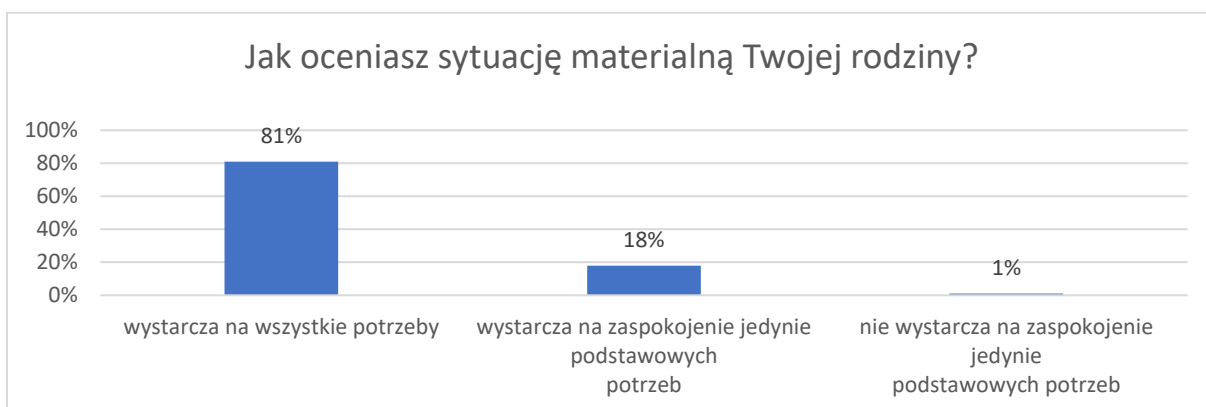
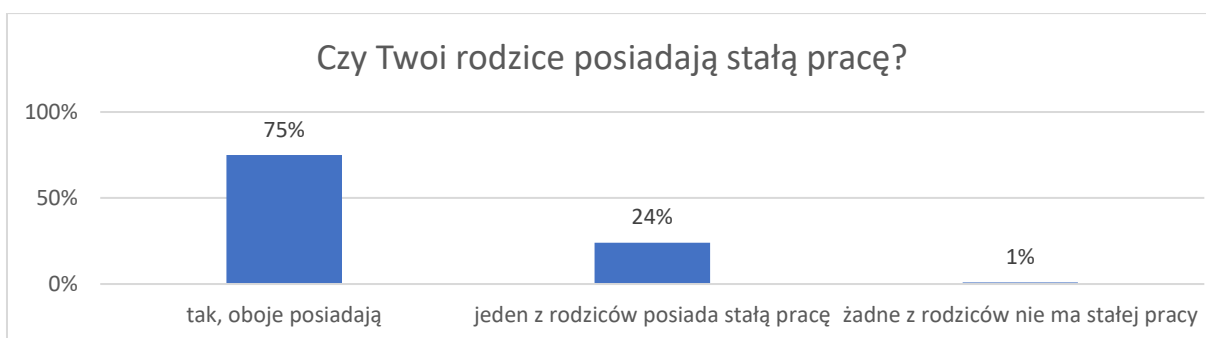
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu Gminy Żukowo - obszaru Małkowo, Pępowo w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	191 uczniów
---------------------------------	-------------

Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (75%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (81%).

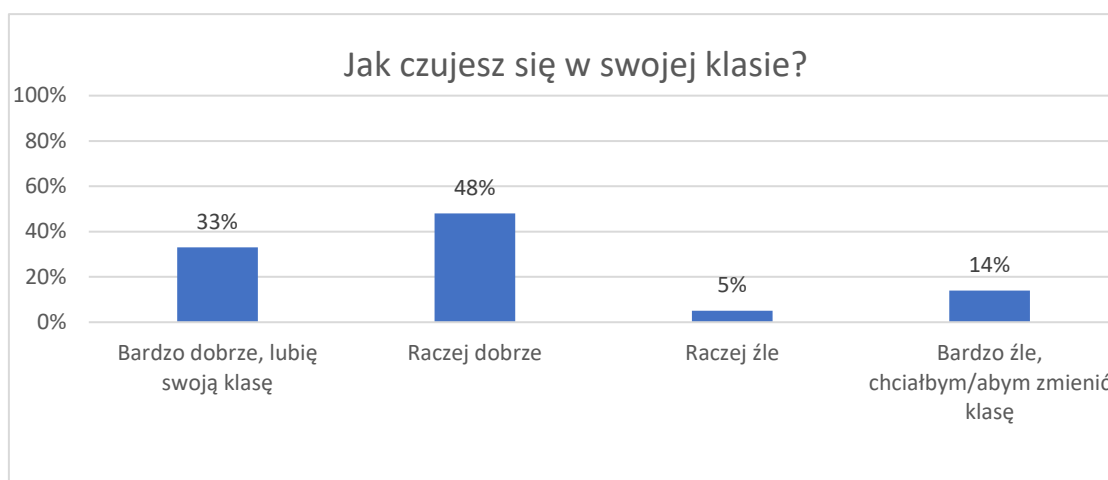

WYNIKI

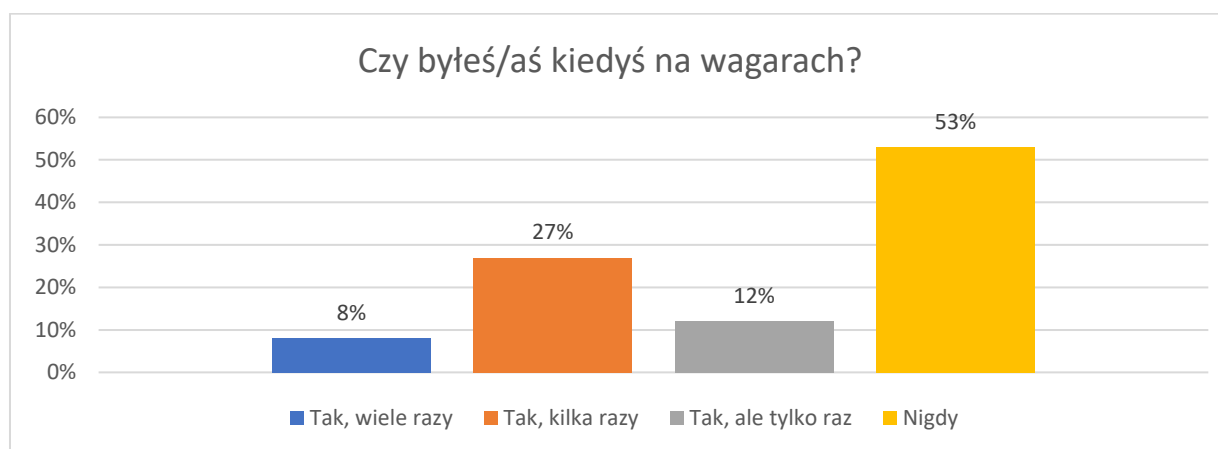
Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie.

Wyniki są zadowalające, ponieważ 81% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze. Przeciwnego zdania jest 19% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych obszaru Małkowo, Pępowo w sporej części nigdy nie byli na wagarach (53%) lub byli na nich tylko raz (12%).** 27% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 8% wiele razy.

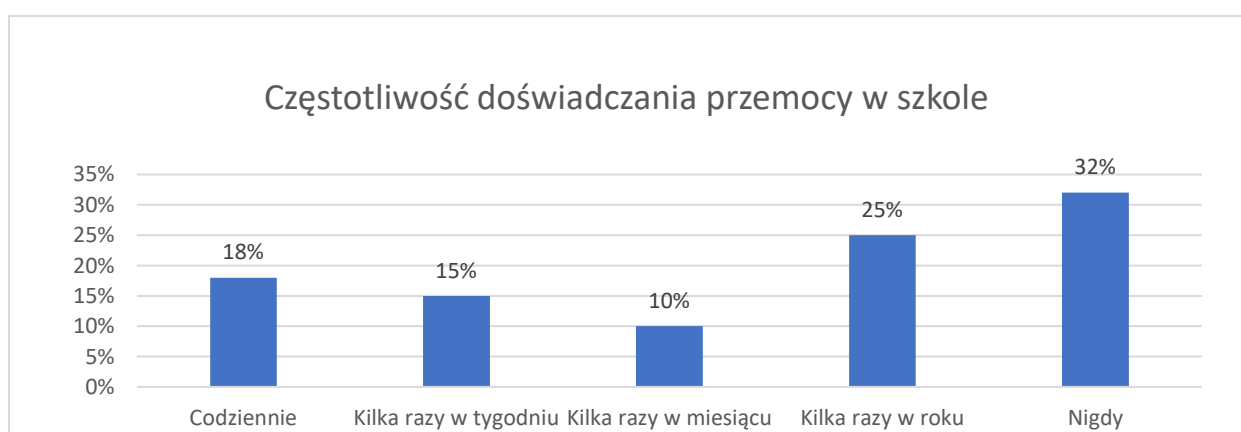
PRZEMOC W SZKOLE

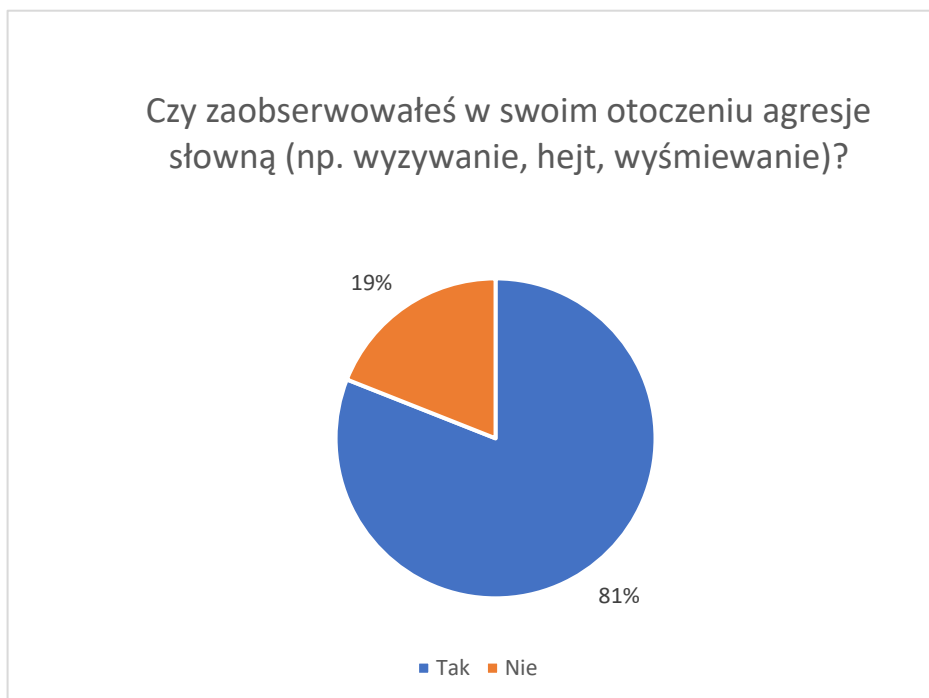
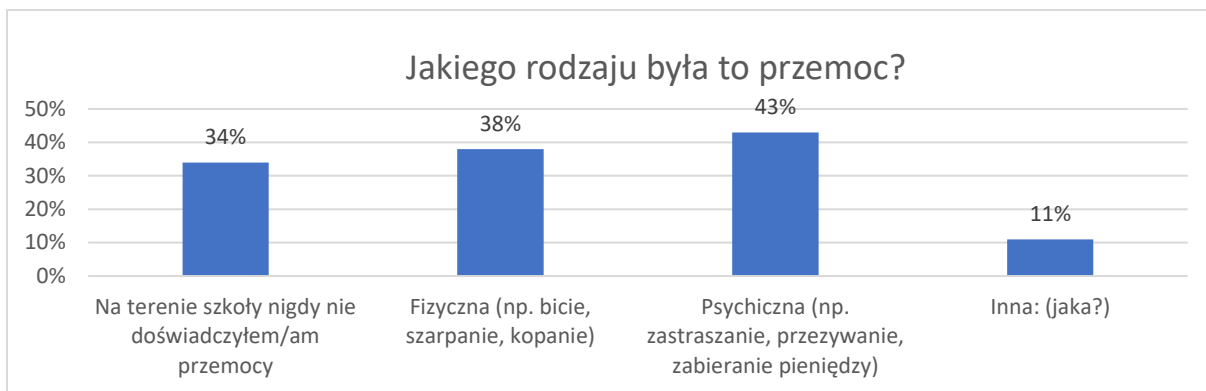
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

32% uczniów deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 68% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy w szkole. Niepokojące są wskazania 18% uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 34% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 43% wskazało na przemoc psychiczną a 38% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 81% uczniów szkół podstawowych w obszarze Małkowo, Pępowo deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

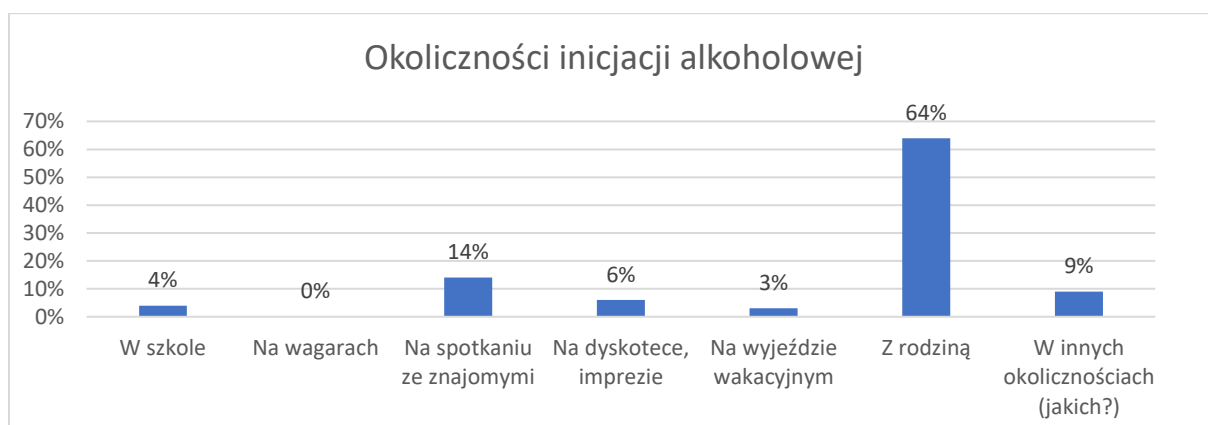
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino⁷⁸

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 37% badanej grupy.**

⁷⁸ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

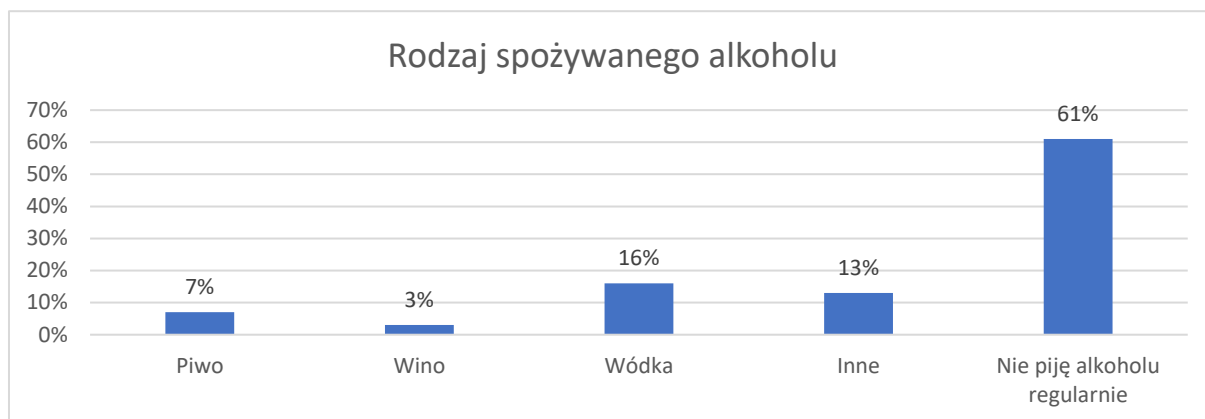
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (64%) oraz spotkanie ze znajomymi (14%).

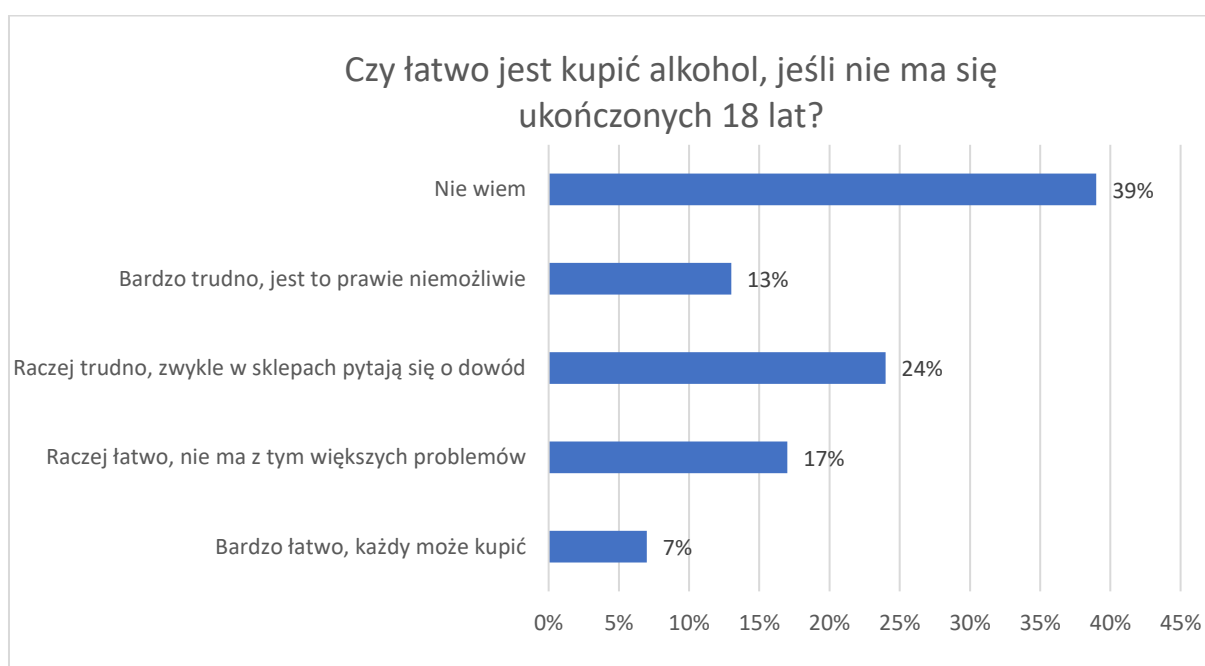
Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.**

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Uczniowie generalnie **najczęściej sięgają po wódkę (16%) oraz piwo (7%)**. 13% wskazań uczniów otrzymała odpowiedź inne – uczniowie wymieniali tutaj głównie wysokoprocentowe alkohole typu whisky czy rum.

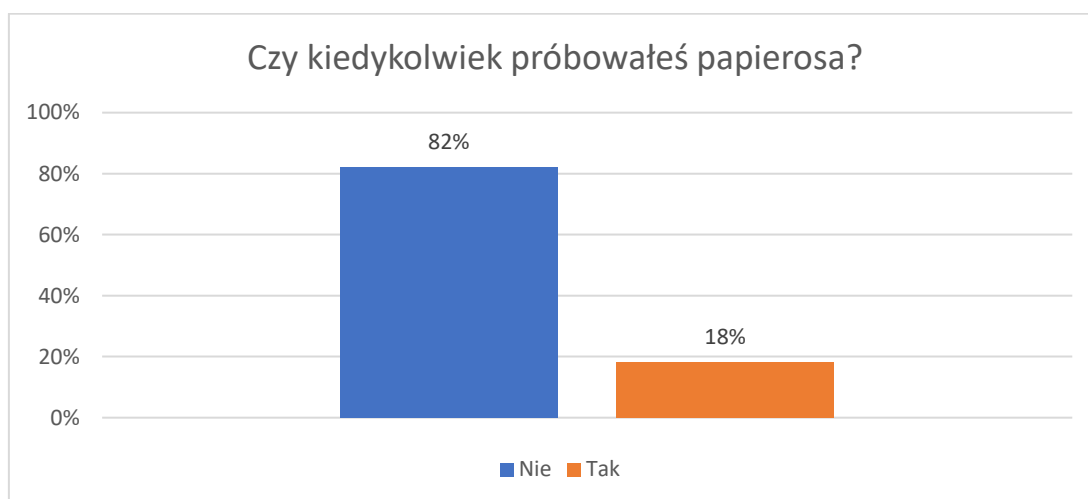

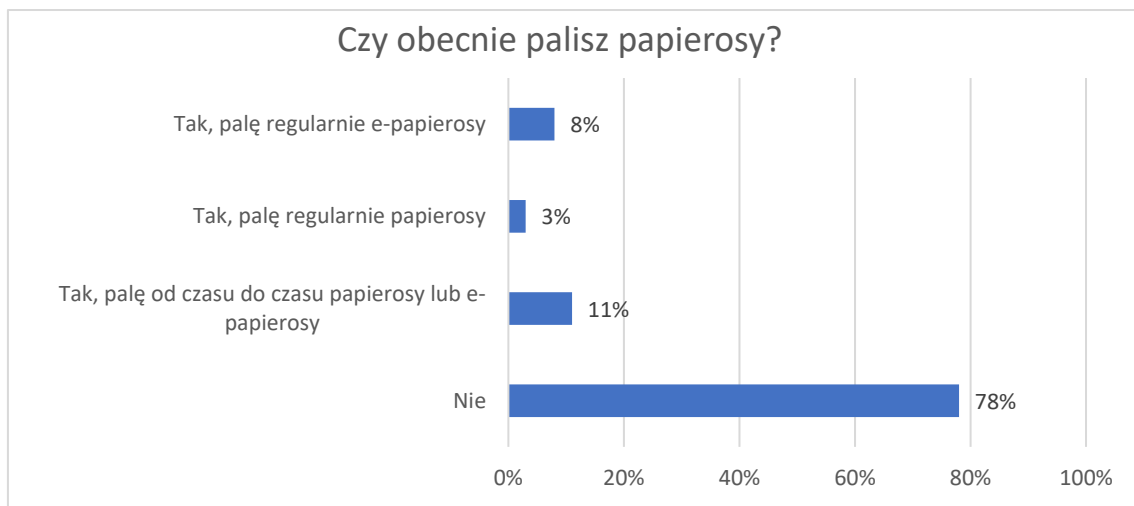
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 39% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 37% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 24% uczniów szkół podstawowych z obszaru Małkowo, Pępowo uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

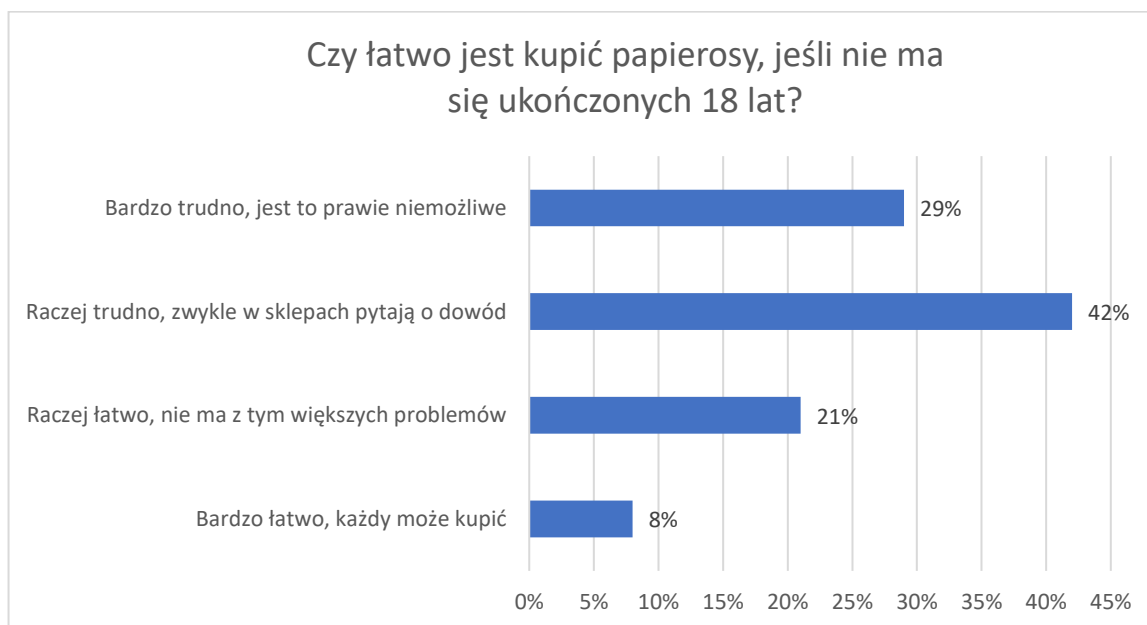
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar Małkowo, Pępowo czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 18% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych. 78% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklarują, że nie palą papierosów, a łącznie 11% deklaruje regularne palenie wyrobów tytoniowych.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 71% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 29% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

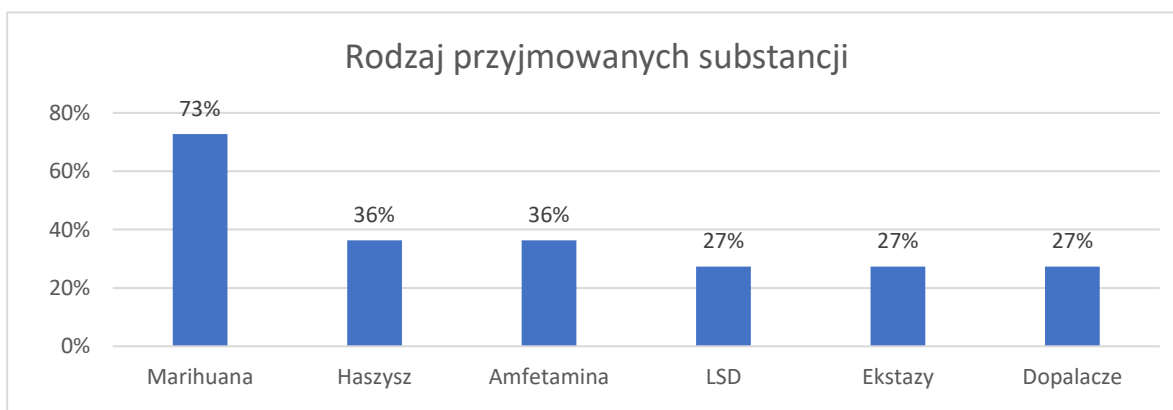
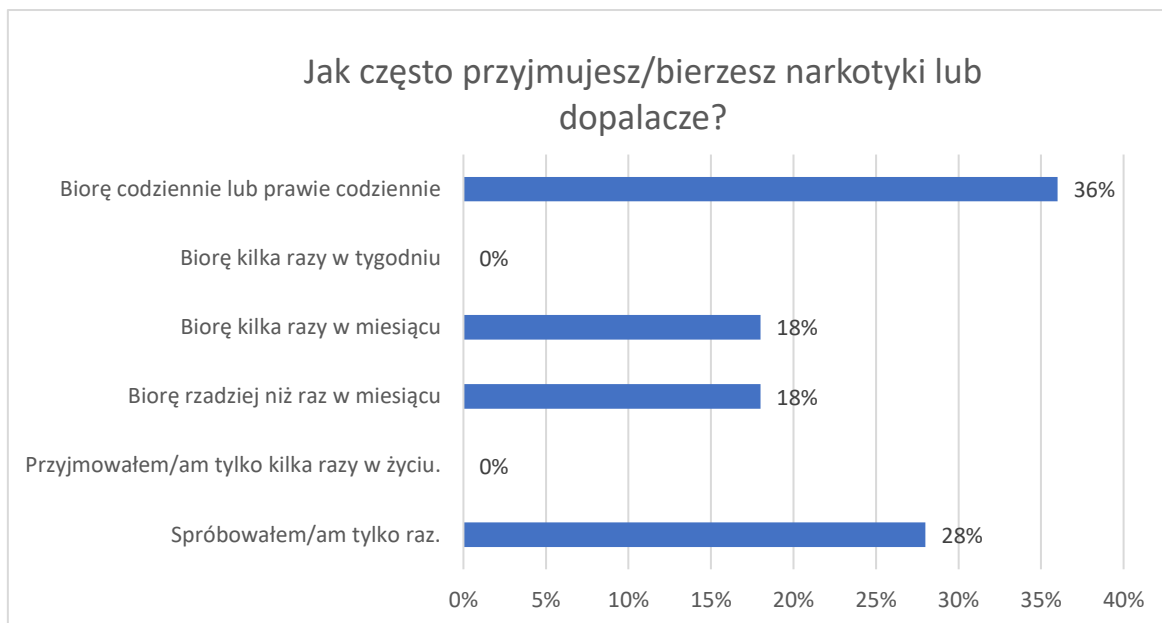

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

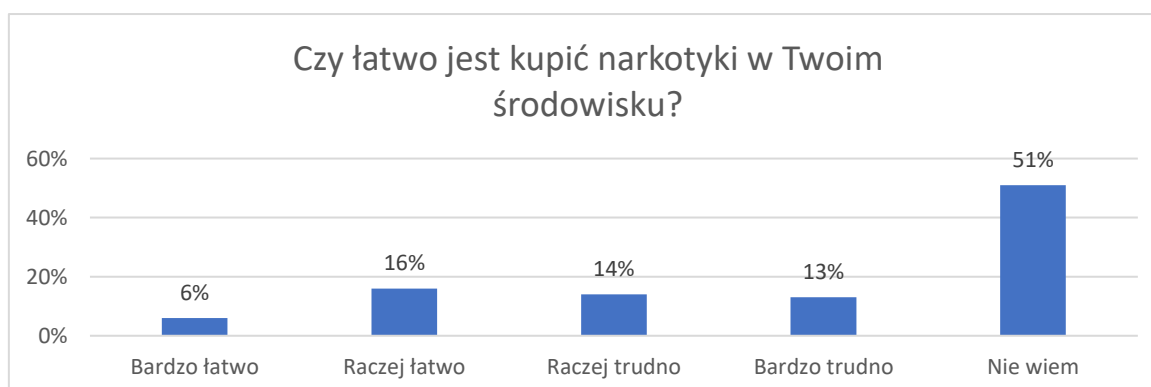
Wyniki badań wskazują, że w większości (95%) uczniowie szkół podstawowych w Gminie Żukowo – obszar Małkowo, Pępowo nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy. Jednak 5% badanej grupy przyznała się do stosowania tych substancji. Najczęściej deklarowaną przez uczniów okolicznością pierwszego przyjęcia substancji typu narkotyki lub dopalacze było środowisko szkolne, spotkanie ze znajomymi.

Na pytanie: „**Jak często przyjmujesz narkotyki lub dopalacze?**” uczniowie deklarujący kontakt z tymi substancjami wskazali głównie, że przyjmowali te substancje: jednorazowo (27%). **Uczniowie szkół podstawowych z obszaru Małkowo, Pępowo wskazali, że przyjmowali: marihuanę, amfetaminę, ekztazy, haszysz, dopalacze oraz LSD.**

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Połowa** uczniów (51%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 22% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

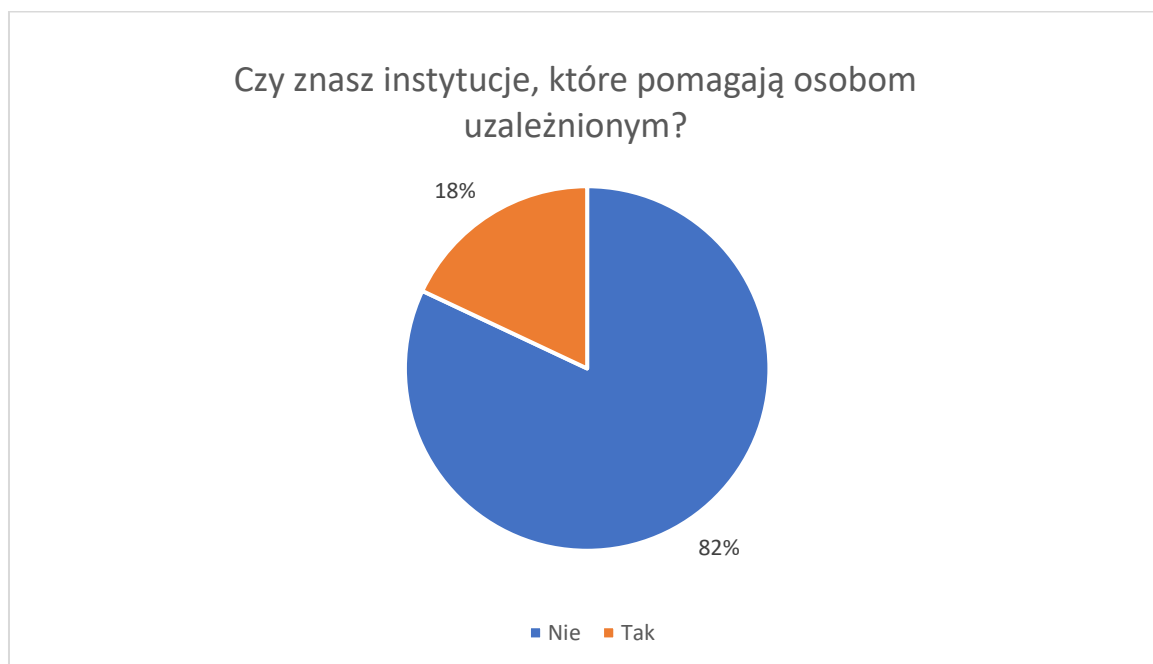
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych Gminy Żukowo - obszar Małkowo, Pępowo na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	25%	39%	18%	18%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	18%	29%	24%	29%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	65%	18%	7%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	8%	4%	21%	67%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	10%	7%	24%	59%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	5%	16%	38%	41%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	5%	6%	18%	71%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	71%	21%	3%	5%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	7%	9%	29%	55%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	22%	20%	27%	31%

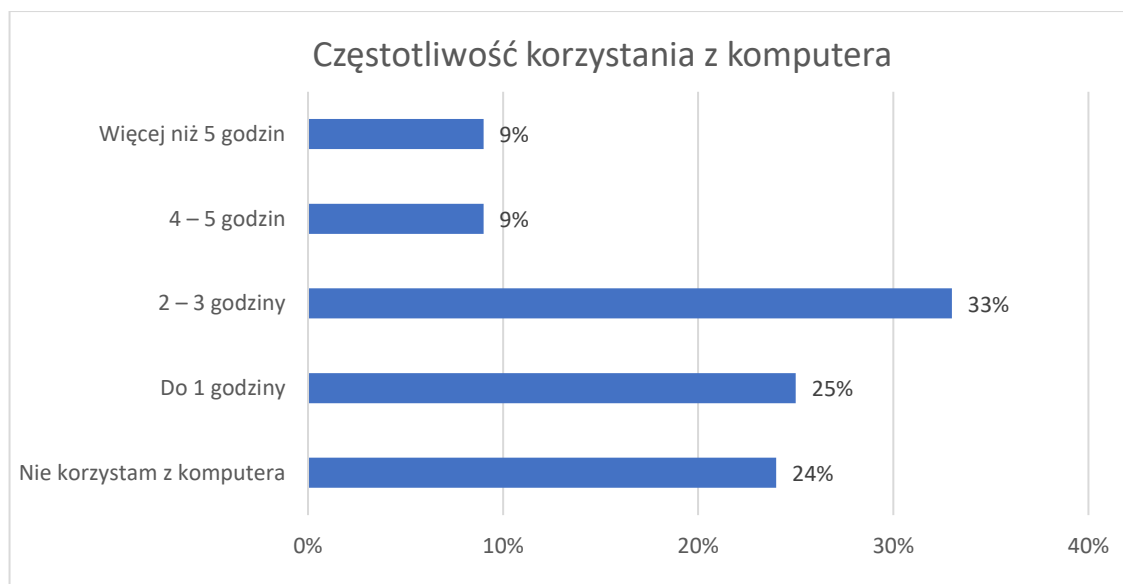
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych z obszaru Małkowo, Pępowo, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (82%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 18% wykazujących się taką wiedzą wymieniało: spotkania AA, poradnie leczenia uzależnień, opiekę psychologa – terapeuty.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

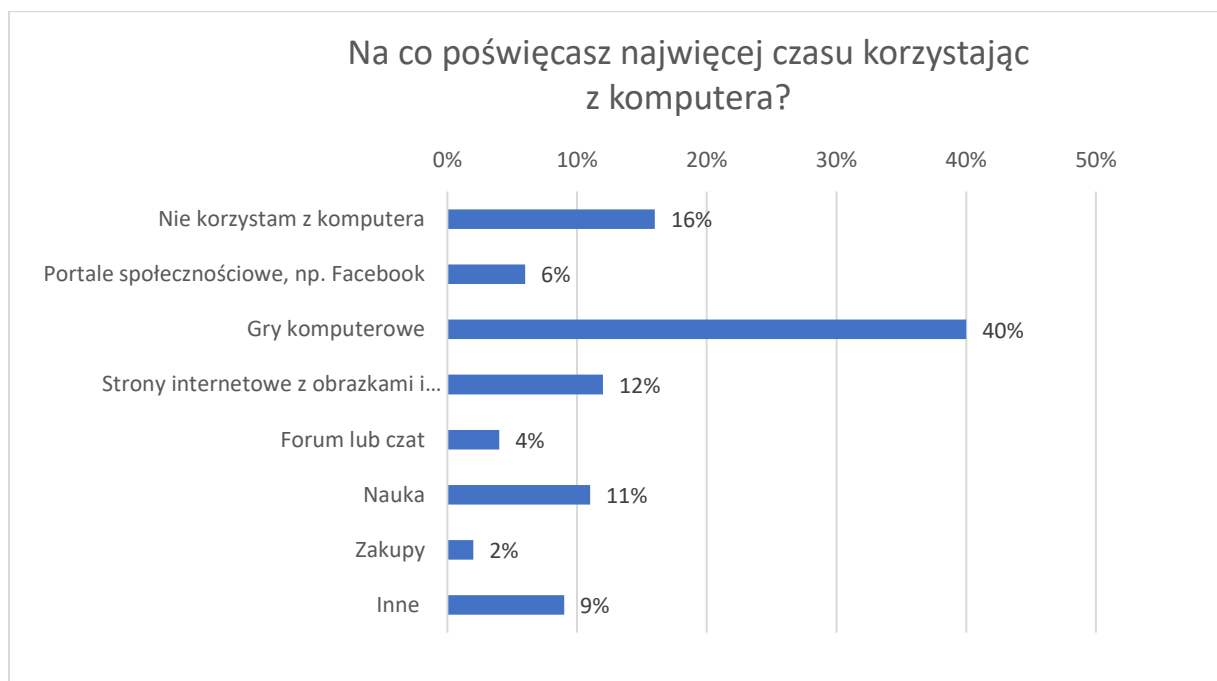
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.⁷⁹

Większość badanych uczniów szkół podstawowych Obszaru Małkowo, Pępowo spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (33%)**. 24% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

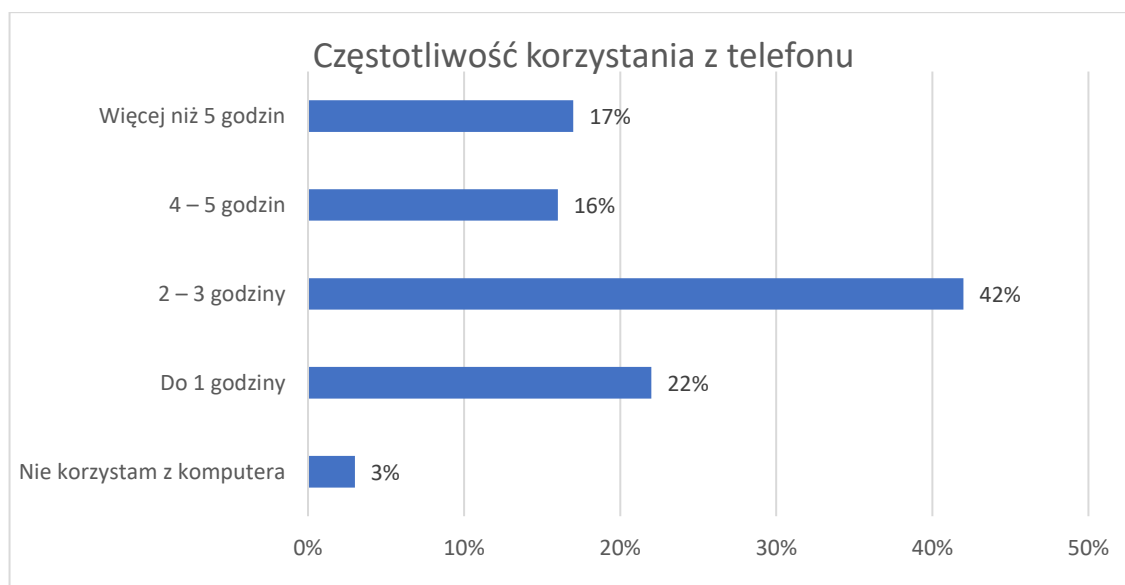

⁷⁹Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (40%), strony z tzw. „memami” (12%) oraz nauka (11%).**

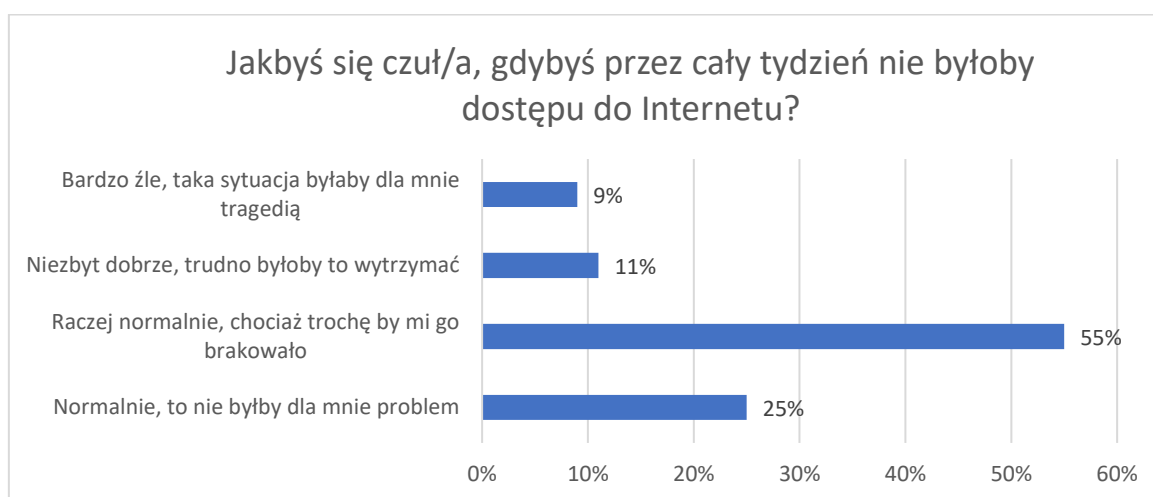

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (42%). Należy zwrócić uwagę, że 33% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 80% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajzeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

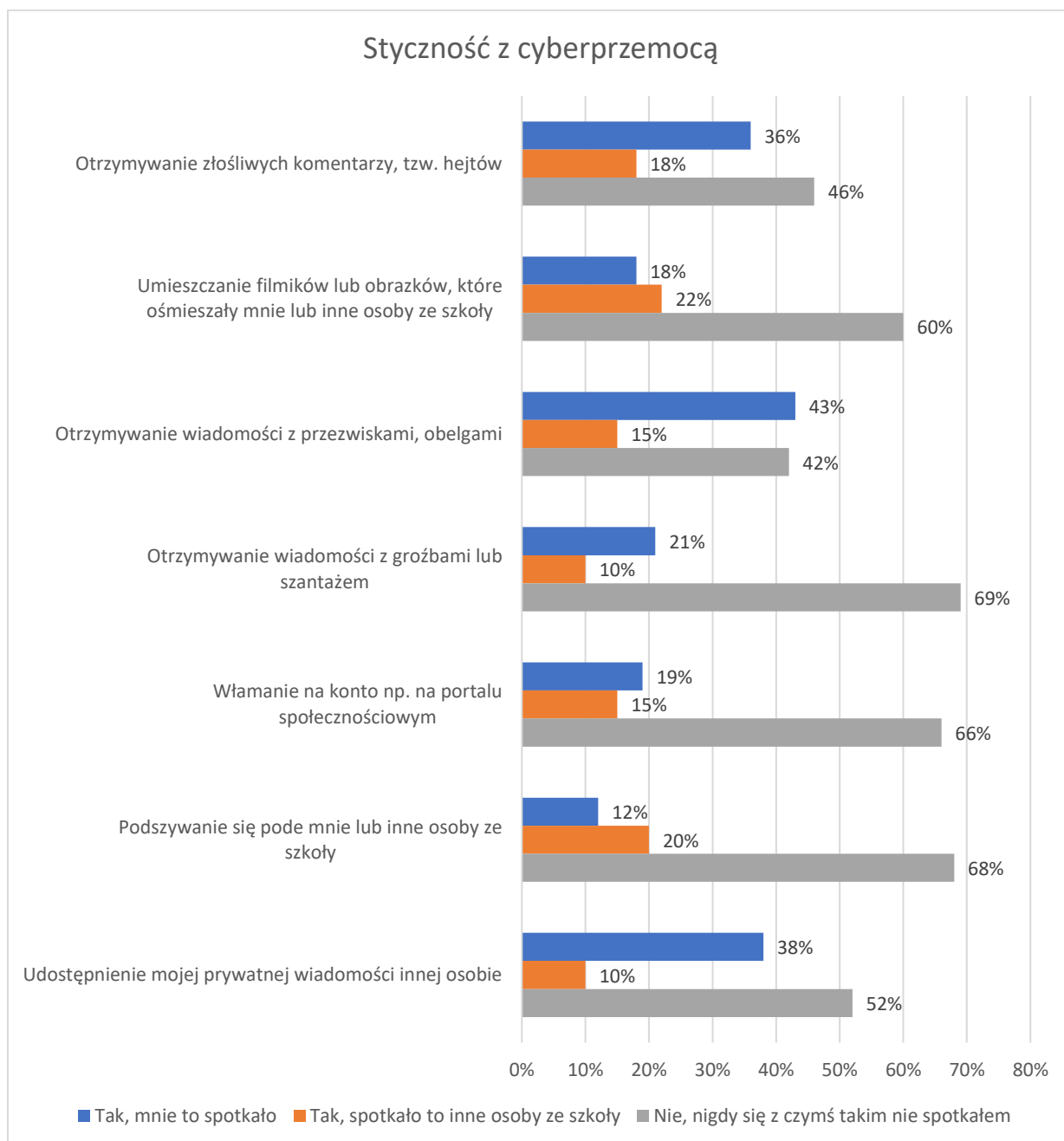

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

36% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (43%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (38%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

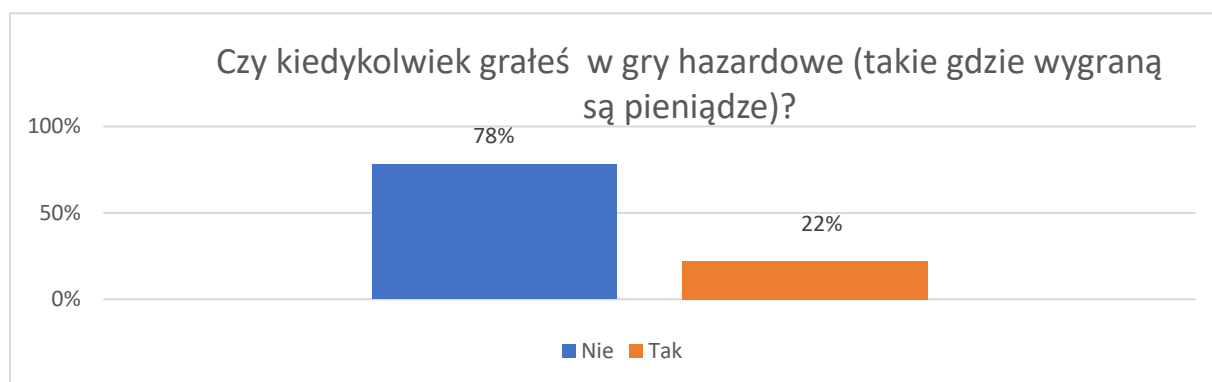
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)⁸⁰.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar Małkowo, Pępowo. **78% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 22% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

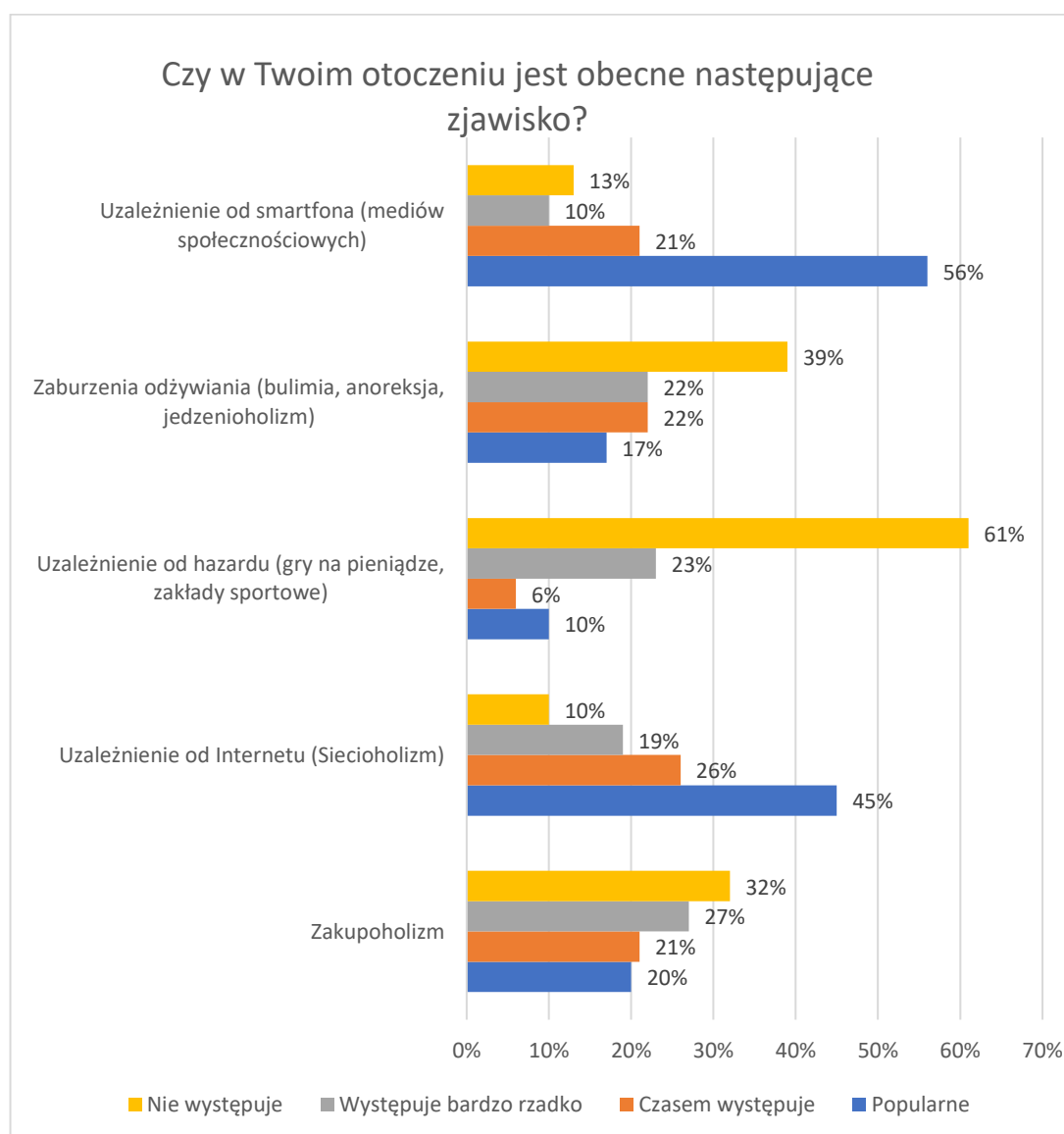
⁸⁰ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar Małkowo, Pępowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (56%) oraz sieciorholizm (45%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.⁸¹

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają rodziną (37%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (24%) oraz znajomymi spoza niej (9%). Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 23% uczniów.

⁸¹ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu obszaru Małkowo, Pępowo, poprosiliśmy o wskazanie sposobów spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (59%), alternatywne formy spędzania czasu (54%) oraz gry online (28%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	21%	13%	9%	20%	16%	21%
uczysz się języków obcych	5%	8%	18%	31%	21%	17%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	26%	19%	15%	10%	2%	28%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	26%	18%	13%	12%	4%	27%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	11%	4%	5%	7%	3%	70%
granie w gry online	7%	12%	16%	28%	28%	9%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	5%	0%	8%	25%	59%	3%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	3%	0%	6%	19%	64%	8%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 4

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z terenu Obszaru Małkowo, Pępowo**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

W badaniu wzięły udział 13 osób z terenu obszaru Małkowo, Pępowo.

WYNIKI BADAŃ

W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych Obszaru Małkowo, Pępowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi⁸² problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (77%), hejt (69%) oraz palenie papierosów (69%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

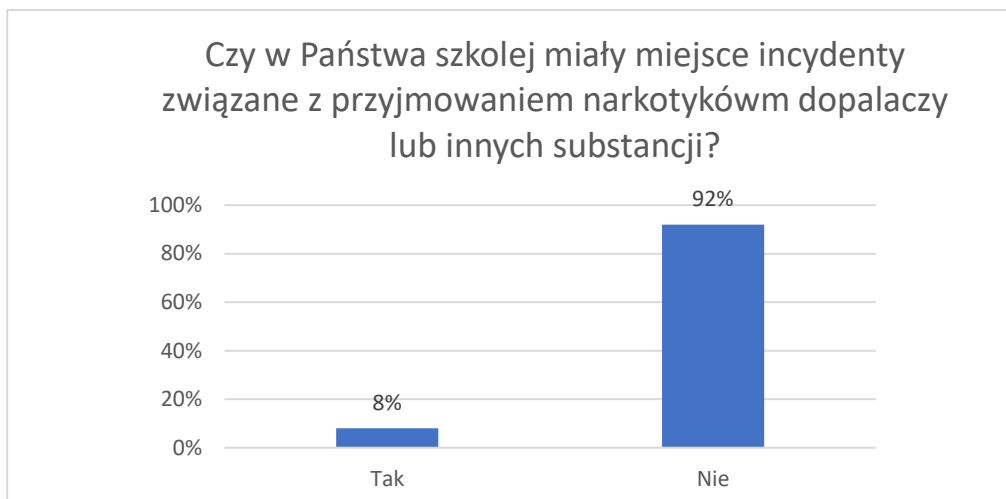
	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	23%	23%	38%	8%	8%
Przemoc w rodzinie uczniów	15%	0%	47%	23%	15%
Cyberprzemoc	38%	23%	23%	8%	8%

⁸² Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

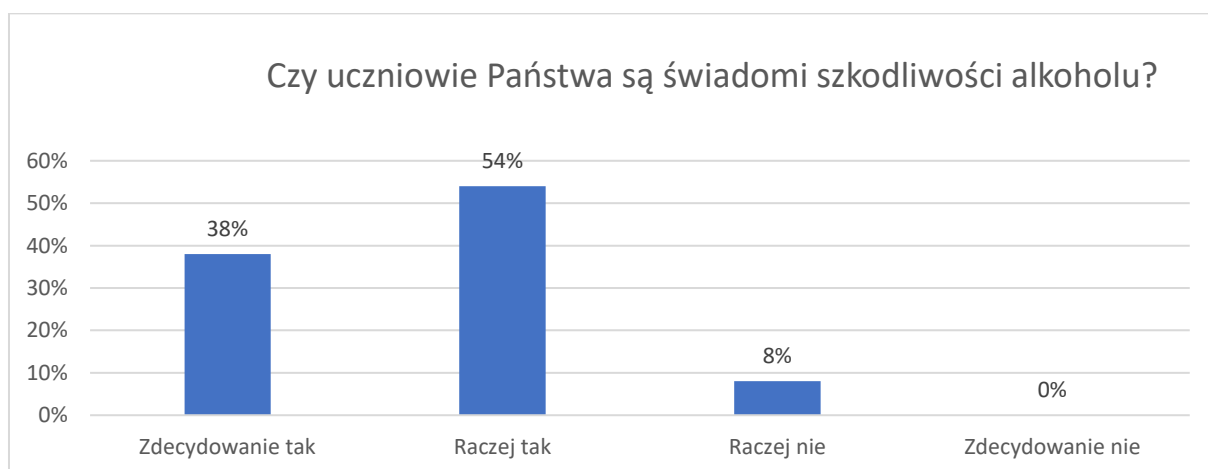
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	62%	15%	15%	8%	0%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	15%	39%	23%	15%	8%
Palenie papierosów i e-papierosów	31%	38%	15%	8%	8%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	15%	8%	31%	23%	23%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	15%	8%	15%	15%	47%
Przyjmowanie narkotyków	15%	8%	15%	8%	54%
Hejt	46%	23%	15%	8%	8%

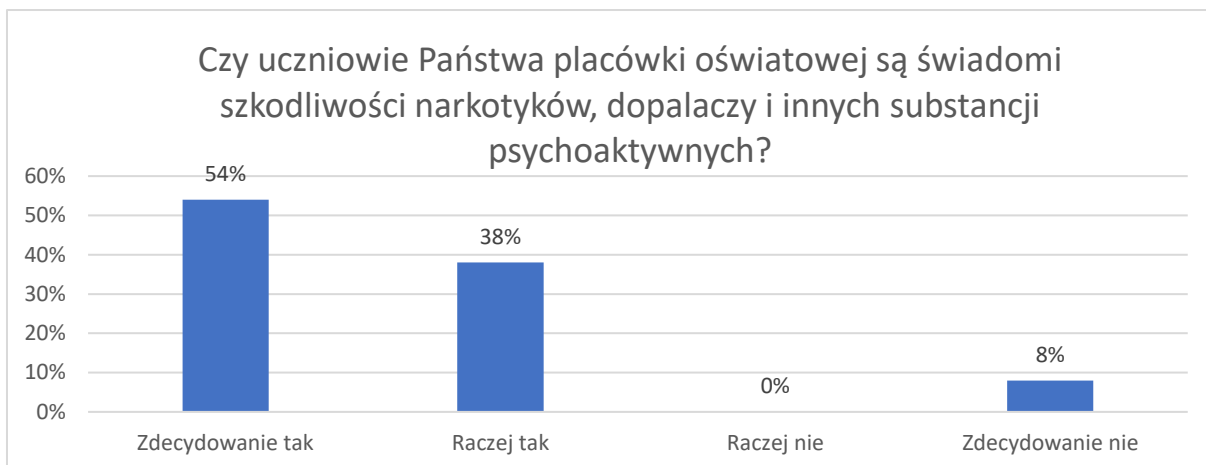
Większość nauczycieli (92%) niemal jednogłośnie określa, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub dopalaczy. 8% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

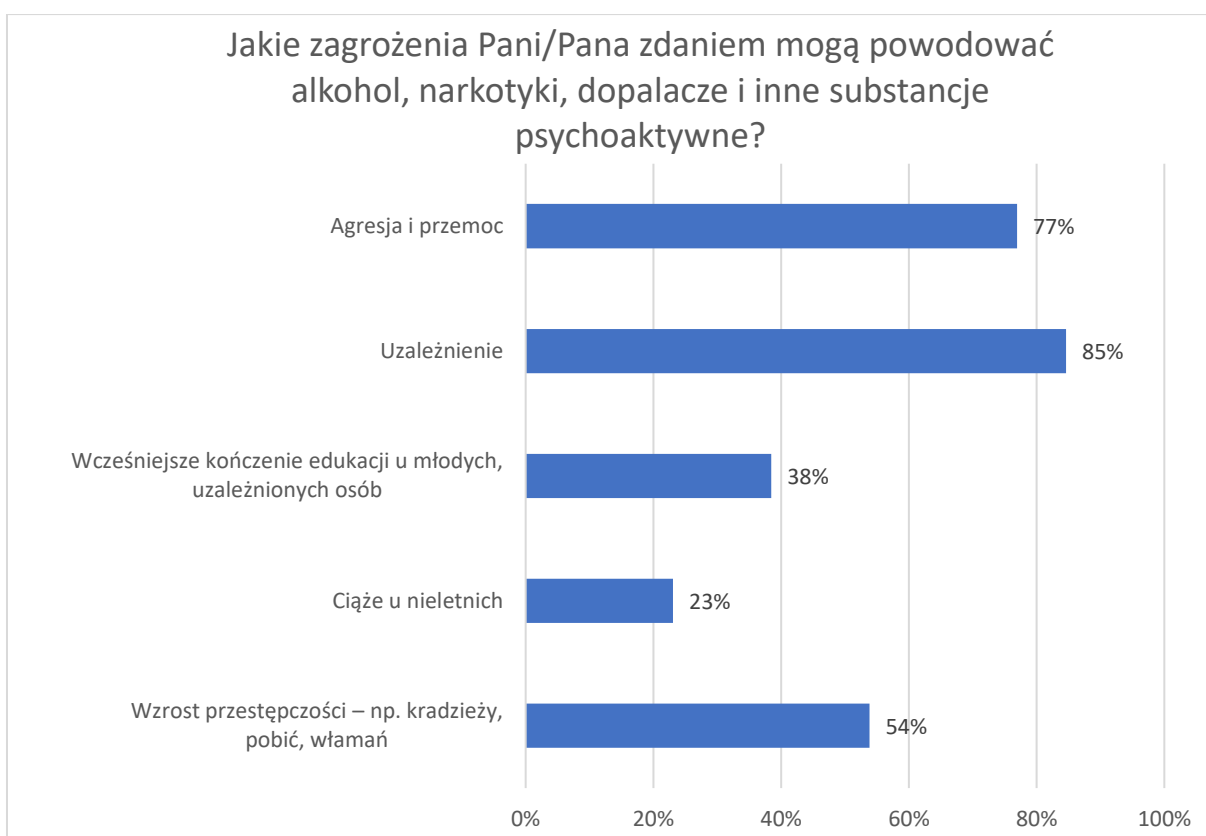

Pedagodzy szkół podstawowych z Obszaru Małkowo, Pępowo niemal jednogłośnie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 96% ankietowani nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

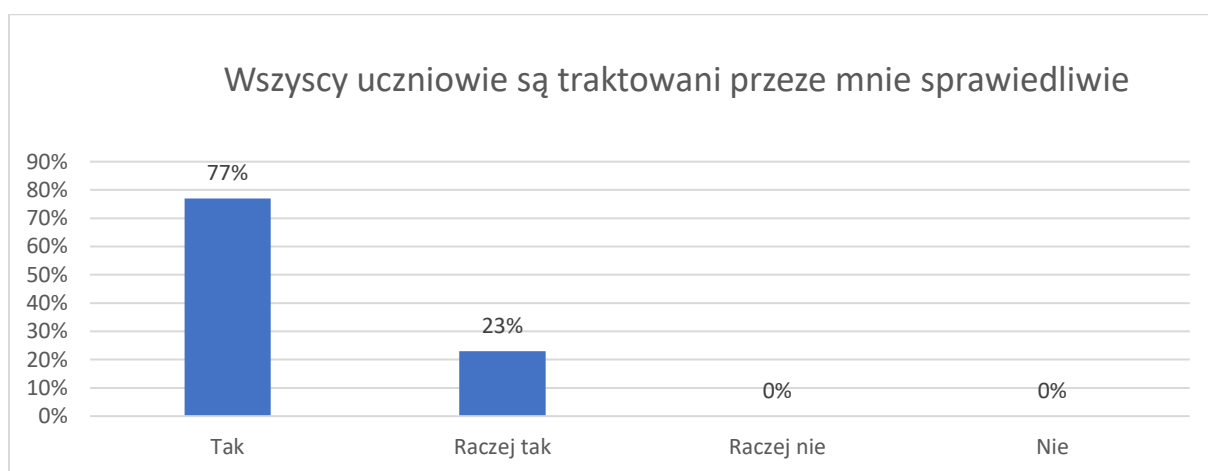
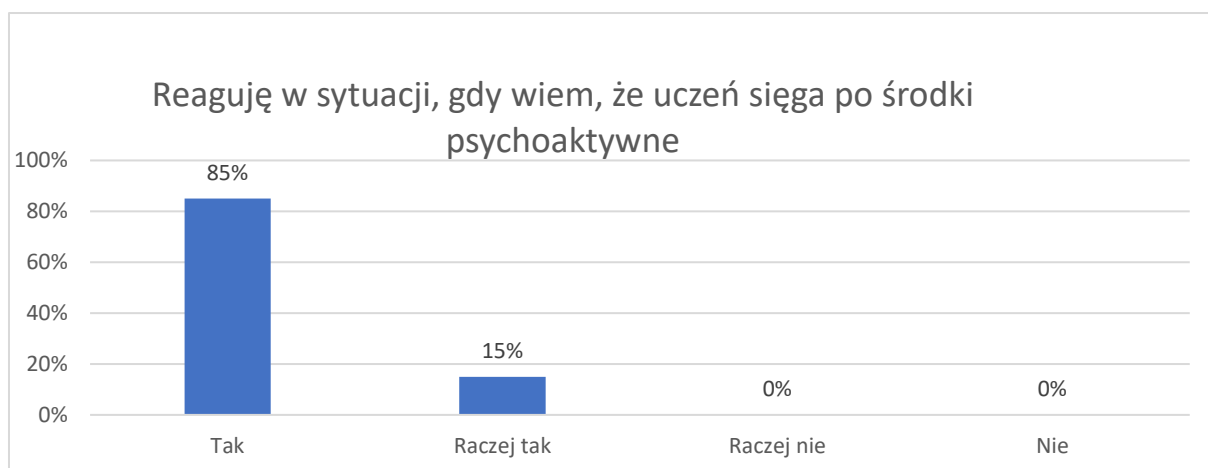

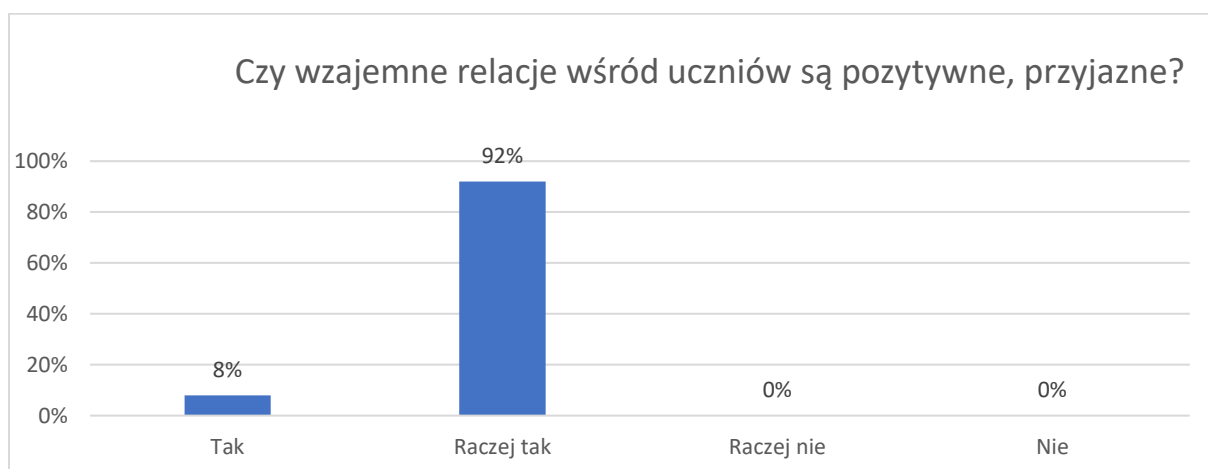
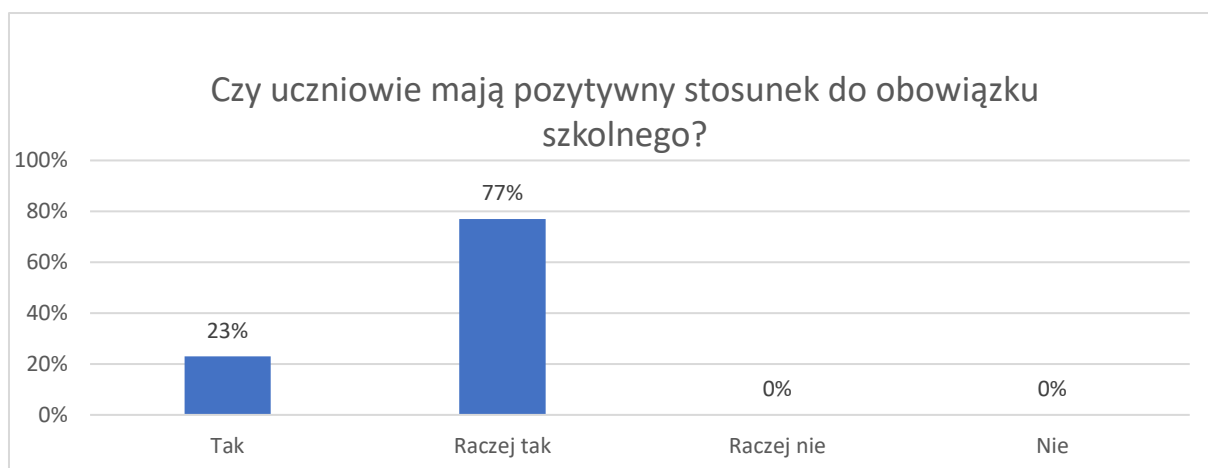
Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **85% na uzależnienia, 77% ankietowanych wskazało na agresję i przemoc, a 54% na wzrost przestępczości.**

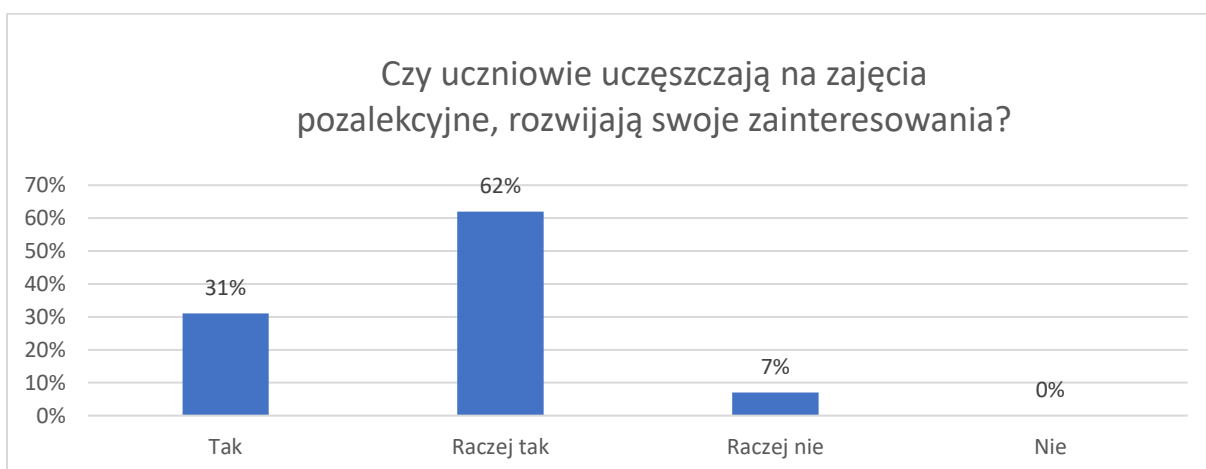
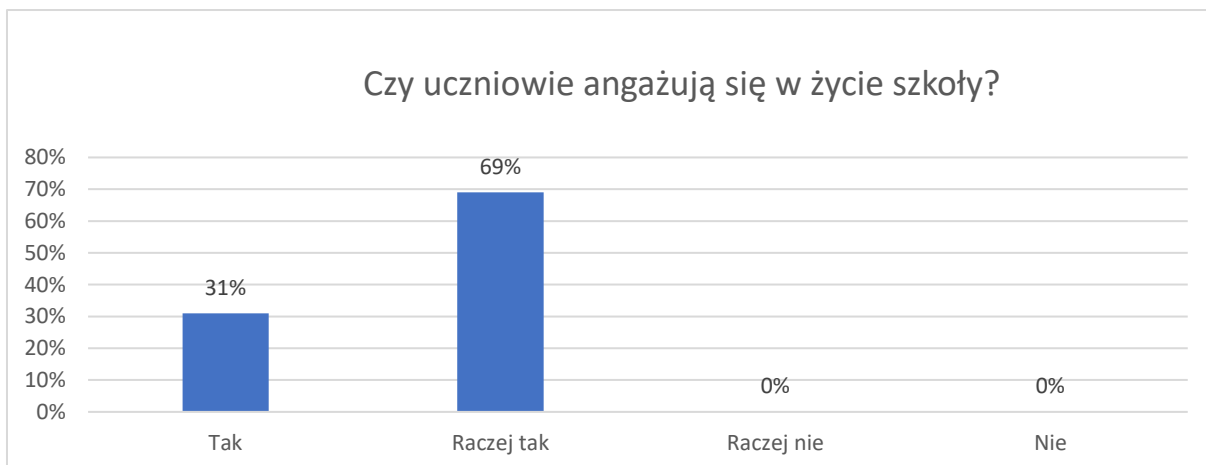
100% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

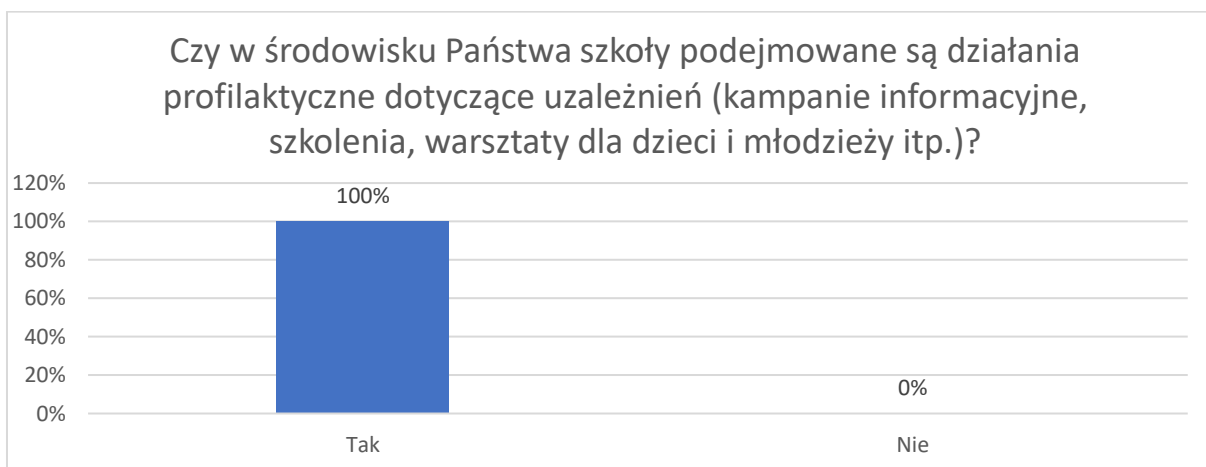
100% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 100% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 85% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakieś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

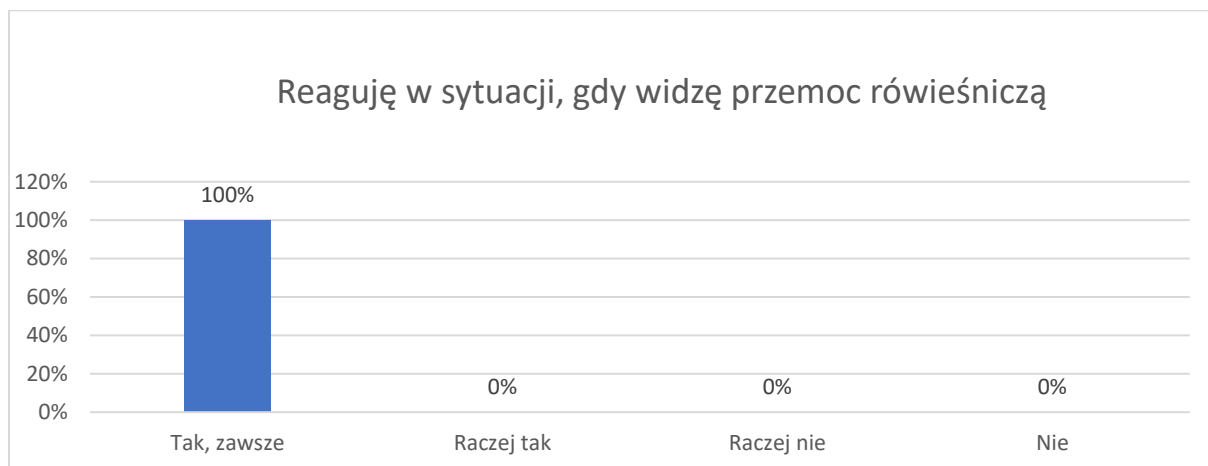
Zdaniem 100% ankietowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 93% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **100% wskazało na odpowiedź TAK - jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty dla dzieci i młodzieży, pogadanki, rozmowy indywidualne i grupowe, spotkania ze specjalistami, przedstawienia profilaktyczne.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych z obszaru Małkowo, Pępowo deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 4

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 86 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu Gminy Żukowo - obszar Małkowo, Pępowo.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych Obszaru Małkowo, Pępowo wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

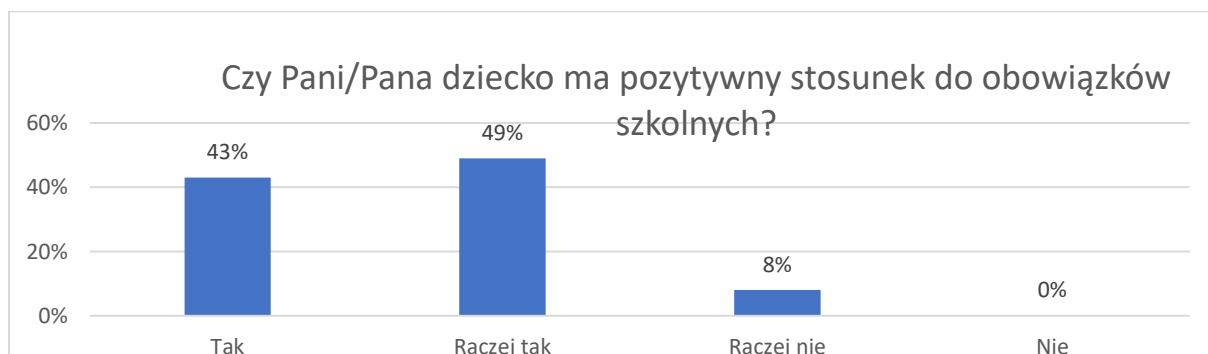
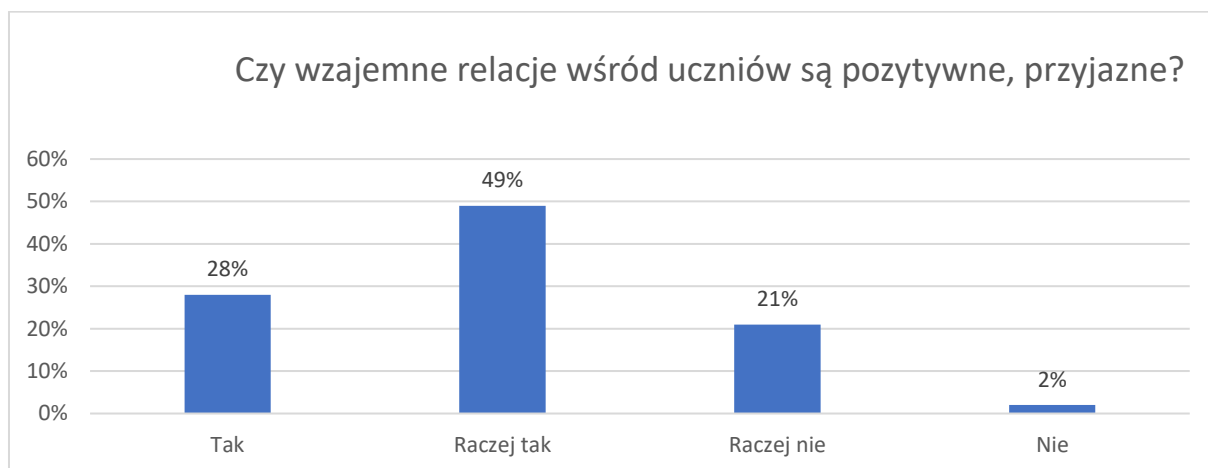
Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi⁸³ problemami występującymi w szkole ich dziecka są: hejt (97%), cyberprzemoc (96%), agresja między uczniami (94%), uzależnienie od gier Internetowych i komputera (94%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	77%	17%	6%	0%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	54%	23%	16%	7%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	83%	13%	3%	1%
Zażywanie leków w celach odurzania się	53%	19%	21%	7%
Picie alkoholu	57%	19%	17%	7%
Przyjmowanie narkotyków	61%	15%	17%	7%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	74%	20%	6%	0%
Palenie papierosów, e-papierosów	61%	23%	10%	6%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	65%	8%	20%	7%

⁸³ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

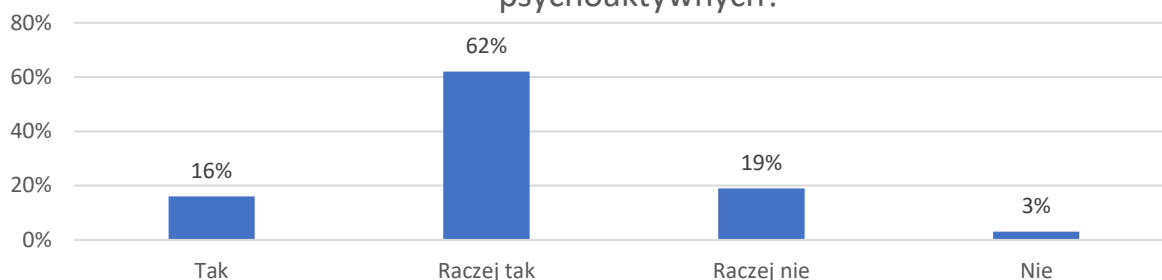
Hejt	84%	13%	2%	1%
------	-----	-----	----	----

77% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 92% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

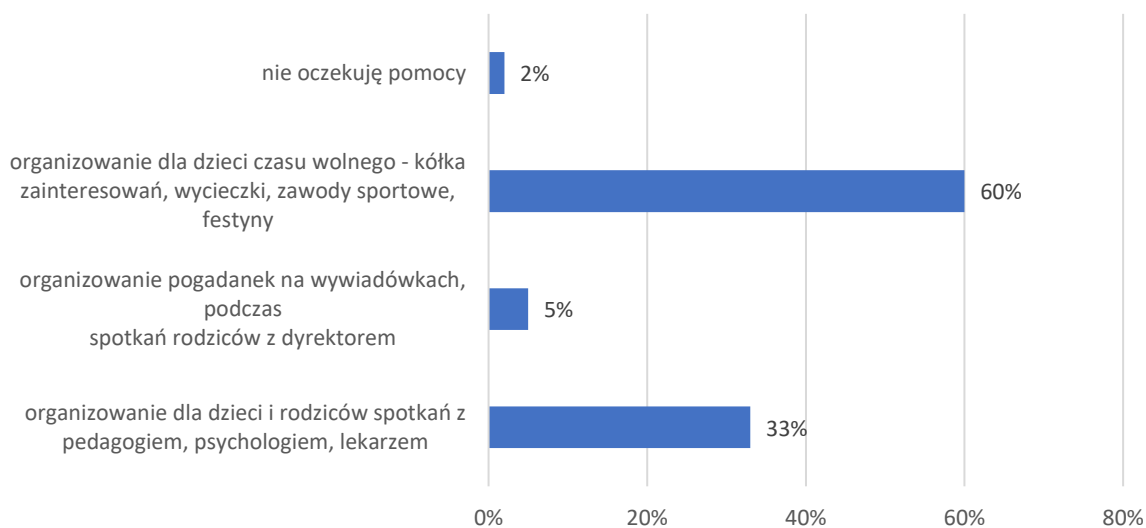

78% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły 60% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

Czy wychowawcy i nauczyciele omawiają tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych?

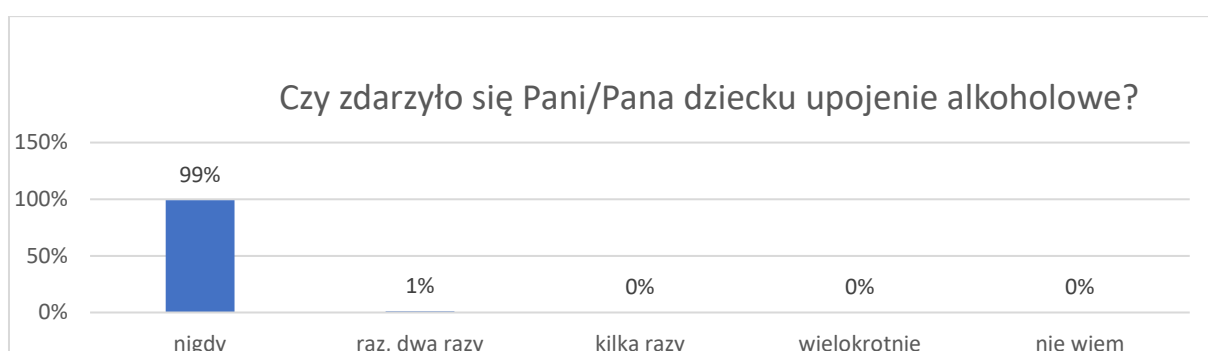
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

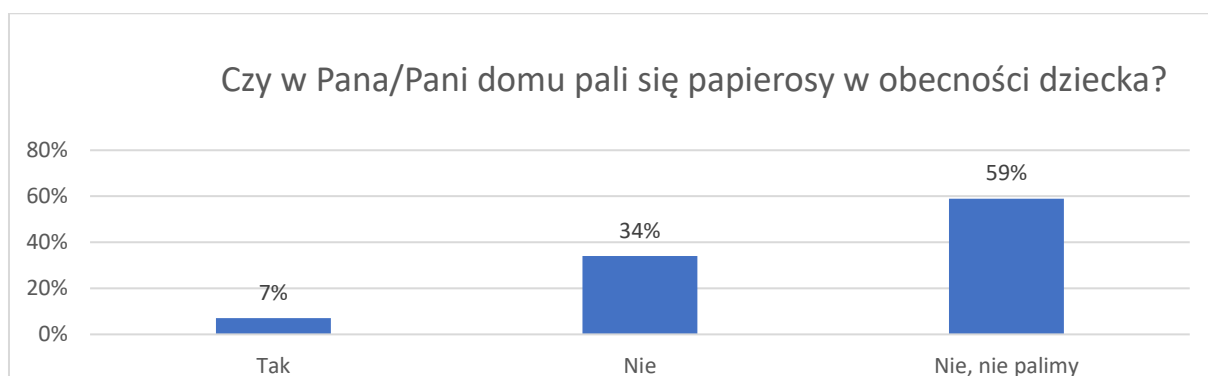
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

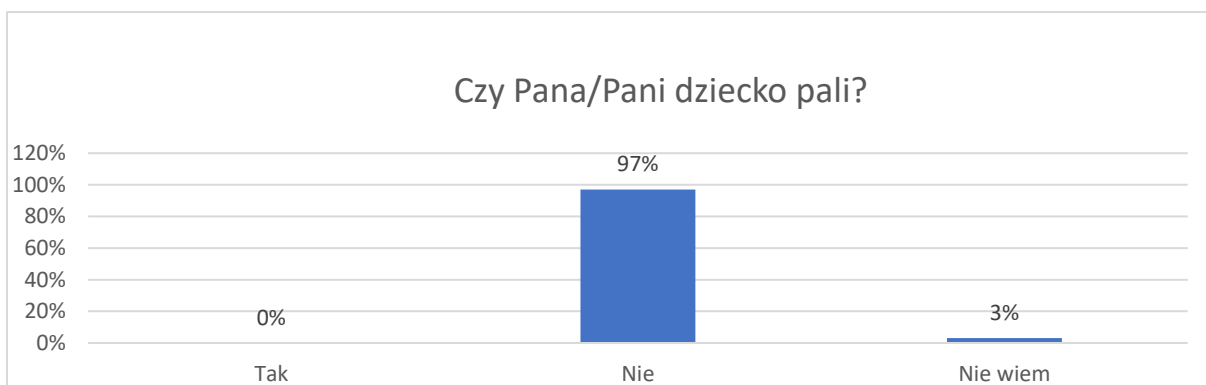
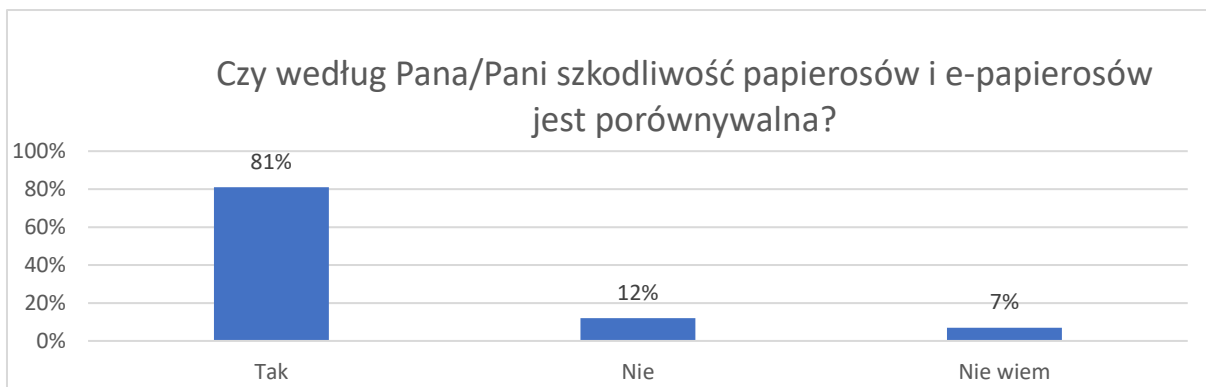
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

99% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe, 1% przyznaje, że taka sytuacja miała miejsce 1-2 razy.

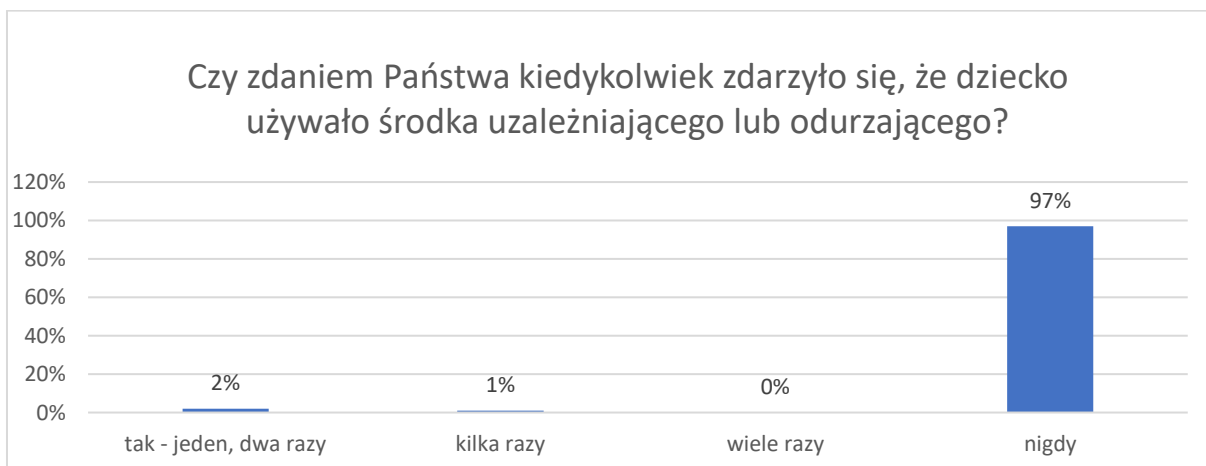

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 81% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 59% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 34% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **97% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

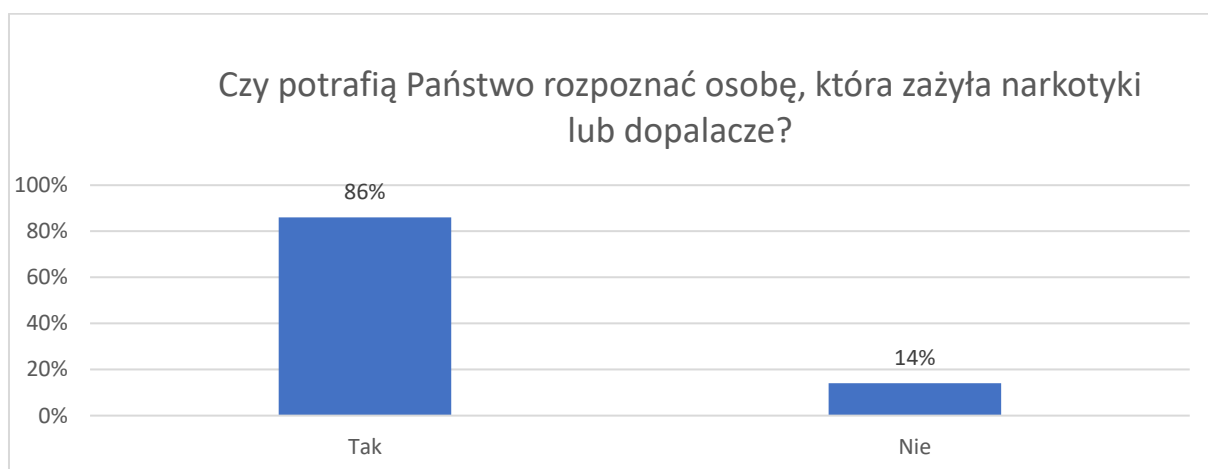
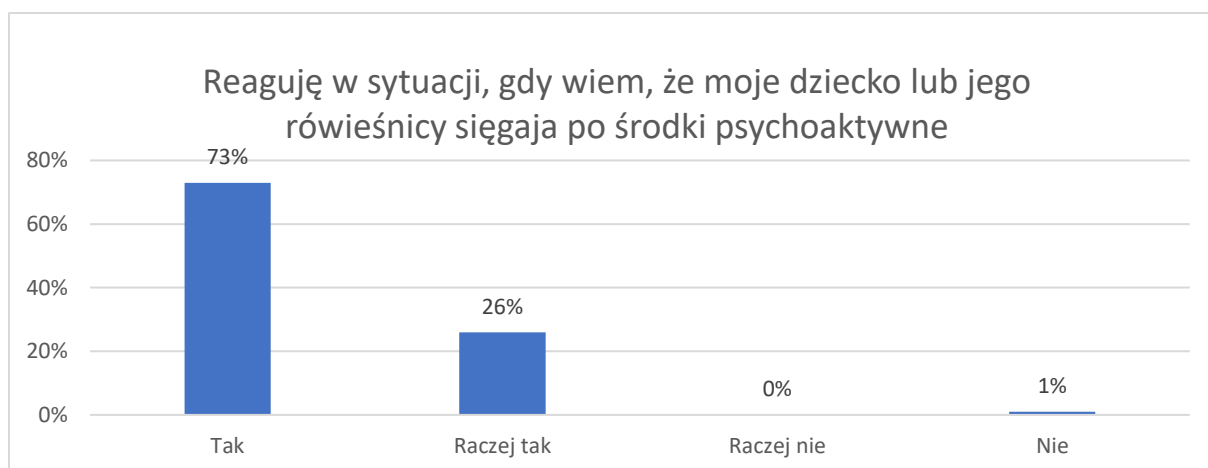

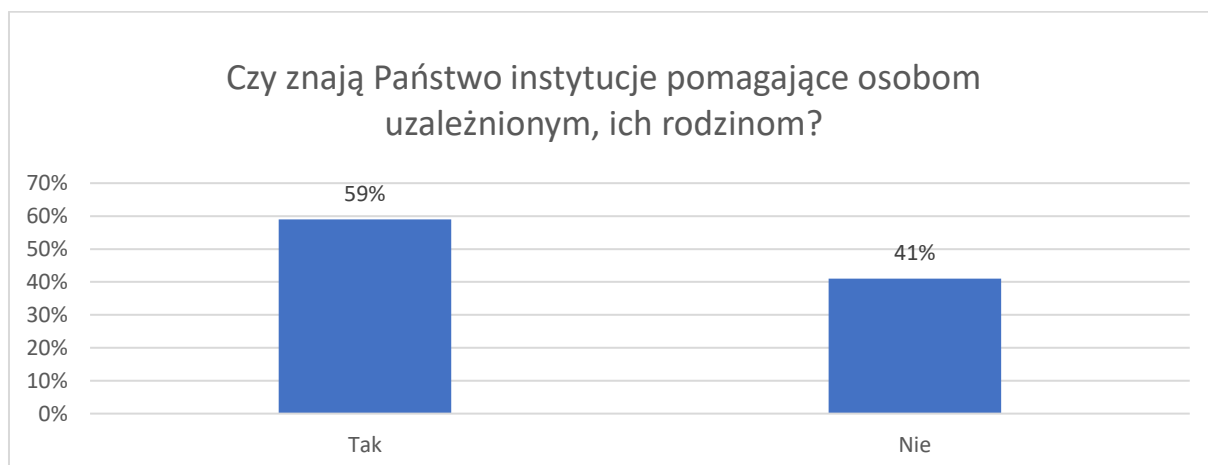
97% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego, 2% wskazuje, że zdarzyło się to 1-2 razy a 1% jest świadomy, że dziecko używało tych substancji kilkakrotnie.

99% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 86% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

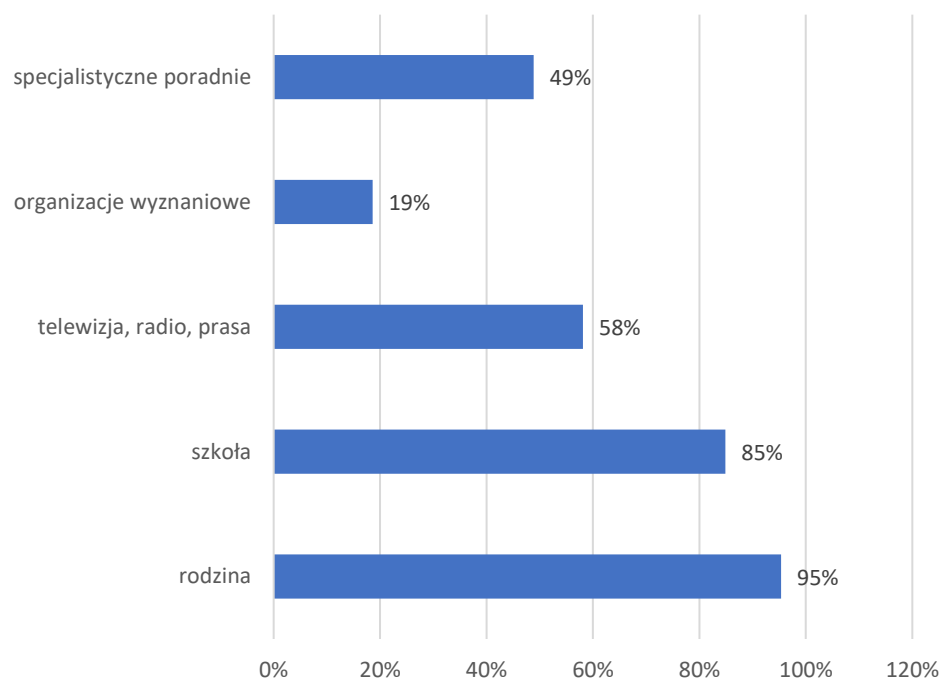

59% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych **za przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów odpowiadają** kolejno: rodzina (95%), szkoła (88%), media (58%), specjalistyczne poradnie (49%) oraz organizacje wyznaniowe (19%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

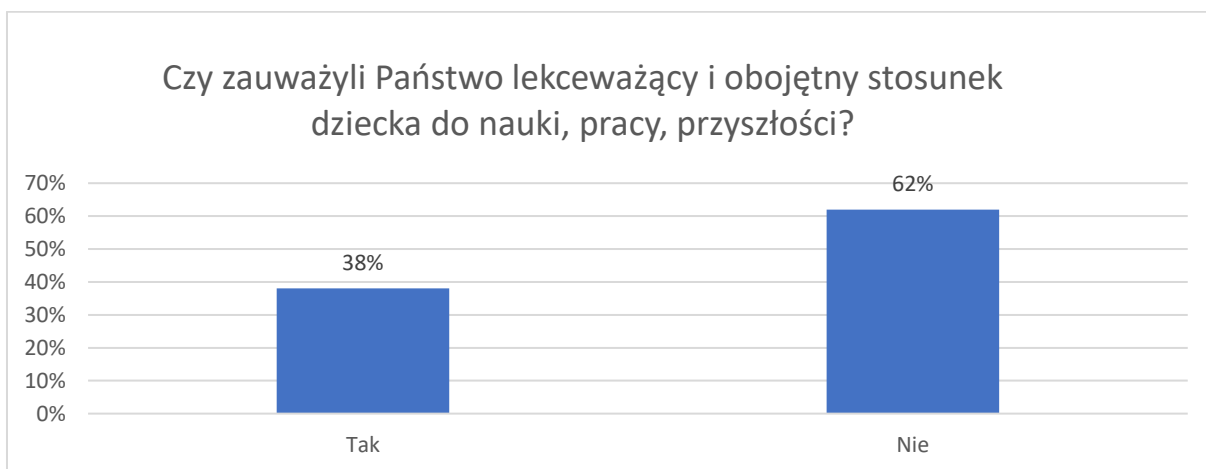
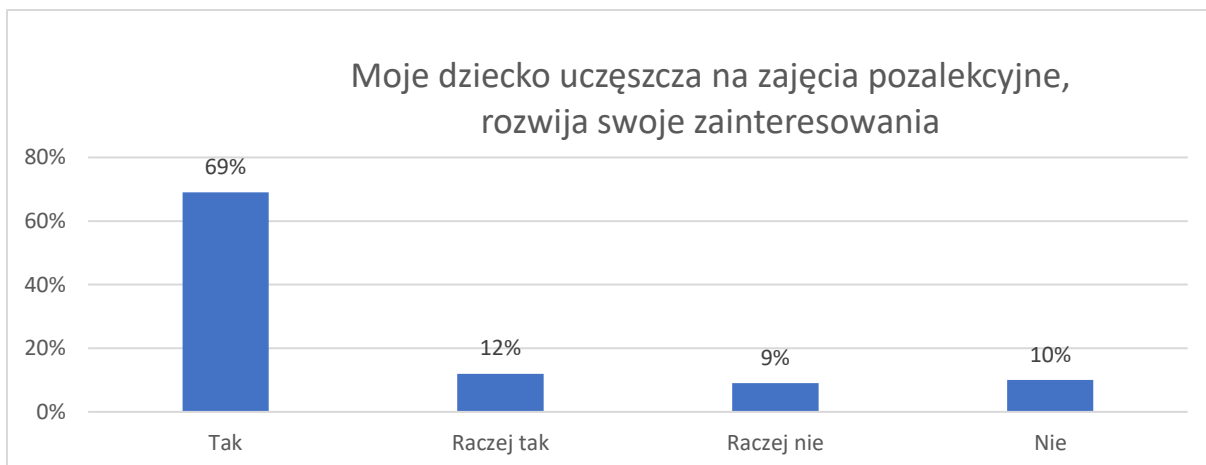

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar Małkowo, Pępowo dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

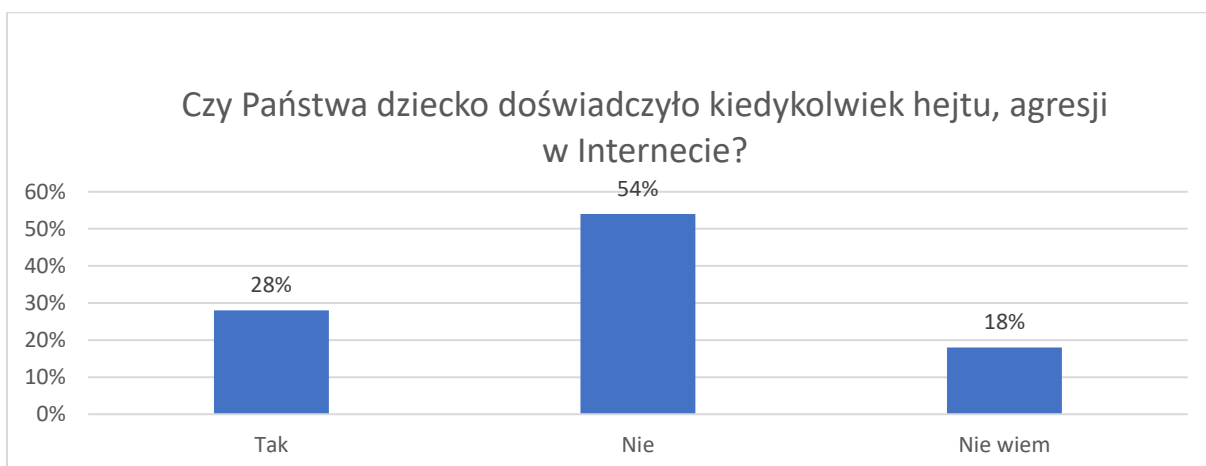
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (33%) odnosi się do przedziału czasowego 7-14 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania 1/5 ankietowanych (20%) deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

81% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Aż 38% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. 28% badanych odpowiedziało twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 18% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

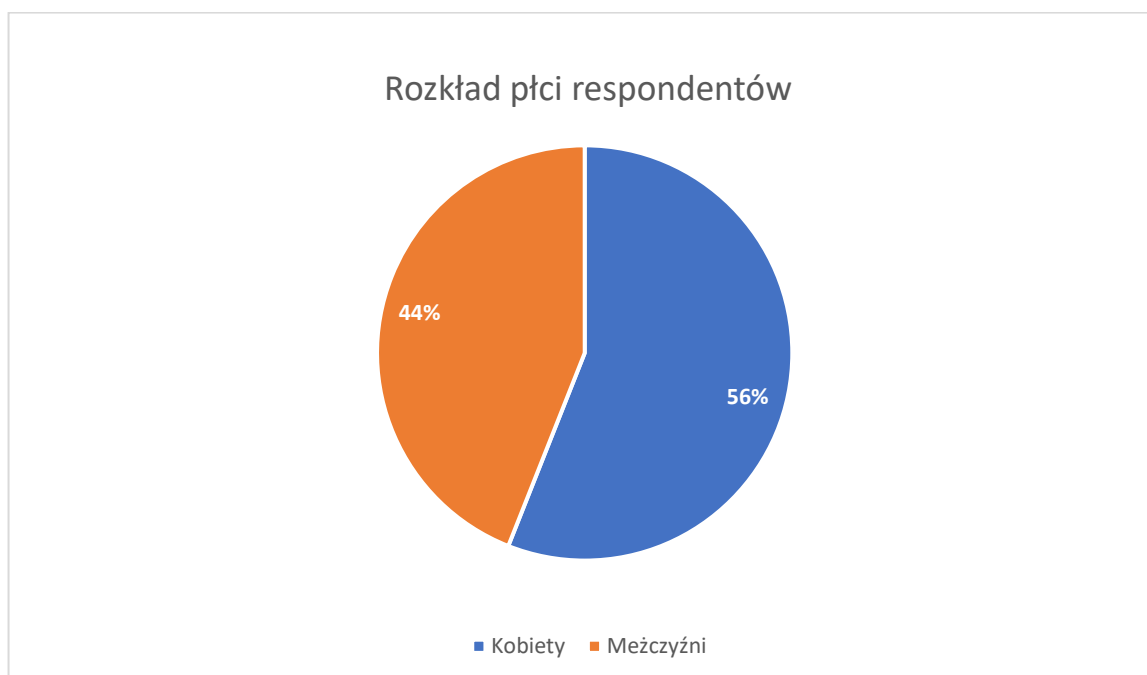
OBSZAR NR 5 - BORKOWO, RUTKI, GLINCZ, SKRZESZEWO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINA ŻUKOWO – OBSZAR NR 5

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo z obszaru nr 5 (Borkowo, Rutki, Glinicz, Skrzyszewo), którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział 50 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 35 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Gminy Żukowo z obszaru nr 5 o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny⁸⁴. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru nr 5.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	66%	30%	4%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	6%	16%	62%	16%
Uzależnienia	42%	52%	6%	0%
Bierność zawodowa, bezrobocie	36%	36%	24%	4%
Bieda, ubóstwo	36%	36%	24%	4%
Bezdomność	34%	46%	20%	0%
Przestępczość	44%	40%	16%	0%
Przemoc w rodzinie	34%	46%	20%	0%
Niepełnosprawność	34%	34%	28%	4%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	38%	30%	26%	6%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	40%	38%	16%	6%
Izolacja osób starszych	30%	42%	24%	4%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	34%	36%	22%	8%
Długotrwała i ciężka choroba	38%	30%	28%	4%

⁸⁴ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru nr 5 wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (niemal wszystkie propozycje uzyskały ponad 68% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza – smog (96%), uzależnienia (94%), przestępczość (84%) oraz przemoc w rodzinie (80%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (78%).

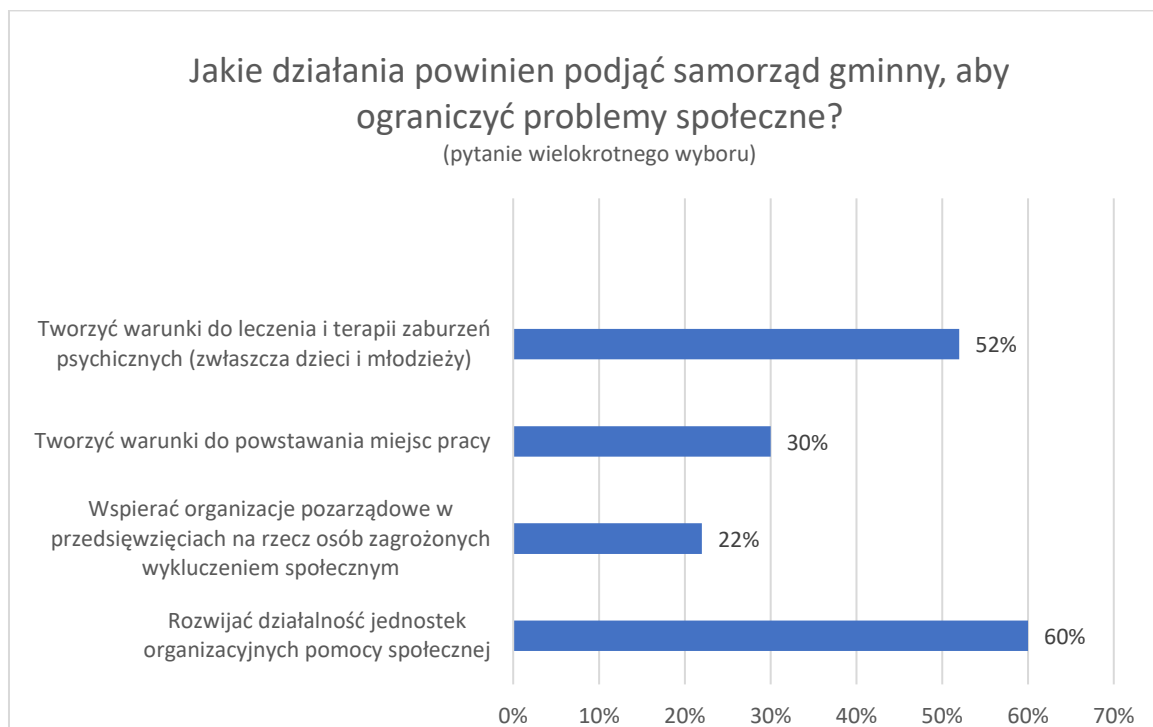
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru nr 5 o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	44%	46%	10%	0%
Hazard	4%	8%	78%	10%
Kompulsywne objadanie	18%	46%	30%	6%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	6%	6%	66%	22%
Uzależnienie od smartfonu	38%	60%	2%	0%
Uzależnienie od sportu	16%	30%	42%	12%
Zakupoholizm	8%	60%	28%	4%

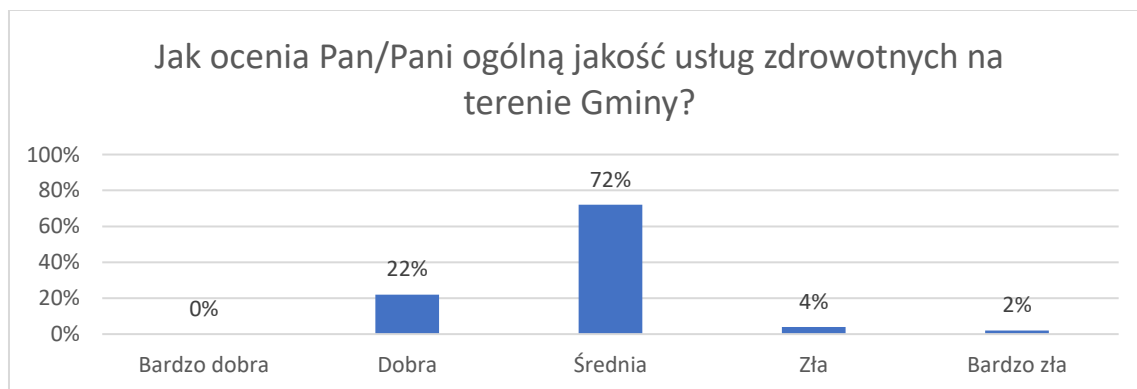
Ankietowani mieszkańcy Obszaru nr 5 uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi⁸⁵ w ich środowisku są: **uzależnienie od smartfonu (98%), uzależnienie od Internetu (90%), zakupoholizm (68%) oraz kompulsywne objadanie (64%)**.

⁸⁵ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 60% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien rozwijać działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. W następnej kolejności respondenci wskazywali tworzenie warunków do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży) - 52% oraz potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy (30%), wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (22%).

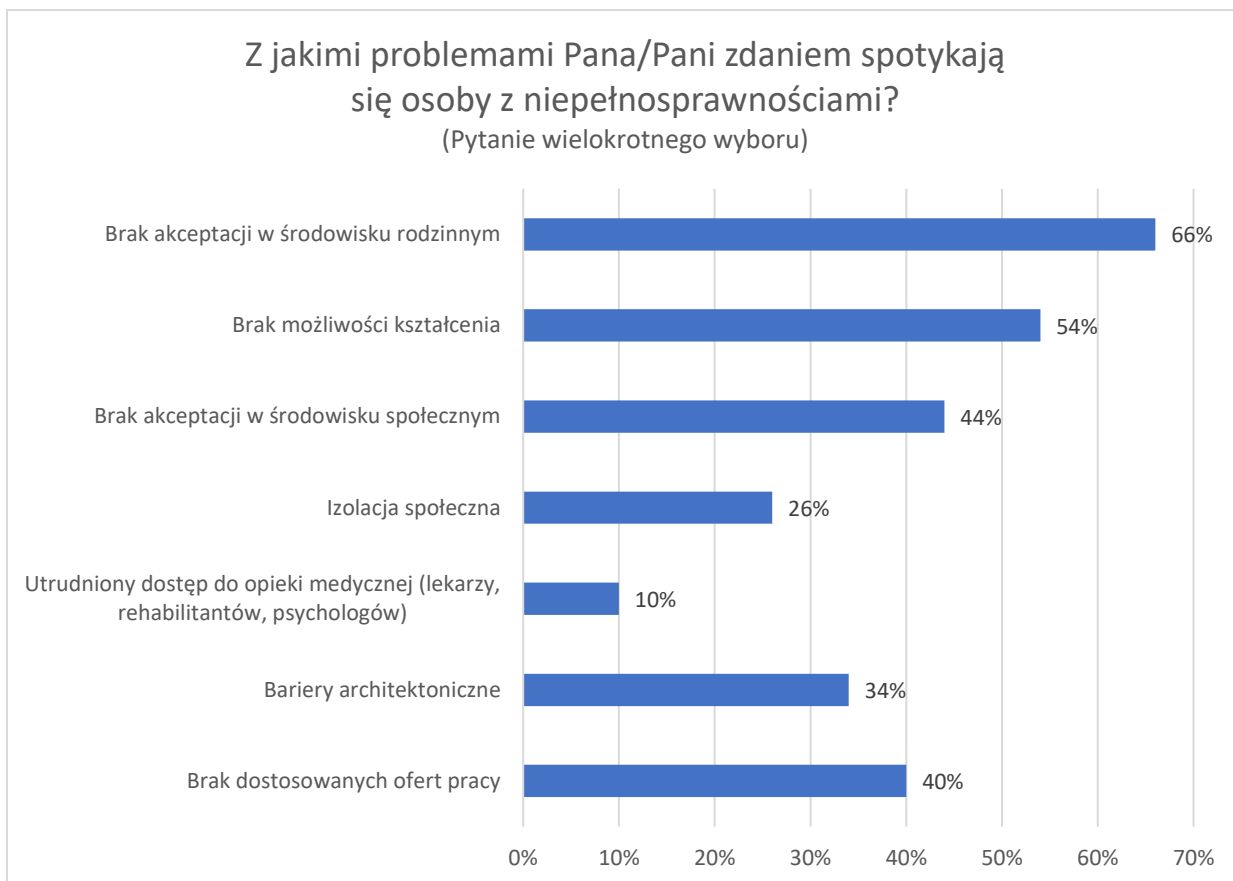
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie obszaru nr 5 są wśród respondentów bardzo podzielone. 72% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a 22% jako dobrą. 4% badanych mieszkańców ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie źle, a 2% bardzo źle.

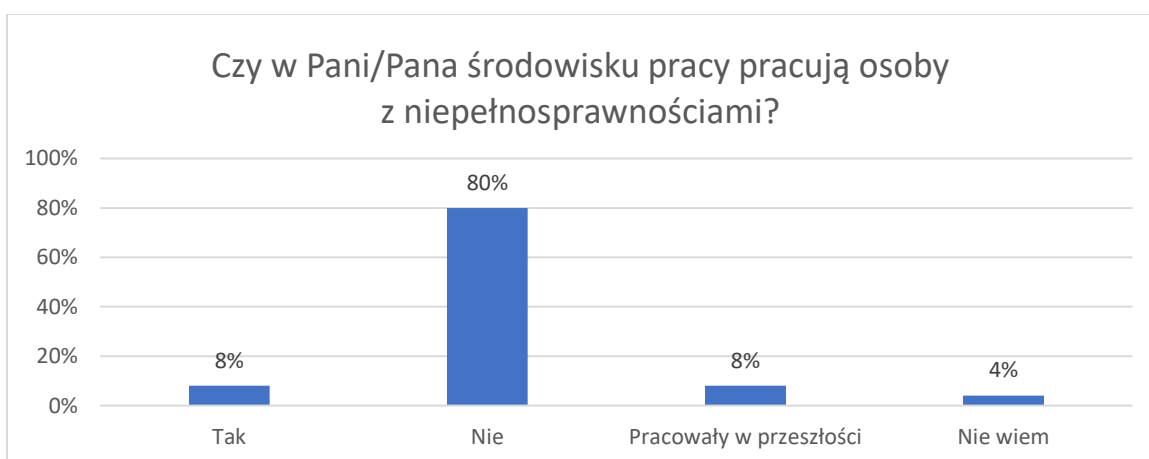
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak akceptacji w środowisku rodzinnym (66%), brak możliwości kształcenia (54%), brak akceptacji w środowisku społecznym (44%), brak dostosowanych ofert pracy (40%), bariery architektoniczne (34%), izolacja społeczna (26%) oraz na ostatnim miejscu utrudniony dostęp do opieki medycznej (10%).

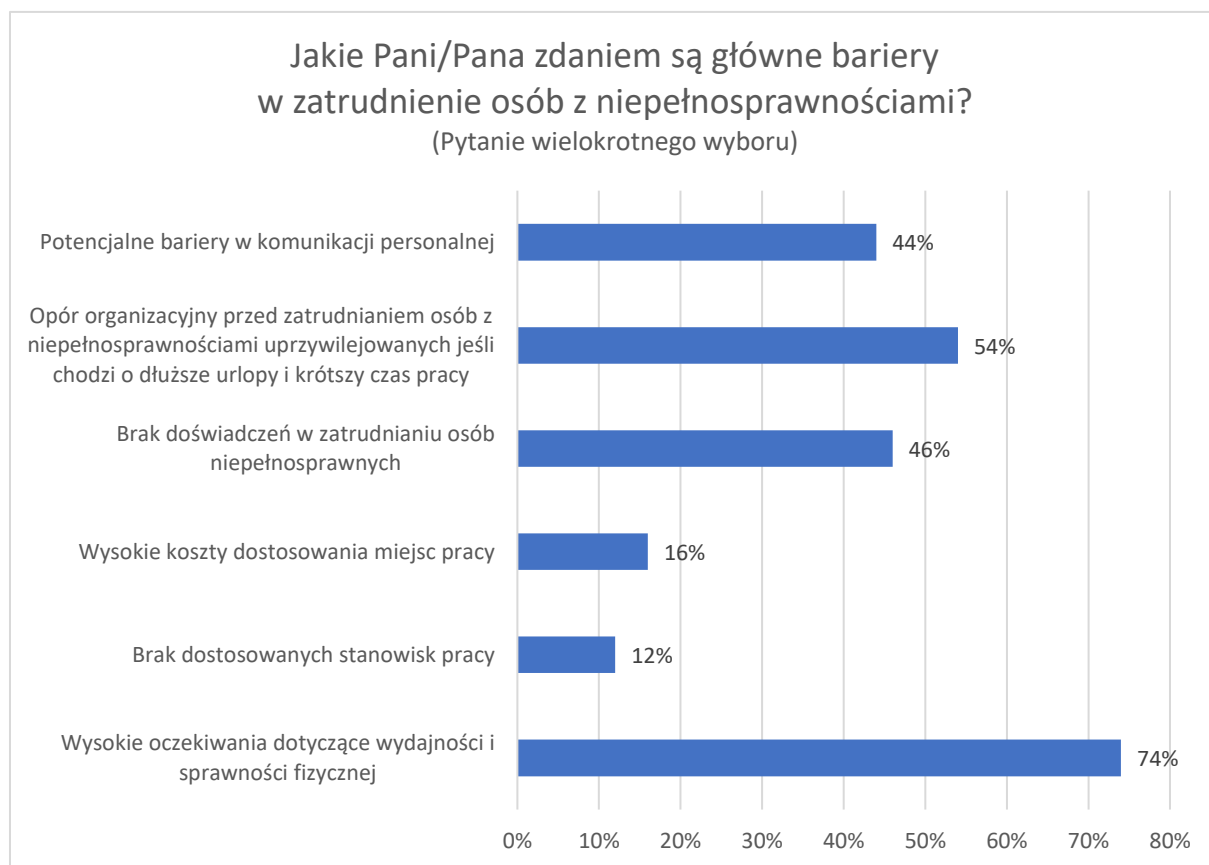

80% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 4% nie posiada wiedzy na ten temat. 8% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości. 8% badanych odpowiedziało, że w ich środowisku pracy pracują osoby niepełnosprawne.

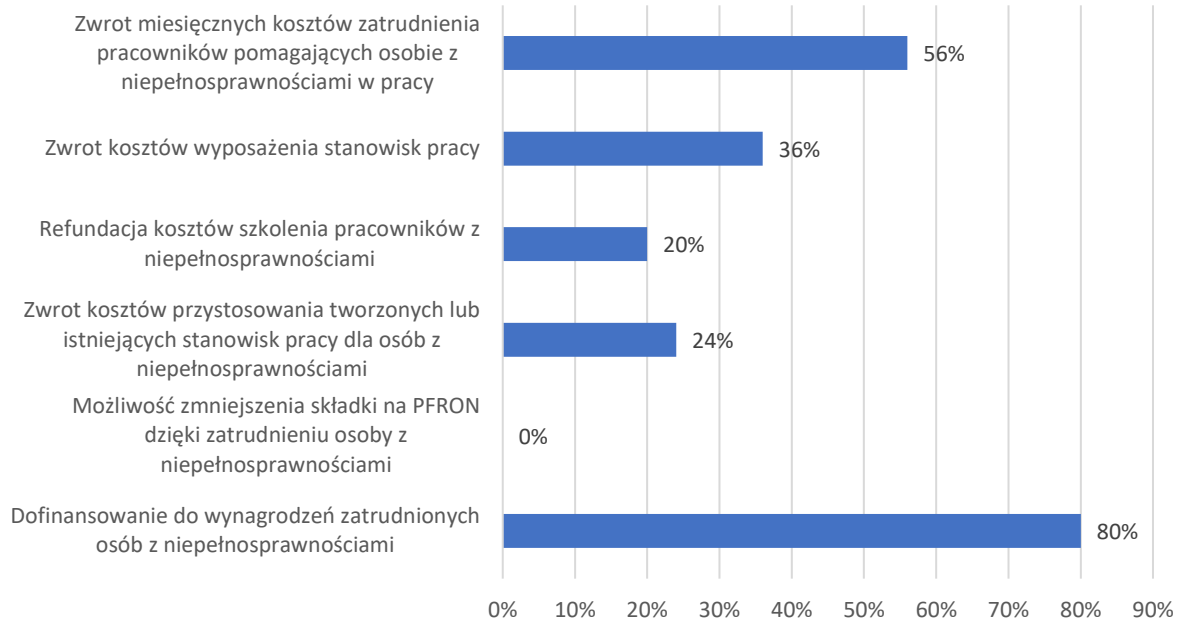
Zdaniem badanych mieszkańców obszaru nr 5 głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej (74%), opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami (54%), brak doświadczenia w zatrudnianiu osób

niepełnosprawnych (46%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (44%), koszty dostosowania miejsc pracy (16%) oraz brak dostosowanych stanowisk pracy (12%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (80%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (56%), zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (36%) zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (24%), oraz refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (20%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

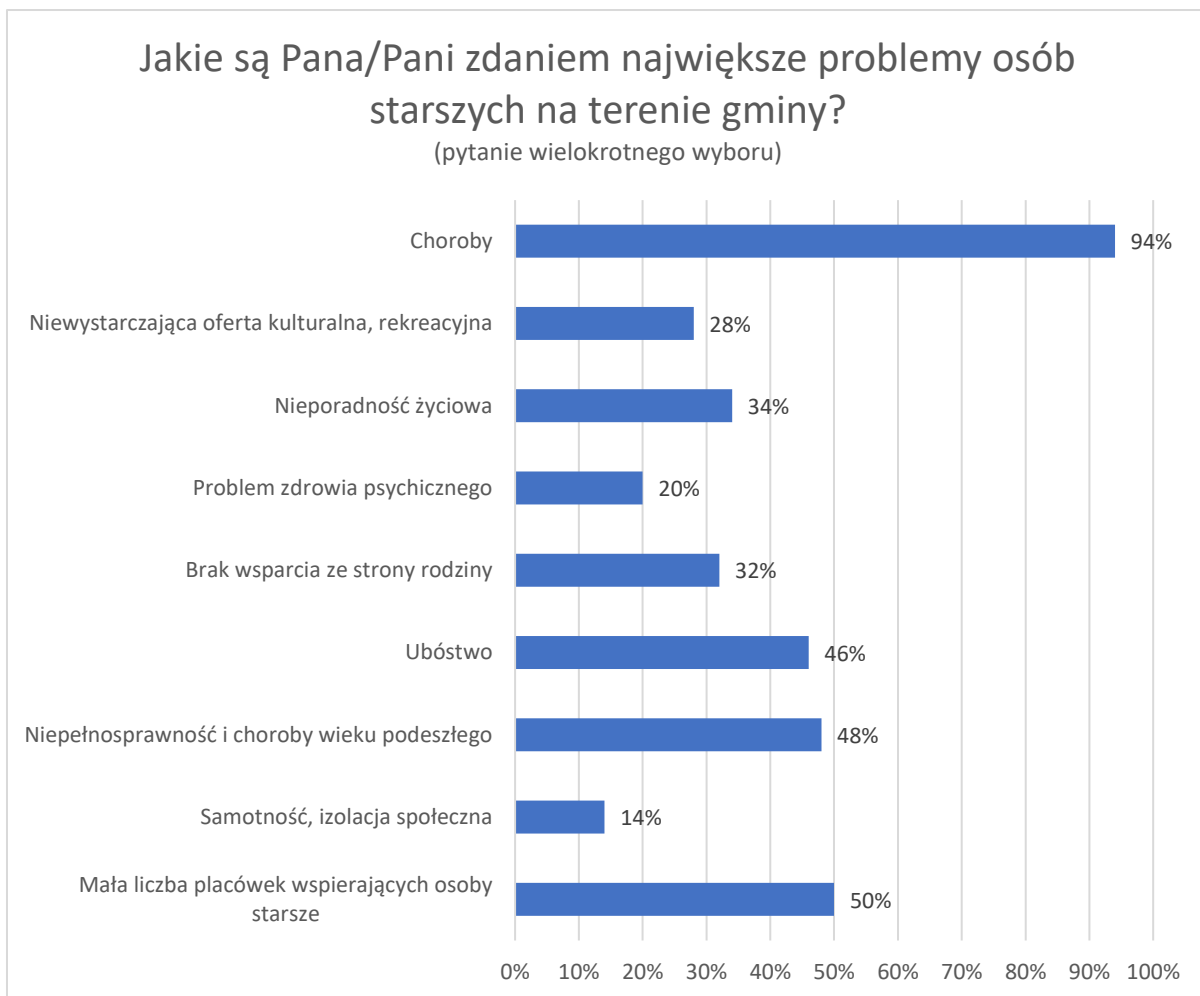

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski⁸⁶.

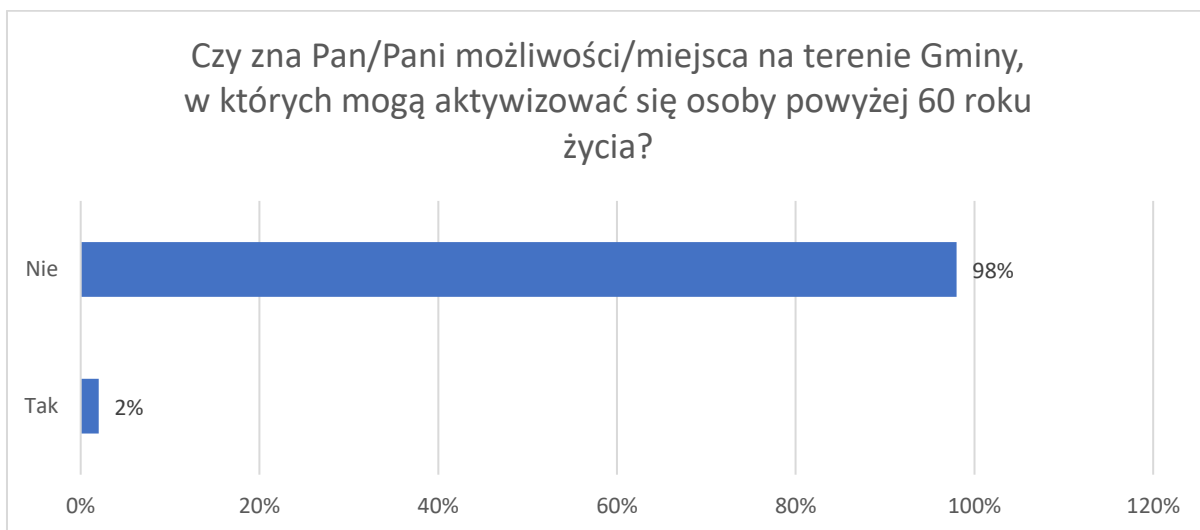
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (94%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (50%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (48%), ubóstwo (46%), nieporadność życiowa (34%), brak wsparcia ze strony rodziny (32%), problem zdrowia psychicznego (20%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (28%) oraz samotność i izolacja społeczna (14%).

⁸⁶ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie obszaru nr 5 istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Zaledwie 2% badanych zna takie miejsce. Przede wszystkim wskazywano na Kluby Seniora.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)⁸⁷.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którym mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

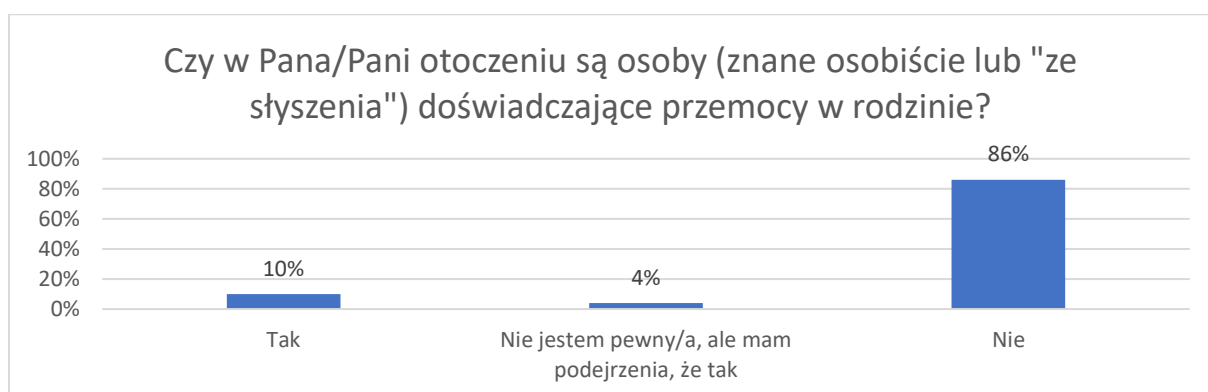
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

⁸⁷ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

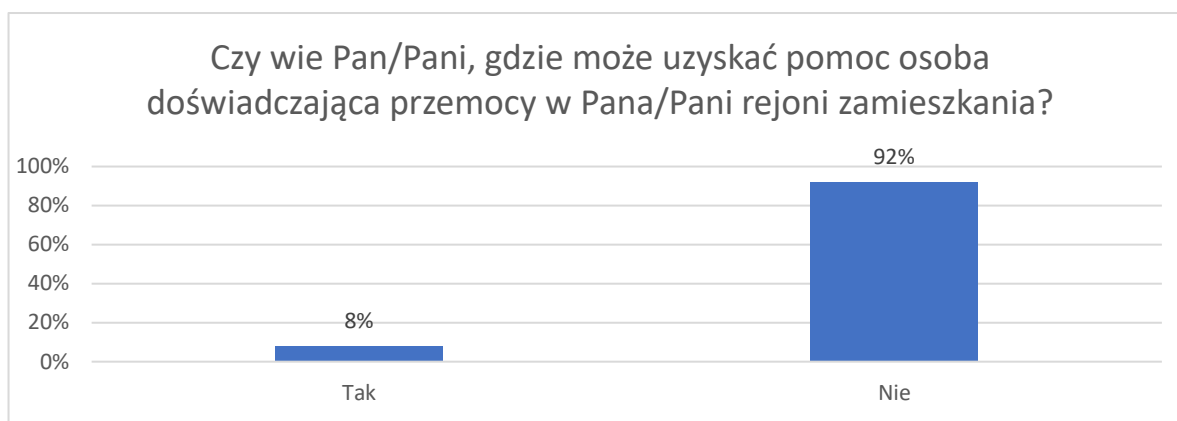
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

10% mieszkańców Obszaru nr 5 stanowczo deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 4% nie jest pewna, lecz podejrzewa, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 8% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie - badani wskazywali na: policję oraz GOPS. Zdecydowana większość respondentów (92%) nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie⁸⁸ 86% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 38% mieszkańców obszaru nr 5 jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 80% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

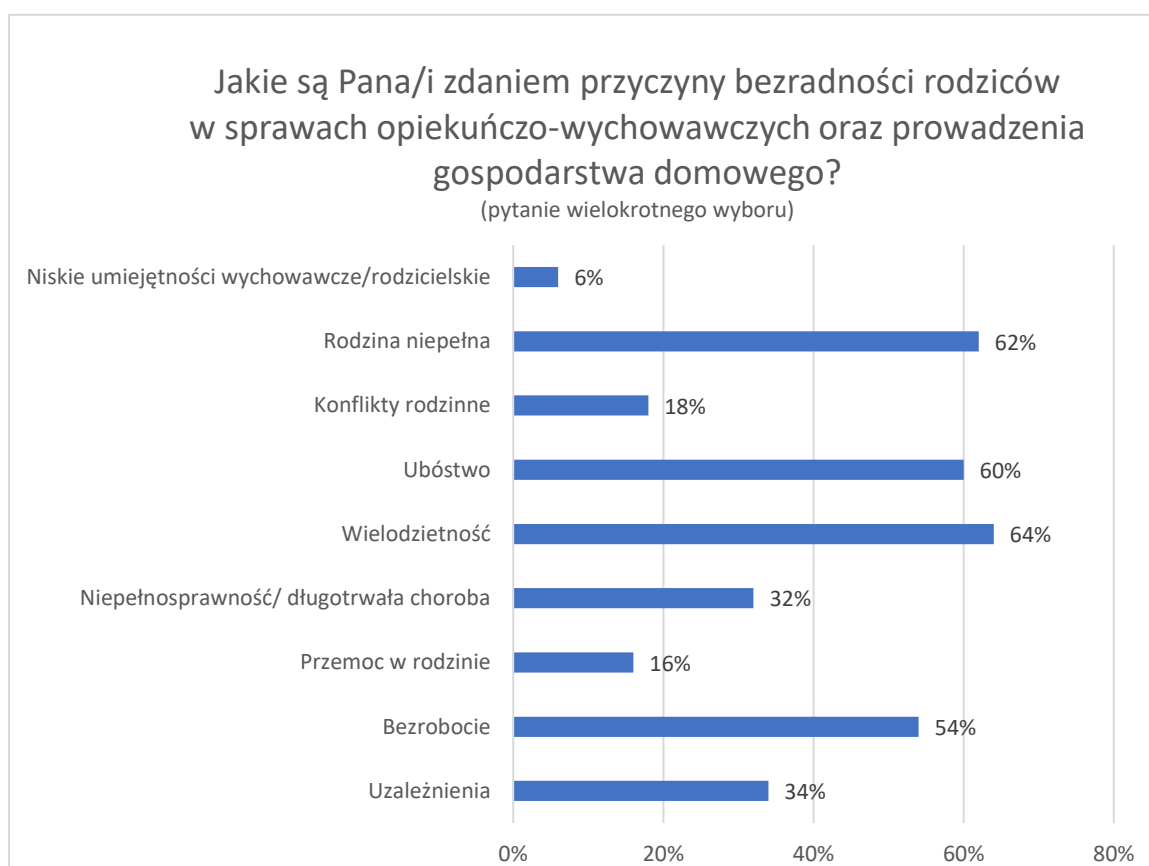
- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **48%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **34%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **54%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	48%	38%	12%	2%

⁸⁸ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* i *raczej prawdziwe*

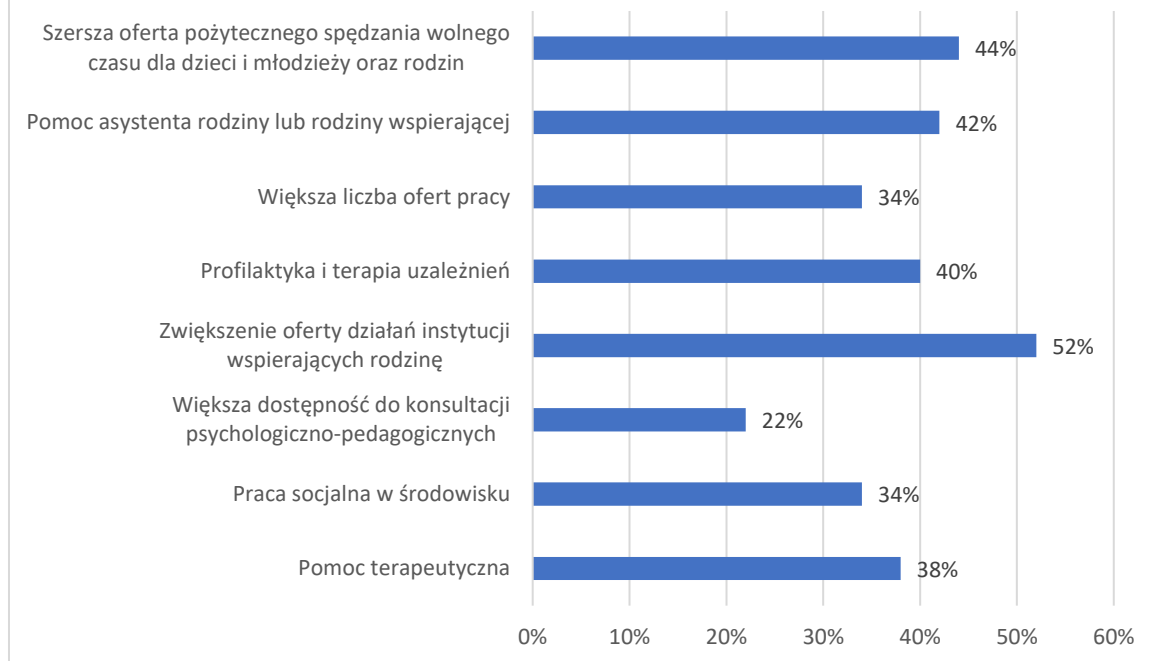
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	16%	22%	48%	14%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	36%	44%	16%	4%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	18%	34%	32%	16%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	28%	38%	22%	12%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	22%	24%	42%	12%

Według badanych mieszkańców obszaru nr 5 **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: wielodzietność (64%), rodzina niepełna (62%), ubóstwo (60%), bezrobocie (54%), uzależnienia (34%), niepełnosprawność/długotrwała choroba (32%), konflikty rodzinne (18%), przemoc (16%) oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie (6%).

Badani mieszkańcy obszaru nr 5 uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (52%), szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (44%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (42%), profilaktyka i terapia uzależnień (40%), pomoc terapeutyczna (38%), większa liczba ofert pracy (34%), praca socjalna w środowisku (34%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (22%) oraz.

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

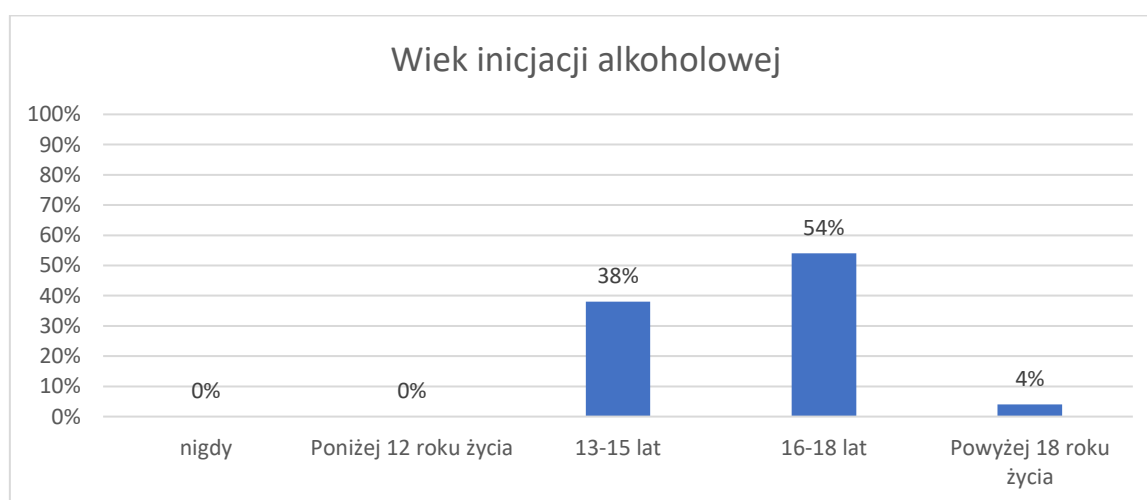

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.⁸⁹ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie⁹⁰.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru nr 5 temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Zaledwie 4% ankietowanych deklaruje, że alkoholu spróbowało po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 54% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 38% na wiek poniżej 15 lat.

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu.** Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (78%)** oraz **kilka razy w roku**

⁸⁹ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

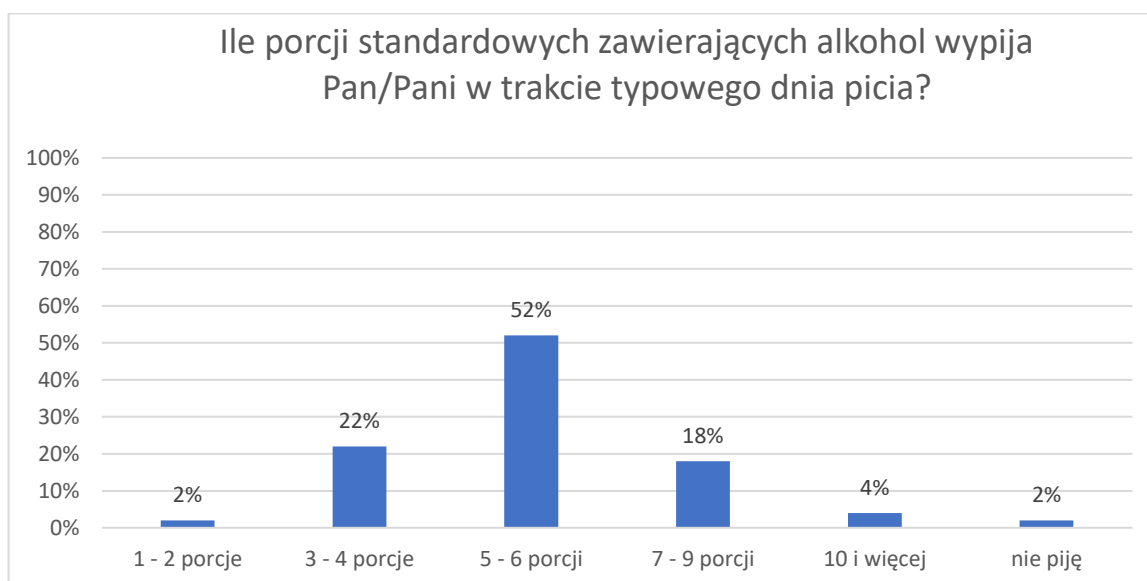
⁹⁰ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(12%). 6% osób przyznało się do spożywania alkoholu raz w tygodniu. 2% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (52%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (22%) a nawet 7-9 porcji (18%). W tym pytaniu również 2% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru nr 5, ponieważ **łącznie 90% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

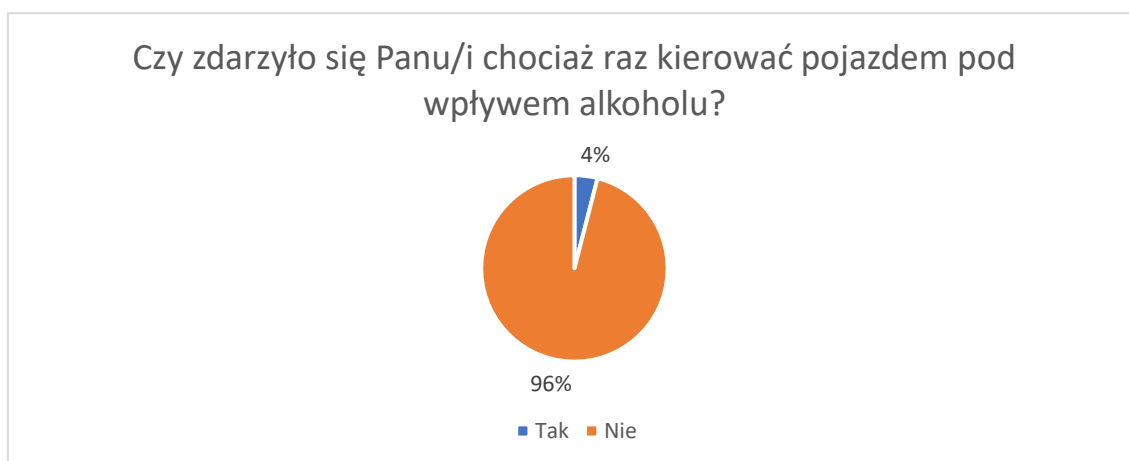
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 24% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **72% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 52% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **74% mieszkańców obszaru nr 5 opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 98% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** 66% badanych twierdzi, że **alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 74% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

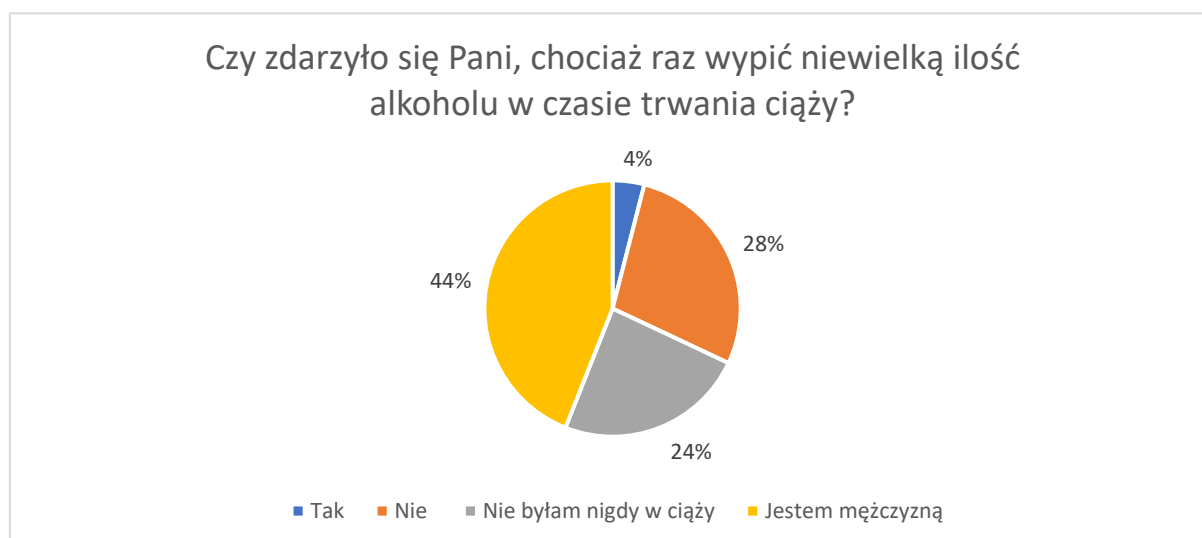
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	44%	46%	8%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	8%	16%	66%	10%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	34%	38%	20%	8%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	18%	34%	24%	24%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	14%	20%	30%	36%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	12%	24%	14%	50%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	2%	0%	6%	92%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	2%	24%	22%	52%

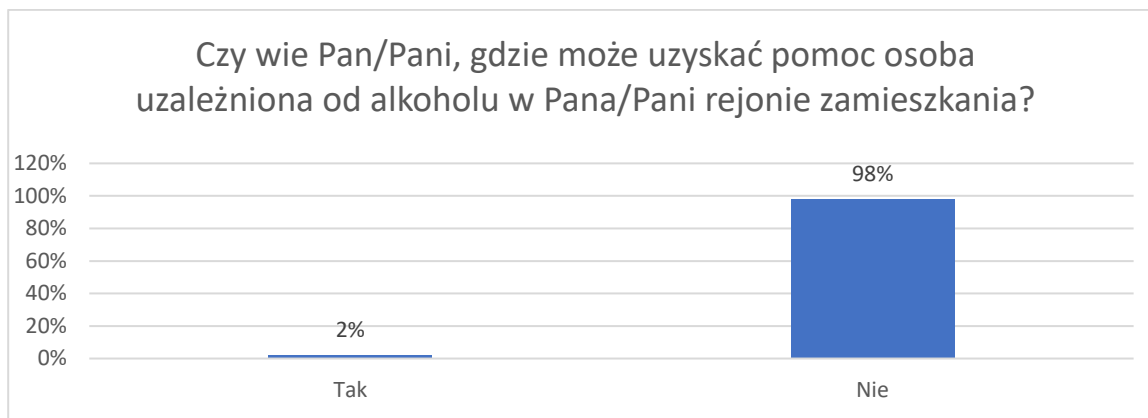
96% mieszkańców obszaru nr 5 twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu. 4% badanych przyznaje, że zdarzyła im się taka sytuacja.

4% z badanych przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 28% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 68% badanych - 44% z nich to mężczyźni, a 24% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

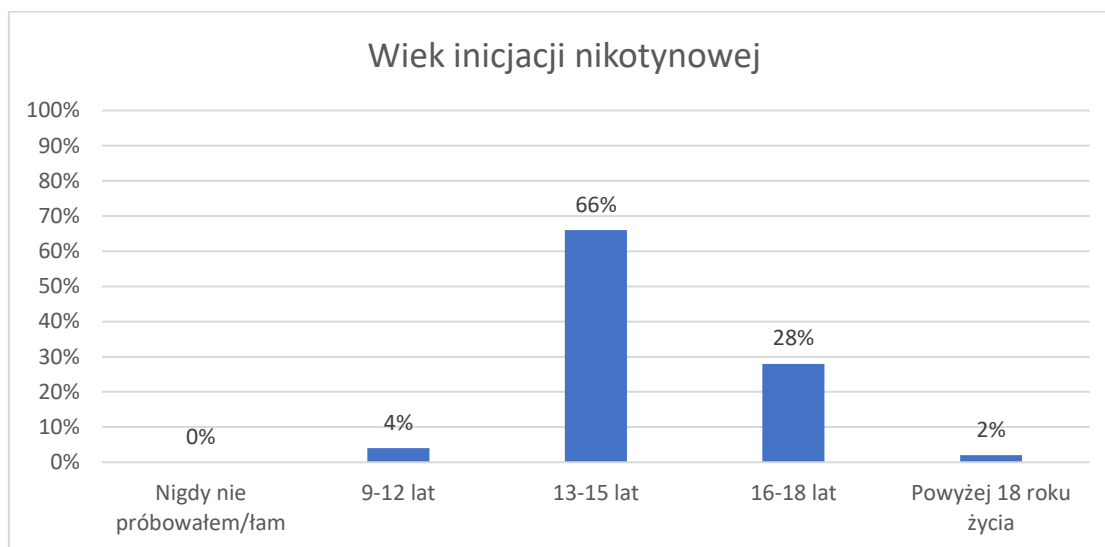

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców obszaru nr 5, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **98% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.** 2% badanych odpowiadających twierdząco wskazywało na: specjalistyczne poradnie oraz GOPS.

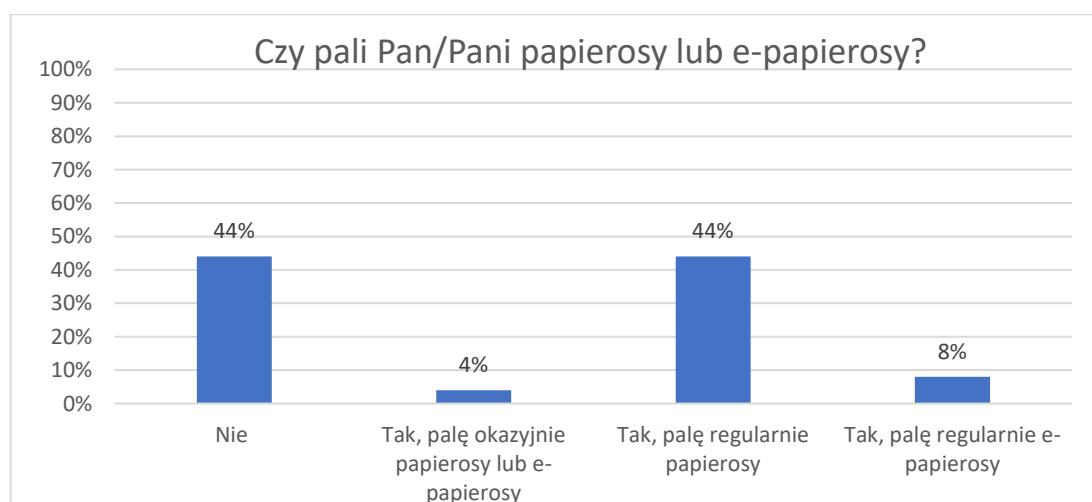

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **tylko 2% respondentów** zapaliło pierwszego papierosa jako **osoby pełnoletnie**. Kolejno, 28% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 70% w wieku poniżej 15 r.ż.

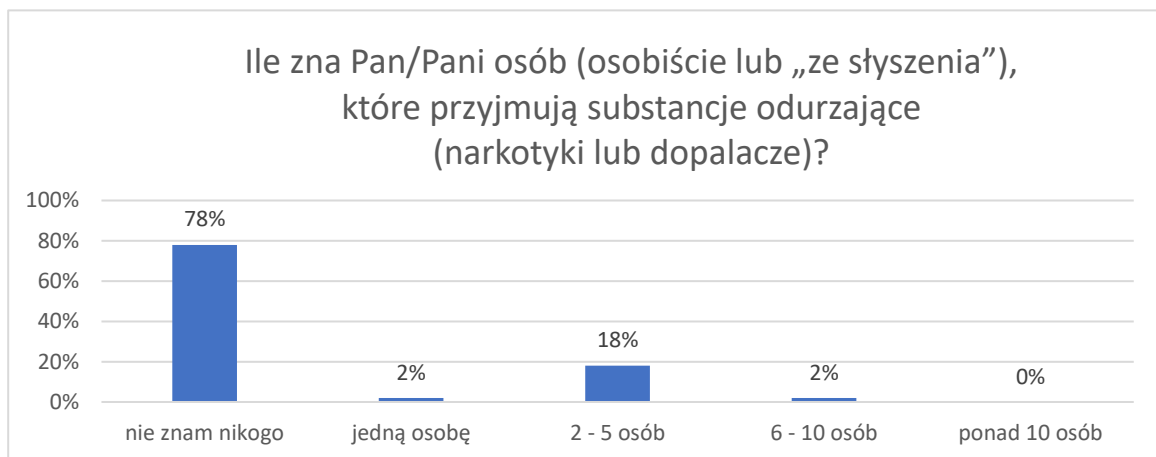
44% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 44% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 8% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 4% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru nr 5 rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

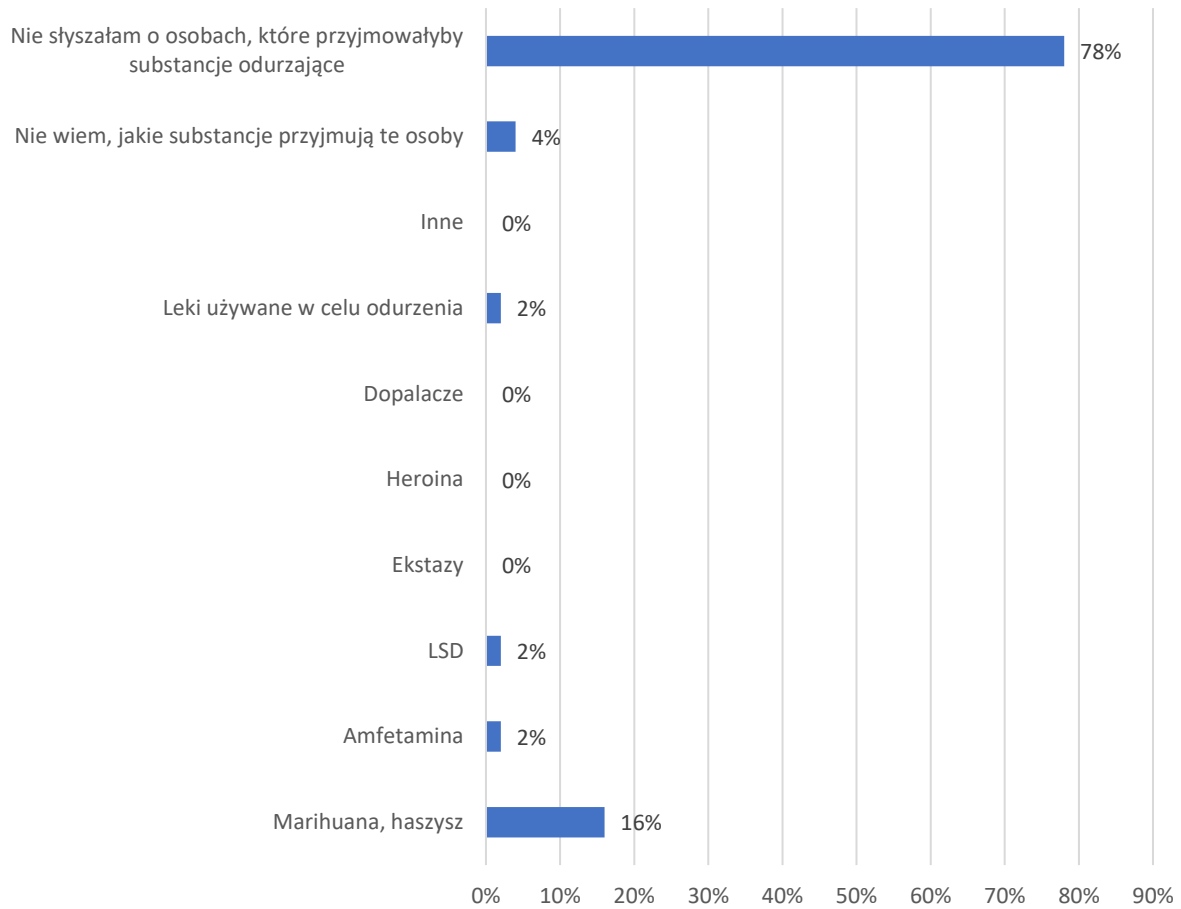
22% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 78% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: **marihwana i haszysz.**

98% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

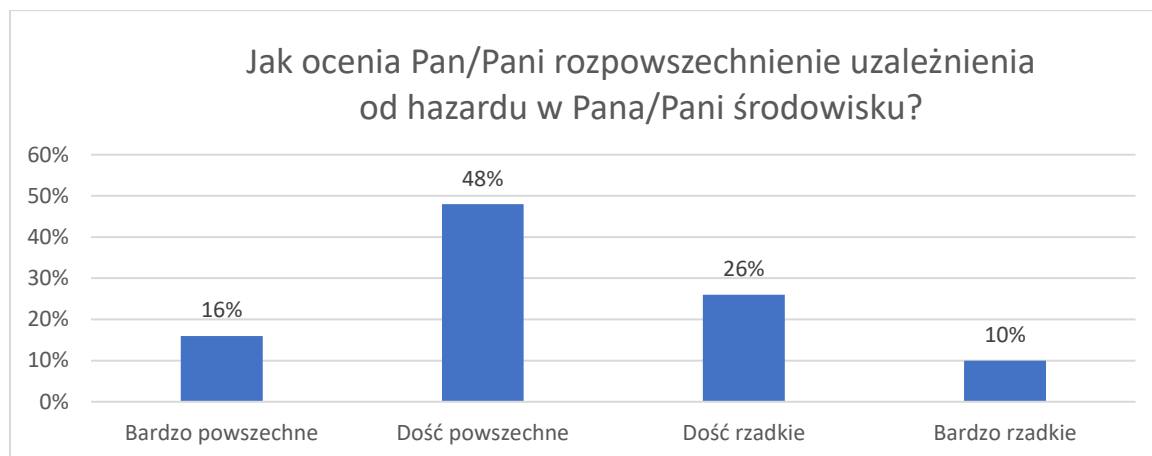
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.⁹¹

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

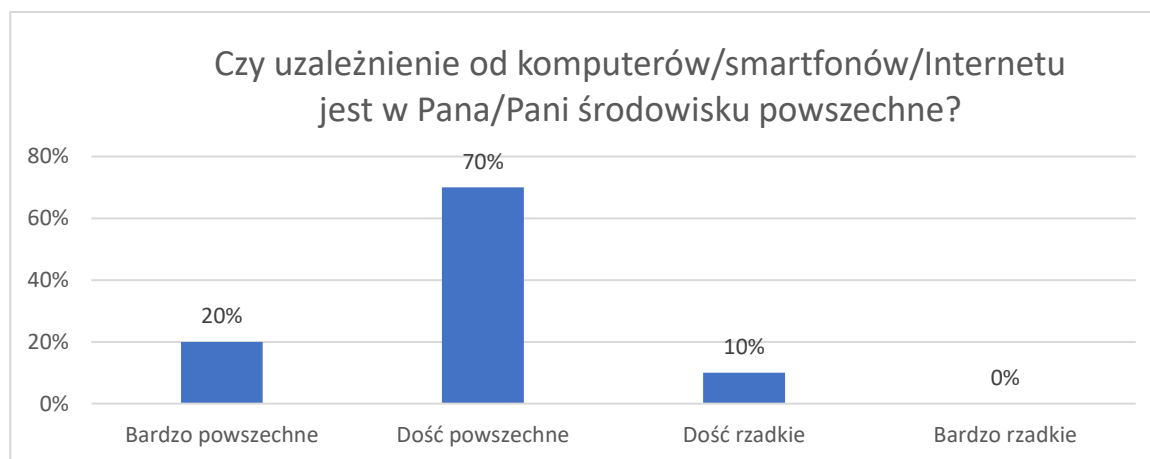
⁹¹ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Obszaru nr 5 o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 34% badanych mieszkańców obszaru nr 5 uzależnienie od hazardu jest rzadkim⁹² zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 64% respondentów uważa hazard za powszechny⁹³ problem ich środowiska.**

Łącznie 90% badanych mieszkańców Obszaru nr 5 ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne⁹⁴ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 10% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie⁹⁵ w ich gminie.

⁹² Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

⁹³ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁹⁴ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

⁹⁵ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

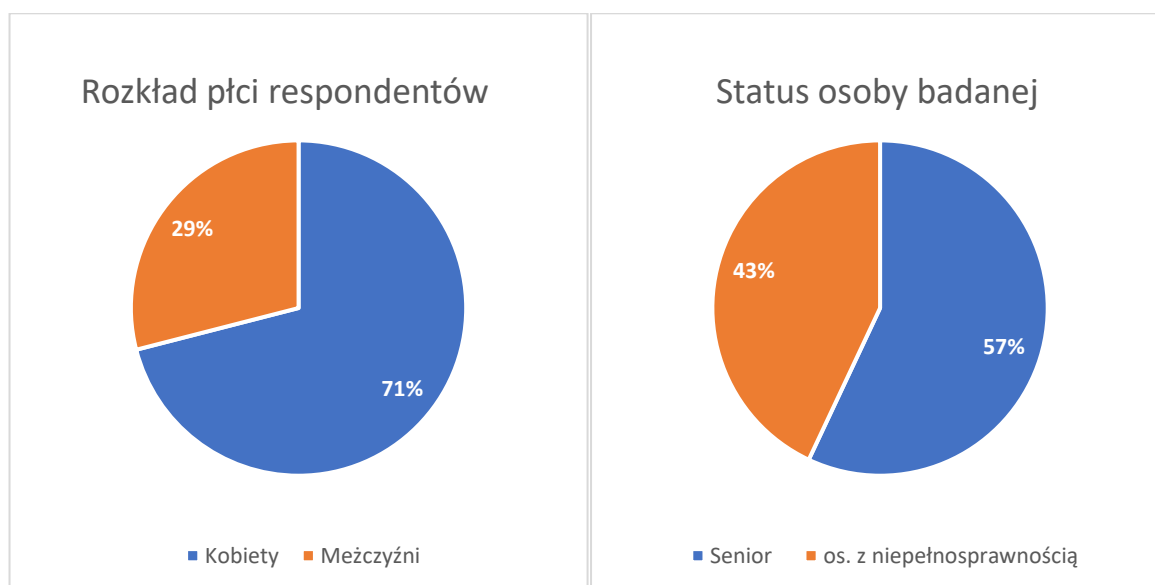
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 5

GRUPA BADANA

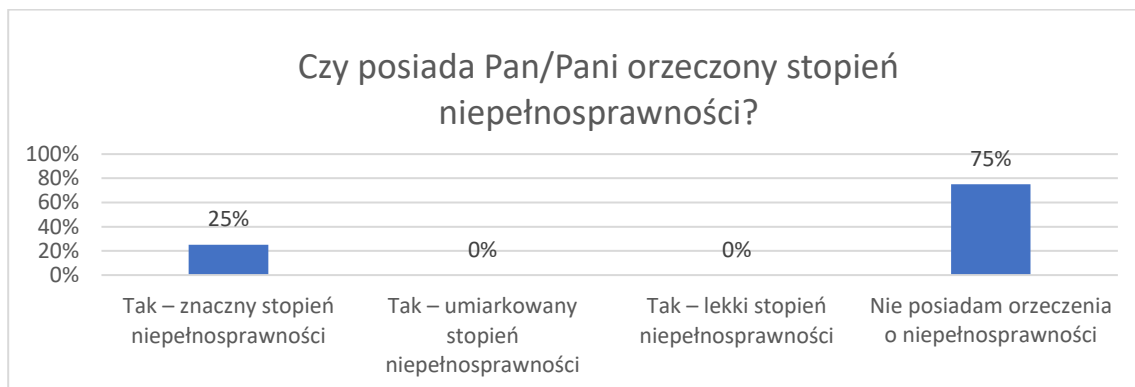
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo obszaru nr 5, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 68 lat. Wśród respondentów 4 osoby zadeklarowały, że są seniorem a 3 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością 3/4 nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. 25% wskazało na posiadanie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

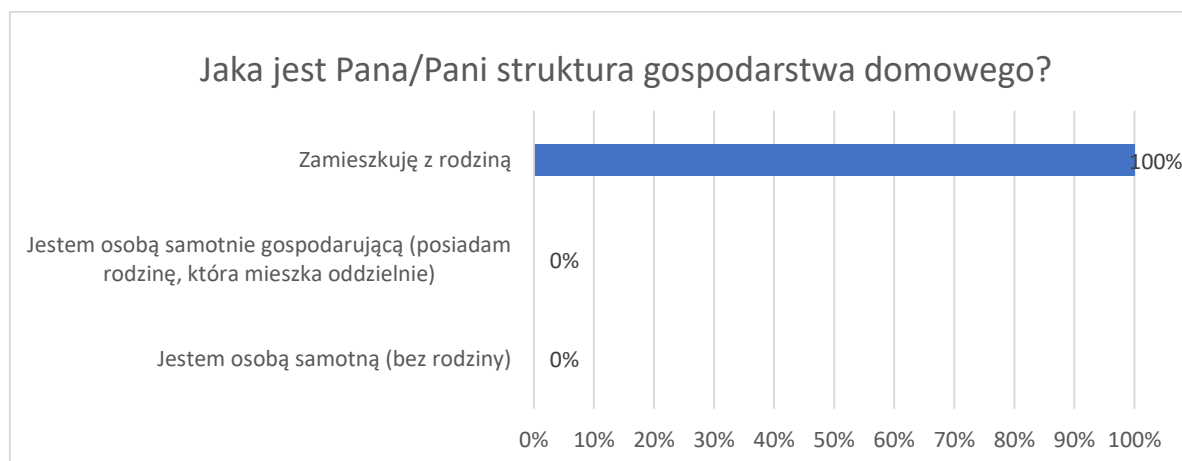
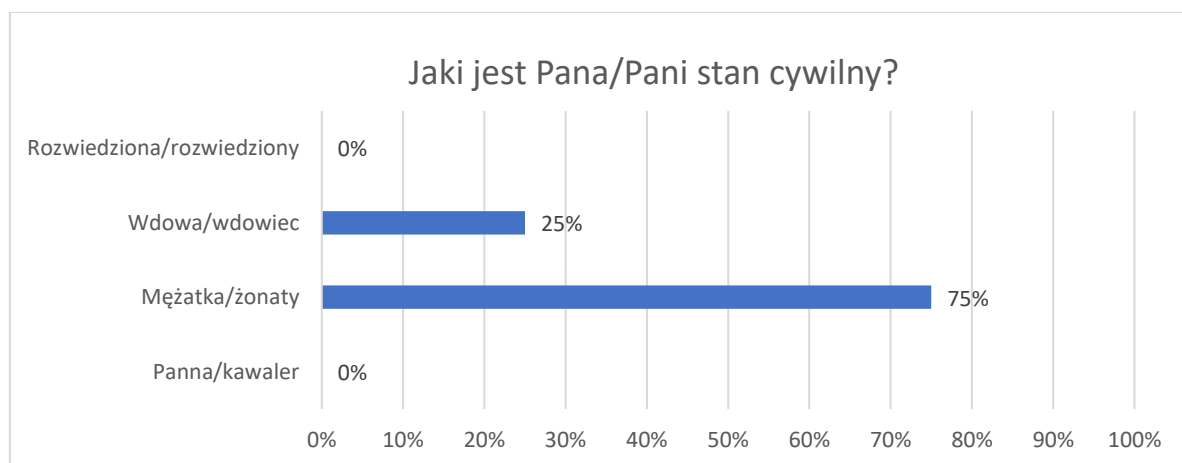
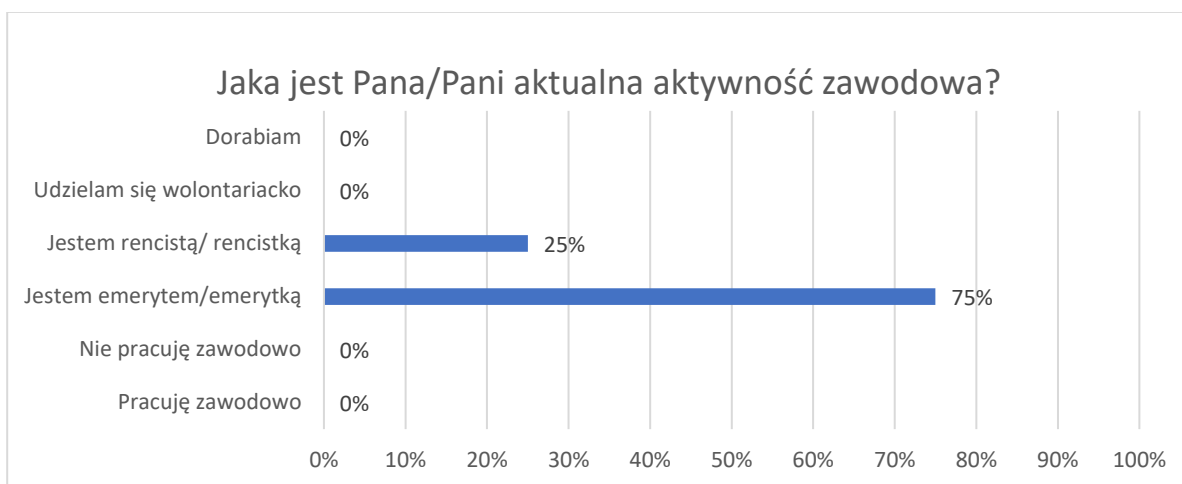
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 75% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 25% wskazało, iż posiada status rencisty.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z Gminy Żukowo z obszaru nr 5, kształtuje się następująco: 75% badanej grupy jest zamężna, 25% to wdowa/wdowiec.

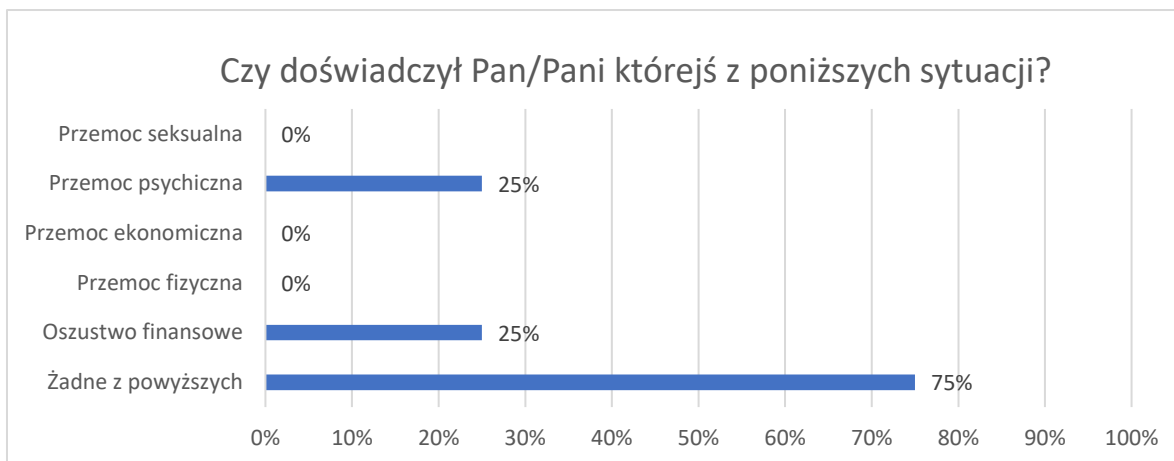
Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru nr 5 wszyscy zamieszkują z rodziną.

W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle⁹⁶ swoją sytuację zdrowotną ocenia 100% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 75% określiło ją jako złą, a także społecznej – 100%. Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy znajduje się ich sytuacja rodzinna i mieszkaniowa (po75%).

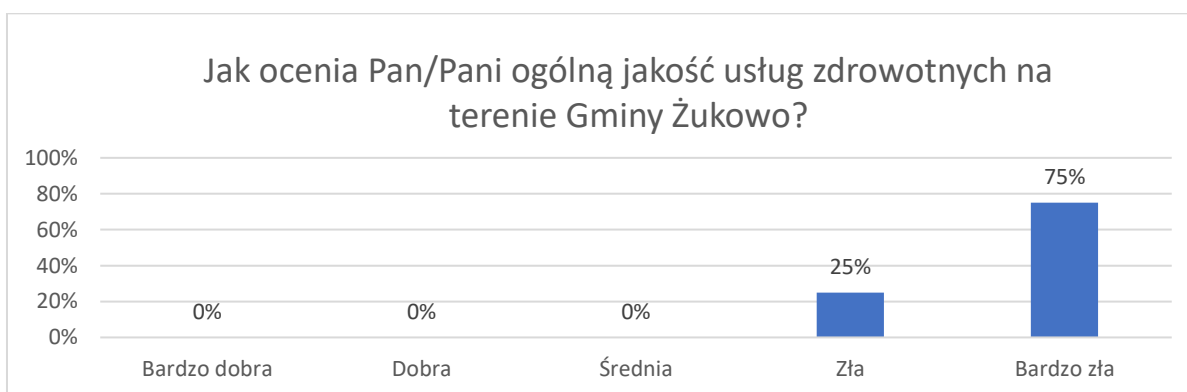
Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	0%	25%	75%	0%
Sytuacja mieszkaniowa	0%	0%	75%	25%	0%
Sytuacja rodzinna	0%	25%	75%	0%	0%
Sytuacja społeczna	0%	0%	25%	75%	0%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	0%	0%	100%

Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 75% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia. Po 25% padło ofiarą oszustwa finansowego oraz przemocy psychicznej.

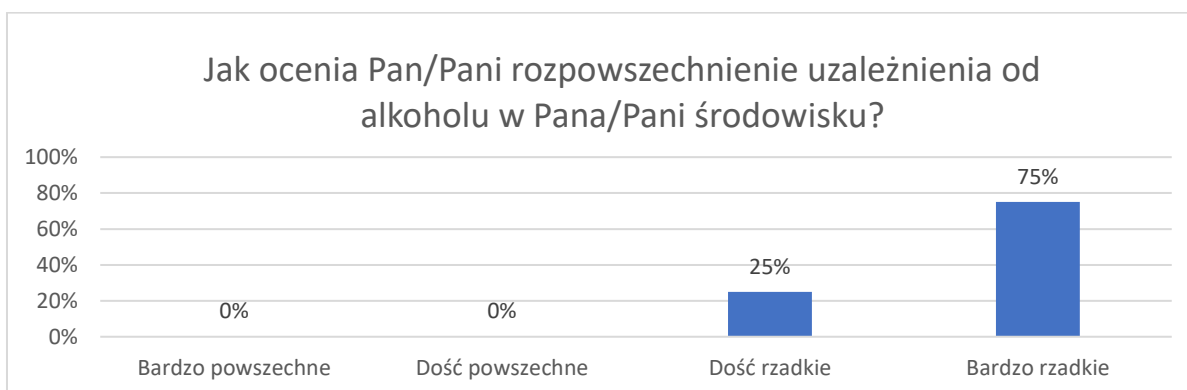
⁹⁶ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru nr 5 w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 75% ocenia ją bardzo źle, 25% źle.

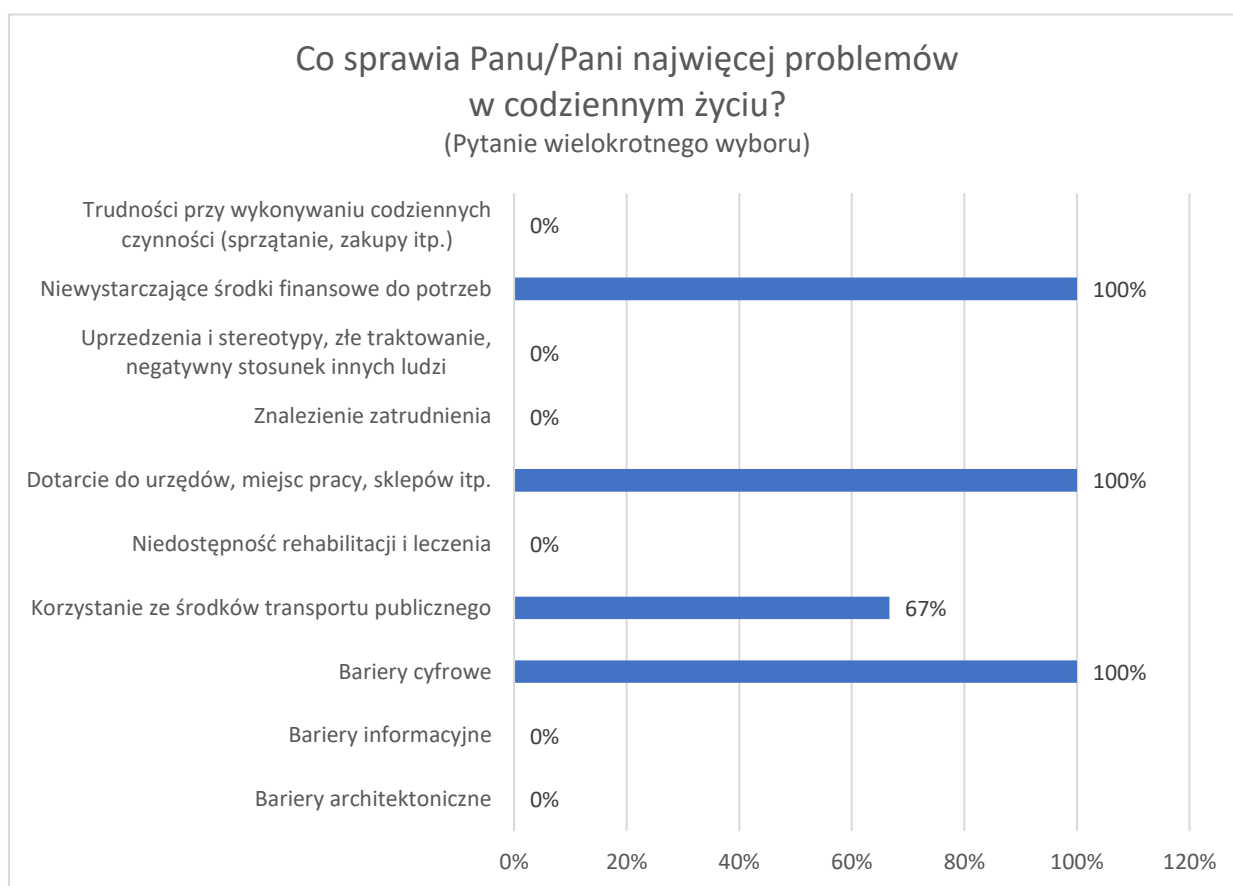

W opinii 100% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest rzadkim zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

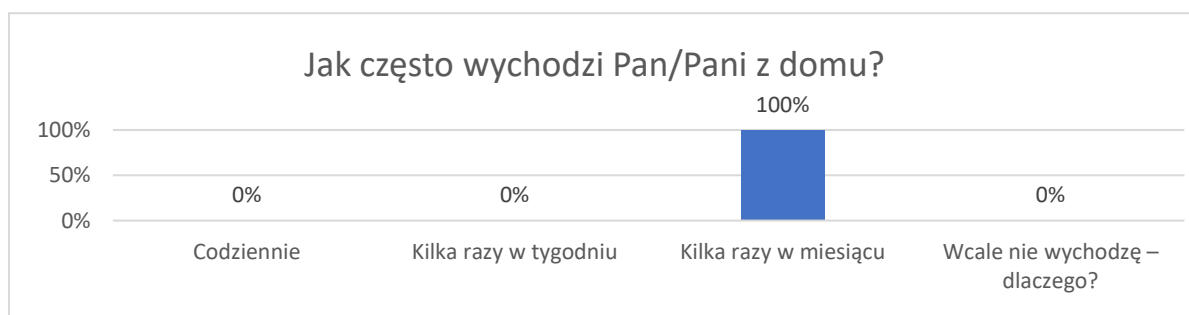

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

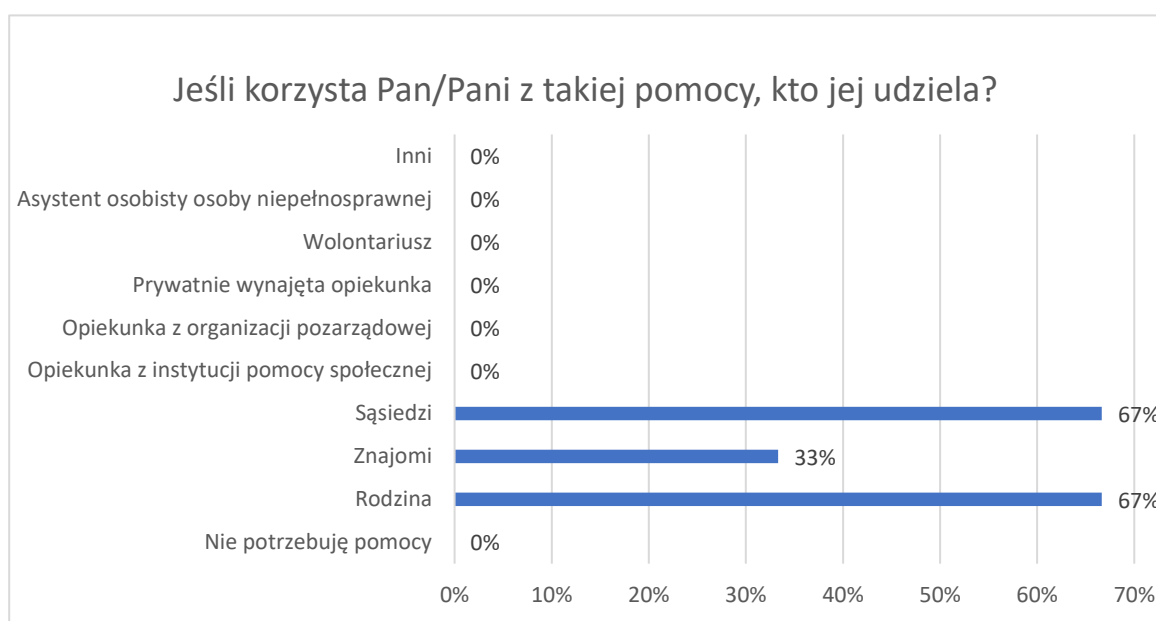
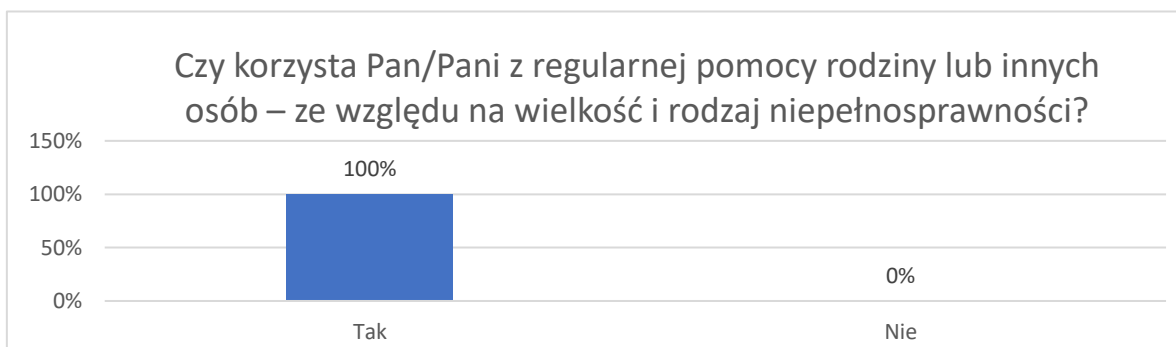
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niewystarczające środki finansowe do potrzeb (100%), dotarcie do urzędów sklepów czy miejsc pracy (100%), znalezienie bariery cyfrowe (100%) oraz korzystanie z transportu publicznego (67%).

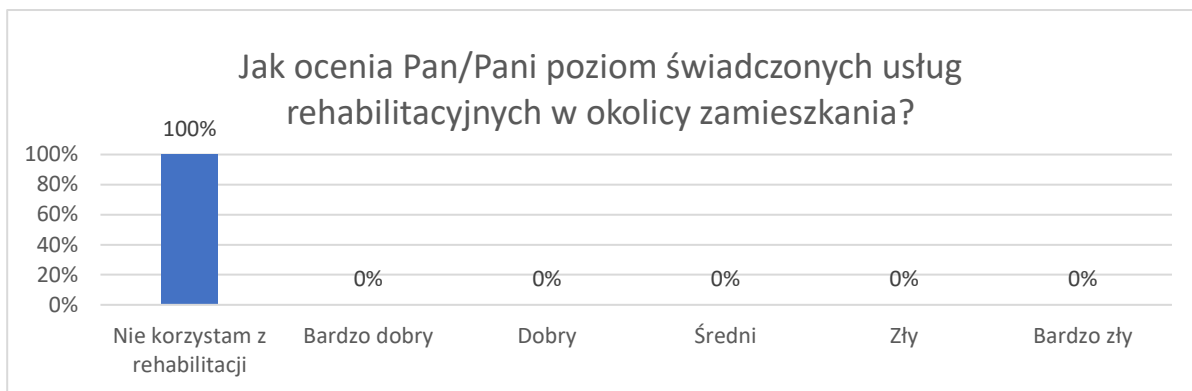
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. Wszyscy podają, że wychodzą z domu kilka razy w miesiącu.

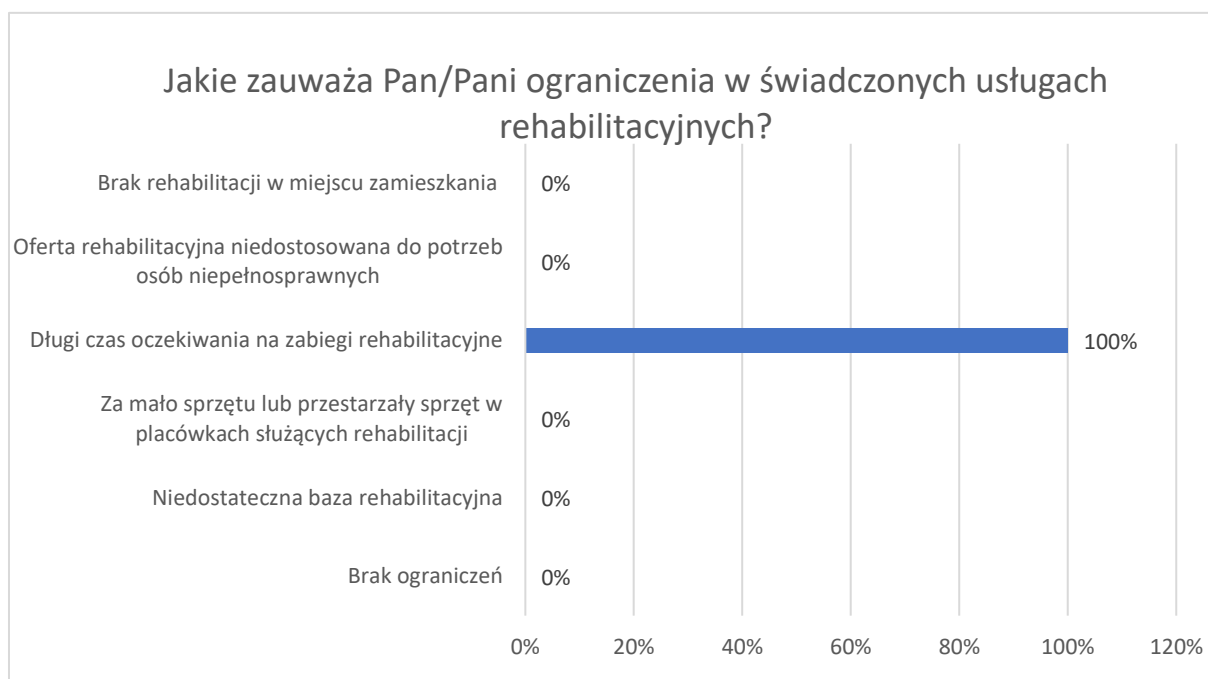
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 100% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (67%), sąsiedzi (67%) oraz znajomi (33%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Wszyscy respondenci wskazali, że nie korzystają z rehabilitacji.

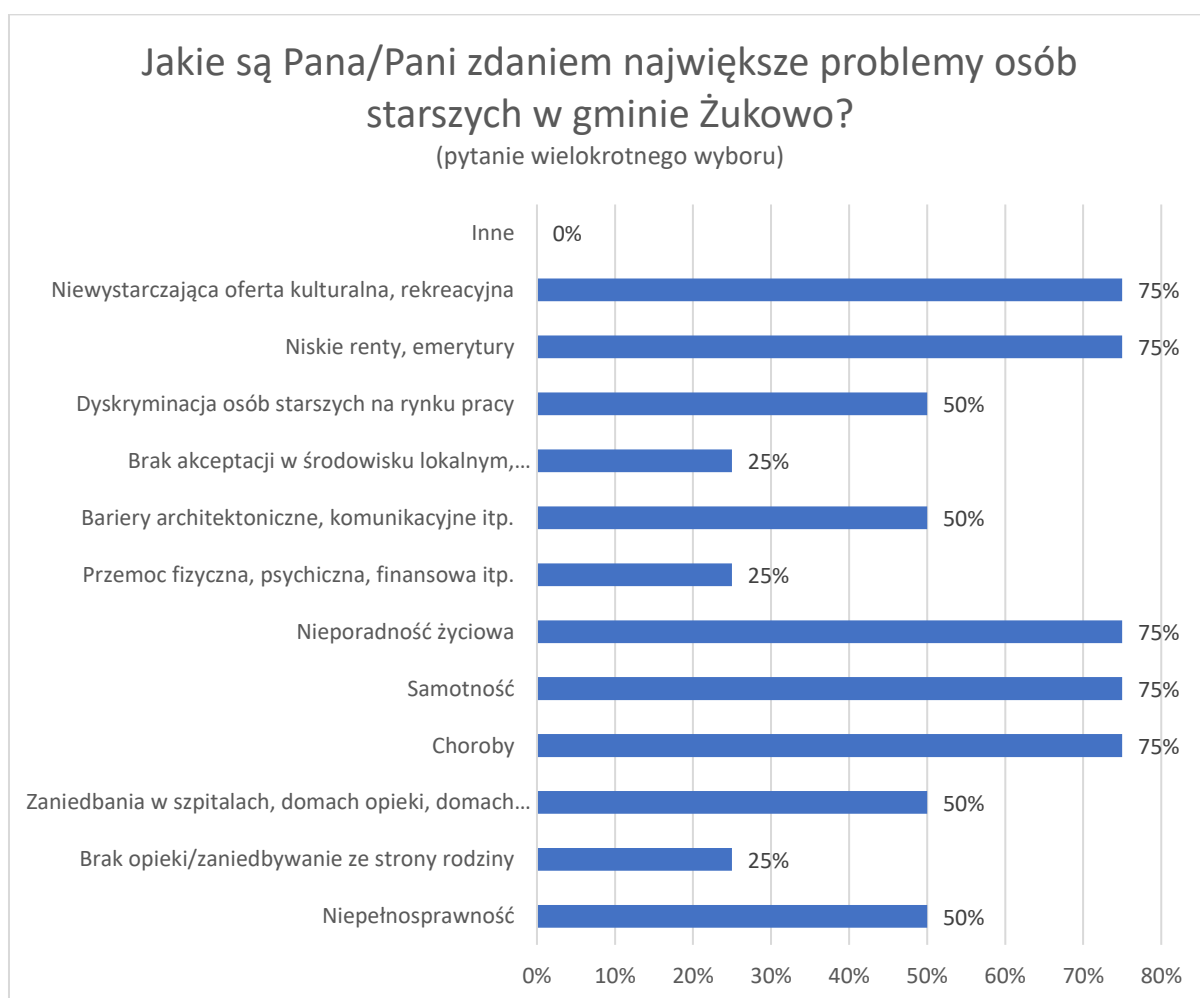

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych jest długi czas oczekiwania na zabiegi (100%).

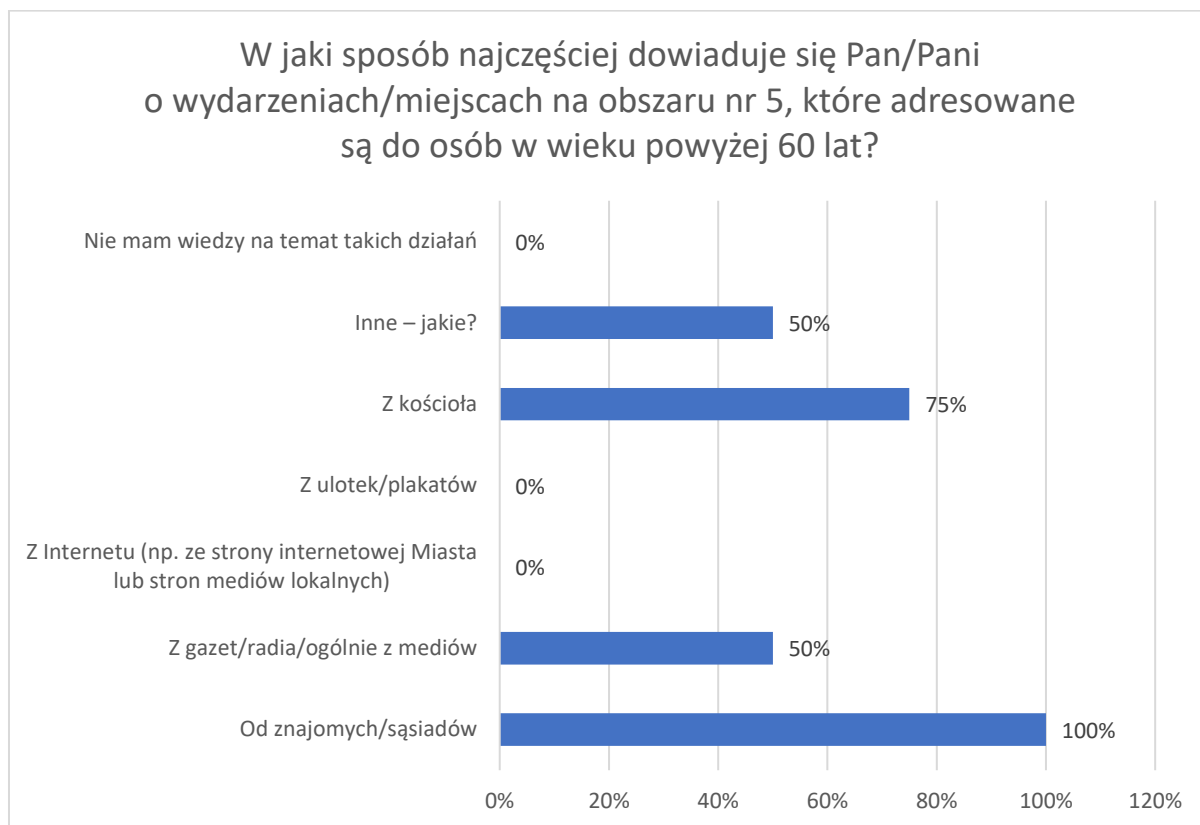
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z Gminy Żukowo z obszaru nr 5 zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (75%), choroby (75%), samotność (75%), nieporadność życiowa (75%), niewystarczająca oferta kulturalna (75%), zaniedbywanie w instytucjach (szpitale, domy opieki) czy ze strony rodziny, niepełnosprawność (po 50%), bariery architektoniczne i komunikacyjne (50%), dyskryminacja osób starszych na rynku pracy (50%) oraz różne formy przemocy (25%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru nr 5 w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 100% wskazało, że od znajomych i sąsiadów, kolejno 75% dowiaduje

się o tym z kościoła, 50% z mediów a 50% wskazująca na odpowiedź inne wymieniła lokalną gazetę i tablice informacyjne.

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 5

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych z Gminy Żukowo w punktach sprzedaży na terenie obszaru nr 5. Grupa badana stanowiła 9 kobiet oraz 1 mężczyznę. 9 z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 42 lata.

CEL BADANIA

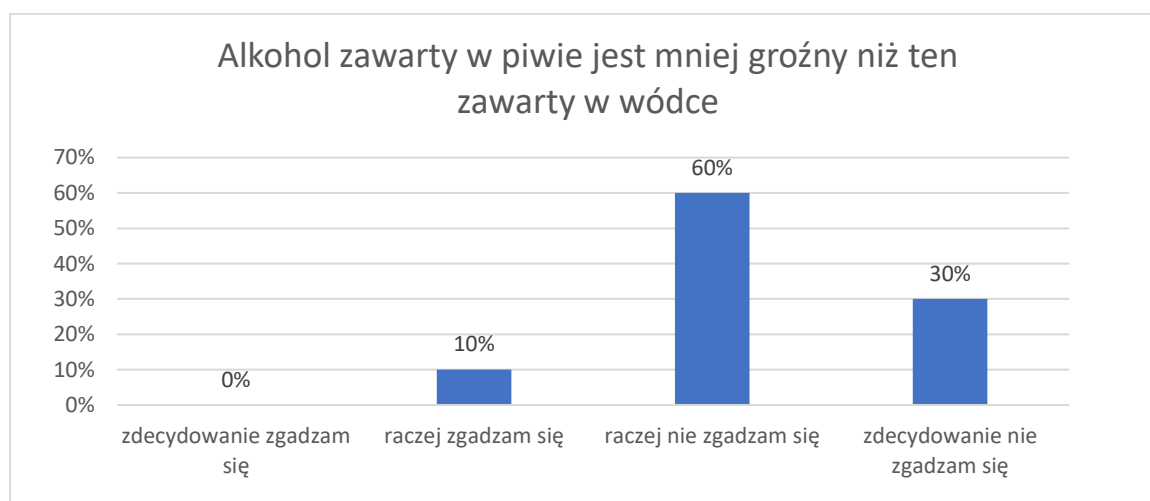
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

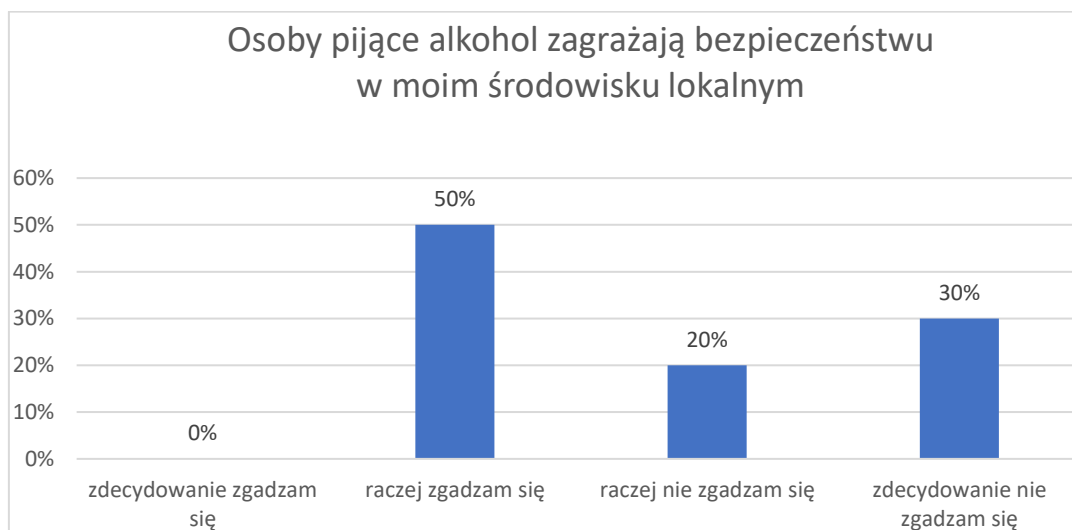
90% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **wysokim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

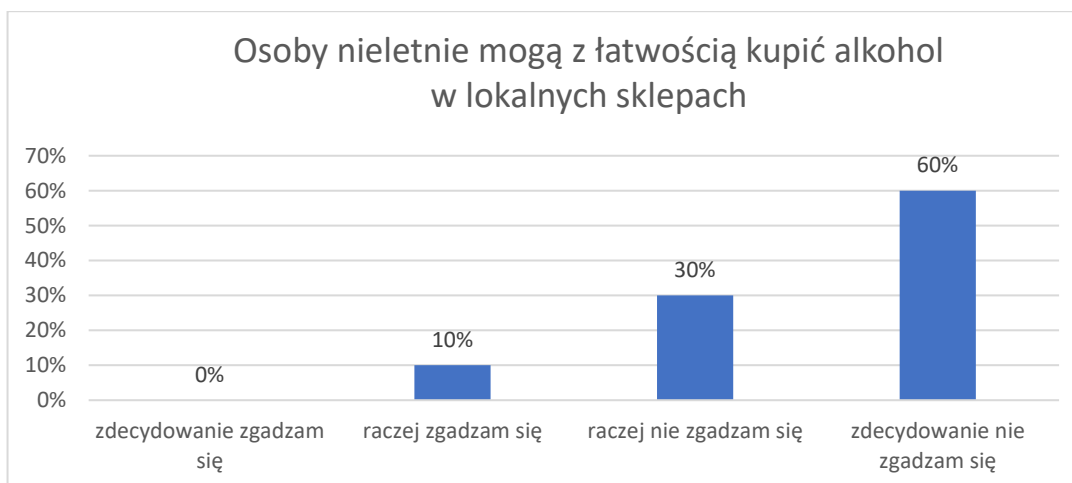
Z kolei 40% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

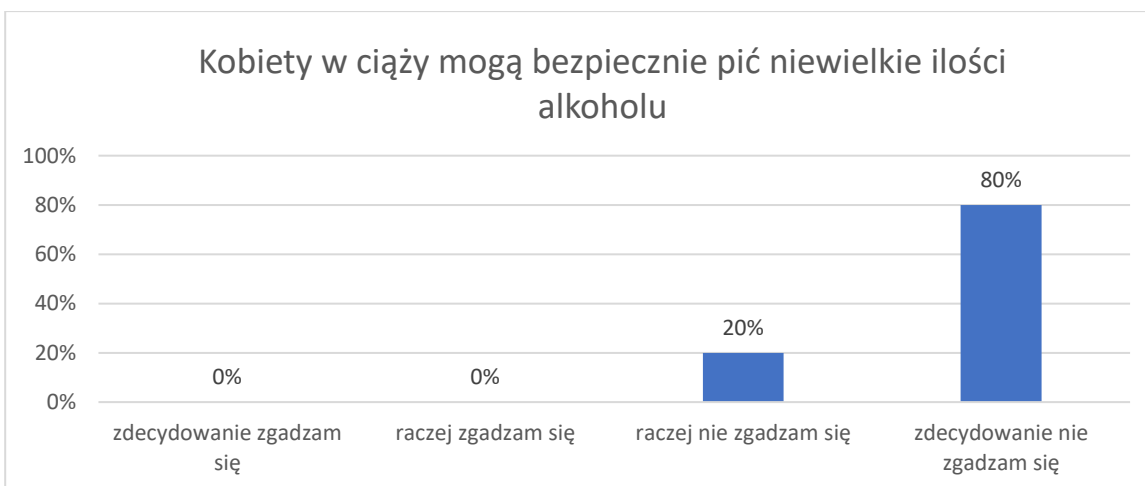
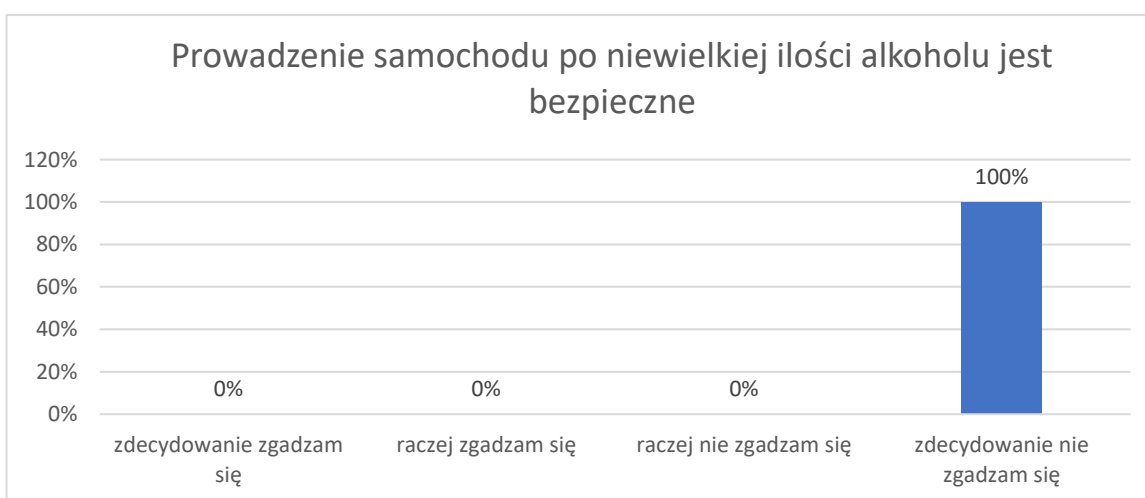
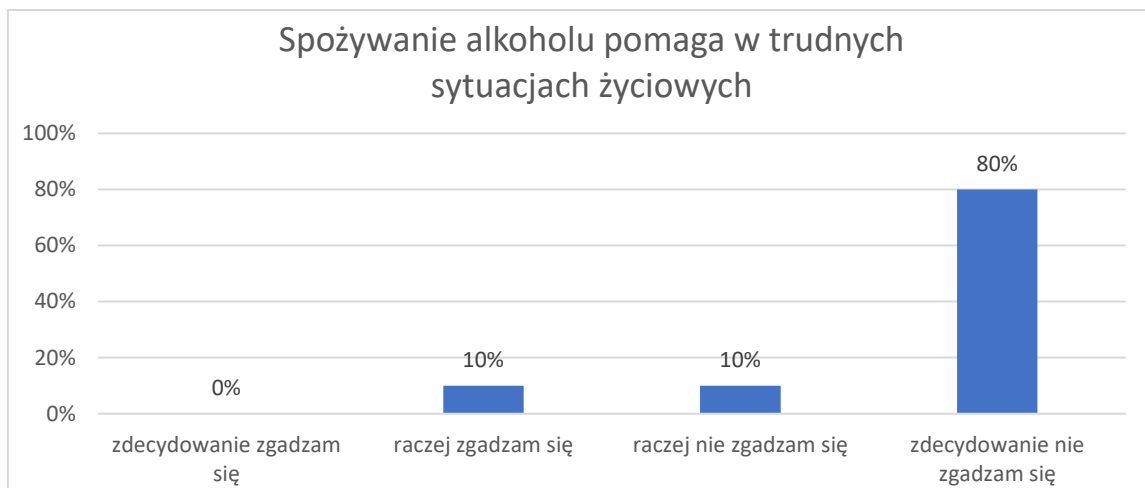
50% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

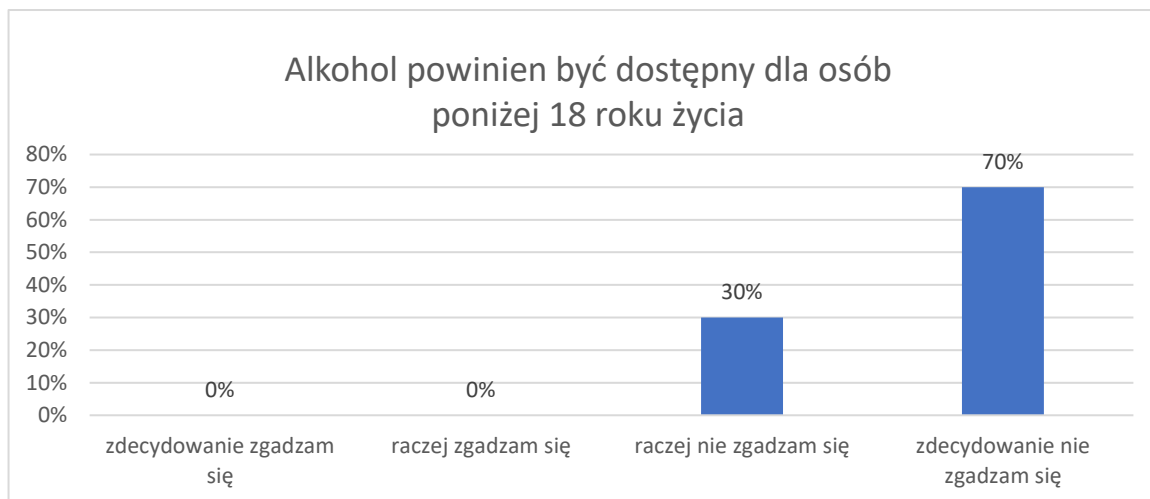
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **90% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

Łącznie 90% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

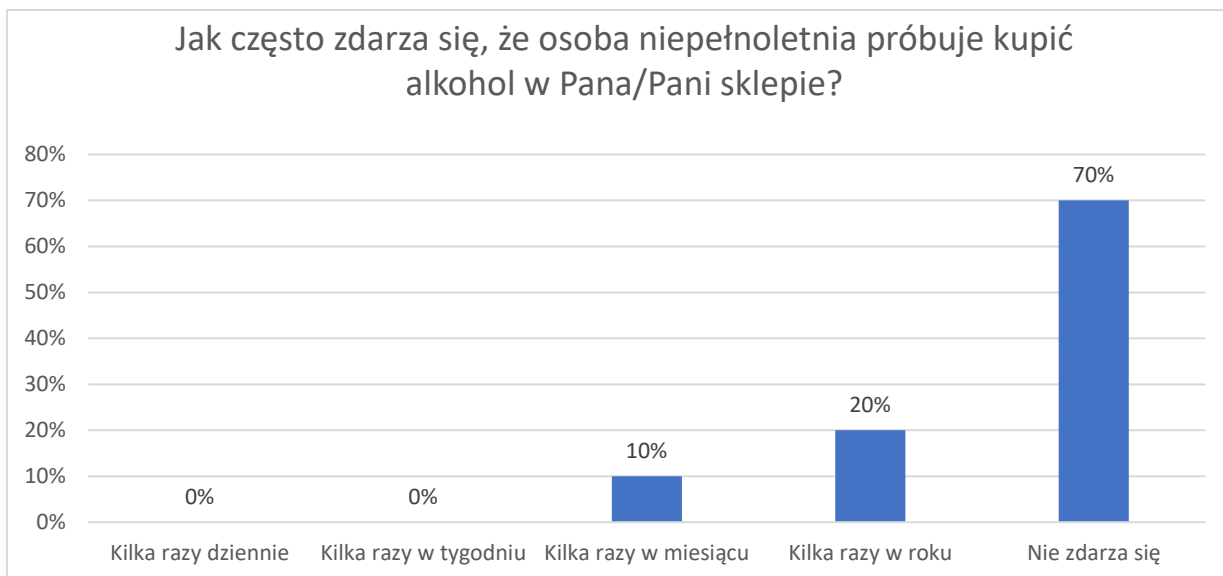
Łącznie 100% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Żukowo obszar nr 5 uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

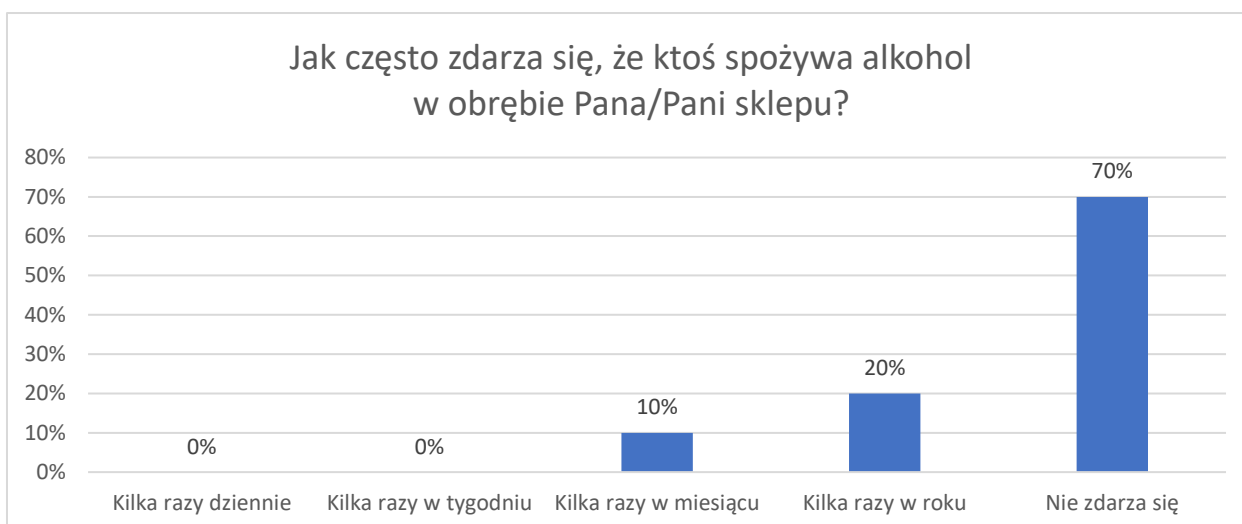
100% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Żukowo obszar nr 5 deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (20%) oraz kilka razy w roku (13%).**

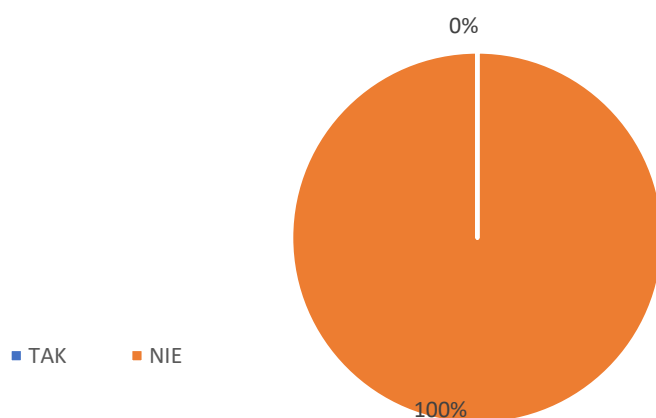

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 10% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w miesiącu a 20% wskazuje, że kilka razy w roku.

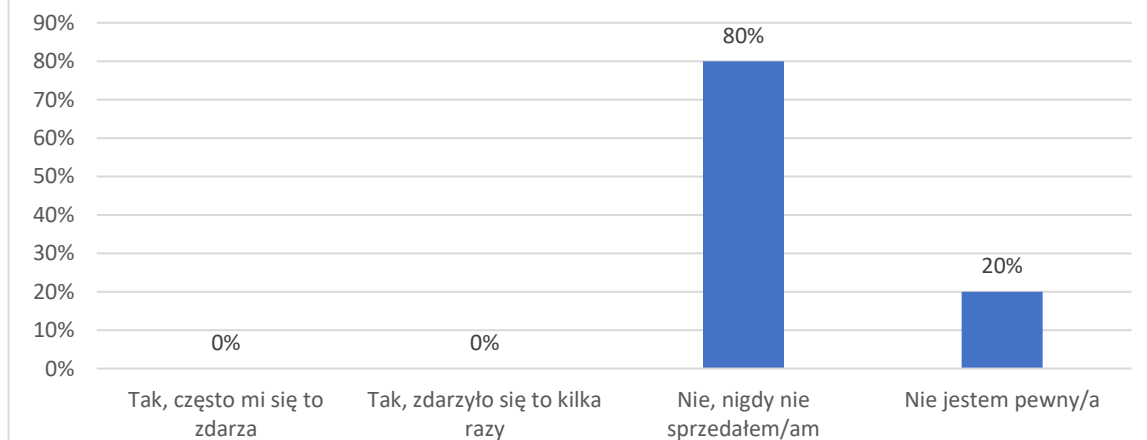
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

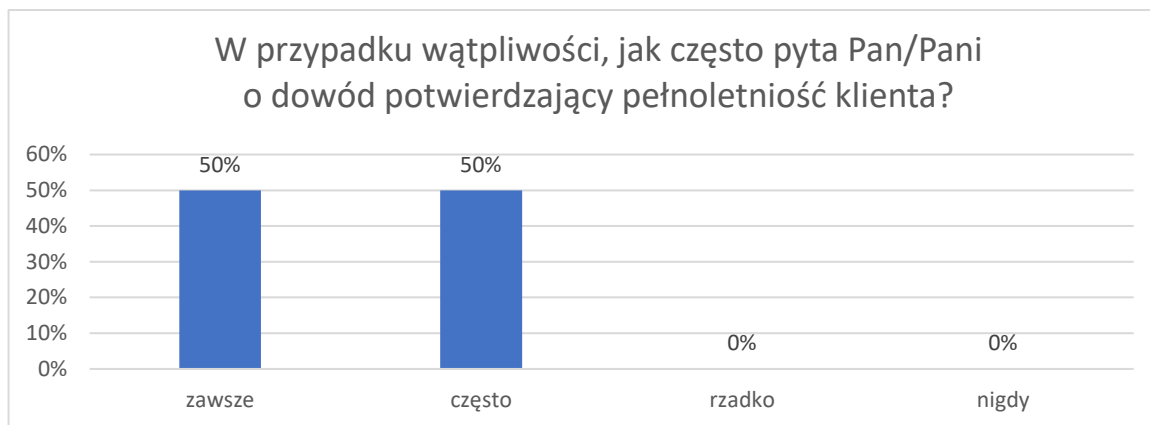

80% sprzedawców napojów alkoholowych z obszaru nr 5 deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

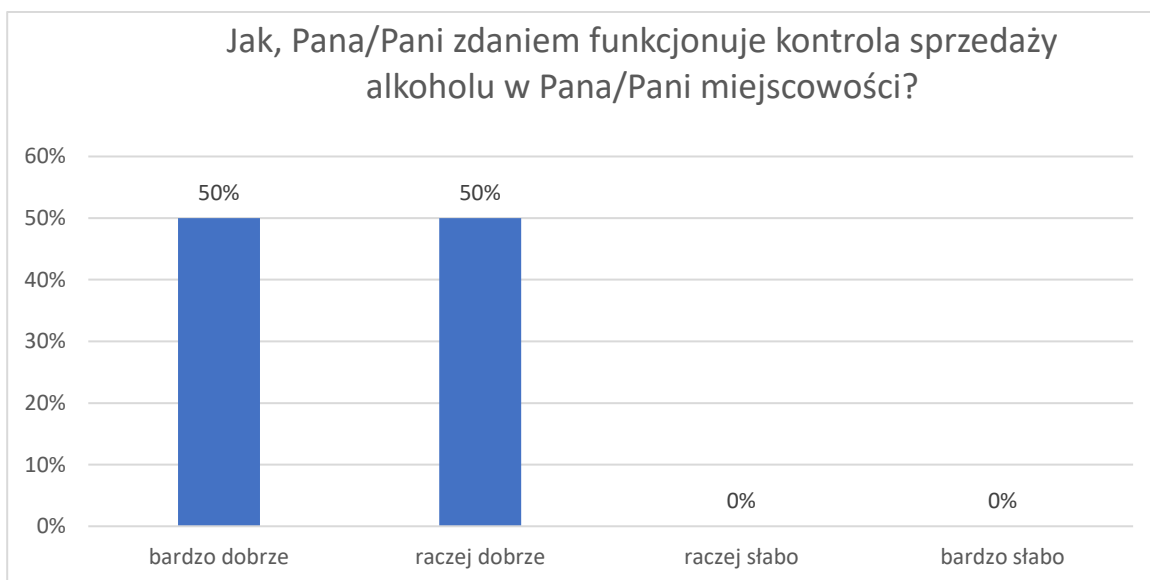
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **50% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 50% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 5

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 5** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

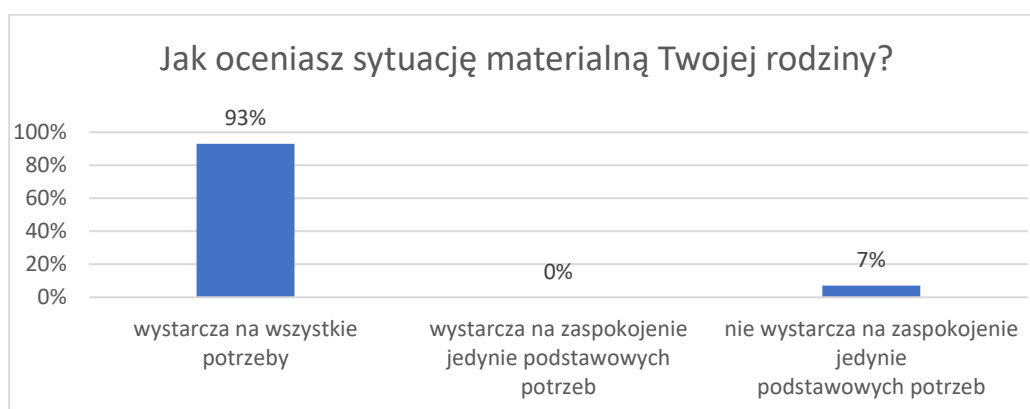
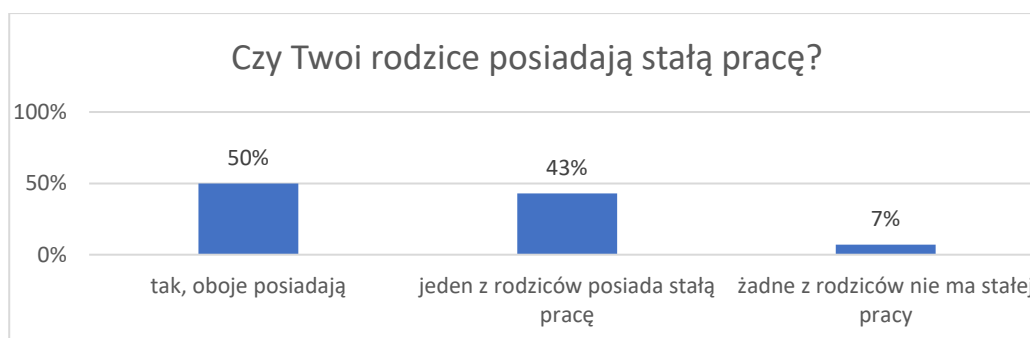
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu obszaru nr 5 w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	14 uczniów
---------------------------------	------------

Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (50%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (93%).

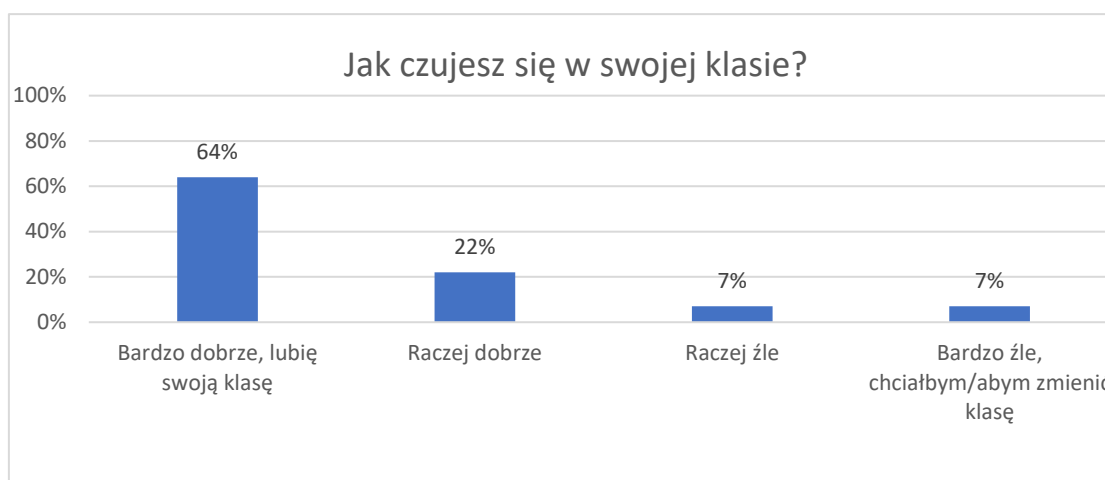

WYNIKI

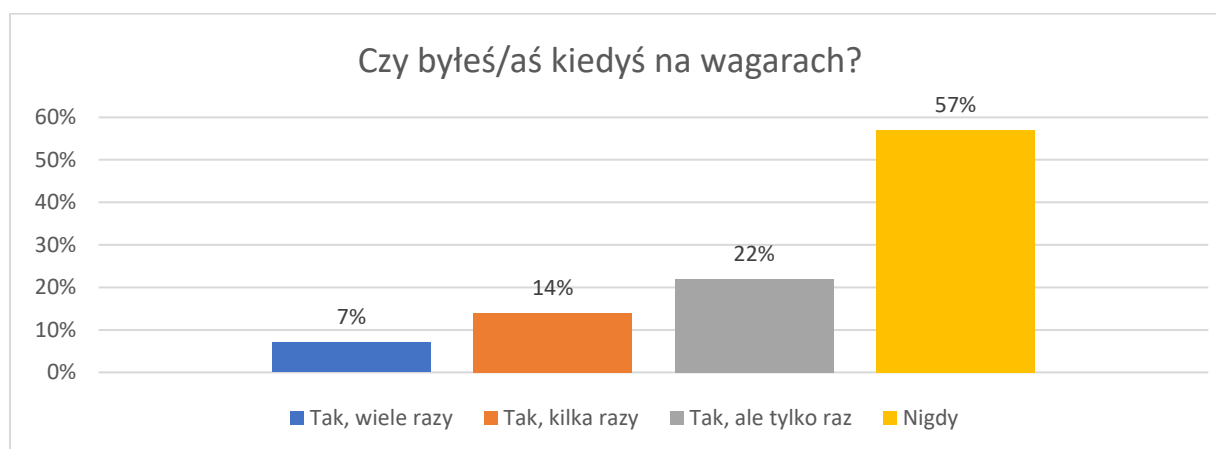
Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie.

Wyniki są zadowalające, ponieważ 86% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze. Przeciwnego zdania jest 14% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych obszaru nr 5 w sporej części nigdy nie byli na wagarach (57%) lub byli na nich tylko raz (22%).** 14% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 7% wiele razy.

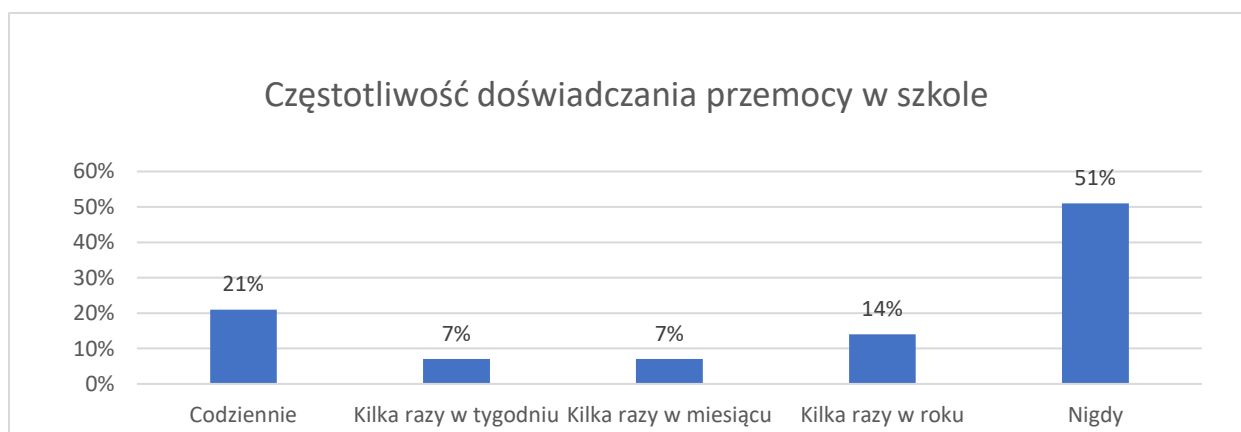
PRZEMOC W SZKOLE

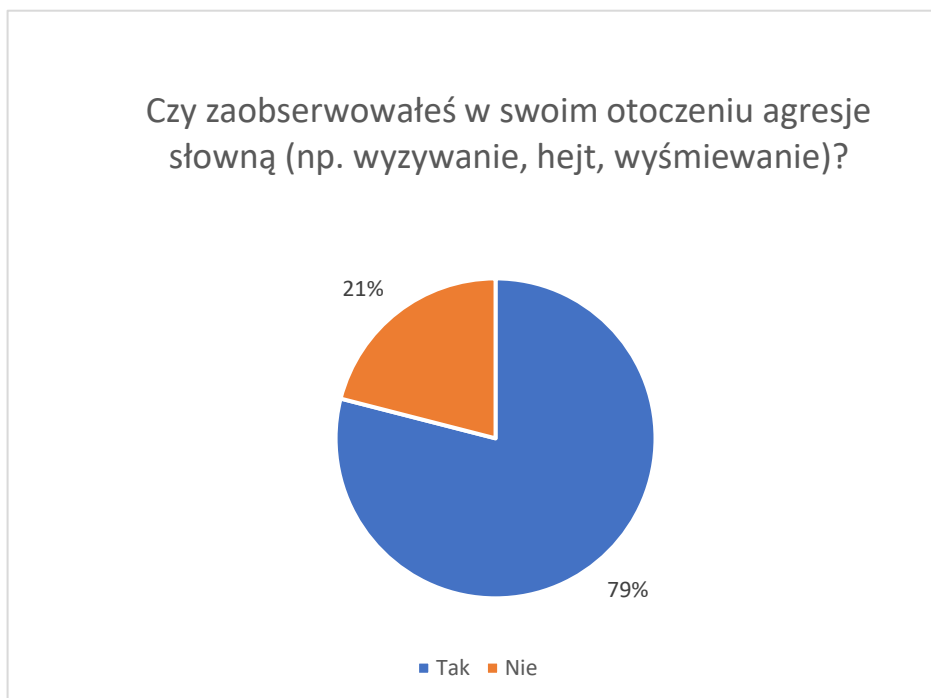
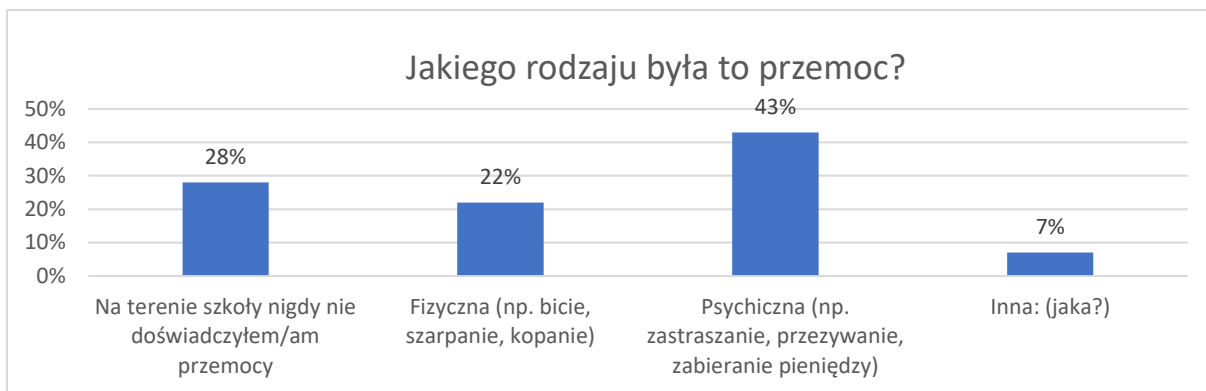
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych obszaru pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów (41%) deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 24% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku. Niepokojące są wskazania uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 51% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 43% wskazało na przemoc psychiczną a 22% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 79% uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar nr 5 deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

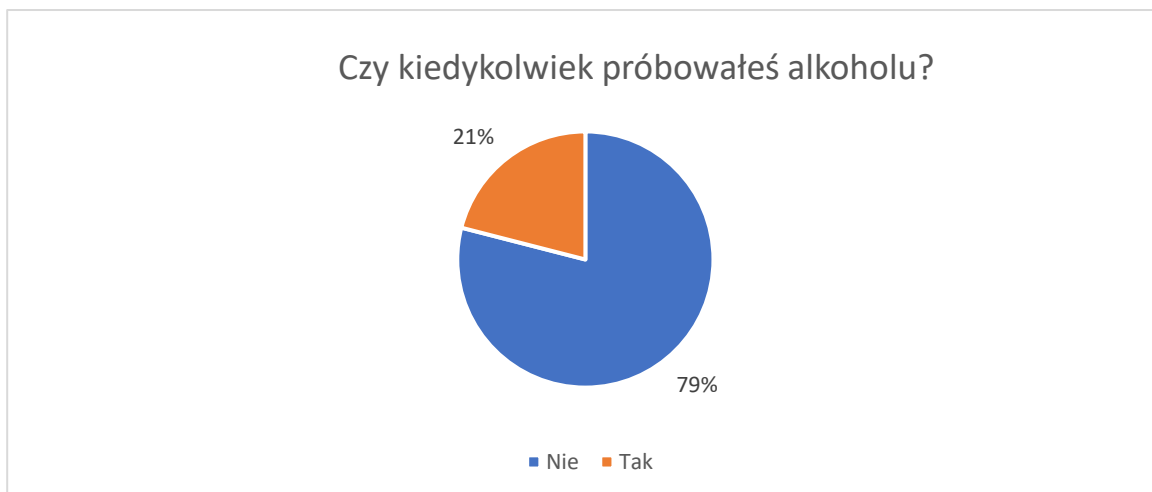

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

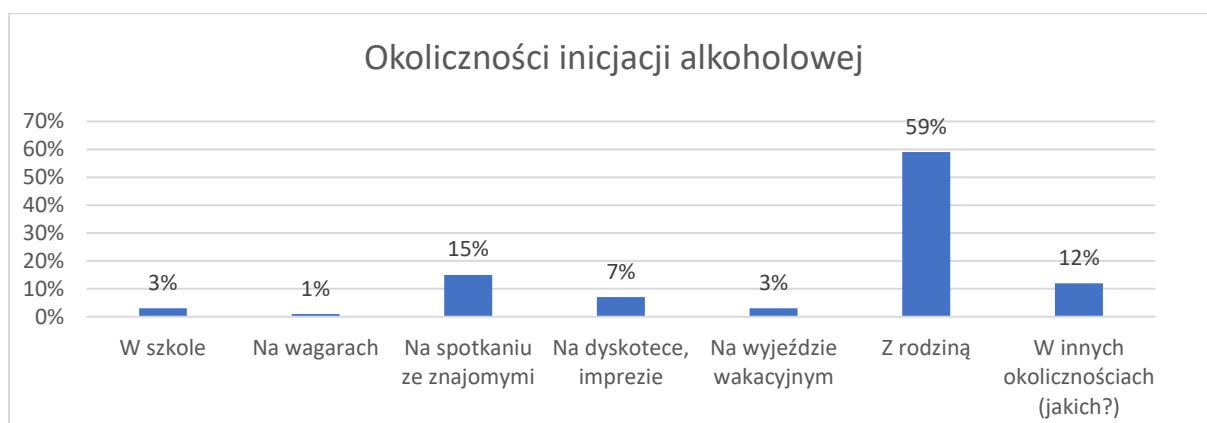
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino⁹⁷

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 21% badanej grupy.**

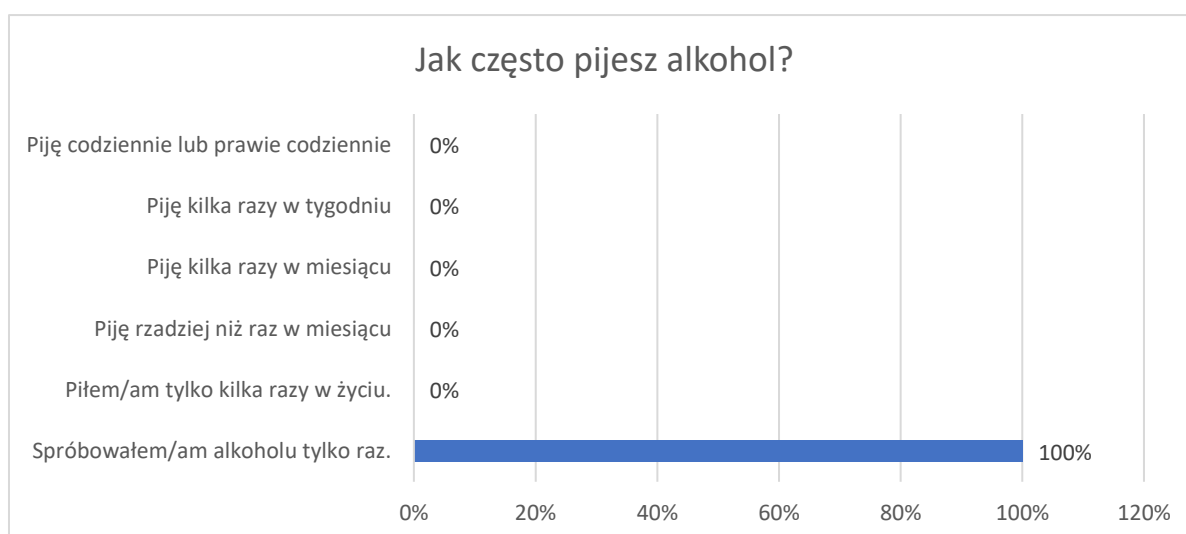
⁹⁷ J. Sierosławski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

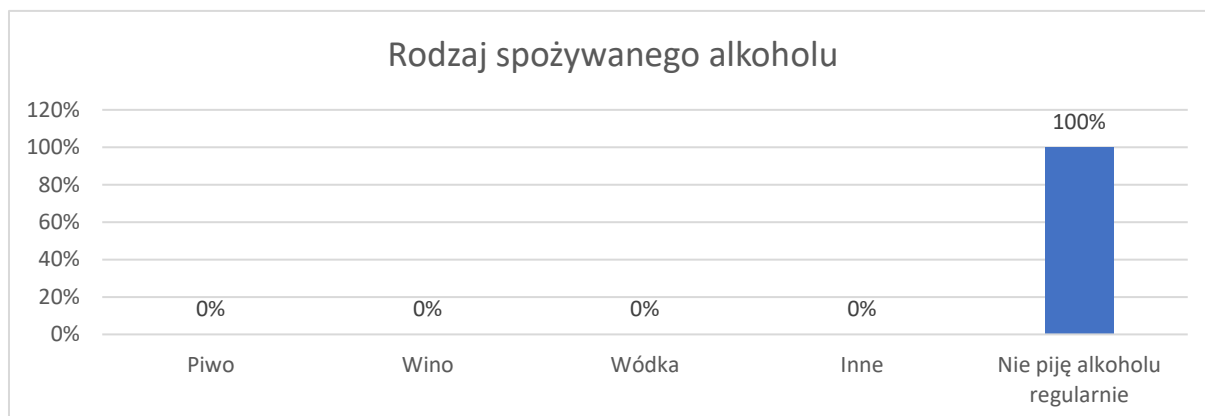
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (59%) oraz spotkanie ze znajomymi (15%).

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.**

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Wszyscy ankietowani uczniowie wskazali, że nie spożywają alkoholu regularnie, w poprzednim pytaniu zadeklarowali też jednorazowy kontakt z alkoholem.

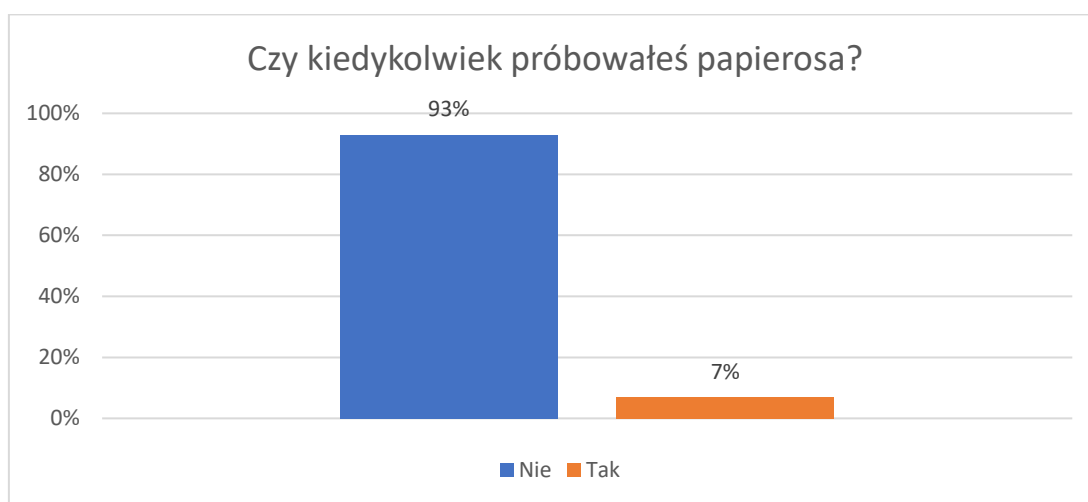

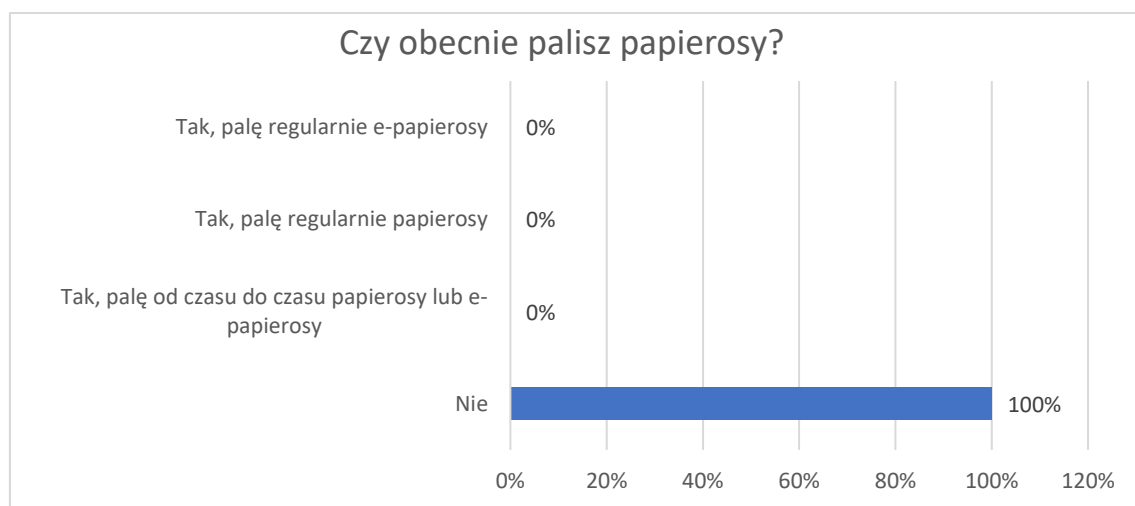
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 29% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 50% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 21% uczniów szkół podstawowych obszaru nr 5 uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

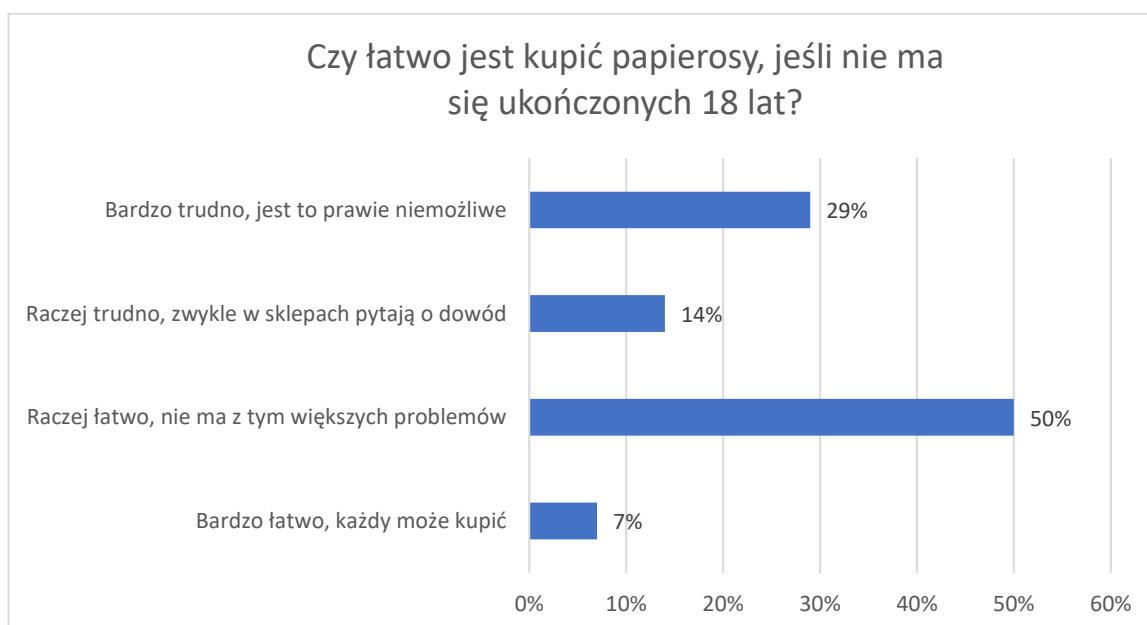
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żukowo, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 7% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych. 100% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklarują, że nie palą papierosów.

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 43% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 57% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

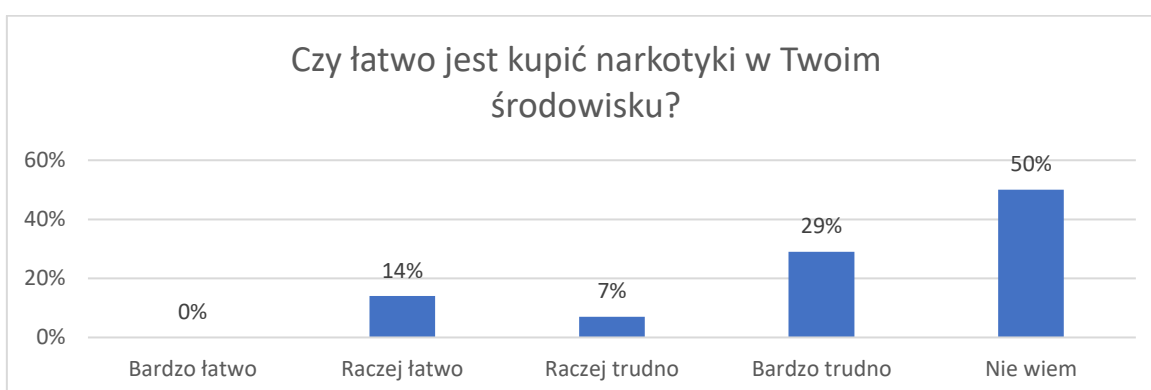

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Wyniki badań wskazują, że wszyscy uczniowie szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 5 nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Połowa** uczniów (50%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 14% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

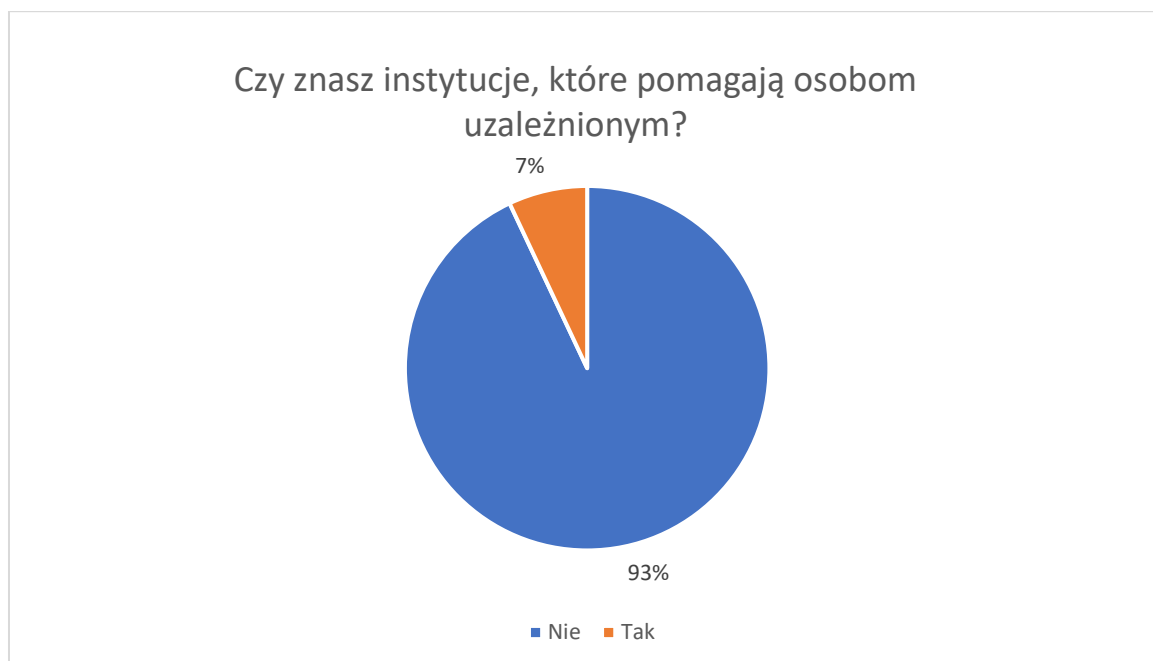
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych obszaru nr 5 na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	14%	36%	29%	21%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	7%	43%	14%	36%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	72%	14%	7%	7%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	7%	7%	21%	65%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	14%	36%	14%	36%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	0%	14%	50%	36%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	7%	7%	0%	86%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	100%	0%	0%	0%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	0%	7%	36%	57%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	21%	37%	21%	21%

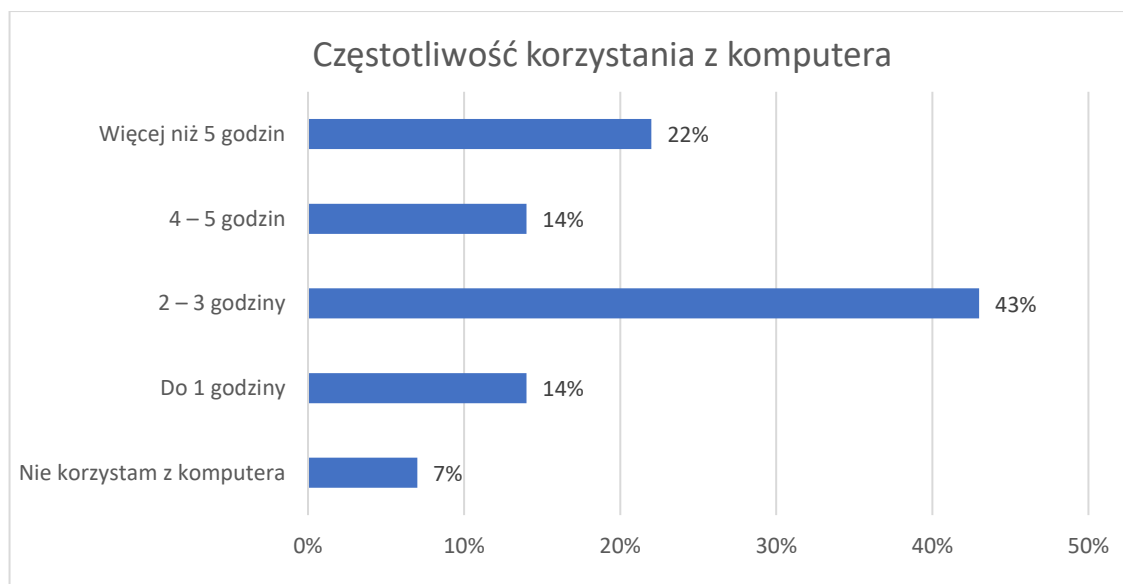
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych obszaru nr 5, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (93%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 7% wykazało się taką wiedzą.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

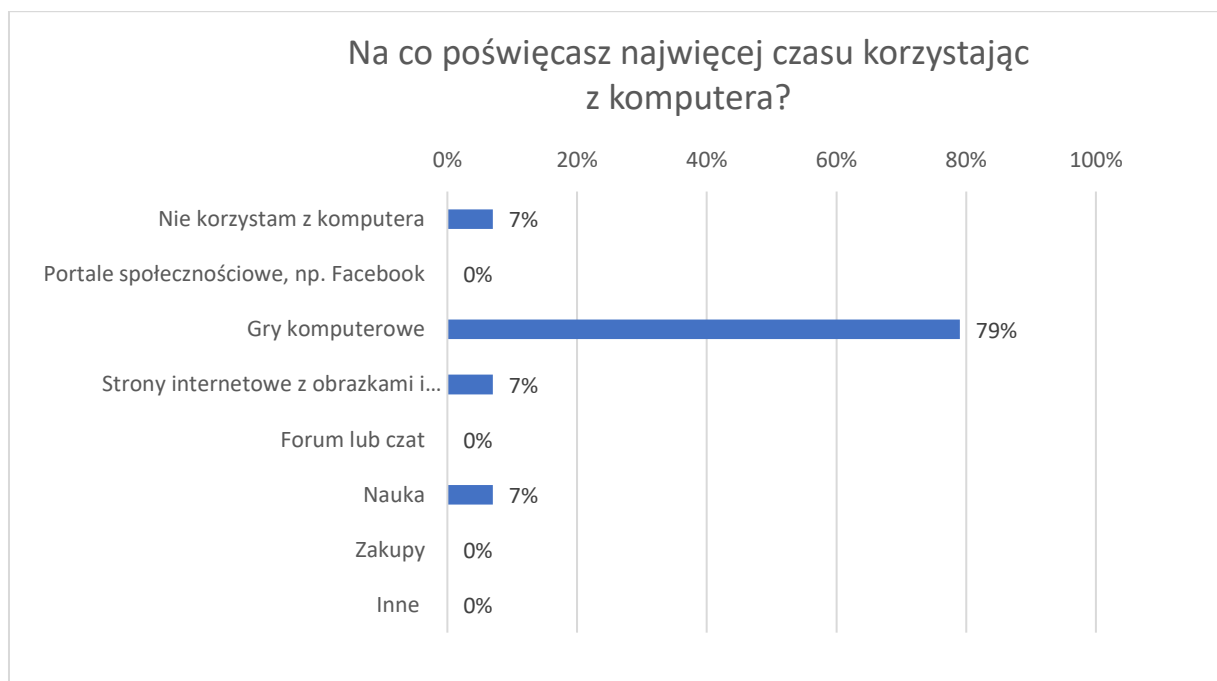
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.⁹⁸

Większość badanych uczniów szkół podstawowych obszaru nr 5 spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (43%)**. 7% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

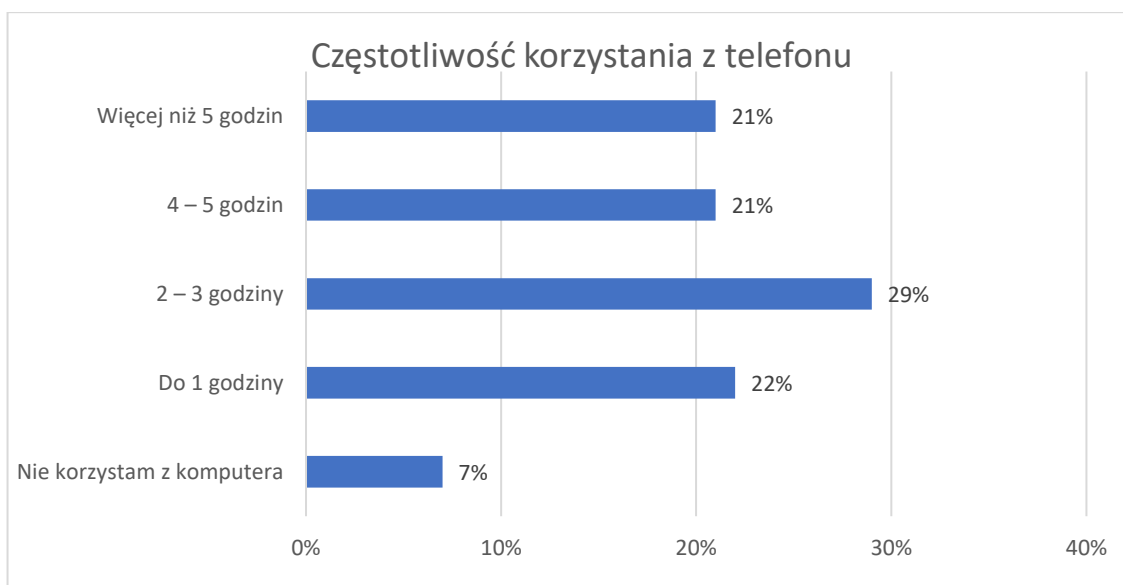

⁹⁸Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (79%) oraz nauka i strony z tzw. „memami” (po 7%).**

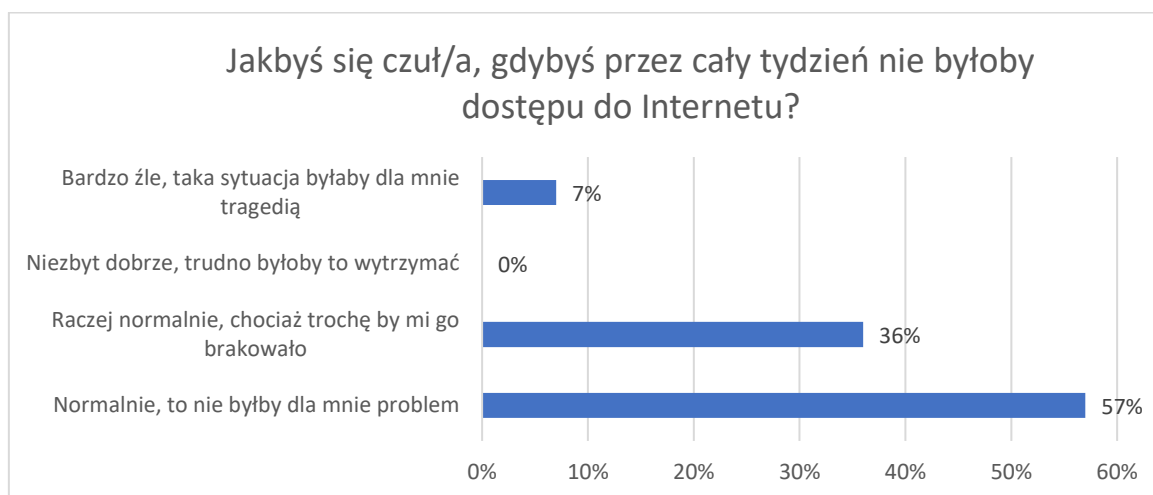

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (29%). Należy zwrócić uwagę, że 42% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 93% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

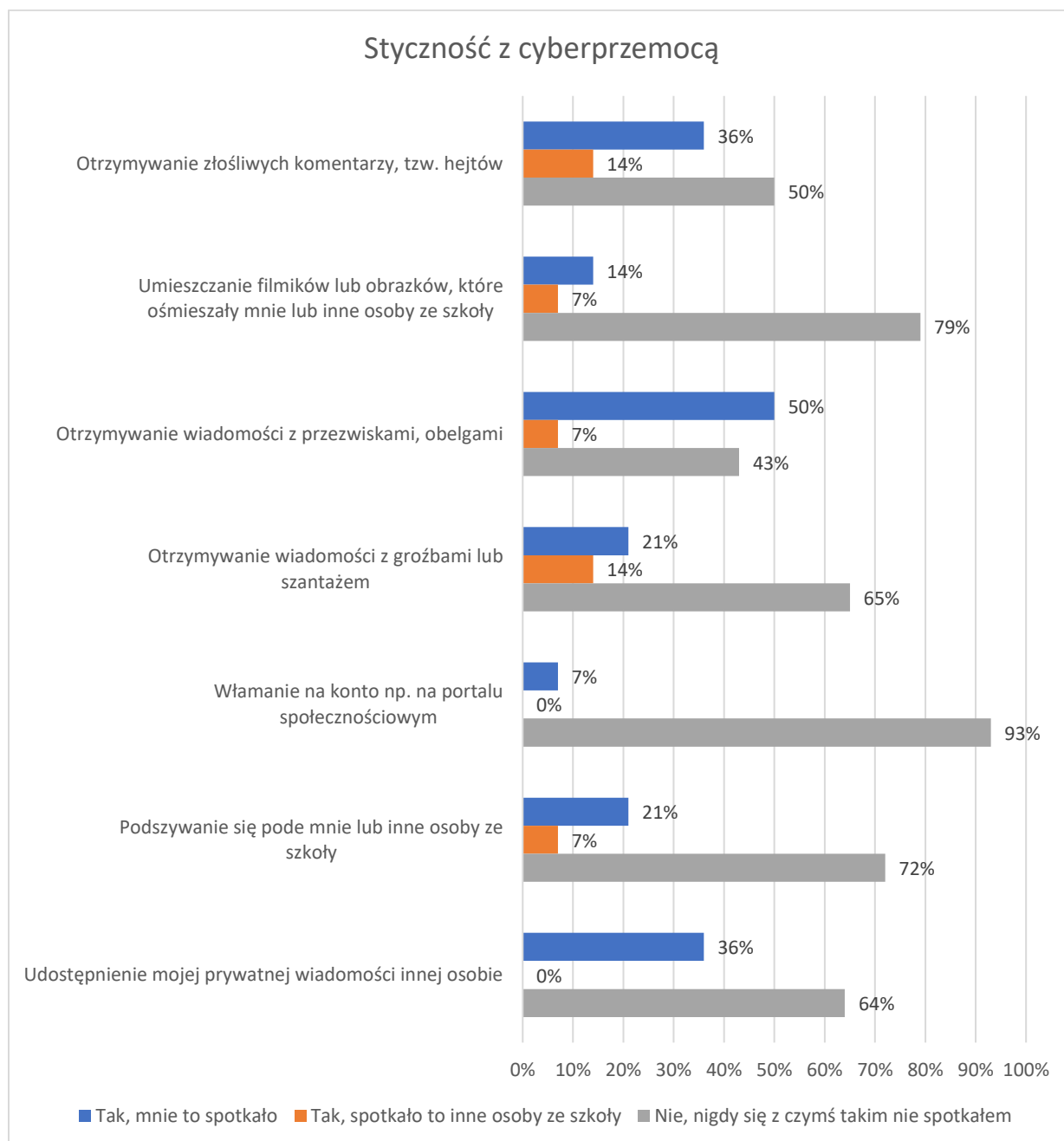

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

32% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (33%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (36%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

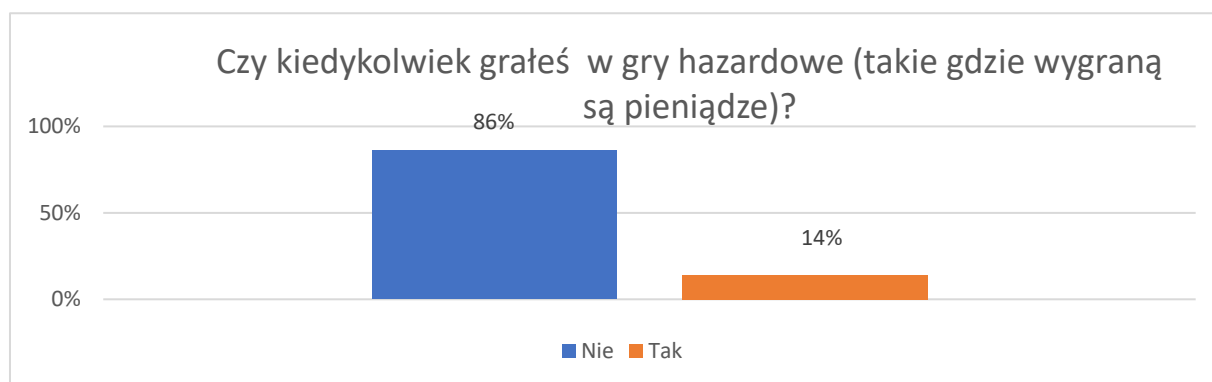
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)⁹⁹.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo obszar nr 5. **86% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 14% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

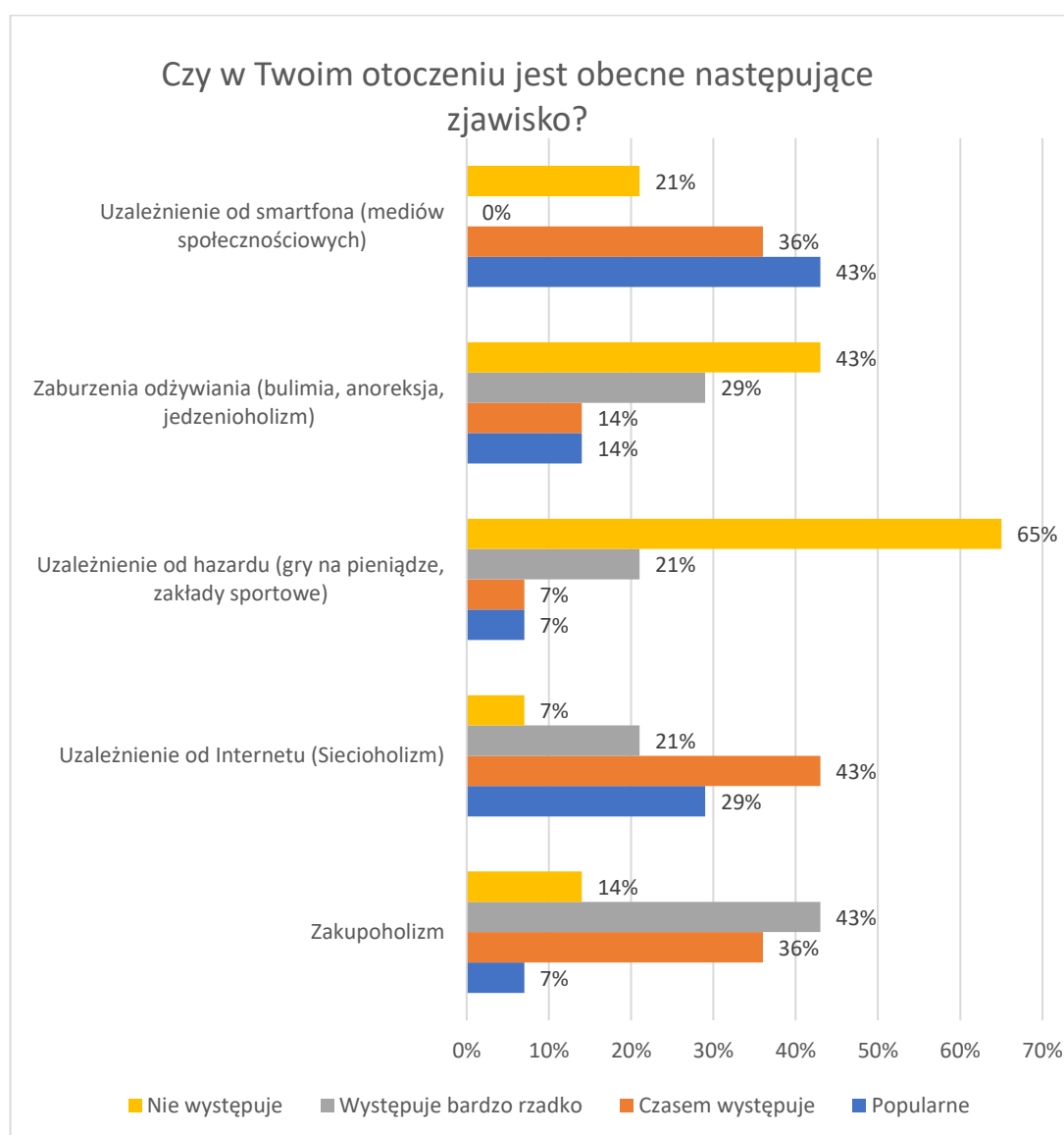
⁹⁹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (47%) oraz siecioholizm (29%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹⁰⁰

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspaniałe spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają rodziną (50%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (22%). Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 21% uczniów.

¹⁰⁰ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu obszaru nr 5, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (50%)**, **alternatywne formy spędzania czasu (43%)** oraz **gry online (29%)**.

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	29%	21%	0%	29%	7%	14%
uczysz się języków obcych	0%	14%	37%	21%	14%	14%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	21%	7%	14%	0%	0%	58%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	29%	36%	6%	0%	0%	29%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	21%	0%	7%	7%	7%	58%
granie w gry online	0%	14%	7%	50%	29%	0%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	0%	0%	7%	43%	50%	0%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	0%	0%	7%	50%	43%	0%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH W GMINIE ŻUKOWO – OBSZAR NR 5

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z terenu Gminy Żukowo z obszaru nr 5**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

WYNIKI BADAŃ

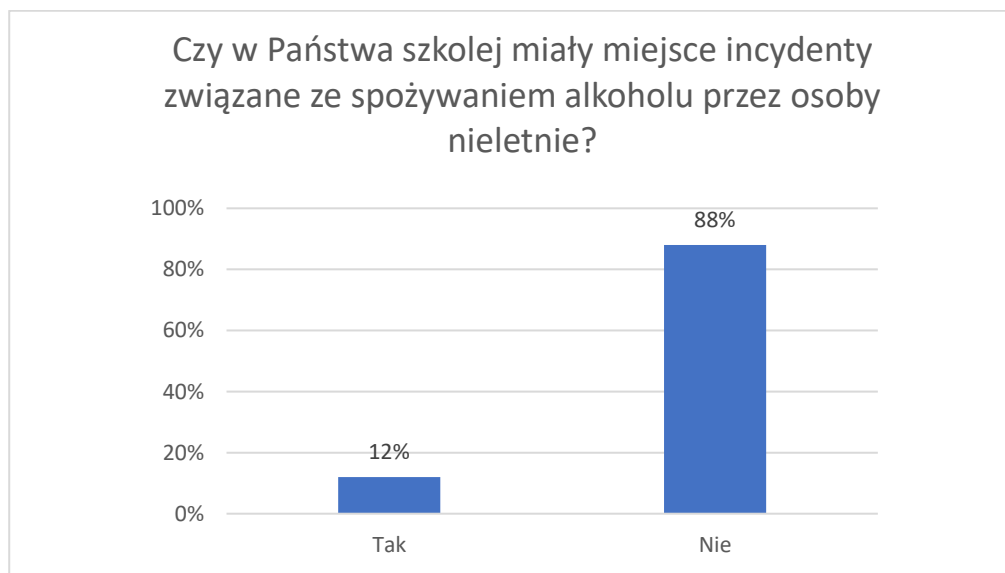
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych Obszaru nr 5 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi** ¹⁰¹ **problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (81%), hejt (69%), cyberprzemoc (56%) oraz agresja między uczniami (55%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

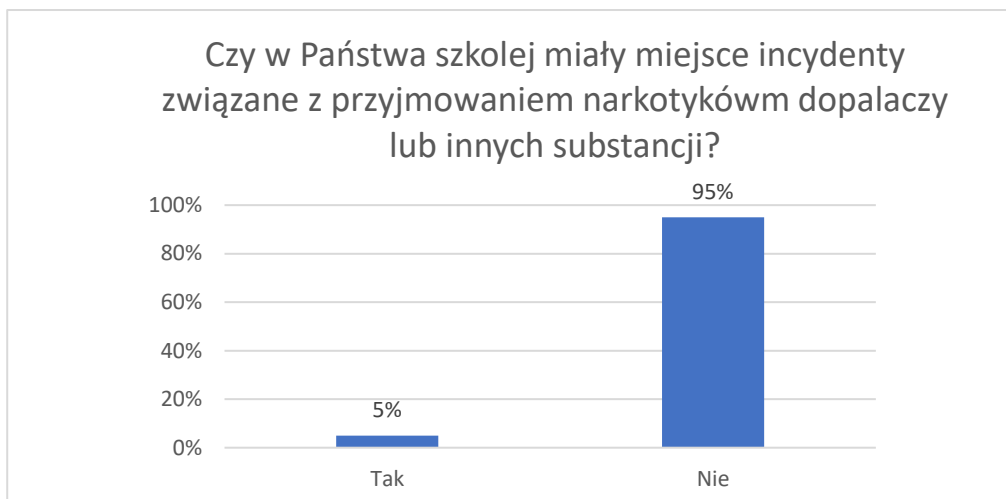
	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	27%	28%	35%	8%	2%
Przemoc w rodzinie uczniów	16%	22%	39%	18%	5%
Cyberprzemoc	29%	27%	29%	10%	5%

¹⁰¹ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

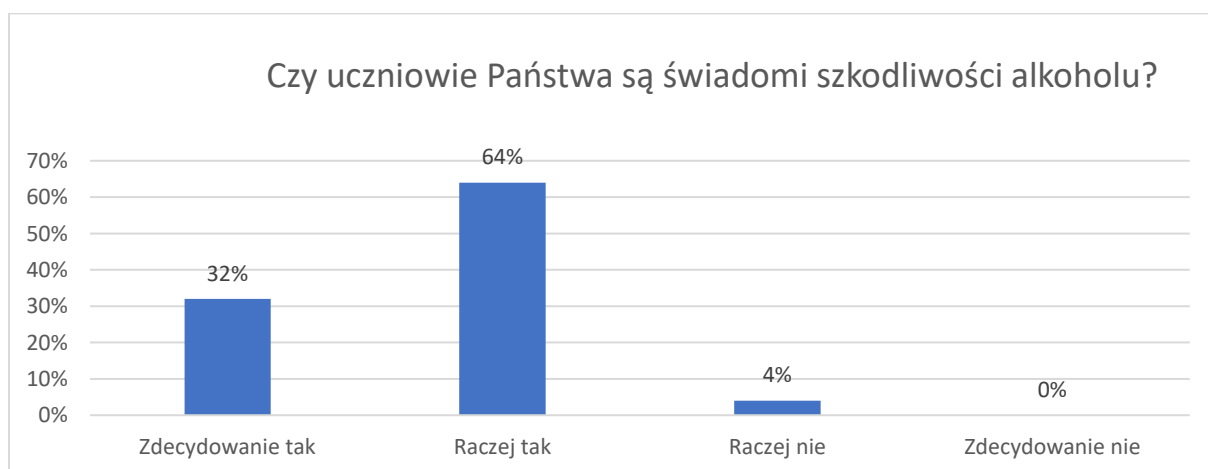
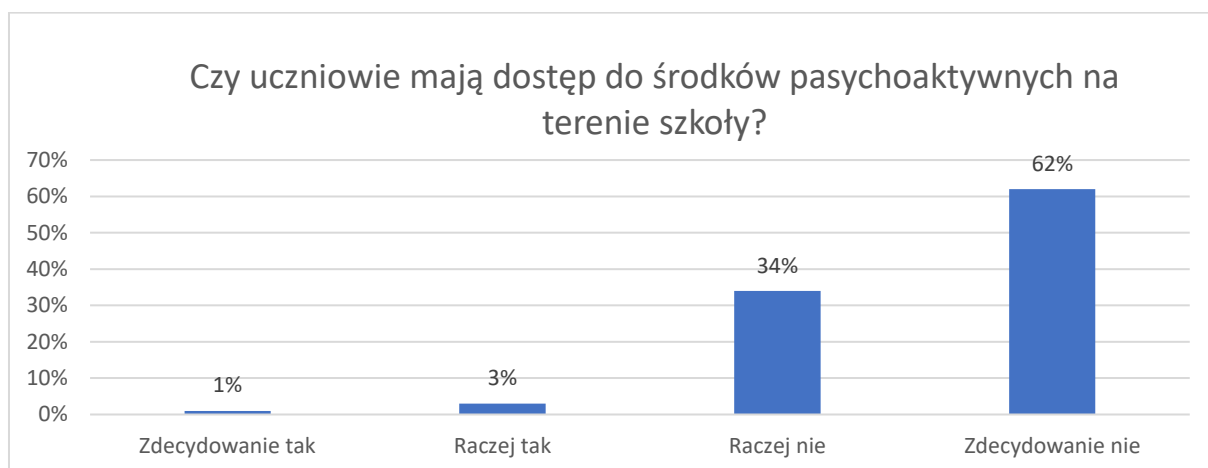
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	47%	34%	14%	4%	1%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	19%	14%	25%	27%	15%
Palenie papierosów i e-papierosów	28%	16%	29%	14%	13%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	17%	15%	20%	26%	22%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	12%	13%	18%	25%	32%
Przyjmowanie narkotyków	16%	12%	14%	23%	35%
Hejt	38%	31%	17%	8%	6%

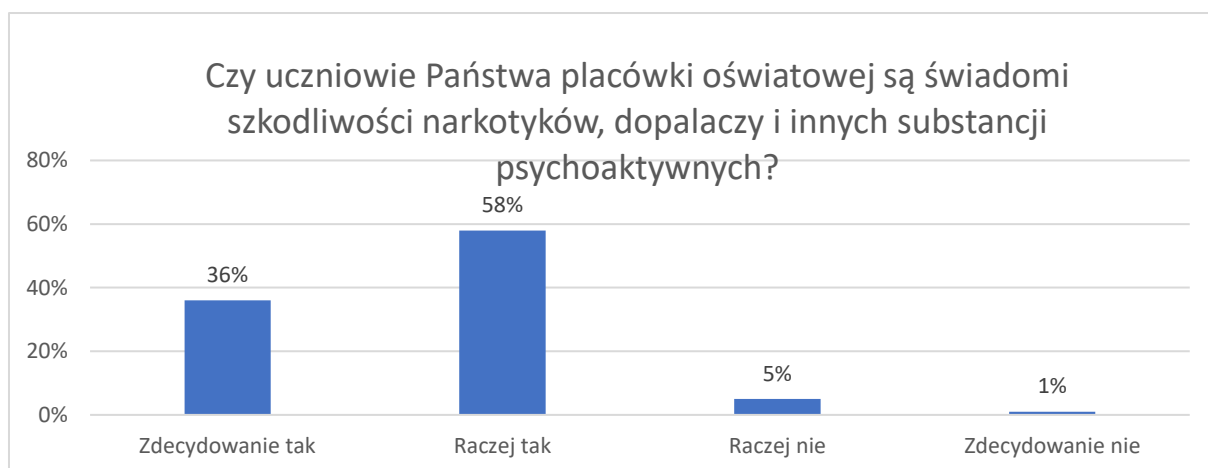
Większość nauczycieli (95%) niemal jednogłośnie określa, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub dopalaczy. 12% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

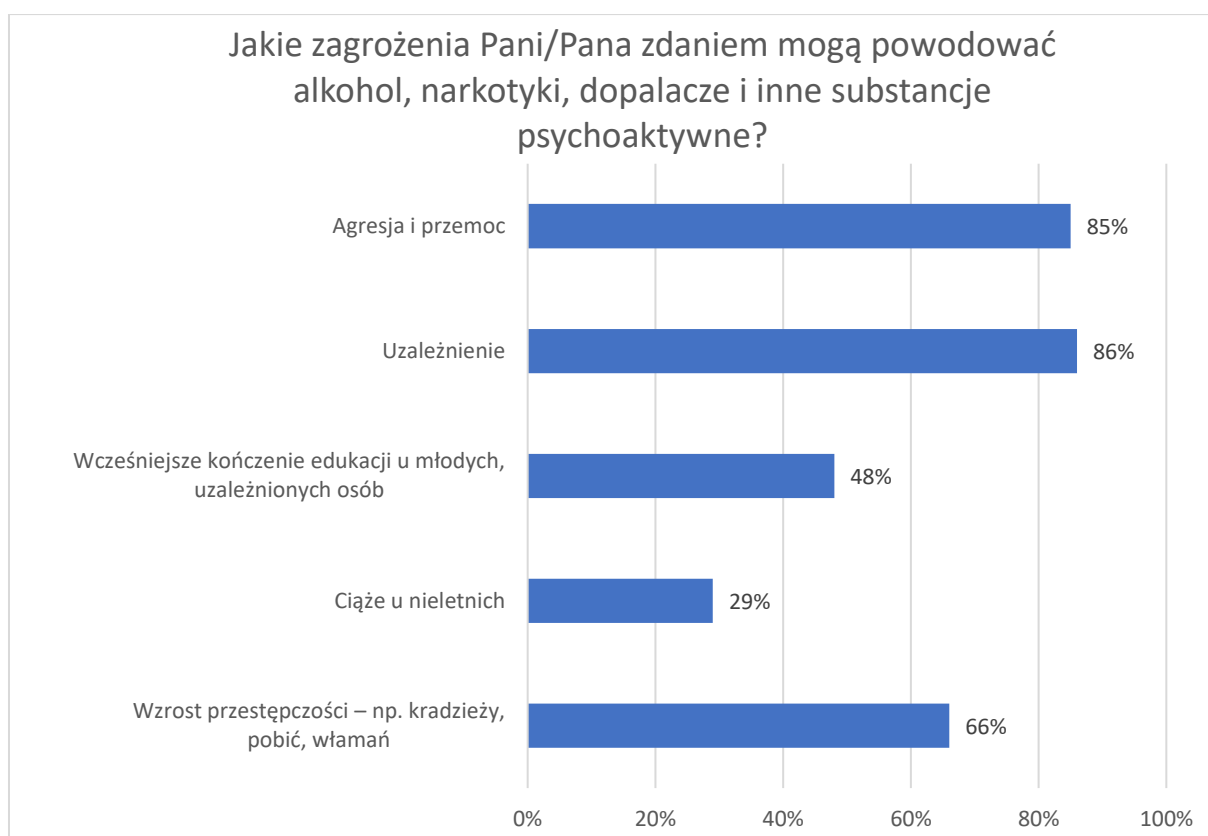

Pedagodzy szkół podstawowych z obszaru nr 5 niemal jednogłośnie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 96% ankietowani nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

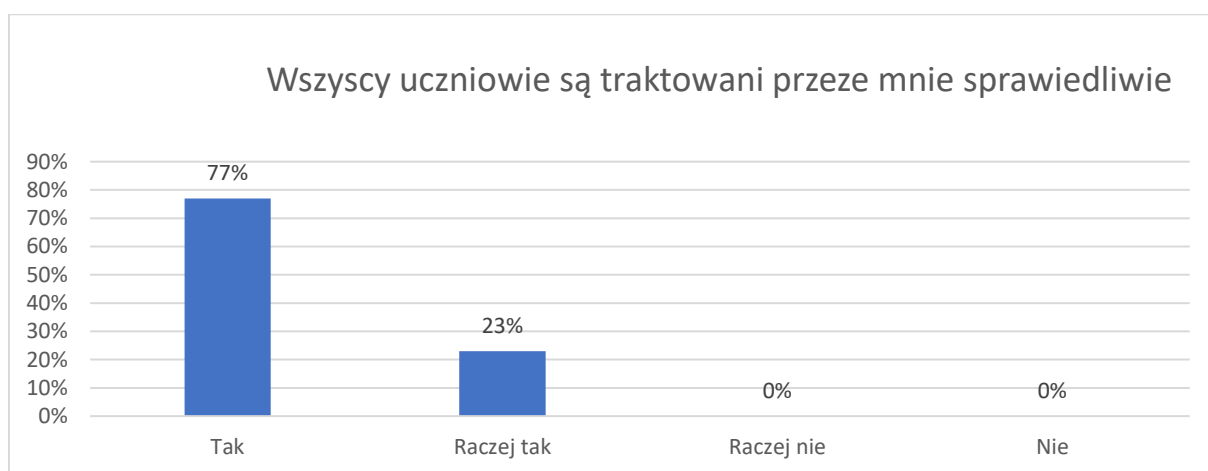
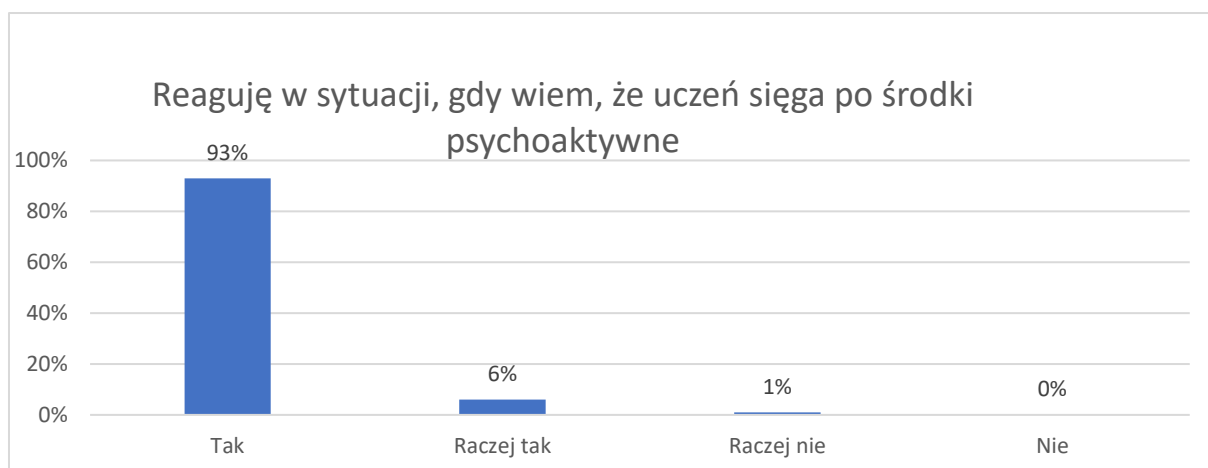

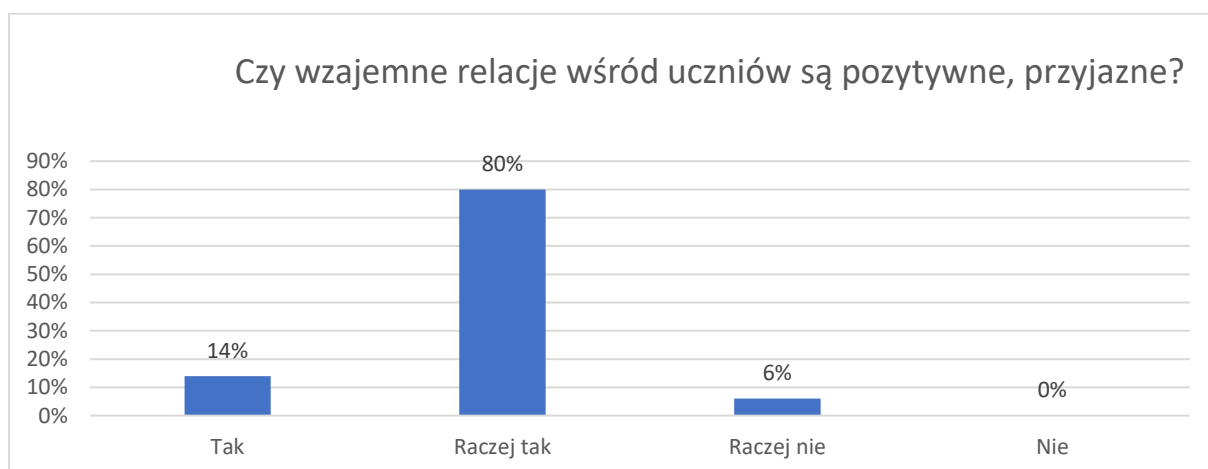
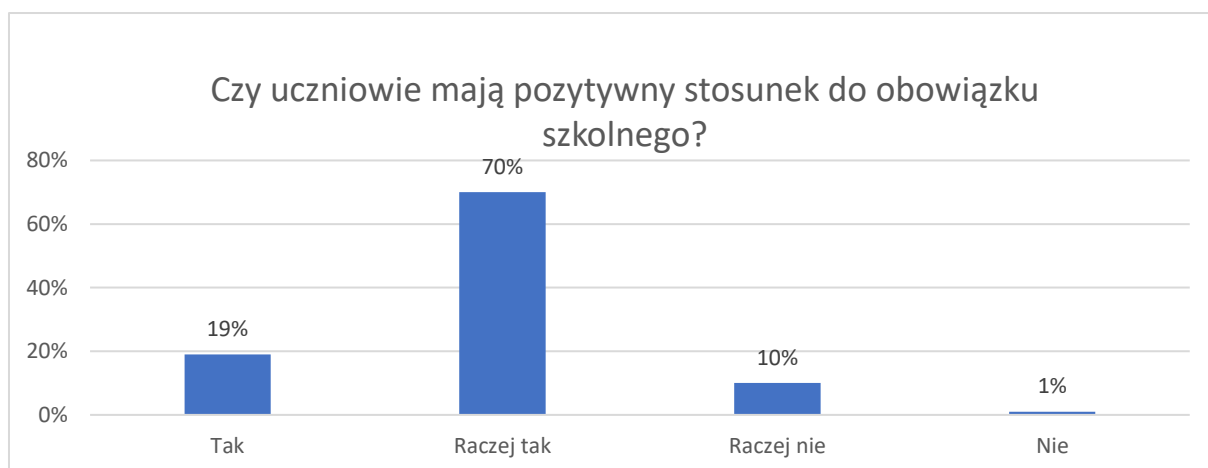
Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **86% na uzależnienia, 85% ankieterowanych wskazało na agresję i przemoc, a 66% na wzrost przestępczości.**

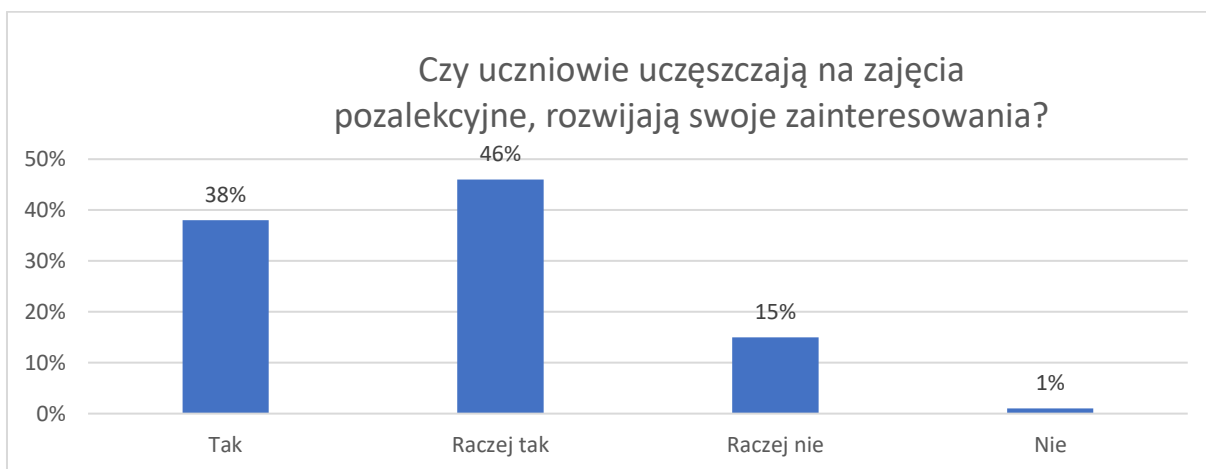
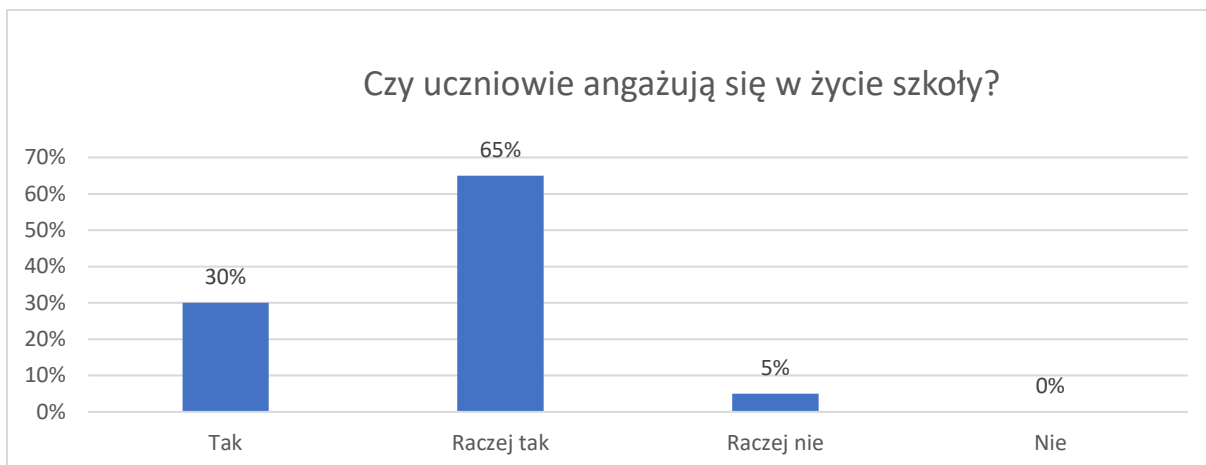
96% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

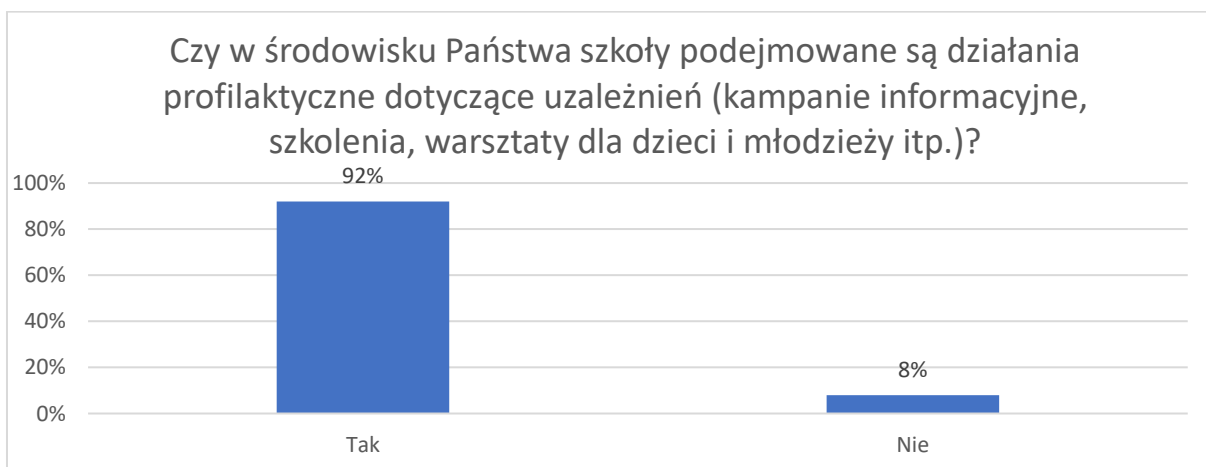
89% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 94% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 87% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakieś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

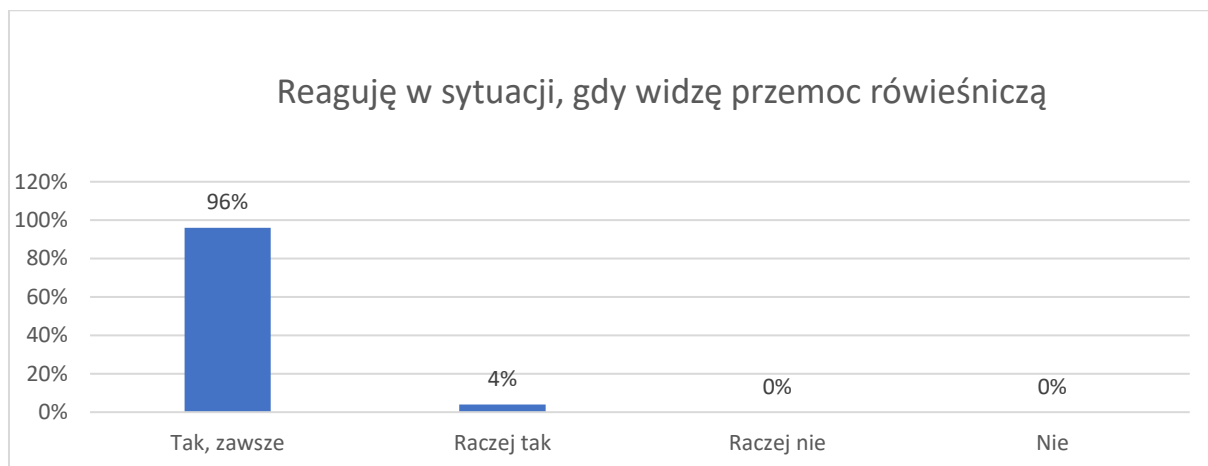
Zdaniem 95% ankietowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 84% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **92% wskazało na odpowiedź TAK – jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty dla dzieci i młodzieży, pogadanki, rozmowy indywidualne i grupowe, spotkania ze specjalistami, przedstawienia profilaktyczne.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych obszaru nr 5 deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH - OBSZAR NR 5

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 17 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu obszaru nr 5 Gminy Żukowo.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych obszaru nr 5 wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

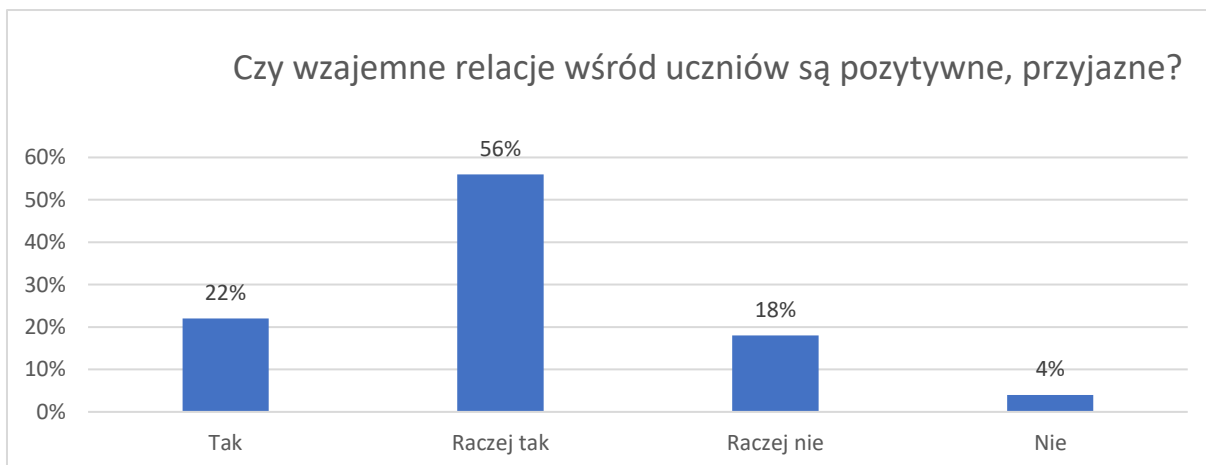
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi¹⁰² problemami występującymi w szkole ich dziecka są: agresja między uczniami (93%), uzależnienie od gier Internetowych i komputera (85%), hejt (91%), cyberprzemoc (89%) oraz palenie wyrobów tytoniowych (82%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

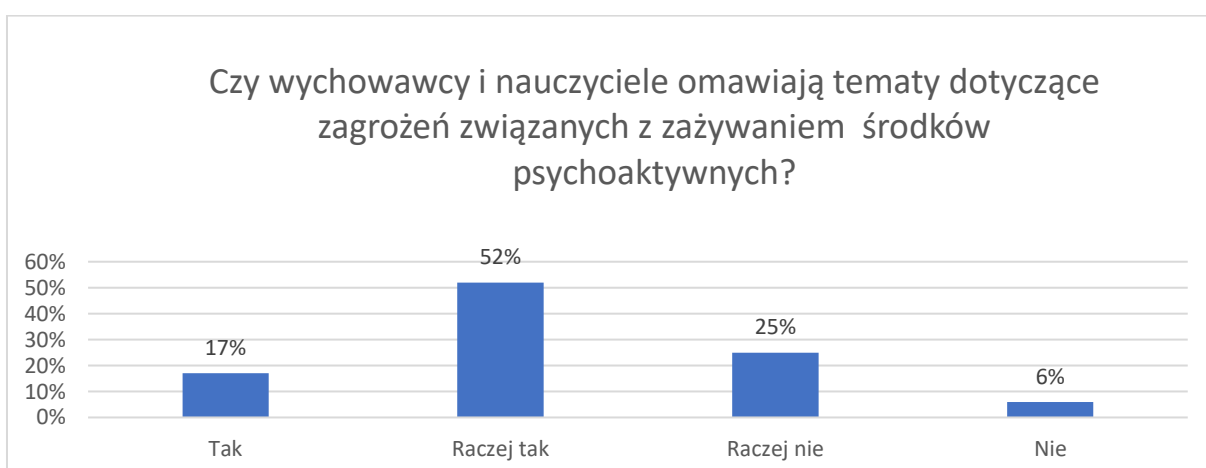
	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	73%	20%	6%	1%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	54%	20%	17%	9%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	72%	17%	8%	3%
Zażywanie leków w celach odurzania się	50%	19%	19%	12%
Picie alkoholu	54%	21%	13%	12%
Przyjmowanie narkotyków	56%	16%	15%	13%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	70%	23%	5%	2%
Palenie papierosów, e-papierosów	59%	23%	10%	8%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	60%	13%	15%	12%
Hejt	79%	12%	6%	3%

78% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 85% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

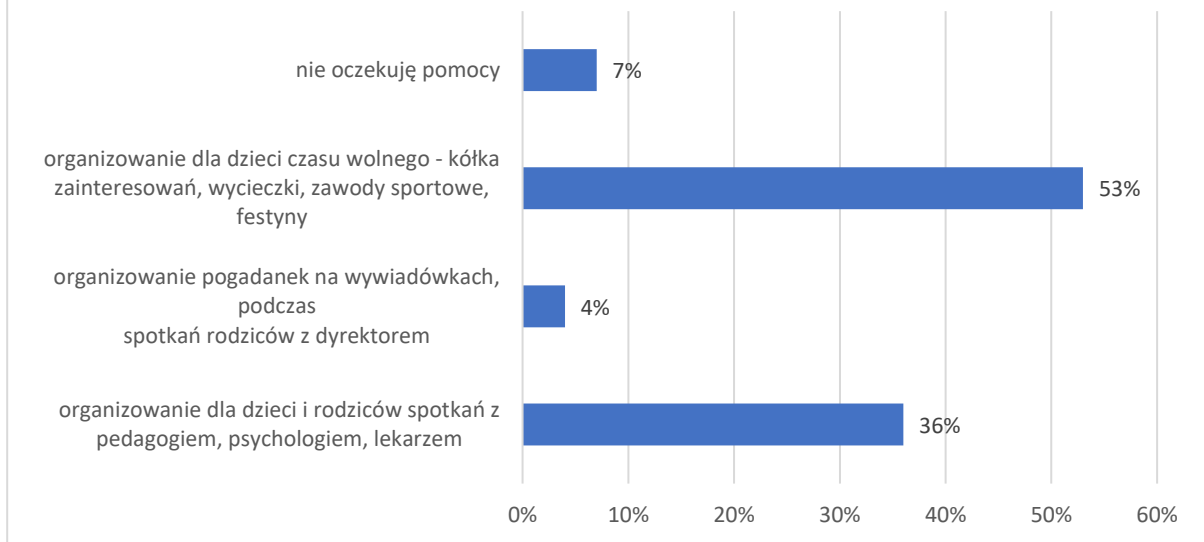
¹⁰² Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

69% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły 59% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

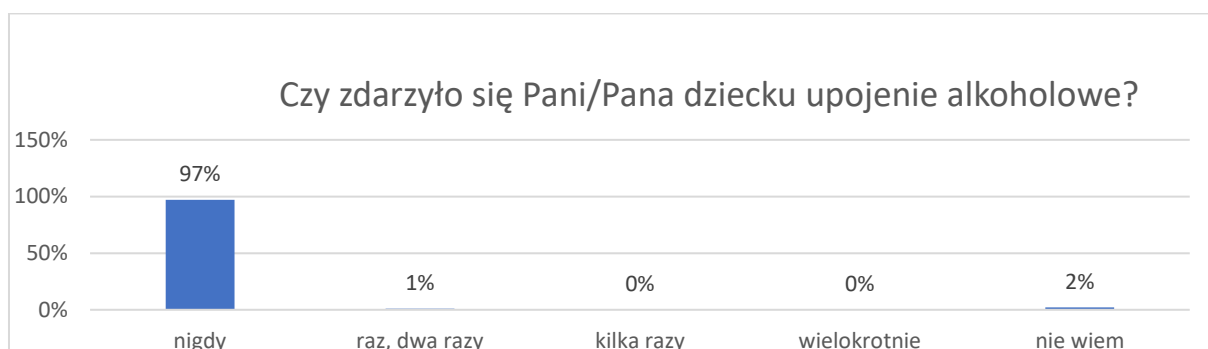
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

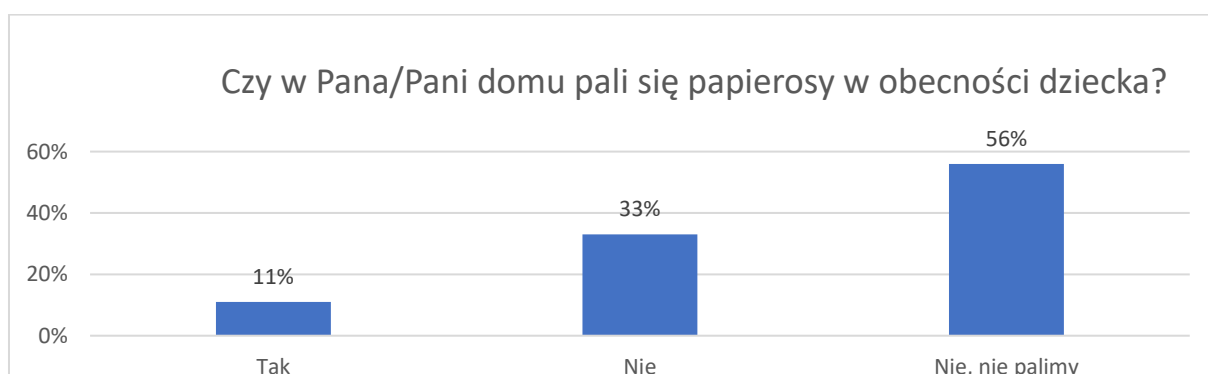
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

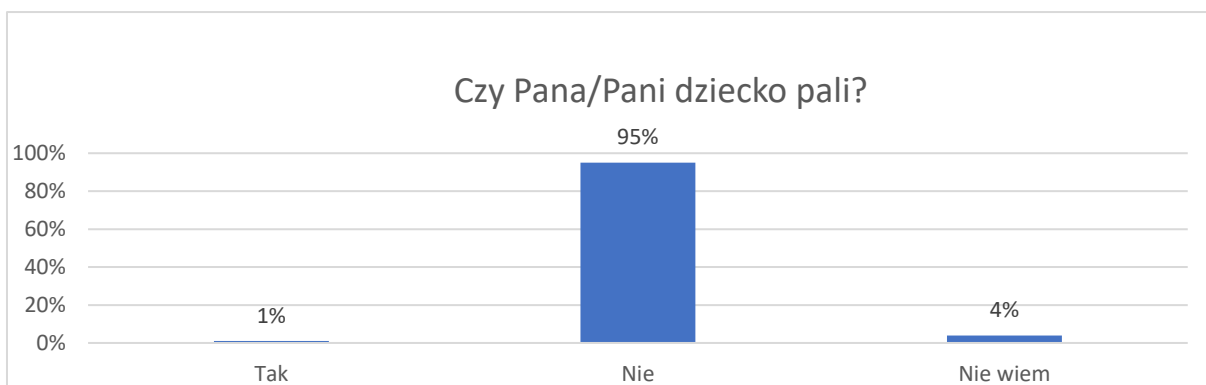
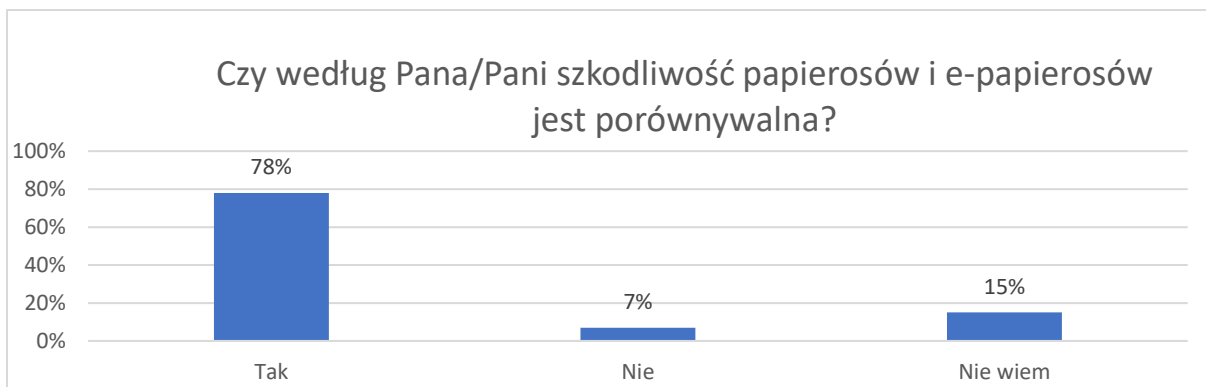
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

97% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe, 1% przyznaje, że taka sytuacja miała miejsce 1-2 razy, a 2% deklaruje brak wiedzy w tym temacie.

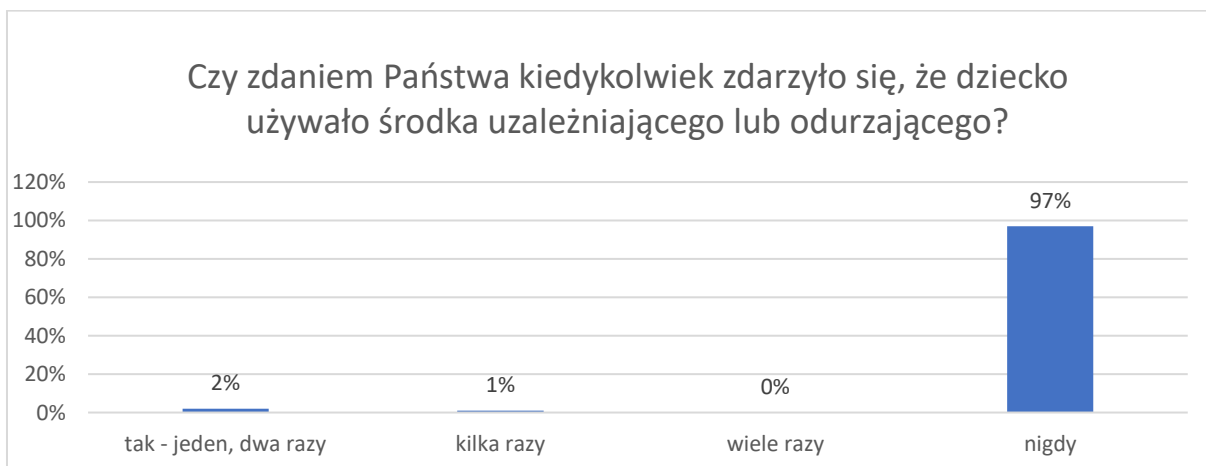

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 78% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 56% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 33% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **95% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

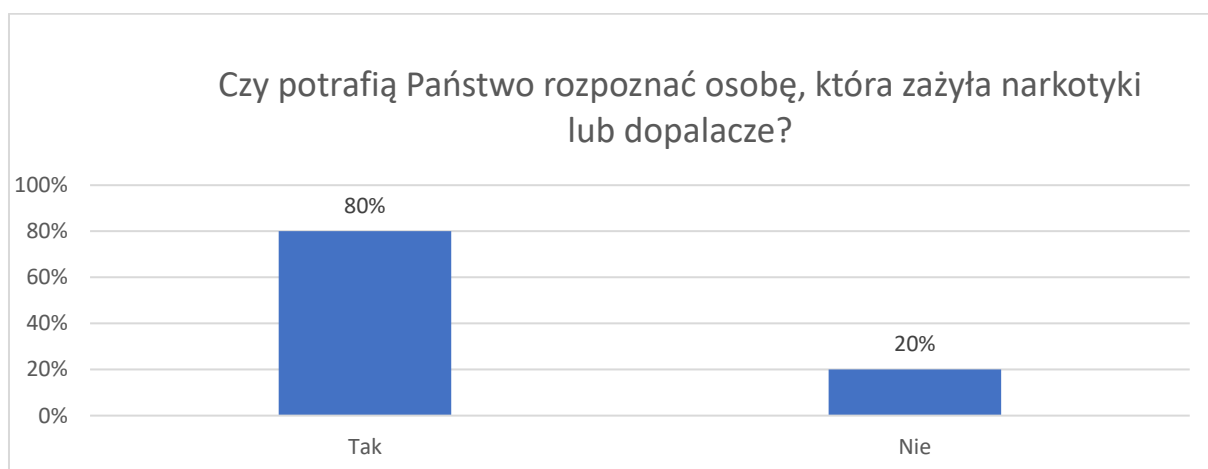
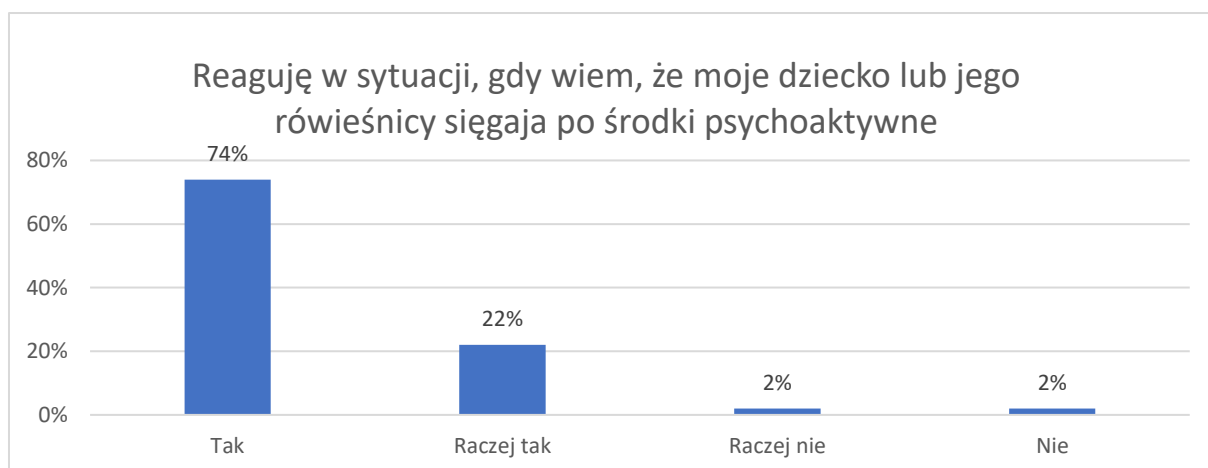

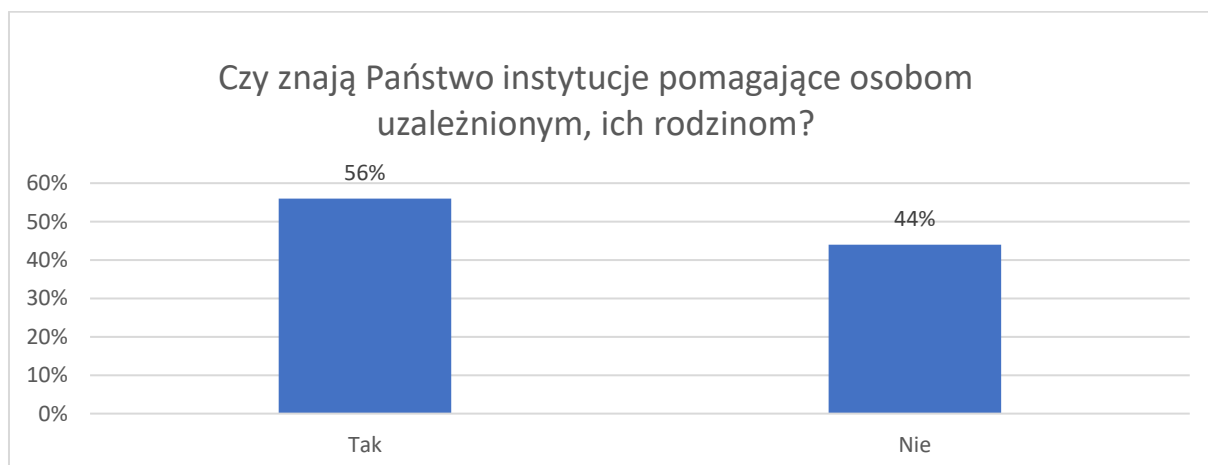
97% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego, 2% wskazuje, że zdarzyło się to 1-2 razy a 1% jest świadomy, że dziecko używało tych substancji kilkakrotnie.

96% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 80% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

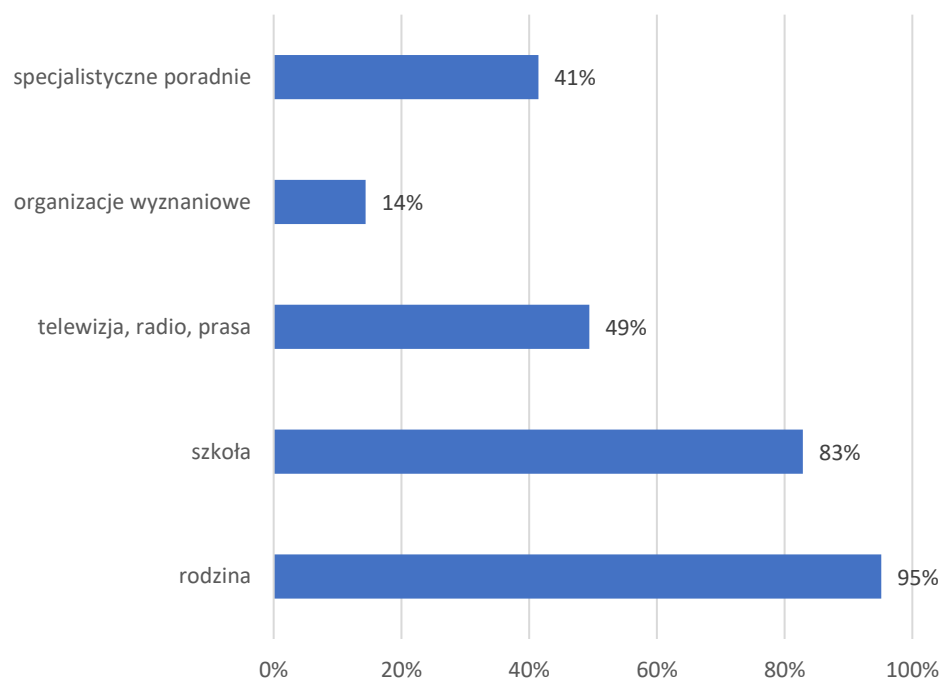

56% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych **za przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów odpowiadają** kolejno: rodzina (95%), szkoła (83%), media (49%), specjalistyczne poradnie (41%) oraz organizacje wyznaniowe (14%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

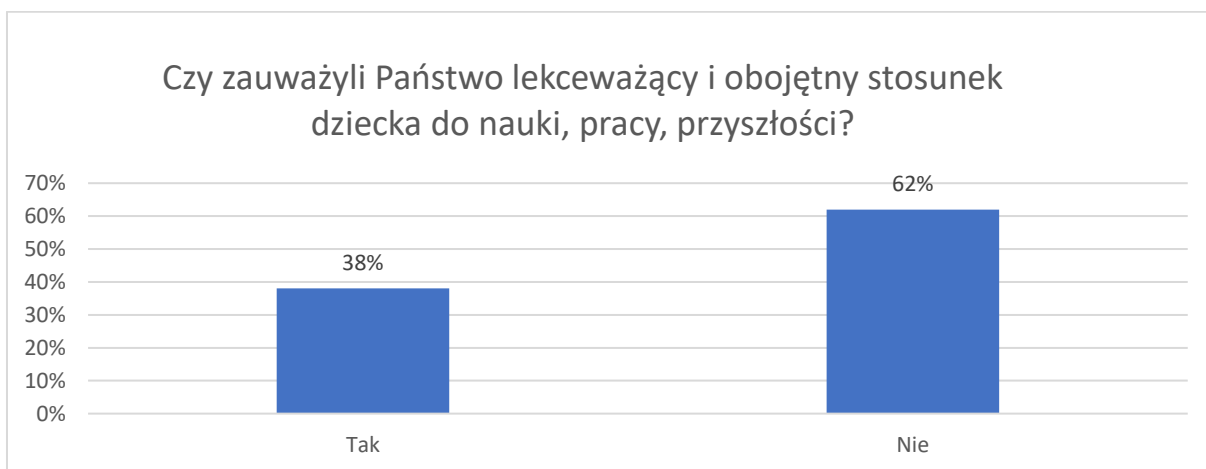
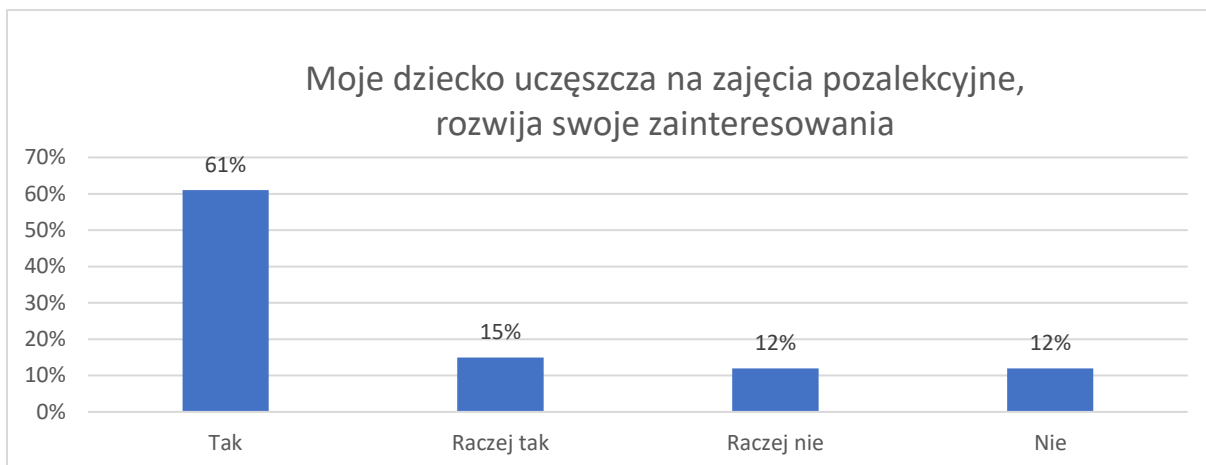

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

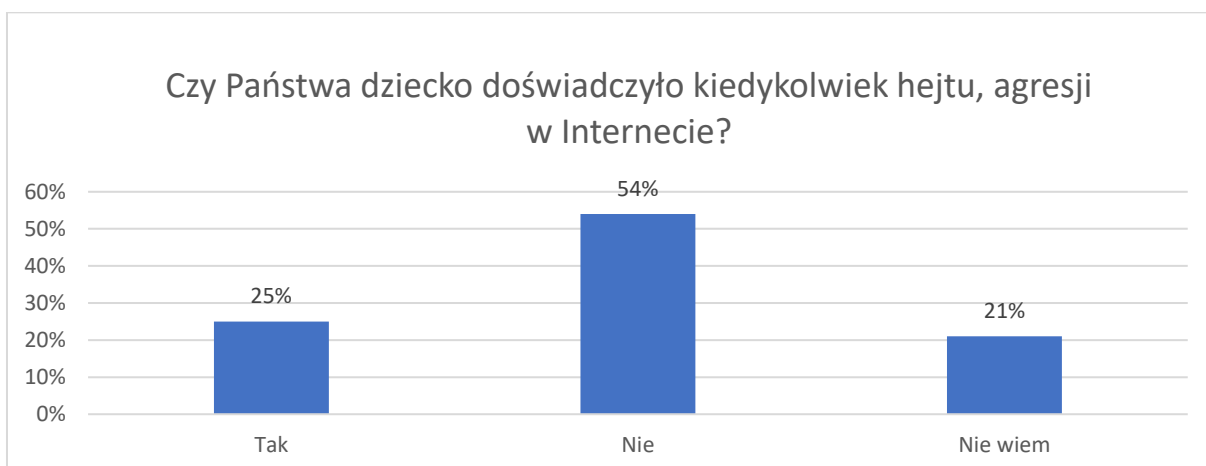
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (30%) odnosi się do przedziału czasowego 4-7 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania niemal ¼ ankietowanych (24%) deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

76% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Aż 38% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. ¼ badanych odpowiedziała twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 21% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

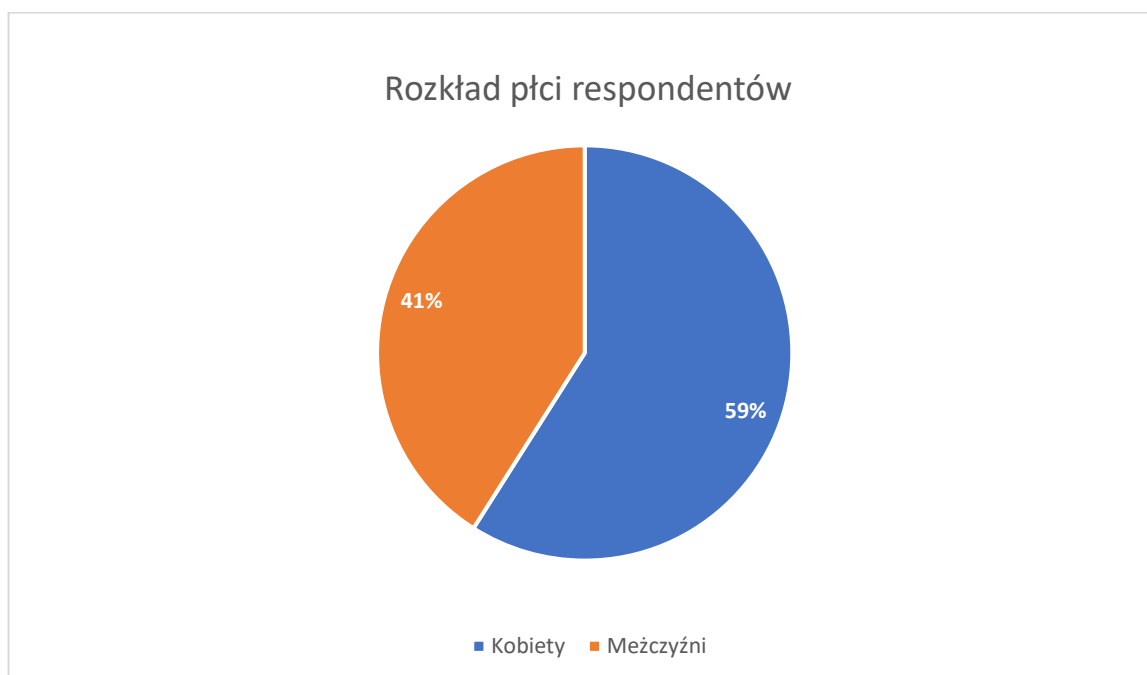
OBSZAR NR 6 – PRZYJAŻŃ, ŁAPINO KARTUSKIE, WIDLINO

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINA ŻUKOWO – OBSZAR NR 6

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo z obszaru nr 6 (Przyjaźń, Łapino Kartuskie, Widlino), którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział 39 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 35,6 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Gminy Żukowo z obszaru nr 6 o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny ¹⁰³. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców obszaru nr 6.

<i>Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców</i>				
<i>Problem</i>	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	72%	28%	0%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	8%	15%	64%	13%
Uzależnienia	51%	36%	13%	0%
Bierność zawodowa, bezrobocie	52%	33%	15%	0%
Bieda, ubóstwo	36%	26%	36%	2%
Bezdomność	36%	38%	21%	5%
Przestępczość	64%	23%	13%	0%
Przemoc w rodzinie	41%	23%	33%	3%
Niepełnosprawność	41%	31%	26%	2%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	41%	36%	23%	0%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	33%	57%	10%	0%
Izolacja osób starszych	41%	31%	28%	0%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	36%	28%	31%	5%
Długotrwała i ciężka choroba	38%	44%	15%	3%

¹⁰³ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru nr 6 wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (wszystkie propozycje uzyskały ponad 62% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza – smog (100%), bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych (90%), uzależnienia (87%), bierność zawodowa i bezrobocie (85%) oraz długotrwała i ciężka choroba (82%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (77%).

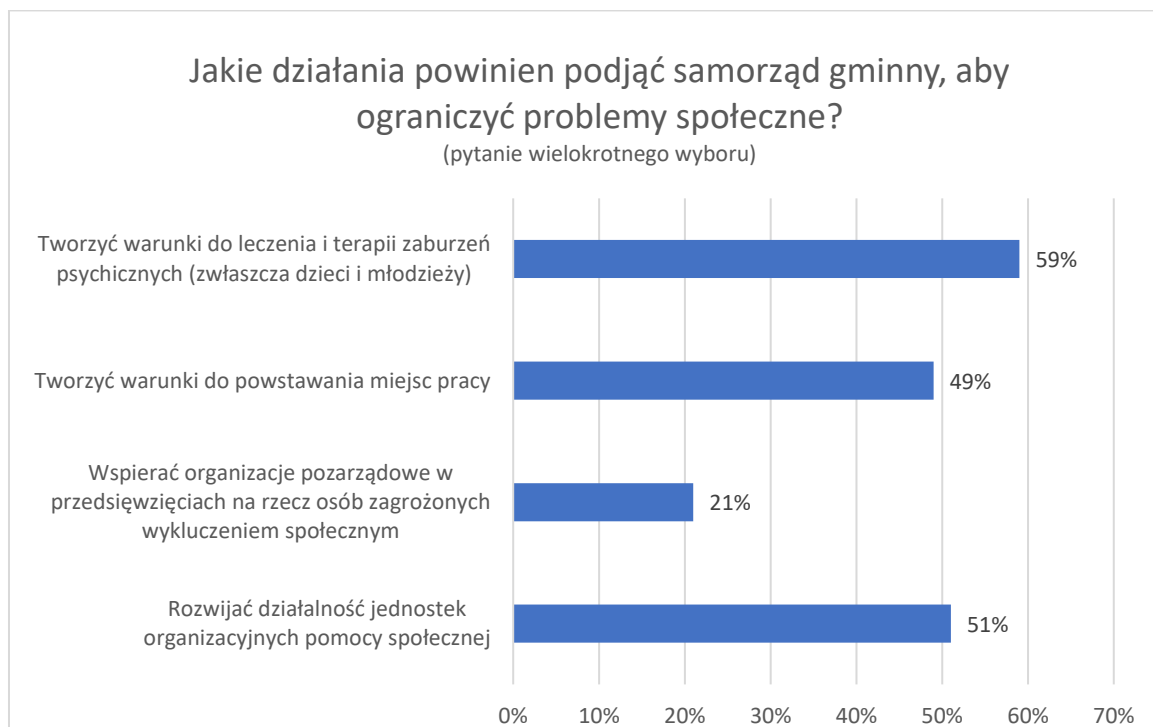
Poprosiliśmy również mieszkańców obszaru nr 6 o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	62%	36%	2%	0%
Hazard	8%	15%	72%	5%
Kompulsywne objadanie	23%	46%	26%	5%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	15%	13%	33%	39%
Uzależnienie od smartfonu	46%	46%	8%	0%
Uzależnienie od sportu	18%	39%	33%	10%
Zakupoholizm	26%	21%	44%	9%

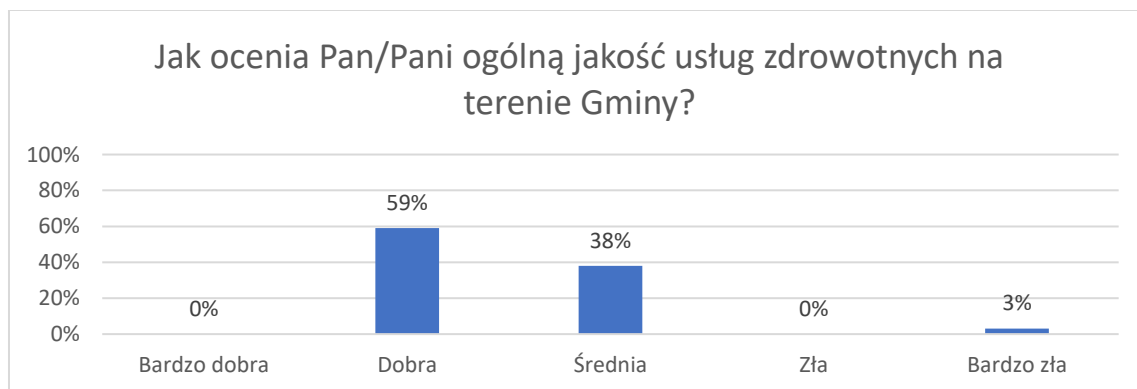
Ankietowani mieszkańcy obszaru nr 6 uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi¹⁰⁴ w ich środowisku są: **uzależnienie od Internetu (98%), uzależnienie od smartfonu (92%) oraz kompulsywne objadanie się (69%)**.

¹⁰⁴ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 59% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien tworzyć warunki do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (zwłaszcza dzieci i młodzieży). W następnej kolejności respondenci wskazywali rozwijanie działalności jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (51%) oraz potrzebę tworzenia warunków do powstawania nowych miejsc pracy (49%), wspieranie organizacji pozarządowych w przedsięwzięciach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (21%).

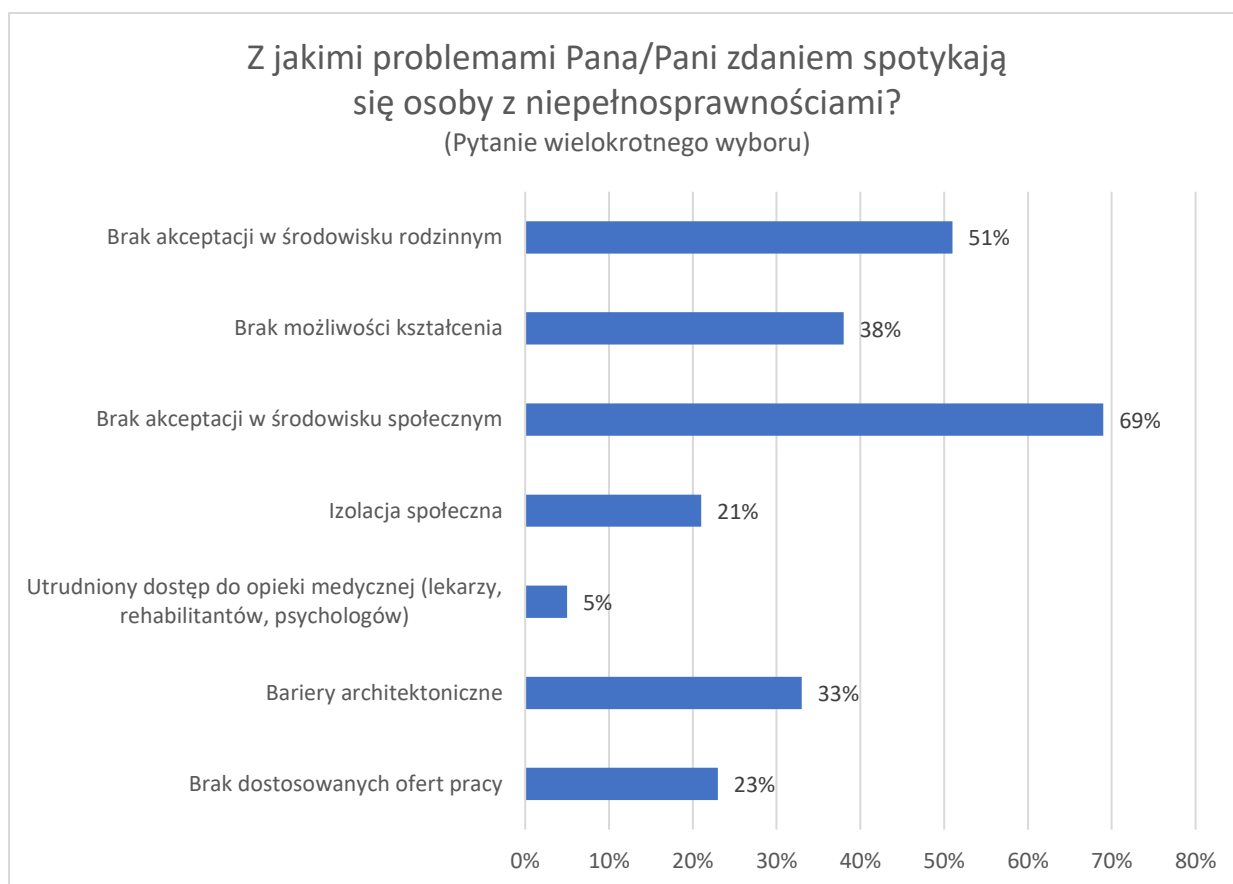
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie gminy w opinii respondentów z obszaru nr 6 są bardzo podzielone. 38% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią a 59% jako dobrą. 3% badanych mieszkańców ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie bardzo źle.

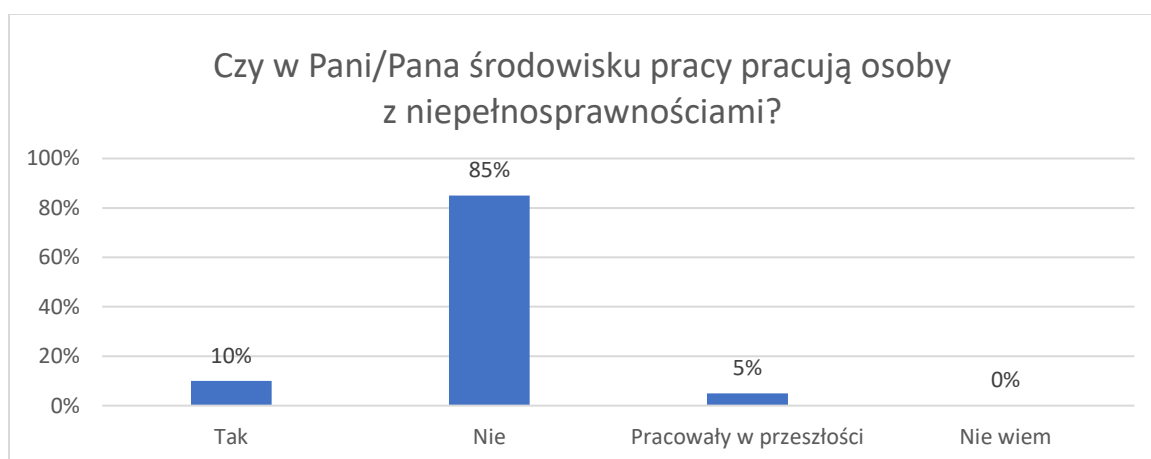
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak akceptacji w środowisku społecznym (69%), brak akceptacji w środowisku rodzinnym (51%), brak możliwości kształcenia (38%), bariery architektoniczne (33%), brak dostosowanych ofert pracy (23%), izolacja społeczna (21%) oraz na ostatnim miejscu utrudniony dostęp do opieki medycznej (5%).

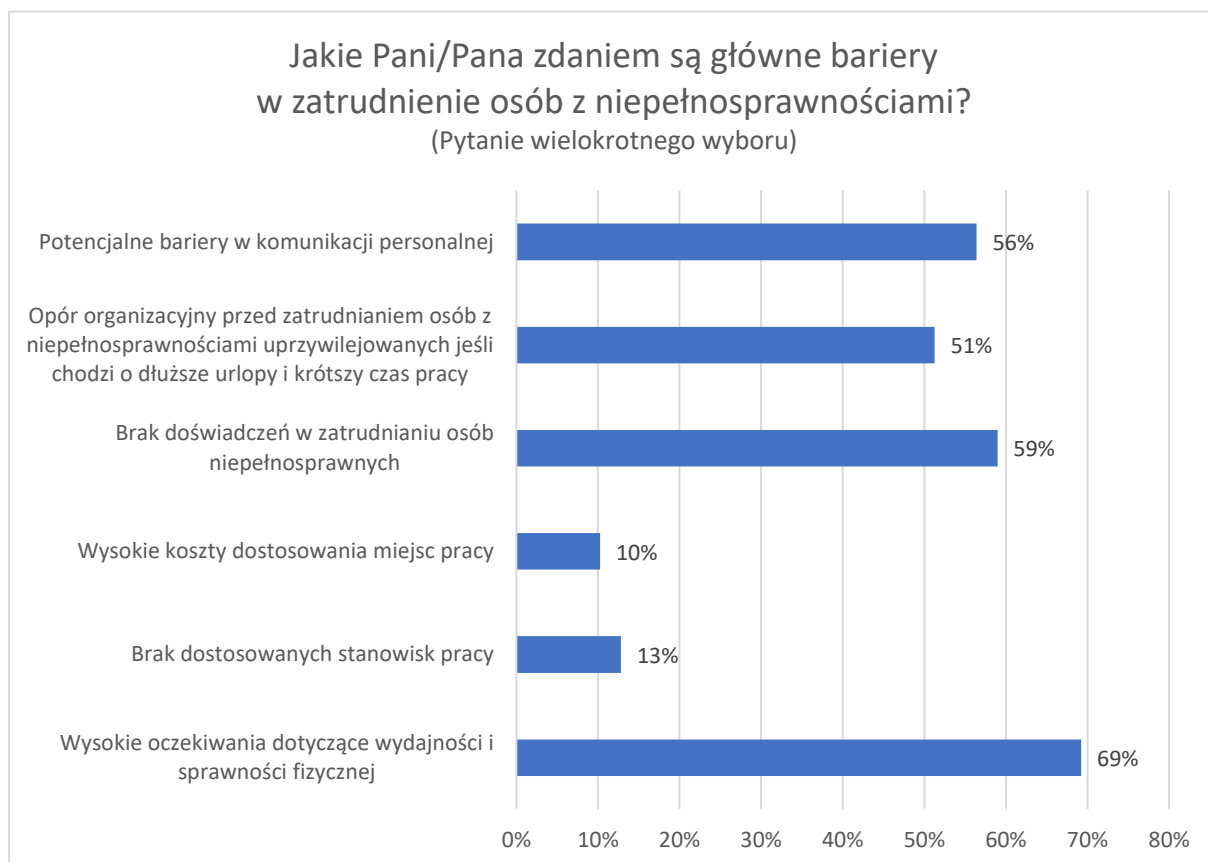

85% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami. 5% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości, a 10% badanych odpowiedziało, że w ich środowisku pracy pracują osoby niepełnosprawne.

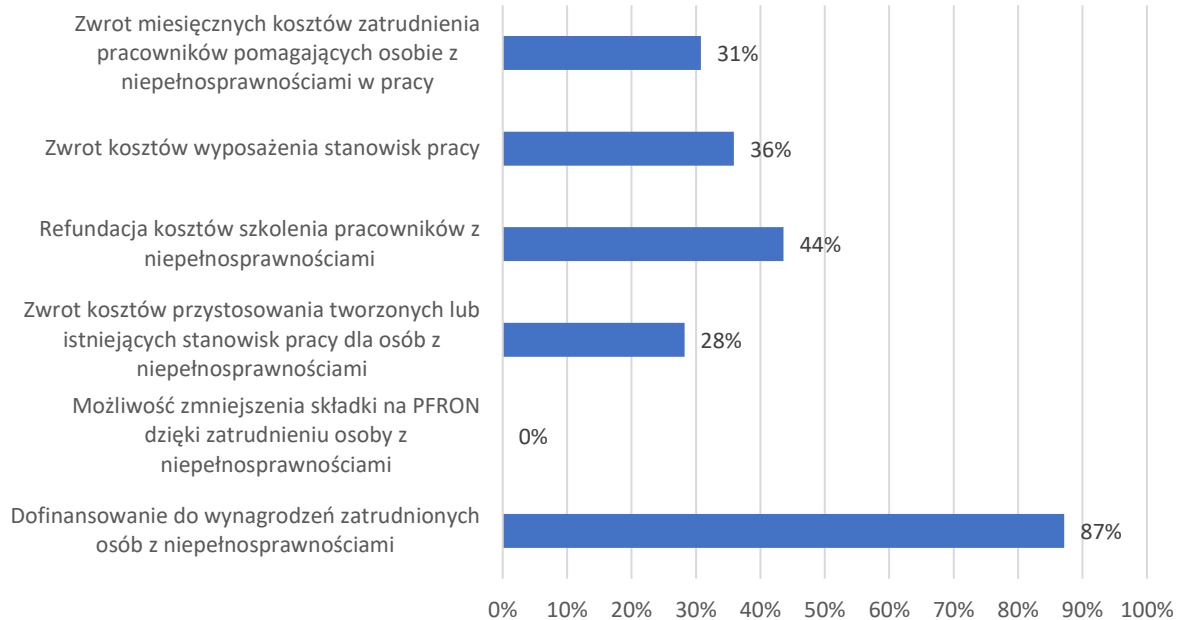
Zdaniem badanych mieszkańców obszaru nr 6 głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: wysokie oczekiwania dotyczące wydajności i sprawności fizycznej (69%), brak doświadczenia w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (59%), potencjalne bariery w komunikacji personalnej (56%), opór

organizacji przed zatrudnieniem osób z niepełnosprawnościami (51%), brak dostosowanych stanowisk pracy (13%) oraz koszty dostosowania miejsc pracy (10%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (87%), refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (44%), zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (36%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (31%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (28%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

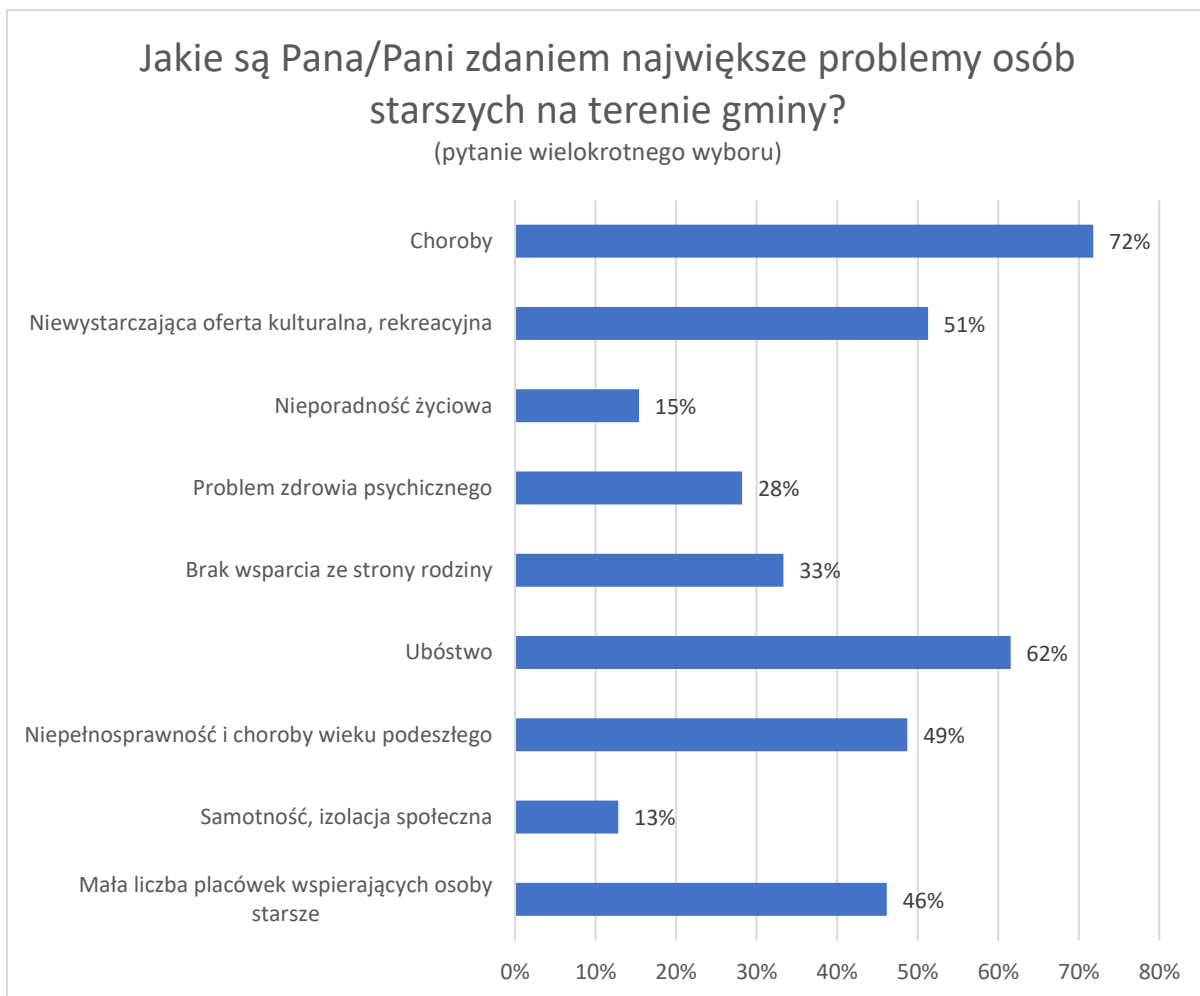

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski¹⁰⁵.

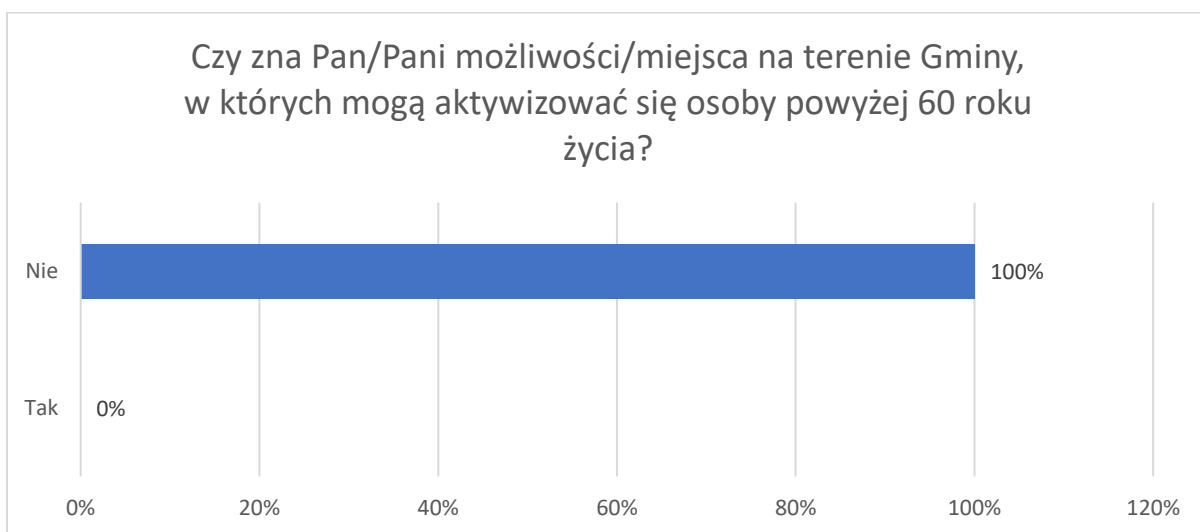
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (72%), ubóstwo (62%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (51%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (49%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (46%), brak wsparcia ze strony rodziny (33%), problem zdrowia psychicznego (28%), nieporadność życiowa (15%) oraz samotność i izolacja społeczna (13%).

¹⁰⁵ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie gminy istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Żaden z badanych nie zna takich miejsc.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹⁰⁶.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którym mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

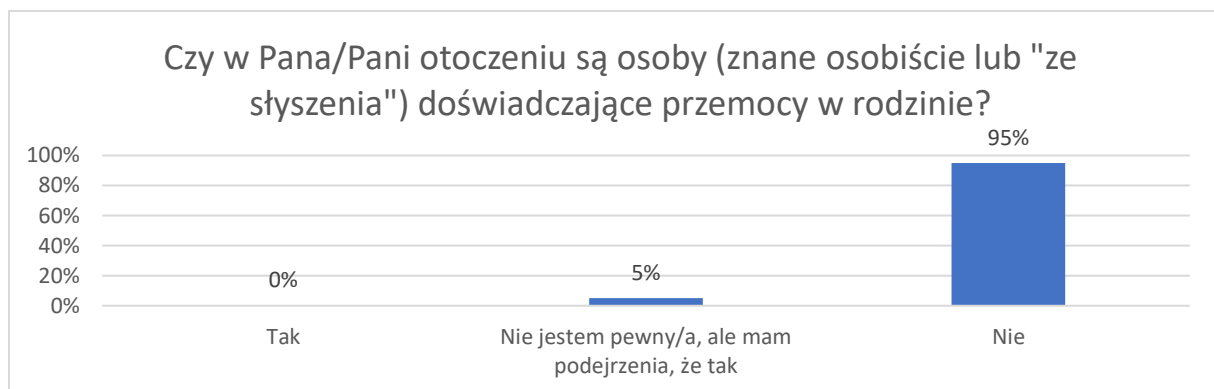
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

¹⁰⁶ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

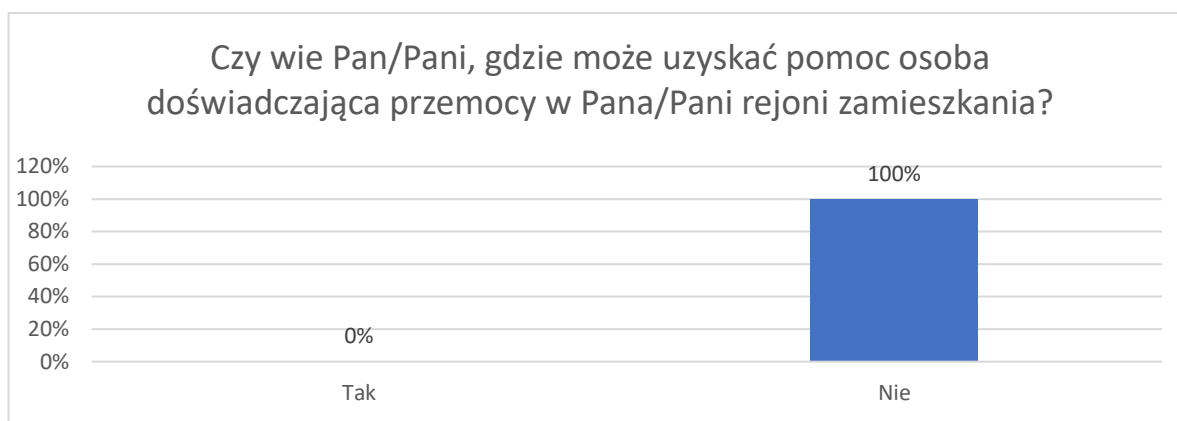
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

5% mieszkańców nie jest pewna, lecz podejrzewa, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców obszaru nr 6 nikt nie wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie ¹⁰⁷ 90% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 20% mieszkańców z obszaru nr 6 jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie łącznie 88% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **49%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **43%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **23%**.

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	57%	33%	10%	0%

¹⁰⁷ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe* i *raczej prawdziwe*

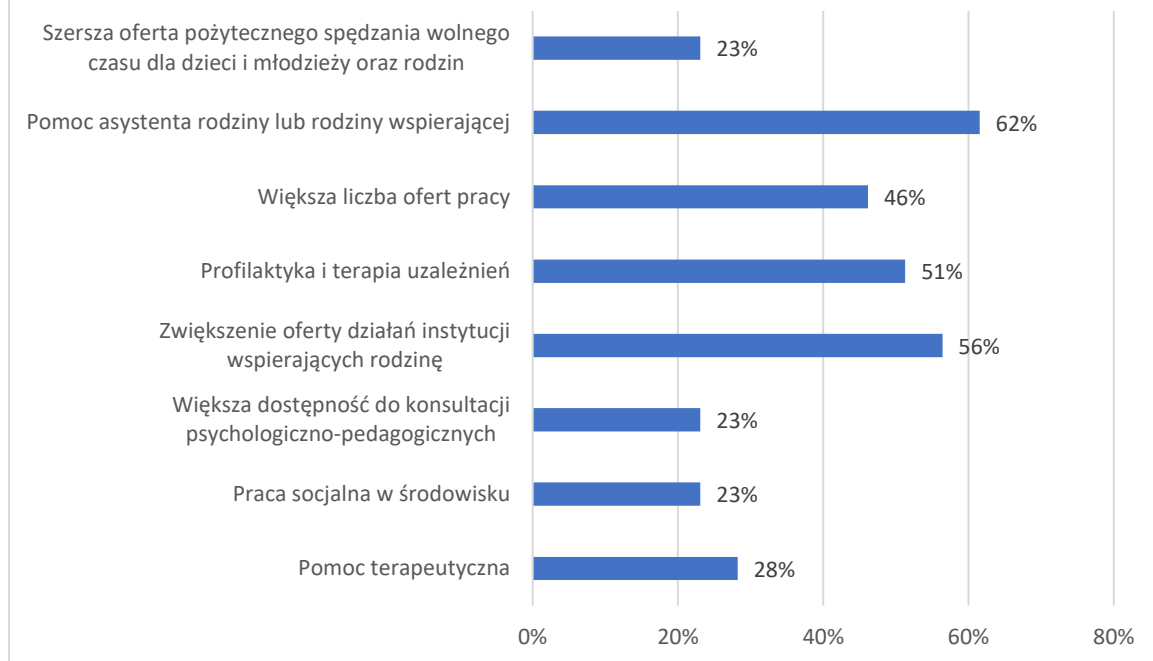
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	5%	15%	65%	15%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	44%	44%	10%	2%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	28%	23%	36%	13%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	28%	29%	33%	10%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	31%	46%	15%	8%

Według badanych mieszkańców obszaru nr 6 **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: wielodzietność (56%), ubóstwo (54%), rodzina niepełna (54%), uzależnienia (49%), niepełnosprawność/długotrwała choroba (41%), bezrobocie (41%), konflikty rodzinne (26%), przemoc (10%) oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie (8%).

Badani mieszkańcy obszaru nr 6 uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (62%), poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (56%), profilaktyka i terapia uzależnień (51%), większa liczba ofert pracy (46%), pomoc terapeutyczna (28%), praca socjalna w środowisku (23%), większa dostępność konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (23%) oraz szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (23%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

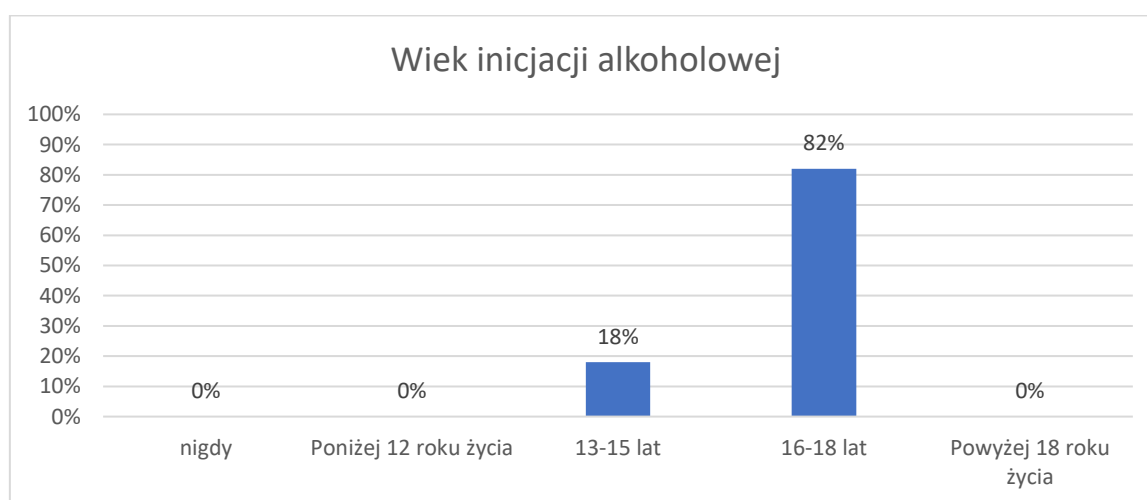

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.¹⁰⁸ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie¹⁰⁹.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru nr 6 temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Żaden z ankietowanych nie deklaruje, że alkoholu spróbował po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 82% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 18% na wiek poniżej 15 lat.

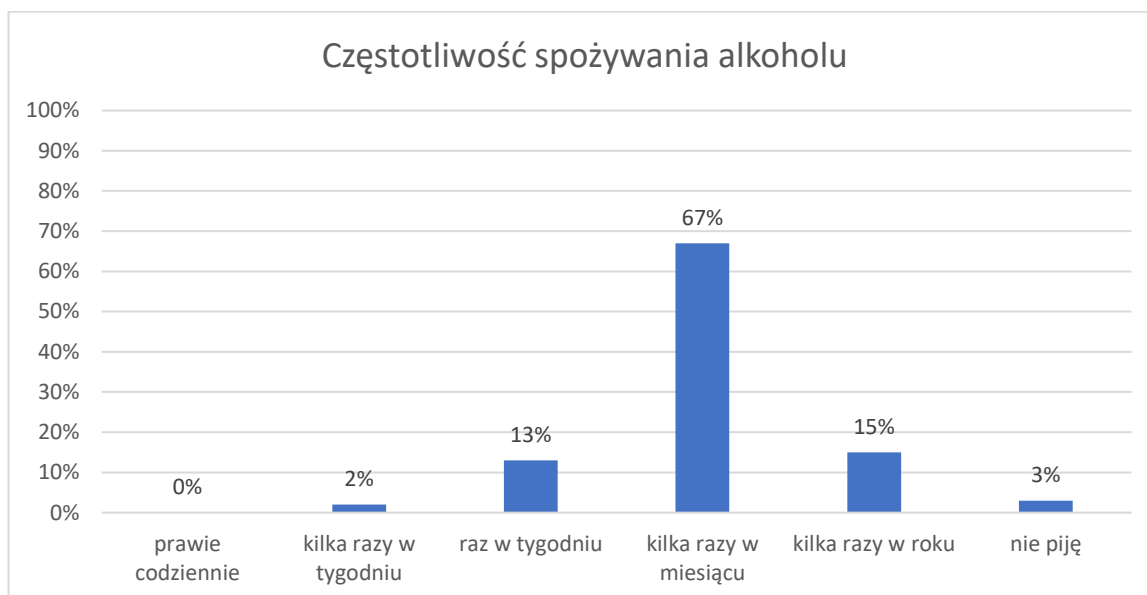

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu.** Największa liczba badanych przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (67%)** oraz **kilka razy w roku**

¹⁰⁸ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

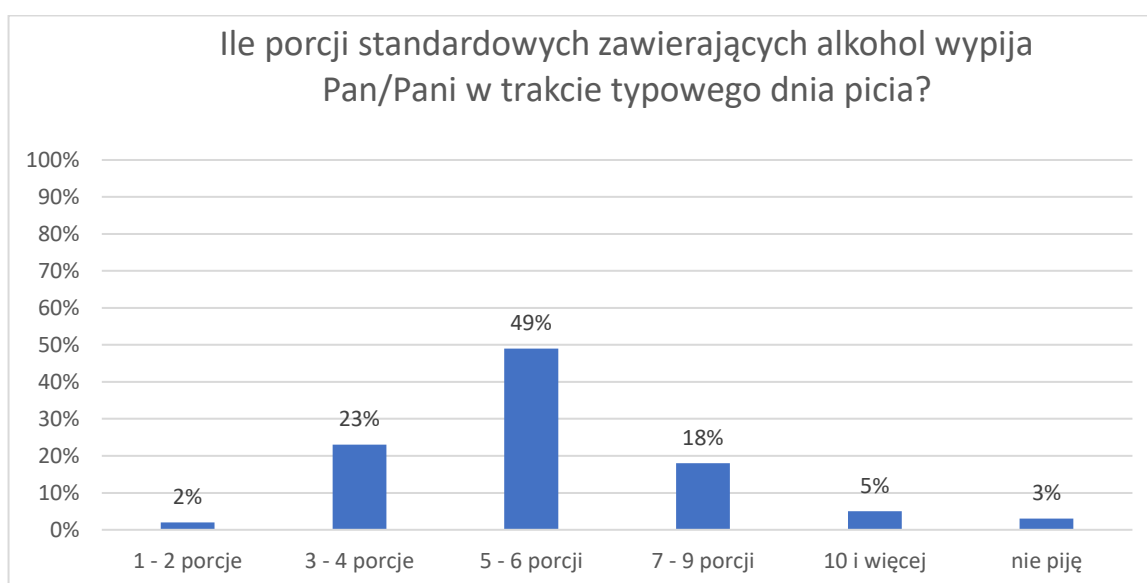
¹⁰⁹ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

(15%). 13% osób przyznało się do spożywania alkoholu raz w tygodniu. 3% badanych mających za sobą inicjację alkoholową deklaruje abstynencję.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (49%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (23%) a nawet 7-9 porcji (18%). W tym pytaniu również 3% deklaruje abstynencję.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności obszaru nr 6, ponieważ **łącznie 95% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

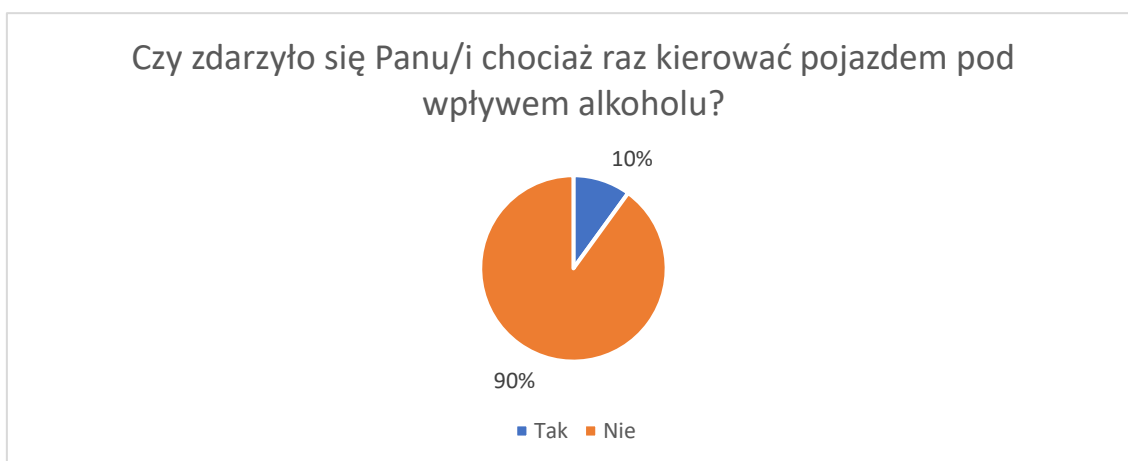
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 31% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **77% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 43% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **64% mieszkańców obszaru nr 6 opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 100% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** **57% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 83% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	74%	21%	5%	0%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	8%	23%	54%	15%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	26%	51%	13%	10%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	26%	17%	26%	31%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	12%	31%	21%	36%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	2%	15%	21%	62%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	0%	5%	95%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	0%	36%	31%	33%

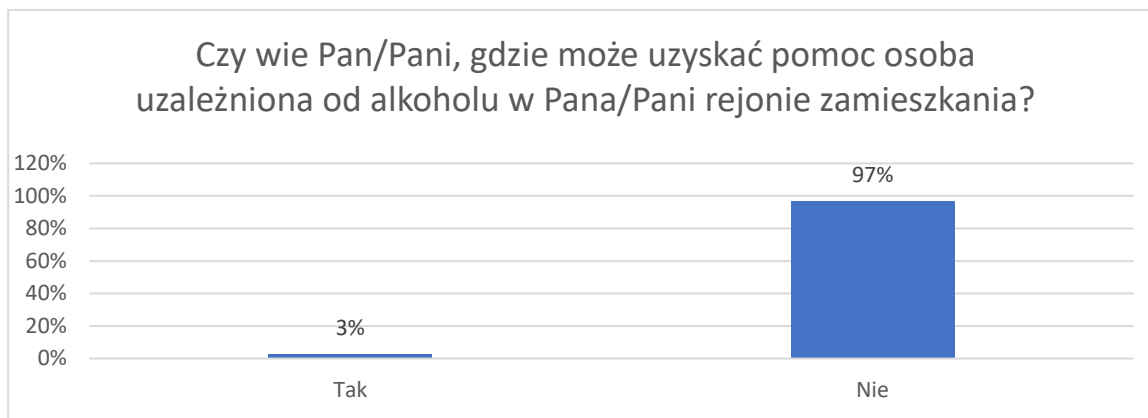
90% mieszkańców obszaru nr 6 twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu. 10% badanych przyznaje, że zdarzyła im się taka sytuacja.

3% z badanych przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 23% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 74% badanych - 41% z nich to mężczyźni, a 33% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

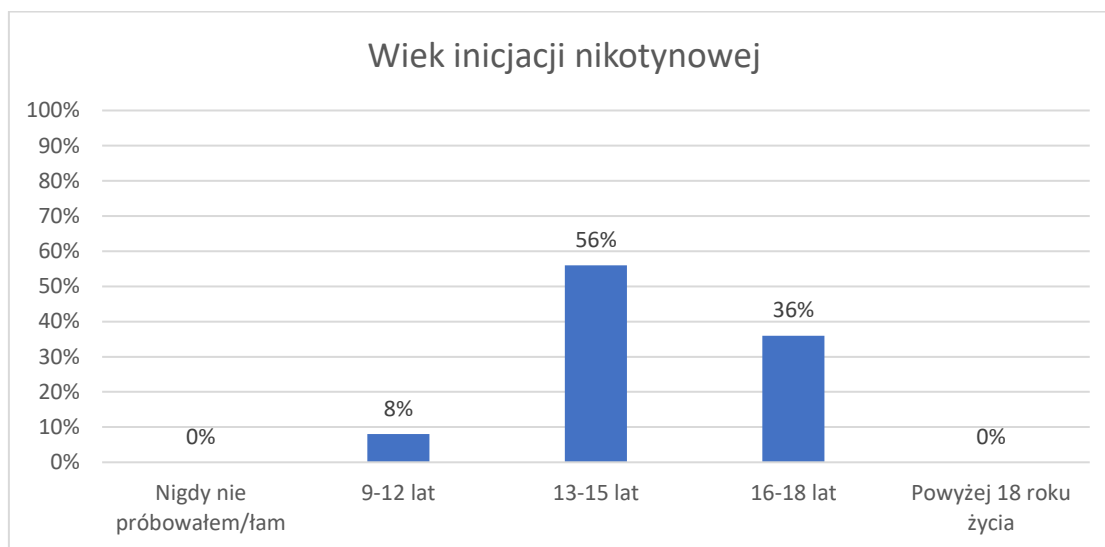

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców obszaru nr 6, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **97% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.** 3% badanych odpowiadających twierdząco wskazywało na: centrum uzależnień w Gdańsku..

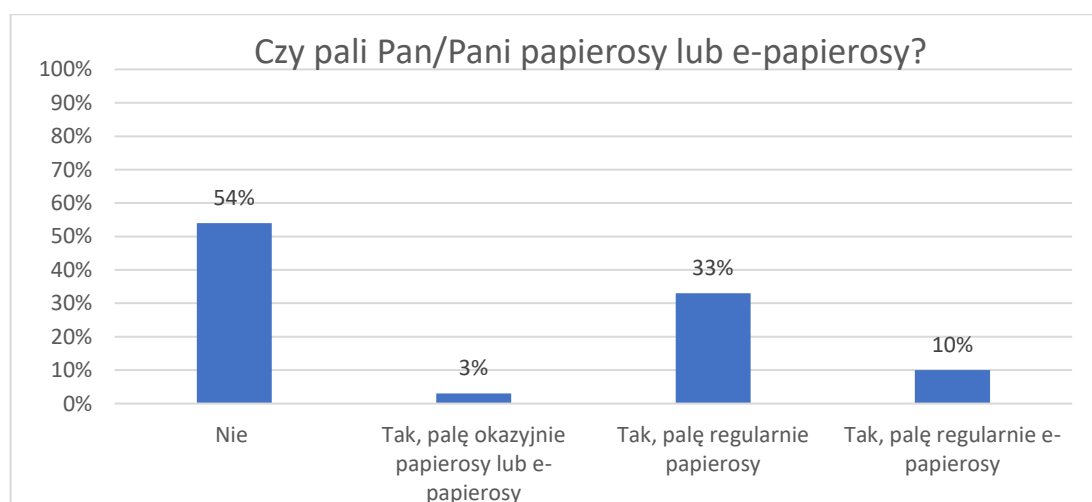

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **żaden z respondentów** nie zadeklarował, że zapalił pierwszego papierosa jako **osoba pełnoletnia**. Kolejno, 36% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 64% w wieku poniżej 15 r.ż.

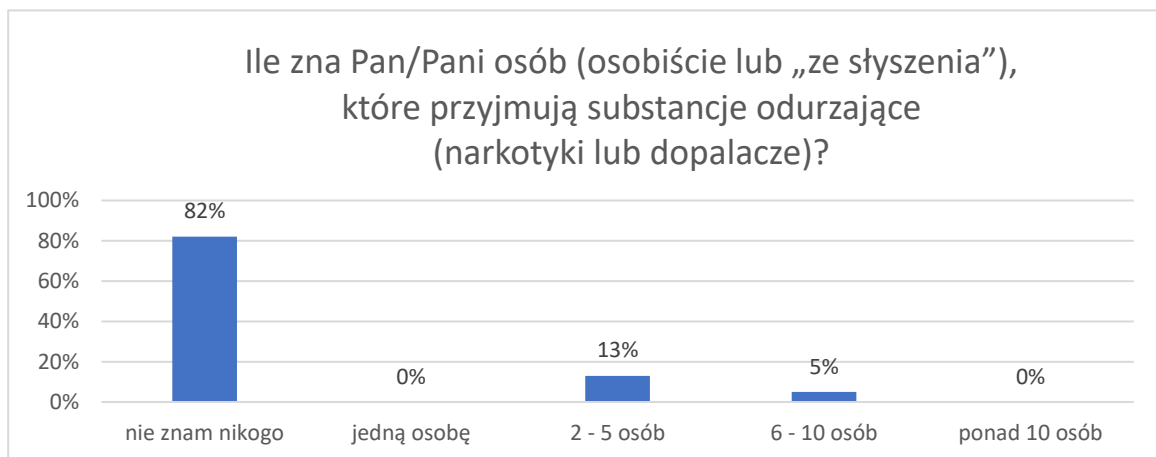
54% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 33% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 10% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 3% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru nr 6 rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

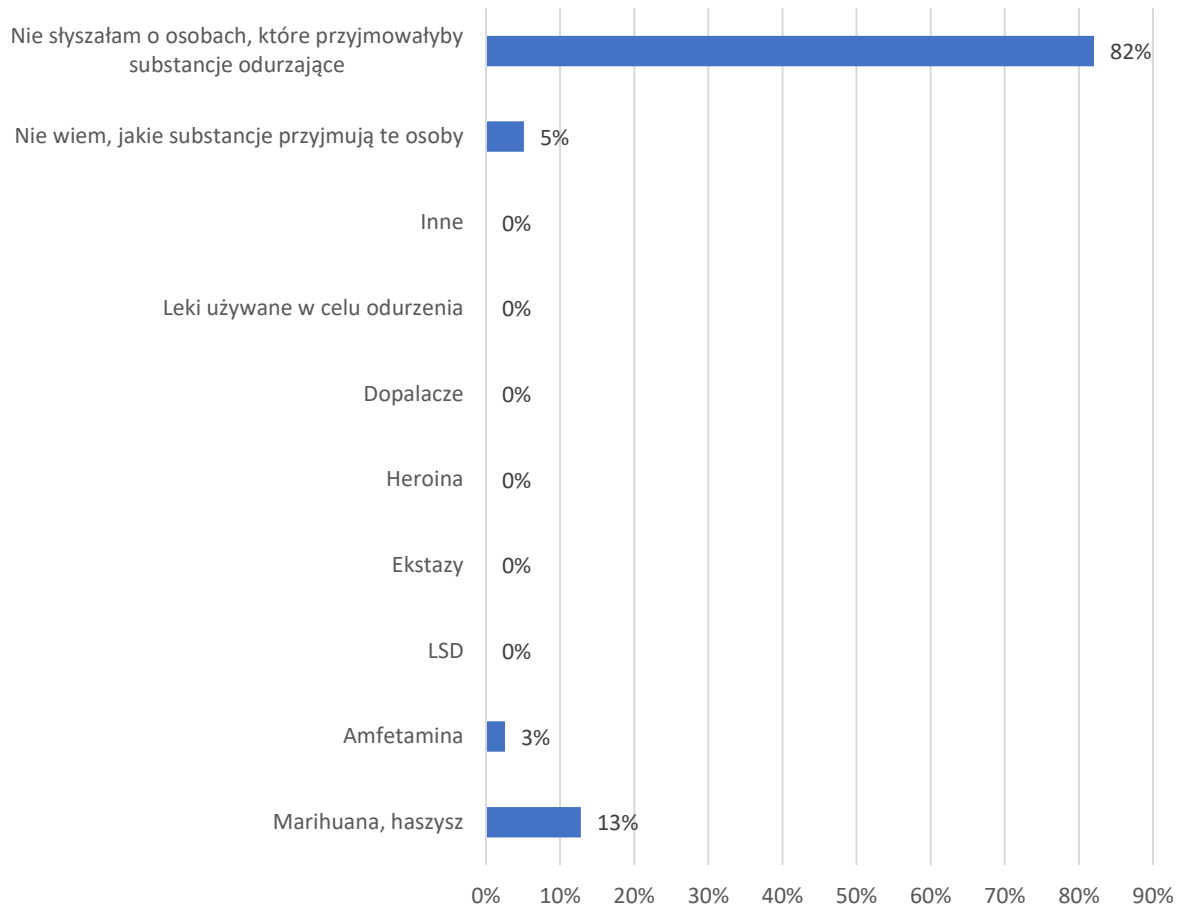
18% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 82% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana i haszysz.

97% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

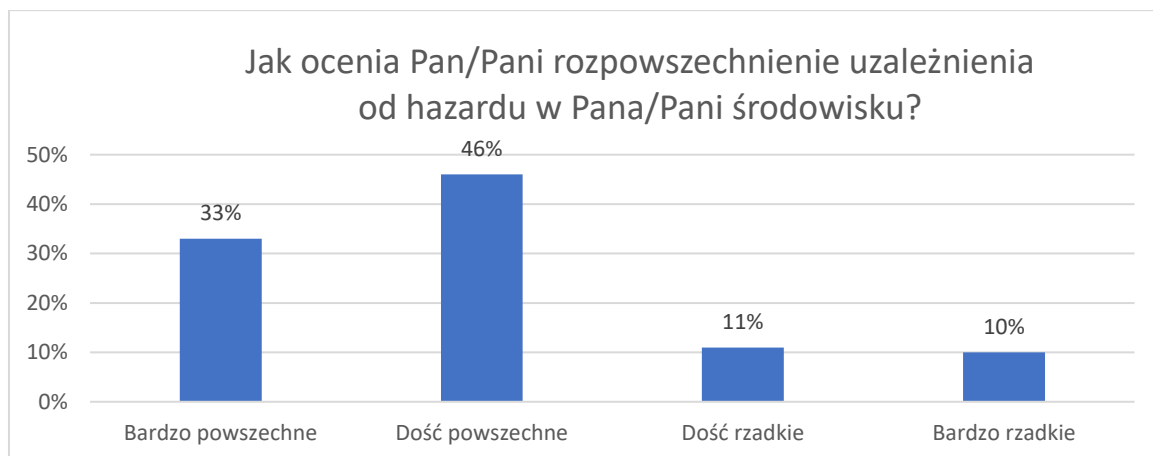
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.¹¹⁰

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

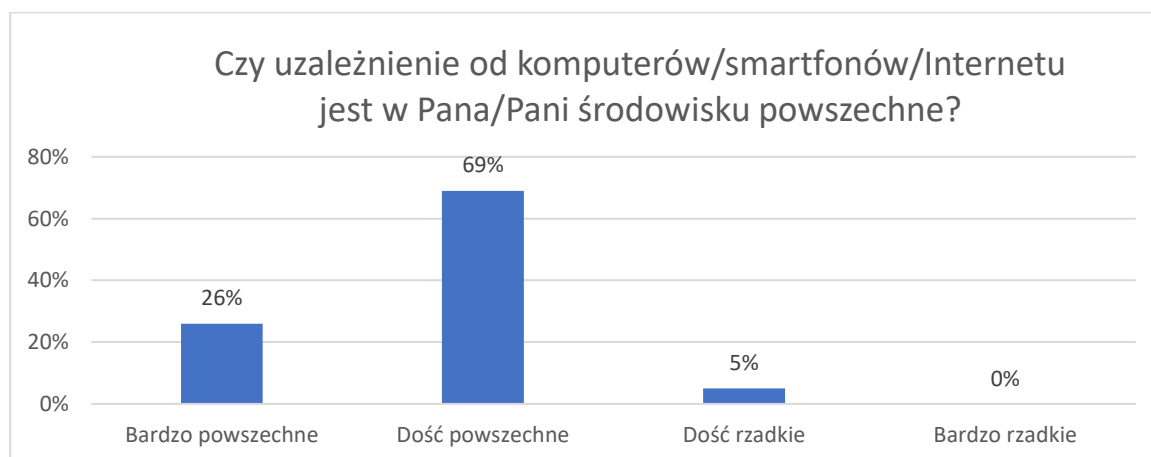
¹¹⁰ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców obszaru nr 6 o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 21% badanych mieszkańców obszaru nr 6 uzależnienie od hazardu jest rzadkim¹¹¹ zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 79% respondentów uważa hazard za powszechny¹¹² problem ich środowiska.**

Łącznie 95% badanych mieszkańców obszaru nr 6 ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne¹¹³ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 5% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie¹¹⁴ w ich gminie.

¹¹¹ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

¹¹² Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹¹³ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹¹⁴ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

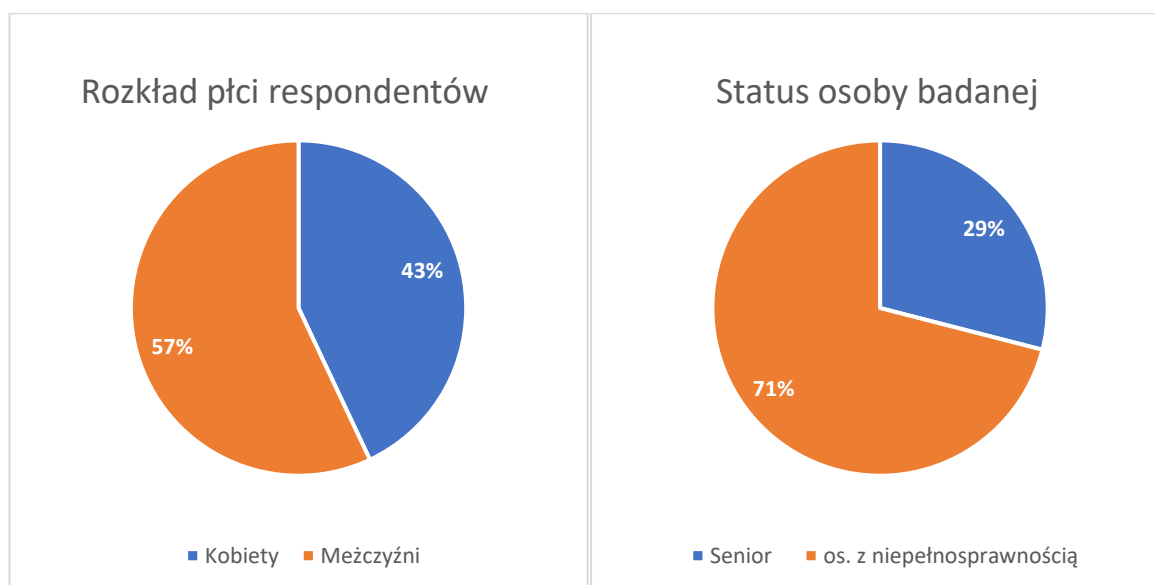
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 6

GRUPA BADANA

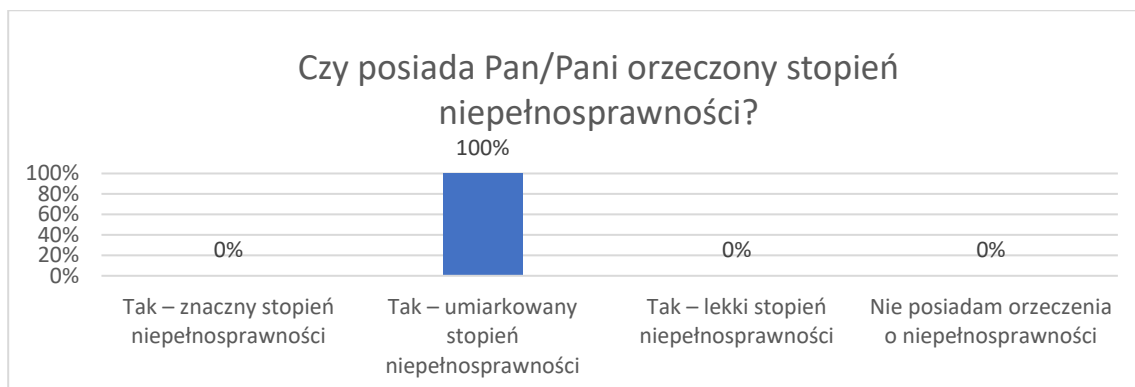
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo z obszaru nr 6, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 61 lat. Wśród respondentów 2 osoby zadeklarowały, że są seniorem a 5 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością wszyscy wskazali, że mają orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności.

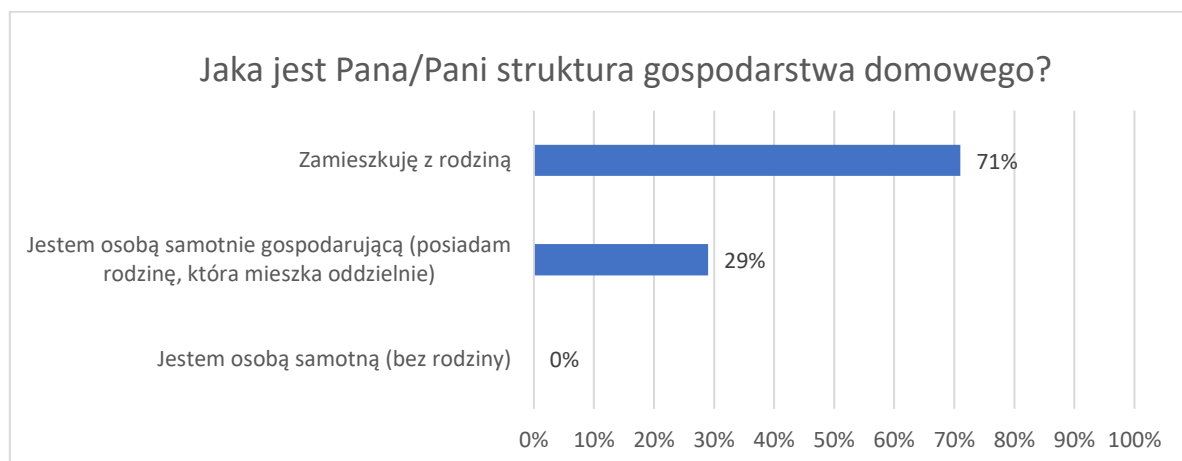
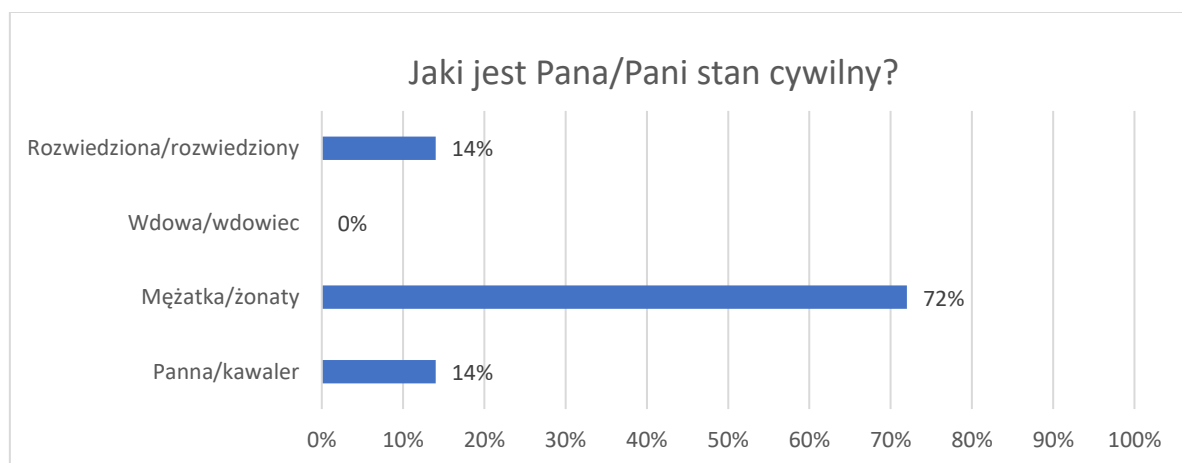
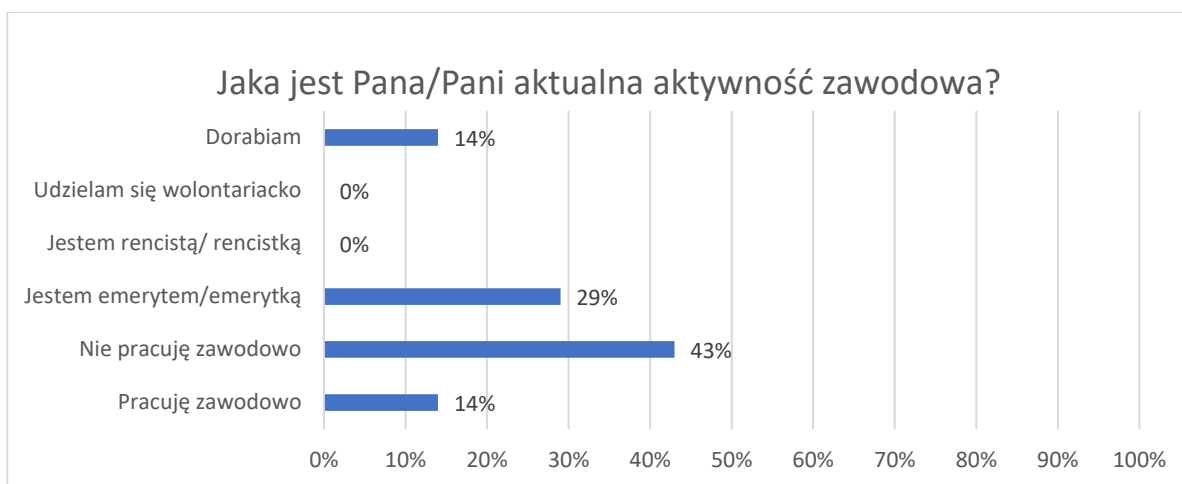
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 29% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 43% wskazało, iż nie pracuje zawodowo. 14% pracuje zawodowo a 14% dorabia.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z Gminy Żukowo z obszaru nr 6, kształtuje się następująco: 72% badanej grupy jest zamężna, 14% jest po rozwodzie a 14% jest stanu wolnego.

Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z obszaru nr 6 - 71% zamieszkuje z rodziną, 29% deklaruje, że jest osobą samotnie gospodarującą (posiadają rodzinę, lecz mieszkają oddzielnie).

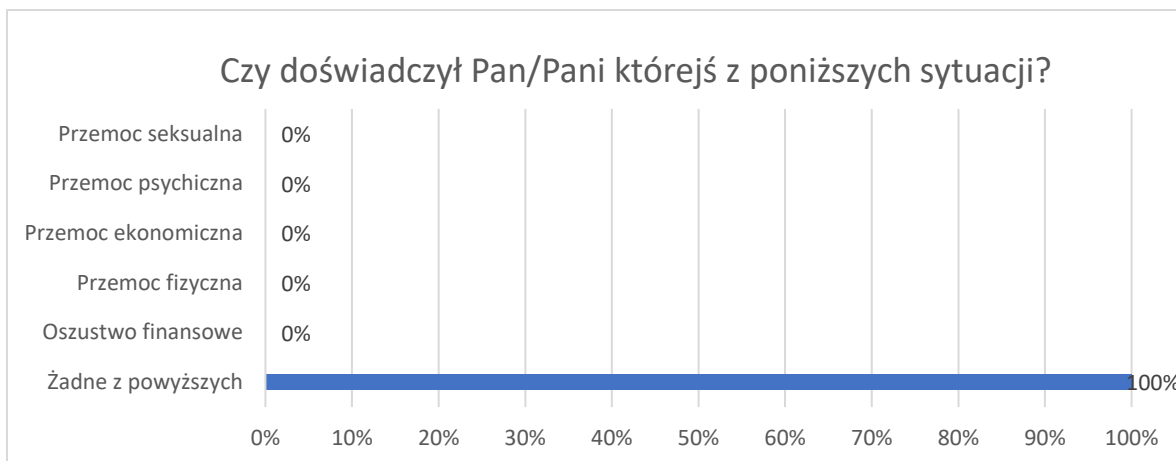
W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle¹¹⁵ swoją sytuację zdrowotną ocenia 72% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 28% określiło ją jako złą. Najwięcej osób dobrze¹¹⁶ ocenia swoją sytuację mieszkaniową – 86% oraz sytuację rodzinną – 86%. Z kolei na średnim poziomie wg badanej grupy znajduje się ich sytuacja społeczna (57%).

Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	43%	29%	28%	0%
Sytuacja mieszkaniowa	14%	72%	0%	14%	0%
Sytuacja rodzinna	57%	29%	0%	14%	0%
Sytuacja społeczna	0%	29%	57%	14%	0%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	28%	43%	29%

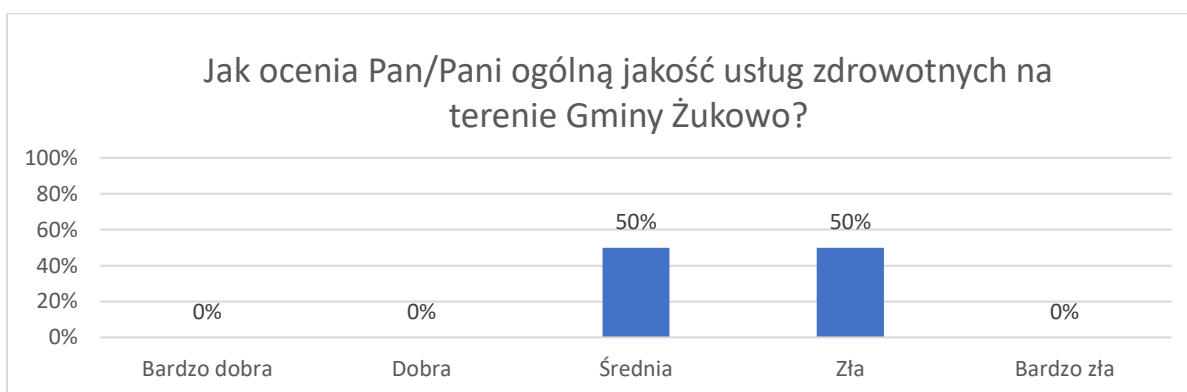
Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego - 100% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia.

¹¹⁵ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

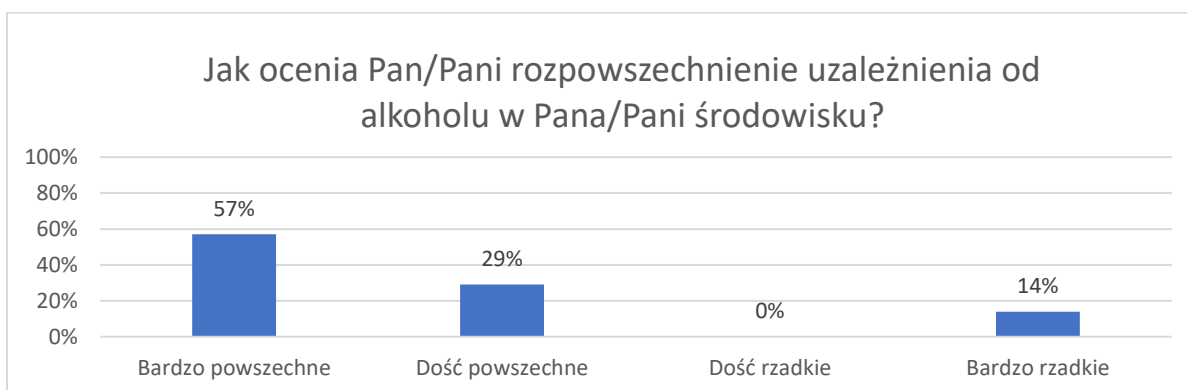
¹¹⁶ Suma odpowiedzi: bardzo dobra i raczej dobra.

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z obszaru nr 6 w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 50% średnio a 50% źle.

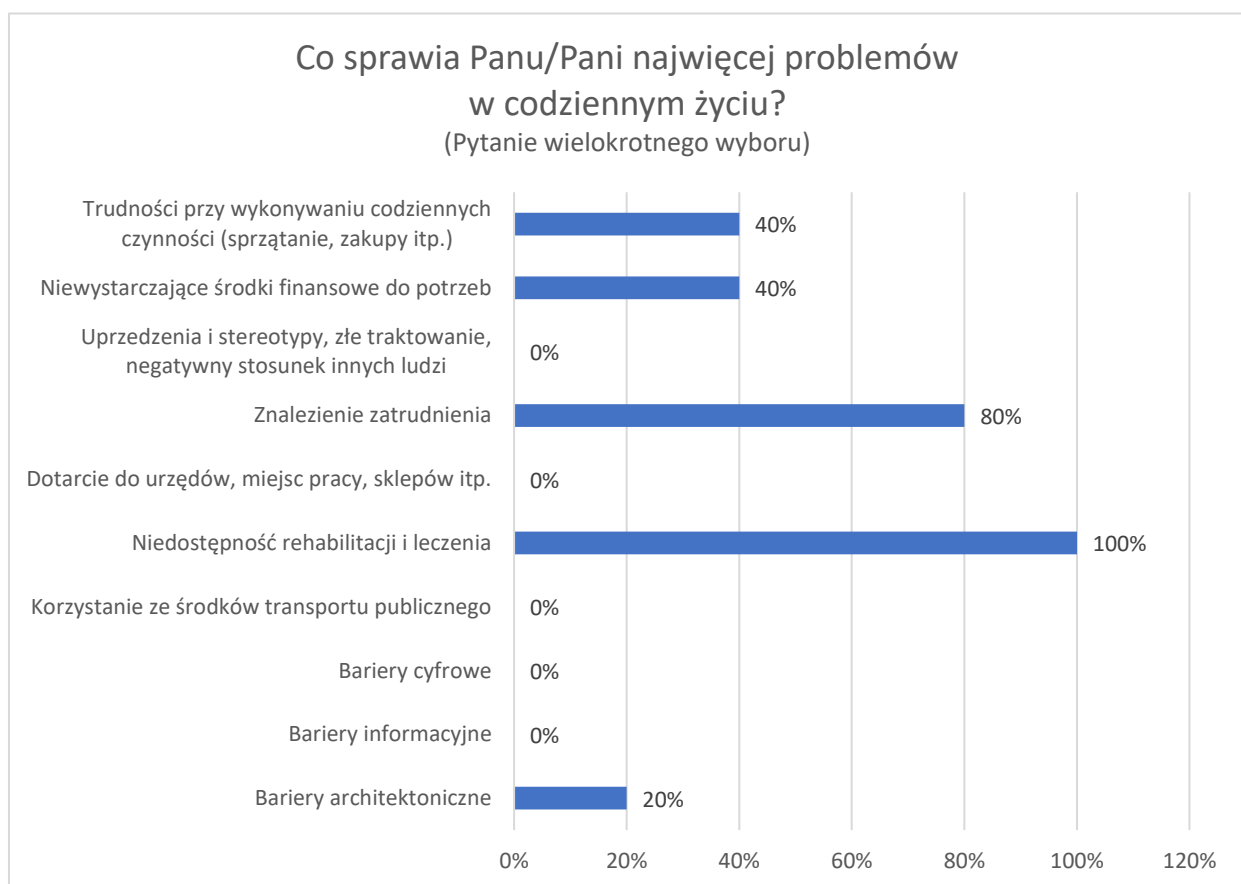
W opinii 86% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym¹¹⁷ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

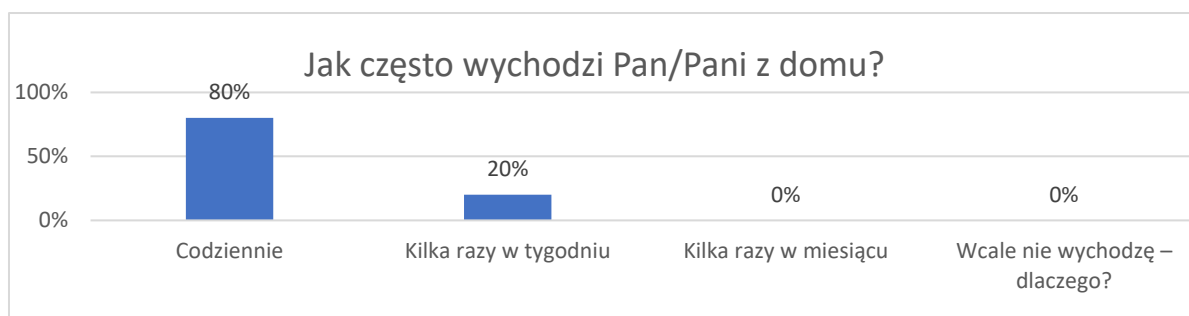
¹¹⁷ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

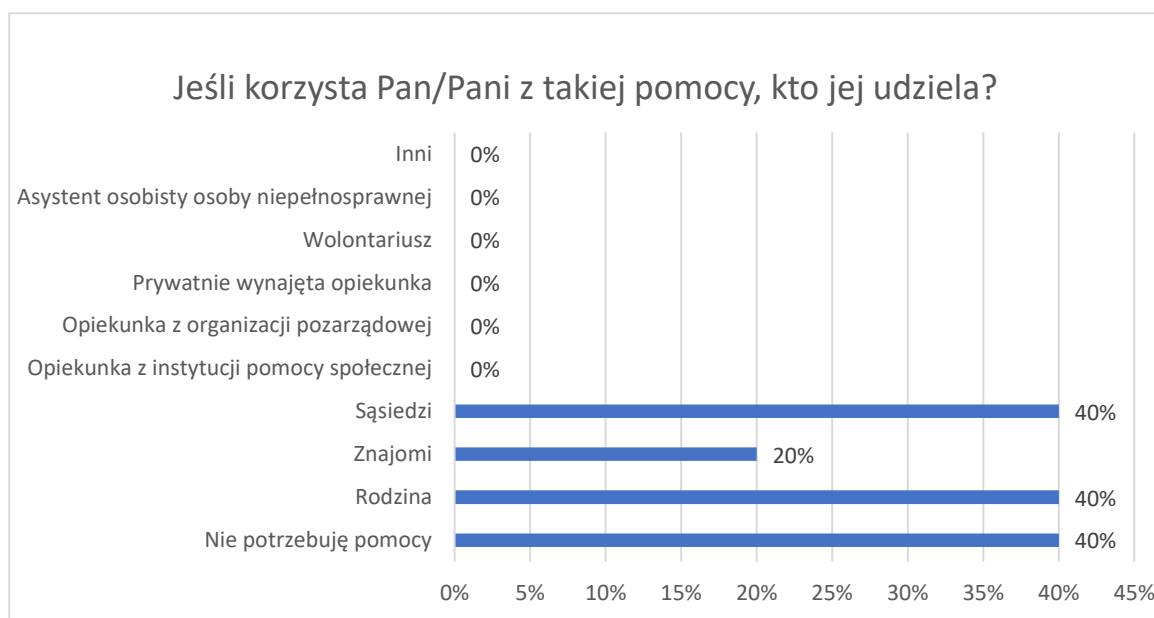
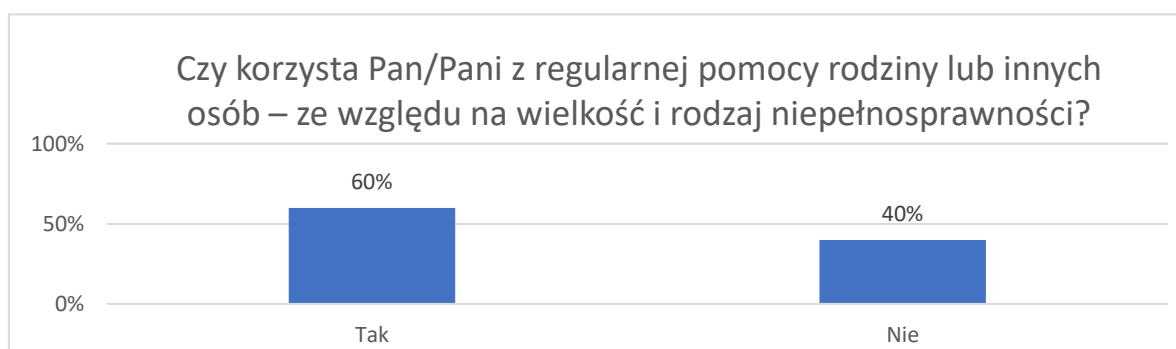
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niedostępność rehabilitacji i leczenia (100%), znalezienie zatrudnienia (80%), niewystarczające środki finansowe do potrzeb (40%), trudności w wykonywaniu czynności codziennych (40%) oraz bariery architektoniczne (20%).

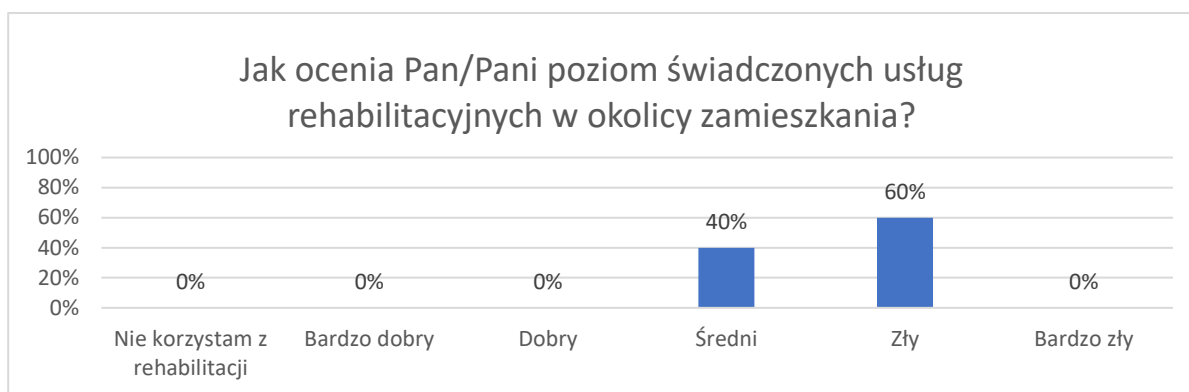
Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. 80% podaje, że wychodzi codziennie a 20% kilka razy w tygodniu.

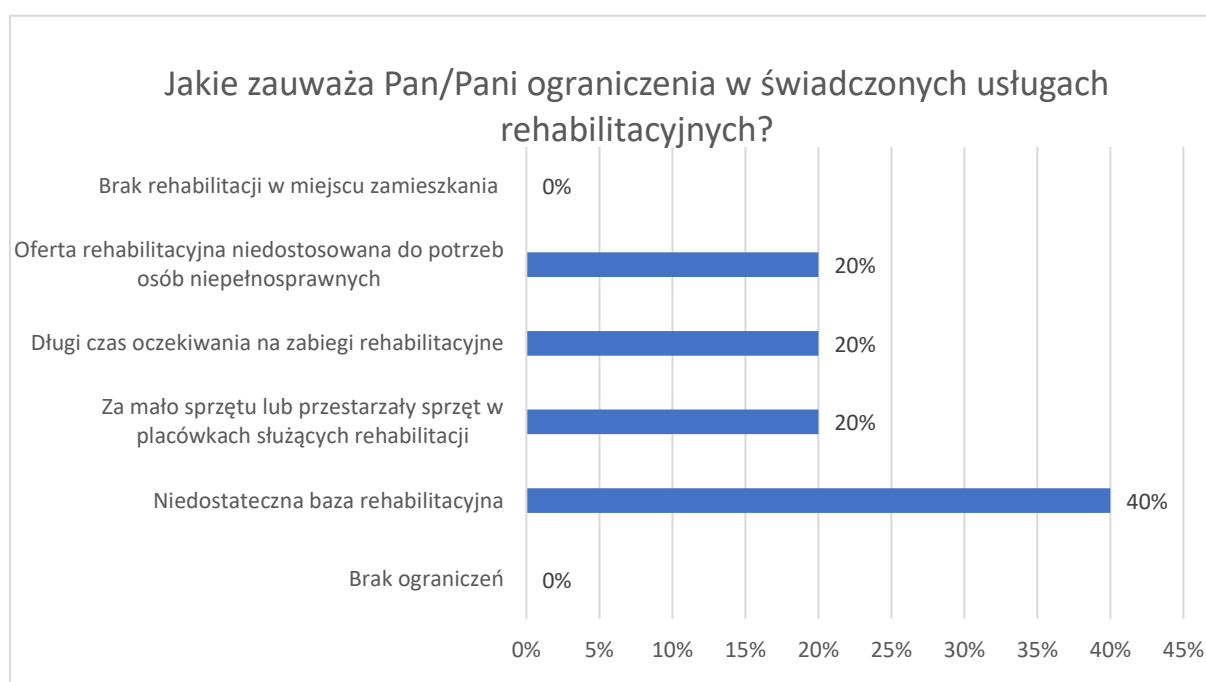
Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 60% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (40%), sąsiedzi (40%), znajomi (20%).

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. Kolejno: 60% oceniło poziom tych usług źle, a 40% średnio.

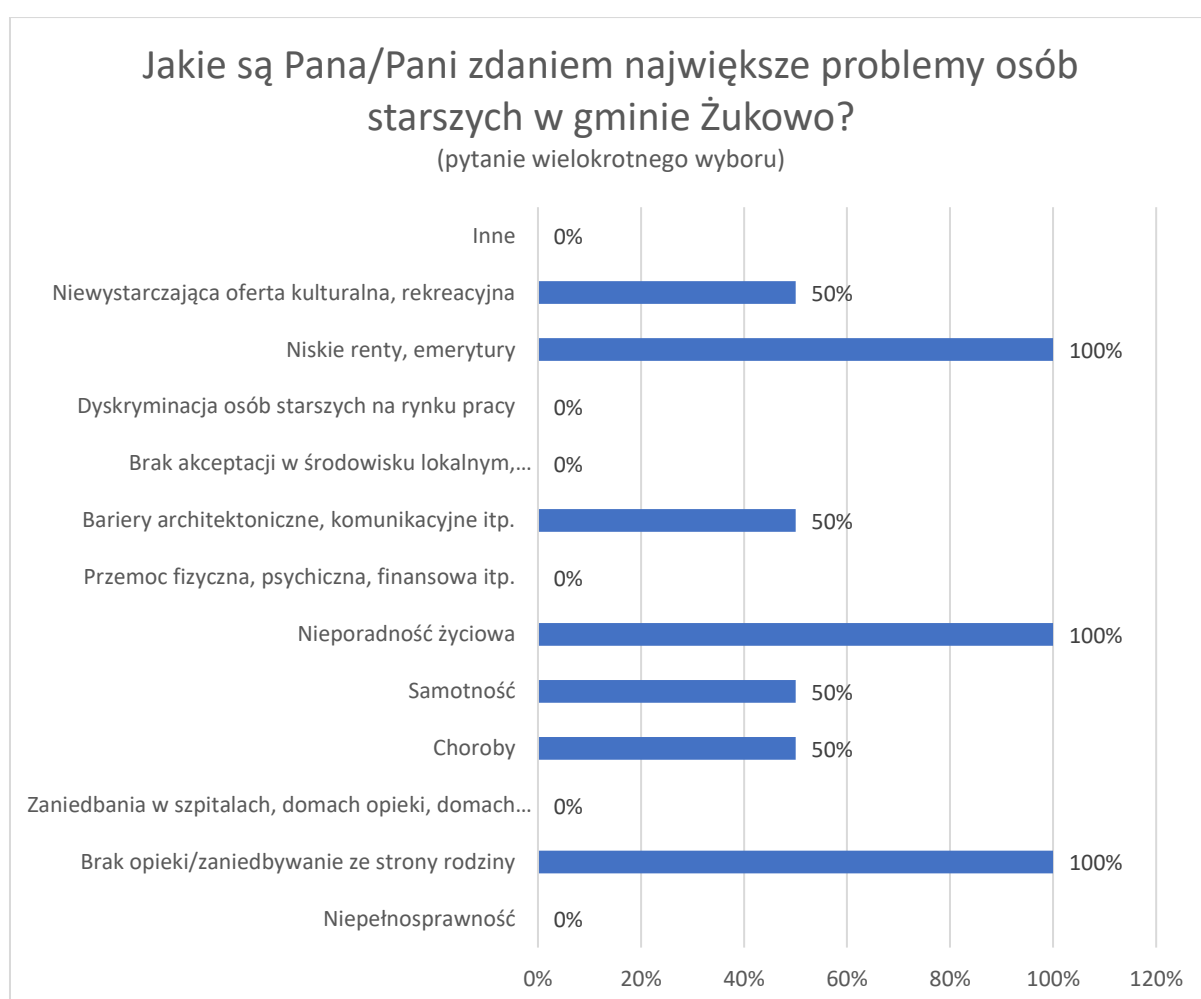

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: niedostateczna baza rehabilitacyjna (40%), długi czas oczekiwania na zabiegi (20%), niedostosowanie oferty rehabilitacyjnej do potrzeb osób niepełnosprawnych (20%), zbyt mało lub przestarzały sprzęt w placówkach rehabilitacji (20%).

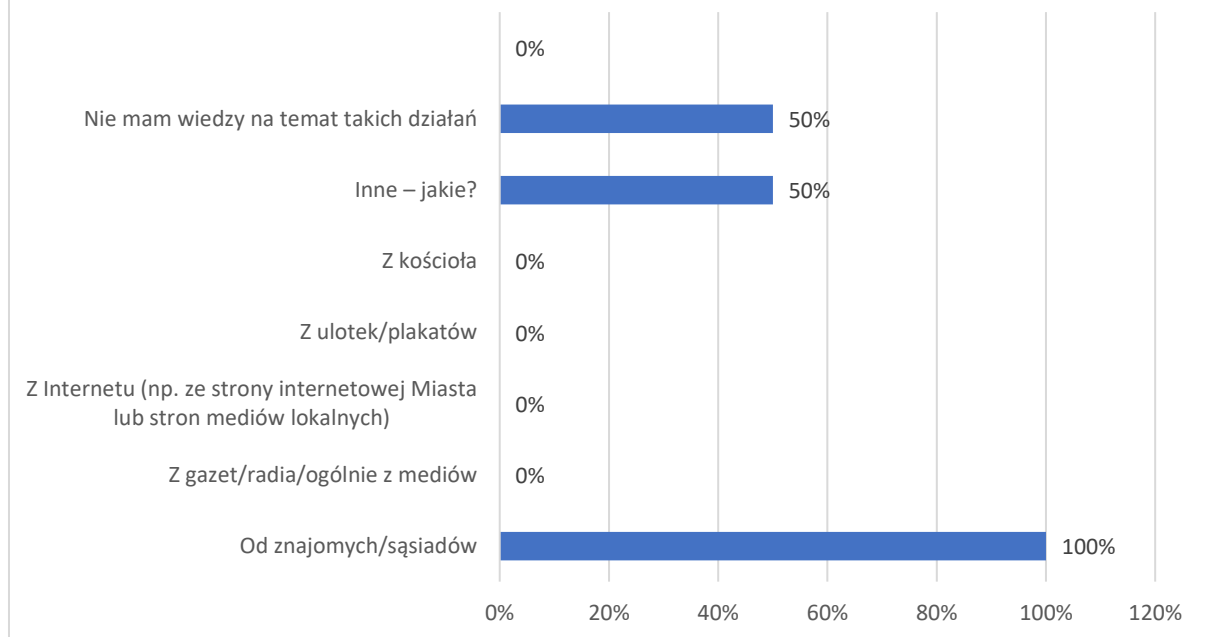
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z Gminy Żukowo obszaru nr 6 zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (100%), nieporadność życiowa (100%), zaniedbywanie ze strony rodziny (100%), choroby (50%), samotność (50%), niewystarczająca oferta kulturalna (50%), bariery architektoniczne i komunikacyjne (50%).

Następnie zapytano seniorów z terenu obszaru nr 6 w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 100% wskazało, że od znajomych i sąsiadów, kolejno 50% nie ma wiedzy na temat takich działań. 50% dowiaduje się o tym z innych źródeł.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na terenie Gminy, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Gminy Żukowo z obszaru nr 6. Grupa badana stanowiła 10 kobiet oraz 1 mężczyznę. 10 osób z respondentów to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 37 lat.

CEL BADANIA

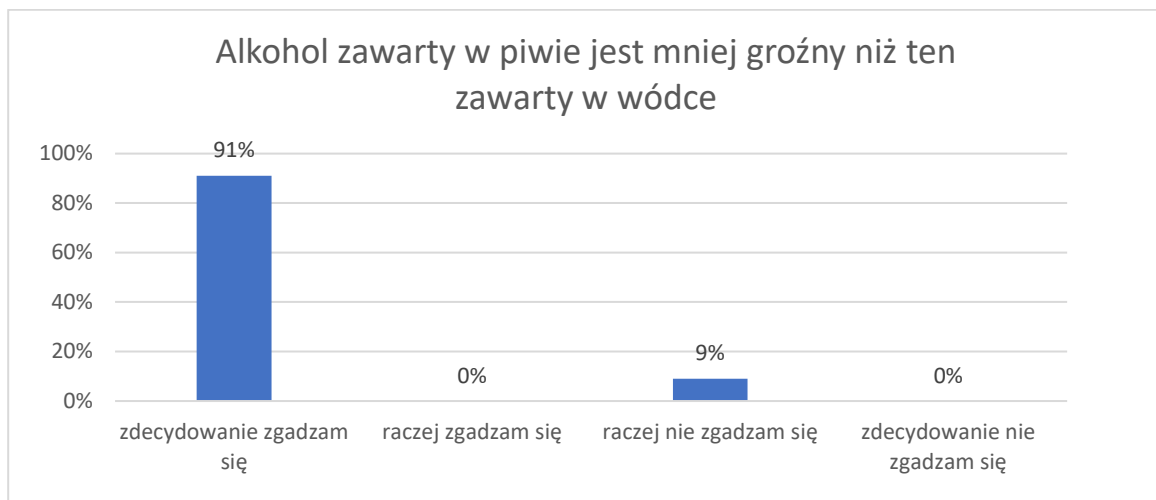
Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

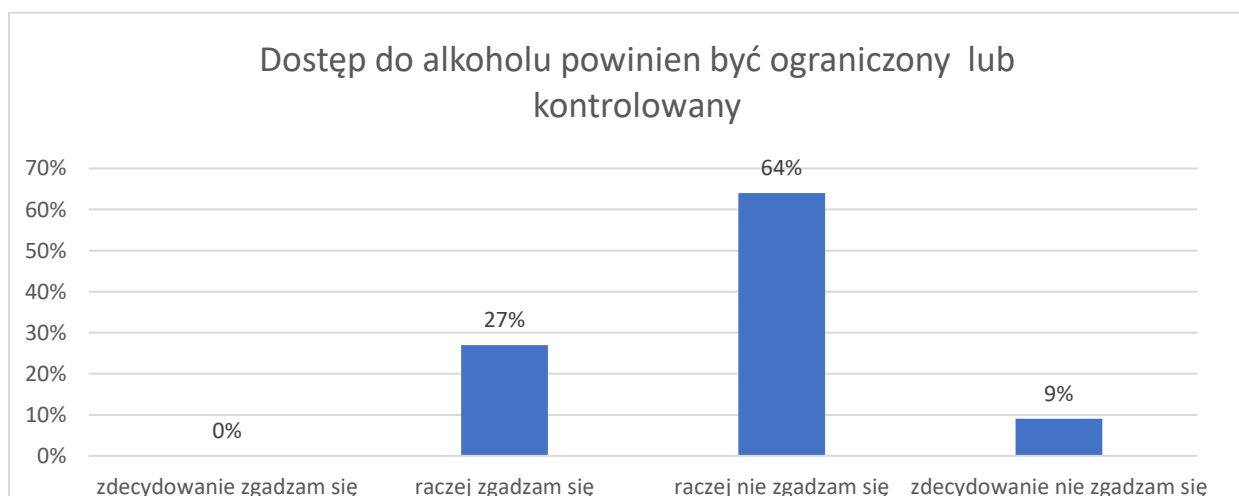
WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

Tylko 9% z badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że nie zgadzają się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **niskim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

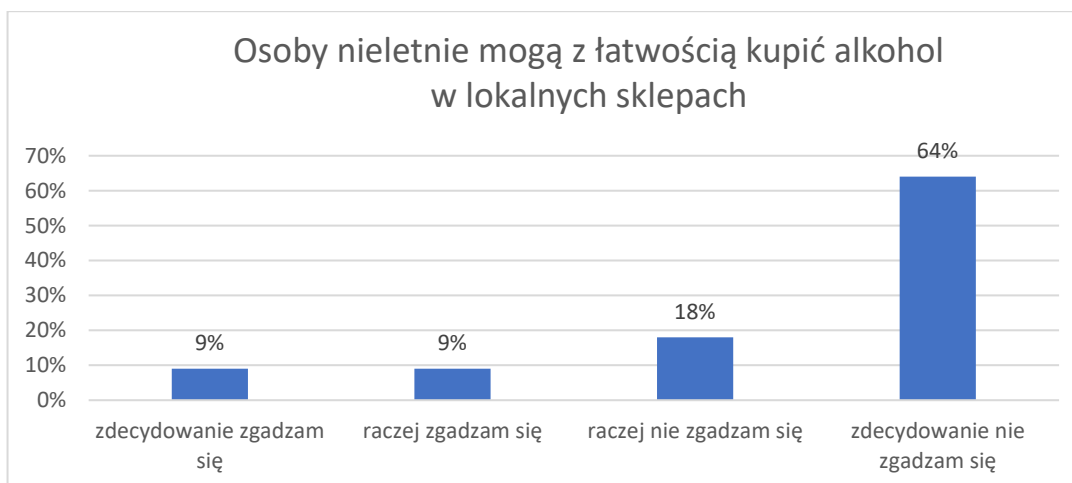
Z kolei 27% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

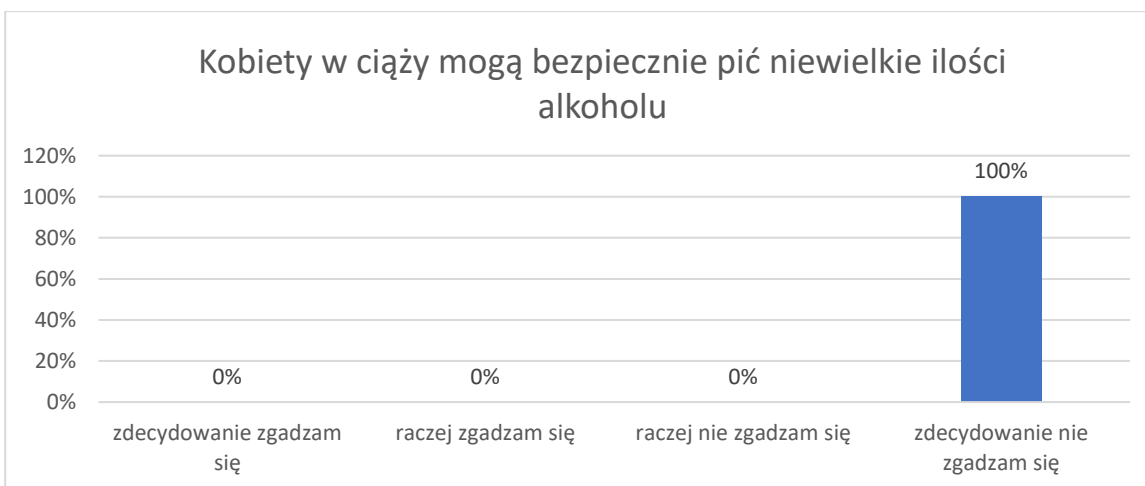
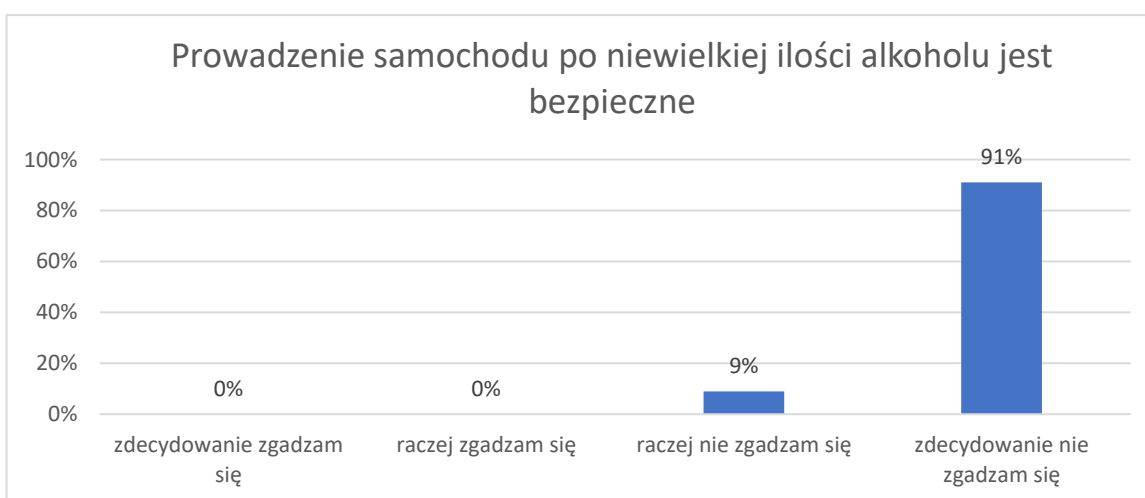
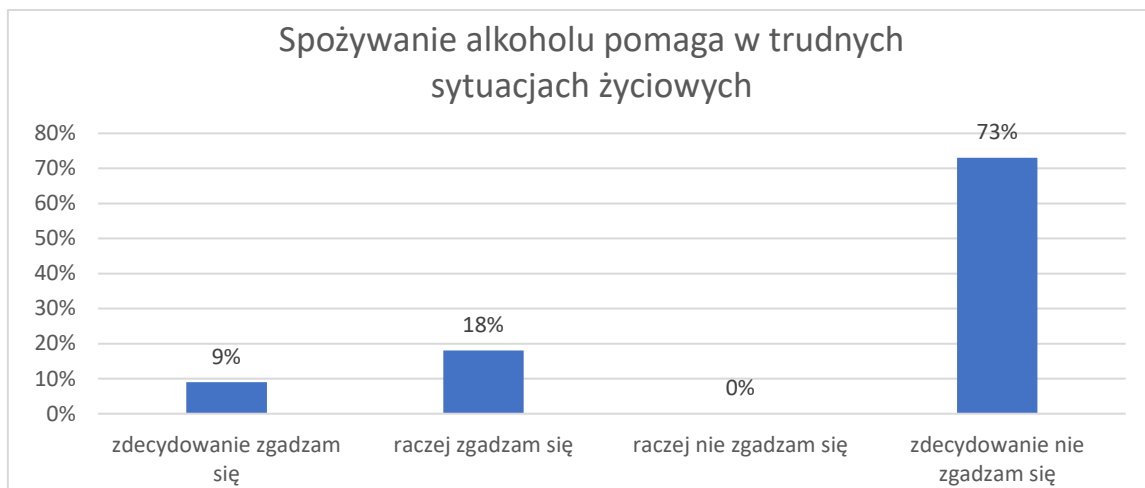
Łącznie 73% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

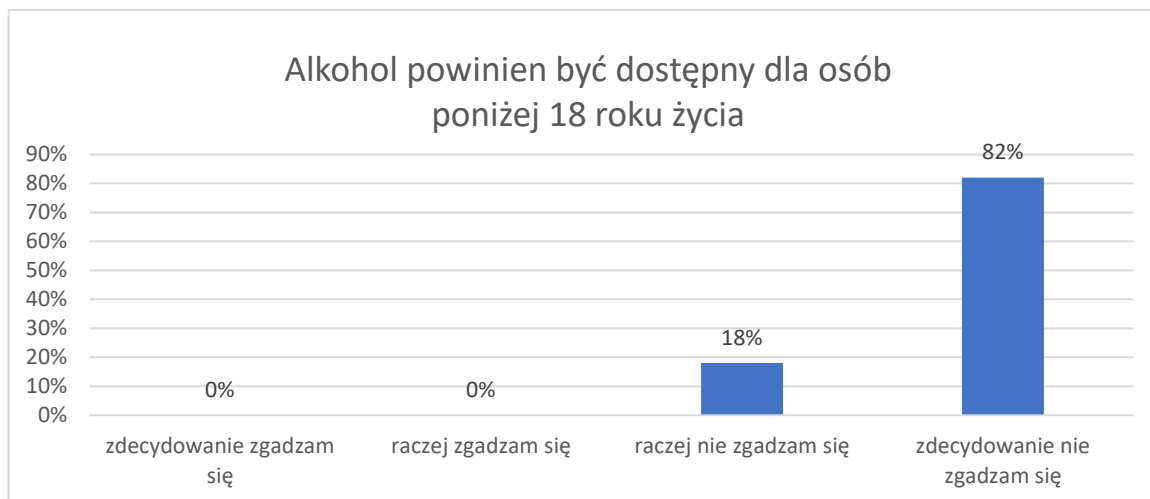
Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **82% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

Łącznie 73% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 100% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

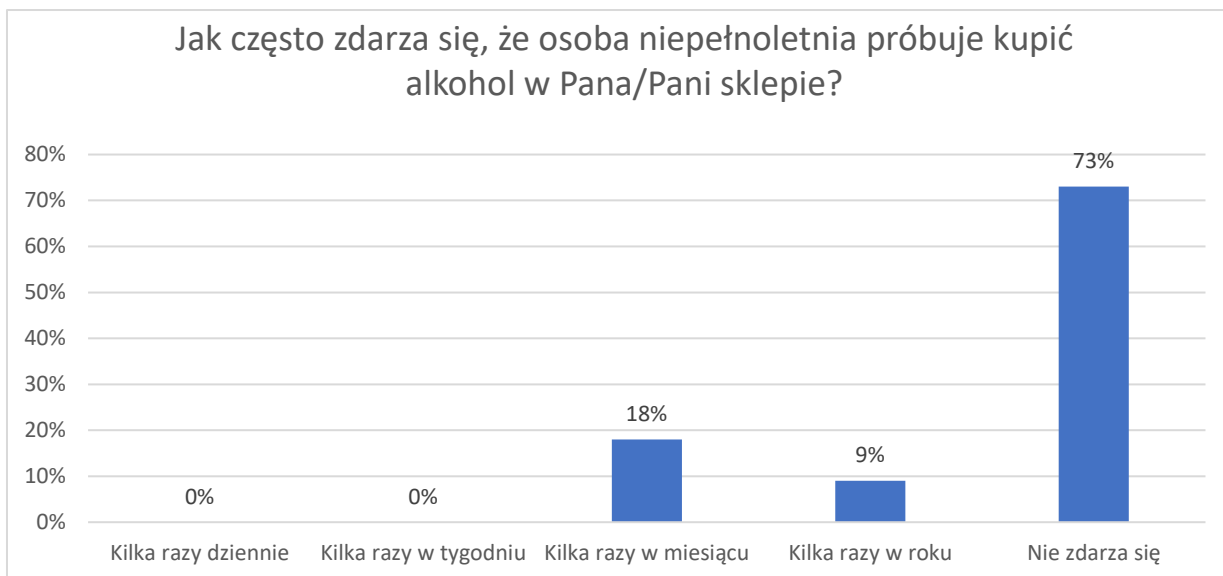
Łącznie 100% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Żukowo uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

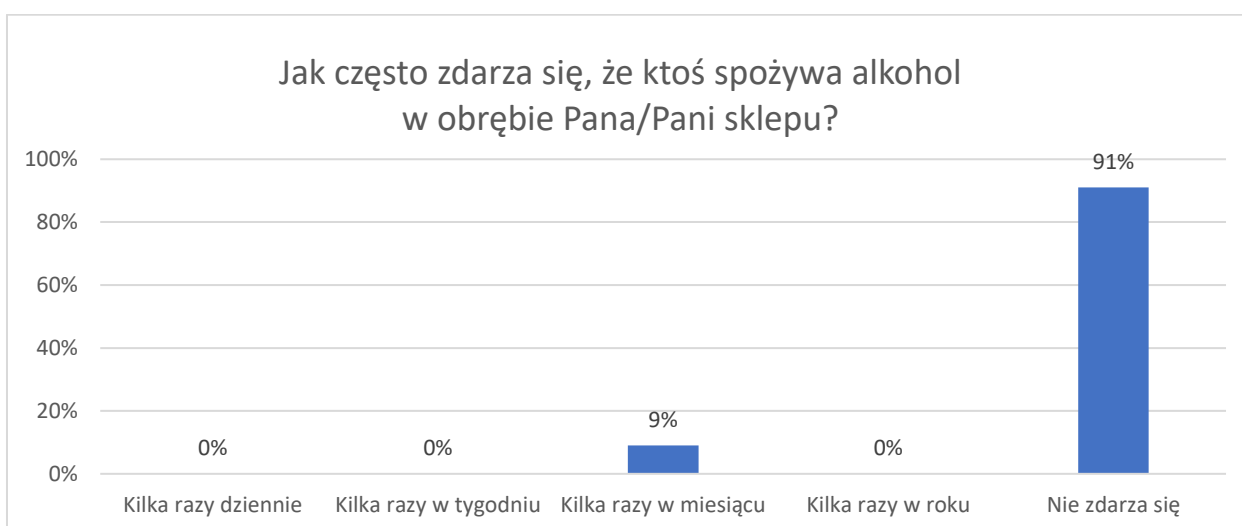
91% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 6 deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (18%) oraz kilka razy w roku (9%).**

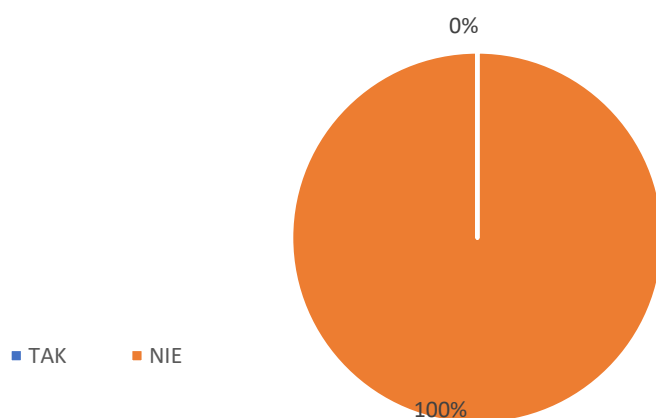

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się być rzadkim zjawiskiem. 9% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w miesiącu.

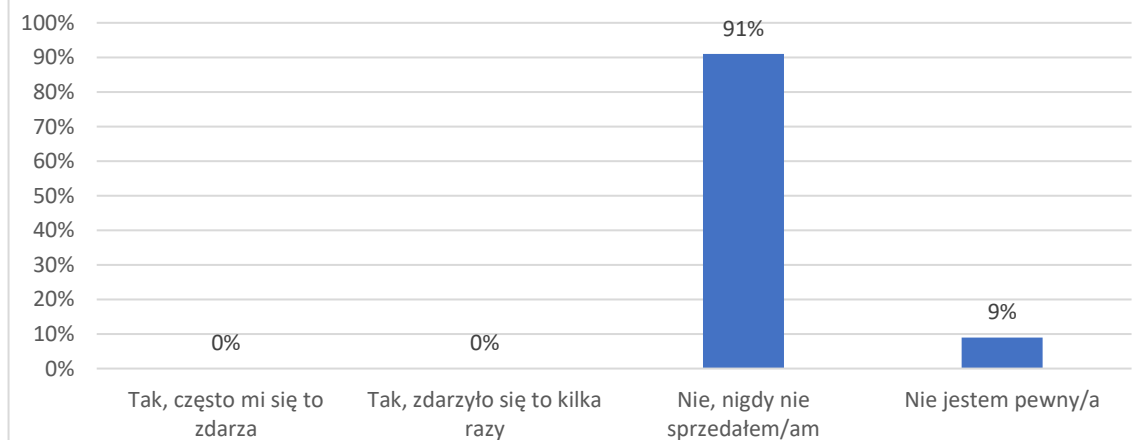
100% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

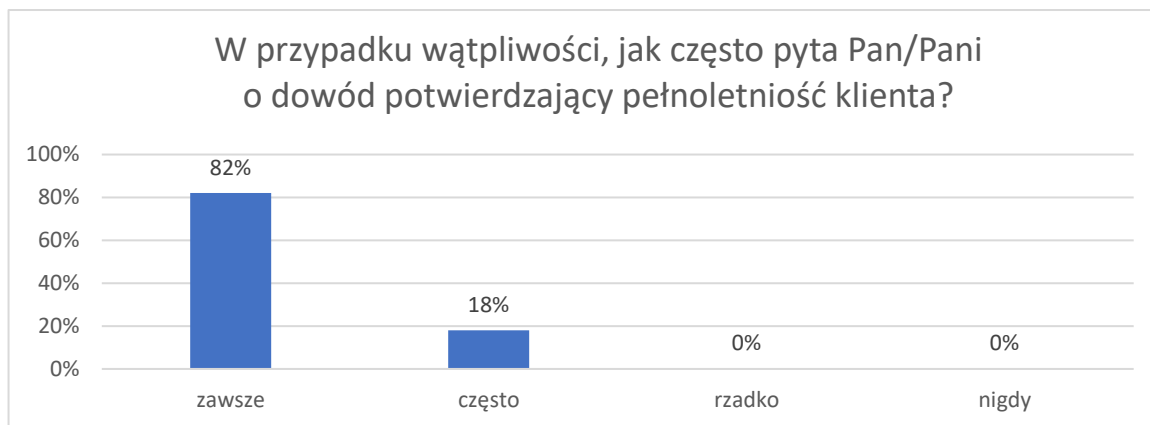

91% sprzedawców napojów alkoholowych z obszaru nr 6 deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

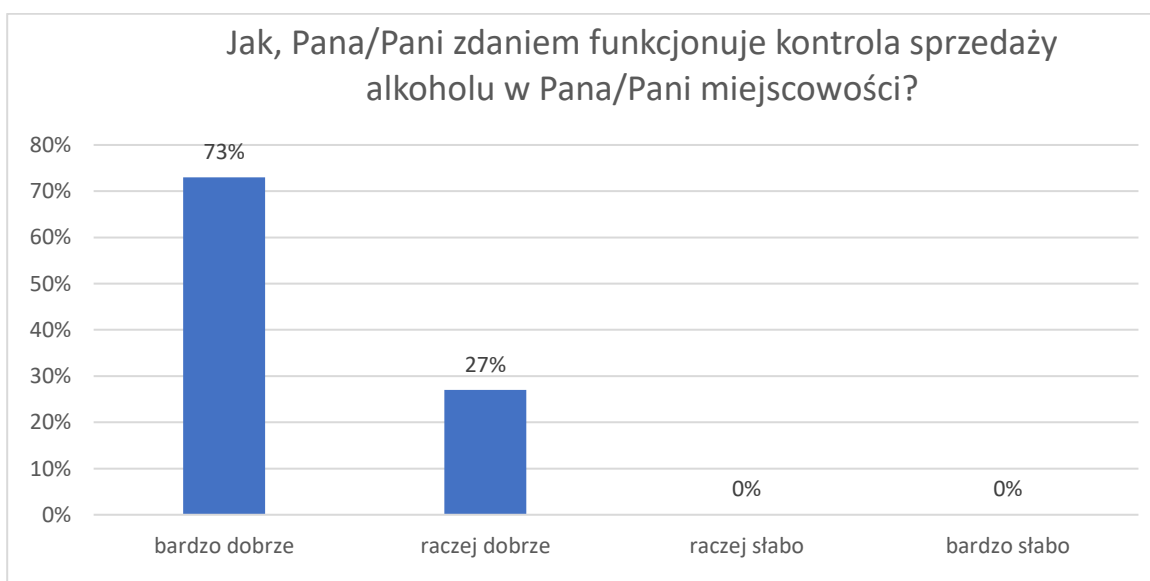
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **100% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek.**

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu w Gminie Żukowo. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY- OBSZAR NR 6

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo – obszar nr 6** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

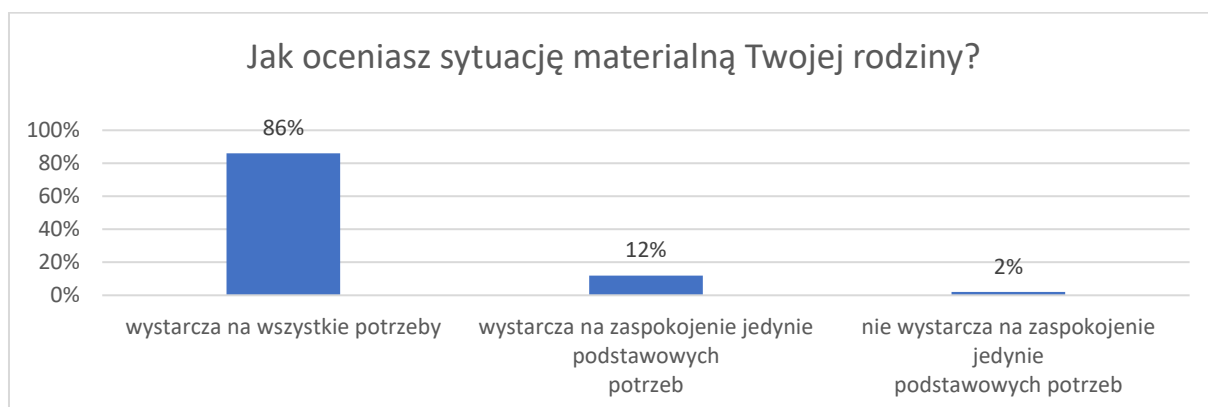
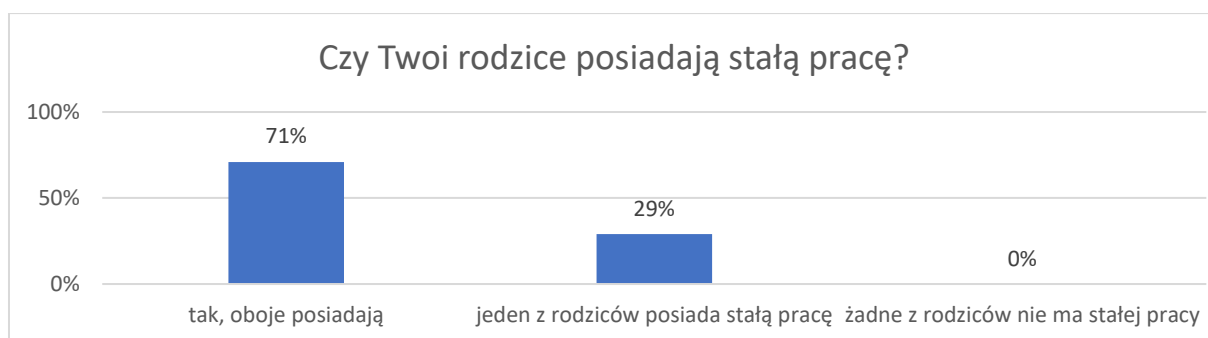
- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu obszaru nr 6 w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	52 uczniów
---------------------------------	------------

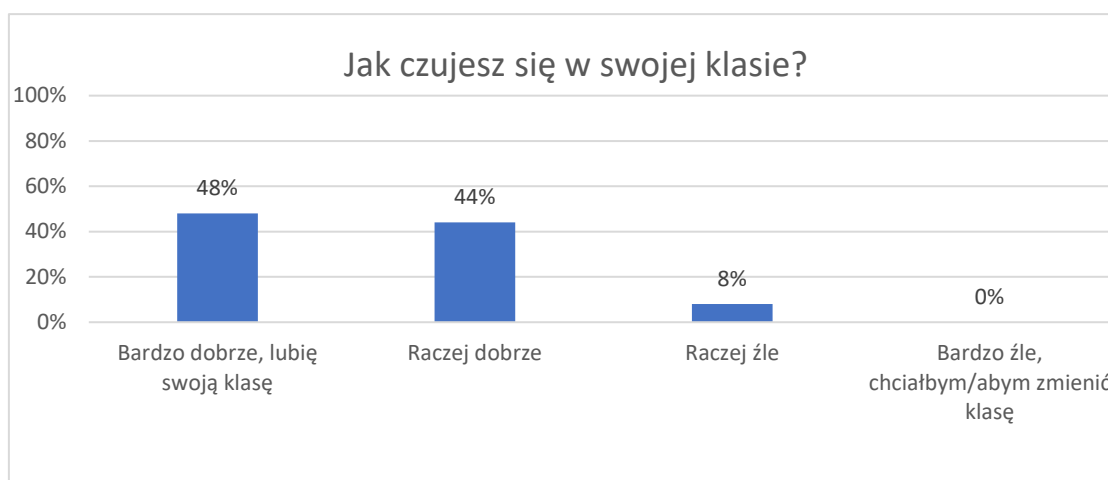
Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (71%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (86%).

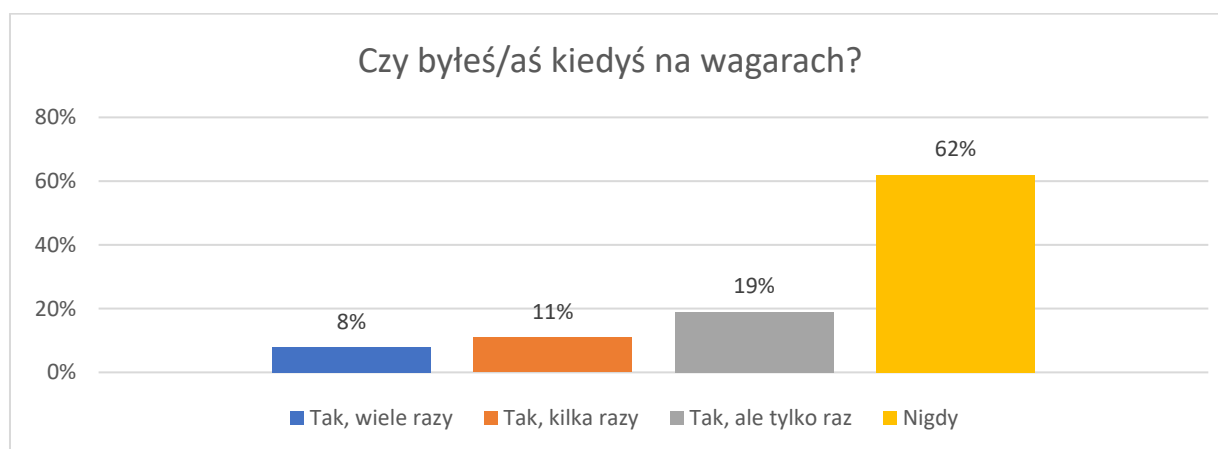
WYNIKI

Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, ponieważ 92% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze.** Przeciwnego zdania jest 8% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych z obszaru nr 6 w sporej części nigdy nie byli na wagarach (62%) lub byli na nich tylko raz (19%).** 11% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 8% wiele razy.

PRZEMOC W SZKOLE

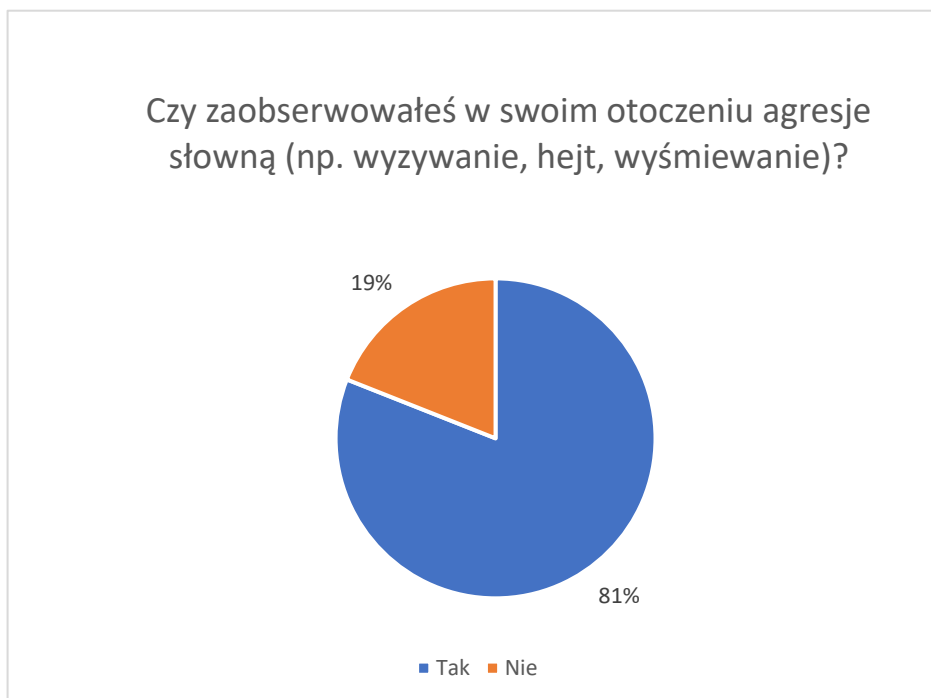
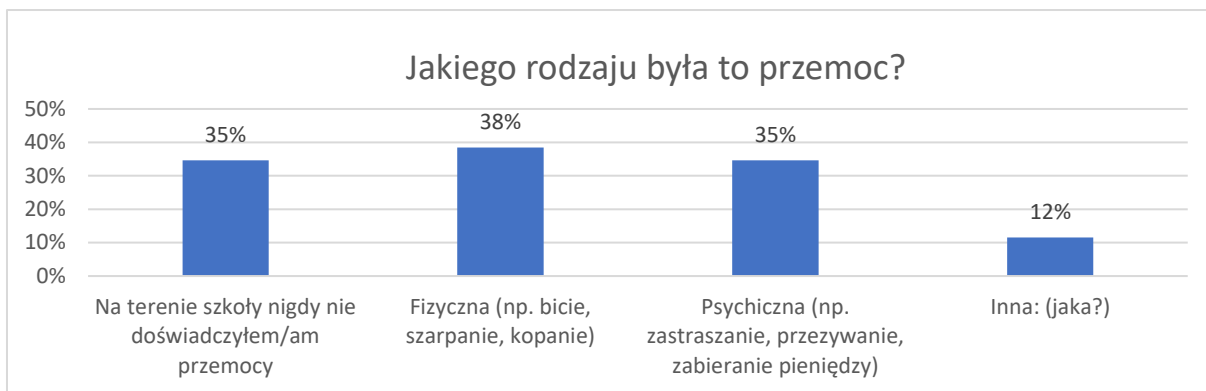
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych obszaru pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Spora część uczniów (41%) deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. Jednakże 24% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku. Niepokojące są wskazania uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym 35% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 35% wskazało na przemoc psychiczną a 38% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo 81% uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

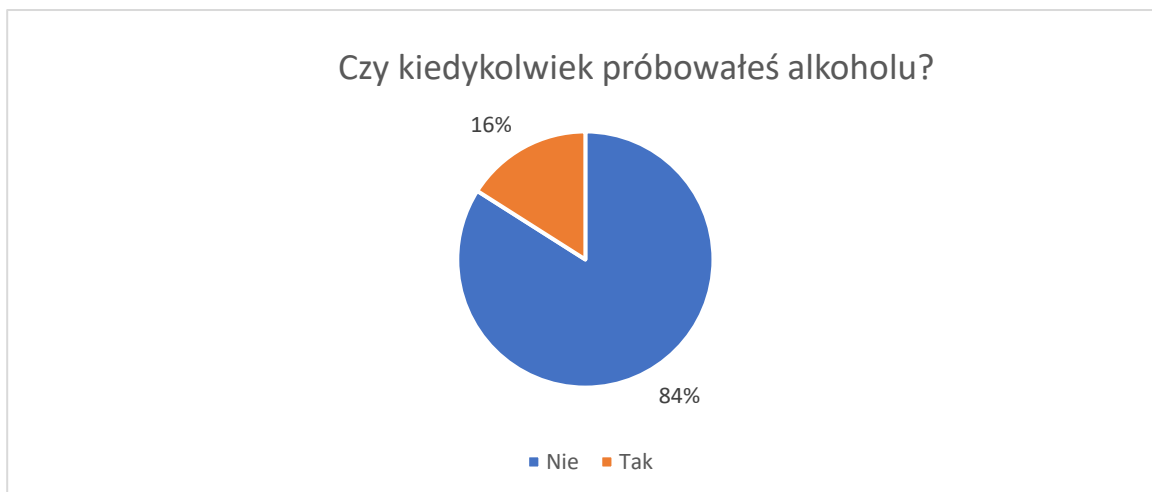

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

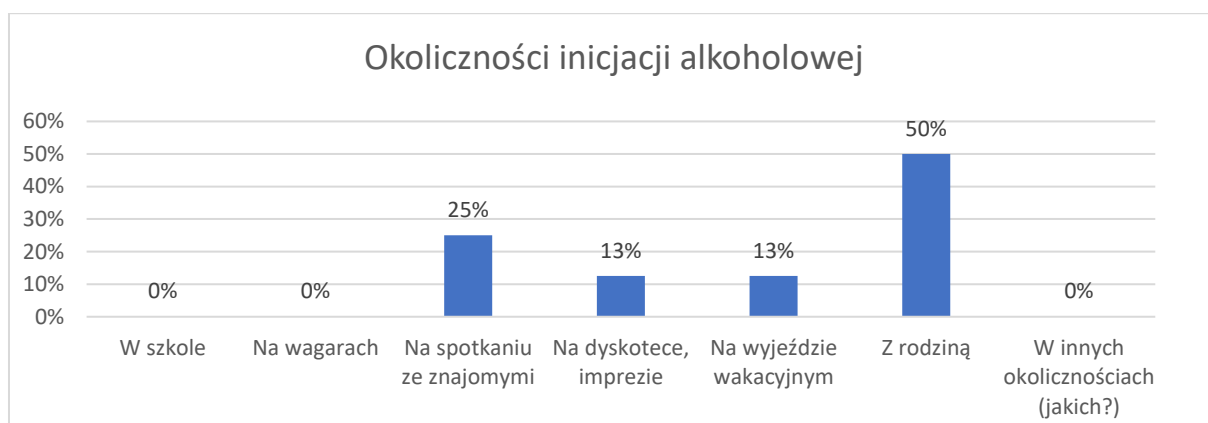
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodziej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodziej i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino¹¹⁸

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 16% badanej grupy.**

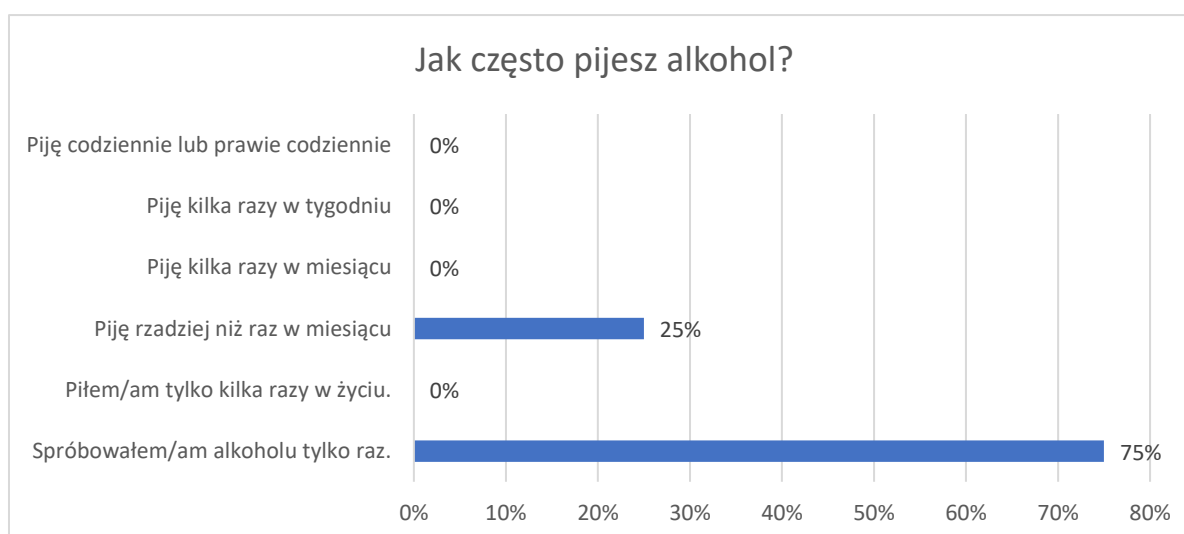
¹¹⁸ J. Sierostawski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

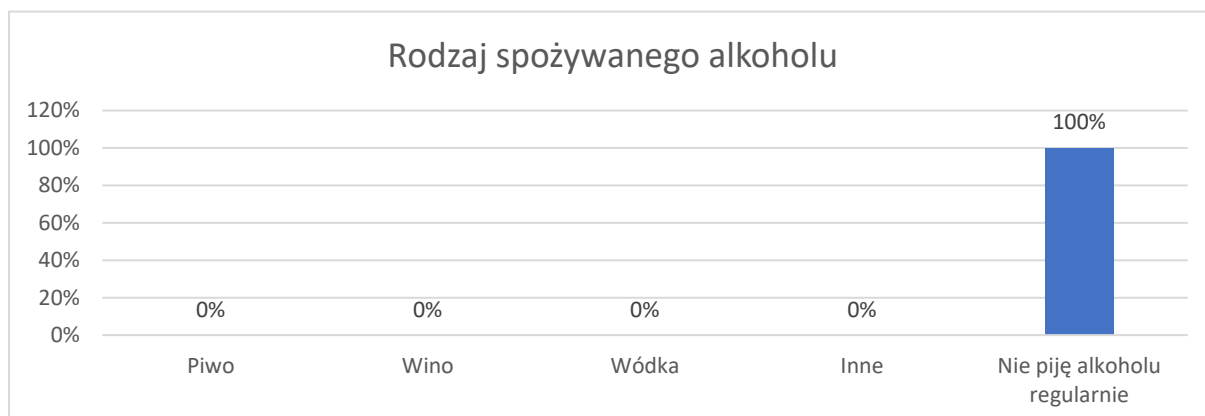
Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (50%) oraz spotkanie ze znajomymi (25%).

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol. Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.**

W następnej kolejności zapytaliśmy uczniów o rodzaj wypijanego alkoholu. Wszyscy uczniowie w tym pytaniu przyznali, że nie spożywają alkoholu regularnie.

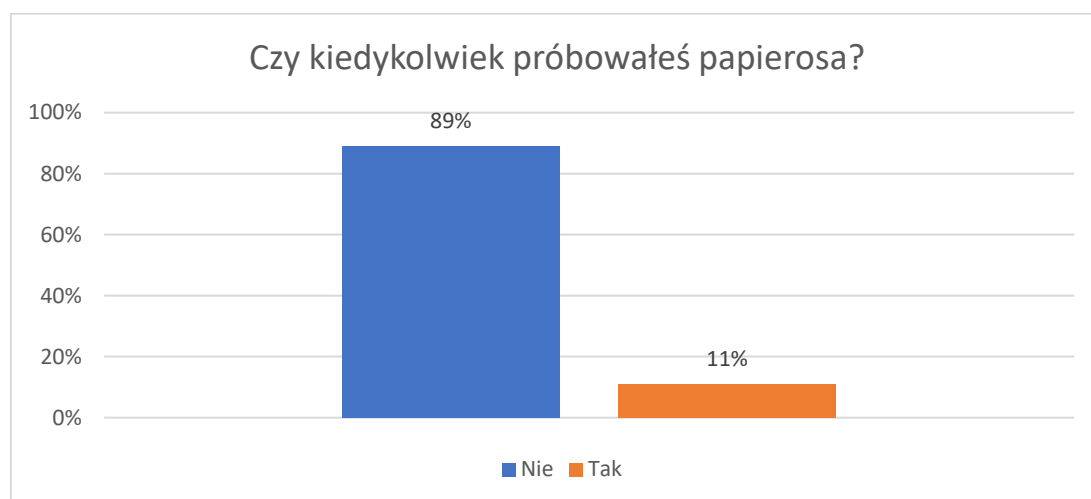

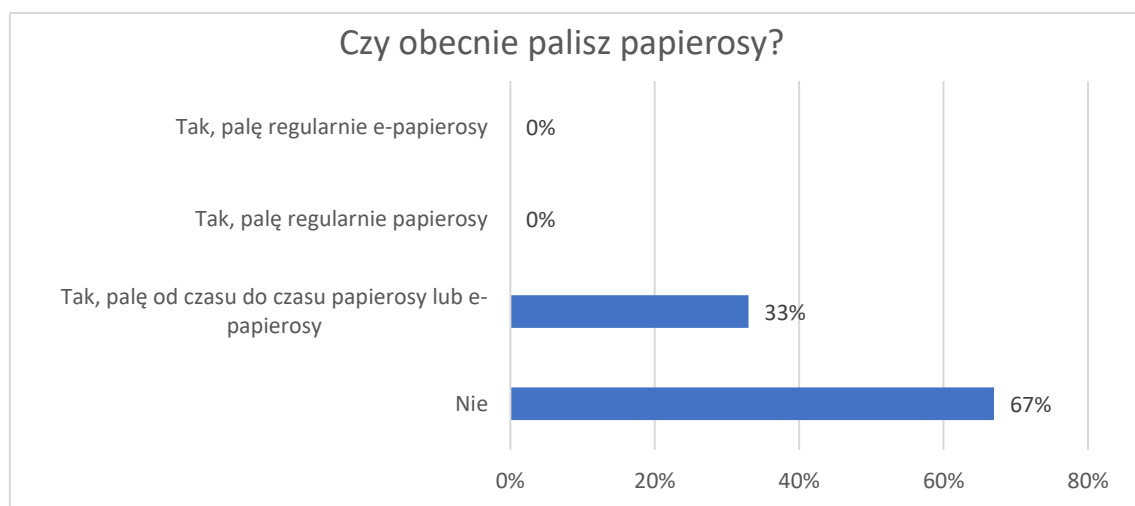
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 40% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 44% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. 16% uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 6 uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

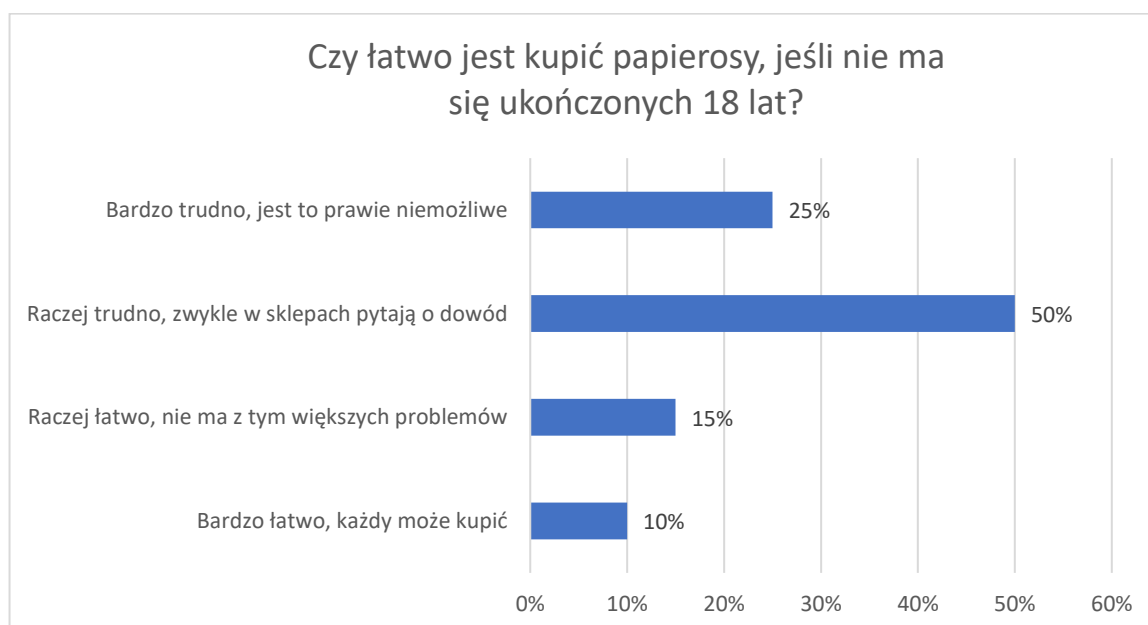
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żukowo, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 11% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych. 67% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklaruje, że nie palą papierosów, a 33% deklaruje okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych.

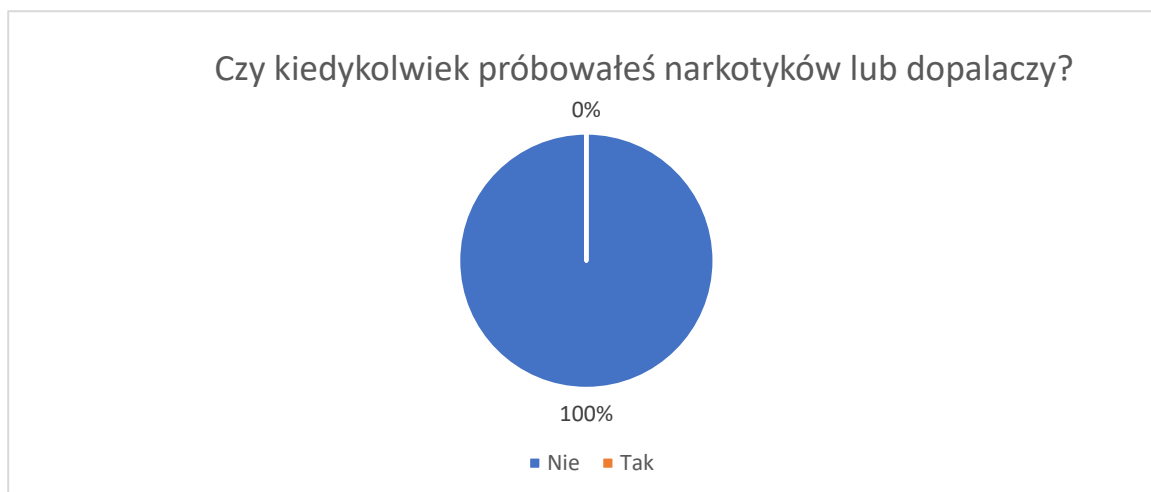

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 75% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 25% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Wyniki badań wskazują, że wszyscy uczniowie szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 6 nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana** większość uczniów (71%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 6% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

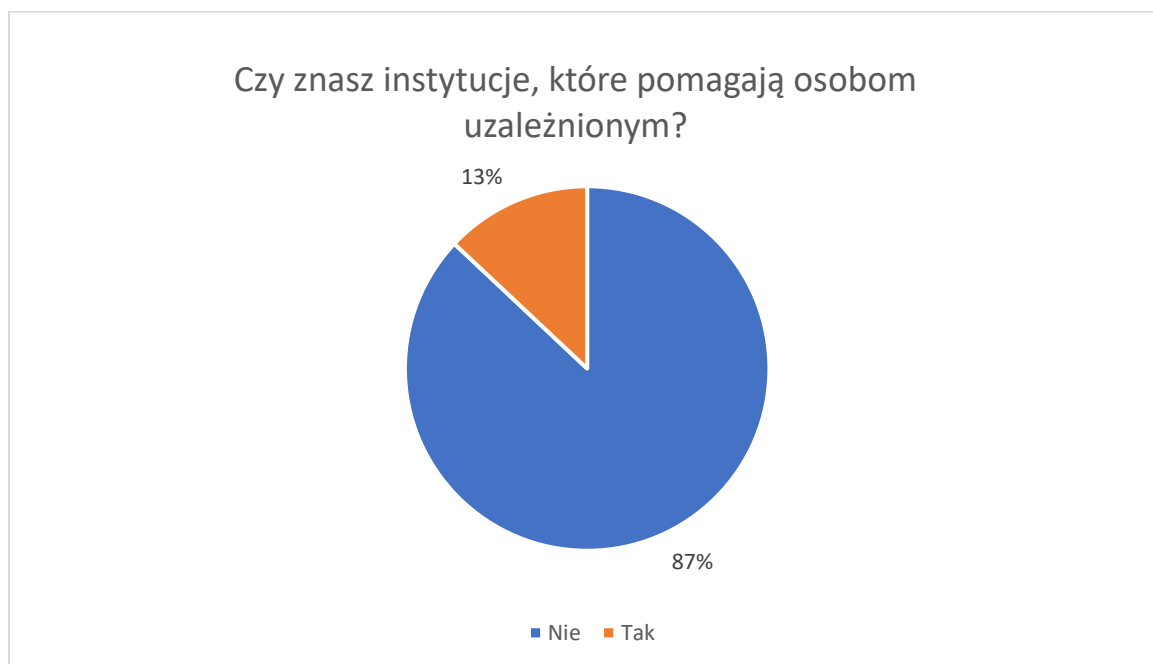
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych obszaru nr 6 na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	10%	40%	21%	29%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	7%	19%	37%	37%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	75%	12%	3%	10%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	2%	2%	17%	79%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	8%	6%	19%	67%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	2%	13%	27%	58%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	0%	0%	15%	85%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	73%	17%	6%	4%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	1%	6%	35%	58%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	17%	19%	27%	37%

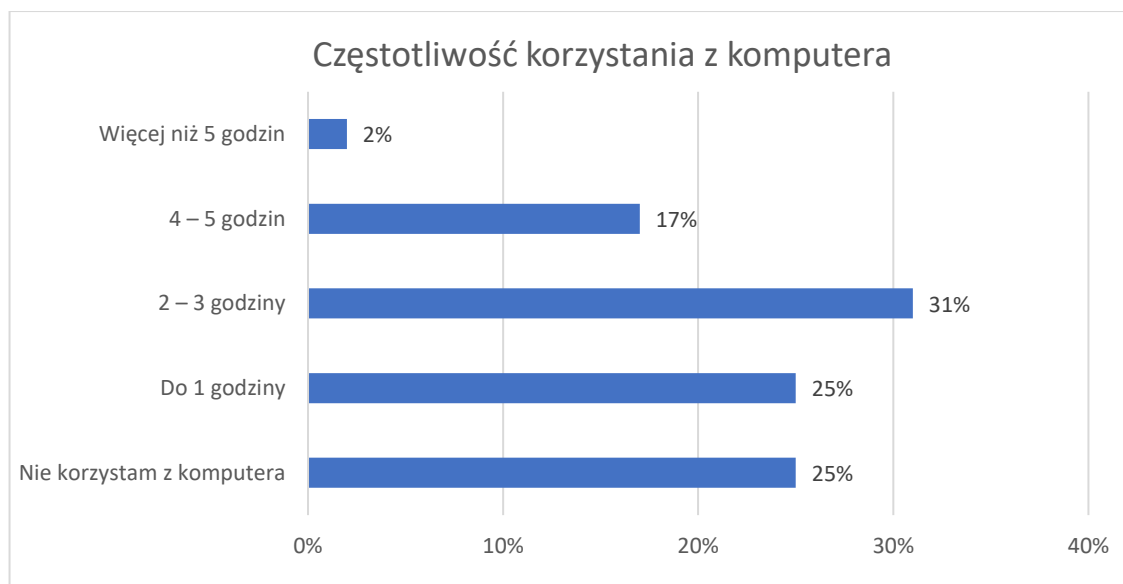
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych obszaru nr 6, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (87%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei 13% wykazujących się taką wiedzą wymieniało: spotkania AA, poradnie leczenia uzależnień, opiekę psychologa – terapeutę.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

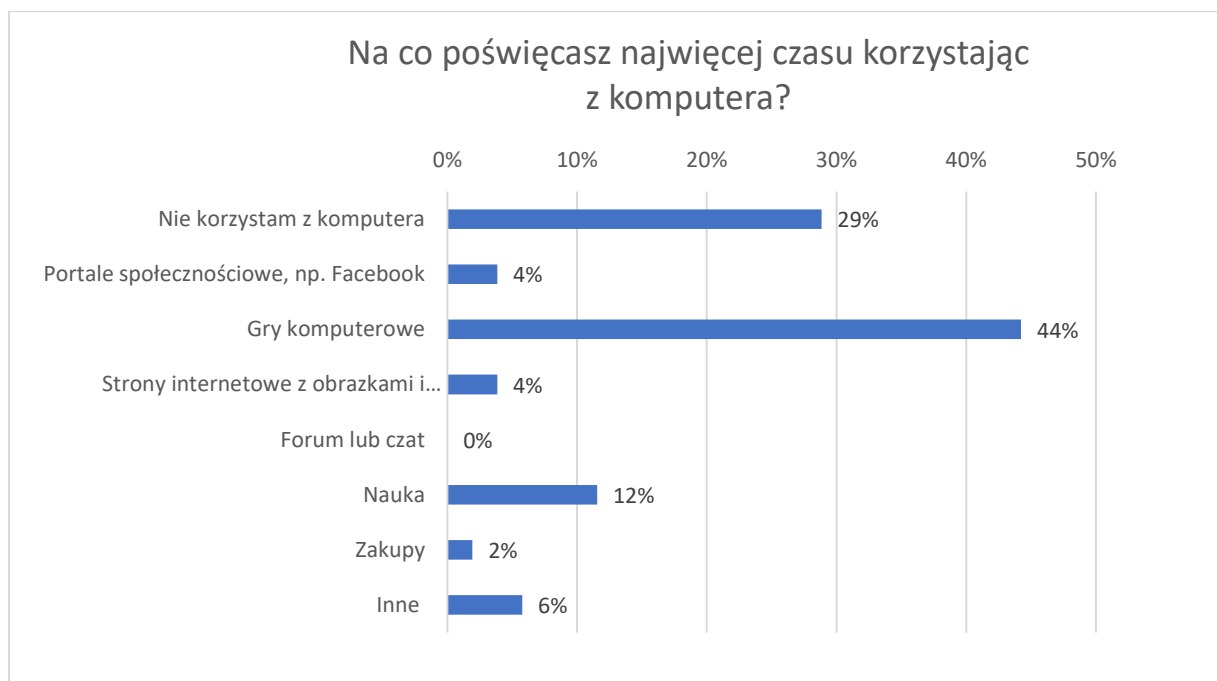
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹¹⁹

Większość badanych uczniów szkół podstawowych obszaru nr 6 spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (31%)**. 25% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

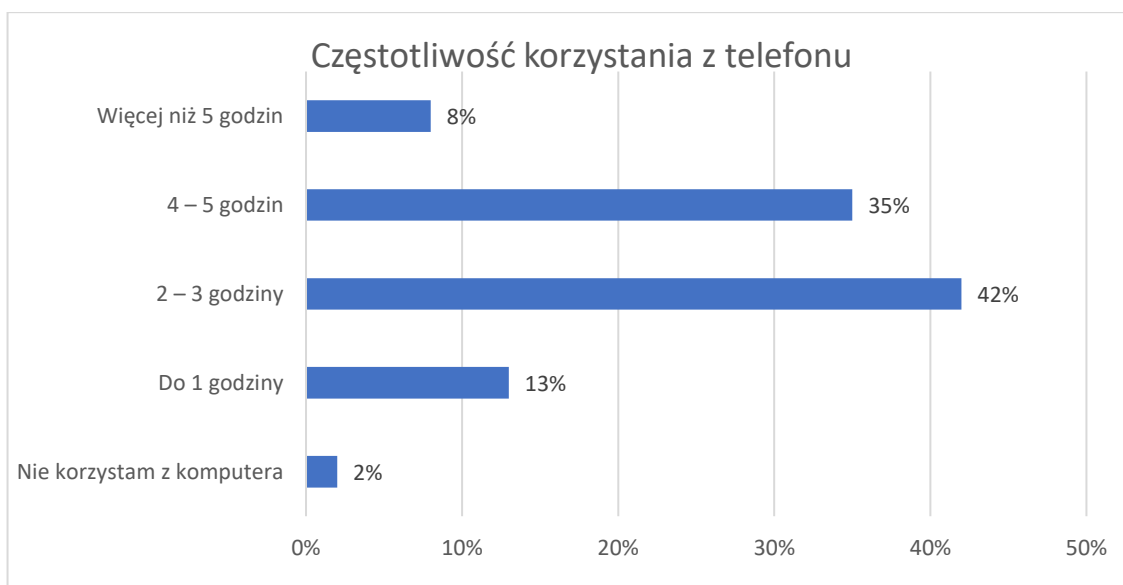

¹¹⁹Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (44%) oraz nauka (12%).**

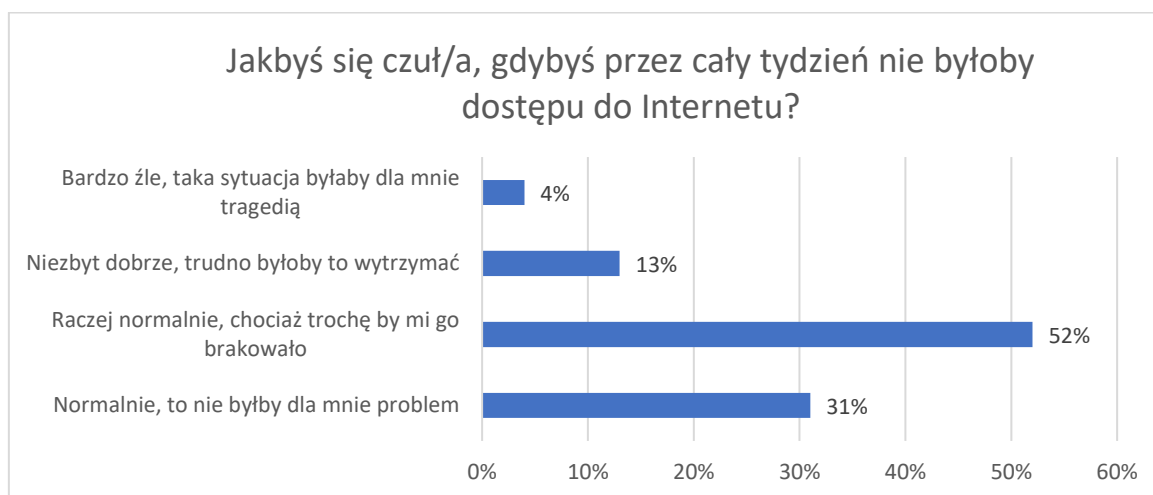

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (42%). Należy zwrócić uwagę, że 43% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 83% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

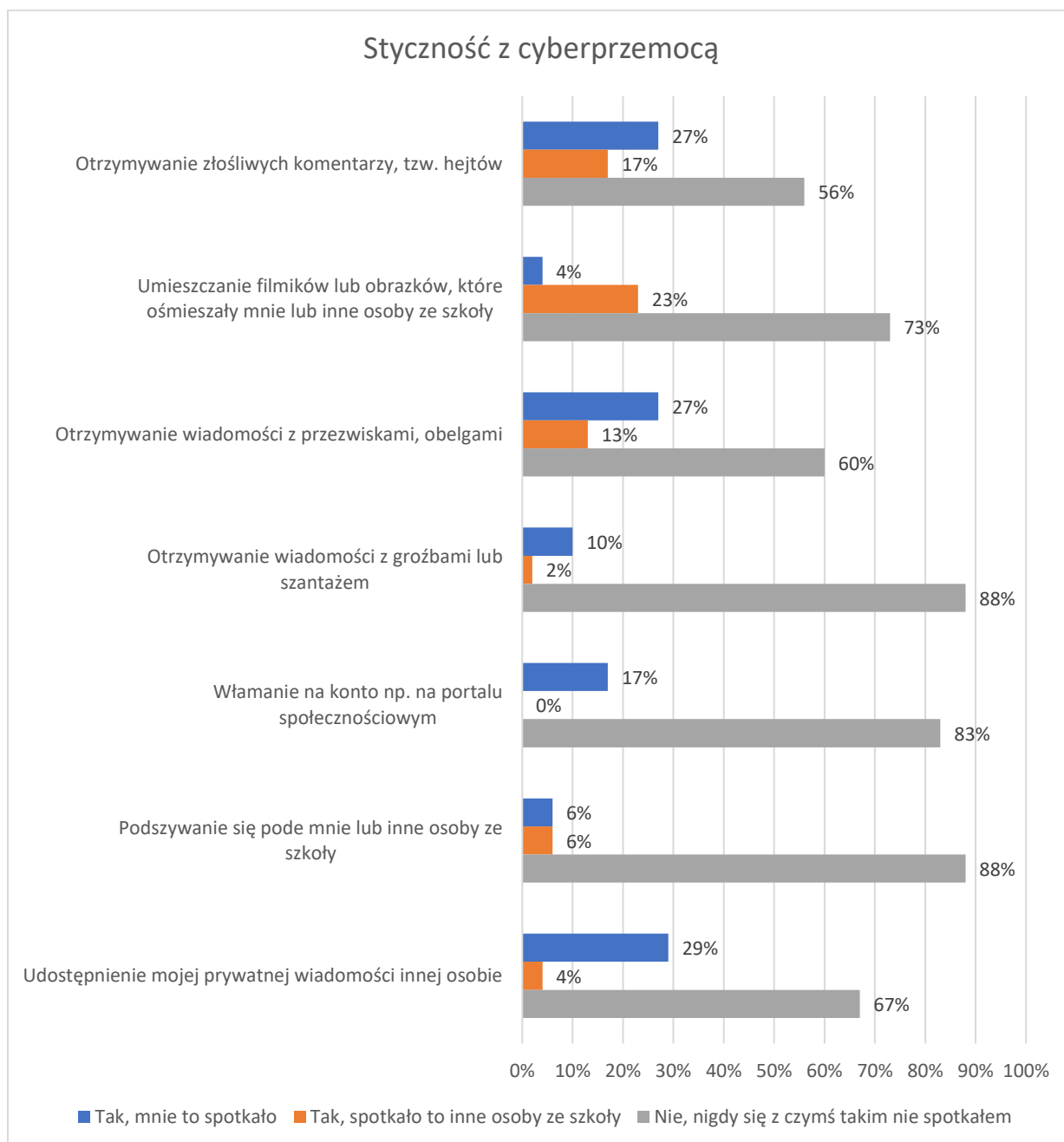

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

27% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (27%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (29%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

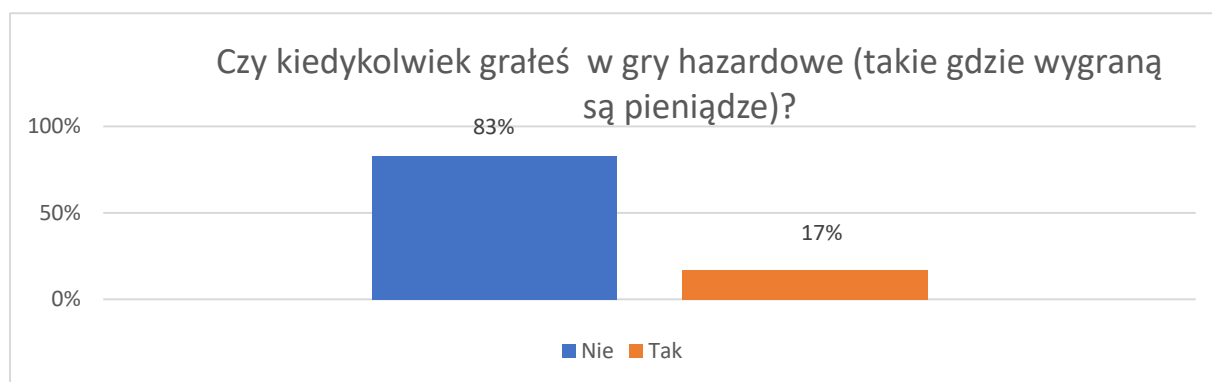
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹²⁰.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr6. **83% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 17% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

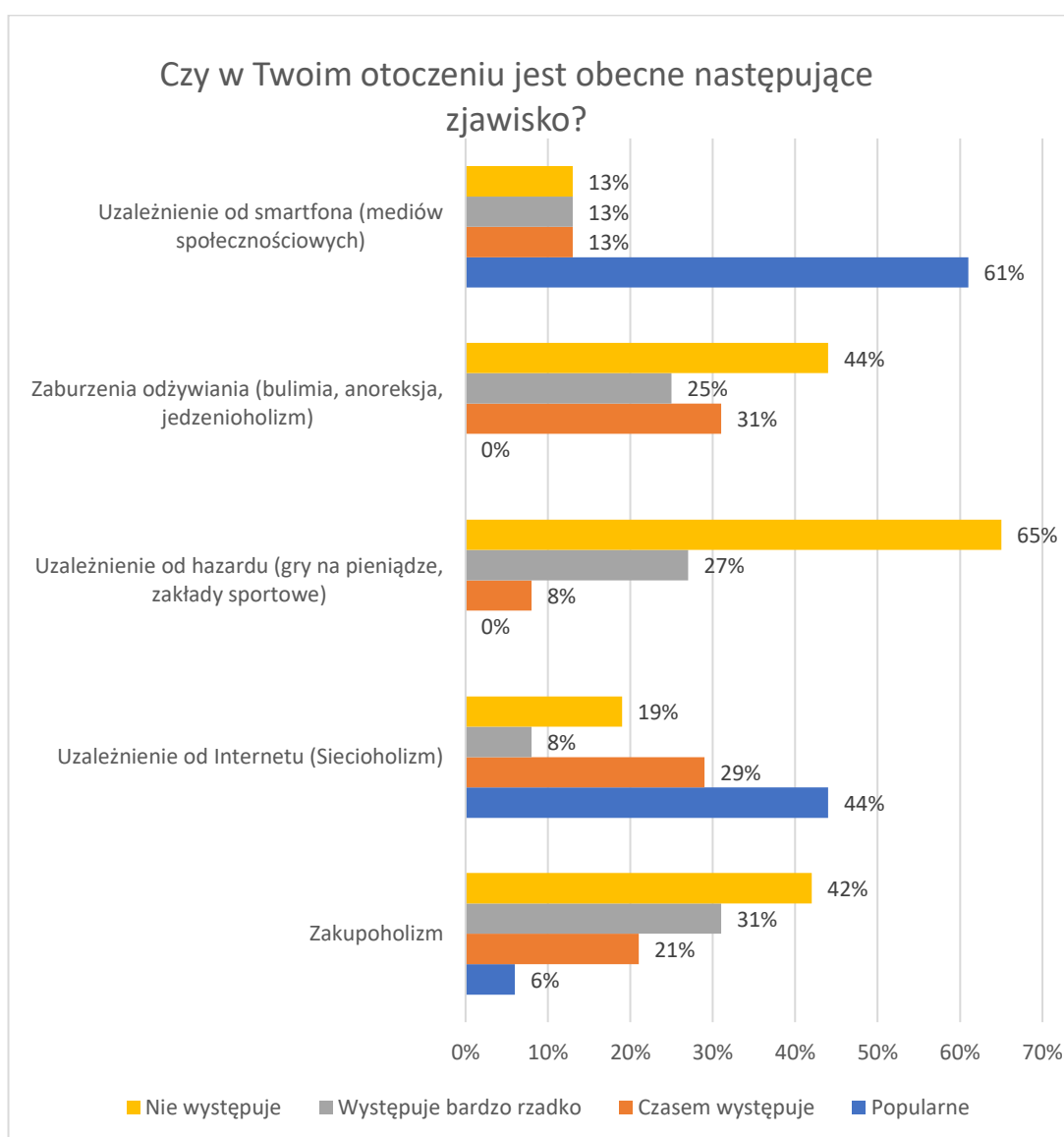
¹²⁰ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfonu (60%) oraz sieciorholizm (44%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹²¹

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają z rodziną (35%) lub ze znajomymi z klasy/szkoły (17%) oraz znajomymi spoza niej (14%). Na samotne spędzanie czasu wolnego wskazało 25% uczniów.

¹²¹ Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu Obszaru nr 6, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (69%), alternatywne formy spędzania czasu (56%) oraz gry online (31%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	19%	13%	17%	19%	17%	13%
uczysz się języków obcych	4%	6%	27%	37%	15%	12%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	21%	15%	12%	6%	0%	46%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	31%	8%	8%	6%	2%	46%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	6%	4%	2%	2%	0%	87%
granie w gry online	6%	13%	15%	23%	31%	12%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	2%	0%	6%	21%	69%	2%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	4%	8%	4%	29%	56%	0%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 6

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z terenu obszaru nr 6**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

W badaniu wzięły udział 2 osoby z Gminy Żukowo obszaru nr 6.

WYNIKI BADAŃ

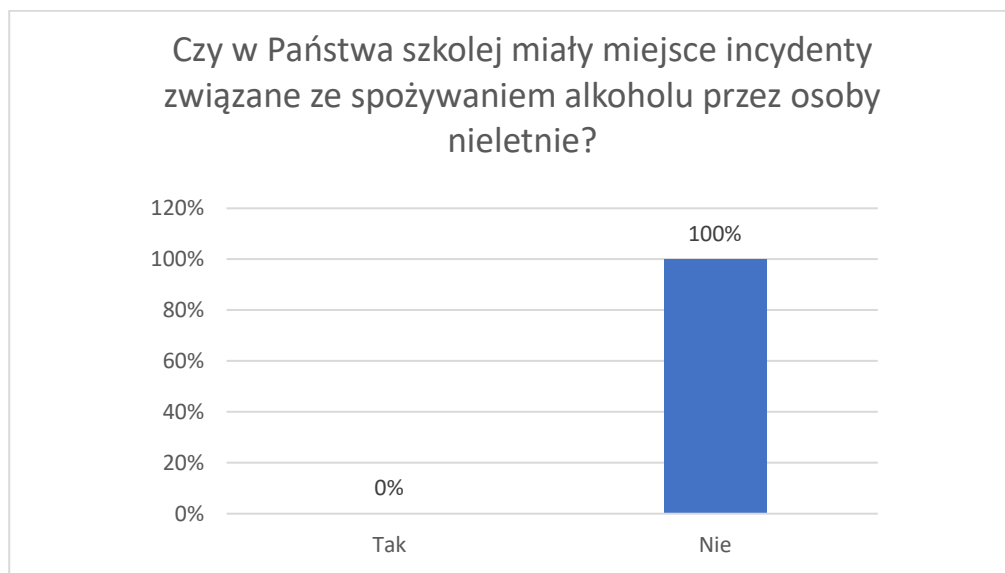
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych obszaru nr 6 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi¹²² problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (100%), hejt (50%), cyberprzemoc (100%) oraz agresja między uczniami (100%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

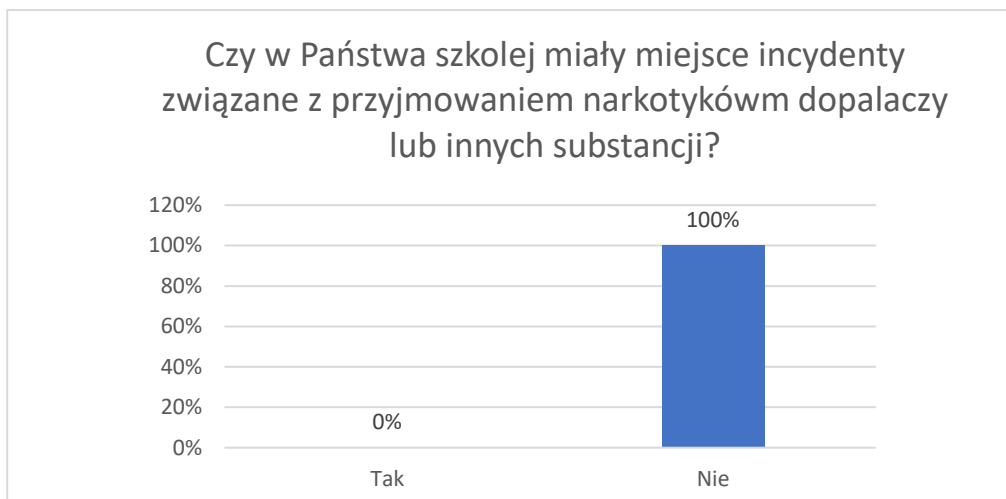
	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	50%	50%	0%	0%	0%
Przemoc w rodzinie uczniów	0%	0%	100%	0%	0%
Cyberprzemoc	0%	100%	0%	0%	0%

¹²² Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

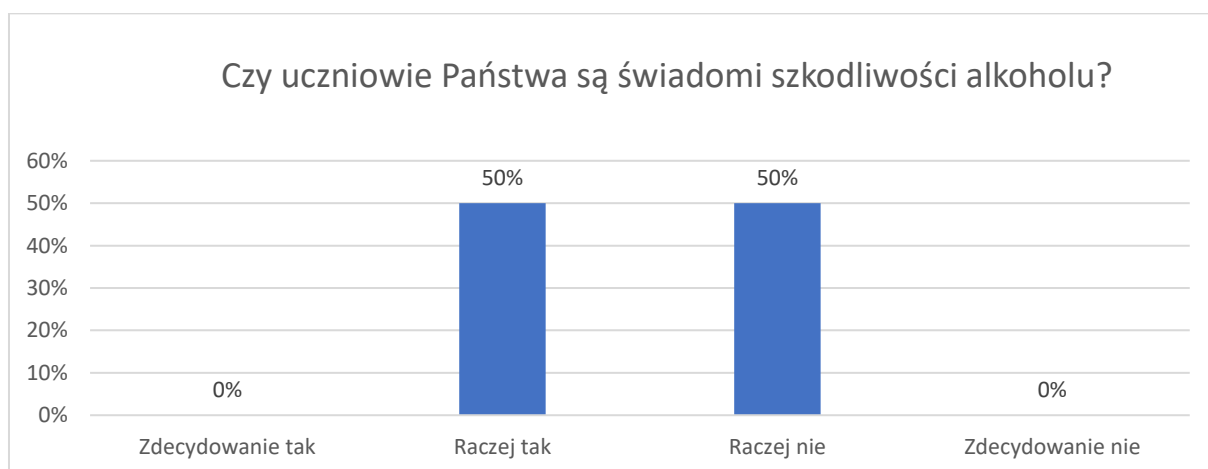
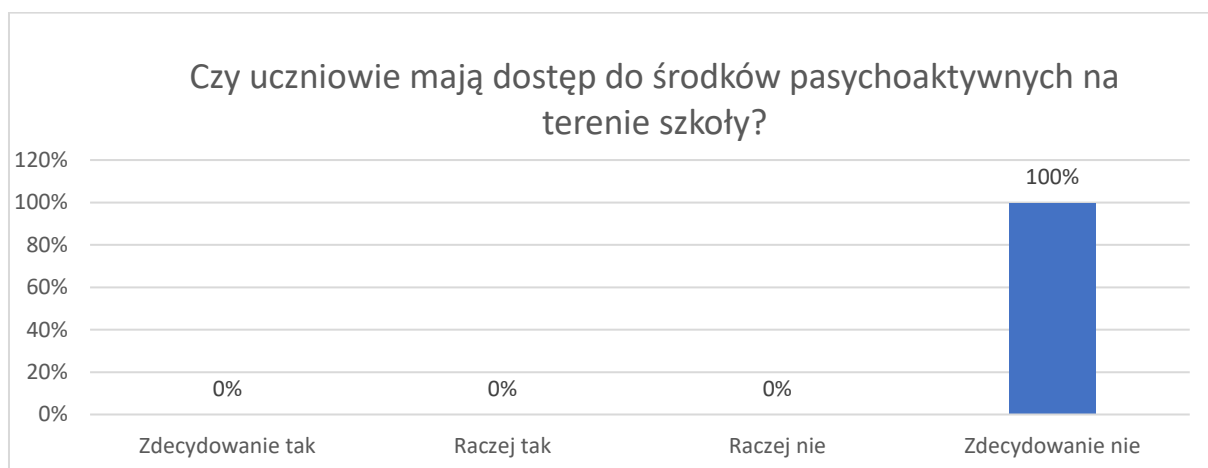
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	100%	0%	0%	0%	0%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	0%	0%	100%	0%	0%
Palenie papierosów i e-papierosów	0%	0%	100%	0%	0%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	0%	0%	100%	0%	0%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	0%	0%	50%	50%	0%
Przyjmowanie narkotyków	0%	0%	50%	50%	0%
Hejt	0%	50%	50%	0%	0%

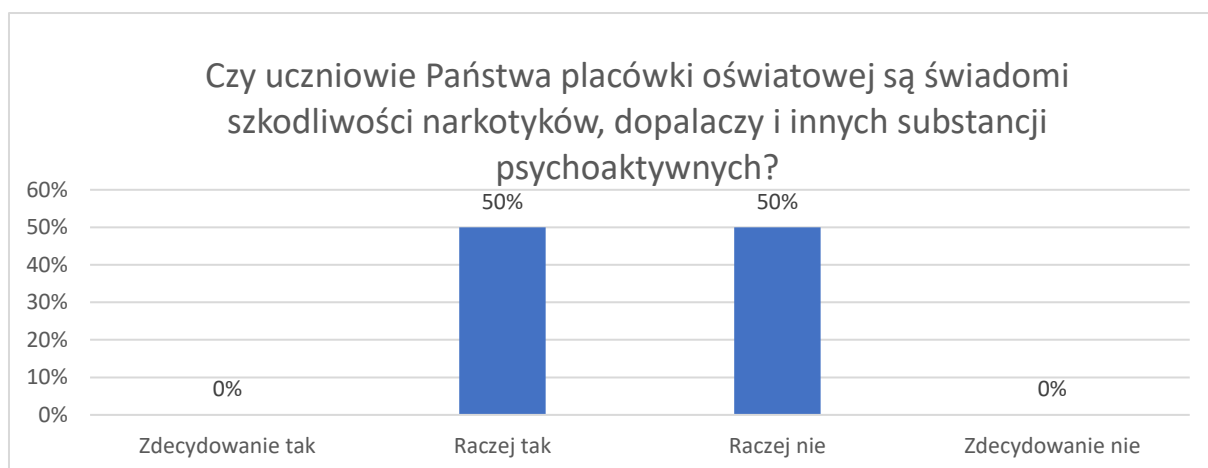
Wszyscy nauczyciele jednogłośnie określili, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub dopalaczy. 100% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu.

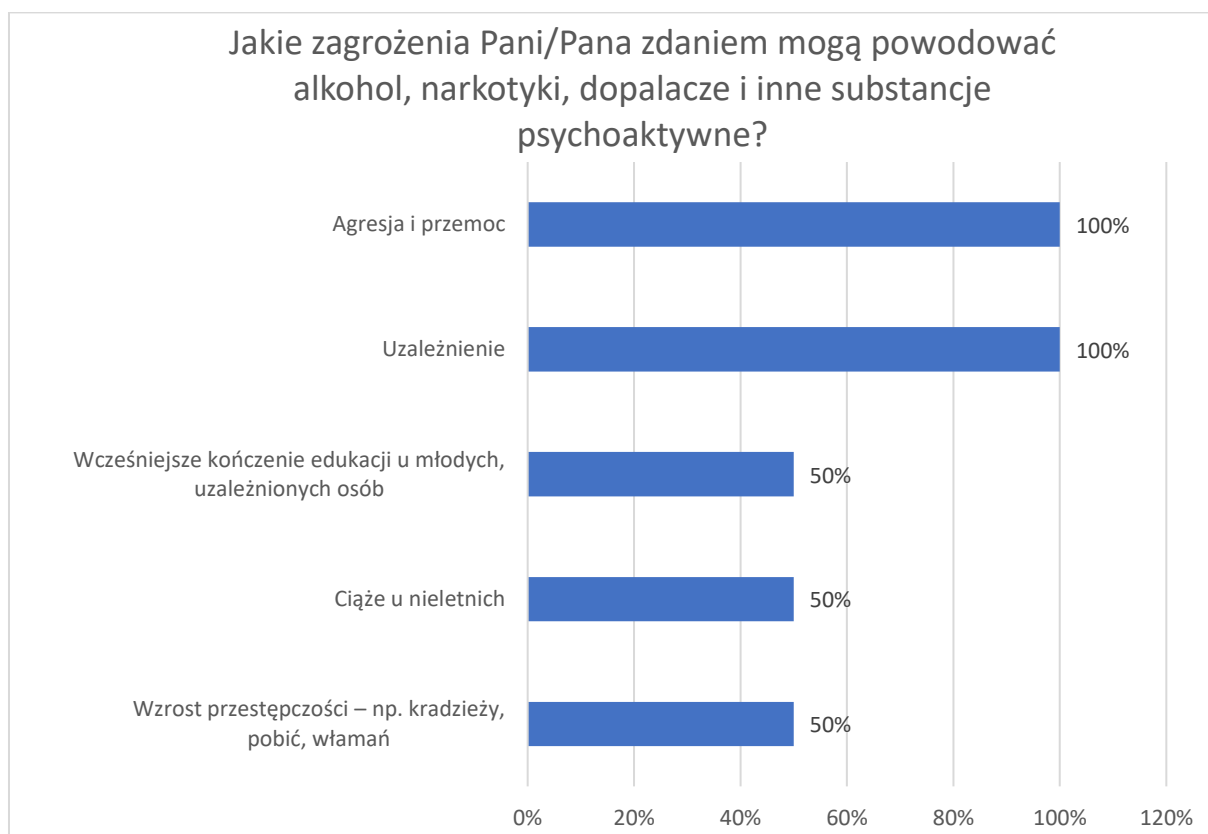

Pedagodzy szkół podstawowych z obszaru nr 6 w połowie wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 100% ankietowani nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

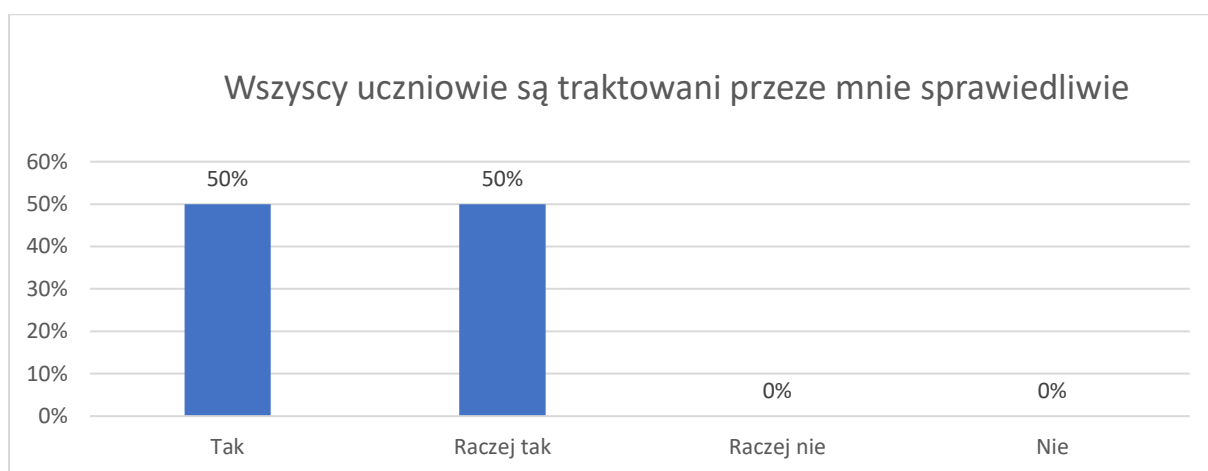
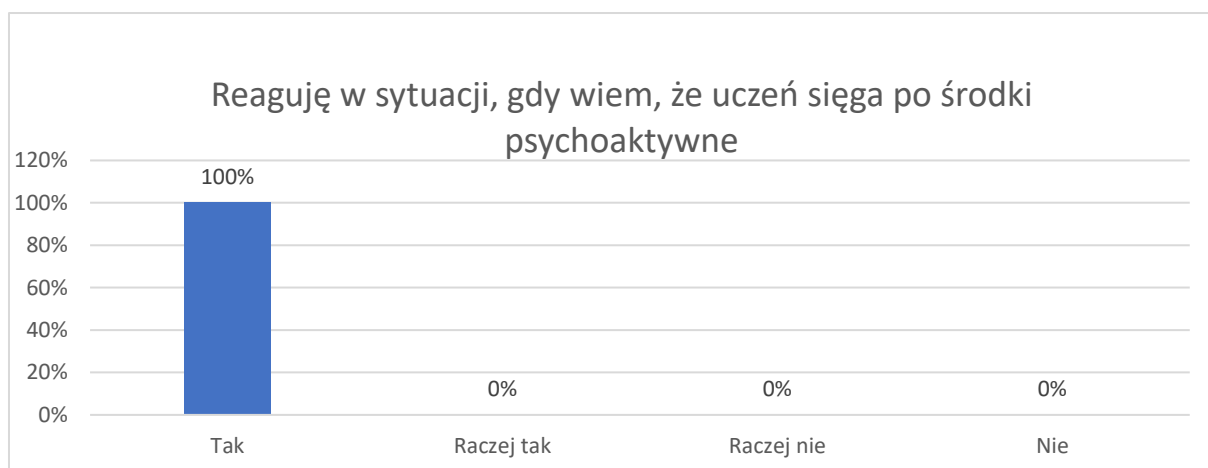

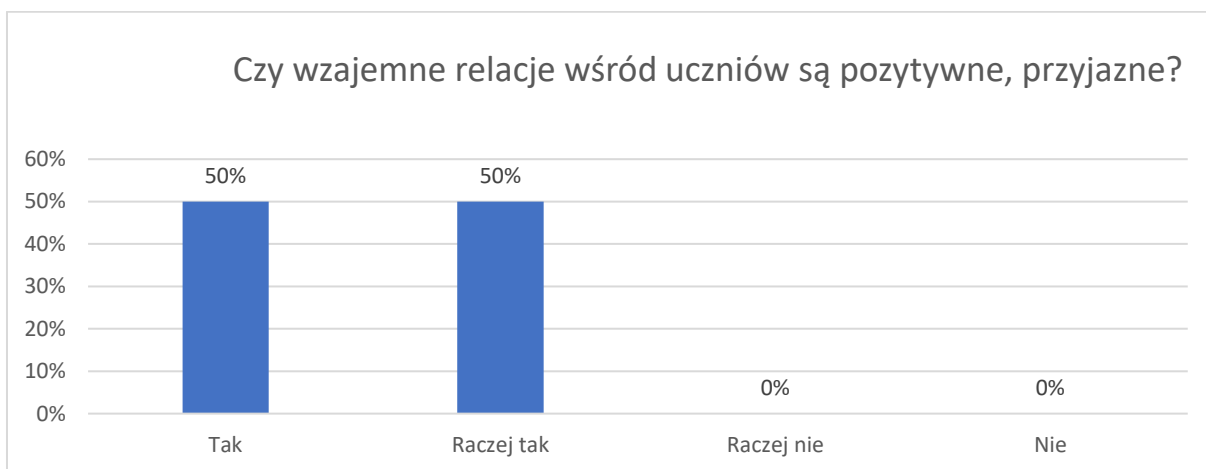
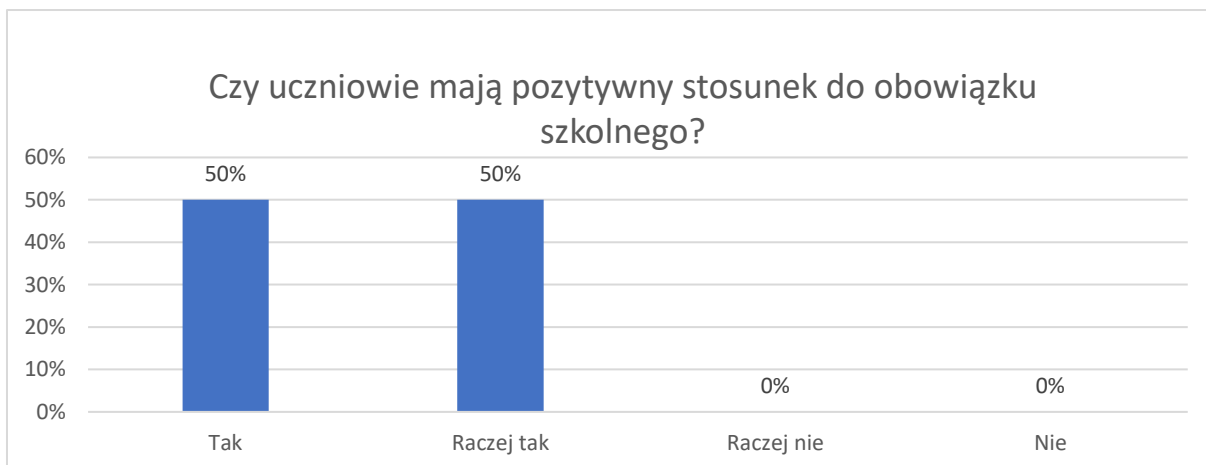
Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne. **100% na uzależnienia, 100% ankieterowanych wskazało na agresję i przemoc, a 50% na wzrost przestępczości oraz wcześniejsze zakończenie edukacji przez uzależnioną młodzież.**

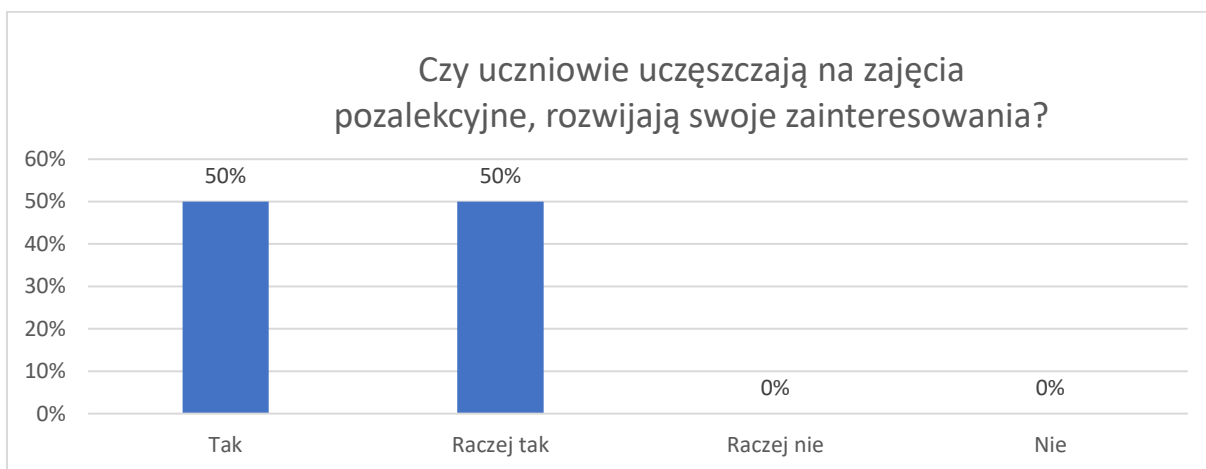
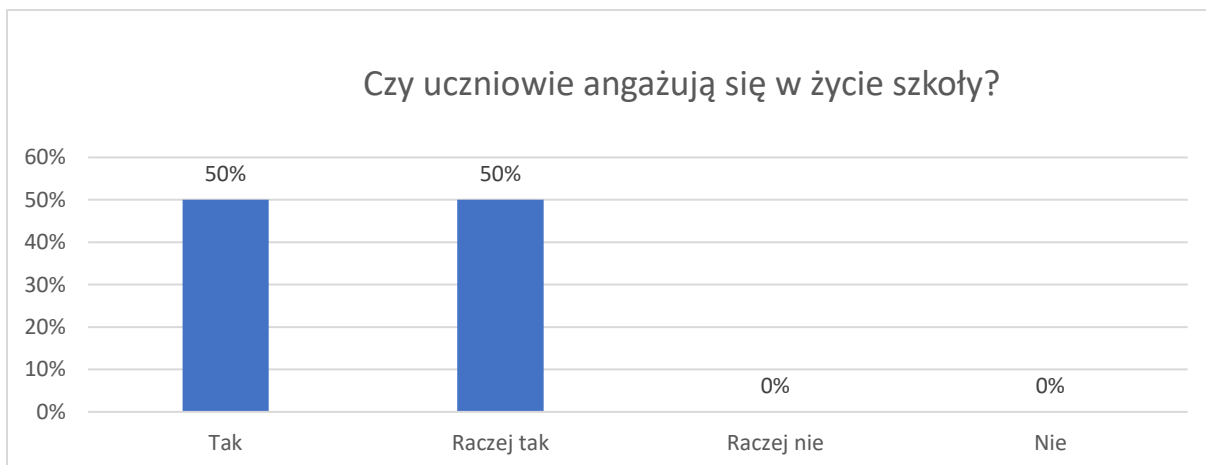
100% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. 100% nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

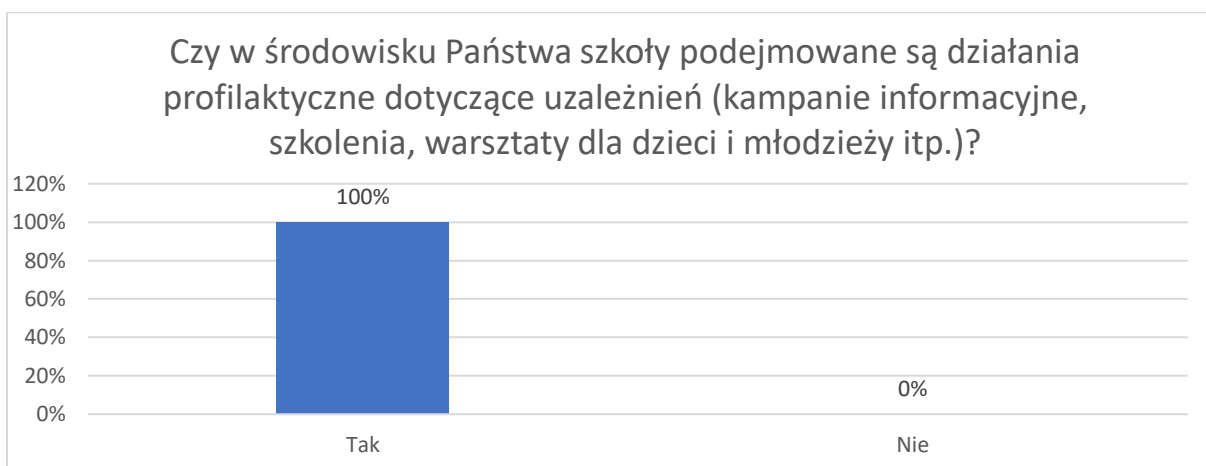
100% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 100% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 100% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakieś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

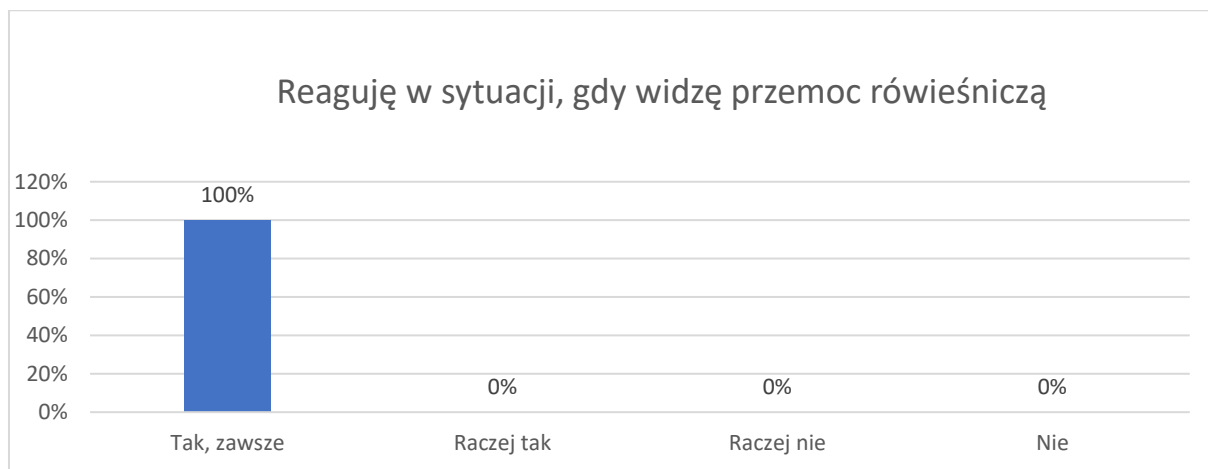
Zdaniem wszystkich ankietowanych uczniowie angażują się w życie szkoły. Również łącznie 100% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **100% wskazało na odpowiedź TAK – jednocześnie wymieniając następujące działania: szkolenia dla dzieci i młodzieży, warsztaty.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych obszaru nr 6 deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH GMINY ŻUKOWO - OBSZAR NR 6

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 36 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych Gminy Żukowo z terenu Obszaru nr 6.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 6 wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 6 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

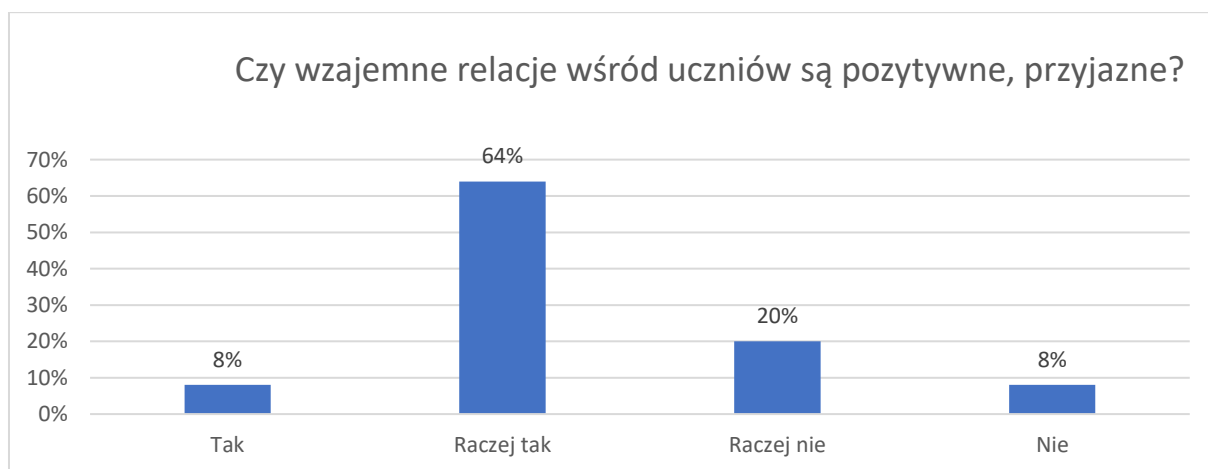
Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi¹²³ problemami występującymi w szkole ich dziecka są: agresja między uczniami (89%), uzależnienie od gier Internetowych i komputera (94%), hejt (89%), cyberprzemoc (83%) oraz palenie wyrobów tytoniowych (83%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	72%	17%	11%	0%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	50%	17%	22%	11%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	61%	22%	17%	0%
Zażywanie leków w celach odurzania się	56%	10%	17%	17%
Picie alkoholu	59%	8%	19%	14%
Przyjmowanie narkotyków	58%	6%	22%	14%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	75%	19%	6%	0%
Palenie papierosów, e-papierosów	58%	25%	6%	11%

¹²³ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

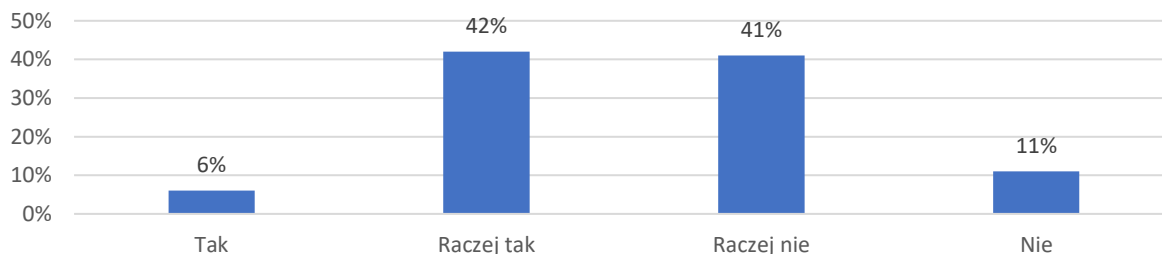
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	56%	8%	22%	14%
Hejt	78%	11%	8%	3%

72% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 83% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

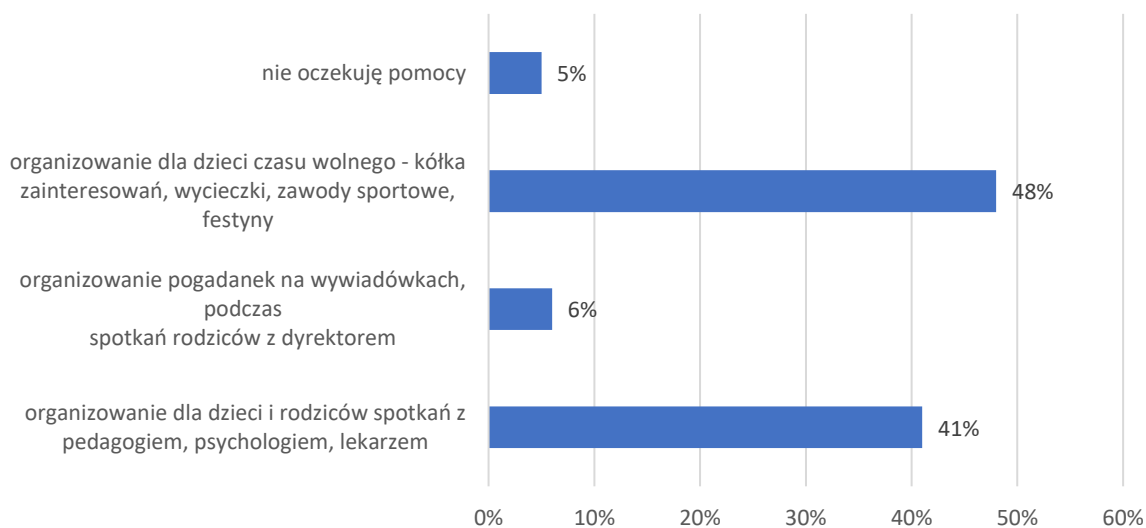

48% ankietyowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych. W kwestii **pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły** 48% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

Czy wychowawcy i nauczyciele omawiają tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków psychoaktywnych?

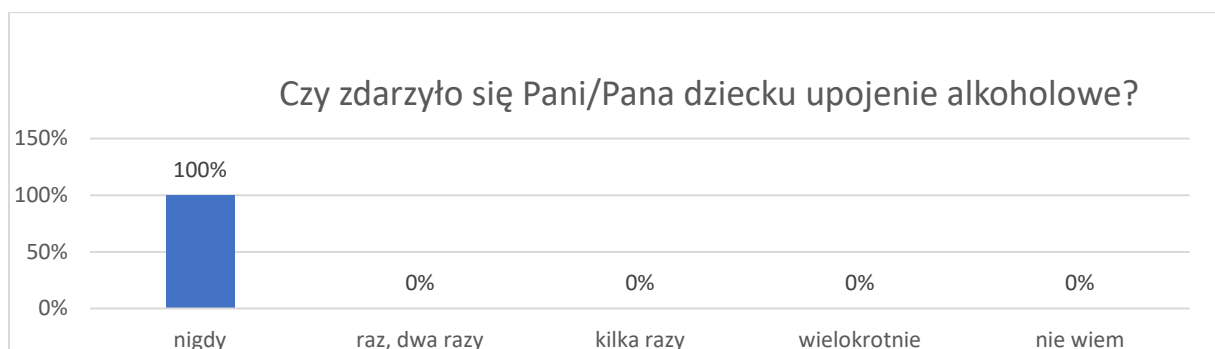
Jakiej pomocy oczekują Państwo ze strony szkoły i nauczycieli?

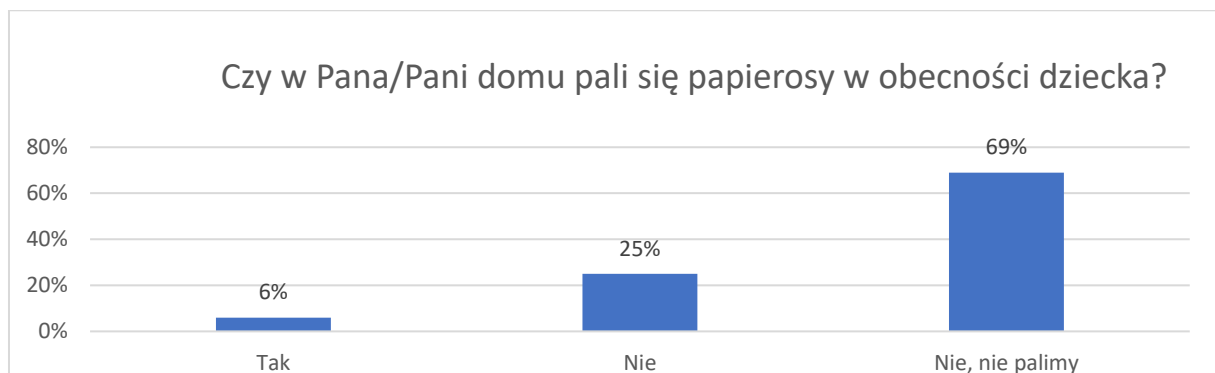
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

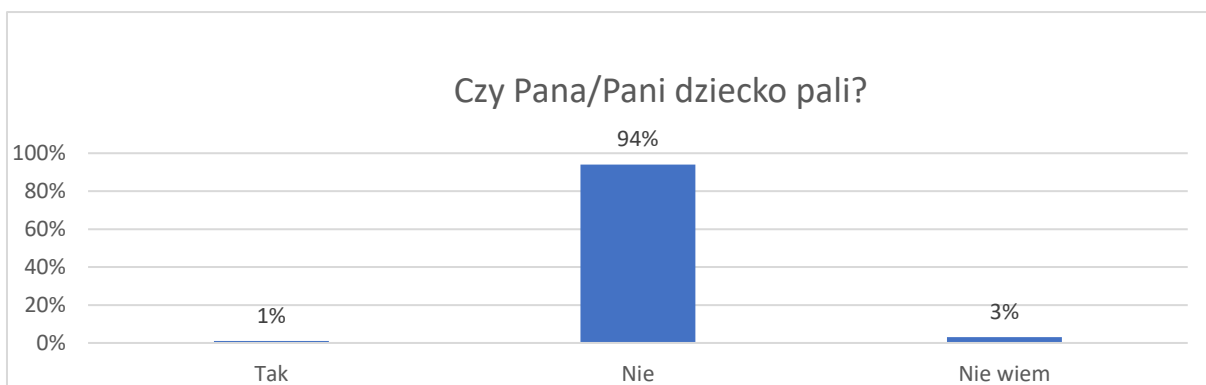
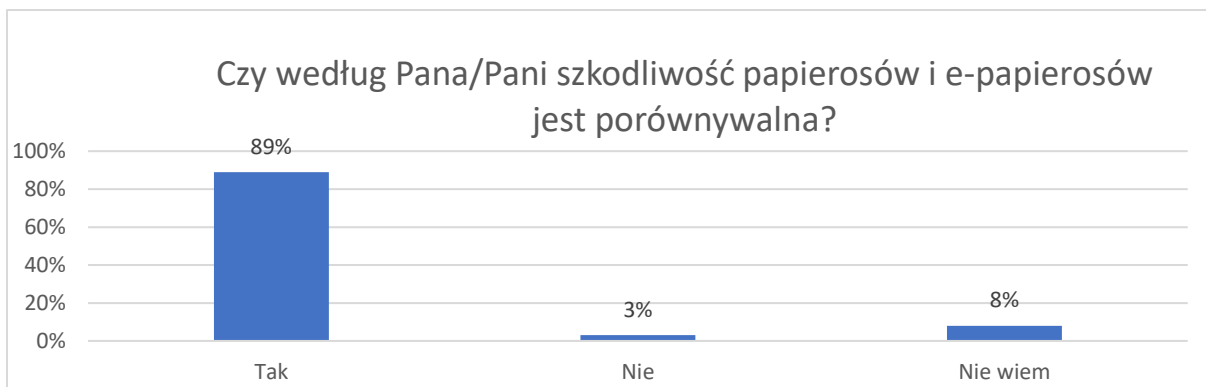
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

100% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe..

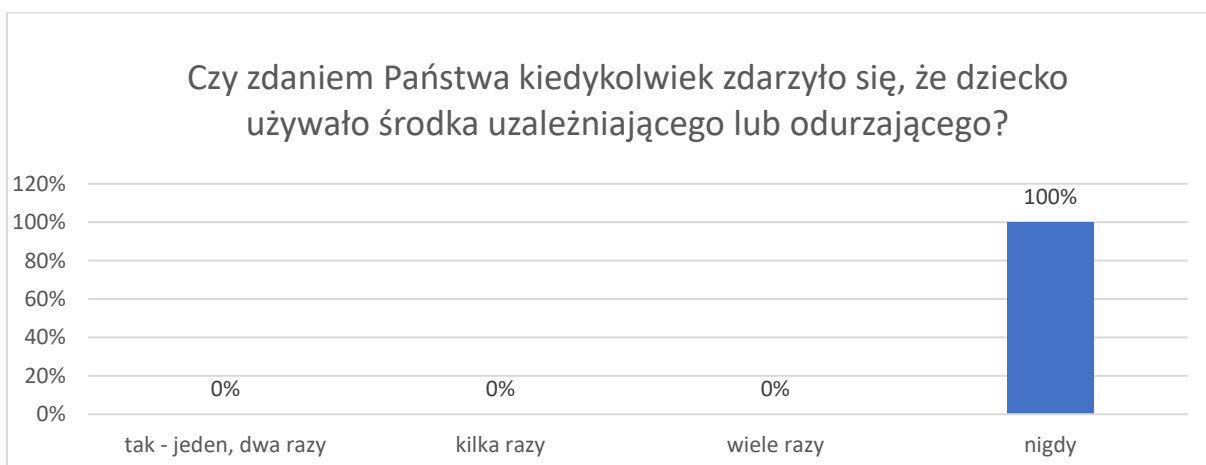

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 89% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 69% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 25% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **94% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

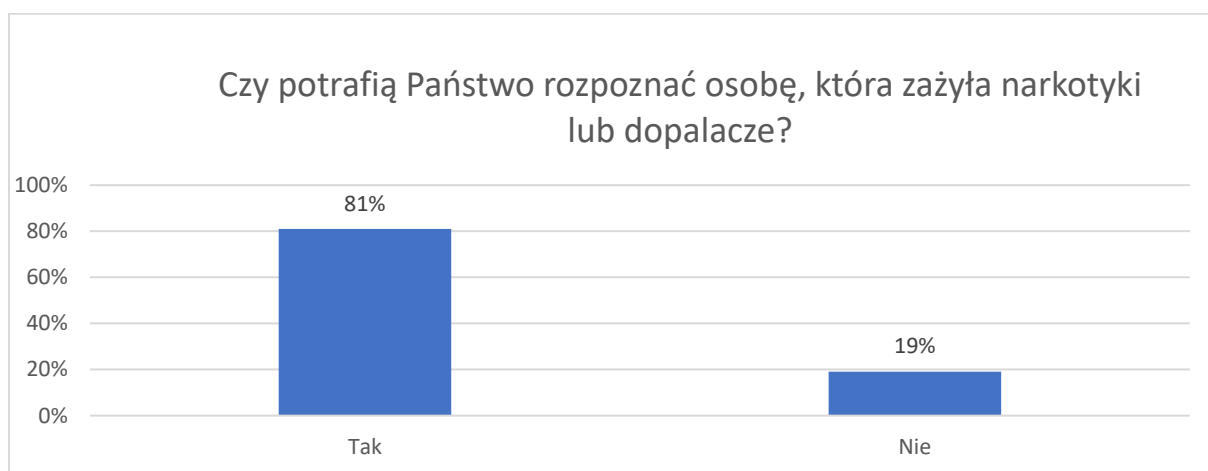
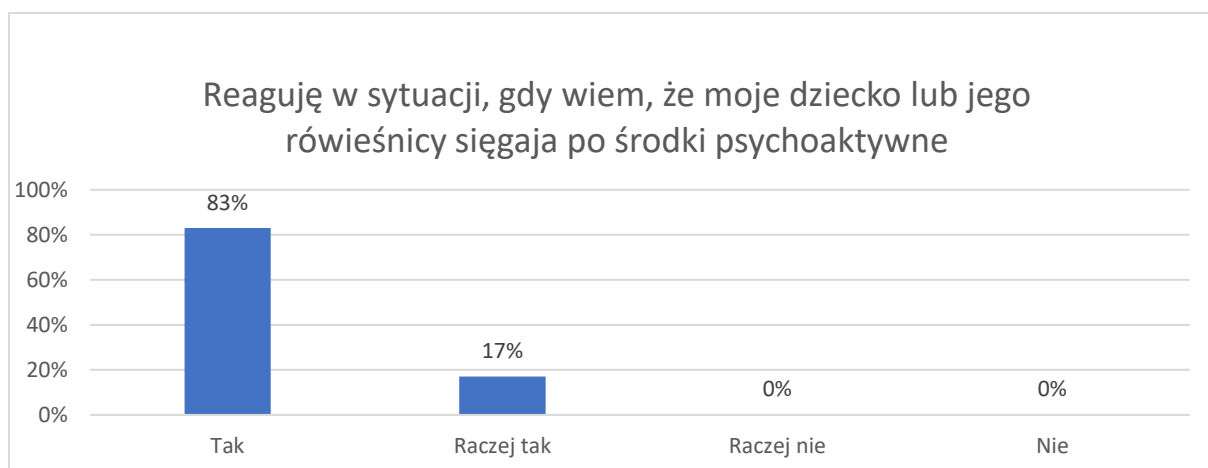

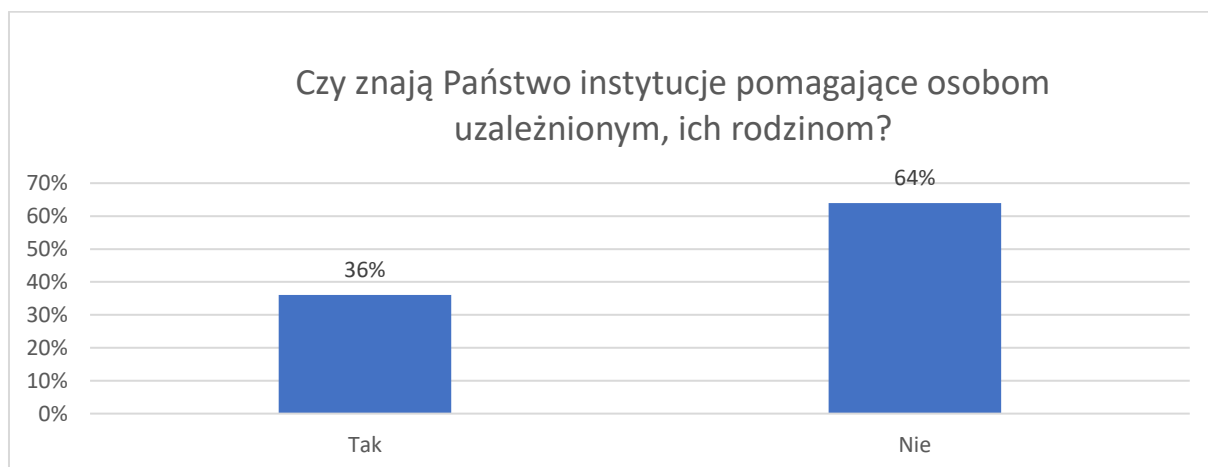
100% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego.

100% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 81% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

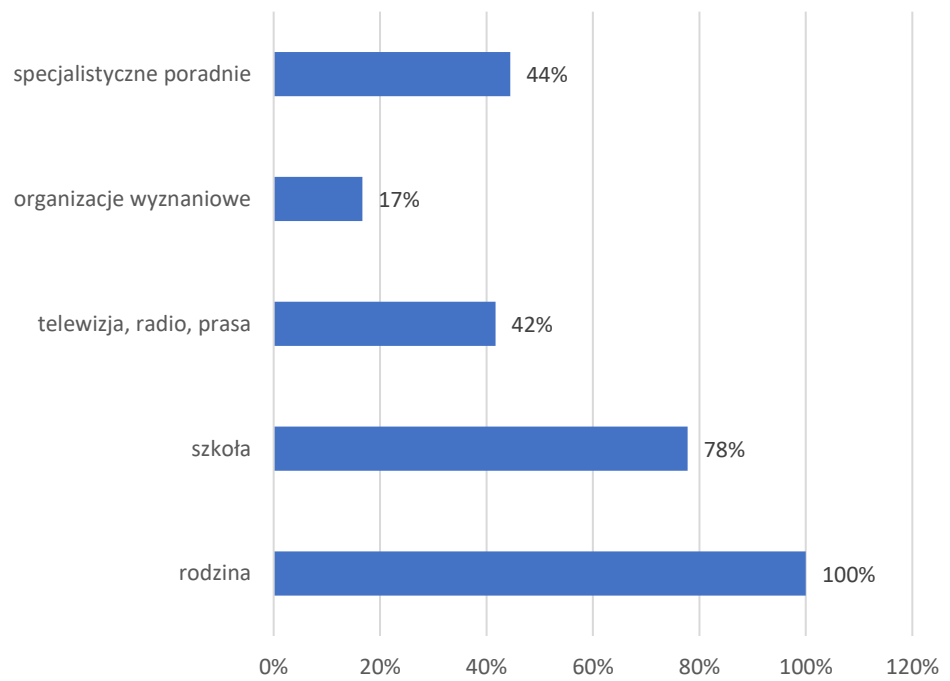

36% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych **za przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów odpowiadają** kolejno: rodzina (100%), szkoła (78%), media (42%), specjalistyczne poradnie (44%) oraz organizacje wyznaniowe (17%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

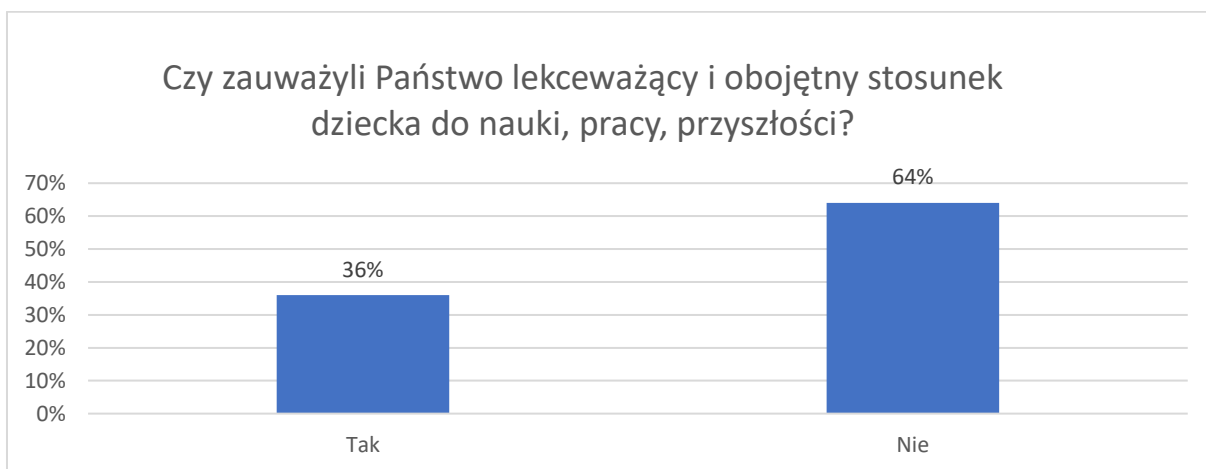
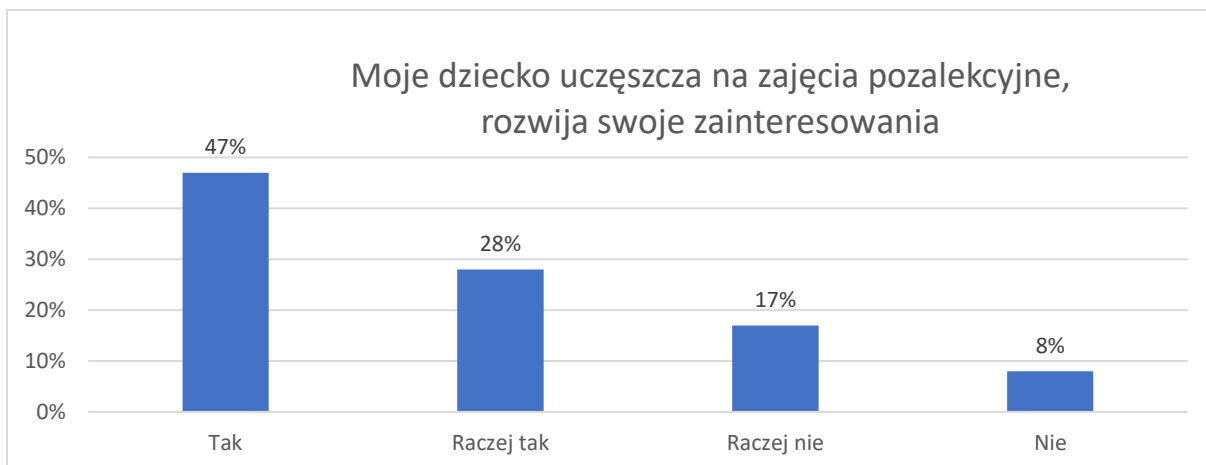

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

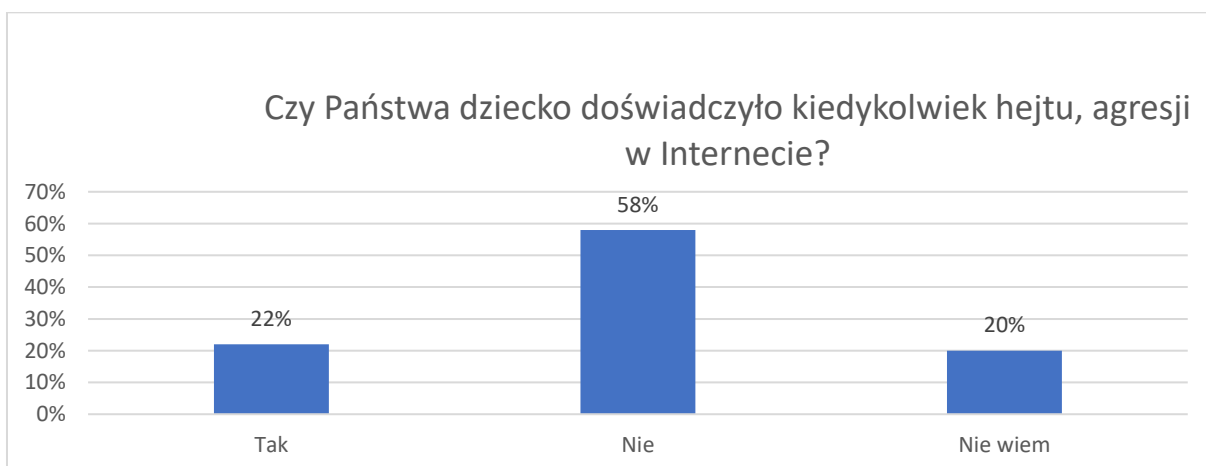
Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (34%) odnosi się do przedziału czasowego 7-14 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania niemal 14% ankietowanych deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

75% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Aż 36% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. 22% badanych odpowiedziało twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 20% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

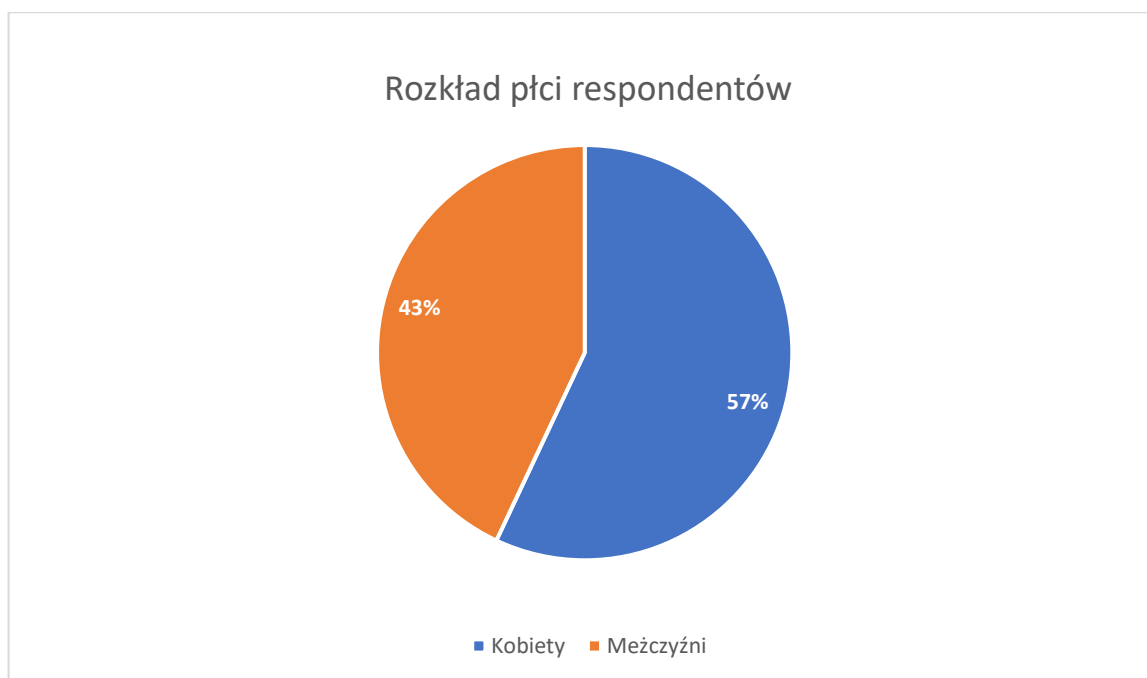
OBSZAR NR 7 – NIESTĘPOWO, SULMIN, LEŻNO, CZAPLE

LOKALNE ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW -OBSZAR NR 7

GRUPA BADANA

Badania obejmowały mieszkańców Gminy Żukowo – obszaru nr 7: Niestępowo, Sulmin, Leżno, Czaple, którzy ukończyli osiemnasty rok życia, metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięły udział 60 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 35 lat.

CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze;
- zagadnienia związane z występowaniem na terenie gminy zjawiska przemocy w rodzinie;
- problemy osób starszych i niepełnosprawnych oraz rodzin z trudnościami wychowawczo-opiekuńczymi,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia;
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów oraz e-papierosów;
- zagadnienia związane z uzależnieniami behawioralnymi: uzależnieniem od hazardu oraz mediów.

PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII MIESZKAŃCÓW

W pierwszej części badania poprosiliśmy mieszkańców Obszaru nr 7 o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym. Przyjętą w tych badaniach miarą ważności różnych problemów społecznych jest odsetek respondentów, którzy wskazują dany problem jako istotny¹²⁴. Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu mieszkańców Obszaru nr 7.

Ocena ważności lokalnych problemów społecznych przez badanych mieszkańców				
Problem	<i>Bardzo istotny</i>	<i>Raczej istotny</i>	<i>Raczej nieistotny</i>	<i>Zdecydowanie nieistotny</i>
Zanieczyszczenie powietrza (smog)	72%	25%	3%	0%
Brak poczucia bezpieczeństwa publicznego	12%	32%	48%	8%
Uzależnienia	57%	28%	13%	2%
Bierność zawodowa, bezrobocie	38%	30%	32%	0%
Bieda, ubóstwo	35%	38%	22%	5%
Bezdomność	40%	33%	20%	7%
Przestępczość	42%	30%	26%	2%
Przemoc w rodzinie	42%	38%	18%	2%
Niepełnosprawność	45%	35%	20%	0%
Brak dostępu do lekarzy specjalistów	28%	37%	30%	5%
Bezradność w sprawach opiekuńczych/wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	40%	38%	18%	4%
Izolacja osób starszych	37%	28%	27%	8%
Wielodzietność i problemy rodzin niepełnych	43%	35%	20%	2%
Długotrwała i ciężka choroba	22%	50%	25%	3%

¹²⁴ Sumy odpowiedzi: *bardzo istotny* i *raczej istotny*.

Uzyskane wyniki pozwalają stwierdzić, że w opinii pełnoletnich mieszkańców obszaru nr 7 wszystkie z zaproponowanych problemów społecznych są w porównywalnym stopniu istotne (niemal wszystkie propozycje uzyskały ponad 57% wskazań), jednak najistotniejszymi problemami społecznymi lokalnego środowiska są: **zanieczyszczenie powietrza – smog (97%) oraz uzależnienia (85%)**. Z kolei za nieistotny (co można określić jako najrzadziej występujący problem) respondenci uznali brak poczucia bezpieczeństwa publicznego (44%).

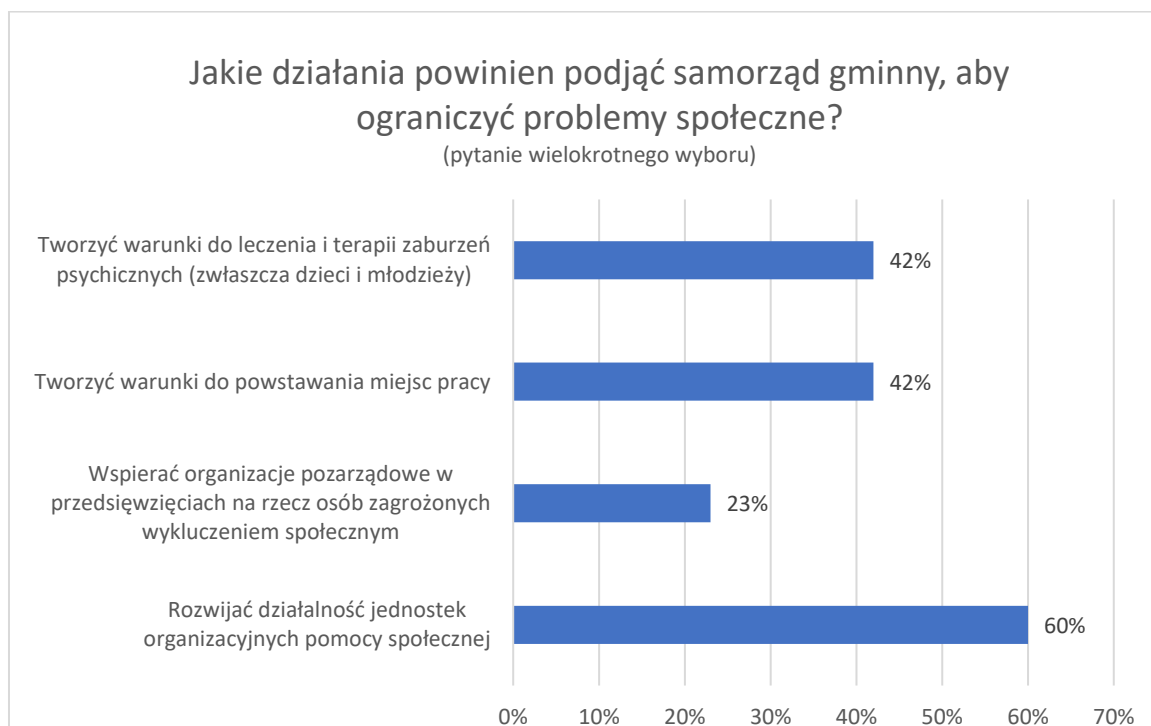
Poprosiliśmy również mieszkańców Obszaru nr 7 o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci dokonywali subiektywnej oceny zaprezentowanych uzależnień od bardzo powszechnego zjawiska do jego braku. Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższa tabela.

	Bardzo powszechne	Dość powszechne	Raczej nie występuje	Zdecydowanie nie występuje
Uzależnienie od Internetu	53%	40%	5%	2%
Hazard	2%	20%	76%	2%
Kompulsywne objadanie	12%	45%	35%	8%
Zaburzenia odżywiania (np. anoreksja)	16%	22%	25%	37%
Uzależnienie od smartfona	37%	55%	5%	3%
Uzależnienie od sportu	22%	30%	38%	10%
Zakupoholizm	22%	38%	35%	5%

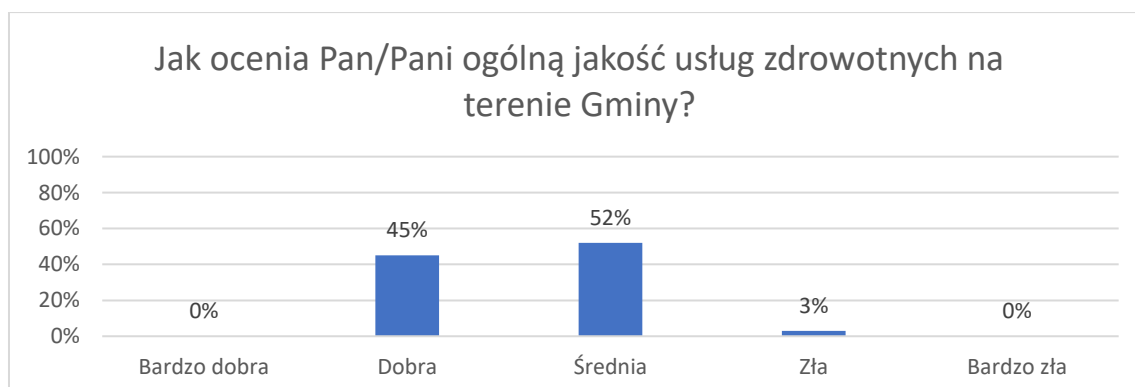
Ankietowani mieszkańcy Obszaru nr 7 uznali, że z zaproponowanych im zjawisk uzależnień bardzo powszechnymi¹²⁵ w ich środowisku są: **uzależnienie od Internetu (93%), uzależnienie od smartfona (92%), zakupoholizm (60%) oraz kompulsywne objadanie (57%)**.

¹²⁵ Suma odpowiedzi: bardzo powszechne i dość powszechne.

Zdaniem 60% badanych mieszkańców, aby ograniczyć problemy społeczne samorząd gminny powinien rozwijać działalność jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. W następnej kolejności respondenci wskazywali tworzenie warunków do powstawania miejsc pracy oraz warunków do leczenia i terapii zaburzeń psychicznych (po 42%).

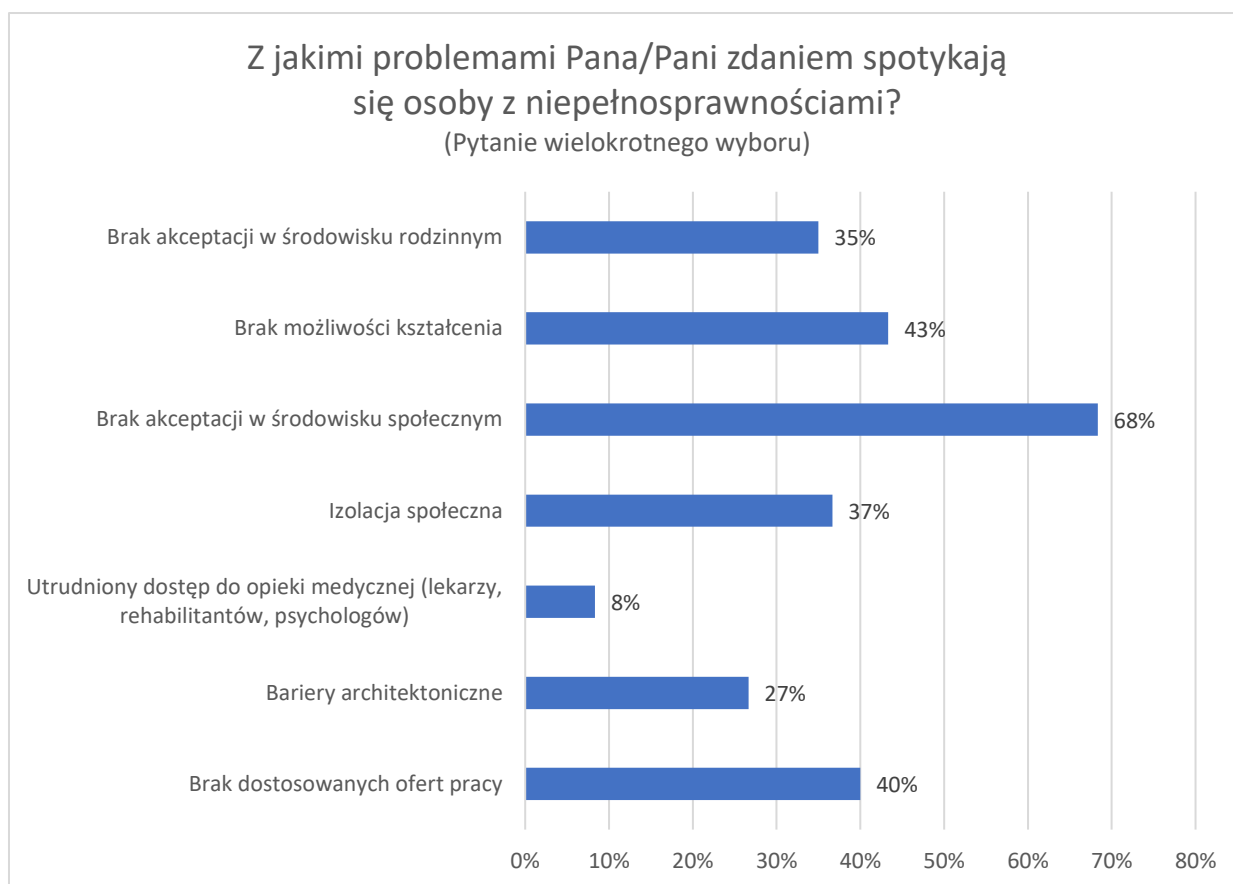
Opinie na temat jakości usług zdrowotnych na terenie Obszaru nr 7 są wśród respondentów bardzo podzielone. 52% badanych ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie jako średnią, a 45% jako dobrą. 3% badanych mieszkańców ocenia jakość usług zdrowotnych w gminie źle.

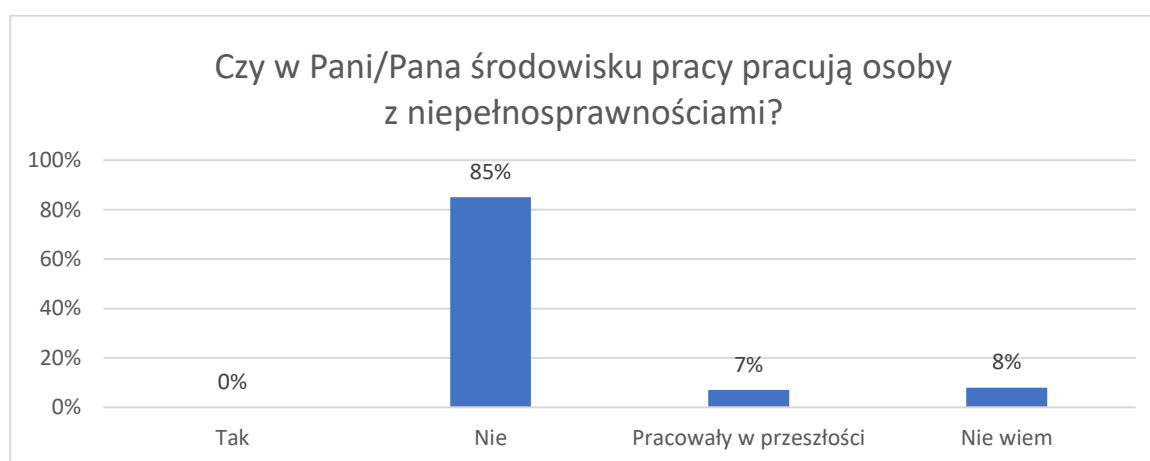
Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych definiuje osoby niepełnosprawne, jako osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności zdolności do wykonywania pracy zawodowej. Osoby niepełnosprawne to również te, które uzyskały orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów oraz dzieci posiadające orzeczenie o niepełnosprawności przed ukończeniem 16 roku życia.

W ogólnej opinii społecznej najczęściej wymienianymi problemami, z jakimi mogą borykać się osoby niepełnosprawne są problemy finansowe, brak dostępu do odpowiedniej opieki zdrowotnej oraz rehabilitacji. Same osoby niepełnosprawne również przyznają, że są to jedne z większych problemów, jakie spotykają na swojej drodze. Najczęściej wymieniane problemy rodzin osób niepełnosprawnych to także trudności finansowe. Istotne są trudności w pogodzeniu pracy zarobkowej z opieką nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Ważnymi aspektami w życiu osób bliskich niepełnosprawnym są także wypalenie, przemęczenie i brak sił oraz niewystarczający dostęp do opieki zdrowotnej i rehabilitacji.

Za najbardziej powszechne problemy z którymi spotykają się osoby z niepełnosprawnościami respondenci kolejno uznali: brak akceptacji w środowisku społecznym (68%), brak możliwości kształcenia (43%), brak dostosowanych ofert pracy (40%), izolacja społeczna (37%), a na ostatnim miejscu umieścili utrudniony dostęp do opieki medycznej (8%).

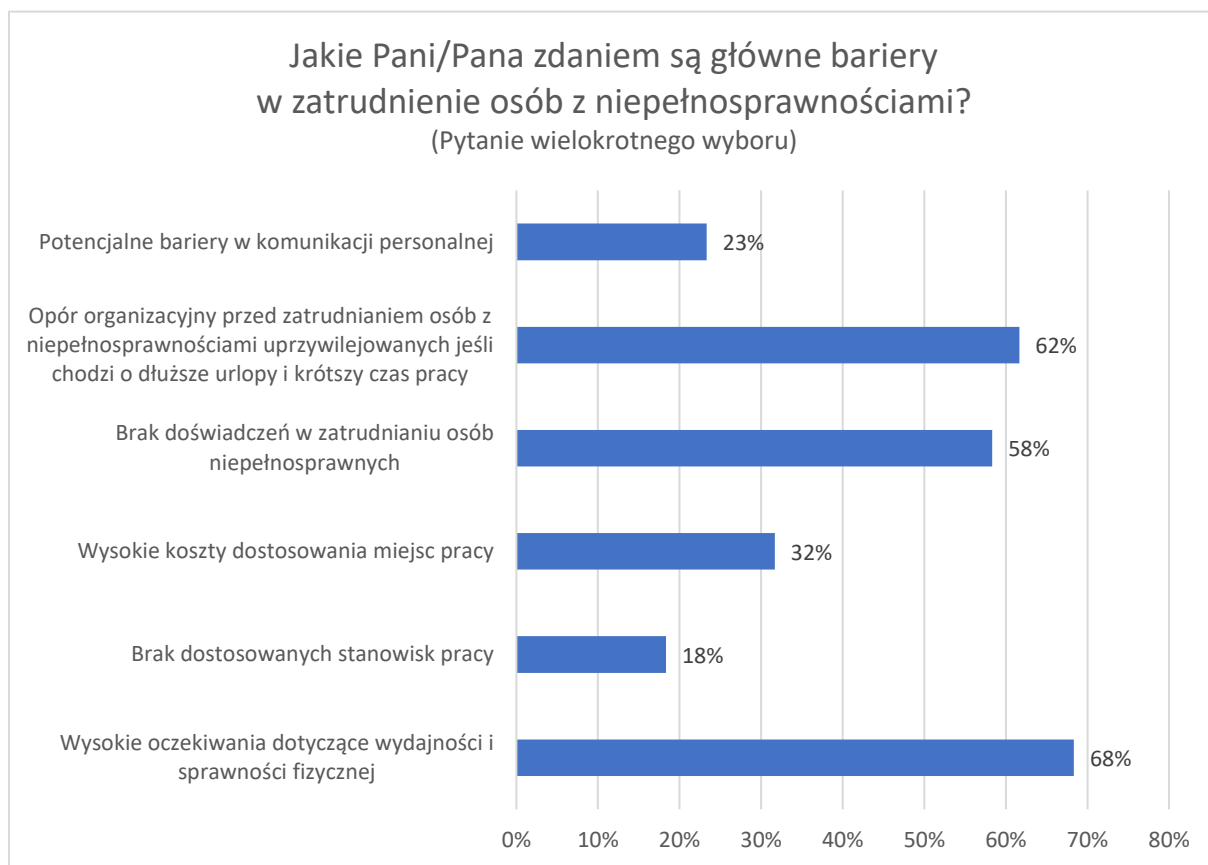

85% respondentów deklaruje, że w ich środowisku pracy nie pracują osoby z niepełnosprawnościami, a 8% nie posiada wiedzy na ten temat. 7% twierdzi, że takie osoby pracowały u nich w przeszłości.

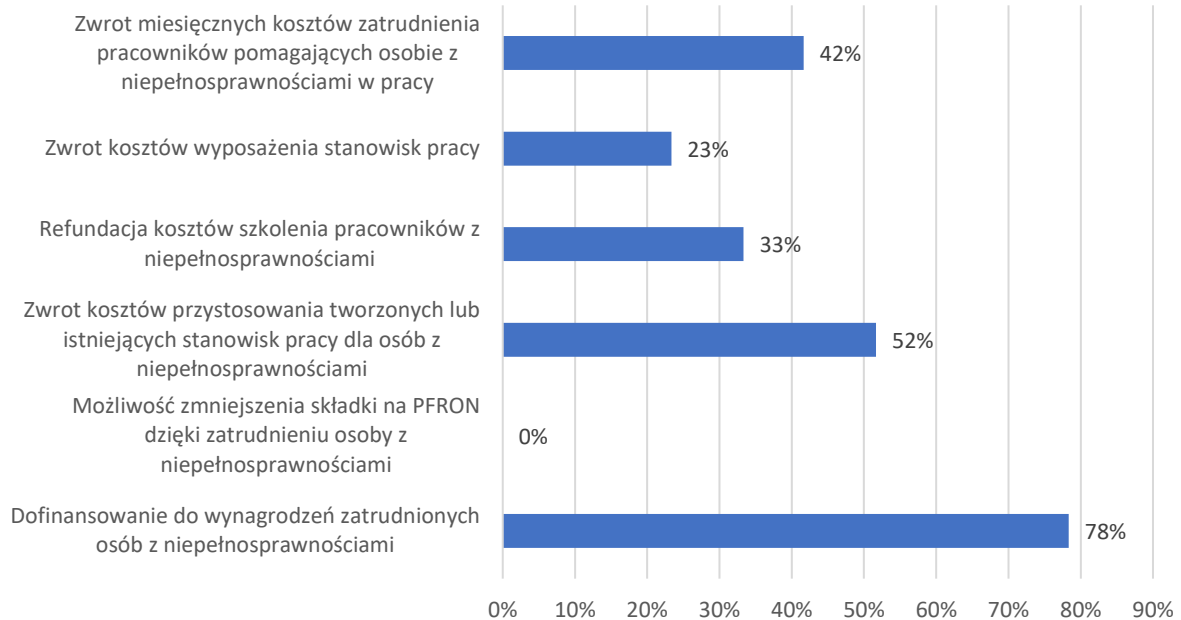
Zdaniem badanych mieszkańców Obszaru nr 7 głównymi barierami w zatrudnianiu osób z niepełnosprawnościami są kolejno: wysokie oczekiwania dotyczące wydajności oraz sprawności fizycznej (68%), opór organizacji przed zatrudnianiem osób z niepełnosprawnościami (62%), brak doświadczenia w zatrudnianiu osób

niepełnosprawnych (58%), koszty dostosowania miejsc pracy (32%), potencjalne bariery w komunikacji interpersonalnej (23%) oraz brak dostosowanych stanowisk pracy (18%).

Zdaniem respondentów do najefektywniejszych finansowych form wsparcia w zatrudnieniu osób z niepełnosprawnościami należą kolejno: dofinansowanie do wynagrodzeń zatrudnionych osób z niepełnosprawnościami (78%), zwrot kosztów przystosowania tworzonych lub istniejących stanowisk pracy dla osób z niepełnosprawnościami (52%), zwrot miesięcznych kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobie z niepełnosprawnościami w pracy (42%), refundacja kosztów szkolenia pracowników z niepełnosprawnościami (33%) oraz zwrot kosztów wyposażenia stanowisk pracy (23%).

Proszę wskazać najefektywniejsze Pani/Pana zdaniem
finansowe formy wsparcia w zatrudnieniu osób
z niepełnosprawnościami?
(Pytanie wielokrotnego wyboru)

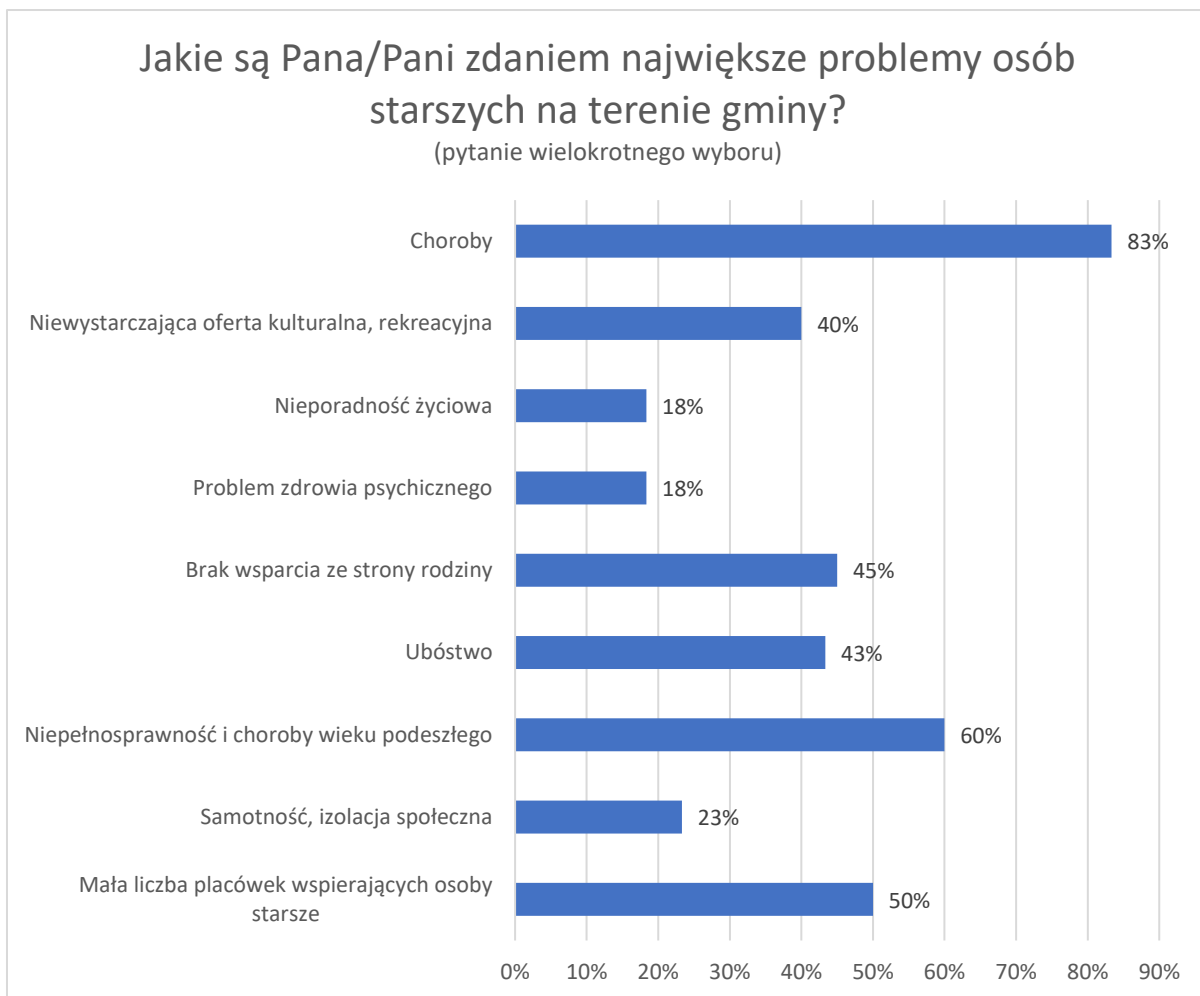

Od początku lat 90. XX wieku obserwujemy postępujący proces starzenia się społeczeństwa polskiego. Wyraża się on głównie wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i zmniejszającą się liczbą ludności w wieku przedprodukcyjnym. W najbliższych dwudziestu latach nastąpi przyspieszenie tego procesu. Przewidywane zmiany demograficzne wymagają podjęcia nowych zadań w polityce społecznej i gospodarczej Polski¹²⁶.

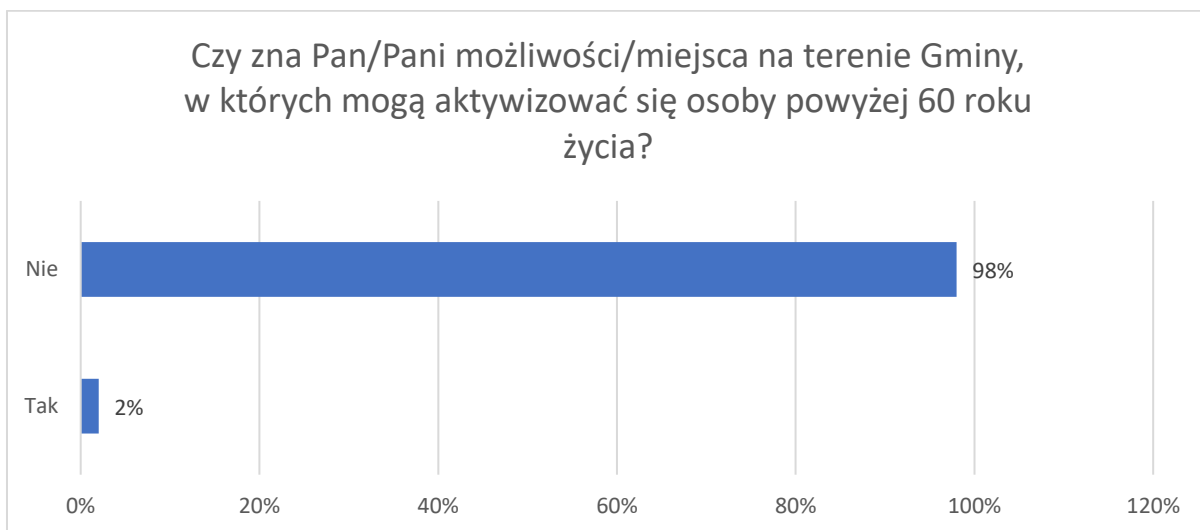
Do najważniejszych ogólnych problemów ludzi starszych można zaliczyć samotność, chorobę, inwalidztwo, życie w ubóstwie, poczucie nieprzydatności. Wszystkie te problemy wskazują na istniejącą marginalizację osób starszych jako zbiorowości, czego przykładem może być stopniowe eliminowanie ich z aktywnego życia zawodowego i społecznego w momencie przekraczania granicy wieku emerytalnego.

Badani mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem respondentów, są: choroby (83%), niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (60%), mała liczba placówek wspierających osoby starsze (50%), brak wsparcia ze strony rodziny (45%), ubóstwo (43%), niewystarczająca oferta kulturalna/rekreacyjna (40%) oraz samotność i izolacja społeczna (23%).

¹²⁶ [http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/\\$file/Infos_126.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/WydBAS.nsf/0/D5E35E200F187640C1257A29004A756B/$file/Infos_126.pdf) (dostęp: 25.11.2020).

Następnie zapytano mieszkańców o to czy na terenie Obszaru nr 7 istnieją miejsca/możliwości, w których mogą aktywizować się osoby powyżej 60 roku życia. Zaledwie 2% badanych zna takie miejsce. Wskazano na wyjazd Seniorów do Gdańska na AWF.

Według badań przeprowadzonych w 2019 roku z deklaracji badanych wynika, że w zdecydowanej większości rodzin zdarzają się nieporozumienia i konflikty (71%), przy czym w większości dochodzi do nich bardzo rzadko (54%), natomiast w co szóstej (17%) kłótnie wybuchają przynajmniej kilka razy w miesiącu. W ciągu ostatnich siedmiu lat częstość występowania konfliktów w rodzinach w zasadzie się nie zmieniła.

Dom – obok pracy, szkoły oraz ulic poza najbliższą okolicą – jest miejscem, gdzie najwięcej osób doświadczyło przemocy (według deklaracji po 8%). Niewiele mniej ankietowanych przyznało, że padło jej ofiarą w najbliższej okolicy (7%). Nieco rzadziej ankietowali zetknęli się z agresją w restauracji, kawiarni, na dyskotecę (5%), w środkach komunikacji – pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce (5%) lub w innych miejscach (4%)¹²⁷.

Przemoc w rodzinie zachodzi wówczas, gdy mąż, żona lub inny członek rodziny wyrządza krzywdę fizyczną lub psychiczną najbliższemu, z którym mieszka pod jednym dachem. Sprawca przemocy domowej, wykorzystując swoją przewagę nad ofiarą, próbuje ją zdominować, zastraszyć, poniżyć i wymusić na niej określone zachowania. Jeśli osoba doświadczająca przemocy domowej w porę nie zareaguje i nie uwolni się od tyranii partnera, z czasem będzie jej coraz trudniej przerwać błędny krąg przemocy. Miesiące, a czasem nawet całe lata upokorzeń zmieniają u ofiary postrzeganie samej siebie – zaczyna ona stopniowo przejmować taki obraz własnej osoby, jaki wmawia jej oprawca. Wówczas jedynym wyjściem jest zwrócenie się do instytucji, które dysponują środkami prawnymi pomagającymi karać sprawców przemocy.

O przemocy domowej można mówić wówczas, gdy spełnia następujące cechy:

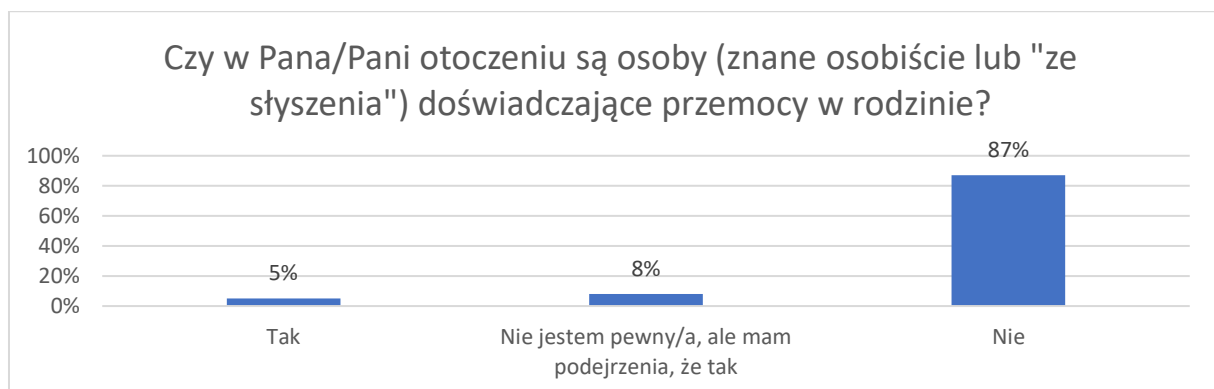
- ma charakter intencjonalny co oznacza, że działania sprawcy są świadome i zamierzone;
- jest rodzajem relacji, w której jedna ze stron podporządkowana jest drugiej – sprawca wykorzystuje swoją przewagę fizyczną, psychiczną, ekonomiczną lub społeczną, aby zdominować ofiarę;
- jest relacją, w której sprawca podejmując działania lub zaniechując ich narusza prawa i dobra osobiste ofiary;

¹²⁷ CBOS, *Komunikat z badań: Przemoc i konflikty w domu*, Warszawa, kwiecień 2019

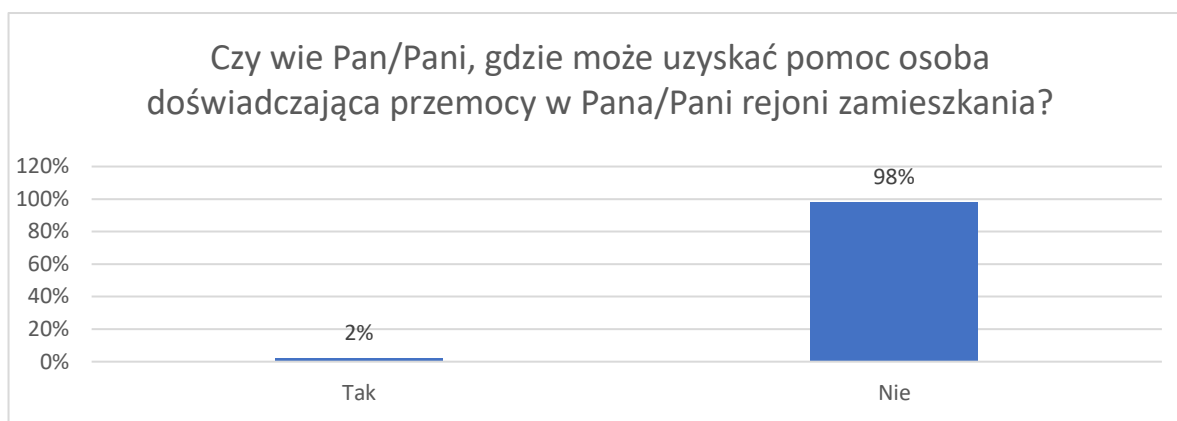
- powoduje szkody fizyczne i psychiczne oraz wywołuje cierpienie u osoby, która doznaje przemocy.

Przemoc, zarówno ta fizyczna, jak i psychiczna, jest zjawiskiem dość powszechnym w polskiej społeczności. Jest to zjawisko niezwykle trudne do zbadania, ponieważ osoby doświadczające przemocy w różny sposób zniekształcają swoje doświadczenia, np. racjonalizując zachowanie sprawcy lub go usprawiedliwiając. Z tego względu zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

5% mieszkańców Obszaru nr 7 stanowczo deklaruje, że zna w swoim otoczeniu osoby doświadczające przemocy w rodzinie, a 8% nie jest pewna, lecz podejrzewa, że może do tego dochodzić. Należy pamiętać, że tego rodzaju przemoc jest w dużej mierze zjawiskiem ukrytym i wiele osób jej doświadczających nie zgłasza się po pomoc, ani też nie sygnalizuje, że jej doświadcza.

Wśród badanych mieszkańców zaledwie 2% wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie - badani nie doprecyzowali odpowiedzi, lecz wskazali na instytucje znajdujące się w Gdańsku. Zdecydowana większość respondentów (98%) nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.

W dalszej części ankiety badane były przekonania ankietowanych dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w lokalnej społeczności mity.

Łącznie ¹²⁸ 85% badanych zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie oznacza zakończenia problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie jest obecne przekonanie, że przemoc zdarza się tylko w tzw. „złych domach” – łącznie 32% mieszkańców Obszaru nr 7 jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Jednocześnie, łącznie 78% respondentów zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

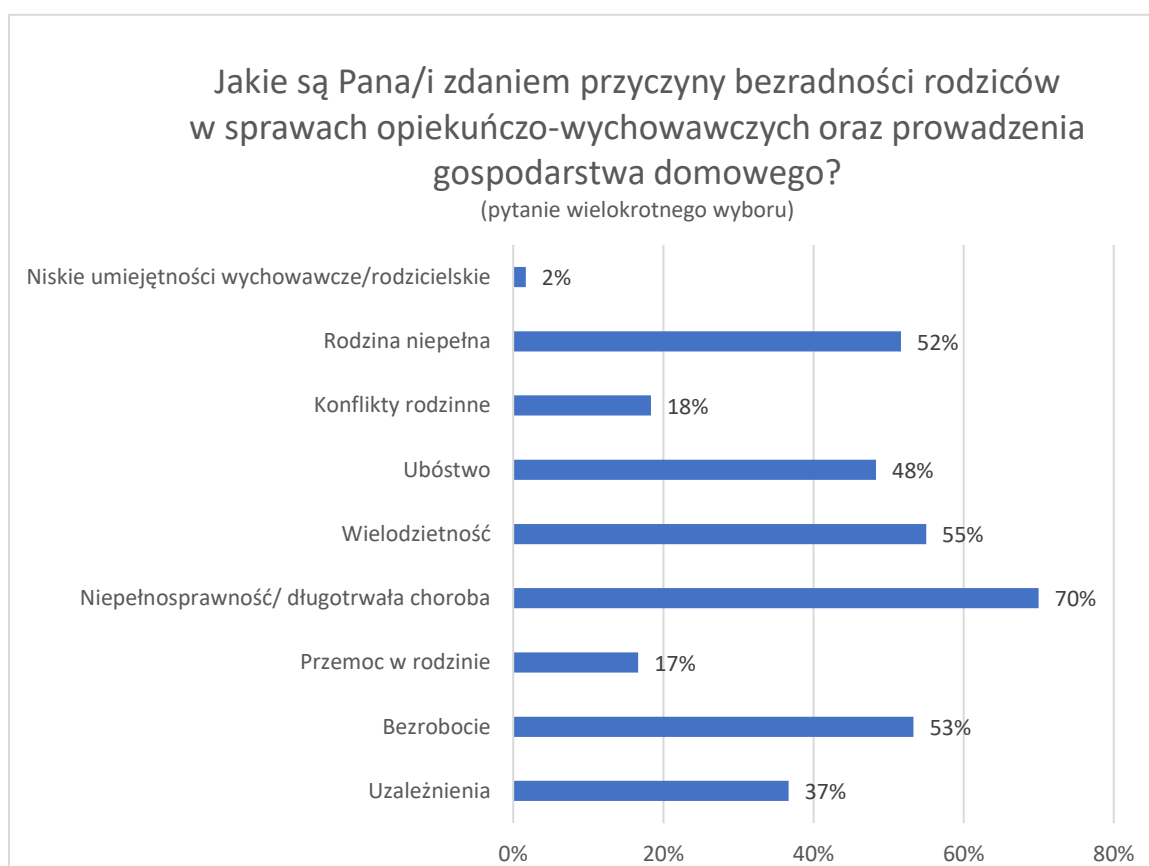
Poniższe wartości wskazują na relatywnie wysoką świadomość tylko części badanych mieszkańców na temat specyfiki przemocy. Poniższe wartości dotyczą łącznych odpowiedzi: *raczej nieprawdziwe i zdecydowanie nieprawdziwe*:

- „Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać” – **40%**;
- „Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary” – **42%**;
- „Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych” – **57%**.

¹²⁸ Suma odpowiedzi *zdecydowanie prawdziwe i raczej prawdziwe*

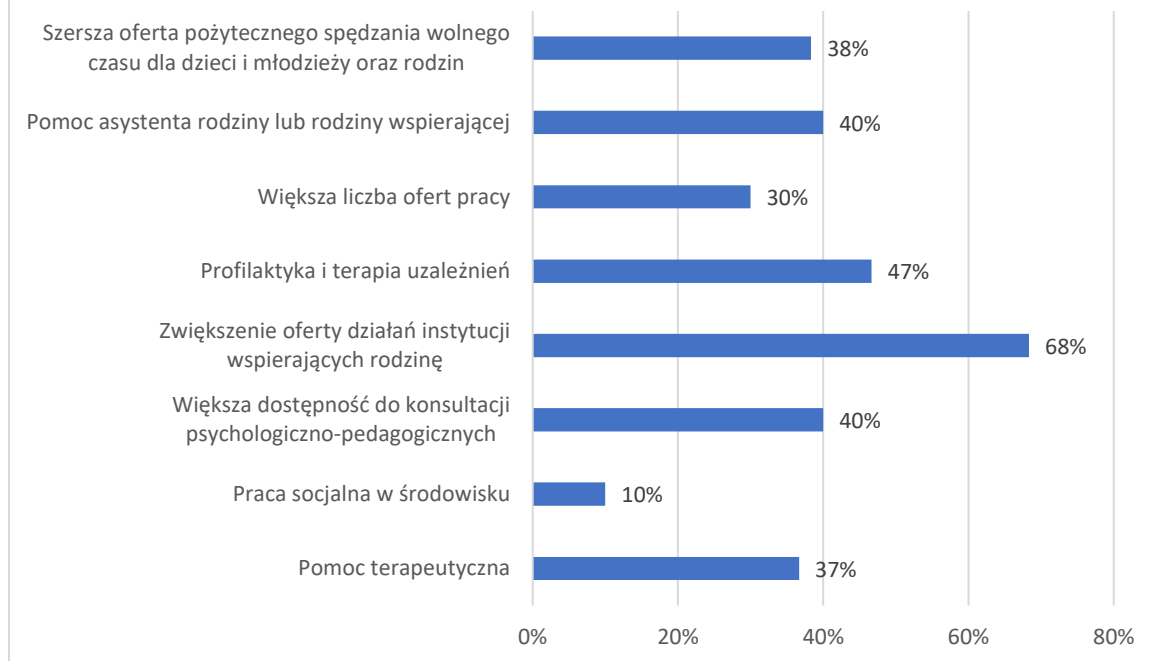
<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie prawdziwe</i>	<i>Raczej prawdziwe</i>	<i>Raczej nieprawdziwe</i>	<i>Zdecydowanie nieprawdziwe</i>
Główną przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	55%	30%	15%	0%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	10%	22%	55%	13%
Osobą doznającą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	40%	38%	18%	4%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	28%	32%	23%	17%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	20%	38%	24%	18%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	20%	23%	34%	23%

Według badanych mieszkańców Obszaru nr 7 **przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego** to kolejno: niepełnosprawność/długotrwała choroba (70%), wielodzietność (55%), bezrobocie (53%), rodzina niepełna (52%), ubóstwo (48%), uzależnienia (37%), konflikty rodzinne (18%), przemoc (17%) oraz na ostatnim miejscu niskie umiejętności wychowawcze/rodzicielskie (2%).

Badani mieszkańcy Obszaru nr 7 uważają, że sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi i rodzicielskimi w gminie poprawiłoby kolejno: poszerzenie oferty działań instytucji wspierających rodzinę (68%), profilaktyka i terapia uzależnień (47%), pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (40%), większa dostępność konsultacji psychologiczno-pedagogicznych (40%), szersza oferta możliwości pożytecznego spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży oraz rodzin (38%), pomoc terapeutyczna (37%), większa liczba ofert pracy (30%), a na samym końcu praca socjalna w środowisku (10%).

Jakie działania według Pana/i poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi/rodzicielskimi w Gminie?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

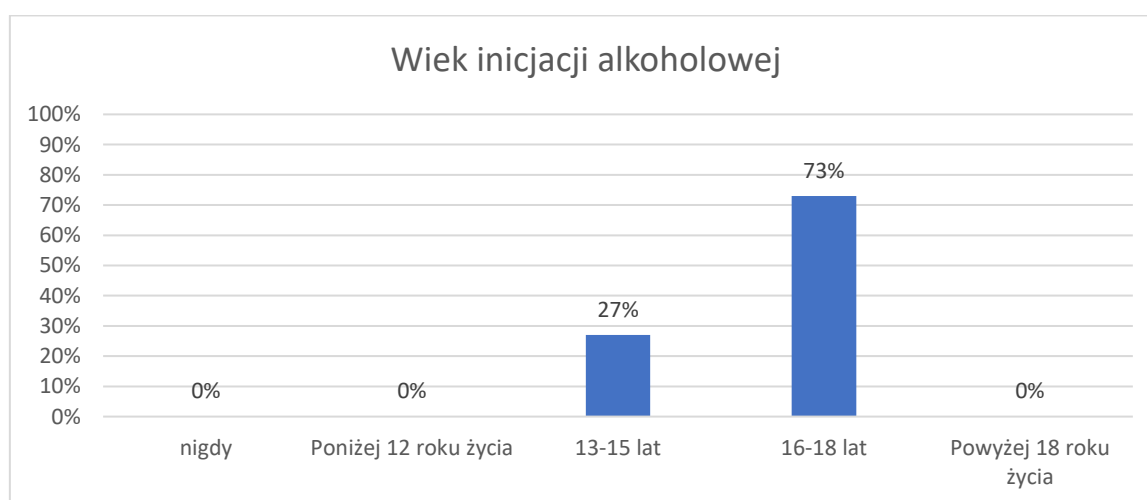

SPOŻYWANIE ALKOHOLU ORAZ ZWIĄZANE Z NIM INNE PROBLEMY SPOŁECZNE

Przyjęto się sądzić, że Polacy piją alkohol często, w dużych ilościach. Należałoby więc wnioskować, że istnieje społeczne przyzwolenie, norma, która nie potępia częstego spożywania alkoholu, lecz przeciwnie – czyni je społecznie akceptowalnym wzorem postępowania.¹²⁹ Jak wynika z badania przeprowadzonego w 2019 roku przez CBOS wśród Polaków powszechny jest pogląd, że nadużywanie alkoholu jest w naszym kraju dużym problemem (91%). Tylko 6% badanych uważa, że jest to mały problem, a 3% nie ma zdania w tej sprawie¹³⁰.

W przeprowadzonej ankiecie zbadano postawy i przekonania dorosłych mieszkańców Obszaru nr 7 temat alkoholu.

Pierwszą z poruszanych kwestii był deklarowany wiek inicjacji alkoholowej. **Nikt z ankietowanych nie zadeklarował, ażeby alkoholu spróbował po raz pierwszy po uzyskaniu pełnoletności.** 73% osób wskazało na wiek między 16 a 18 r. ż., kolejne 27% na wiek poniżej 15 lat.

Kolejną kwestią była **częstotliwość spożywania alkoholu.** Największa liczba badanych

¹²⁹ Centrum Badania Opinii Społecznej, *Komunikat z badań: Postawy wobec wybranych substancji psychoaktywnych*, Warszawa, marzec 2007.

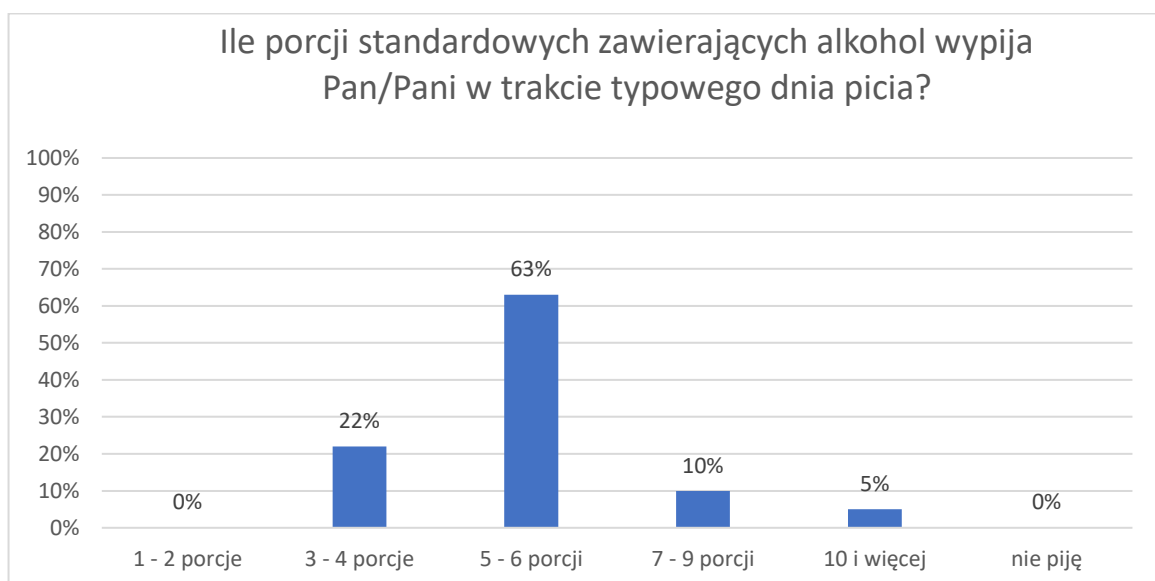
¹³⁰ Komunikat CBOS „Konsumpcja alkoholu w Polsce”, grudzień 2019 (oprac. M. Bożewicz).

przyznała, że spożywa alkohol **kilka razy w miesiącu (82%)** oraz **kilka razy w roku (15%)**. 3% osób przyznało się do spożywania alkoholu raz w tygodniu.

Oprócz częstotliwości spożywania alkoholu ważne są także jego ilości. Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5% (pół butelki), w ok. 100 ml wina o mocy 12% (jeden kieliszek wina) oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40% (mały kieliszek wódki).

Badani deklarowali najczęściej, że spożywają jednorazowo 5 - 6 porcji (63%) oraz 3 - 4 porcje alkoholu (22%), a nawet 7-9 porcji (10%). W tym oraz poprzednim pytaniu nikt nie zadeklarował abstynencji.

Zachowania związane z pićm alkoholu są w dużej mierze zależne od postaw, czyli chociażby wiedzy na temat szkodliwego działania alkoholu, emocji i motywacji, które towarzyszą jego spożywaniu.

Pierwsze z pytań w tej części ankiety dotyczyło mitu, jakoby alkohol zawarty w „słabszych” napojach (piwie, winie) był mniej szkodliwy niż ten zawarty w wysokoprocentowych napojach (np. w wódce). Wyniki świadczą o tym, że to błędne przekonanie jest rozpowszechnione wśród dorosłej społeczności Obszaru nr 7, ponieważ **łącznie 91% mieszkańców zgodziło się z tym twierdzeniem.**

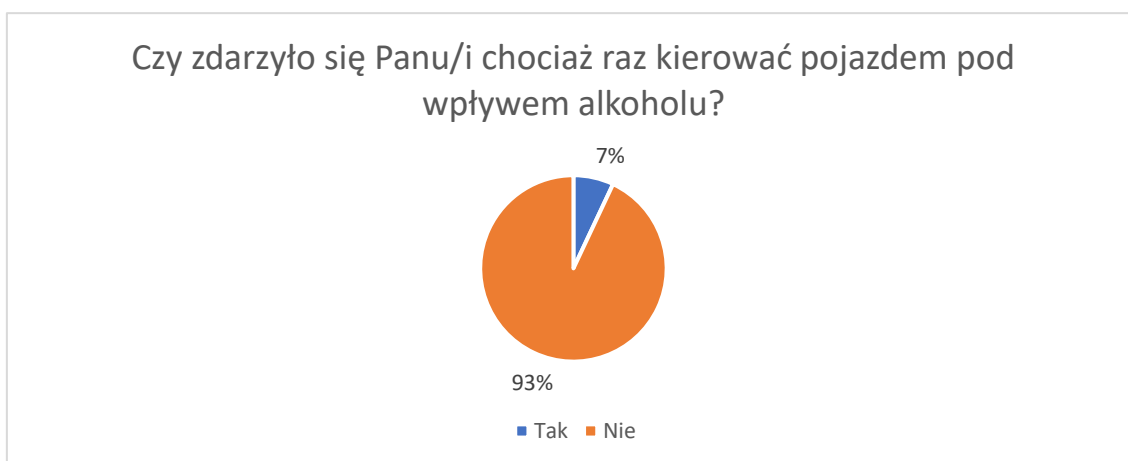
Kolejne pytanie badające postawy względem alkoholu dotyczyło dostępności i kontroli sprzedaży alkoholu. **Tylko 21% mieszkańców uważa, że należy lub raczej należy ograniczać dostęp do napojów alkoholowych bądź kontrolować jego sprzedaż.** Jednocześnie, łącznie **79% respondentów ocenia osoby pijące alkohol jako zagrażające bezpieczeństwu w środowisku lokalnym.** Łącznie 439% respondentów przychyliła się do stwierdzenia, że osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach. **32% mieszkańców Obszaru nr 7 opowiada się przeciw wprowadzeniu zakazu sprzedaży alkoholu w godzinach nocnych.**

Łącznie 100% respondentów uważa, że **kobiety w ciąży nie mogą pić bezpiecznie nawet niewielkich ilości alkoholu.** **71% badanych twierdzi, że alkohol nie pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.** Łącznie 78% badanych mieszkańców **nie zgadza się z tym, aby prowadzić samochód po spożyciu nawet niewielkich ilości alkoholu.**

<i>Twierdzenie</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	68%	23%	7%	2%
Dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.	8%	13%	57%	22%
Osoby pijące alkohol zagrażają bezpieczeństwu w moim środowisku lokalnym.	27%	52%	16%	5%
Osoby nieletnie mogą z łatwością kupić alkohol w lokalnych sklepach.	13%	30%	22%	35%

Picie alkoholu pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.	7%	22%	23%	48%
Prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu jest bezpieczne.	7%	15%	26%	52%
Kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.	0%	0%	13%	87%
Sprzedaż alkoholu powinna być zakazana w godzinach nocnych.	2%	30%	42%	26%

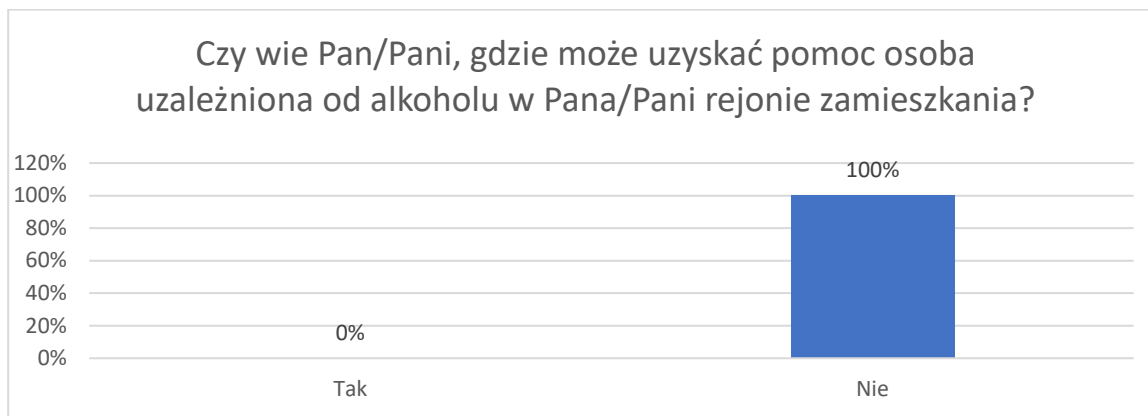
93% mieszkańców Obszaru nr 7 twierdzi, że nigdy nie kierowali pojazdem będąc pod wpływem alkoholu. 7% badanych przyznaje, że zdarzyła im się taka sytuacja.

2% z badanych przyznaje, że zdarzyło im się wypić niewielką ilość alkoholu w trakcie trwania ciąży. 28% twierdzi, że nie piło alkoholu w czasie ciąży. Pytanie to nie dotyczy 70% badanych - 42% z nich to mężczyźni, a 28% - kobiety, które nigdy nie były w ciąży.

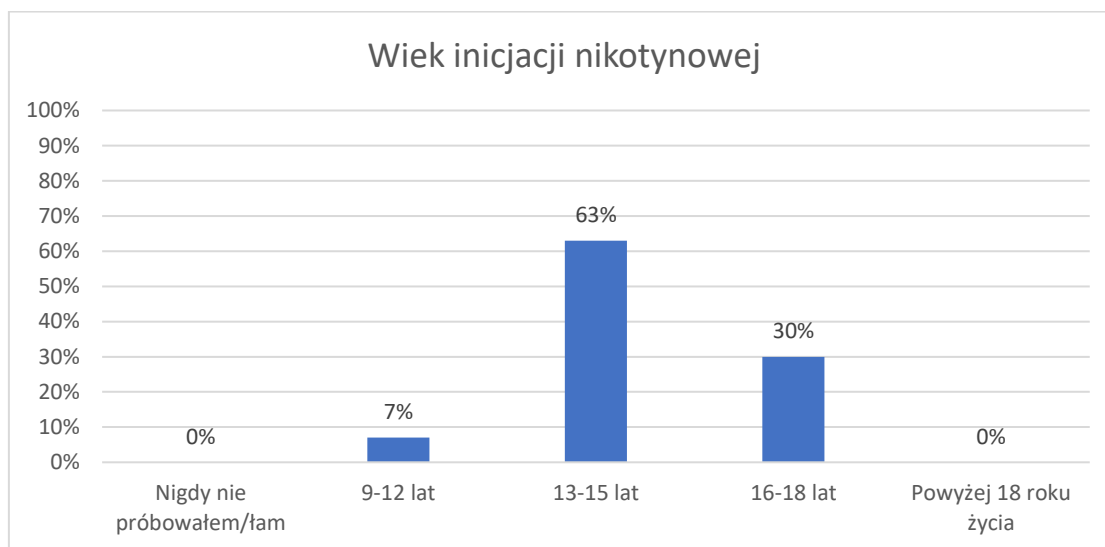

W ostatnim pytaniu części ankiety związanej z alkoholem zapytaliśmy również mieszkańców Obszaru nr 7, czy wiedzą, gdzie może otrzymać pomoc osoba uzależniona od alkoholu – **100% badanych wskazało, że nie posiada takiej wiedzy.**

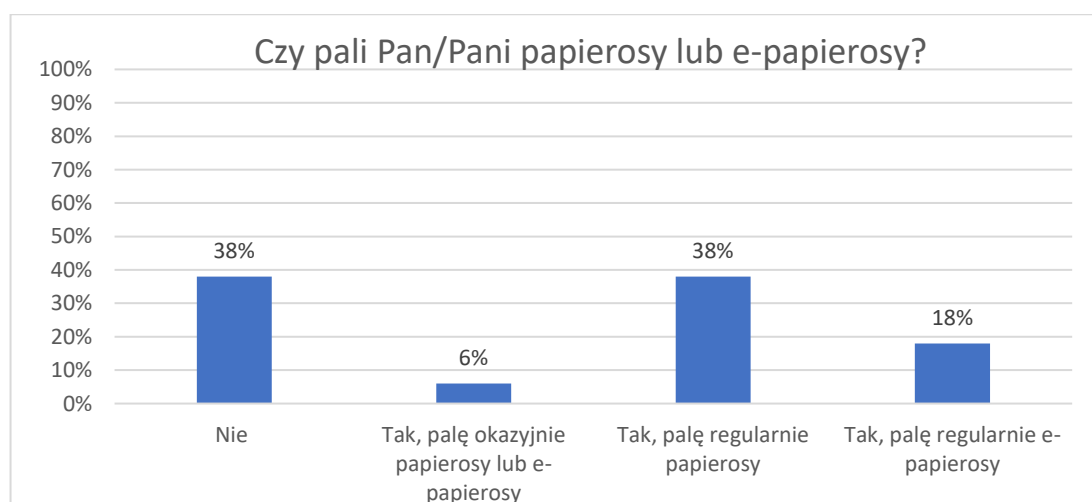

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NIKOTYNA

Pierwszą z poruszanych kwestii w tej części był wiek inicjacji nikotynowej. Okazuje się, że **żaden z respondentów** nie zapalił pierwszego papierosa jako **osoba pełnoletnia**. Kolejno, 30% mieszkańców deklaruje, że zapaliło po raz pierwszy papierosa będąc w wieku 16-18 lat, a 70% w wieku poniżej 15 r.ż.

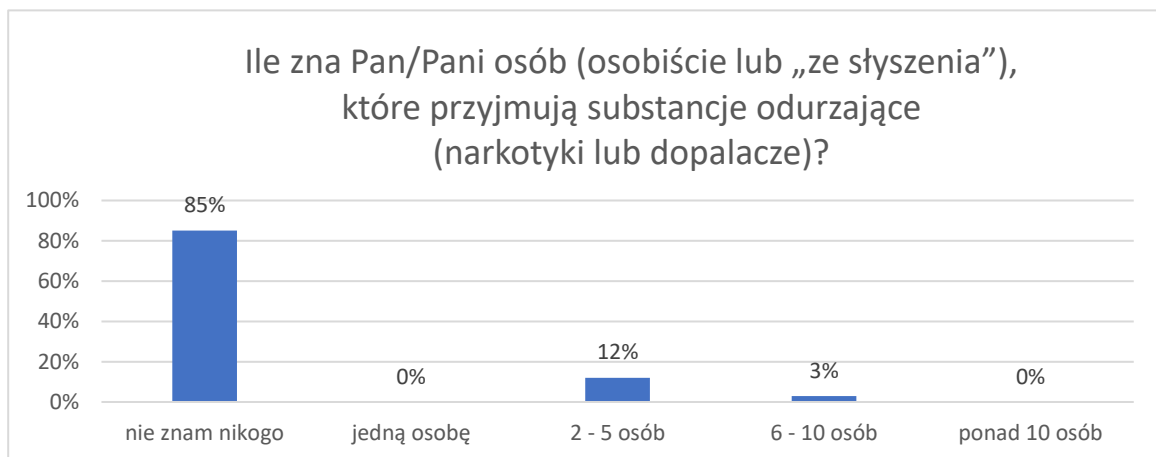
38% ankietowanych mieszkańców wskazało, że nie pali wyrobów tytoniowych. Regularne palenie papierosów zadeklarowało 38% respondentów, a e-papierosy pali regularnie 18% badanych. Okazjonalne palenie wyrobów tytoniowych deklaruje 6% badanych.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Kolejną część badania postaw mieszkańców Obszaru nr 7 rozpoczęliśmy od pytania niezagrażającego, tj. niebudzącego oporu oraz motywujące do wyrażenia swojego rzeczywistego stanowiska. Dotyczy ono osób zażywających narkotyki i dopalacze w najbliższym środowisku badanych osób. Poniższy wykres prezentuje otrzymane wyniki.

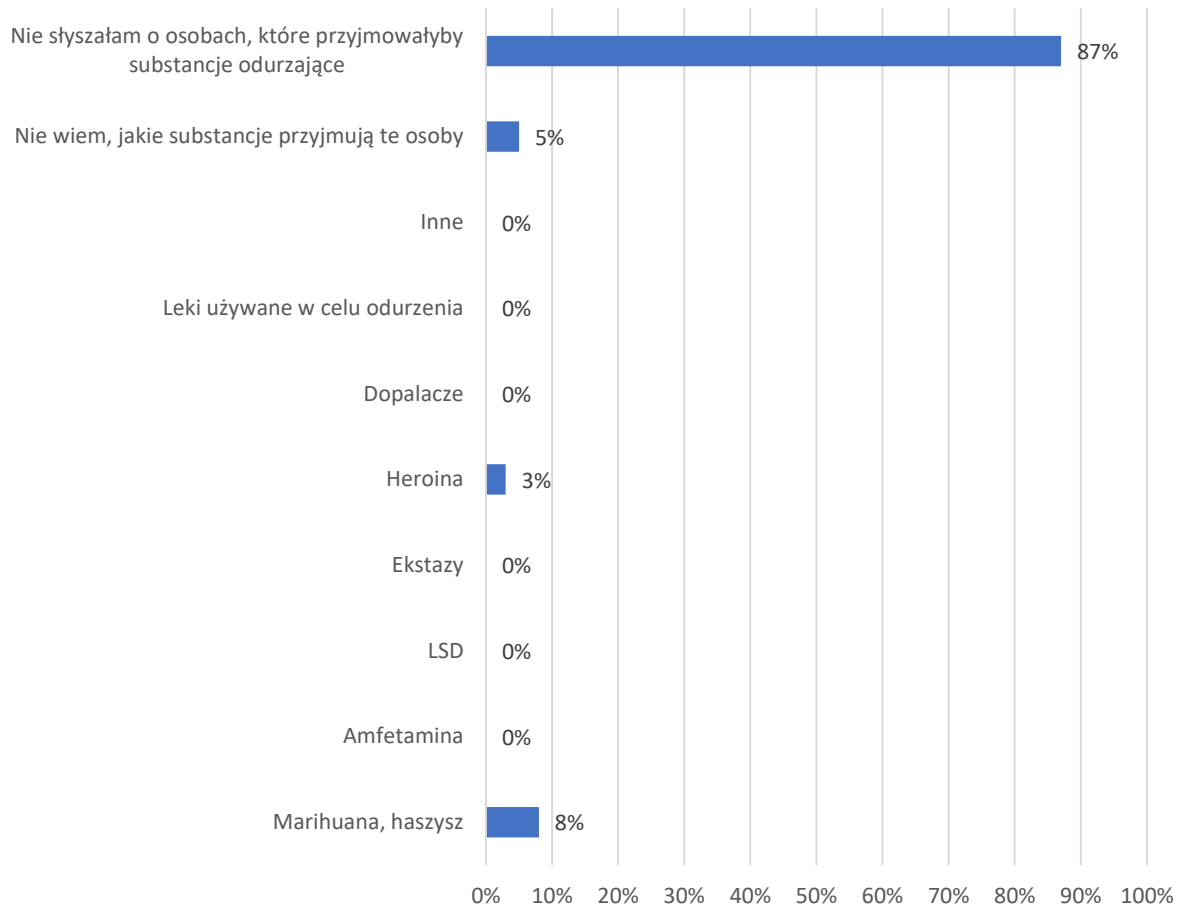
15% z badanych deklaruje, że zna przynajmniej jedną osobę zażywającą substancje psychoaktywne takie jak narkotyki lub dopalacze. 85% wskazało, że nie ma w swoim otoczeniu takich osób. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się: marihuana i haszysz.

100% respondentów nie wie, gdzie może nabyć substancje psychoaktywne takie, jak narkotyki czy dopalacze.

Jakie substancje odurzające są najczęściej przyjmowane przez osoby, które znasz?
(pytanie wielokrotnego wyboru)

UZALEŻNIENIA BEHAWIORLANE - UZALEŻNIENIE OD GIER HAZARDOWYCH, MEDIÓW

Uzależnienie od hazardu należy do uzależnień behawioralnych i jest definiowane, jako powtarzające się działanie, które nie może być kontrolowane i jest ze szkodą dla osoby uzależnionej, jej wartości, zobowiązań społecznych, zawodowych, ekonomicznych i rodzinnych, oraz związanych z naruszaniem norm społecznych i prawa. Jest określane jako patologiczny hazard, nałogowe granie, hazard przymusowy. Bywa nazywane ukrytym nałogiem, bowiem w przeciwieństwie do innych uzależnień nie wywołuje widocznych dla otoczenia symptomów i można go dość łatwo ukryć. O diagnozie tego zaburzenia nie decyduje rodzaj uprawianej gry, lecz sposób grania, który z czasem staje się sensem życia dla osoby uzależnionej i główną motywacją życiową. Aktywność związana z graniem jest dominującą aktywnością, która często prowadzi do utraty pracy, rodziny, dóbr materialnych i marginalizacji społecznej. Bez względu na ponoszone koszty nałogowy hazardzista wraca do gry.

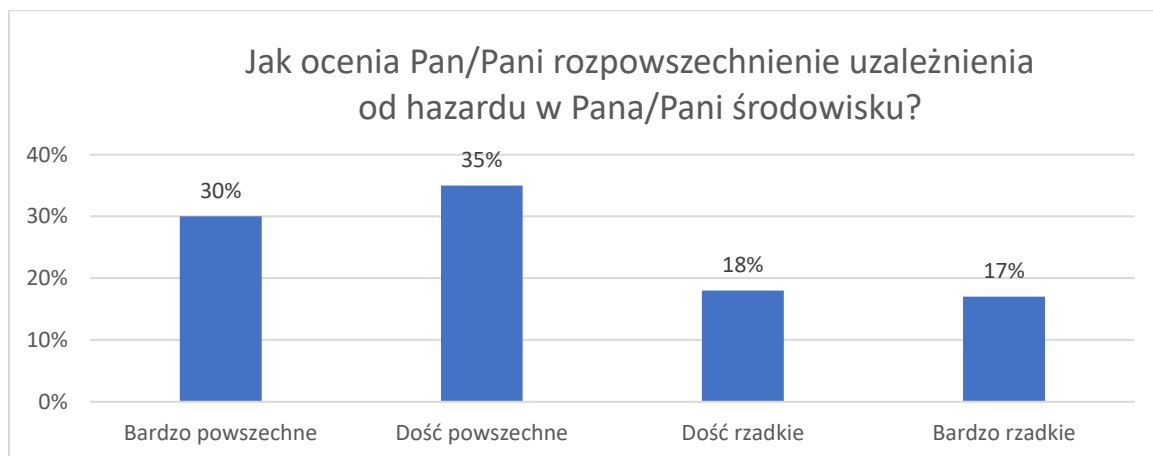
W Polsce problem patologicznego uzależnienia narasta i choć staje się coraz bardziej powszechny, to świadomość społeczna konieczności leczenia tej choroby, jak i samych form pomocowych pozostaje ciągle marginalna. Ocenia się, że ponad 380 tys. osób może być uzależnionych od gier hazardowych, a około 200 tys. jest narażonych na ryzyko uzależnienia. Uważa się, że ponad 6 mln osób cierpi i doświadcza negatywnych skutków uzależnienia swoich dzieci, rodziców, partnerów. Niebezpiecznym jest to, że inicjacja hazardowa dotyka osoby w coraz młodszym wieku. We współczesnym świecie, zagrożenie ryzykiem nałogu hazardowego jest związane z preferowanym sposobem spędzania relaksacyjnego czasu i łatwym dostępem do nowych typów hazardu np. internetowego czy publiczne miejsca pełne elektronicznych gier.¹³¹

O hazardzie mówi się, że jest to ukryty nałóg, ponieważ nie widać od razu wyraźnych symptomów uzależnienia. Niestety, uzależnienie od hazardu często współwystępuje z innymi problemami, jak nadużywanie alkoholu czy narkotyków. Pierwsze kroki w świecie hazardu, to zwykle korzystanie z gier internetowych, automatów czy zakładów

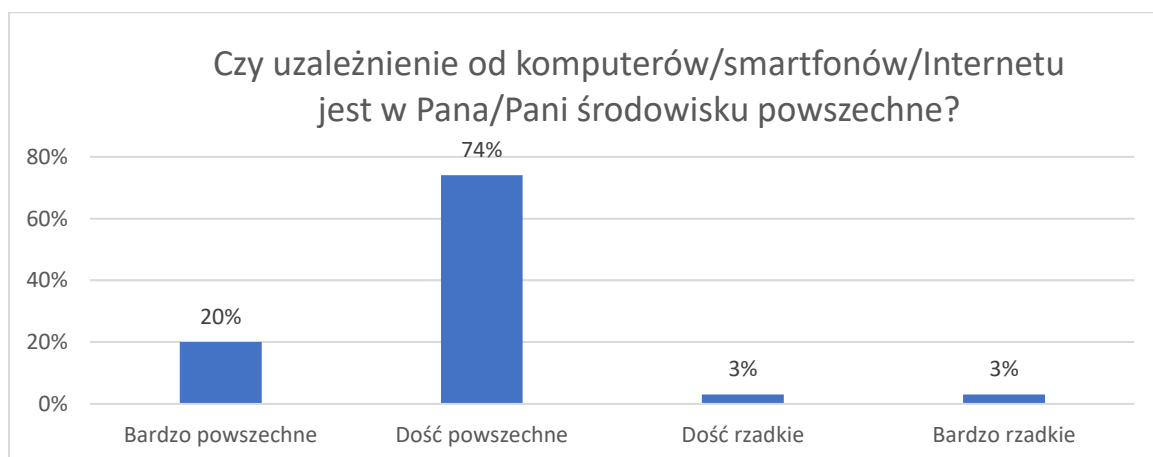
¹³¹ www.salusprodomo.pl

bukmacherskich. Zapytaliśmy mieszkańców Obszaru nr 7 o ich opinie na temat gier hazardowych.

Zdaniem 35% badanych mieszkańców Obszaru nr 7 uzależnienie od hazardu jest rzadkim¹³² zjawiskiem w ich środowisku lokalnym. **Łącznie 65% respondentów uważa hazard za powszechny¹³³ problem ich środowiska.**

Łącznie 94% badanych mieszkańców Obszaru nr 7 ocenia uzależnienie od komputerów, smartfonów i Internetu za powszechne¹³⁴ zjawisko w ich środowisku lokalnym. Natomiast zdaniem 6% respondentów tego typu uzależnienie jest rzadkie¹³⁵ w ich gminie.

¹³² Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

¹³³ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹³⁴ Suma odpowiedzi "bardzo powszechne" i "dość powszechne"

¹³⁵ Suma odpowiedzi "dość rzadkie" i "bardzo rzadkie"

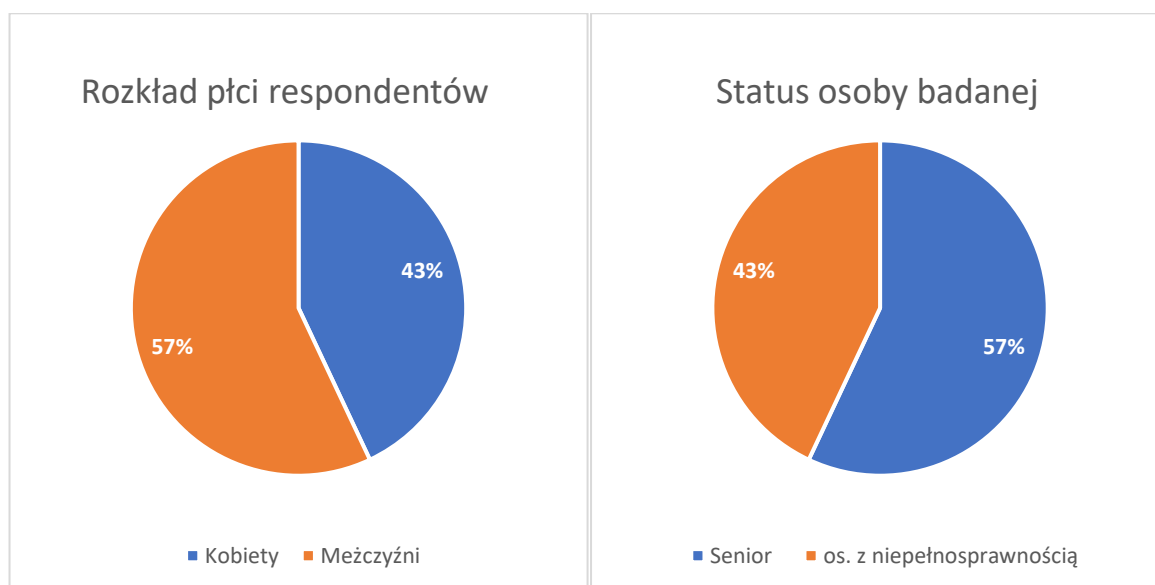
ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W GRUPIE SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI – OBSZAR NR 7

GRUPA BADANA

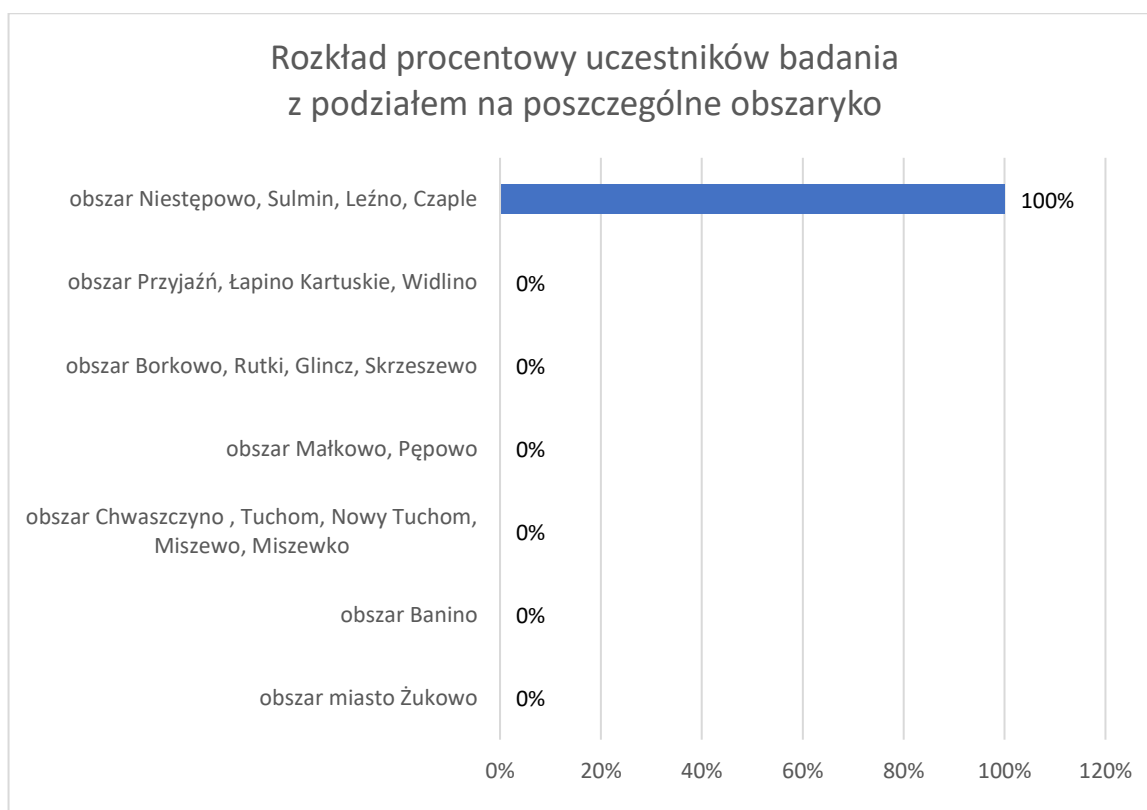
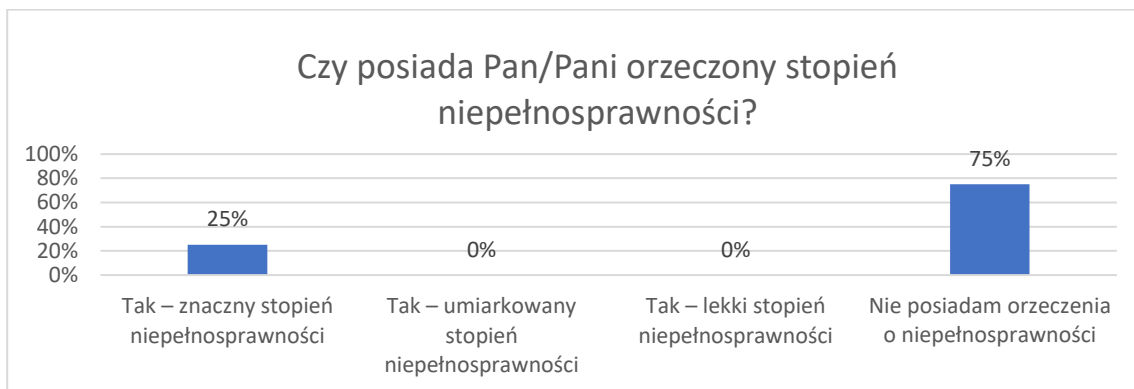
W tej grupie badania obejmowały mieszkańców Obszaru nr 7, którzy uzyskali wiek emerytalny bądź posiadają status osoby z niepełnosprawnością. metoda zastosowana w badaniu to **PAPI** (ang. *Paper & Pen Personal Interview*) – metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy. Kwestionariusze badawcze do osób niepełnosprawnych jak i seniorów rozdystrybuował Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Żukowie.

Respondenci byli poinformowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W tej grupie w badaniu wzięło udział 7 osób, a średnia wieku respondentów wyniosła 62,1 lat. Wśród respondentów 4 osób zadeklarowało, że jest seniorem, a 3 badanych wskazało, że jest osobą z niepełnosprawnością.

Spośród respondentów, którzy zadeklarowali, że są osobą z niepełnosprawnością większość nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. 25% wskazało na posiadanie orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

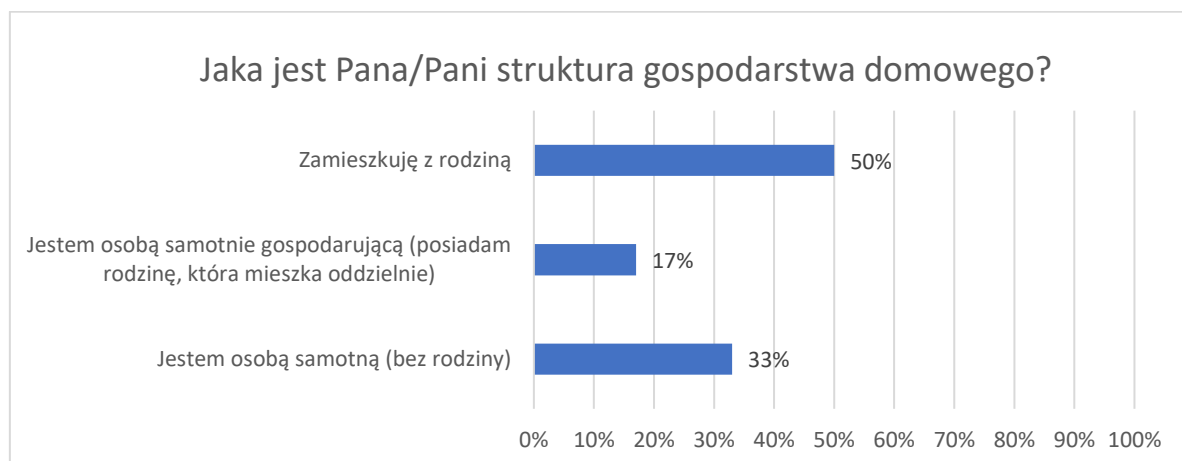
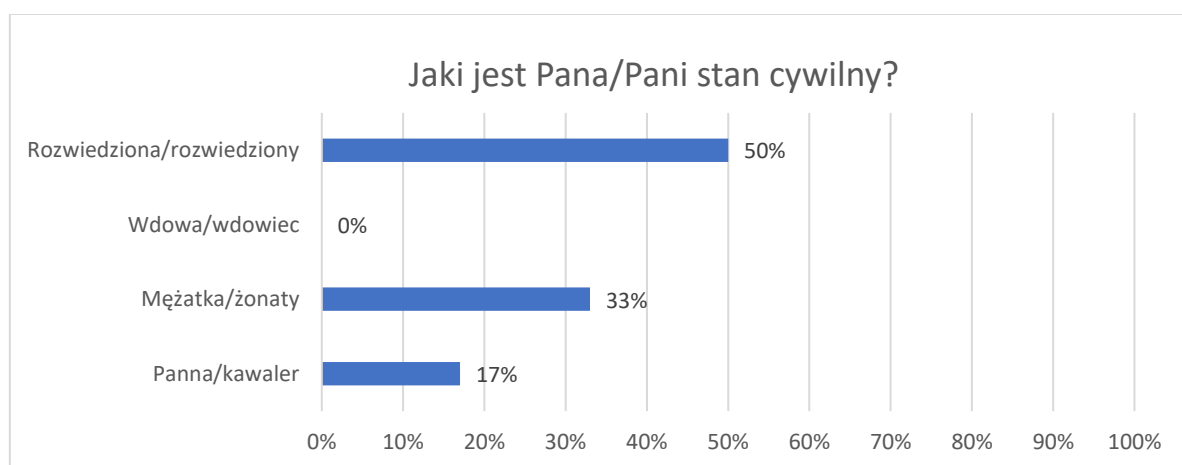
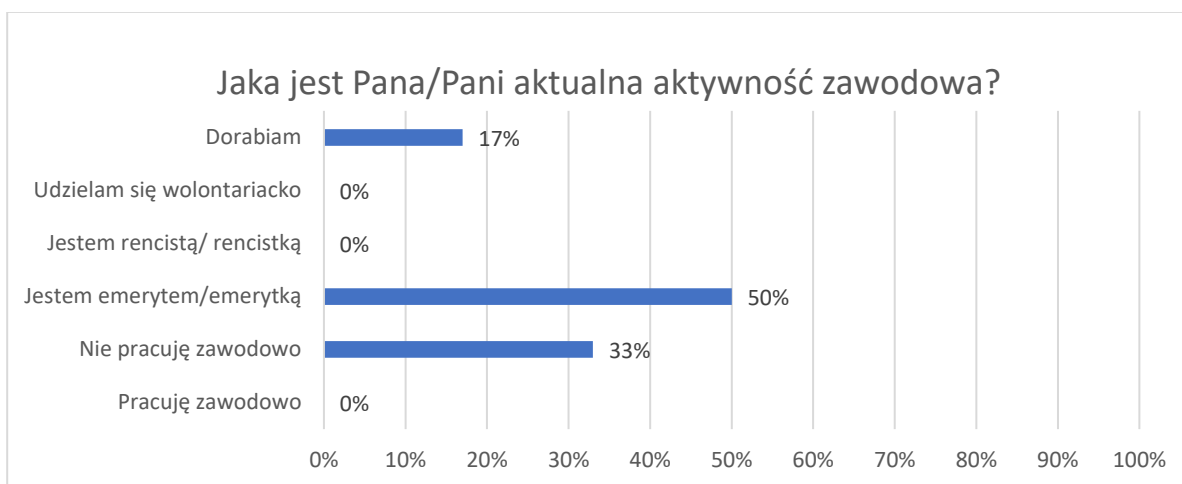
CEL BADANIA

Celem badania była identyfikacja problemów społecznych i zagrożeń środowiska lokalnego z jakimi borykają się seniorzy oraz osoby z niepełnosprawnością, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym;
- zagadnienia związane sytuacją bytową osób niepełnosprawnych oraz seniorów,
- zagadnienia związane z problemami osób z niepełnosprawnościami,
- zagadnienia związane z problemami doświadczanymi przez seniorów,
- zagadnienia związane z oceną skali powszechności uzależnienia od alkoholu w lokalnym środowisku w opinii badanej grupy.

SYTUACJA BYTOWA SENIORÓW ORAZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Jedno z pierwszych pytań skierowanych do badanych w tej grupie dotyczyło aktualnej aktywności zawodowej. 50% respondentów podało, że jest na emeryturze, kolejne 33% wskazało, iż nie pracuje zawodowo, a 17% dorabia.

Stan cywilny seniorów oraz osób z niepełnosprawnością z Gminy Żukowo, kształtuje się następująco: 50% badanej grupy jest rozwiedziona, 33% to mężatka/żonaty, a 17% jest stanu wolnego.

Jak wynika z odpowiedzi badanych seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami z Obszaru nr 7 50% zamieszkuje z rodziną, 33% deklaruje, że jest osobą samotnie gospodarującą (nie posiadają rodziny), a 17% jest osobami samotnymi (posiadają rodzinę, lecz mieszkają oddzielnie).

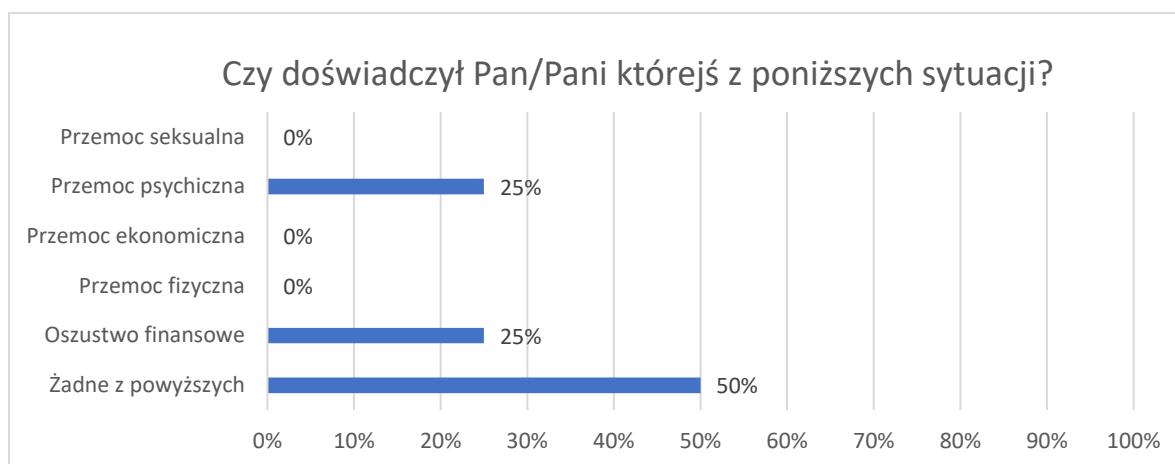
W poniższej tabeli zaprezentowane są odpowiedzi respondentów dotyczące oceny poszczególnych aspektów ich aktualnej sytuacji życiowej. Źle¹³⁶ swoją sytuację zdrowotną ocenia 34% ankietowanych, podobnie w przypadku sytuacji materialnej - 50% określiło ją jako złą. Najwięcej osób dobrze¹³⁷ ocenia swoją sytuację mieszkaniową, rodzinną oraz społeczną - po 34%.

Ocena sytuacji życiowej przez badanych					
	<i>Bardzo dobra</i>	<i>Raczej dobra</i>	<i>Średnia</i>	<i>Raczej zła</i>	<i>Bardzo zła</i>
Sytuacja materialna	0%	17%	33%	33%	17%
Sytuacja mieszkaniowa	17%	17%	49%	17%	0%
Sytuacja rodzinna	17%	17%	33%	33%	0%
Sytuacja społeczna	17%	17%	32%	17%	17%
Sytuacja zdrowotna	0%	0%	66%	17%	17%

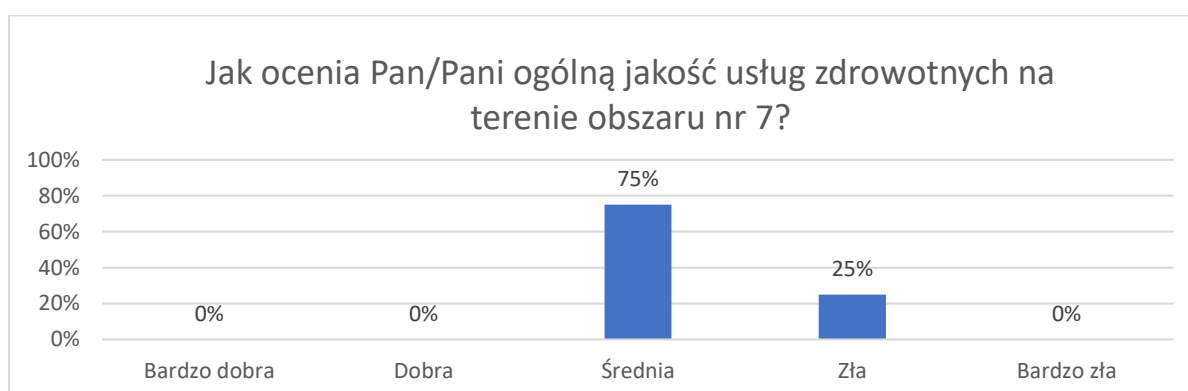
Poniższy wykres ilustruje rozkład deklaracji respondentów dotyczących doświadczenia przez nich różnych form przemocy oraz oszustwa finansowego – 50% badanych deklaruje, że nie miało z takimi sytuacjami do czynienia. Po 25% padło ofiarą oszustwa finansowego oraz przemocy psychicznej.

¹³⁶ Suma odpowiedzi: raczej zła i bardzo zła,

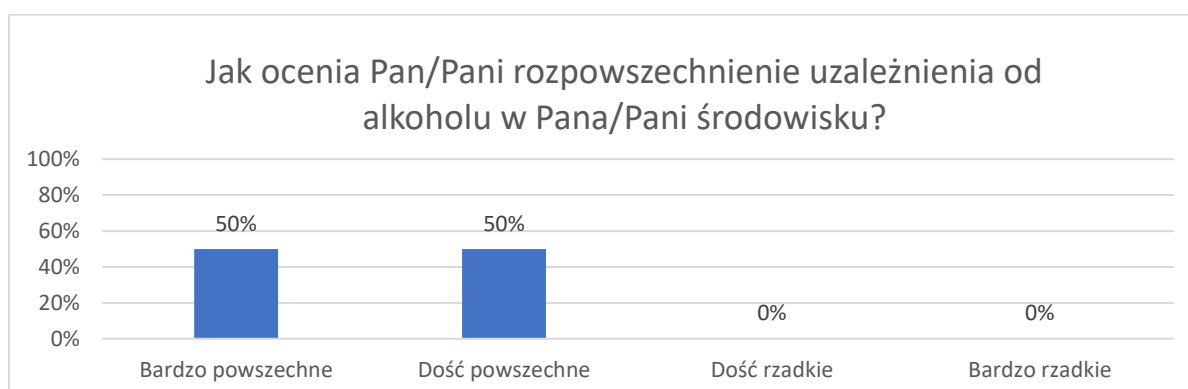
¹³⁷ Suma odpowiedzi: bardzo dobra i raczej dobra.

Osoby z niepełnosprawnością oraz starsze z Obszaru nr 7 w następujący sposób oceniają jakość usług zdrowotnych na terenie gminy – 75% średnio, a pozostałe 25% źle.

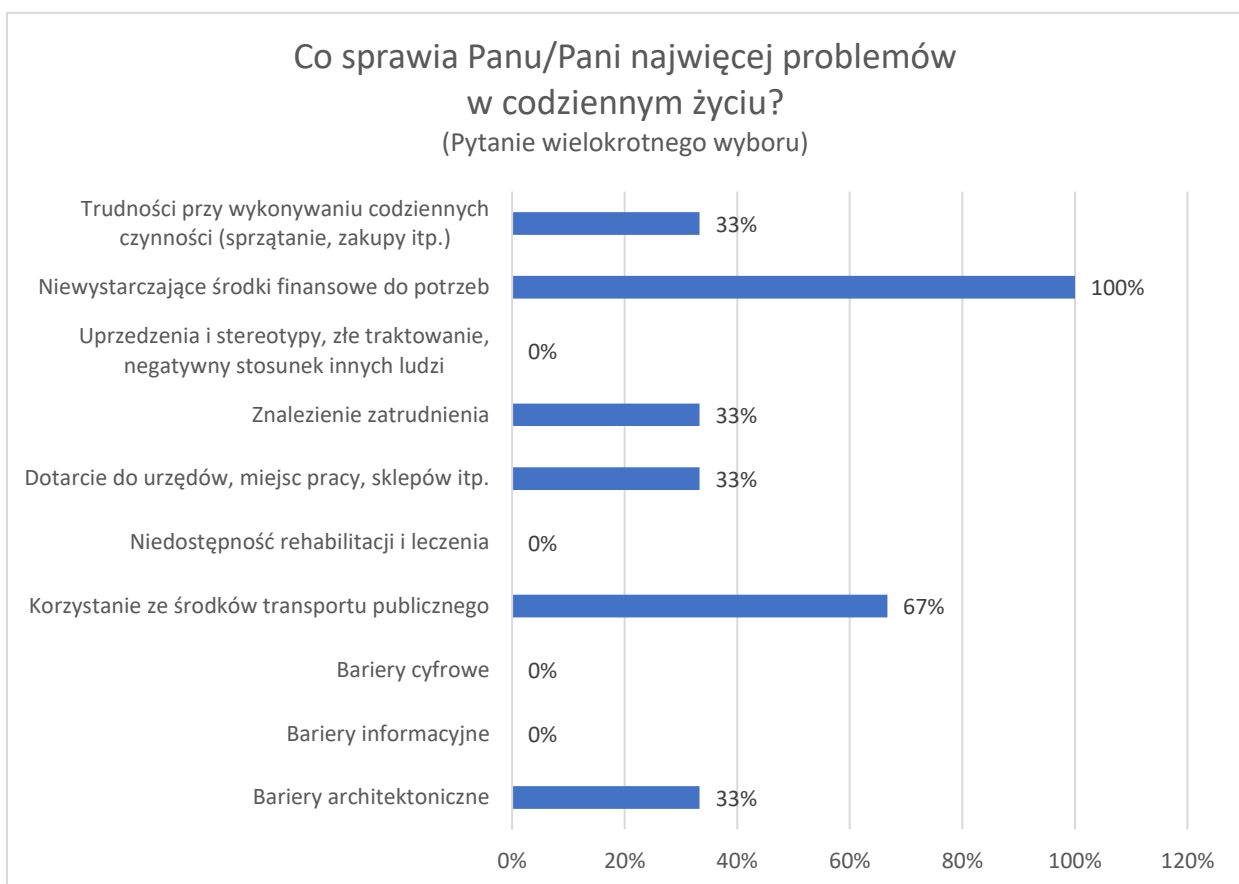
W opinii 100% respondentów rozpowszechnienie uzależnienia od alkoholu jest powszechnym¹³⁸ zjawiskiem dotyczącym lokalnego środowiska.

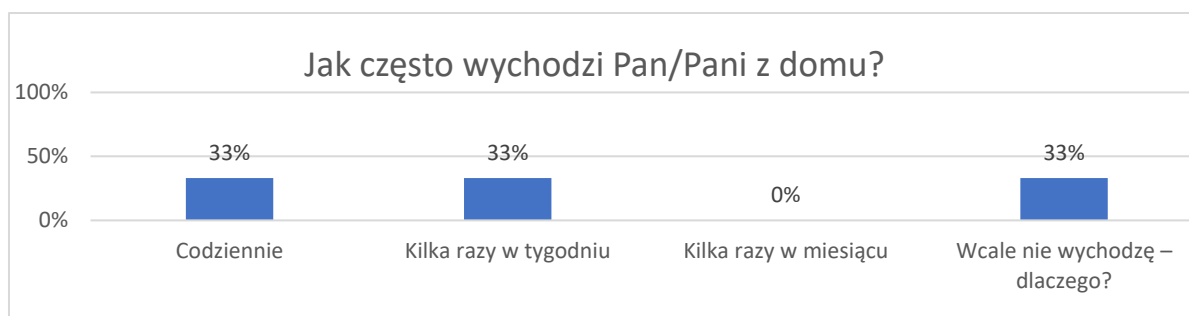
¹³⁸ Suma odpowiedzi: bardzo i dość powszechne.

PROBLEMY OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

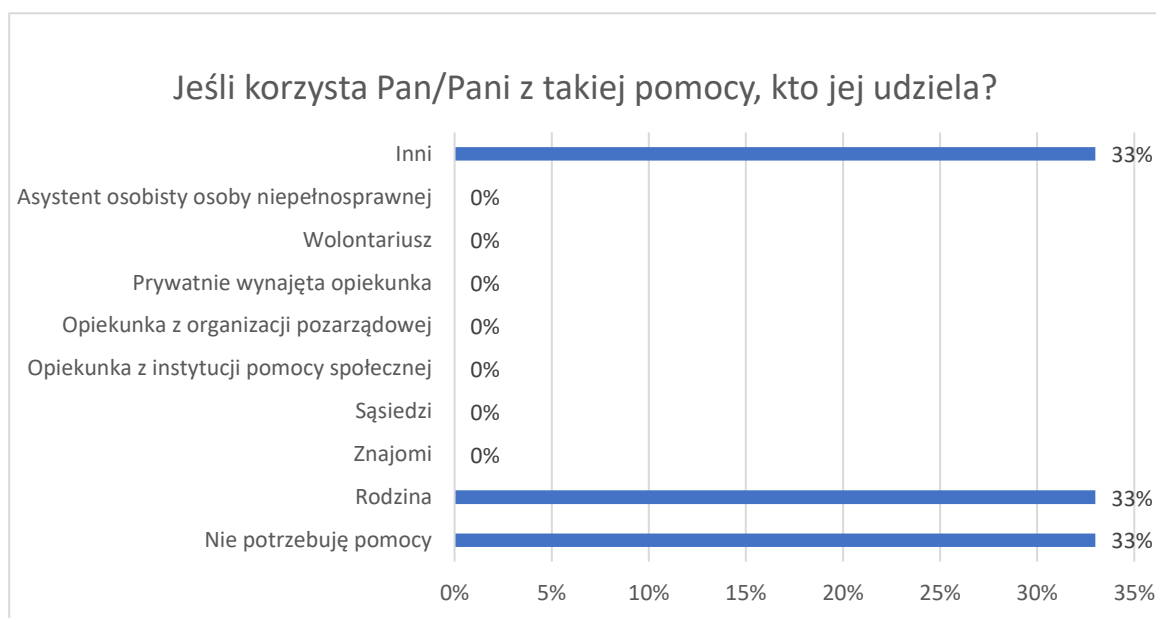
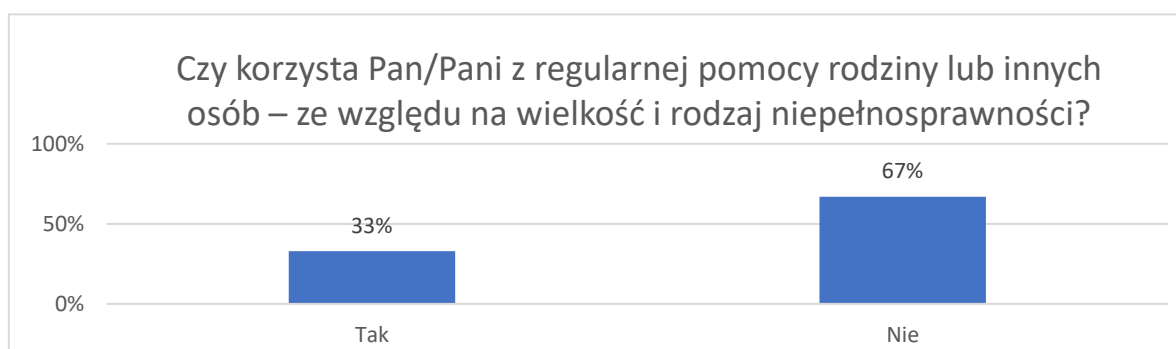
Poprosiliśmy osoby niepełnosprawne o określenie, co ich zdaniem w codziennym życiu sprawia im najwięcej problemów. Za najbardziej problematyczne respondenci kolejno uznali: niewystarczające środki finansowe do potrzeb (100%), korzystanie z transportu publicznego oraz trudności w wykonywaniu czynności codziennych (67%), dotarcie do urzędów sklepów czy miejsc pracy, znalezienie zatrudnienia oraz bariery architektoniczne, trudności przy wykonywaniu codziennych czynności (po 33%).

Kolejną ważną kwestią było zapoznanie się z częstotliwością wychodzenia z domu przez osoby niepełnosprawne. 33% podaje, że wychodzi codziennie, 33% kilka razy w tygodniu, a ostatnie 33% nie wychodzi.

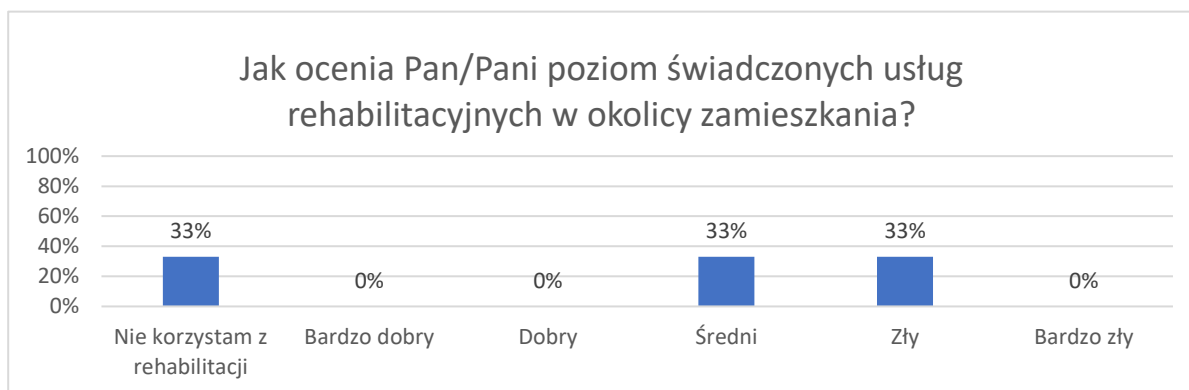

Osoby niepełnosprawne wymagają wsparcia – czasem wystarczy wsparcie najbliższych, ale też są sytuacje, kiedy konieczne jest wsparcie instytucjonalne. 33% respondentów wskazało, że regularnie korzysta z pomocy rodziny lub innych osób w związku ze swoją niepełnosprawnością. A najczęściej tego wsparcia udziela kolejno: rodzina (33%) oraz inni tj. pracownicy socjalni (33%).

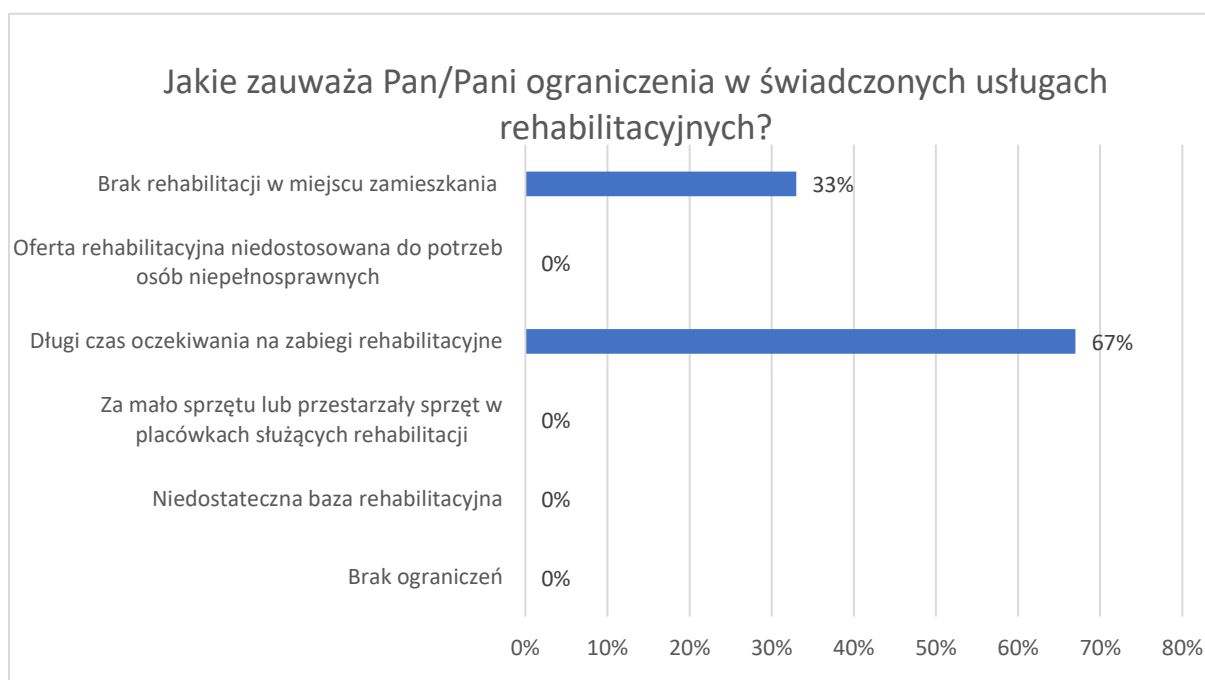

Badane osoby niepełnosprawne oceniali również poziom świadczonych usług rehabilitacyjnych w okolicy swojego miejsca zamieszkania. 1/3 badanych (33%)

wskazała, że nie korzysta z rehabilitacji. Kolejne 33% oceniło poziom tych usług źle, a pozostałe 33% średnio.

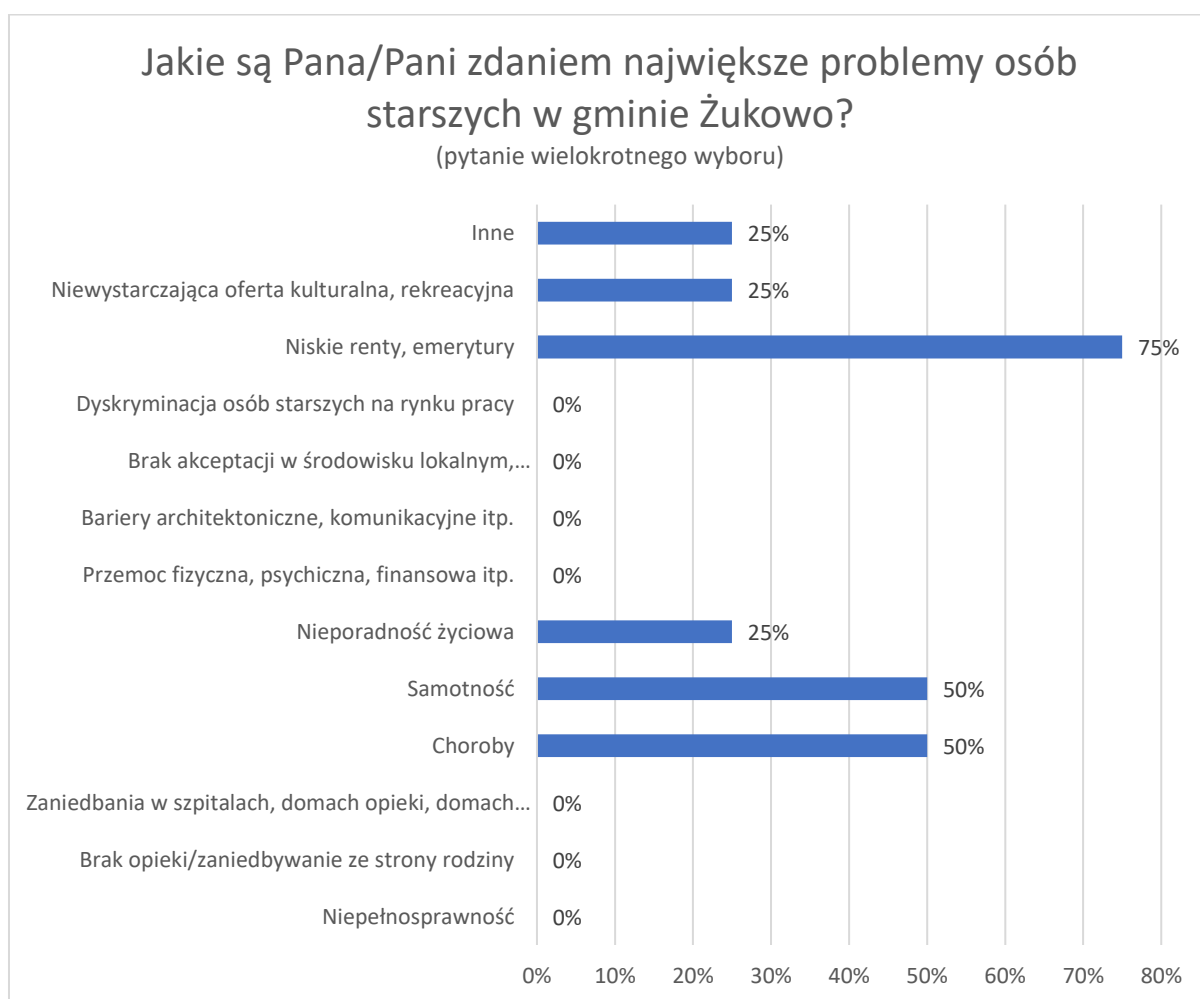

Głównymi ograniczeniami w świadczonych usługach rehabilitacyjnych w opinii samych osób niepełnosprawnych są: długi czas oczekiwania na zabiegi (67%) oraz brak rehabilitacji w miejscu zamieszkania (33%).

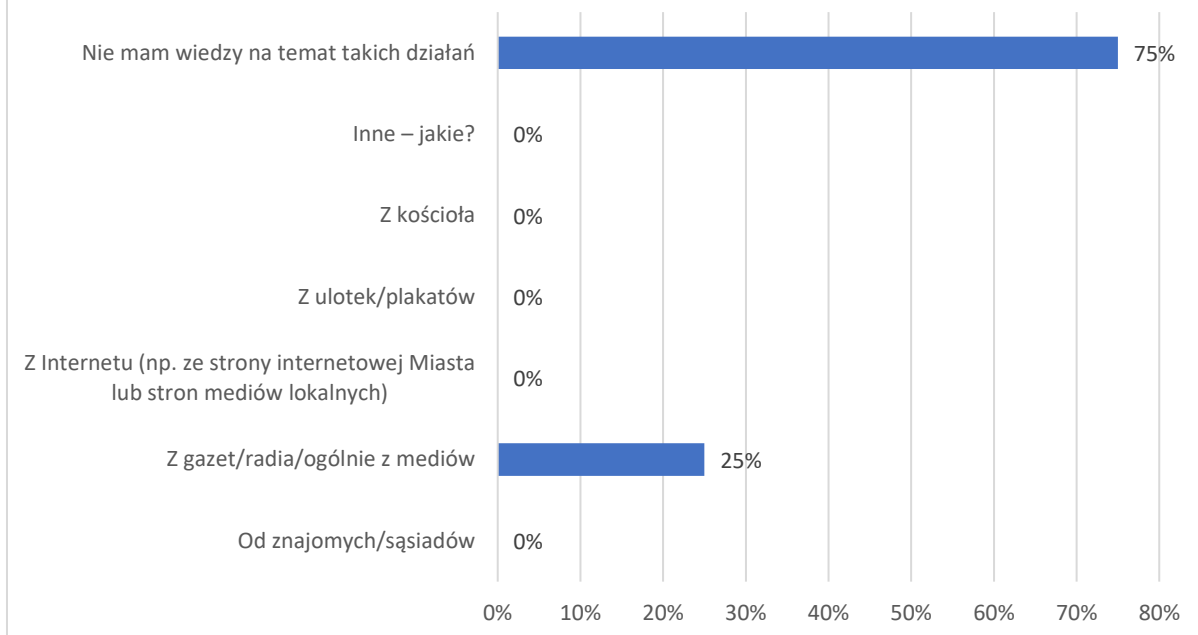
PROBLEMY OSÓB STARSZYCH

Badani seniorzy z Obszaru nr 7 zostali poproszeni o wskazanie, jakie są ich zdaniem największe problemy osób starszych na terenie gminy. Jak wynika z przeprowadzonych badań największymi problemami tej grupy społecznej, zdaniem ich reprezentantów, są: niskie renty i emerytury (75%), ubóstwo, choroby i samotność (po 50%), a także nieporadność życiowa, niewystarczająca oferta kulturalna (po 25%).

Następnie zapytano seniorów z terenu Obszaru nr 7 w jaki sposób dowiadują się o wydarzeniach lub miejscach na terenie gminy adresowanych do osób powyżej 60 roku życia. Najwięcej, bo 75% wskazało, że nie posiada takiej wiedzy, a pozostałe 25% zadeklarowało, że wie o tym z mediów.

W jaki sposób najczęściej dowiaduje się Pan/Pani o wydarzeniach/miejscach na obszarze nr 7, które adresowane są do osób w wieku powyżej 60 lat?

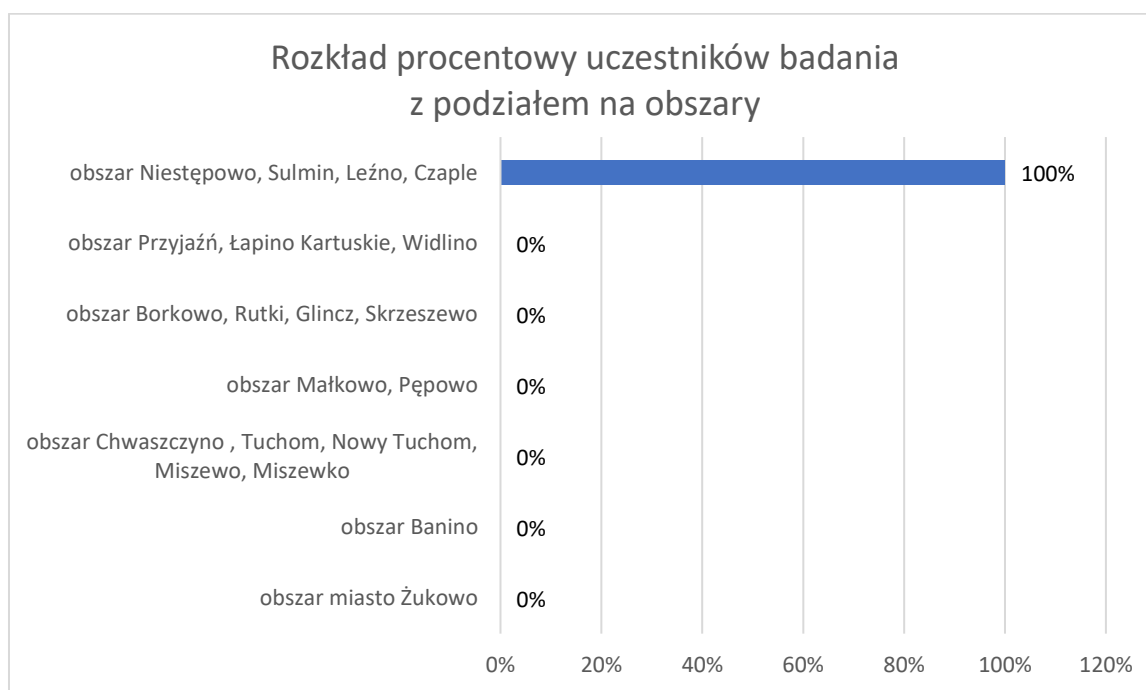

BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH – OBSZAR NR 7

Niewątpliwie ważną grupą, która może zarysować szczególny obraz problemów związanych z alkoholem występujących w gminie są sami pracownicy punktów sprzedaży alkoholu, spotykający się codziennie w swojej pracy z konsumentami tego napoju. Ich postawy wobec osób nabywających/konsumujących alkohol oraz przestrzeganie prawa w zakresie sprzedaży alkoholu mogą w znaczącym stopniu przyczynić się do ograniczenia problemów związanych z nadużywaniem alkoholu zarówno przez nieletnich jak i dorosłych.

GRUPA BADANA

Badanie zostało przeprowadzone wśród sprzedawców napojów alkoholowych w punktach sprzedaży na terenie Obszaru nr 7. Grupa badana stanowiła 8 kobiet oraz 1 mężczyznę. Wszyscy respondenci to pracownicy punktów sprzedaży alkoholu. Średnia wieku przebadanych sprzedawców wyniosła 35,7 lat.

CEL BADANIA

Ten obszar przeprowadzonych badań miał na celu poznanie postawy sprzedawców napojów alkoholowych względem następujących zagadnień:

- sprzedaży alkoholu osobom nieletnim,
- sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym,
- spożywania alkoholu w miejscu jego sprzedaży,
- nieprzyjemnych sytuacji zainicjowanych przez osoby spożywające alkohol.

WYNIKI BADAŃ

Jednym z pierwszych zagadnień poruszonych w kwestionariuszu ankiety dla sprzedawców alkoholu było określanie poziomu świadomości na temat niebezpieczeństw wynikających z zawartości alkoholu w poszczególnych rodzajach napojów alkoholowych.

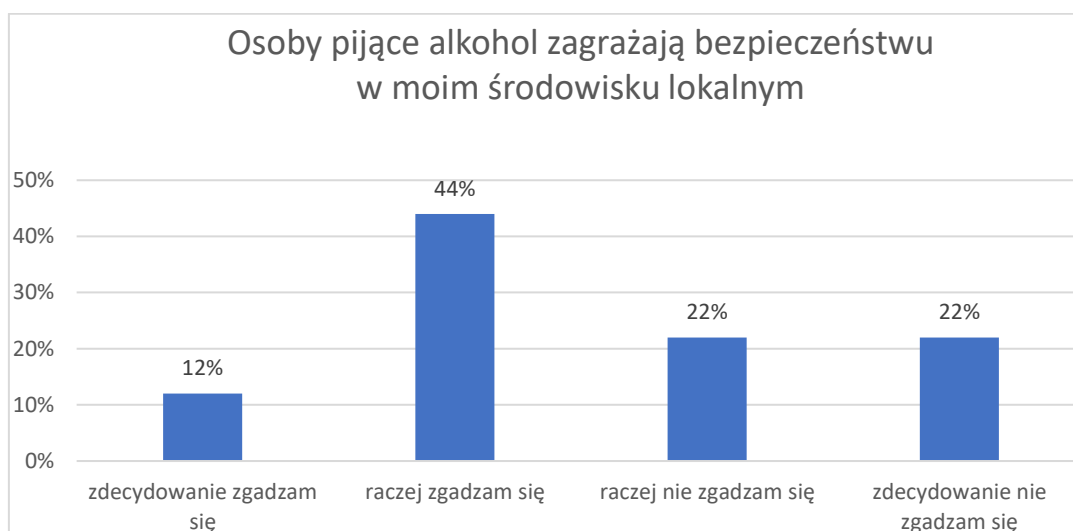
Aż 100% badanych sprzedawców napojów alkoholowych wskazało, że zgadza się z twierdzeniem, aby alkohol zawarty w piwie był mniej groźny niż ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o **bardzo niskim** poziomie świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu.

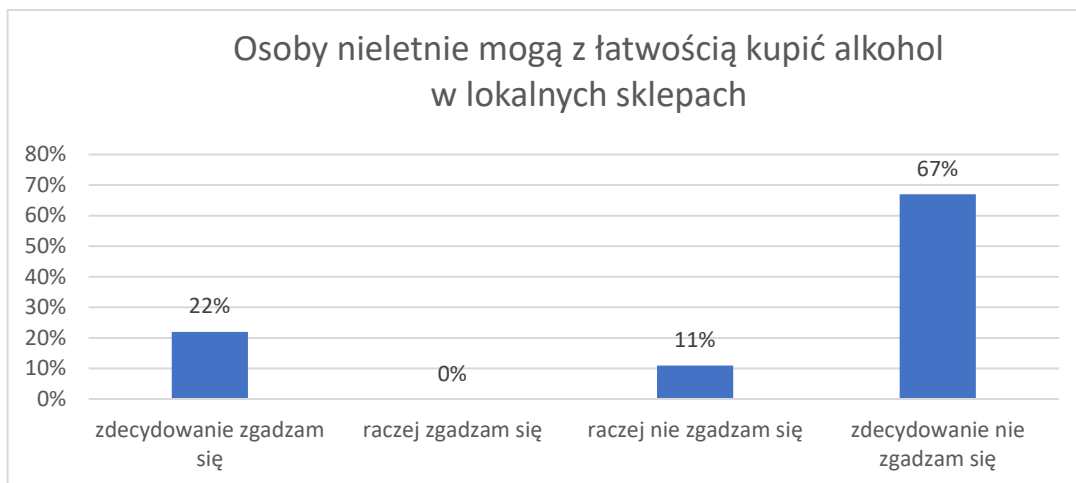
Z kolei, 45% badanych sprzedawców alkoholu uważa, że dostęp do napojów alkoholowych powinien być ograniczony lub kontrolowany.

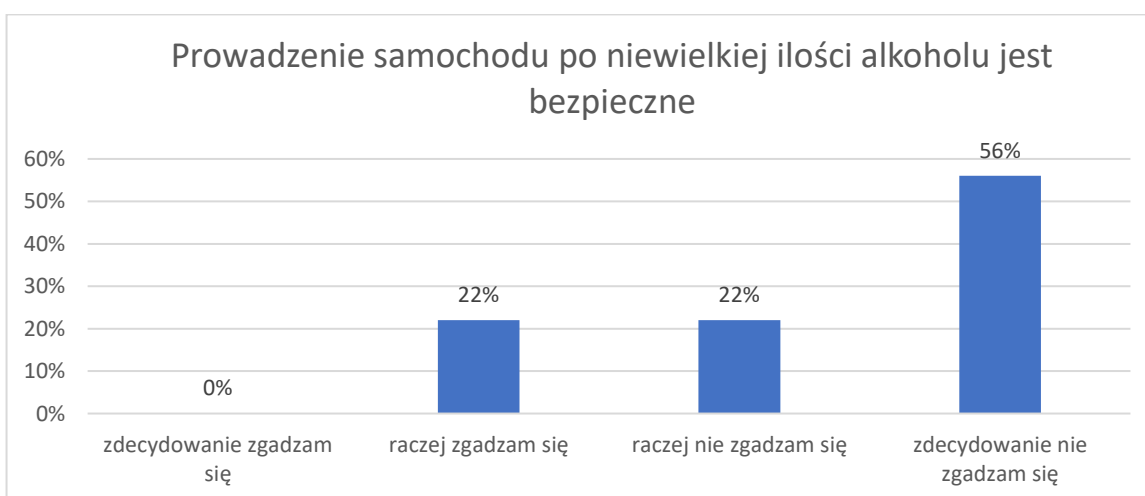
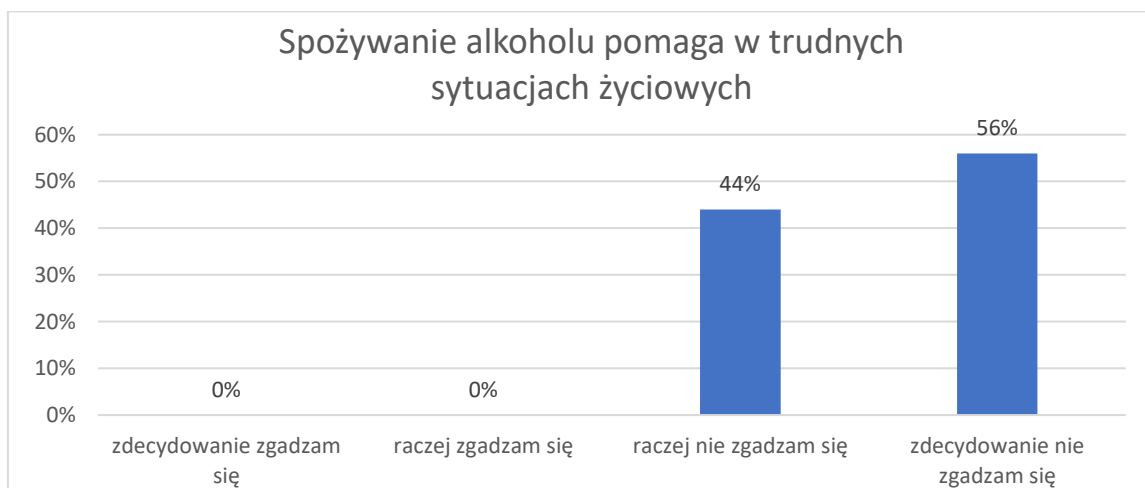
Łącznie 56% respondentów uważa, że osoby, które piją alkohol zagrażają bezpieczeństwu w ich lokalnym środowisku.

Kolejne pytanie dotyczyło subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18. roku życia. **78% z przebadanych sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że osoby małoletnie mają łatwy dostęp do alkoholu.**

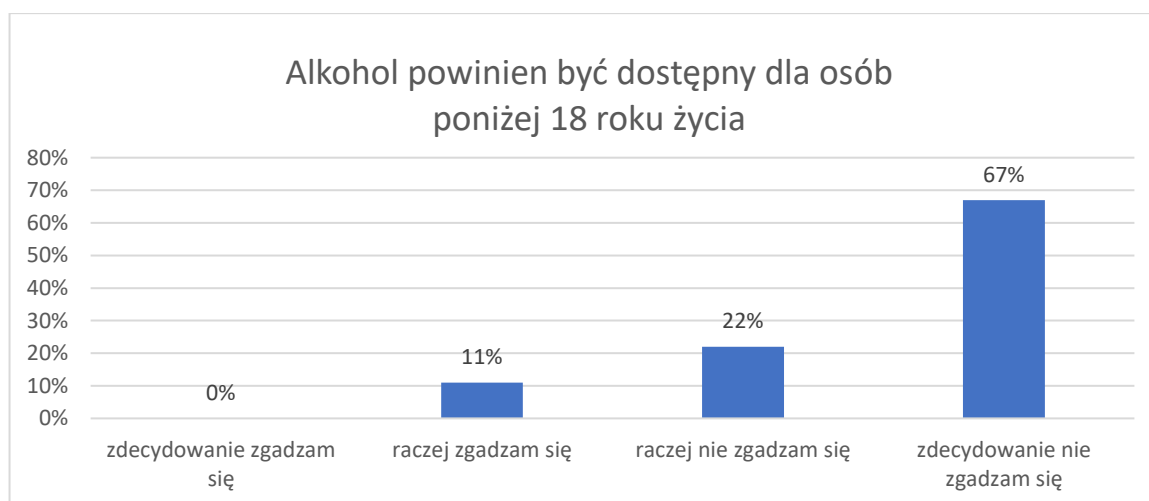

Łącznie 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, aby spożywanie alkoholu pomagało w trudnych sytuacjach życiowych. Co więcej, 78% badanych odpowiedziało, że prowadzenie samochodu po niewielkiej ilości alkoholu nie jest bezpieczne. 100% sprzedawców nie zgadza się ze stwierdzeniem, że kobiety w ciąży mogą bezpiecznie pić niewielkie ilości alkoholu.

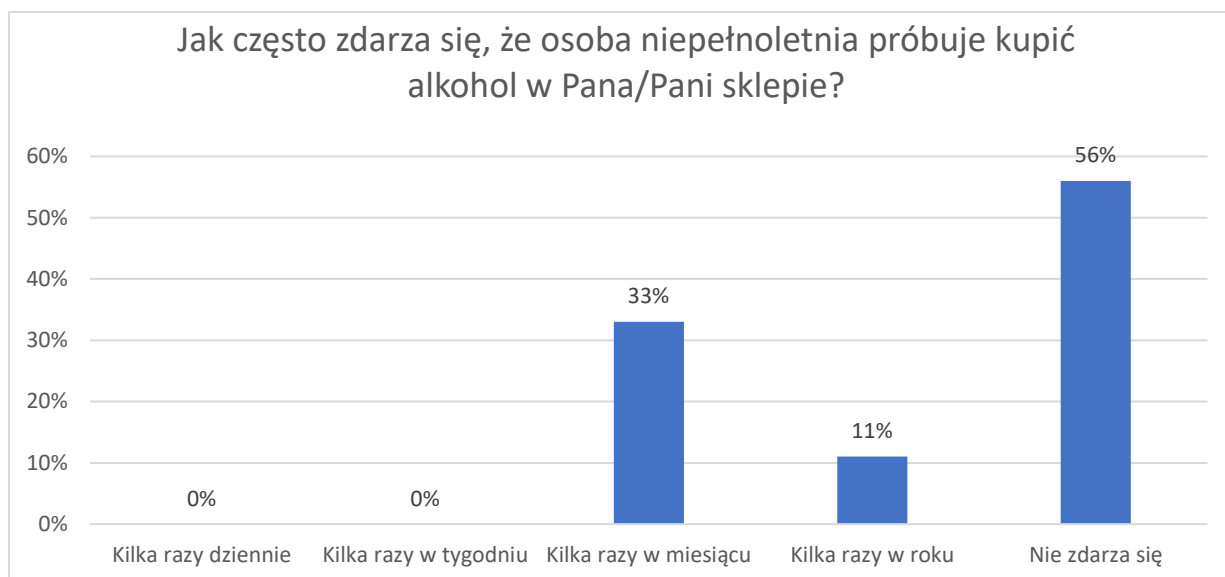
Łącznie 89% sprzedawców napojów alkoholowych w Gminie Żukowo z obszaru nr 7 uważa, że alkohol nie powinien być dostępny dla osób poniżej 18 roku życia.

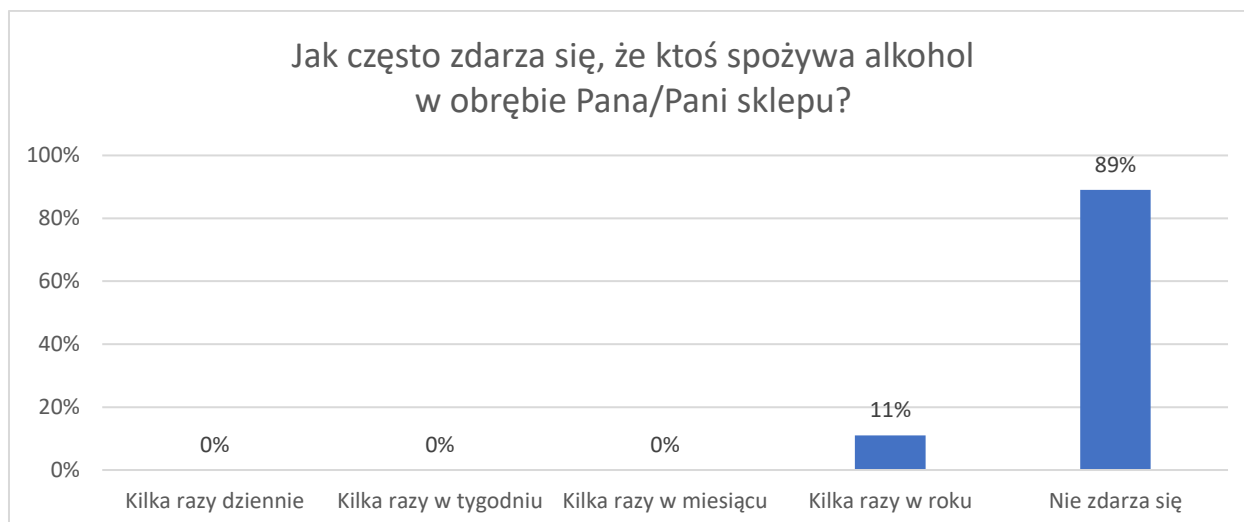
78% z badanej grupy nie zgadza się z twierdzeniem, aby w okolicy była zbyt duża liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie Żukowo z analizowanego obszaru deklarują, że przypadki **próby kupna alkoholu przez osobę poniżej 18 roku życia zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (33%) oraz kilka razy w roku (11%).**

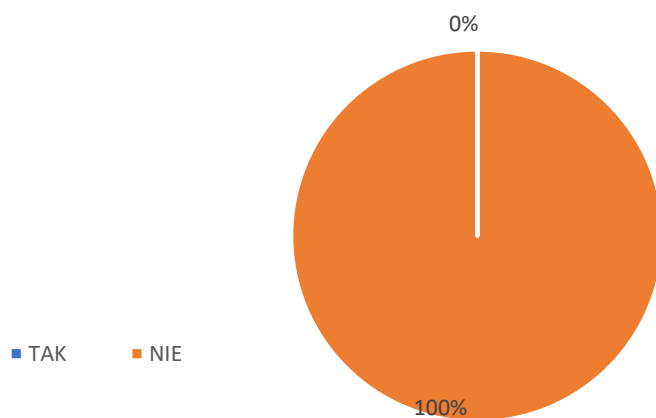

Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży wydaje się rzadkim zjawiskiem. 11% badanych stwierdziło, że zdarza się to kilka razy w roku, a 89% zadeklarowała, że takie sytuacje nie mają miejsca.

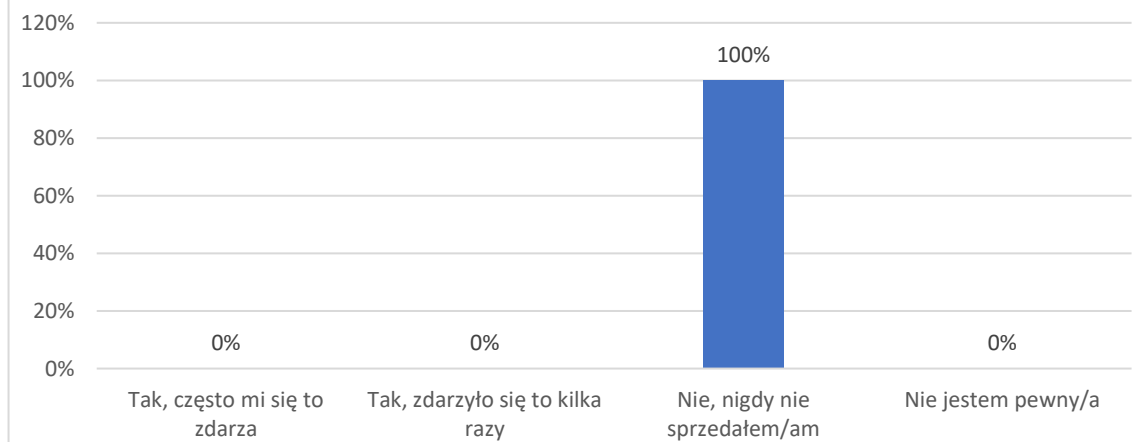
100% ankieterowanych sprzedawców przyznaje, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie miało miejsce nieprzyjemne zajście związane ze spożywaniem alkoholu w obrębie sklepu.

Czy zdarzyło się w ciągu ostatnich 3 miesięcy jakieś nieprzyjemne zajście związane z używaniem alkoholu w obrębie sklepu?

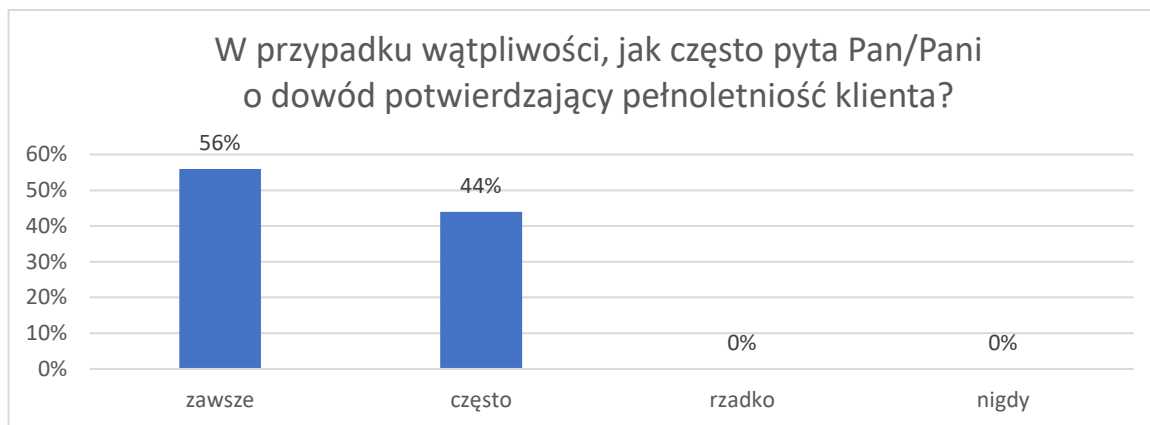

100% sprzedawców napojów alkoholowych z Obszaru nr 7 deklaruje, że nigdy nie sprzedała alkoholu osobie, która budziła wątpliwości co do pełnoletniości.

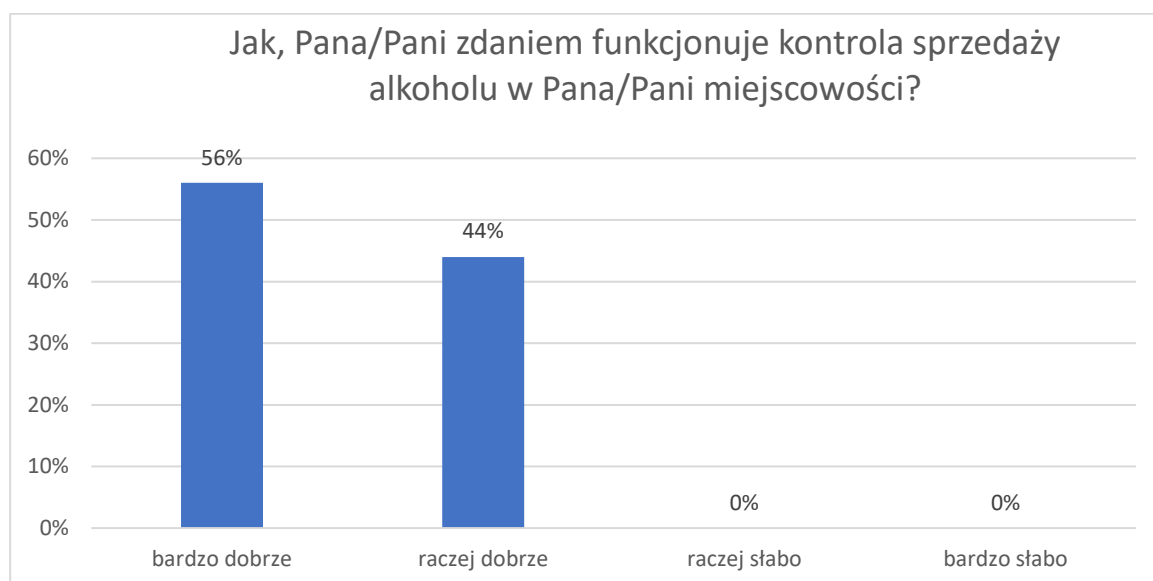
Czy kiedykolwiek sprzedał Pan / sprzedała Pani alkohol osobie, o której wiedział Pan/Pani, że jest nieletnia?

W przypadku wątpliwości, co do wieku tylko **56% badanych zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek**, a pozostałe 44% sprzedawców robi to często.

Ostatnie badane zagadnienie dotyczyło subiektywnej oceny funkcjonowania kontroli punktów sprzedaży alkoholu na terenie Obszaru 7. **Łącznie 100% badanych oceniło jej funkcjonowanie raczej dobrze i bardzo dobrze.**

PROBLEMY SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY – OBSZAR NR 7

METODOLOGIA

Badanie w **szkołach podstawowych w Gminie Żukowo** przeprowadzono metodą CAWI (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW (wykorzystane narzędzie badawcze to program CORIGO rekomendowany przez ORE) – technika zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Użycie tej metody pozwala na efektywne badanie postaw uczniów. Forma ankiety internetowej jest dla dzieci i młodzieży atrakcyjna oraz pozwala na upewnienie się, że na wszystkie pytania zostanie udzielona odpowiedź.

CEL BADANIA

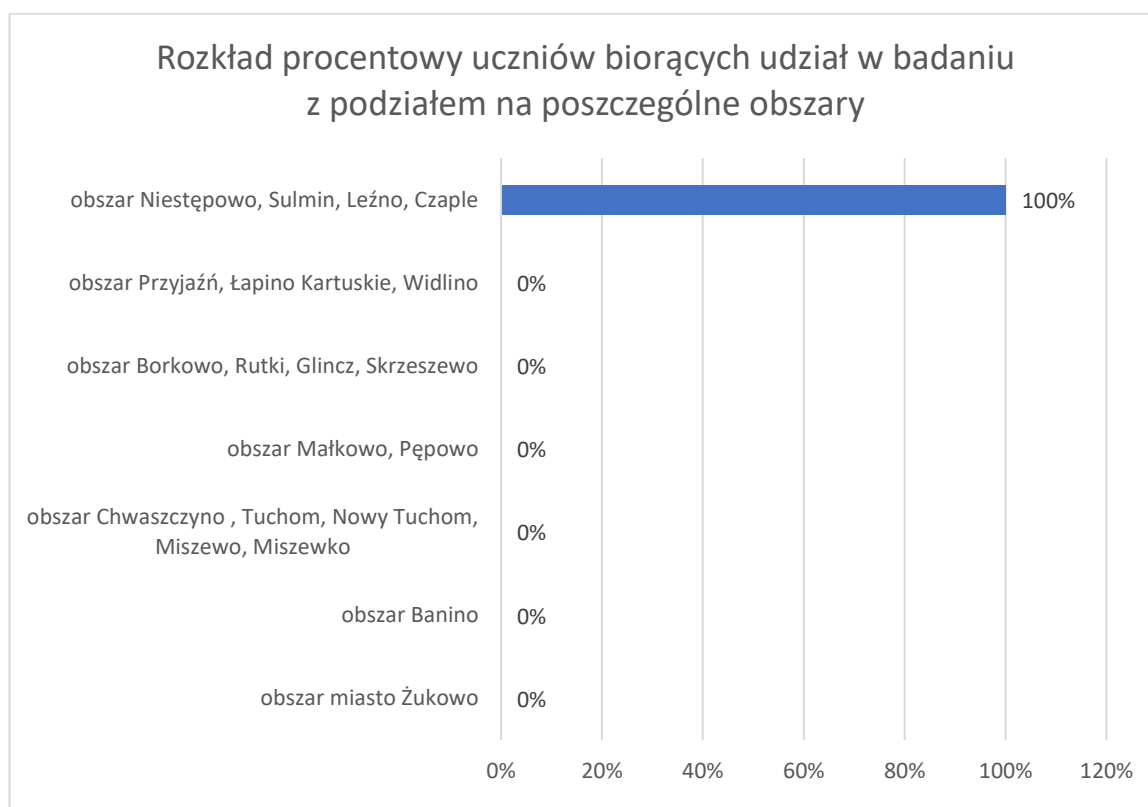
Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań wobec:

- alkoholu,
- narkotyków,
- dopalaczy,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od hazardu;
- zagadnienia związane z przemocą w środowisku szkolnym,
- zagadnienia związane z cyberprzemocą oraz uzależnieniami od czynności związanych z nowymi technologiami,
- zagadnienia związane z czasem wolnym badanych uczniów.

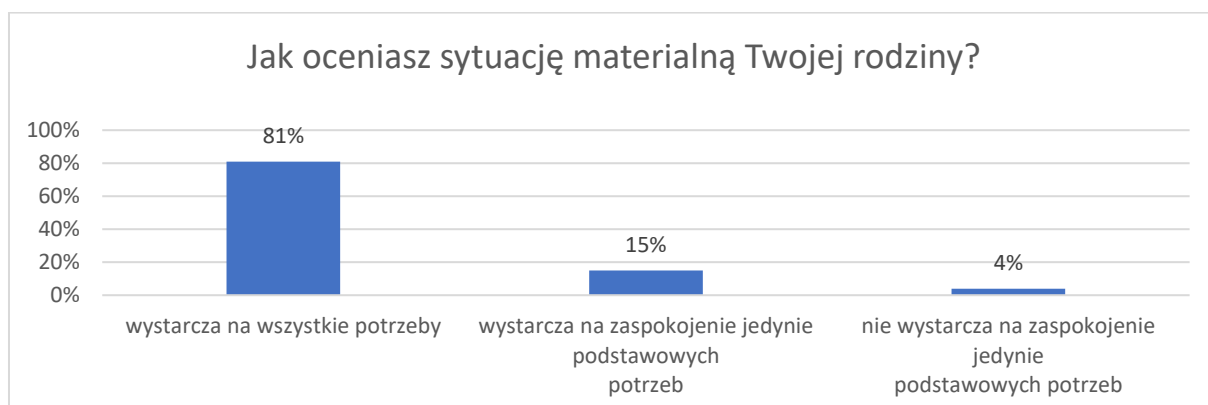
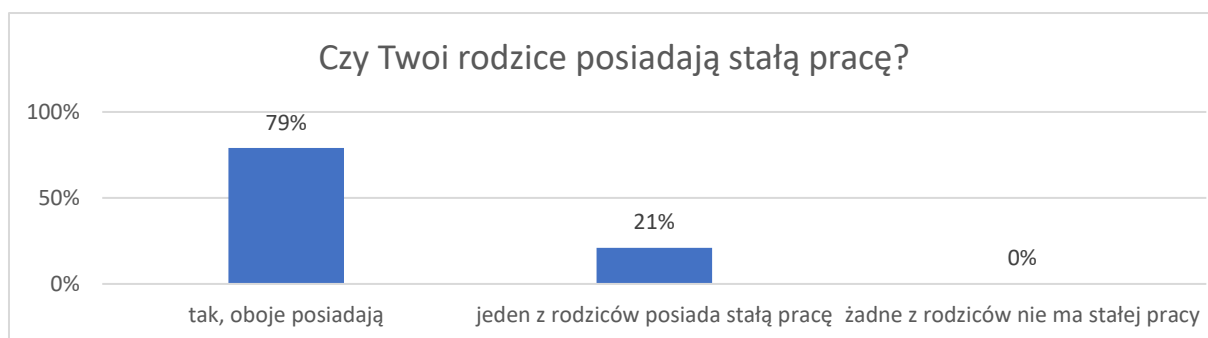
CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

W badaniu wzięli uczniowie szkół podstawowych z terenu Obszaru nr 7 w przedziale wiekowym klasy od 4 do 8.

Liczebność grupy badanej	47 uczniów
---------------------------------	------------

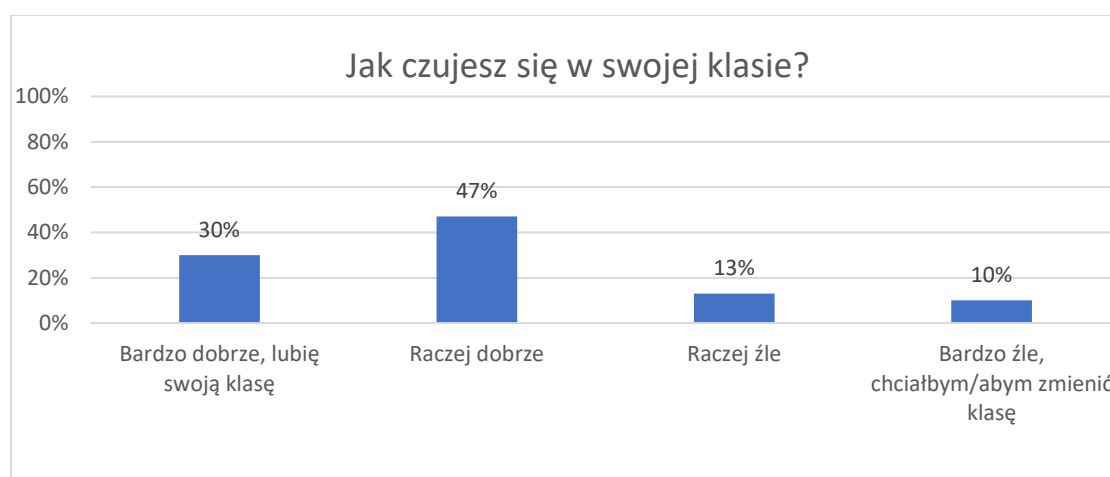
Sytuacja materialna rodziny jest bardzo silnie uzależniona od tego, ile osób z gospodarstwa domowego pracuje. Uczniowie najczęściej deklarowali, iż oboje ich rodzice pracują (79%), a sytuację materialną rodziny oceniają jako wystarczającą na zaspokojenie wszystkich potrzeb (81%).

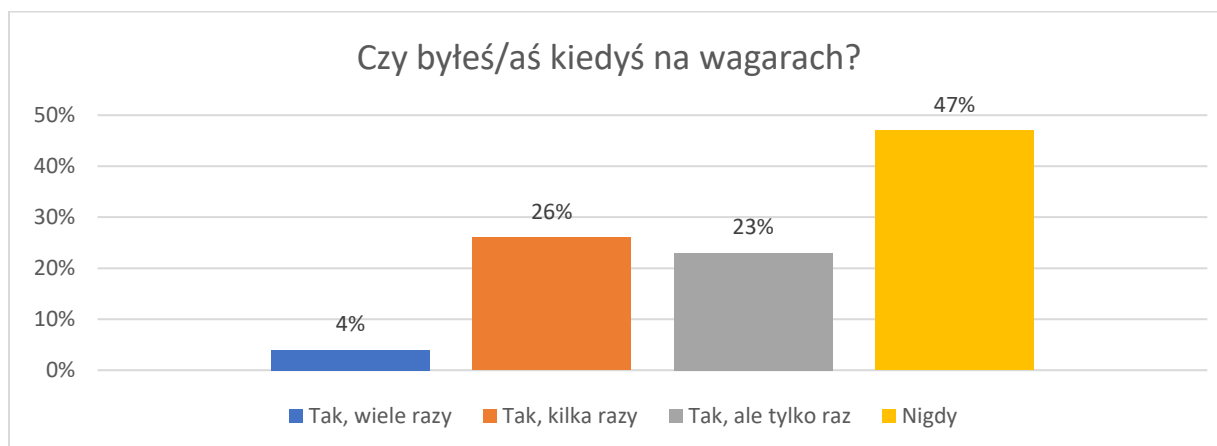
WYNIKI

Uzyskane odpowiedzi w tej części ankiety pozwalają na przedstawienie szkolnego środowiska w kontekście kwestii, które mogą mieć pozytywny lub negatywny wpływ na częstość występowania niepożądanych zjawisk i zachowań wśród dzieci oraz młodzieży.

W pierwszej kolejności uczniowie zostali zapytani o to, jak czują się w swojej klasie. **Wyniki są zadowalające, ponieważ 77% uczniów czuje się w swojej klasie raczej dobrze i bardzo dobrze.** Przeciwnego zdania jest 23% badanych.

Poniższy wykres prezentuje odpowiedzi uczniów na temat wagarowania – które wydaje się tendencją związaną z wiekiem rozwojowym. **Uczniowie szkół podstawowych Obszaru nr 7 w sporej części nigdy nie byli na wagarach (47%) lub byli na nich tylko raz (23%).** 26% uczniów szkół podstawowych przyznaje, że wagarowało już kilka razy a 4% wiele razy.

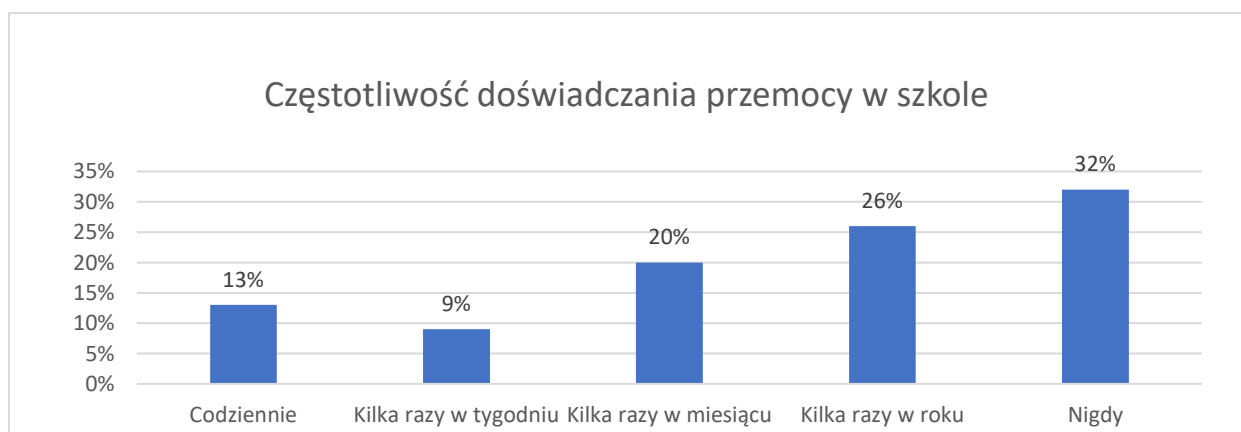
PRZEMOC W SZKOLE

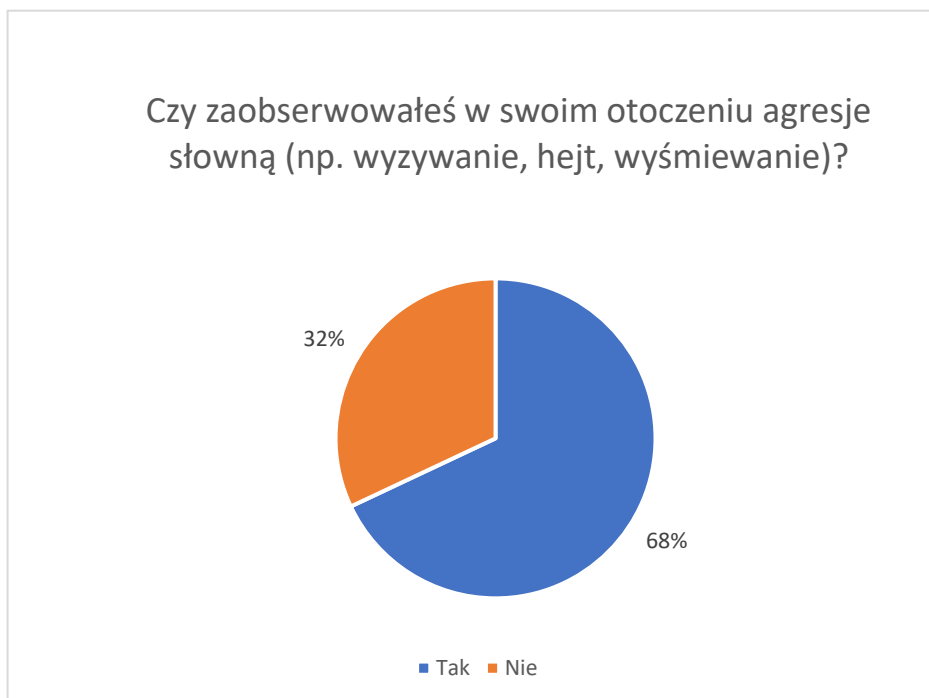
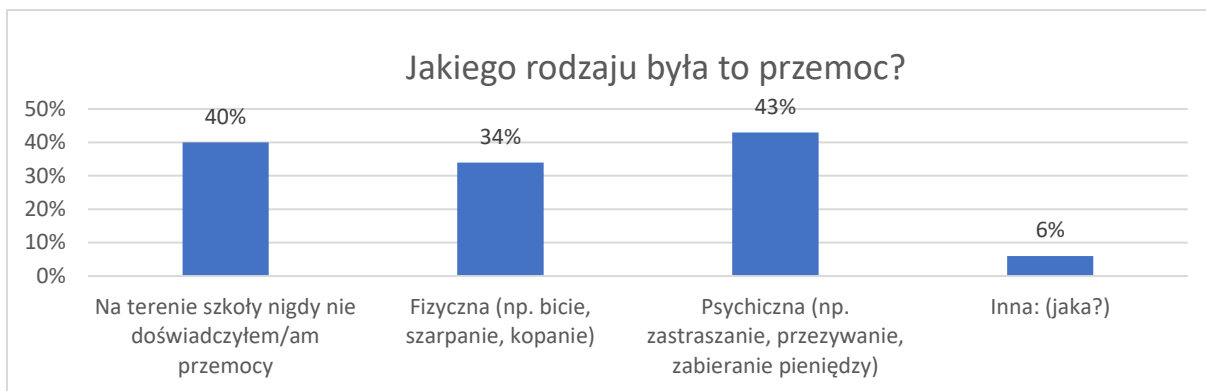
Zjawisko przemocy w środowisku młodych ludzi staje się problemem coraz bardziej aktualnym i wymagającym podjęcia odpowiednich rozwiązań. Agresja ujawniająca się w szkole często ma swoje źródła w przemocy domowej, kiedy rodzice uczą swoje dzieci niewłaściwych wzorców reagowania i podejmowania kontaktów z innymi ludźmi. Przeprowadzone ankiety w szkołach podstawowych pozwalają przyjrzeć się dokładniej nasileniu zjawiska agresji w środowisku szkolnym.

W ankiecie wytłumaczyliśmy uczniom, że przemoc może mieć formę fizyczną (np. bicie, popychanie) lub psychiczną (np. przezywanie, straszenie, wykluczanie z grupy). Zapytaliśmy ich, jak często doświadczają jakichkolwiek form przemocy.

Tylko 1/3 część uczniów (32%) deklaruje, że nie są oni ofiarami przemocy doświadczanej ze strony innych uczniów. 26% respondentów wskazało, że doświadcza przemocy kilka razy w roku. Niepokojące są wskazania uczniów mówiące o codziennym doświadczaniu przemocy w szkole.

W kolejnym pytaniu dotyczącym rodzajów przemocy w środowisku szkolnym – 40% ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczyli przemocy. 43% wskazało na przemoc psychiczną, a 34% na doświadczanie przemocy fizycznej. Dodatkowo, 68% uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo z Obszaru 7 deklaruje, że w swoim otoczeniu obserwuje agresję słowną.

Ekspansja i globalizacja mediów i rynków w dużym stopniu kształtuje poglądy i wartości młodzieży, jej wybory i zachowania. Młodzi ludzie w obecnej rzeczywistości mają więcej swobody, większe możliwości i częściej dysponują własnymi środkami pieniężnymi. Jednocześnie, grupa ta jest coraz bardziej narażona na oddziaływanie presji zewnętrznej, technik sprzedaży i marketingu, których agresywność w odniesieniu do towarów konsumpcyjnych i potencjalnie szkodliwych substancji, takich jak alkohol i inne substancje psychoaktywne, stale rośnie.

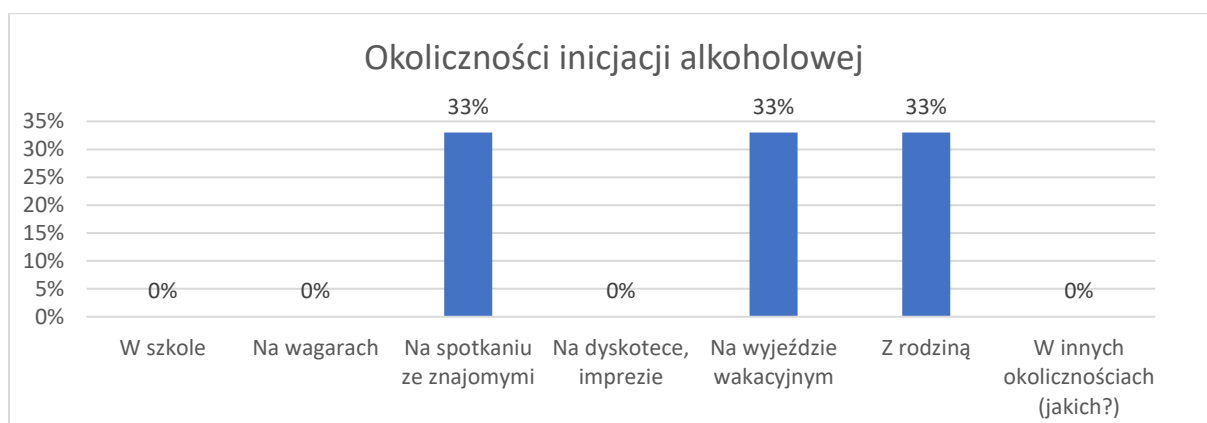
Jak wynika z badań ESPAD (Europejski Program Badań Ankiety w Szkołach na temat Używania Alkoholu i Narkotyków) z 2019 roku napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 80,0% uczniów z młodszej grupy i 92,8% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 46,7% piętnasto-szesnastolatków i 76,1% siedemnasto-osiemnastolatków. Najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino. Wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, chociaż raz upiło się 11,3% uczniów z młodszej grupy wiekowej i 18,8% ze starszej grupy wiekowej. W czasie całego życia ani razu nie upiło się tylko 66,7% uczniów młodszych i 43,4% uczniów starszych. W ciągu miesiąca poprzedzającego badanie: 74% (72% w 2016) uczniów przynajmniej raz piło piwo, 62% (63% w 2016) – wódkę i inne mocne alkohole, a 43% (41% w 2016) – wino¹³⁹

W pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów czy kiedykolwiek spożywali alkohol. **Jak pokazują nasze badania, inicjację alkoholowa ma za sobą 13% badanej grupy.**

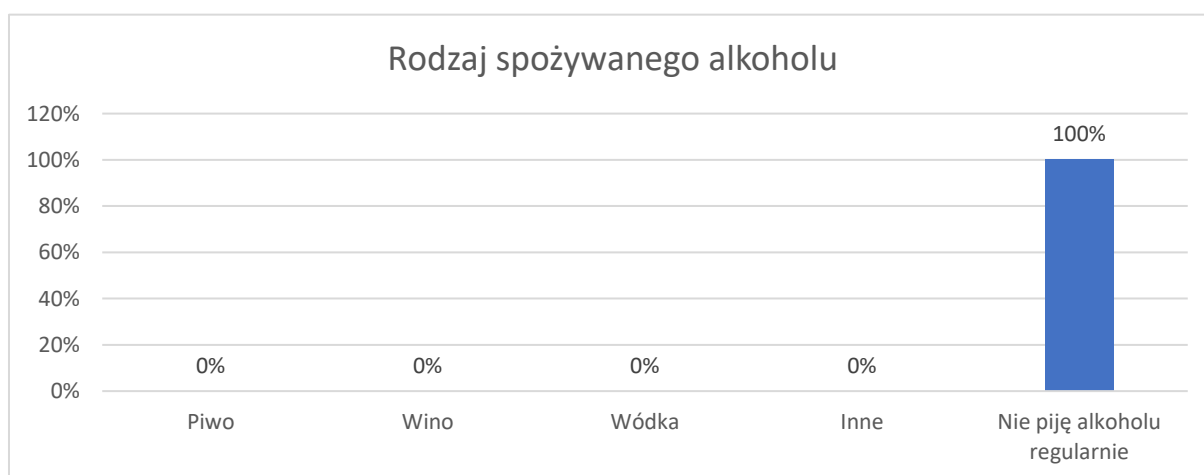
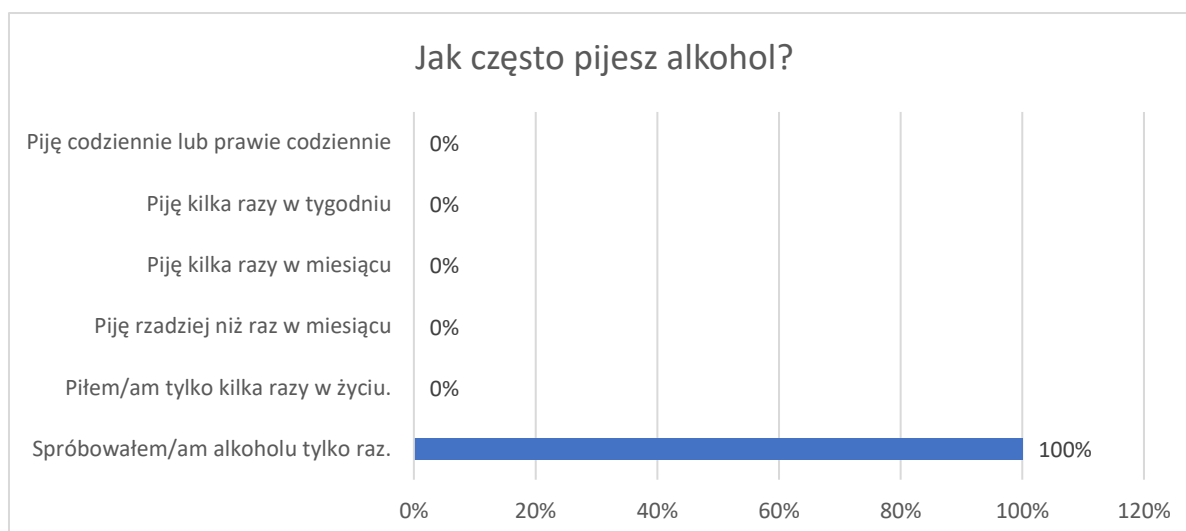
¹³⁹ J. Sierostawski, *Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych ESPAD przeprowadzonych w 2019 roku*, Warszawa 2020.

Najczęściej deklarowaną okolicznością inicjacji alkoholowej uczniów deklarujących spożywanie alkoholu jest towarzystwo rodziny (33%) oraz spotkanie ze znajomymi i wyjazd wakacyjny (po 33%).

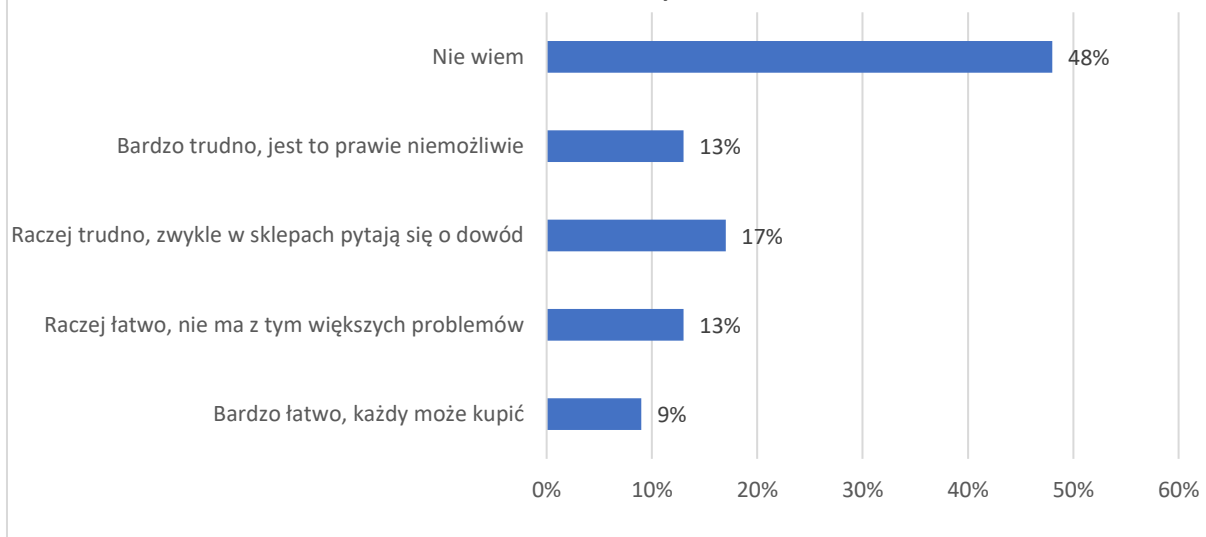

Oprócz okoliczności inicjacji ważne było dla nas także to, **jak często młodzi ludzie sięgają po alkohol, a także po jakie trunki sięgają. Uczniowie jednogłośnie zadeklarowali, iż nie piją alkoholu regularnie, ponieważ spróbowali go tylko raz.**

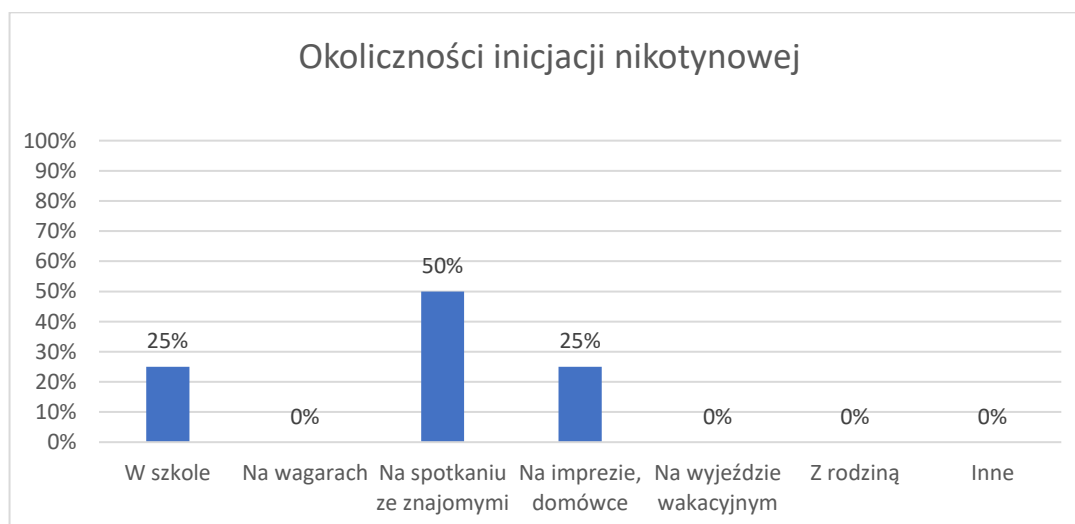
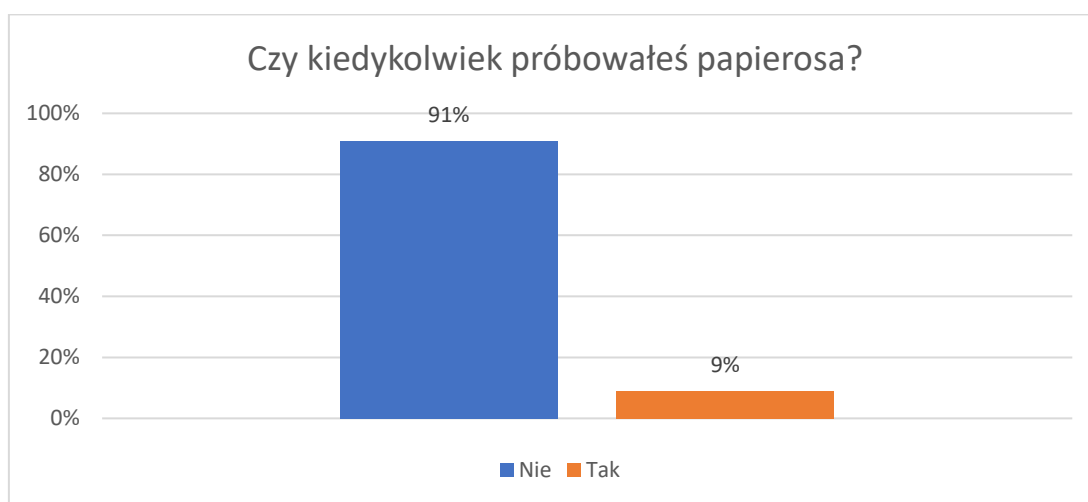
Kolejnym ważnym pytaniem, na które odpowiadali uczniowie było to dotyczące subiektywnej oceny dostępności alkoholu dla osób poniżej 18 roku życia. Pokazane poniżej wyniki wskazują, że 48% uczniów nie wie, czy da się kupić alkohol, gdy nie ma się ukończonego 18 r.ż. Może to sugerować, że ta część uczniów nigdy nie podejmowała próby nabycia alkoholu. 30% badanej grupy wskazała, że byłoby to trudne, ponieważ w sklepach sprawdzany jest wiek kupującego. Kolejne 22% uczniów szkół podstawowych z Obszaru nr 7 uważa, że nie miałyby problemu z zakupem alkoholu w lokalnych sklepach.

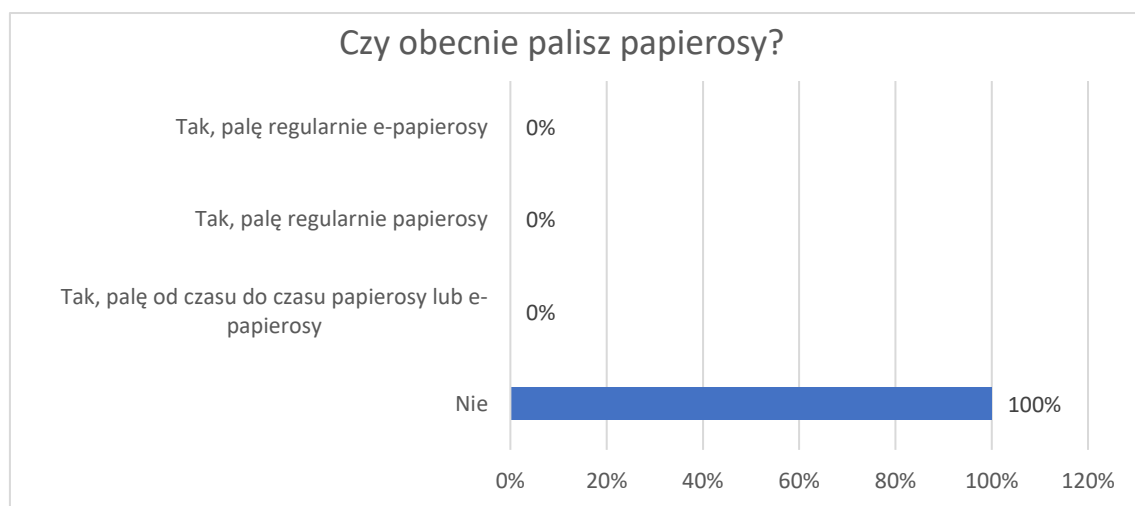
Czy łatwo jest kupić alkohol, jeśli nie ma się ukończonych 18 lat?

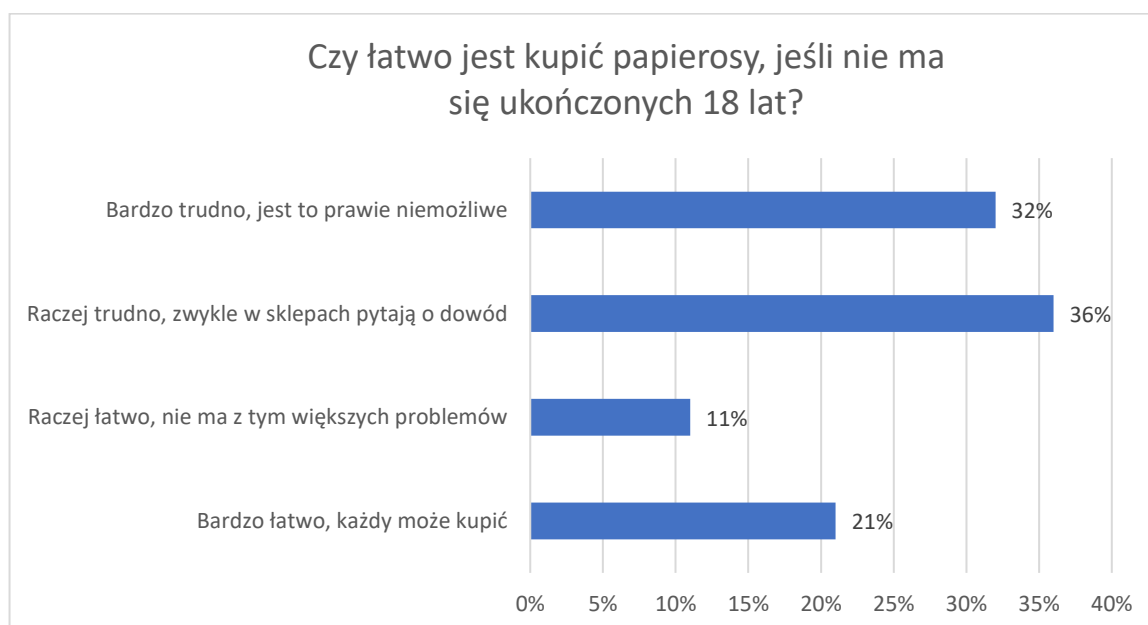
SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: PAPIEROSY

Mimo słabnącej popularności papierosy w naszym społeczeństwie są wciąż atrakcyjną używką dla młodzieży. Zapytaliśmy uczniów ze szkół podstawowych w Gminie Żukowo, czy kiedykolwiek próbowali papierosa oraz w jakich okolicznościach. **Inicjację nikotynową ma za sobą 9% uczniów badanej grupy.** Najczęściej wskazywaną przez uczniów mających za sobą inicjację nikotynową okolicznością zapalenia pierwszego papierosa było towarzystwo znajomych. 100% uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie deklarują, że nie palą papierosów regularnie ani okazjonalnie.

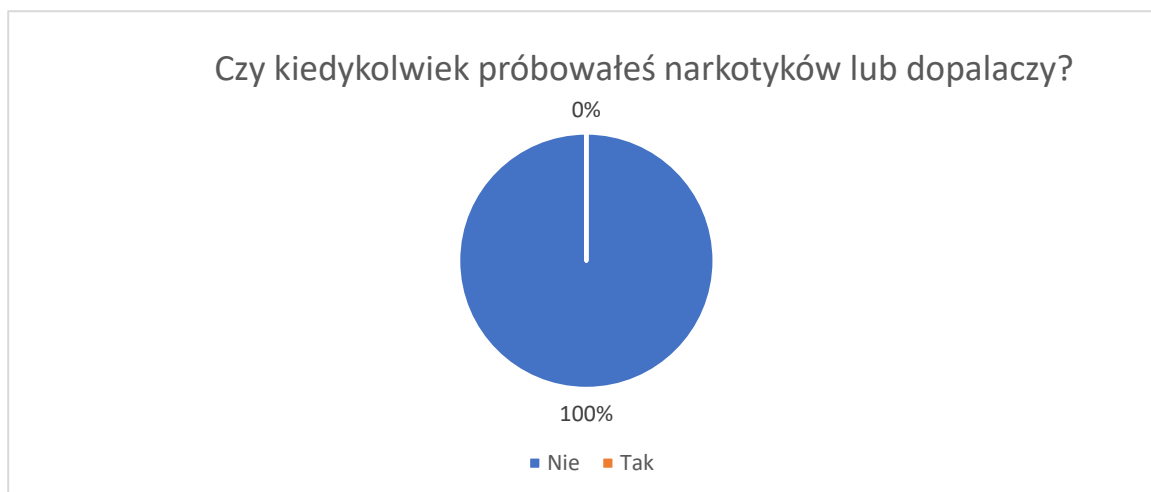

W kolejnym pytaniu uczniowie udzielali odpowiedzi na temat subiektywnej oceny łatwości, z jaką można dokonać zakupu papierosów. Łącznie 68% uważa, że nie ma takiej możliwości oraz że w sklepach zwykle pytają o dowód. Z kolei dla 32% zakup wyrobów tytoniowych nie stanowiłby problemu.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: NARKOTYKI I DOPALACZE

Wyniki badań wskazują, że wszyscy (100%) uczniowie szkół podstawowych w Gminie Żukowo z Obszaru 7 nie przejawiają problemów związanych z próbami przyjmowania narkotyków lub dopalaczy.

Poniższy wykres przedstawia subiektywną ocenę dostępności narkotyków i dopalaczy. **Zdecydowana** większość uczniów (74%) nie wie, czy kupno narkotyków jest łatwe czy trudne, co pozwala wnioskować, że nigdy nie podejmowali próby takiego zakupu. Warto zauważyć, że dla 14% uczniów zakup tych substancji nie stanowiłby większego problemu.

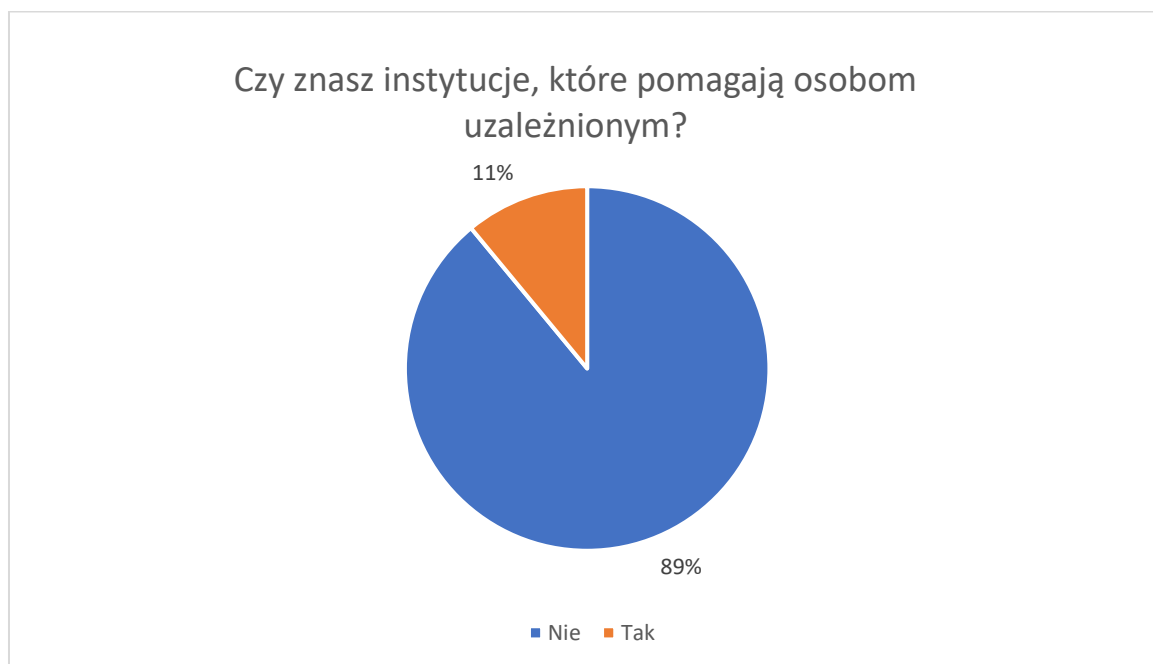
POSTAWY WOBEC SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Zbadaliśmy postawy i przekonania uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 7 na temat różnych substancji psychoaktywnych. Wyniki zamieszczone są w tabeli poniżej. Można wywnioskować, że uczniowie w większości przyjmują konstruktywne i odpowiedzialne postawy względem przyjmowania środków psychoaktywnych oraz alkoholu.

Przekonania dotyczące substancji psychoaktywnych wg uczniów szkół podstawowych

<i>Twierdzenia</i>	<i>Zdecydowanie zgadzam się</i>	<i>Raczej zgadzam się</i>	<i>Raczej nie zgadzam się</i>	<i>Zdecydowanie nie zgadzam się</i>
Alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny niż ten zawarty w wódce.	9%	49%	21%	21%
Picie alkoholu pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach.	6%	20%	36%	38%
Alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia.	66%	24%	6%	4%
To normalne, że osoby w moim wieku piją regularnie alkohol. Warto korzystać ze wszystkich sposobów na dobrą zabawę.	2%	0%	26%	72%
Bez alkoholu nie można się dobrze bawić na imprezie.	6%	6%	32%	56%
Dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki.	6%	17%	32%	45%
To normalne, że osoby w moim wieku próbują narkotyków i dopalaczy. Wszystko jest dla ludzi!	4%	0%	28%	68%
Od dopalaczy można uzależnić się tak samo jak od narkotyków.	62%	32%	4%	2%
Jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem, to się nie uzależni.	4%	6%	32%	58%
Palenie papierosów jest modne w mojej szkole.	21%	26%	30%	23%

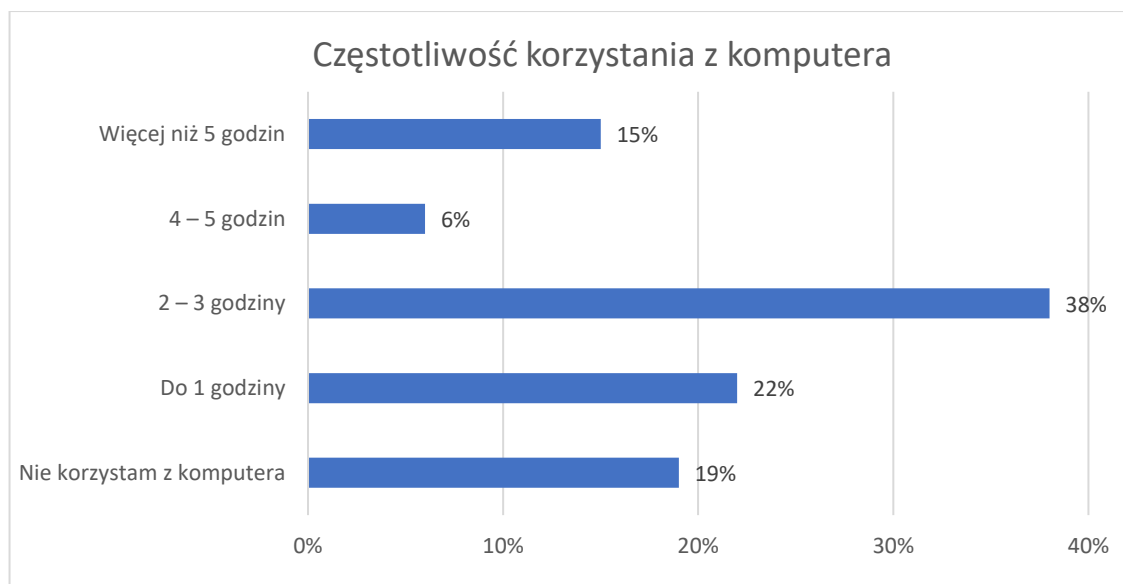
Zapytaliśmy również uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 7, czy znane są im instytucje, które zajmują się pomocą osobom uzależnionym. Niestety większość uczniów (89%) deklaruje, brak wiedzy na temat takich instytucji. Z kolei, pozostałe 11% wykazujących się taką wiedzą wymieniało: poradnia lecząca uzależnień w Gdyni, Grupy AA oraz telefony zaufania.

UZALEŻNIENIE OD INTERNETU I CYBERPRZEMOC

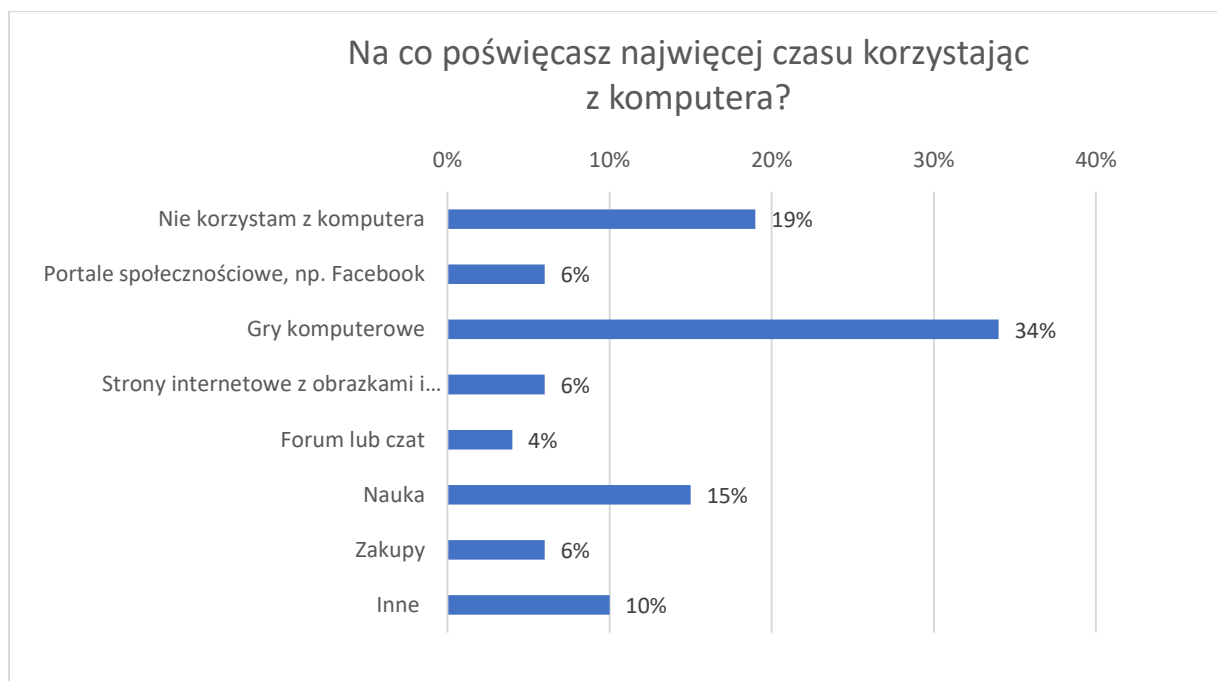
Problematyka nieprawidłowego korzystania z Internetu i komputera (w tym, nadużywanie) staje się coraz powszechniejszym zagadnieniem. Komputer i Internet oferują szeroki wachlarz aktywności – zarówno prorozwojowych (dostęp do wiedzy), jak i patologicznych (m.in. dostęp do treści pornograficznych). Jedną z najbardziej rozpowszechnionych aktywności, które można wykonywać będąc online, jest granie w gry czy korzystanie z portali społecznościach. Mimo że odpowiedzialne korzystanie z komputera i Internetu, nawet przez dzieci, niesie ze sobą wiele korzyści, to należy jednak zwrócić uwagę na potencjalne zagrożenia wynikające z nadmiernego, pozbawionego kontroli zaangażowania. Poza skrajnymi przykładami niebezpieczeństwa, jakie wiąże się z nielegalnym użytkowaniem Internetu, pozostaje obszar związany z negatywnymi konsekwencjami dla rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży. Spędzanie coraz większej ilości czasu przed monitorem komputera ma konsekwencje dla zdrowia fizycznego, ale także dla rozwoju emocjonalnego i społecznego.¹⁴⁰

Większość badanych uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 7 spędza przed komputerem **od 2 do 3 godzin dziennie (38%)**. 19% deklaruje, że w ogóle nie korzysta z komputera.

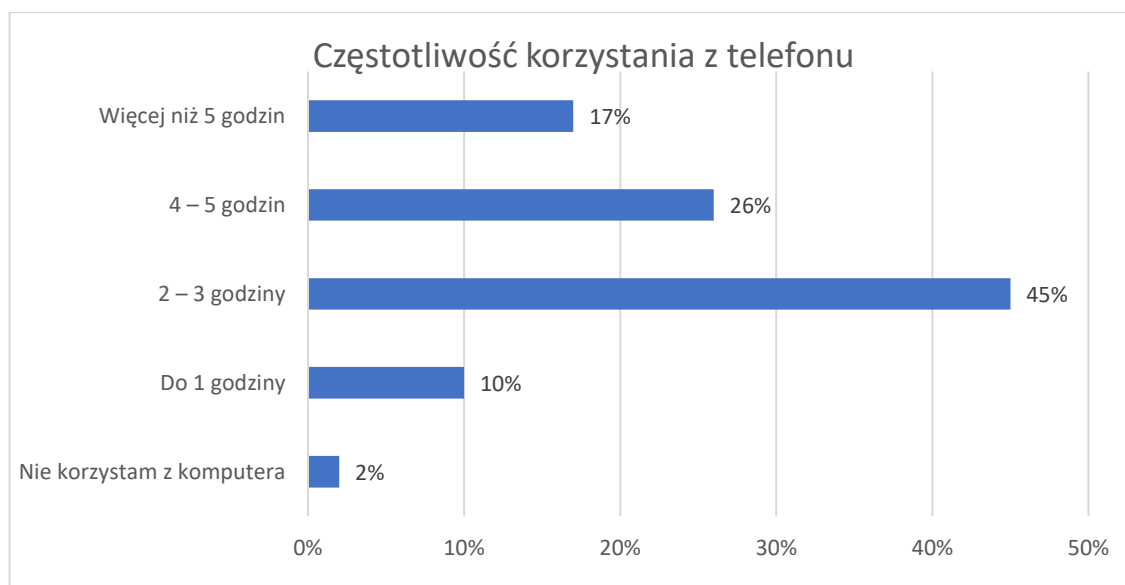

¹⁴⁰Rowicka M., *Uzależnienia behawioralne. Praktyka i teoria*, Minister Zdrowia, Krajowe Biuro do spraw Przeciwdziałania Narkomanii, Warszawa 2015

Zapytaliśmy uczniów, w jaki sposób najczęściej wykorzystują komputer, kiedy spędzają przy nim czas. **Najbardziej popularnymi formami okazują się być: gry komputerowe (34%) oraz nauka (15%).**

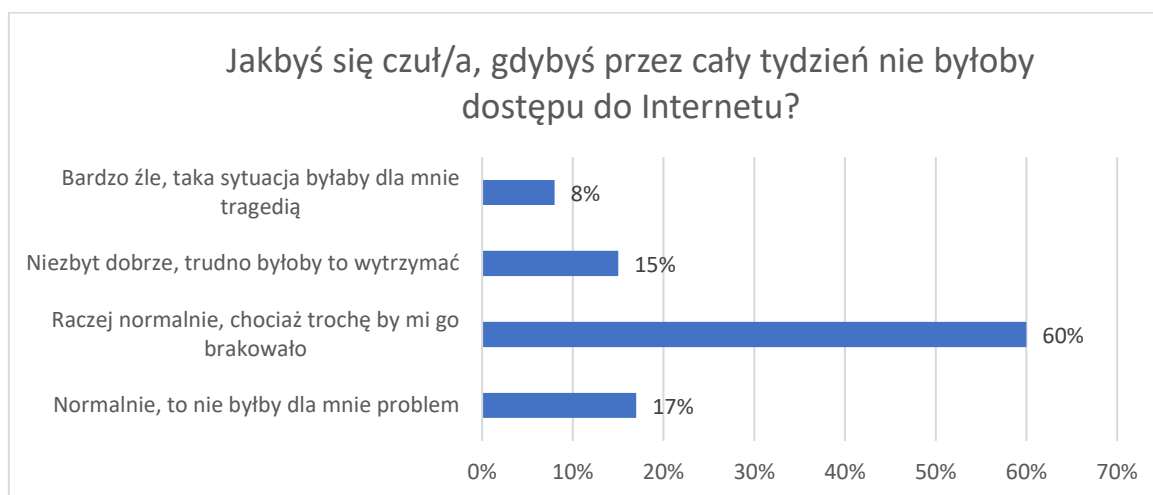

W przypadku korzystania z telefonu, uczniowie deklarują najczęściej czas w wymiarze 2-3 godzin dziennie (45%). Należy zwrócić uwagę, że 43% badanych uczniów korzysta z telefonu ponad 4 godziny dziennie. W praktyce może to oznaczać, że po zakończeniu lekcji i obowiązków szkolnych korzystanie z komputera i telefonu jest dla uczniów jedyną formą spędzania czasu.

Łącznie 77% badanych uczniów deklaruje, że brak dostępu do Internetu nie miałby dla nich znaczenia lub też wpływ ten byłby niewielki.

Należy tutaj zaznaczyć, że dzieci i młodzież, tak samo jak dorośli, nie zawsze potrafią dokonać „uczciwej” samooceny swoich negatywnych przyzwyczajeń czy nawyków, dlatego należy mieć na uwadze, że ten odsetek w rzeczywistości może być jeszcze wyższy.

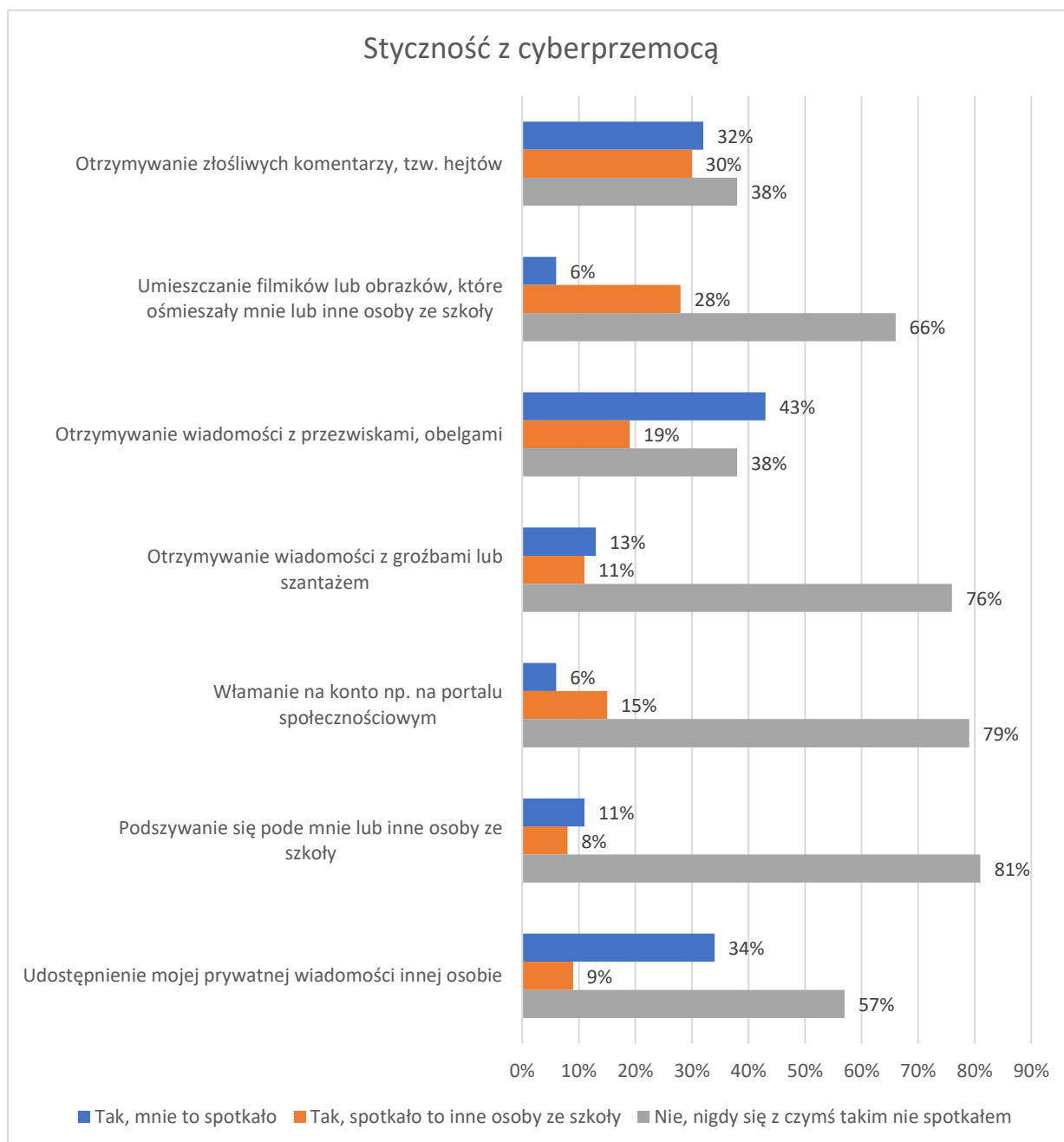

Internet jako nieocenione narzędzie komunikacji, edukacji oraz rozrywki jest atrakcyjnym medium. Należy jednak pamiętać, że korzystanie z Internetu może wiązać się z występowaniem licznych zagrożeń: przestępstw internetowych, cyberbullyingu, stalkingu, sekstingu, szantażu, podszywania się, hatingu. W badaniu postanowiliśmy sprawdzić doświadczenia związane z cyberprzemocą. Wyniki badań wskazują, że badanym uczniom nie są obce wymienione poniżej doświadczenia.

32% uczniów doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hatingu, nazywanego potocznie przez uczniów „hejtowaniem”. Polega ono na otrzymywaniu obraźliwych komentarzy atakujących bezpośrednio osobę. Komentarze takie są widoczne publicznie w serwisach społecznościowych i często występują w formie zmasowanej – jeden negatywny komentarz powoduje falę kolejnych. Dla dorastającej młodzieży doświadczenie hatingu może być niezwykle traumatyczne. Okres dojrzewania jest czasem, gdy środowisko rówieśnicze stanowi najmocniejszy punkt odniesienia. Odrzucenie, a wręcz nienawiść ze strony innych młodych osób może stanowić zagrożenie dla poczucia własnej wartości i rozwijającej się tożsamości.

Uczniowie otrzymywali też wiadomości z obelgami (43%), pa także ich prywatne wiadomości były udostępniane innej osobie (34%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi uczniów prezentuje poniższy wykres.

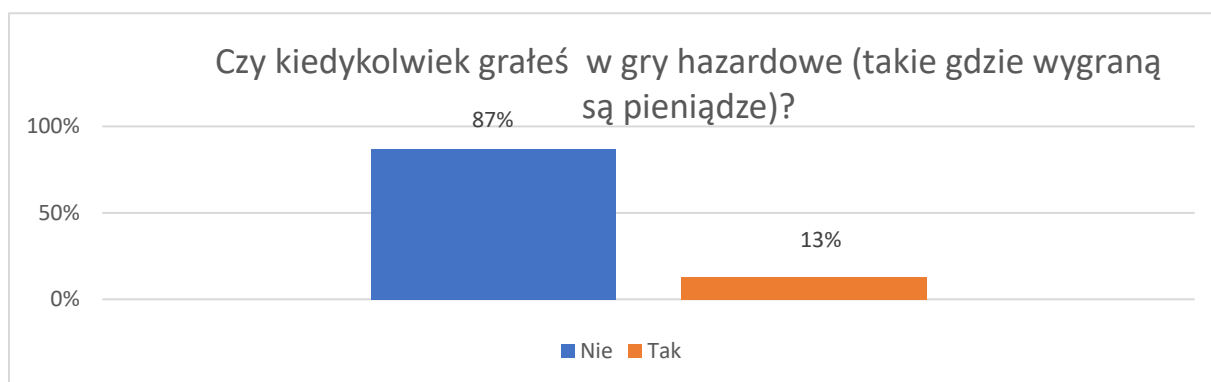
Wskazuje to na konieczność szerokiej edukacji z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu: wspierania świadomości prawnej, umiejętności ochrony przez niebezpiecznymi sytuacjami, wiedzy dotyczącej ochrony własnych danych.

HAZARD

Hazard wydaje się być rozrywką zarezerwowaną dla dorosłych, jednakże w różnorodnej grze hazardowej coraz częściej uwikłane są również dzieci i młodzież. Z badań przeprowadzonych w 2018 roku przez CBOS wynika, że w grupie młodzieży częściej narażeni na uzależnienie od gier hazardowych są chłopcy niż dziewczęta. Jednocześnie ponad połowa nieletnich nie rozmawia z rodzicami, o tym, że gra na pieniądze. Choć, w porównaniu z deklaracjami sprzed 2 lat, mniej młodych ludzi gra na pieniądze i mniej spośród nich jest zagrożonych uzależnieniem od hazardu, to w przypadku 10% chłopców zauważono symptomy wskazujące na wysoki stopień ryzyka uzależnienia od hazardu. Na tle danych zebranych w 2016 roku widoczny jest spadek zainteresowania hazardem. Jednocześnie poprzedni wynik był wyższy niż wykazany w badaniu w 2013 roku. Jak tłumaczą autorzy raportu „Młodzież 2018” – „to swego rodzaju „falowanie” zainteresowania hazardem wśród młodzieży charakterystyczne jest dla niemal wszystkich gier uwzględnionych w badaniu – wyjątek stanowią jedynie konkursy SMS-owe, w przypadku których od 2010 roku notujemy trwały trend spadkowy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, najpopularniejszą wśród młodzieży grą typu hazardowego jest Lotto, w które grywa więcej niż co czwarty młody człowiek (28%)¹⁴¹.

Poniższy wykres ilustruje popularność gier hazardowych wśród uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo z Obszaru 7. **87% badanych deklaruje, że nie korzystali nigdy z formy „rozrywki” jaką są hazardowe gry na pieniądze.** 13% uczniów potwierdziło, że takie doświadczenia ma już za sobą.

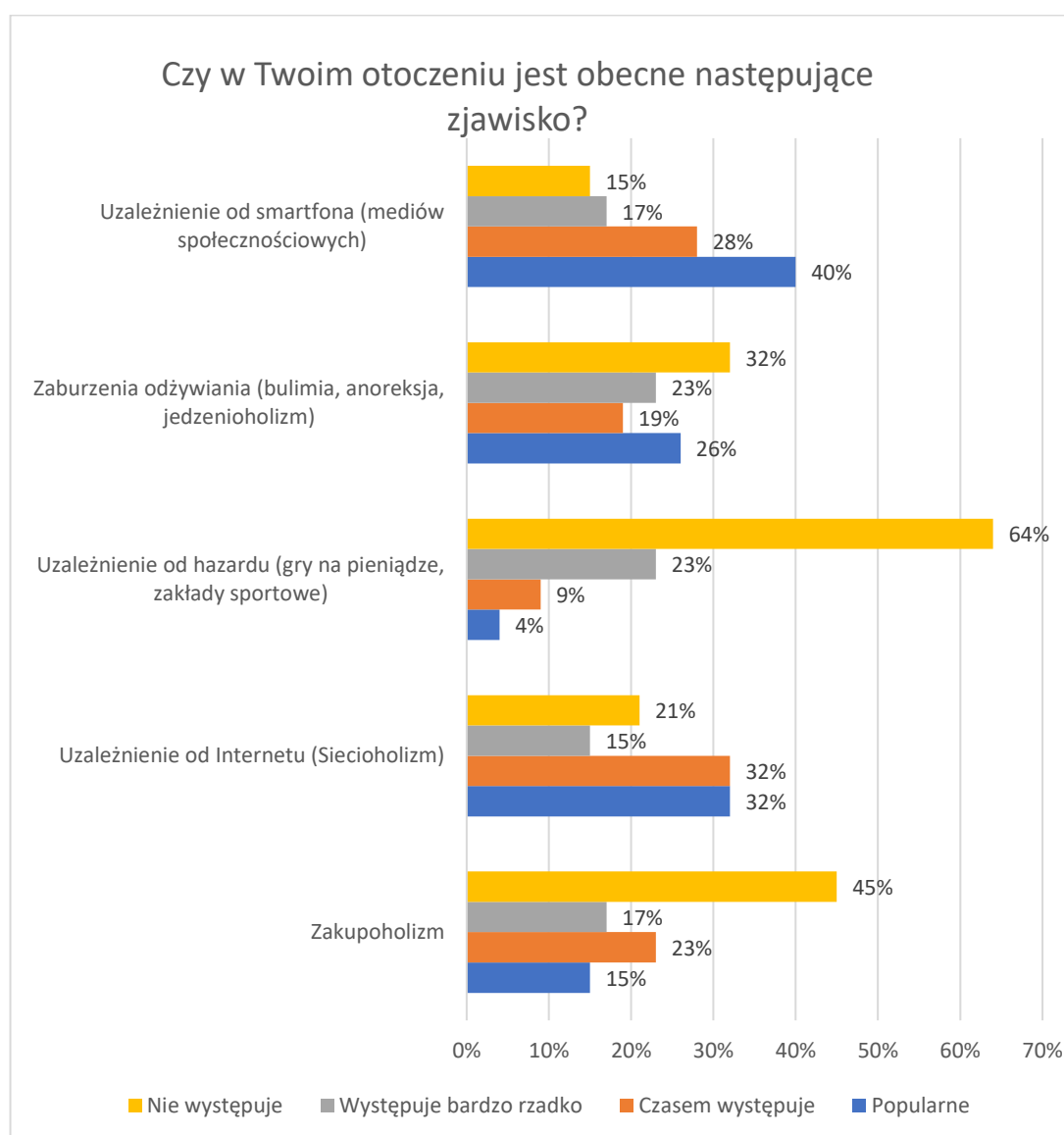
¹⁴¹ CBOS, *Młodzież 2018*, Warszawa 2019.

OCENA CZĘSTOTLIWOŚCI WYSTĘPOWANIA POSZCZEGÓLNYCH UZALEŻNIEŃ BEHAWIORALNYCH

Poprosiliśmy uczniów szkół podstawowych w Gminie Żukowo o wyrażenie swojej opinii na temat różnego rodzaju uzależnień. Respondenci oceniali poszczególne zjawiska uzależnień na skali od nie występującego do bardzo powszechnego w ich otoczeniu.

Za najbardziej powszechne uzależnienia behawioralne uczniowie uznali: uzależnienie od smartfona (68%) oraz siecioholizm (64%).

Szczegółowy rozkład deklaracji przedstawia poniższe wykresy.

CZAS WOLNY

Wśród ulubionych sposobów spędzania czasu wolnego młodzieży dominują spotkania z przyjaciółmi i znajomymi (86%). Popularną aktywnością towarzyską są też wyjścia do dyskotek i klubów (19%), jednak miłośników tego typu rozrywki po raz kolejny ubyło. Blisko jedna trzecia badanych (31%) najchętniej przeznaczą wolny czas na uprawianie sportu, które jest minimalnie mniej popularne niż dwa lata temu. Po jednej czwartej uczniów lubi spędzać czas grając w gry komputerowe (25%) lub surfując w Internecie (25%), a jedna dziesiąta (10%) – na udzielaniu się w serwisach społecznościowych. Podobne jak przed dwoma laty odsetki uczniów preferują spędzać wolny czas z książką (17%) lub przed telewizorem (18%). Około jednej ósmej (13%) poświęca czas na aktywności artystyczne, a nieco mniej (9%) chodzi na koncerty. „Nic nierobienie” – spanie, leżenie, odpoczywanie – stanowi preferowaną formę spędzania czasu wolnego niemal jednej trzeciej młodzieży (29%), a jej popularność utrzymuje się od dwóch lat na wyższym niż wcześniej poziomie.¹⁴²

Czas wolny to czas, który pozostaje do dyspozycji dziecka po wypełnieniu obowiązków szkolnych i domowych, na odpoczynek, regenerację fizyczną i psychiczną organizmu, ale także na zabawę oraz rozwój zdolności i zainteresowań.

Największy wpływ na sposób organizowania czasu wolnego przez dzieci ma rodzina, a dokładniej wzorce, jakie w niej panują. To na rodzicach więc spoczywa największy obowiązek rozwijania u swoich pociech umiejętności wykorzystywania czasu wolnego. Wspólne spędzanie czasu, gry i zabawy w gronie rodziny, wspólne spacerowanie i rozmowy pozwalają nie tylko na wspiane spędzenie popołudnia czy wieczoru, ale też pozwalają dziecku wykształcić nawyk przyjemnego spędzania czasu wolnego. Im młodsze dziecko, tym większy wpływ mają na jego rozwój osoby znaczące oraz wzorce przez nie przekazywane.

Badani uczniowie najwięcej czasu wolnego spędzają samodzielnie (45%) lub z rodziną (34%).

¹⁴² Centrum Badania Opinii Społecznej, Komunikat z badań: Młodzież 2018, Warszawa 2019 (dostęp: 5.10.2020 r.)

W ankiecie skierowanej do uczniów szkół podstawowych z terenu Obszaru nr 7, poprosiliśmy o wskazanie sposób spędzania wolnego czasu przez młodzież z określeniem częstotliwości danego sposobu. Wyniki badań wskazują, że sposobem na spędzanie wolnego czasu dla uczniów najczęściej (codziennie) są: **korzystanie z Internetu dla przyjemności (66%), alternatywne formy spędzania czasu (55%), gry online oraz uczenie się języków obcych (po 19%).**

Jak spędzasz czas wolny? Wybierz po jednej odpowiedzi dla każdej aktywności:						
	<i>kilka razy w roku</i>	<i>raz lub dwa razy w miesiącu</i>	<i>co najmniej raz na tydzień</i>	<i>kilka razy w tygodniu</i>	<i>codziennie</i>	<i>Nigdy</i>
czytasz książki dla przyjemności	13%	11%	17%	19%	11%	29%
uczysz się języków obcych	13%	9%	15%	35%	19%	9%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (dyskoteka, kawiarnia)	34%	17%	11%	2%	2%	34%
wychodzisz wieczorami z przyjaciółmi (centrum handlowe, park)	30%	32%	4%	2%	0%	32%
uczestnictwo w zajęciach placówek wsparcia dziennego	9%	4%	2%	4%	9%	72%
granie w gry online	9%	9%	21%	31%	19%	11%
korzystanie z Internetu dla przyjemności	0%	2%	9%	26%	63%	0%
alternatywne formy spędzania czasu wolnego (słuchanie muzyki, oglądania filmów, gra na instrumencie)	2%	11%	6%	23%	55%	3%

ZAGROŻENIA SPOŁECZNE W ŚRODOWISKU SZKOLNYM ZDANIEM NAUCZYCIELI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 7

CHARAKTERYSTYKA GRUPY BADANEJ

O wyrażenie swojego zdania dotyczącego zachowań ryzykowanych podejmowanych przez dzieci i młodzież, poprosiliśmy **nauczycieli Szkół Podstawowych z terenu Obszaru nr 7**. Nauczyciele są niejako „osobami pierwszego kontaktu” w środowisku szkolnym, które mogą zainterweniować i pomóc swoim podopiecznym poradzić sobie w sytuacjach trudnych czy przeżywanych problemach.

W badaniu wzięły udział 24 osoby.

WYNIKI BADAŃ

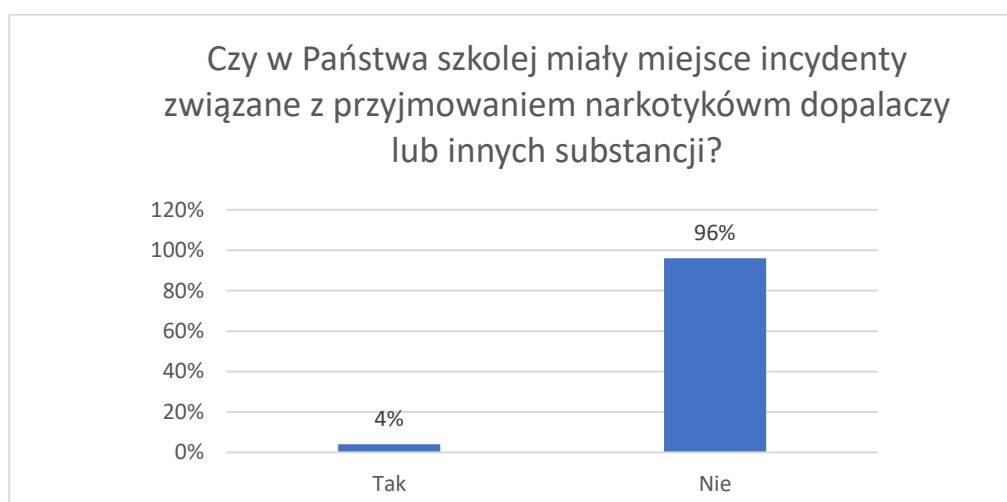
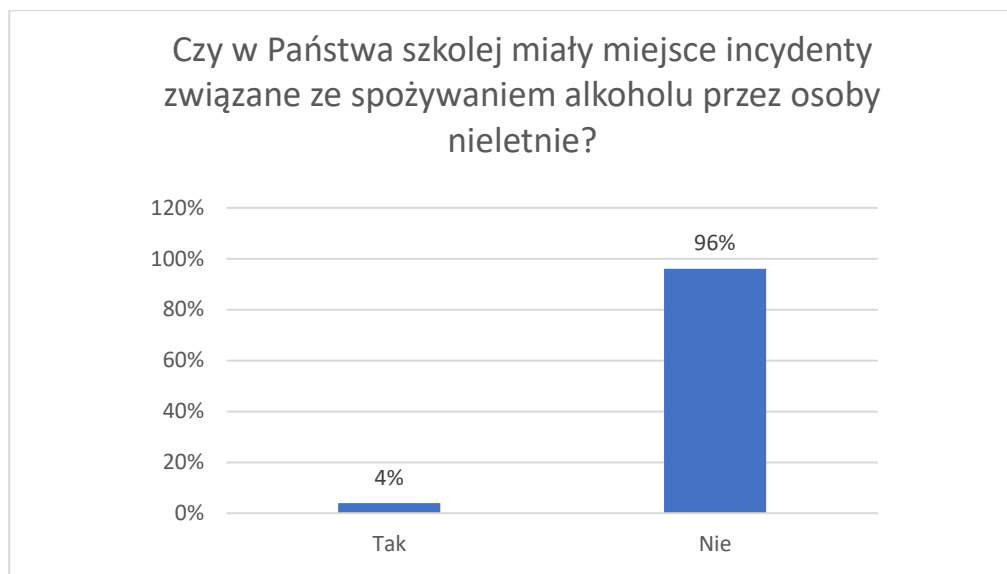
W jednym z pierwszych pytań skierowanych do nauczycieli Szkół Podstawowych Obszaru nr 7 poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym. **Według ankietowanych nauczycieli najistotniejszymi¹⁴³ problemami występującymi w ich szkole są: uzależnienie od Internetu i gier komputerowych (71%), hejt (67%), cyberprzemoc (46%) oraz agresja między uczniami (42%).** Szczegółowy rozkład odpowiedzi przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Istotny	Przeciętny	Mało istotny	Nieistotny
Agresja między uczniami	21%	21%	50%	4%	4%
Przemoc w rodzinie uczniów	8%	21%	54%	17%	0%
Cyberprzemoc	17%	29%	42%	8%	4%
Uzależnienie od Internetu i gier komputerowych	42%	29%	21%	4%	4%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	17%	4%	25%	42%	12%
Palenie papierosów i e-papierosów	17%	8%	46%	17%	12%
Spożywanie alkoholu przez osoby nieletnie	4%	21%	12%	42%	21%
Zażywanie leków w celach odurzenia się	4%	8%	22%	33%	33%
Przyjmowanie narkotyków	8%	4%	21%	29%	38%
Hejt	25%	42%	21%	12%	0%

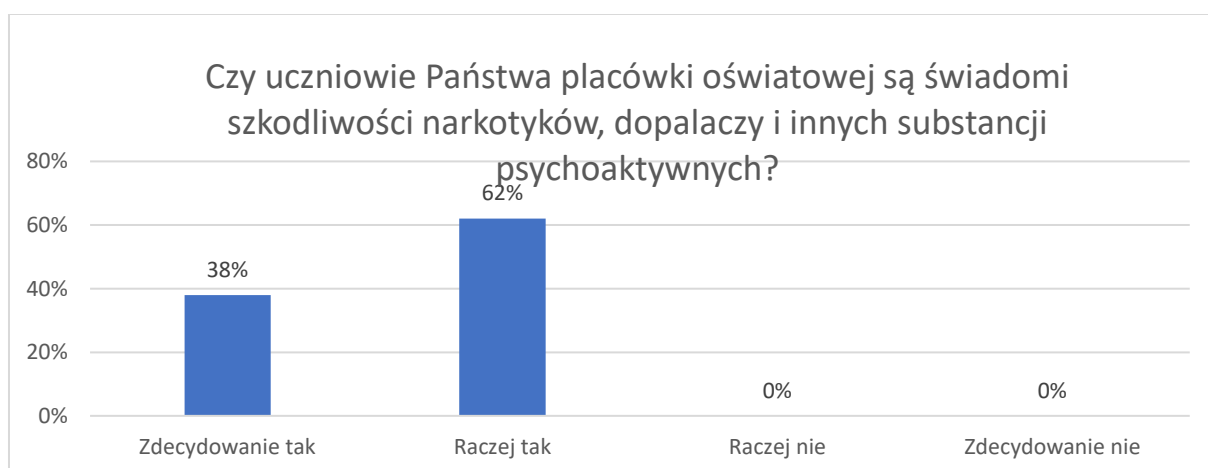
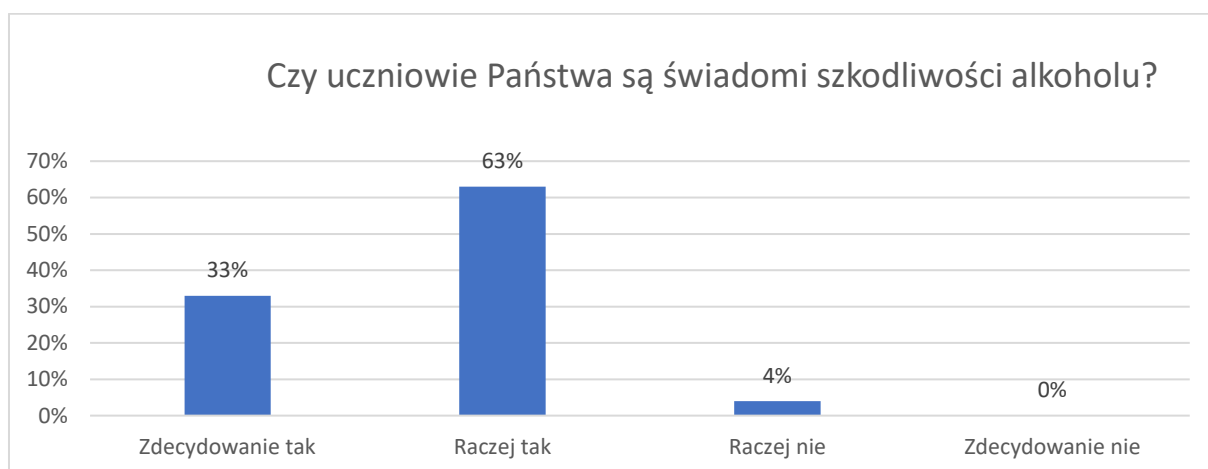
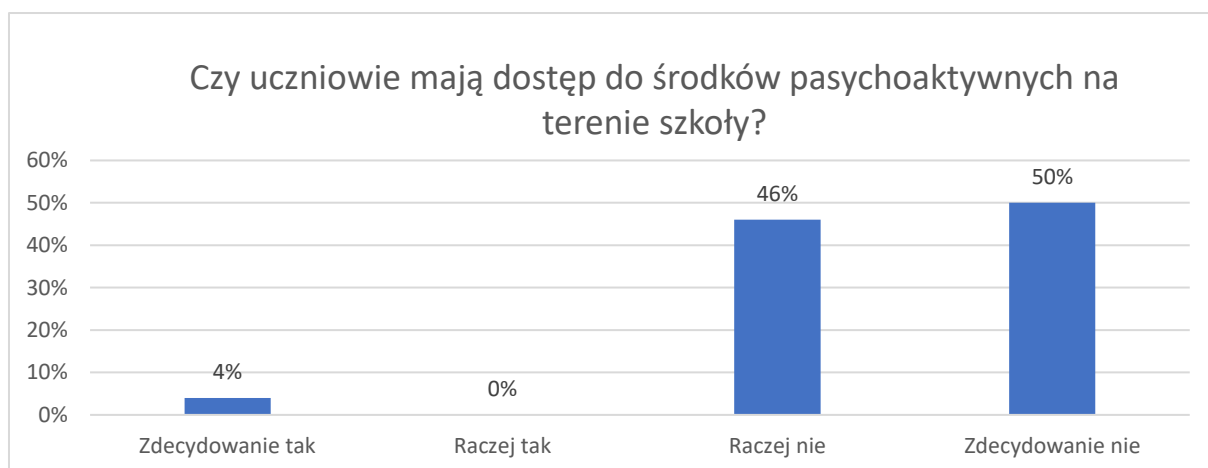
Większość nauczycieli (96%) niemal jednogłośnie określa, że w ich środowisku szkolnym nie mały miejsca incydenty związane z przyjmowaniem przez uczniów narkotyków lub

¹⁴³ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz istotny

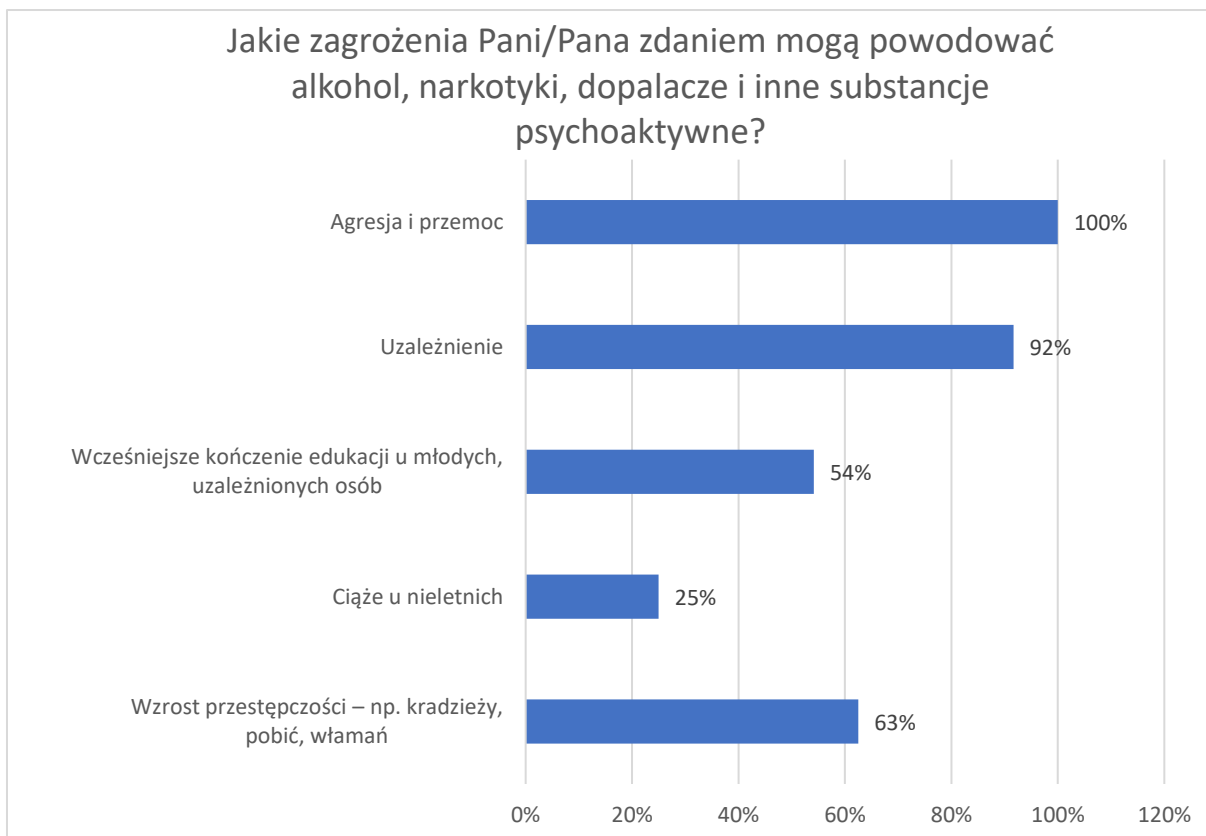
dopalaczy. 4% badanych pedagogów wskazało, że w szkole miały miejsce incydenty związane ze spożywaniem przez uczniów alkoholu, a także narkotyków i/lub dopalaczy.

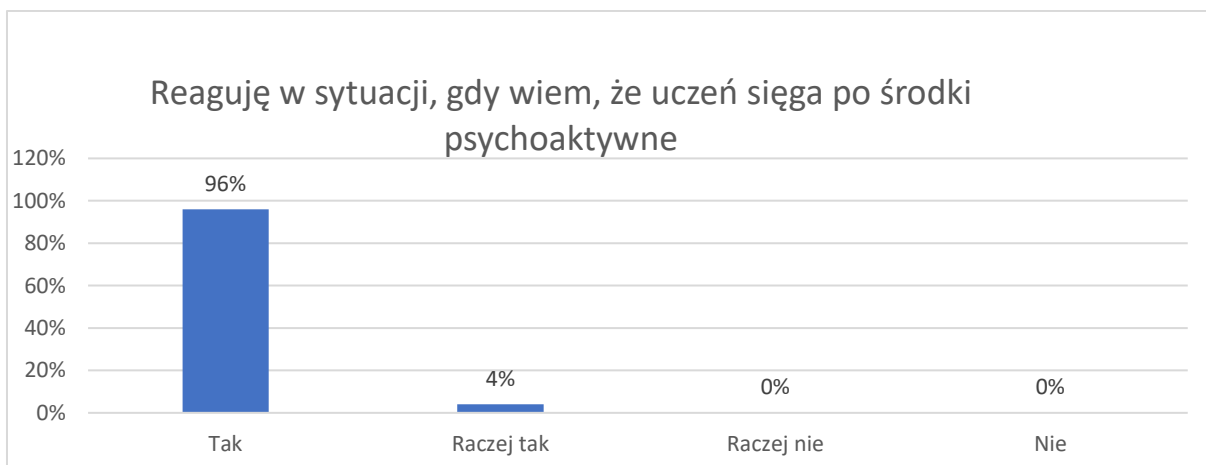
Pedagodzy szkół podstawowych z Obszaru nr 7 w większości wskazują, że ich zdaniem uczniowie są świadomi szkodliwości alkoholu a także szkodliwości narkotyków i dopalaczy. 96% ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że ich podopieczni nie mają dostępu do środków psychoaktywnych na terenie szkoły.

Na poniższym wykresie zaprezentowano szczegółowy rozkład wskazań badanych nauczycieli względem zagrożeń jakie mogą powodować: alkohol, narkotyki, dopalacze i inne substancje psychoaktywne (100% - agresja i przemoc; 92% uzależnienie; 63% wzrost przestępczości; 54% wcześniejsze konieczne edukacji u młodych, uzależnionych osób; 25% cięża u nieletnich).

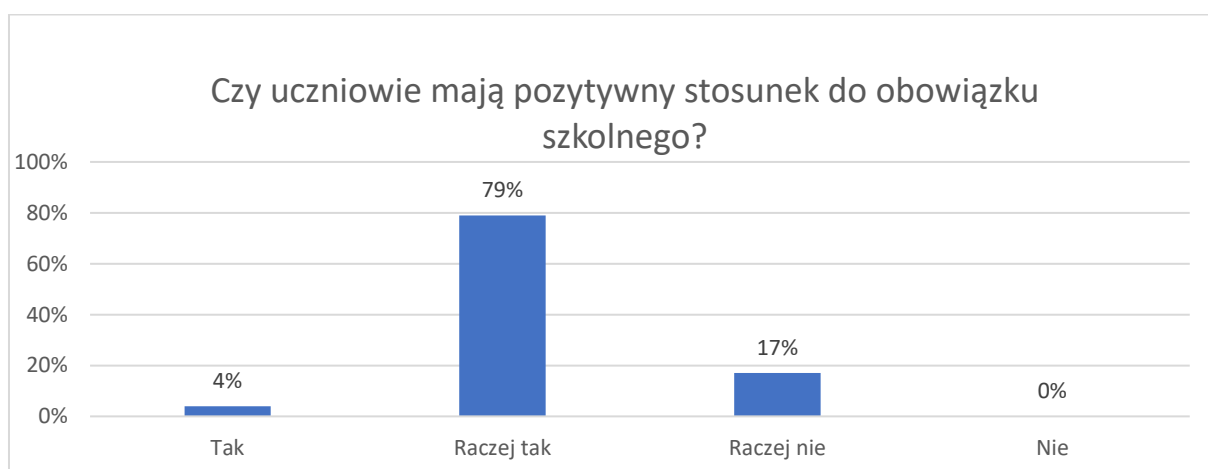

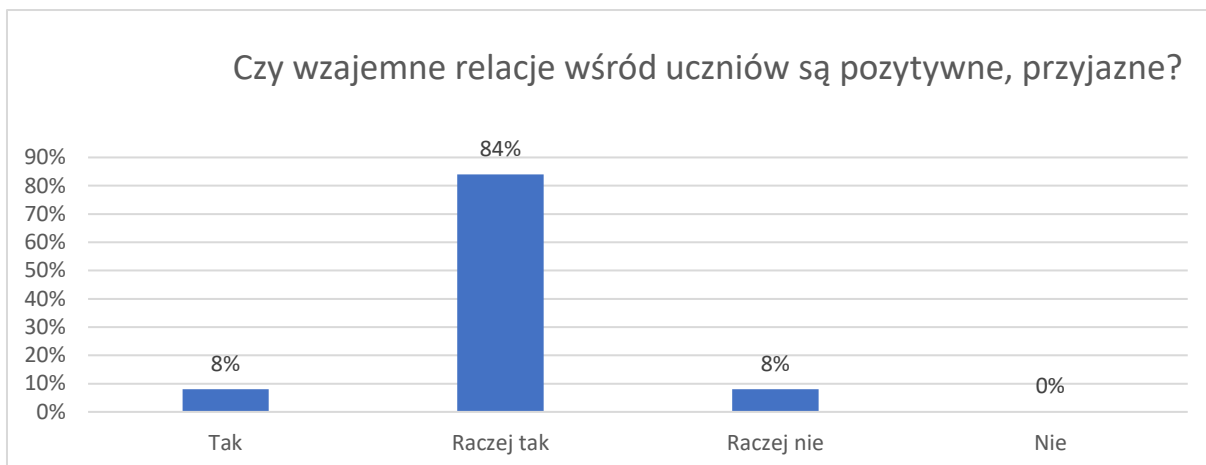
96% nauczycieli deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że uczeń sięga po środki psychoaktywne. Tyle samo nauczycieli zdecydowanie stwierdza, że traktuje wszystkich uczniów sprawiedliwie.

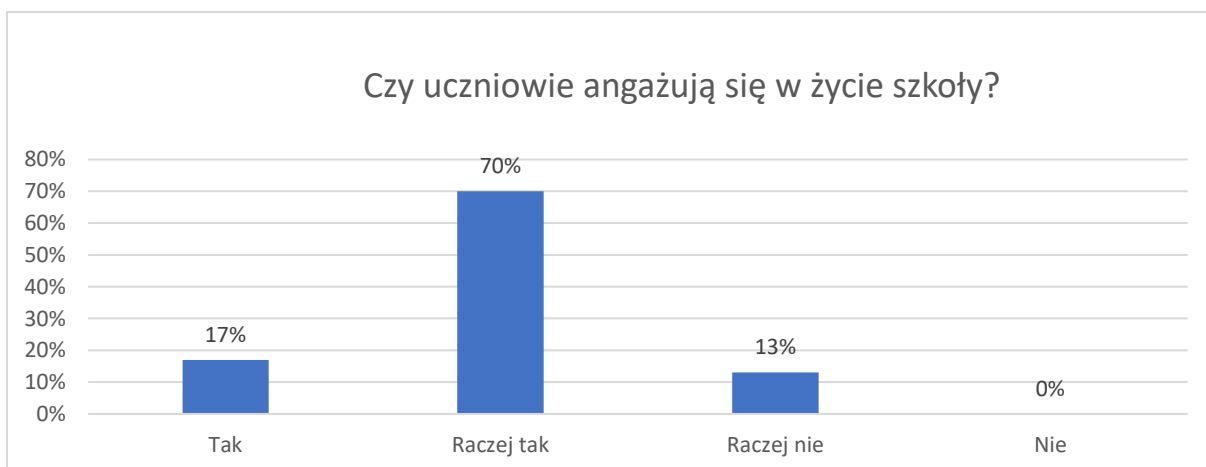

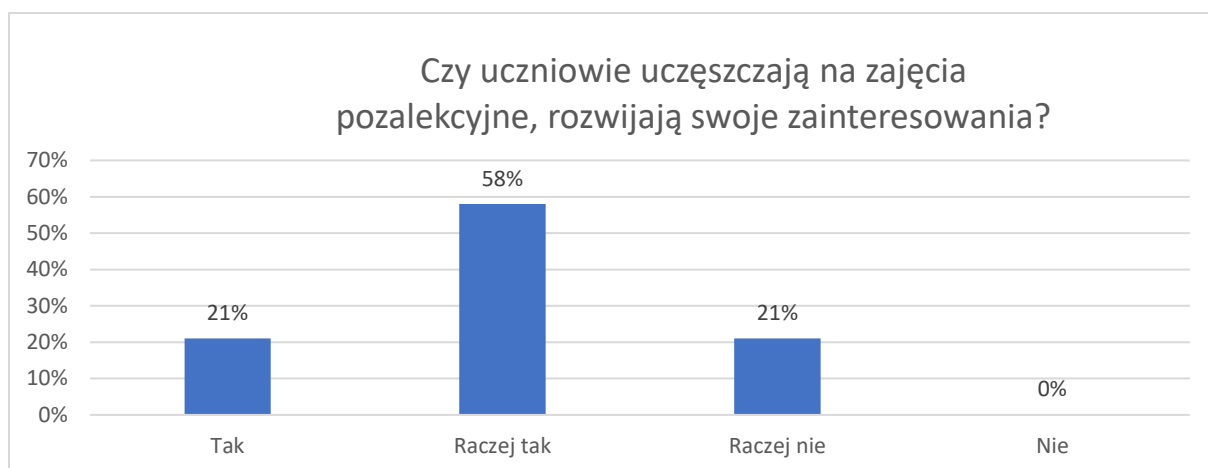
83% badanych pedagogów deklaruje, że **uczniowie mają pozytywny stosunek do obowiązku szkolnego**. 92% nauczycieli ocenia **relacje między uczniami jako przyjazne i pozytywne**. Jednocześnie 79% nauczycieli określa, że **uczniowie starają się, aby nikt z ich rówieśników nie pozostawał na uboczu oraz w sytuacji, kiedy jakiś uczeń w klasie ma kłopot starają się mu pomóc**. Opisane wskazania nauczycieli potwierdzają, że wśród uczniów panuje poczucie przynależności do grupy oraz obserwowane są odpowiedzialne postawy uczniów i chęć udzielania wzajemnie pomocy.

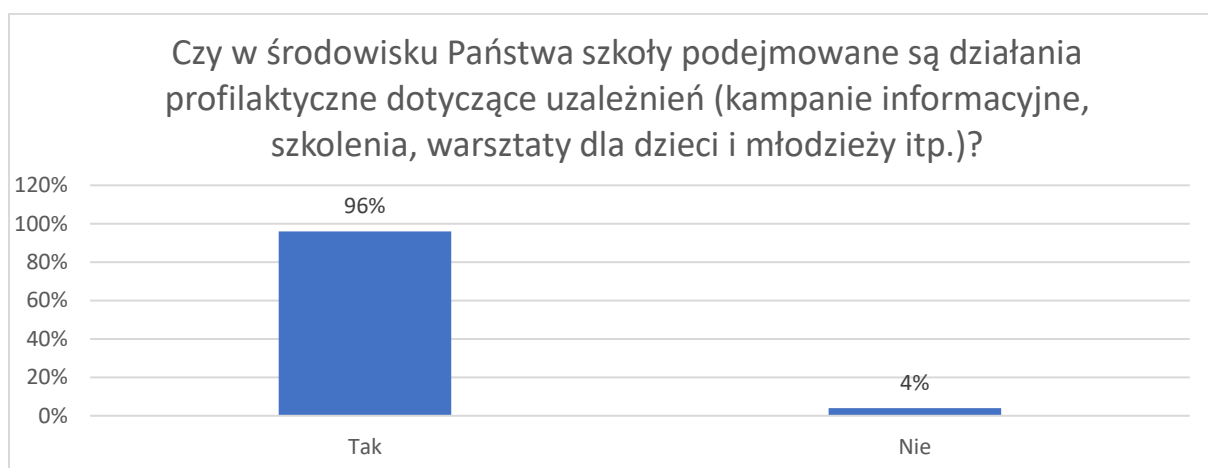

Zdaniem 87% ankietowanych, uczniowie angażują się w życie szkoły. Łącznie 79% ankietowanych nauczycieli wskazało, że ich uczniowie uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje.

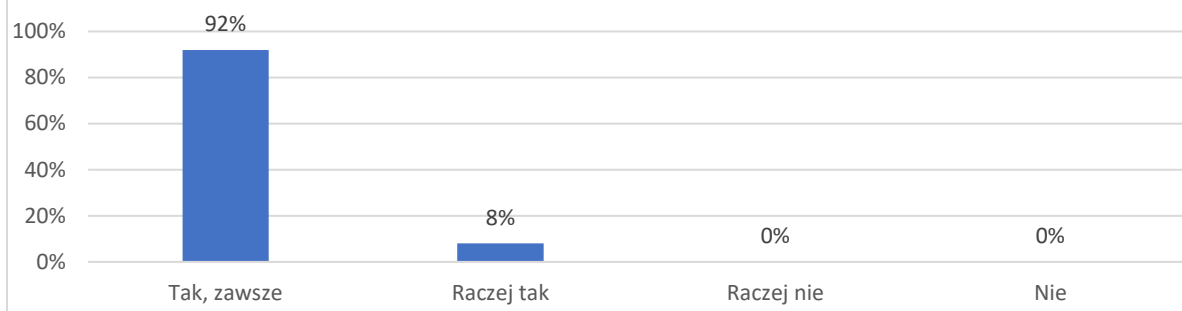

Ostatnie pytanie ankiety dla nauczycieli poruszało kwestię organizacji w szkole, w której pracują działań profilaktycznych dotyczących uzależnień. **96% wskazało na odpowiedź TAK - jednocześnie wymieniając następujące działania: warsztaty/pogadanki/kampanie dla uczniów o tematyce uzależnień, spotkania z policją, webinaria oraz zajęcia w ramach godziny z wychowawcą.**

Wszyscy nauczyciele szkół podstawowych Obszaru nr 7 deklarują, że zawsze reagują w sytuacji, kiedy widzą przemoc rówieśniczą.

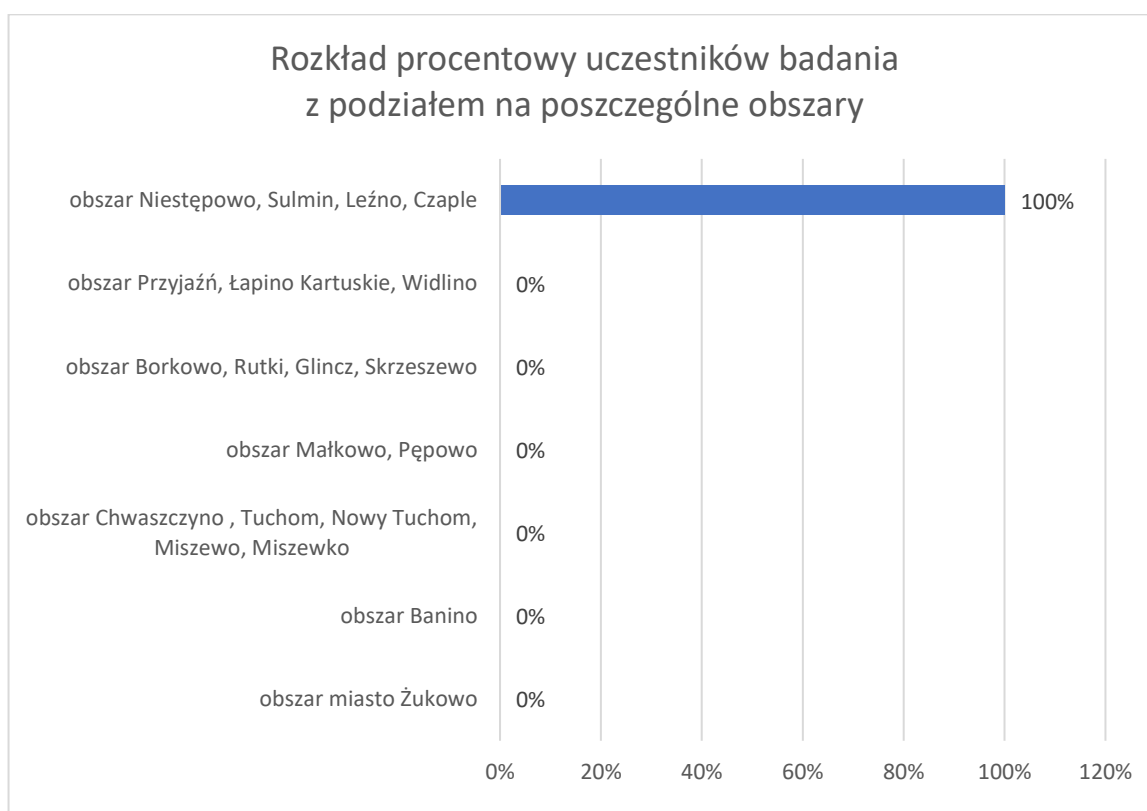
Reaguję w sytuacji, gdy widzę przemoc rówieśniczą

BADANIA ANKIETOWE WŚRÓD RODZICÓW DZIECI I MŁODZIEŻY UCZĘSZCZAJĄCYCH DO SZKÓŁ PODSTAWOWYCH – OBSZAR NR 7

CHARAKTERYSTYKA BADANEJ GRUPY

Ankiety wypełniło 76 rodziców uczniów uczęszczających do szkół podstawowych z terenu Obszaru nr 7.

CEL BADANIA

Podstawowym celem przeprowadzonych badań była analiza postaw i przekonań rodziców uczniów szkół podstawowych Obszaru nr 7 wobec:

- problemów społecznych w środowisku szkolnym i domowym,
- zagadnień związanych ze stosowaniem substancji psychoaktywnych przez dzieci,
- sposobów spędzania wolnego czasu.

WYNIKI BADAŃ

W jednym z pierwszych pytań skierowanych do rodziców dzieci i młodzieży uczęszczających do szkół podstawowych w Gminie Żukowo poprosiliśmy badanych o ocenę istotności problemów społecznych występujących w środowisku szkolnym ich dziecka.

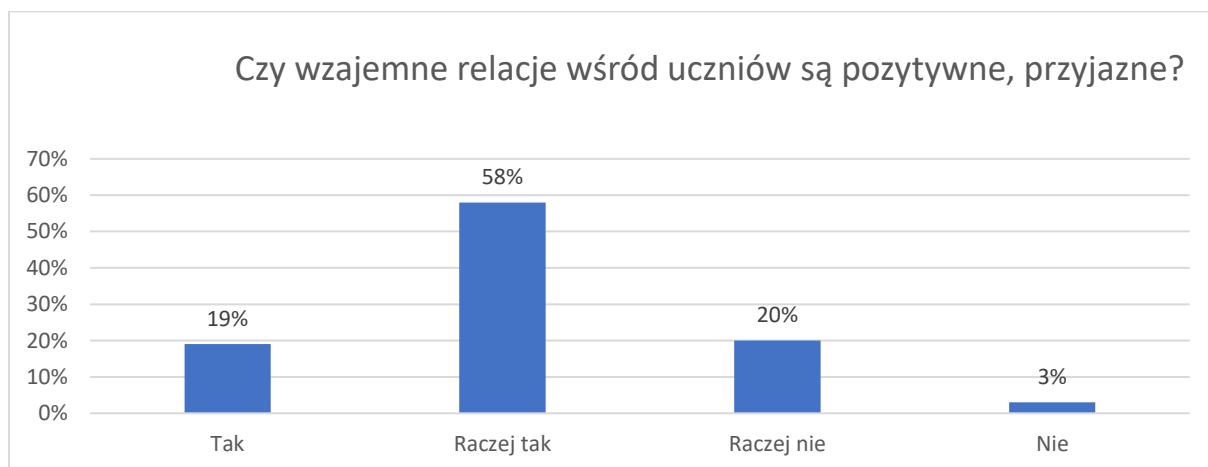
Według ankietowanych rodziców najistotniejszymi¹⁴⁴ problemami występującymi w szkole ich dziecka są: uzależnienie od gier Internetowych i komputera (96%), agresja między uczniami (96%), cyberprzemoc (92%) oraz hejt (89%). Szczegółowy rozkład odpowiedzi rodziców przedstawiono w poniższej tabeli.

	Bardzo istotny	Raczej istotny	Raczej nieistotny	Nieistotny
Agresja pomiędzy uczniami	70%	24%	3%	3%
Autoagresja (np. samookaleczanie, próby samobójcze)	53%	17%	22%	8%
Agresja w przestrzeni internetowej (cyberprzemoc)	74%	18%	7%	1%
Zażywanie leków w celach odurzania się	43%	21%	25%	11%

¹⁴⁴ Suma odpowiedzi: bardzo istotny oraz raczej istotny

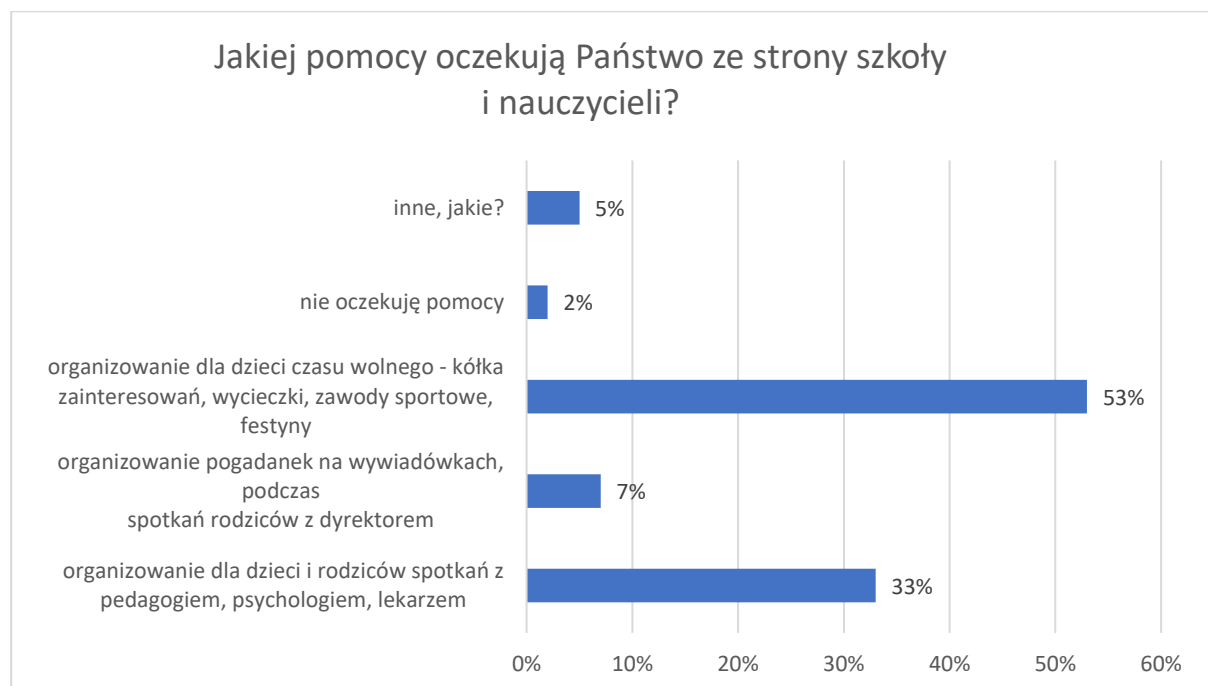
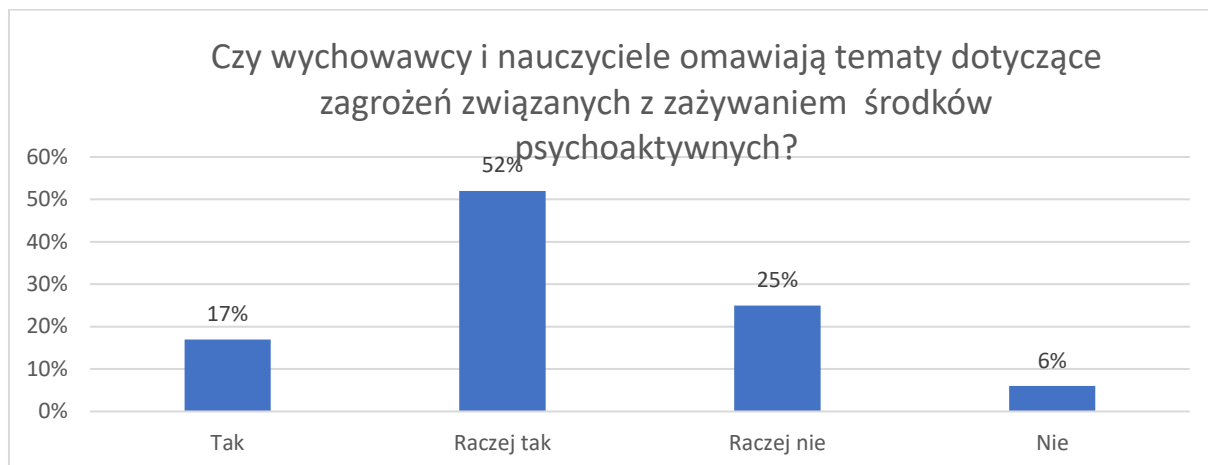
Picie alkoholu	47%	29%	16%	8%
Przyjmowanie narkotyków	46%	24%	20%	10%
Uzależnienie od gier komputerowych lub Internetu	78%	18%	3%	1%
Palenie papierosów, e-papierosów	59%	21%	13%	7%
Zażywanie dopalaczy, nowych substancji psychoaktywnych	53%	16%	21%	10%
Hejt	76%	13%	8%	3%

77% rodziców uważa, że w szkole, do której uczęszczają ich dzieci relacje wśród uczniów **można uznać za przyjazne i pozytywne**. 75% respondentów wskazuje, że jego dziecko ma pozytywny stosunek do obowiązków szkolnych.

69% ankieterowanych rodziców deklaruje, że nauczyciele w szkołach omawiają z dziećmi tematy dotyczące zagrożeń związanych z zażywaniem środków

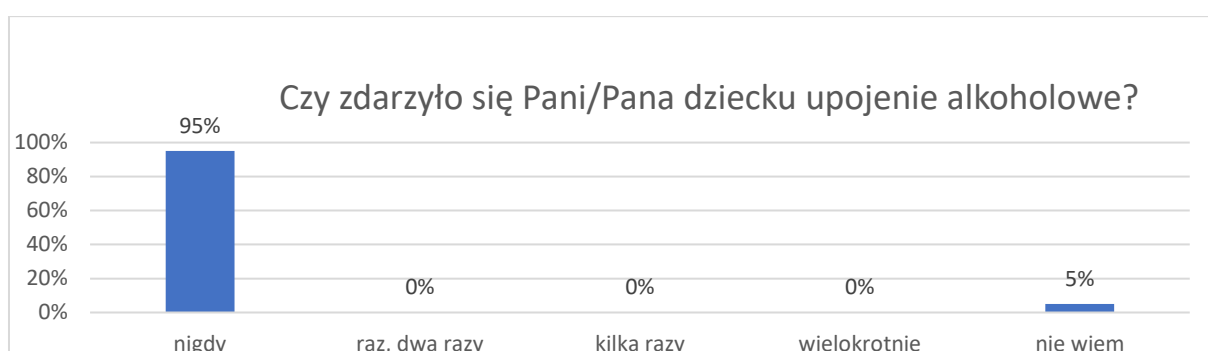
psychoaktywnych. W kwestii **pomocy oczekiwanej przez rodziców od szkoły** 53% rodziców wskazało na organizację przez szkołę i nauczycieli czasu wolnego dzieci poprzez kółka zainteresowań, zawody sportowe, wycieczki czy festyny.

SUBSTANCJE PSYCHOAKTYWNE: ALKOHOL, PAPIEROSY, NARKOTYKI I DOPALACZE

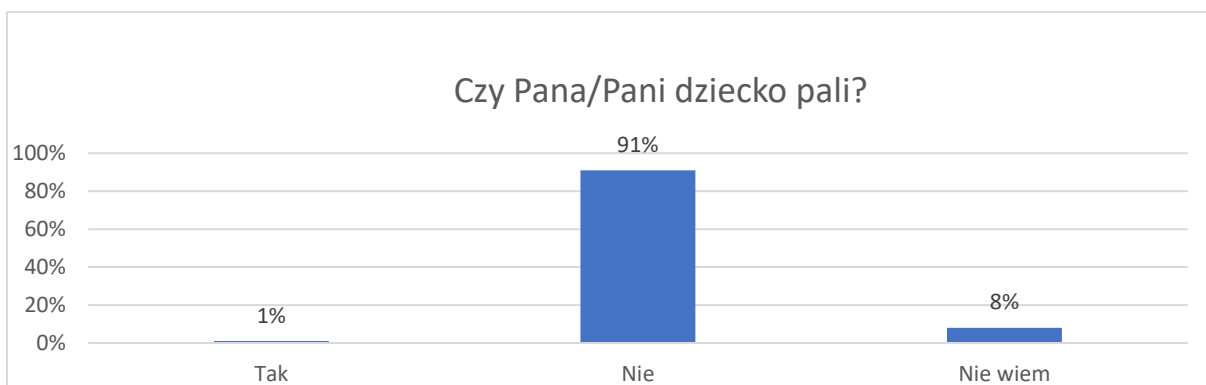
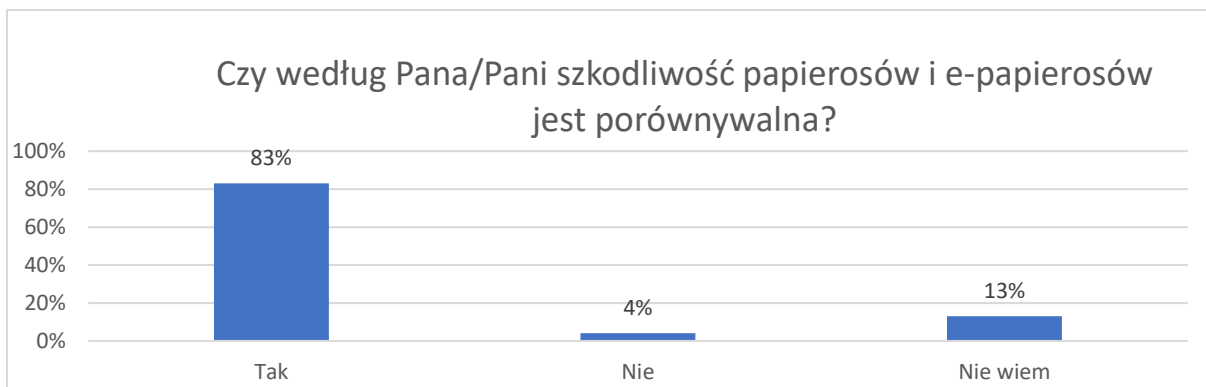
W kolejnej części ankiety rodzice zostali poproszeni o wyrażenie swojego zdania i wiedzy na temat przyjmowania przez ich dzieci środków psychoaktywnych takich jak: papierosy, alkohol czy narkotyki i dopalacze.

95% przebadanych rodziców stwierdziło, że ich dziecku nigdy nie zdarzyło się upojenie alkoholowe, a pozostałe 5% deklaruje brak wiedzy w tym temacie.

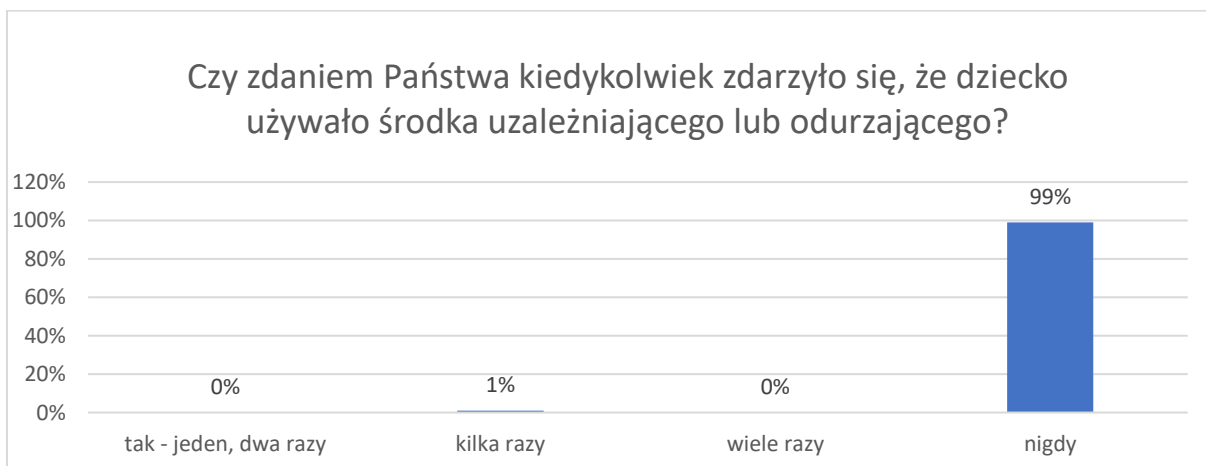

Ważnym elementem wszelkich działań profilaktycznych jest postawa i wiedza rodziców na temat substancji psychoaktywnych. 83% rodziców uważa, że porównywalna jest szkodliwość papierosów i e-papierosów. 55% respondentów nie pali papierosów w ogóle, 33% deklaruje, że nie pali w obecności dziecka. **91% przebadanych wskazuje, że ich dziecko nie pali papierosów.**

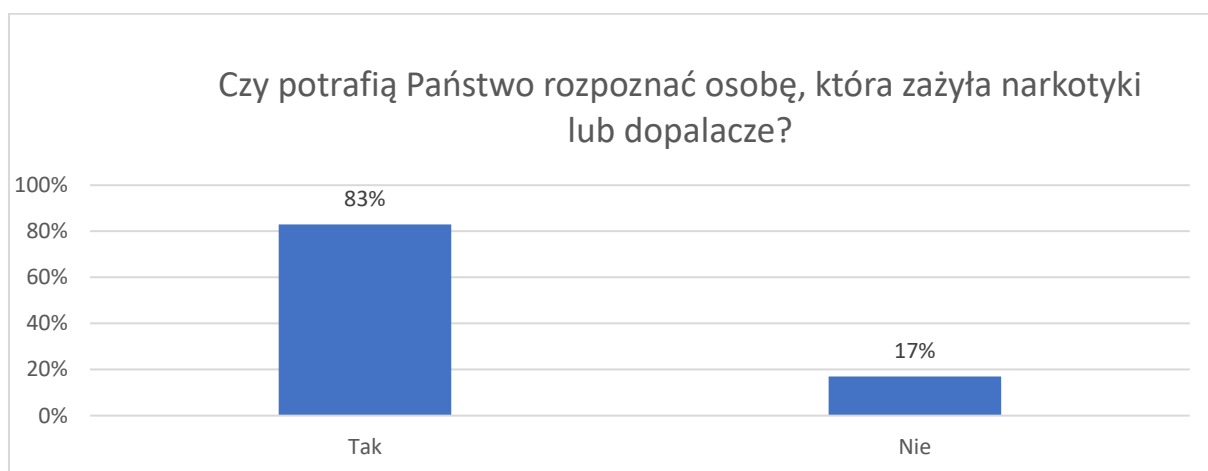
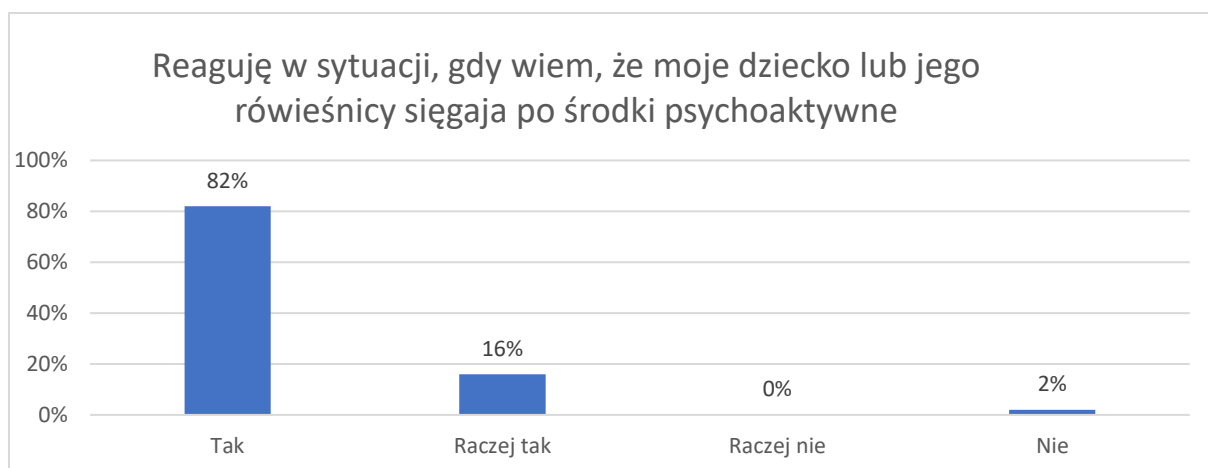

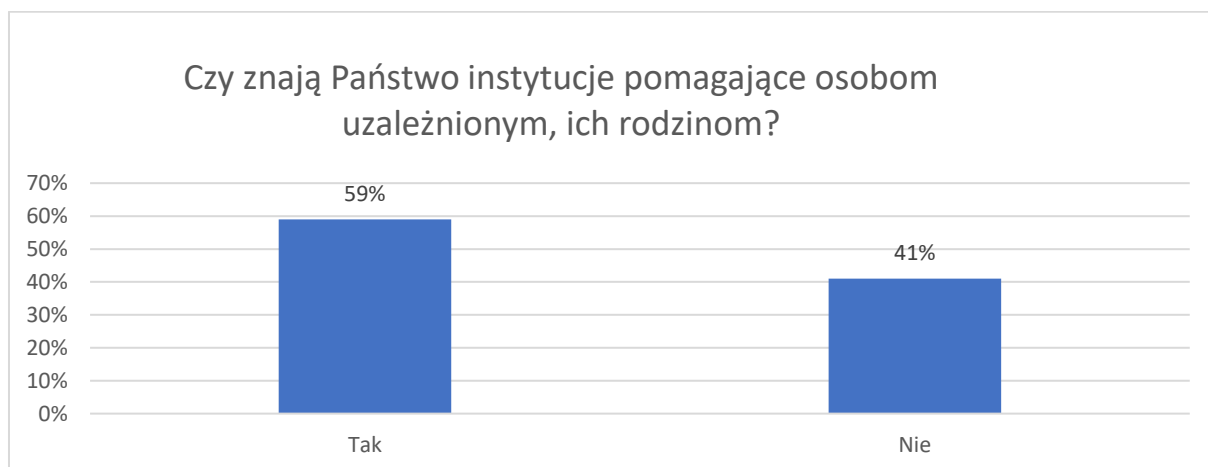
98% badanych rodziców twierdzi, że ich dziecko nigdy nie używało środka uzależniającego lub odurzającego, a 1% jest świadomy, że dziecko używało tych substancji kilkakrotnie.

98% respondentów deklaruje, że zawsze reaguje w sytuacji, gdy wie, że jego dziecko lub rówieśnicy sięgają po środki psychoaktywne. 83% badanych rodziców uważa, że potrafiłoby rozpoznać osobę, która zażyła narkotyki lub dopalacze.

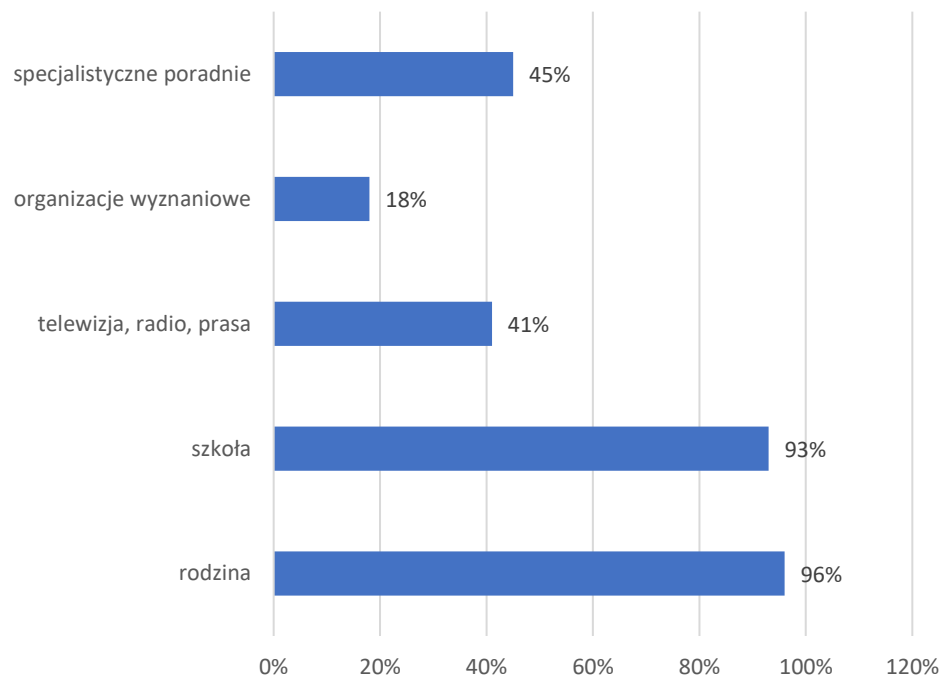

59% badanych rodziców deklaruje, że wie do jakich instytucji zgłosić się może po pomoc rodzina czy sama osoba uzależniona.

Według badanych za **przestrzeganie dzieci i młodzieży przed negatywnymi skutkami nałogów odpowiadają** kolejno: rodzina (96%), szkoła (93%), specjalistyczne poradnie (45%), media (41%), oraz organizacje wyznaniowe (18%).

Kto Państwa zdaniem powinien przestrzegać młodzież przed negatywnymi skutkami nałogów?

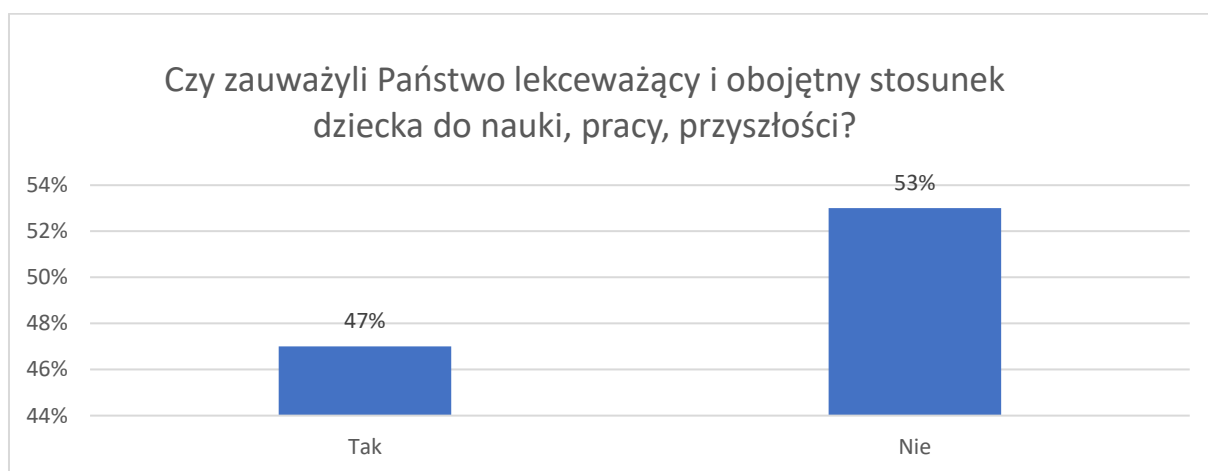
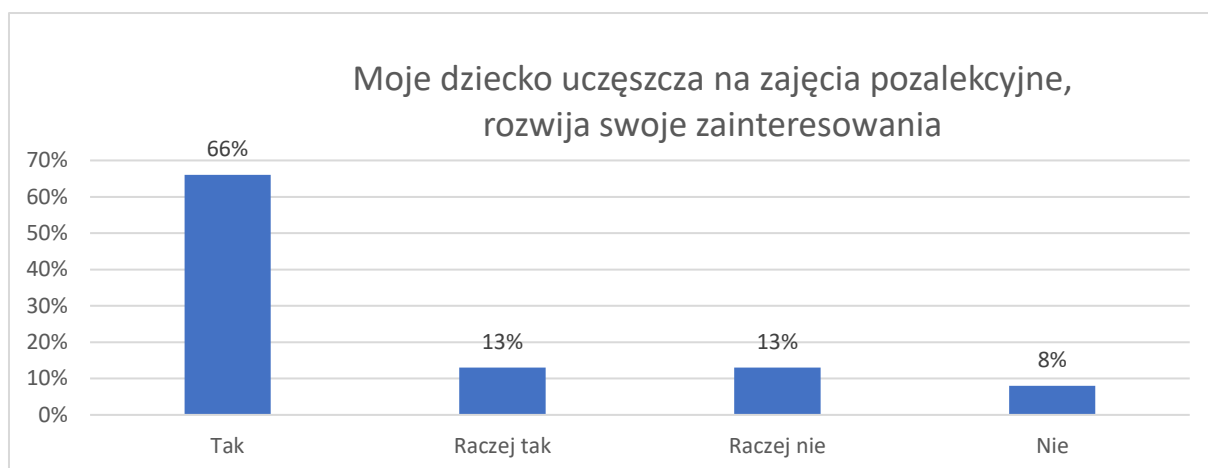

Ostatnia część ankiety skierowanej do rodziców dzieci i młodzieży szkół podstawowych w Gminie Żukowo dotyczyła zagadnienia czasu wolnego, sposobów wspólnego spędzania czasu wolnego przez rodziców i dzieci, cyberprzemocy oraz stosunku dzieci do przyszłości.

Na poniższym wykresie został przedstawiony rozkład odpowiedzi mówiący o ilości czasu spędzonego na wspólnych aktywnościach rodzica z dzieckiem – najczęściej wskazań (38%) odnosi się do przedziału czasowego 1-4 godzin na przestrzeni tygodni. Budujące są wskazania niemal ¼ ankietowanych (17%) deklarujących, że na wspólnych aktywnościach z dzieckiem spędzają więcej niż 14 godzin tygodniowo.

79% respondentów wskazało, że ich dzieci uczęszczają na zajęcia pozalekcyjne dzięki którym rozwijają swoje zainteresowania i pasje. Natomiast, aż 47% rodziców zauważa, że ich dzieci wykazują lekceważący lub obojętny stosunek do nauki, pracy i przyszłości.

W ostatnim pytaniu skierowanym do badanych rodziców, poprosiliśmy o wskazanie czy ich dziecko doświadczyło kiedykolwiek cyberprzemocy – hejtu i agresji w Internecie. Blisko 1/3 badanych odpowiedziała twierdząco – co znaczy, że ten rodzaj przemocy dotknął ich dziecka. 25% wskazało, że nie posiada wiedzy w tym temacie.

